

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ



50 РОКІВ
РОЗВИТКУ



ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Хмельницький національний університет
Бібліотека



446711



50

РОКІВ РОЗВИТКУ



Видання присвячене діяльності Хмельницького національного університету, який протягом 50 років творить, зберігає і примножує наукові, культурні й освітні традиції Хмельниччини, готуючи нові покоління кваліфікованих кадрів, інтелектуально й духовно збагачуючи потенціал України.

Зі сторінок книги читач дізнається про всі історичні перипетії розвитку Університету від моменту його заснування до років розквіту в часи незалежної України, структурні перебудови й освітні реформи, які провадилися у виші. У книзі також представлена інформація про діяльність провідних науковців, викладачів і випускників Хмельницького національного університету.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

М. Є. СКИБА

Ректор Хмельницького національного університету

М. А. ЙОХНА

Проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків

С. Г. КОСТОГРИЗ

Перший проректор

М. П. ВОЙНАРЕНКО

Проректор з науково-педагогічної роботи, перший проректор

Г. Б. ПАРАСКА

Проректор з наукової роботи

В. М. НИЖНИК

Проректор з науково-педагогічної роботи та фінансово-економічної діяльності

О. М. ШИНКАРУК

Проректор з організації діяльності, контролю та перспективного розвитку

Є. М. СВІРГУНЕЦЬ

Начальник управління фізичної культури і спорту

М. М. ТОРЧИНСЬКИЙ

Завідувач кафедри української філології

А. М. РОМКО

Спеціаліст відділу міжнародних зв'язків та зв'язків із громадськістю

М. А. СЕРБ

Директор ТОВ «Видавничий центр «Логос Україна»

А. В. АРТЮХ

Редактор ТОВ «Видавничий центр «Логос Україна»

О. В. ГАВРИЛЕНКО

Керівник проекту ТОВ «Видавничий центр «Логос Україна»

ЗМІСТ

Вітальне слово ректора ХНУ Миколи Скиби	9
ІСТОРІЯ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	
Хмельницький національний університет.	
Етапи становлення	12
Почесні доктори наук університету	27
РЕКТОРИ І ПРОРЕКТОРИ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	
Ганжуров Семен Михайлович	28
Карпиленко Михайло Іванович	28
Сілін Радомир Іванович	29
Скиба Микола Єгорович	30
Костогриз Сергій Григорович	32
Войнаренко Михайло Петрович	33
Параска Георгій Борисович	34
Нижник Віктор Михайлович	35
Йохна Микола Антонович	36
Шинкарук Олег Миколайович	37
Фомов Анатолій Дмитрович	38
СТРУКТУРНІ ПІДРОЗДІЛИ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	
Організаційна структура Хмельницького національного університету	40
ІНСТИТУТ МЕХАНІКИ ТА ІНФОРМАТИКИ	
Факультет інженерної механіки	42
Кафедра технології машинобудування	55
Кафедра машин та апаратів	56
Кафедра машинознавства	57
Кафедра основ інженерної механіки	58
Кафедра інженерної та комп'ютерної графіки	59
Кафедра зносостійкості та надійності машин	60
Кафедра охорони праці та безпеки життєдіяльності	61
Факультет прикладної математики та комп'ютерних технологій	62
Кафедра вищої математики та комп'ютерних застосувань	67
ІНСТИТУТ ТЕХНОЛОГІЙ, ДИЗАЙНУ ТА СЕРВІСУ	
Факультет технологій і дизайну	68
Кафедра технологій та конструювання швейних виробів	75
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ	76
Економічний факультет	79
Кафедра економічної теорії	83
Кафедра автоматизованих систем і моделювання в економіці	84
Кафедра економіки підприємства і підприємництва	85
Кафедра обліку та аудиту	86
Факультет бізнесу	87
Кафедра управління персоналом і економіки праці	89
Кафедра фінансів та банківської справи	90
Факультет менеджменту	91
Кафедра менеджменту	94
Кафедра економіки та менеджменту промислових підприємств	95
ІНСТИТУТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ	
Факультет телекомунікаційних систем	96
Кафедра радіотехніки та зв'язку	101
Кафедра радіоелектронних апаратів і телекомунікацій	102
Кафедра електротехніки	102
Факультет комп'ютерних систем та програмування	103
Кафедра комп'ютерних систем та мереж і кафедра системного програмування	106
Кафедра фізики	107
ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ	
Факультет міжнародних відносин	108
Кафедра міжнародної інформації	116
Кафедра історії та країнознавства	116
Кафедра практики іноземної мови та методики викладання	117
Кафедра іноземної філології	118
Кафедра перекладу	119
Гуманітарно-педагогічний факультет	120
Кафедра української філології	123
Кафедра екології	124
Кафедра здоров'я людини та фізичного виховання	125
Соціально-психологічний факультет	126
Кафедра філософії і політології	128
Кафедра практичної психології та педагогіки	129
Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки	130
ІНСТИТУТ ЗАОЧНОГО І ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	131
Заочний факультет № 1	133
Заочний факультет № 2	134
Факультет дистанційного навчання	136
Факультет довузівської і післявузівської підготовки	138
Кафедра довузівської підготовки та післядипломної економічної освіти	140
Кафедра права	140
Кафедра романо-германських мов	141
Наукова бібліотека	142
Інноваційні технології у навчальному процесі університету	145
Наукова діяльність	149
Культурно-виховний процес в університеті	156
Студентське самоврядування	158
Міжнародна співпраця	160
Фізична культура і спорт	164
ВИПУСКНИКИ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	
Апанович Наталія Володимирівна	174
Бабій (Хмелик) Ірина Вікторівна	174
Бех Сергій Валентинович	174
Бись Сергій Степанович	174
Главацька Світлана Анатоліївна	175
Коровай Наталія Валентинівна	176
Герасін Михайло Михайлович	176
Гуменюк Антоніна Федорівна	176
Крузер Анатолій Іванович	176
Гесаль Микола Васильович	177
Зінчук Олександр Іванович	177
Карпенко Віталій Леонідович	178
Королюк Петро Володимирович	179
Лук'янова Марія Леонідівна	180
Матюх Анатолій Володимирович	180
Слободянюк Віктор Васильович	180
Свідерський Владислав Петрович	180
Магощук Олександр Васильович	181
Савчук Дмитро Дмитрович	181
Пресліцький Бенедикт Казимирович	182
Пресліцький Казимір Казимирович	182
Праворський Іван Максимович	183
Фредок Володимир Миколайович	184
Тулок Володимир Михайлович	185
Хрущ Ніла Анатоліївна	186
Ситнік Сергій Віталійович	187
Шермет Сергій Вікторович	187
Яремюк Леонід Пилипович	187



УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

№ 954/2004

м. Київ
21 серпня 2004 р.

«Про надання Хмельницькому державному університету статусу національного»

Ураховуючи загальнодержавне і міжнародне визнання результатів діяльності Хмельницького державного університету, його вагомий внесок у розвиток національної освіти і науки, постановляю:

Надати Хмельницькому державному університету статус національного і надалі іменувати його — Хмельницький національний університет.

Президент України

Л. Кучма



Вельмишановні колеги і друзі, випускники, студенти й абітурієнти!

Хмельницький національний університет є одним із провідних навчальних закладів у Подільському регіоні і своїми здобутками відомий не лише на теренах України, а й далеко за її межами. В історії навчального закладу немало цікавого і цінного, корисного і повчального як для сучасних, так і для прийдешніх поколінь.

За півстоліття свого функціонування університет пройшов непростий шлях становлення — від галузево-територіального навчального закладу вищої освіти до класичного національного Університету. Це був шлях як високих злетів, творчих досягнень, значних наукових здобутків, удосконалення форм і методів навчально-виховного процесу, так і труднощів, випробувань. Сьогодні Хмельницький національний університет — це вищий навчальний заклад європейського рівня підготовки фахівців нової генерації, який має потужний професорсько-викладацький потенціал, модернізовану матеріально-технічну базу та сучасні інноваційні технології навчання.

Завдяки тісним науковим та навчальним зв'язкам з університетськими центрами США, Росії, Польщі, Грузії, Молдови, Білорусі, Казахстану, Литви, Німеччини, Великобританії та інших країн викладачі й студенти мають можливість брати участь у різноманітних конкурсах, проводити спільні наукові дослідження, проходити стажування, продовжувати навчання за кордоном.

За 50 років заклад сформував міцну навчально-матеріальну і технічну базу, став сучасним науково-освітнім, культурним і виховним центром, у стінах якого здобуло професію більше 50 тисяч фахівців, які успішно працюють на відповідальних посадах у різних сферах народногосподарського комплексу, не розриваючи зв'язків з університетом, і всіляко сприяють його подальшому розвитку.

Упродовж десятиліть сформувалися 17 наукових шкіл, 28 навчально-науково-виробничих комплексів. Плідно функціонують п'ять спеціалізованих вчених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій.

Сьогодні хочеться висловити слова глибокої вдячності студентам, аспірантам, викладачам, науковцям, працівникам та випускникам за вагомий внесок у розвиток університету і підтримку його пріоритетів, привітати майбутніх абітурієнтів, їхніх батьків, подякувати за свідомий вибір навчального закладу, який гарантує отримання якісних знань, що є запорукою формування особистості та становлення кваліфікованого фахівця.

Хмельницький національний університет впевнено крокує у майбутнє. Перед ним, як і в усі часи, постає багато завдань. Сподіваємося, що науковий потенціал та наукові розвідки Університету в різних галузях стануть вирішальним чинником технологічного й економічного розвитку регіону, відіграватимуть провідну роль у соціально-економічному зростанні України.

Ректор Університету

Микола Скиба

ГІМН

Хмельницького національного університету

*Слова Михайла Войнаренка,
проректора з науково-педагогічної роботи;
Музика Олега Слободенка;*

Добра слава про наш край
Облетить планету,
Якщо виросте із мрій
На звитягу нам,
З видатного на Поділлі
Університету,
Світового рівня знаний
Науковий храм!

Приспів:

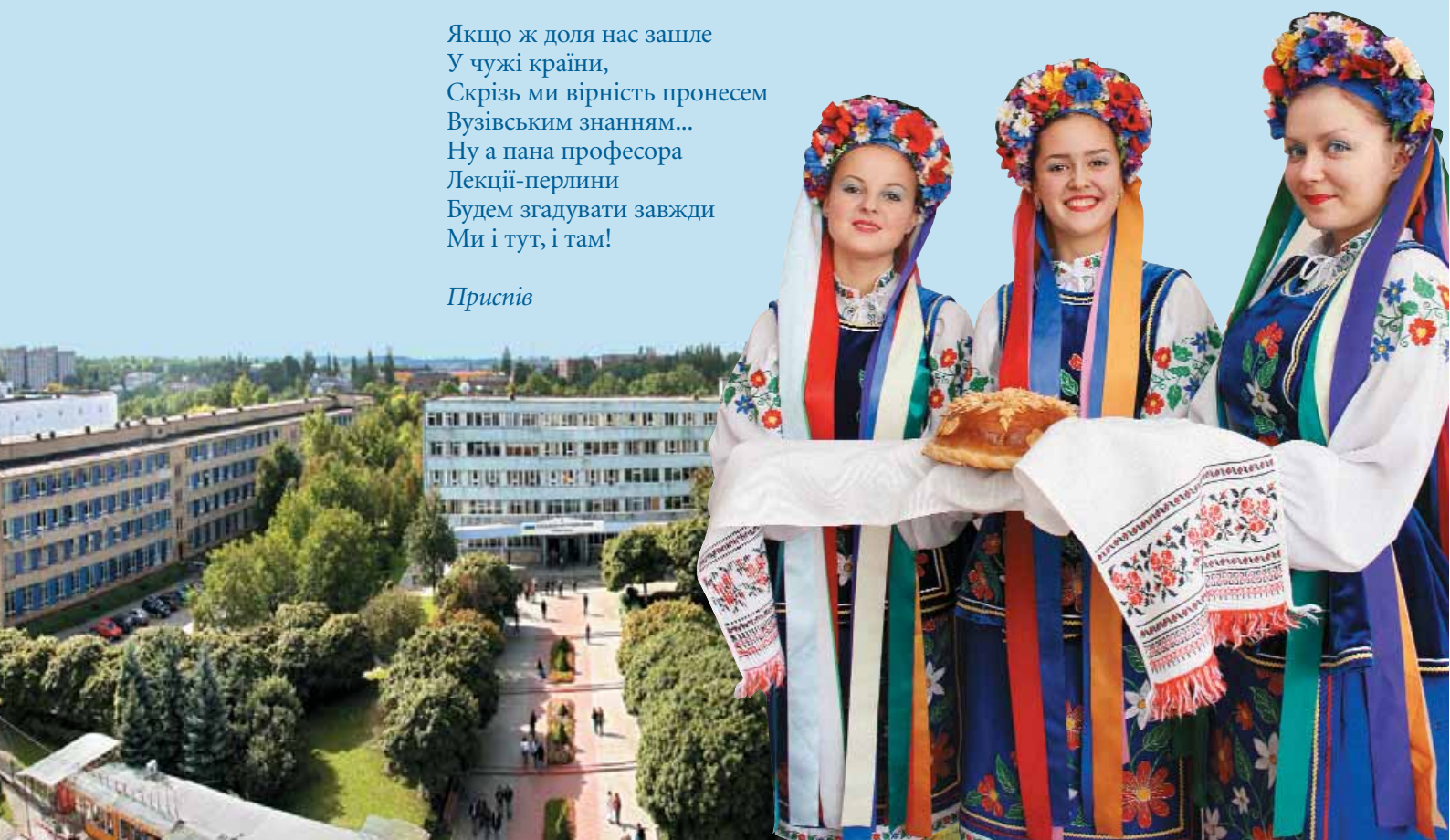
Vivat, alma mater! Мудрості докільля,
Де непересічний думки творчий злет.
Віримо, прославить Чарівне Поділля
Рідний наш Хмельницький Університет!
Vivat, alma mater! Наші рідні стіни,
Хай живе в них славний Думки творчий злет.
Віримо, примножить Славу України
Наш національний Університет!

Тут чекають, друзі, нас
Незабутні днини,
Творчий пошук до зорі
Над курсовиком,
Тут ми будем підкорять
Знань круті вершини,
Щоб найкращим став у світі
Хмельницький диплом.

Приспів

Якщо ж доля нас зашле
У чужі країни,
Скрізь ми вірність пронесем
Вузівським знанням...
Ну а пана професора
Лекції-перлини
Будем згадувати завжди
Ми і тут, і там!

Приспів



ІСТОРІЯ

ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ



ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ. ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ



У червні 1962 р. ректор Українського поліграфічного інституту ім. Івана Федорова у Львові Володимир Григорович Шпіца підписав наказ про призначення комісії з організації загальнотехнічного факультету у місті Хмельницькому у складі декана загальнотехнічного факультету інституту О. В. Золотухіна, начальника навчальної частини Г. О. Годлевського та старшого викладача С. М. Ганжура, котрий був призначений головою комісії і мав виконувати обов'язки декана новостворюваного факультету.

Підставою для появи такого наказу було розпорядження міністра вищої і середньої спеціальної освіти УРСР Ю. М. Даденкова про організацію у Хмельницькому загальнотехнічного факультету Українського поліграфічного інституту. Відтак Хмельницький національний університет має свої витоки з інтелектуальної і духовної столиці Західного регіону України — давнього Львова.

Найперше, що треба було зробити, — в доволі обмежений термін налагодити дійові та результативні контакти з керівниками міста та області, підібрати і сформувати необхідний штат викладачів, технічного й допоміжного персоналу, підготувати

уже до початку навчального року відповідну матеріальну базу: аудиторії, лабораторії, кабінети, майстерні, зрештою, організувати набір студентів на перший курс.

Можна з певністю сказати, що жоден зі створюваних в Україні вищих навчальних закладів не мав таких часових обмежень і не переживав такої напруги перед його відкриттям. Адже практично у двомісячний термін під потреби факультету слід було переобладнати приміщення колишньої обласної друкарні, вирішити проблему кадрів вищої наукової кваліфікації, молодших наукових працівників, допоміжного персоналу та виконати чимало інших великих і малих організаційних завдань. Серйозною була проблема гострої нестачі, а часом і повної відсутності технічної наукової літератури, навчальних посібників, методичних матеріалів тощо.

Варто зазначити, що оперативно і цілеспрямовано підключилися до питань новостворюваного загальнотехнічного факультету міські та обласні органи влади, які й були ініціаторами його створення та відкриття. Вони, зокрема, виділили для цього необхідні кошти, взяли під свій



Приїзд в інститут Міністра побутового обслуговування Л. К. Шпаковського (перший ряд, п'ятий зліва)



Зліва направо: студент Н. В. Степанов, викл. фізики В. О. Чекирда, ст. викл. історії І. Х. Ткачук, декан факультету С. М. Ганжуров, ст. викл. фізики В. І. Пилипів і студент В. В. Варинюк

вимогливий контроль перебудову приміщення старої друкарні, допомогли із тимчасовою орендою приміщення, рекомендували своїх відповідальних працівників до участі у приймальній комісії, залучивши до прийому вступних екзаменів 12 найкращих учителів обласного центру.

Однак основний тягар створення факультету, особливо в науковій частині, лягав усе-таки на Український поліграфічний інститут ім. Івана Федорова, працівники якого розробили необхідну технічну документацію з облаштування лабораторій, виділили для їх оснащення необхідні матеріали й устаткування, забезпечили його монтування й апробацію у Хмельницькому.

Професорсько-викладацький склад поліграфічного інституту ще тривалий час забезпечував якісне викладання основних предметів і навчальних курсів, проводив консультації, прийом семестрових іспитів. Неоцінним подарунком для новоствореного факультету стали виділені з фондів УПІ 20 тисяч книг, що започаткувало створення сучасної наукової і комп'ютеризованої бібліотеки Хмельницького інституту.

Результативно дбало про створення загальнотехнічного факультету Міністерство вищої і середньої спеціальної освіти України, надаючи допомогу із комплектацією кадрами вищої кваліфікації, направляючи у Хмельницький випускників аспірантури різних профілів та прикріплюючи факультетських викладачів до цільової аспірантури у провідних наукових центрах.

17 вересня 1962 р. відбулося урочисте відкриття Хмельницького загальнотехнічного факультету Українського поліграфічного інституту ім. Івана Федорова. Факультет розташувався у триповерховій споруді. У навчальному корпусі було облаштовано шість аудиторій, лабораторії хімії, фізики, технології металів, опору деталей і машин, бібліотека із читальним залом.

На перший курс було подано 824 заяви, а за підсумками конкурсних іспитів зараховано на навчання 250 студентів. 15 жовтня того ж року був підписаний наказ про створення при Хмельницькому ЗТФ підготовчих курсів, затверджено штат керівництва і викладачів у кількості десяти осіб. 5 листопада на підготовчих курсах розпочалися заняття.

Сьогодні, через півстоліття, варто згадати, що велику справу — сходження до вершин національного університету — розпочали тоді всього одинадцять викладачів і шість осіб допоміжного персоналу: В. О. Чекирда, В. П. Лісничук, Б. К. Куфель, К. І. Чесноков, С. М. Ганжуров, В. І. Сакун, Л. Б. Мігіна, С. В. Цимбалюк, О. М. Кулик, Т. О. Рутт, В. І. Пи-

ліпів, І. Х. Ткачук, Г. С. Тімкова, Я. Ф. Мухамет, К. О. Дронова, П. І. Колмаков, М. І. Міль. Трохи згодом до них приєднались Г. П. Ільїн, Г. О. Лось, В. А. Дубасов, В. П. Міхєєв, Я. Т. Кіницький, П. К. Новицький, Є. Б. Гериш, С. В. Шкурятенко, М. О. Пастушак, М. О. Кондратюк, В. С. Павлов, В. Г. Каплун та багато інших.

Не всі вони дожили до піввікового ювілею навчального закладу, не кожен із них став кандидатом чи доктором наук, доцентом чи професором, але вони, безсумнівно, доклали максимум зусиль, енергії, уміння і нелегкої подвижницької праці до створення нинішнього Хмельницького національного університету.

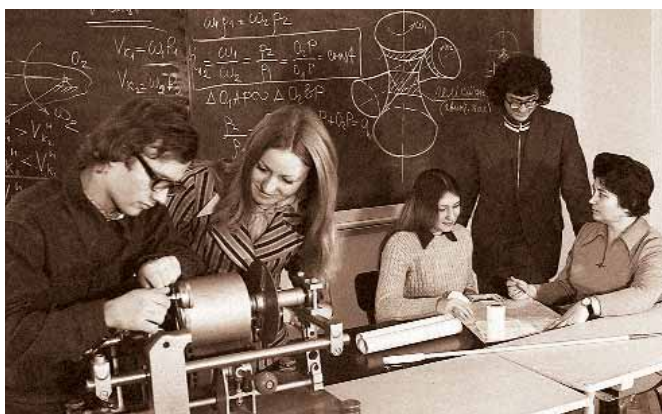
Також варто згадати про перших студентів Хмельницького ЗТФ. Тогочасні місцеві періодичні видання (газети «Прапор юності» та «Радянське Поділля») повідомляли читачам, що студентами новоствореного факультету стали кіномеханік міського кінотеатру, рентгенотехнік обласної лікарні, електрик цукрозаводу, тесляр «Міжколгоспбуду», майстер будівельного управління, яке займалося перебудовою приміщення під інститут, молоді колгоспники, службовці, робітники. Прикметно, що значна частина перших вступників уже мала середню спеціальну освіту.

Як згадують перші викладачі загальнотехнічного факультету, його трудовий колектив загалом і кожен із працівників зокрема (від декана до прибиральниці) вкладали душу в роботу, аби факультет діяв чітко і злагоджено, як годинниковий механізм.

Вивчався і впроваджувався передовий досвід, всіляко підтримувалася місцева ініціатива, на факультеті панували дух творчості, інтелектуального піднесення, позитивна налаштованість на майбутнє.

Не дивно, що спільними зусиллями Хмельницький загальнотехнічний факультет невдовзі перетворився на зразковий. Але необхідно було замислитися над перспективою, поставити перед собою нові амбітні завдання. Уже в січні 1966 р. факультет був реорганізований у філію Українського поліграфічного інституту ім. Івана Федорова, а 1 вересня 1966 р. сюди прийшли перші 90 студентів стаціонарного відділення.

Поступове розширення і зміцнення матеріально-технічної бази філіалу, зростання професійного рівня та кількості викладацького складу за рахунок власних кадрів, а також запрошених науковців із Києва, Львова, Одеси, Івано-Франківська, Кам'янця-Подільського — усе це створило реальні передумови відкриття повноцінного технічного вищого навчального закладу. Серйозно переймалися цим і керівники області, розраховуючи на подальший розвиток і розширення першого в обласному центрі вишу.



Студенти під час практичних занять



Студентський будівельний загін на будівництві гуртожитку № 4



М. П. Войнаренко спілкується зі студентами будівельного загону на будівництві гуртожитку



Нові гуртожитки інституту

18 травня 1967 р. перший секретар Хмельницького обкому компартії України М. Бубновський підписав листа ЦК Компартії України із проханням про створення у м. Хмельницькому технологічного інституту з підготовки інженерів побуту на базі наявного філіалу Українського поліграфічного інституту, який тоді займав 500 м² загальної корисної площі (водночас будувався новий типовий корпус площею 7400 м² на 1800 місць). У цьому листі місцеве партійне керівництво пропонувало центральному комітетові створити в місті технологічний інститут із технологічним і механічним факультетами.

28 вересня 1967 р. уряд УРСР прийняв постанову «Про заходи з подальшого розвитку побутового обслуговування населення в Українській РСР». На її виконання Міністерство вищої і середньої спеціальної освіти УРСР видало наказ про організацію з 1 жовтня 1967 р. у Хмельницькому на базі філіалу Українського поліграфічного інституту ім. Івана Федорова Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування (ХТПО) із механічним, технологічним і загальнотехнічним факультетами.

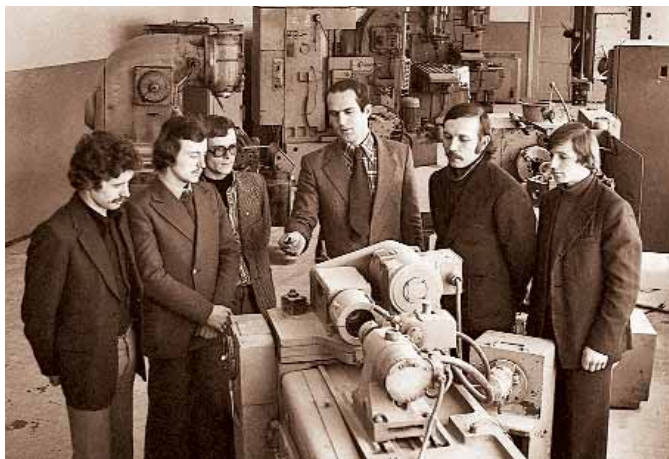
На момент заснування ХТПО у ньому навчалось 900 студентів, на дев'яти кафедрах працювало 63 викладачі (із них 13 кандидатів наук). В арсеналі інституту було два навчальні корпуси та гуртожиток на 180 місць.

Виш був віднесений до третьої категорії, а виконання обов'язків ректора інституту було покладене на доцента, кандидата технічних наук Семена Михайловича Ганжурова. На цій посаді він перебував до 30 червня 1969 р. Під його енергійним керівництвом заклад щороку долав нові щаблі на шляху свого становлення й утвердження: у 1967 р. було започатковано підготовку інженерів за спеціальностями «Хімічна технологія опоряджувального виробництва» та «Економіка і організація побутового обслуговування»; у 1968 р. відкрито спеціальності «Технологія швейних виробів», «Технологія виробів зі шкіри» та «Машини і апарати легкої промисловості»; у 1969 р. створено науководослідний сектор. ХТПО дістав у підпорядкування Кам'янець-Подільський загальнотехнічний факультет, на якому навчалось 760 студентів.

30 червня 1969 р. ректором інституту призначили кандидата технічних наук, доцента Михайла Івановича Карпиленка. На той час в інституті уже на 15-ти кафедрах працювало 135 викладачів, зокрема 43 кандидати наук, 22 доценти. На трьох факультетах навчалось близько 3000 студентів. Проте навчальний процес проходив у доволі складних умовах. Через відсутність необхідної кількості аудиторій заняття відбувалися у три зміни, що погано впливало на якість навчальної роботи.

Не випадково в інституті виник і набув широкого розмаху студентський рух «Свій дім — своїми руками!». В його межах на будівництві третього навчального корпусу та другого і третього гуртожитків працювали студентські будівельні загони, регулярно проводилися суботники. Це дало можливість уже в 1970 р. здати в експлуатацію третій навчальний корпус, а в 1971 і 1972 рр. — другий і третій студентські гуртожитки.

1970 рік був особливим і для інституту: відбувся перший випуск 30-ти студентів денної форми навчання. Дипломи з відзнакою отримали Т. Д. Гончарук, В. В. Голоянець, Н. Я. Залуцька, С. М. Тараненко, А. Г. Горовий. Це допомогло ХТПО перейти із вищого навчального закладу третьої категорії у заклад першої категорії.



В. Я. Карачун веде заняття у лабораторії кафедри технології машинобудування



Заняття в лабораторії кафедри опору матеріалів

Особливий, навіть визначальний етап розвитку інституту розпочався у 1975 р.

1 грудня 1974 р. ректором був призначений Радомир Іванович Сілін. Прихід до керма закладу 43-річного доктора технічних наук, професора Львівської політехніки, стажера кращих університетів США ознаменував початок 27-річної епохи (саме стільки Р. І. Сілін був ректором) стрімкого розвитку від маленького провінційного інституту до знаного в Україні й за кордоном університету. Безперечно, попередники Р. І. Сіліна — С. М. Ганжуров і М. І. Карпиленко — багато зробили для становлення інституту, але молодий колектив ще не мав традицій, досвіду і не ставив перед собою високих амбітних цілей. Багатьох задовольняли вже досягнуті результати: на п'яти факультетах (механічному, технологічному, інженерно-економічному, Хмельницькому та Кам'янець-Подільському загальнотехнічних) навчалось 5639 студентів, із них 2556 — на денній формі навчання за вісьмома спеціальностями; професорсько-викладацький склад нарахував 254 особи (серед них — один доктор і 99 кандидатів наук); заняття проходили у 111 лабораторіях, кабінетах, майстернях; у бібліотеці нараховувалося 245 тис. томів навчальної літератури, діяв читальний зал на 250 місць.

Здавалося б, досягнуто певної стабільності, поступово зростав авторитет інституту, не було проблем з абітурієнтами, кількість яких збільшувалася із року в рік. Однак Р. І. Сілін зумів прищепити колективу прагнення здобувати позиції лідера в системі вищої школи. Для досягнення цієї мети потрібно було кардинально покращити матеріально-технічну базу інституту. Відтак розробили і запровадили відповідну комплексну програму. Ректор взяв її виконання

під свій особистий контроль. Результат не забарився: у 1978–1979 рр. ввели в дію навчальний корпус № 4 та студентський гуртожиток № 4, у 1982 р. — студентський гуртожиток № 5. ХТІПО став першим інститутом в Україні, де студентів і аспірантів повністю забезпечували гуртожитком. У 1986 р. став до ладу корпус фізичного виховання. У 1987 р. прийняли в експлуатацію дев'ятиповерховий бібліотечний корпус. Він зводився усупереч секретній забороні політбюро ЦК КПРС на спорудження таких об'єктів. Потрібна була особиста мужність ректора Р. І. Сіліна, щоб не злякатися загрози втратити посаду й організувати студентський колектив для будівництва одного із кращих в Україні навчальних бібліотечних корпусів.

Поступово розв'язувалася і проблема забезпечення вищу кадрами вищої кваліфікації. Спочатку професорсько-викладацький колектив складався із запрошених фахівців, проте доктори наук практично не відповідали на такі запрошення, і плінність кадрів серед таких осіб наприкінці 70-х років досягла 50%. Тому для викладацької роботи потрібно було залишати кращих випускників, а також готувати докторів наук із власних викладачів, які мали ступінь кандидата наук. Цей напрямок підготовки науково-педагогічних кадрів вимагав створення в інституті умов для наукової творчості.

Ректорат активно направляв молодих викладачів до аспірантури вишів Києва, Москви, Одеси, Львова. Це дозволило на кінець 80-х років щорічно готувати від 12 до 16 кандидатів наук. Але цього було мало. Саме тому у грудні 1988 р. відкрили аспірантуру із чотирьох спеціальностей і прийняли до неї перших вісьмох аспірантів. Невдовзі була



Ректор інституту М. І. Карпиленко приймає іспит



Посвята першокурсників у студенти на майдані біля 3-го навчального корпусу



Лабораторні роботи на кафедрі технології швейних виробів



Робота в обчислювальному центрі, 1985 р.



Лінгафонний кабінет кафедри іноземної мови



Заняття у спортивному залі інституту

створена спеціалізована вчена рада для захисту кандидатських і докторських дисертацій зі спеціальностей «Тертя і зношування в машинах», «Машинознавство» і «Матеріалознавство».

Першим серед випускників вишу в 1991 р. захистив докторську дисертацію в університеті м. Цитау (Німеччина) М. Ф. Семенюк — доцент кафедри конструювання машин. Закінчили докторантуру і стали докторами наук Г. Калда, Ю. Шалапко, В. Лук'янова, О. Диха, В. Нижник, Н. Хрущ, І. Троцишин, О. Поморова.

На засіданнях ректорату Р. І. Сілін наголошував, що інститут не матиме перспектив розвитку, якщо не працюватиме над відкриттям нових напрямів підготовки спеціальностей. Сьогодні можна стверджувати, що тодішній курс на зміни у структурі підготовки фахівців мав доленосне значення. Він дав можливість вишу вперше змінити статус (ХТІПО реорганізували у Хмельницький технологічний інститут) та сформувані нову концепцію вже не як вузько профільного, орієнтованого на побутове обслуговування, а як багатогалузевого навчального і наукового центру з розробки новітніх технологій і підготовки фахівців відповідного напрямку і рівня.

Досягнення цієї мети збіглося із необхідністю на той час готувати інженерні кадри для зарубіжних країн. Був створений деканат для роботи з іноземними студентами. Під керівництвом проф. М. Є. Скиби за період існування деканату в 1985–1996 рр. було підготовлено понад 500 фахівців для більш ніж 20 країн Азії, Африки та Латинської Америки. Про якість навчання свідчить те, що чимало його вихованців посіли чільні посади в урядах своїх країн і тепер сприяють розширенню співпраці з нашою державою. Жуліо Гонсалвіш із Мозамбіку, Гасан Насер і Хайдар Хаджджи із Сирії закінчили аспірантуру та захистили кандидатські дисертації у своїй alma mater (у 2000, 2001 і 2006 рр. відповідно).

У виші сприймалося, уважно аналізувалося і негайно впроваджувалося усе нове й перспективне. Зокрема у 90-х роках розпочалася реалізація масштабної програми комп'ютеризації навчального процесу, наукової та управлінської діяльності. Була налагоджена тісна співпраця з американською фірмою «Digital». Помітну роль у комп'ютеризації інституту відіграли нинішній директор інформаційно-обчислювального центру університету, тоді ще доцент О. О. Мясіщев, заступник завідувача кафедри технології М. П. Мазур, завідувач лабораторії кафедри комп'ютерних систем В. М. Стецюк та інші. Самовіддано працювала доцент Т. П. Завгородня, яка у 1995 р. захистила докторську дисертацію «Моделі і методи в нормуванні затрат і результатів праці».

Наявність достатньої кількості комп'ютерної техніки і кваліфікованих кадрів, які опанували її, дала можливість створити в інституті один із найкращих у країні інформаційно-комп'ютерний центр, широкую мережу навчальних комп'ютерних систем, одними із перших увійти в Інтернет.

Зі здобуттям у 1991 р. незалежності було закладено якісно новий етап у житті ХТІ. Процеси політичних і економічних перетворень в Україні мали безпосередній вплив на його діяльність. Розпочалася реформування вищої освіти і запровадження ступеневої системи підготовки фахівців, тривав нелегкий процес переходу на ринкові принципи відносин, зокрема і в системі освіти. Хмельницький технологічний інститут увійшов у цю епоху змін доволі організовано. Все робилося для того, щоб у нових умовах забезпечити подальший розвиток вишу.



Випуск іноземних студентів



Іноземні студенти на заняттях у лабораторії кафедри радіотехніки

На зборах трудового колективу, професорсько-викладацького складу, на засіданнях учених рад і ректорату проф. Р. І. Сілін не раз наголошував на нових вимогах, які висуває до фахівця конкуренція, стверджував, що лише підвищення якості підготовки спеціалістів дасть можливість піднятися на належний рівень. Переконливими й аргументованими у цьому плані були й лекції запрошуваних до вишу американських науковців. Пізніше з одним із них, професором Вашингтонського університету Р. Коупом, Р. І. Сілін видасть спільну монографію.

Поступово ідея піднесення якості підготовки спеціалістів на основі удосконалення і демократизації усіх аспектів вузівського життя набула загальної підтримки. Головним напрямом діяльності інституту стало подальше залучення до роботи викладачів вищої кваліфікації та підготовка власних талановитих молодих науковців.

Важливу роль у цій справі відіграло розширення плану прийому до аспірантури: в 1993 р. здійснювалася підготовка кандидатів наук за 12 спеціальностями. Це складало 80% від загальної кількості спеціальностей, із яких виш готував фахівців. Із травня 1994 р. ці можливості збільшилися завдяки створенню спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій.

У докторантурі й аспірантурі навчалися молоді вчені з інших вишів. Усім без винятку створювали відповідні умови: давали творчі відпустки, зменшували педнавантаження, відряджали на консультації тощо. Водночас кафедри і деканати посилили вимоги до тих, хто працював упівсили. Внаслідок такої цілеспрямованої уваги до підвищення кваліфікаційного рівня викладачів питома вага докторів і кандидатів наук сягнула 56%. Лише за 1993 рік десятеро осіб захистили кандидатські і дві — докторські дисертації. За той самий рік було видано підручник, дев'ять курсів лекцій, чимало методичних розробок і рекомендацій.

Справжнім переворотом в інтенсифікації наукової діяльності і поліпшенні навчального процесу на шляху до акредитації вищого рівня стала розпочата з ініціативи ректора тотальна комп'ютеризація: оснащення наукових і навчальних лабораторій найновішою комп'ютерною технікою, використання її можливостей у розв'язанні наукових проб-

лем та оптимізації навчального процесу. Приклад у цьому подавала кафедра технології машинобудування, яку на той час очолював ректор.

Як відомо, забезпечення високої якості наукової продукції та рівня викладання великою мірою залежить від організаційно-структурної системи управління. Тому в інституті регулярно здійснювався пошук шляхів, форм і методів її удосконалення. У липні 1993 р. в інституті створили одне з перших науково-виробничих об'єднань — Центр «Інновація».

На нього покладалося завдання організації наукових досліджень та конструкторсько-технологічних розробок у легкій промисловості. Фінансування Центру здійснювалося за рахунок прибутків від наукової, конструкторсько-технологічної, навчальної та виробничої діяльності. Його директором призначили доцента кафедри технології та конструювання швейних виробів О. В. Ярошук.

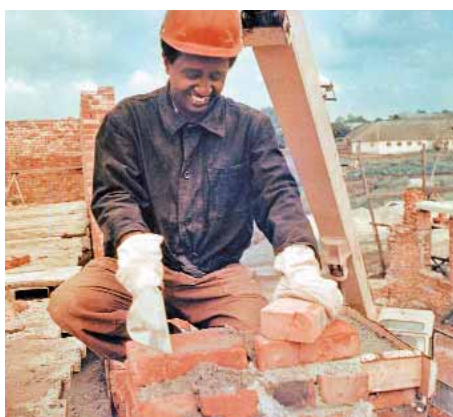
Досвід роботи Центру «Інновація» підказав ідею організації наукових підрозділів. На початку грудня 1993 р. у Хмельницькому технологічному інституті, як структурні підрозділи без права юридичної особи, були утворені

навчально-науково-виробничий центр технологічної механіки та Подільський науковий фізико-технологічний центр.

У січні 1994 р. у складі навчально-науково-виробничого центру створили загальноінститутську лабораторію фізико-механічних досліджень матеріалів — як самостійний структурний підрозділ інституту. Наукове керівництво лабораторією покладалося на проректора з навчально-методичної роботи С. Г. Костогриза.

Досвід новоутворених підрозділів уважно аналізував науково-дослідний сектор та проректор із наукової роботи проф. В. Г. Каплун. На основі цих спостережень вчена рада інституту виробила і затвердила «Положення про структуру та порядок роботи наукових підрозділів ХТІ», що забезпечувало гармонійне поєднання наукової, навчальної та виробничої діяльності.

Згідно із цим положенням у квітні 1994 р. розпочала роботу науково-виробничу лабораторію енергетичних технологій (ЛЕТ) — як госпрозрахунковий підрозділ інституту. Науковим керівником цього підрозділу став доктор технічних наук В. В. Назаров. Лабораторія, як і інші подібні до неї,



Студент із Куби у складі студентського будівельного загону



П. І. Капустенський проводить заняття у лабораторії кафедри машин і апаратів легкої промисловості



А. Посполита з будівельним загonom технологічного факультету

була ще однією сходинкою на шляху до вищого рівня акредитації.

Процес удосконалення управління виявився і у створенні нових та ліквідації старих організаційних структур.

У липні 1994 р. відповідно до ухвали міжгалузевої акредитаційної комісії від 30 червня та рішення вченої ради інституту від 4 липня був відкритий факультет бізнесу і права. Його очолила випускниця інституту, доцент Л. В. Торгова. Набір студентів на цей факультет (100 осіб на денну і 50 — на заочну форми навчання) здійснювався на контрактній основі.

Одночасно з утворенням нових структурних підрозділів тривав пошук шляхів доцільної реорганізації факультету підвищення кваліфікації, підготовчого відділення та підготовчих курсів, які вичерпали свій творчий потенціал. Згодом, уже після отримання нового статусу інституту, ці структури були ліквідовані. Натомість у вересні 1994 р. на комерційній основі був створений факультет довузівської та післявузівської підготовки, деканом якого призначили доцента М. С. Бабича.

У листопаді 1993 р. наказом ректора «Про методичне і організаційне забезпечення рейтингової системи оцінки успішності студентів» під керівництвом проректора з навчальної роботи С. Г. Костогриза була створена робоча група для узагальнення наявних концепцій рейтингової системи оцінки успішності студентів на рівні окремих предметів та на рівні факультету. Перед робочою групою постало завдання виробити концепцію рейтингової оцінки знань і розробити відповідні керівні методичні документи. Вже 11 січня 1994 р. наказом ректора рейтингова система запроваджувалася на всіх курсах та спеціальностях денної форми навчання згідно з виробленим робочою групою Положенням.

Важливим показником активізації студентства стала наукова робота: участь в олімпіадах, конкурсах, наукових конференціях. Зріс науковий рівень представлених робіт. Наприклад, за результатами XXIII Загальноінститутської конференції (21–23 квітня 1993 р.) були премійовані 12 учасників, відзначені почесними грамотами 17, отримали подяку 46 учасників. Ще семеро студентів були нагороджені за участь у всеукраїнських конкурсах та олімпіадах. Наступного року кількість студентів, відзначених за участь у науковій роботі, подвоїлася.

Така робота принесла бажаний результат: постановою Кабінету Міністрів України № 592 від 29 серпня 1994 р. та

наказом Міносвіти України № 270 від 16 вересня 1994 р. на базі Хмельницького технологічного інституту був створений Технологічний університет Поділля. Його ректором призначили Радомира Івановича Сіліна, який одразу поставив перед колективом нову стратегічну мету — досягнення статусу класичного державного університету. Була сформована комісія, яка розробила перспективний план розвитку університету, затверджений вченою радою. Він передбачав суттєве розширення напрямів підготовки молодих спеціалістів, насамперед за рахунок гуманітарної складової. Першим кроком до реалізації цього плану було створення у 1996 р. гуманітарно-педагогічного факультету (ГПФ) під керівництвом декана — проф. М. Є. Скиби. Невдовзі факультет став найбільшим в університеті.

Наступні кроки — відкриття у 1998 р. напряму підготовки «Міжнародні відносини», створення у 2001 р. музею університету (директором якого був призначений ветеран університету, доцент І. Х. Ткачук) і Центру культури та мистецтв.

У 2000 р. за клопотанням декана гуманітарно-педагогічного факультету проф. М. Є. Скиби та «враховуючи необхідність дальшого розгортання археографічної роботи в регіонах України» наказом директора Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України чл.-кор. НАН України П. С. Соханя від 13.03.2000 р. та наказом ректора Технологічного університету Поділля проф. Р. І. Сіліна від 19.04.2000 р. на базі гуманітарно-педагогічного факультету створили Подільський осередок (польову експедицію) Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України (на громадських засадах).

У жовтні 2001 р. ректором Технологічного університету Поділля обрали проф. М. Є. Скибу. На той час в університеті на дев'яти факультетах навчалося 11 786 студентів. На 40 кафедрах працювало 750 викладачів (із них 42 доктори і 282 кандидати наук). Були опубліковані 19 підручників (для порівняння: у 1993 р. — один).

М. Є. Скиба із честю продовжив справу свого вчителя Р. І. Сіліна. Вже на початку грудня 2001 р. учена рада ухвалила, а ректор затвердив нову комплексну програму розвитку університету на 2002–2006 роки. Його реалізація дозволила не лише досягти бажаного (розпорядженням Кабінету Міністрів України № 771-р від 7.12.2003 р. на базі ТУП було створено Хмельницький державний університет),

а й втілити найсміливіші мрії: указом Президента України № 954/2004 від 21.08.2004 р. Хмельницькому державному університету «за загальнодержавне і міжнародне визнання результатів діяльності та вагомий внесок у розвиток національної освіти і науки» було надано статус національного. Крім того, у 2004 р. Хмельницький національний університет був акредитований за найвищим рівнем.

Здобуття статусу національного університету дозволило суттєво вдосконалити структуру закладу. 14 факультетів, близьких за напрямками підготовки, об'єднали в шість інститутів: механіки та інформатики; гуманітарний; технології, дизайну та сервісу; економіки і управління; телекомунікаційних і комп'ютерних систем; заочного і дистанційного навчання; післядипломної освіти і довузівської підготовки. Це дало можливість забезпечити оперативність управління факультетами, розширити їх можливості у питаннях організації навчально-виховного процесу. Ректорат університету натомість отримав більше можливостей сконцентруватися на розв'язанні стратегічних завдань, зокрема на розширенні структури напрямів підготовки та спеціальностей. У результаті за 2004–2008 роки було розпочато підготовку фахівців із 12 нових спеціальностей за дев'ятьма напрямками. Їх загальна кількість досягла 43 спеціальностей із 31 напрямку підготовки фахівців. Відповідно до розширення спектра підготовки молодих спеціалістів зростає і кількість кафедр — до 48 (із них 32 випускні). Це сприяло значному збільшенню кількості студентів університету: з 11 786 осіб у 2002 р. до 13 581 у 2009 р. (на 15%).

Пріоритетною в університеті залишається підготовка кадрів вищої кваліфікації — через аспірантуру і докторантуру.

Сьогодні набір до аспірантури здійснюється за 18 спеціальностями. Для навчання обирають обдарованих студентів, які виявляють здібність до наукової діяльності ще на четвертому курсі, беруть участь у наукових конференціях, олімпіадах, мають публікації і, після закінчення університету, диплом із відзнакою магістра або спеціаліста.

Щороку до аспірантури вступають 35–45 осіб, як правило, 90% — це випускники ХНУ. Зараз тут навчається близько 115 аспірантів, наукове керівництво здійснюють 34 доктори наук та 30 кандидатів наук. Під керівництвом О. О. Орлова захищено понад 20 кандидатських дисертацій, М. П. Войнаренка — 15, І. В. Троцишина — сім, А. Г. Кузьменка — вісім, А. Л. Славінської — п'ять, В. М. Локазюка — більше десяти, М. Ф. Семенюка — п'ять.

В Університеті діє п'ять спеціалізованих рад із захисту докторських та кандидатських дисертацій із машинознавства,

економіки та управління підприємствами, технології взуття, шкіряних виробів і хутра, технології текстильних матеріалів, швейних і трикотажних виробів, радіотехнічних пристроїв та засобів телекомунікації, радіотехнічних і телевізійних систем. За останні п'ять років було захищено більше 160 кандидатських та 19 докторських дисертацій. Це дозволило довести кількість докторів наук і професорів, що працюють на постійній основі, до 55, а кандидатів наук і доцентів до 438.

Під керівництвом ректора М. Є. Скиби в університеті відбулася системна реорганізація навчального процесу, зумовлена вступом України до Болонського процесу. Зокрема була розроблена та запроваджена кредитно-трансферна система організації навчального процесу ECTS. На першому етапі її впровадження у 2004–2005 навчальному році була відпрацьована методика такої роботи (як експеримент) в 11 академічних групах на восьми спеціальностях із шести напрямів підготовки. Навчально-методичне управління узагальнило напрацювання, і з 2005–2006 навчального року експеримент поширили на всі напрями підготовки. Набутий досвід і вивчення міжнародного, зокрема навчальних закладів Литви, Польщі, Іспанії, Росії тощо, дозволили запровадити КТС із 2007–2008 н. р. у повному обсязі.

За досягнуті результати у використанні Європейської кредитно-трансферної системи ECTS на виставці «Сучасна освіта в Україні — 2007» у номінації «Модернізація вищої освіти в контексті вимог Болонської конвенції» Хмельницький національний університет був відзначений срібною медаллю.

Із 2006 р., спочатку як педагогічний експеримент на базі Інституту економіки і управління, а з 2009 р. у масштабах усього університету створене модульне динамічне об'єктно орієнтоване середовище для навчання (Moodle). За його допомогою шляхом створення програмних комплексів навчальних дисциплін вдалося суттєво підвищити ефективність самостійної роботи студентів, особливо тих спеціальностей і спеціалізацій, які ліцензовані недавно.

Важливим елементом діяльності університету є наукова бібліотека. Це сучасний інформаційно-комунікативний центр, у якому створена автоматизована бібліотечно-інформаційна система (АБІС) НБ ХНУ. Вона складається із локальної мережі, що має вихід в Інтернет, двох серверів та 62 персональних комп'ютерів, веб-сайту книгозбірні, автоматизованої системи бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів. Функціонування системи забезпечує український програмний продукт «УФД» Бібліотека. З 2000 р. формується електронна бібліотека університету.



Захист дипломного проекту



Телестудія центру технічних засобів навчання, 1989 р.



Випробування нового обладнання

Серед партнерів бібліотеки ХНУ — бібліотеки вищих навчальних закладів України, Центр безперервної інформаційно-бібліотечної освіти (Київ), НБУ ім. В. І. Вернадського, міжнародні благодійні фонди «Україна 3000», «Відродження», «Сейбр-Світло», Головна бібліотека Краківської політехніки тощо. НБ ХНУ є обласним методичним центром для бібліотек вищої школи, членом Української бібліотечної асоціації.

Книжковий фонд нараховує 600 тис. томів. Бібліотечно-бібліографічне обслуговування традиційно здійснюється у п'яти галузевих читальних залах, на трьох абонементів, у залі каталогів та електронної інформації, залі спецвидів НТД, трьох факультетських та 12 кафедральних бібліотеках. Значно спрощує процес обслуговування автоматизація обліку документообігів з використанням електронного формуляра та пін-коду. Комп'ютерна мережа забезпечує доступ до всіх баз даних книгозбірні. Особливою формою обслуговування є міжбібліотечний абонемент, який задовольняє інформаційні запити читачів, використовуючи фонди бібліотек України.

Віртуальне обслуговування користувачів здійснюється через веб-сайт бібліотеки і дає можливість цілодобового доступу до її ресурсів: електронного каталогу, електронної книгозбірні, віртуальної довідкової служби, бібліографічних баз даних і баз даних світових наукових видавництв EBSCO, Shpringer та ін., навігатора інтернет-ресурсів за профілем університету, віртуальних виставок.

Наукова діяльність бібліотеки здійснюється за програмою «Удосконалення обслуговування користувачів в умовах запровадження новітніх технологій». Крім традиційних форм наукової діяльності, бібліотека організовує роботу з таких актуальних напрямів, як участь у корпоративних проєктах, моніторинг функціонування сайту книгозбірні, запровадження інноваційних проєктів («Майбутнє планети в наших руках», «Книги, що зцілюють душу», «Молодий спеціаліст XXI століття») та інше.

Інформаційні заходи спрямовані на допомогу навчальному процесу та науковій роботі університету і є



Робота в обчислювальному центрі, 1987 р.

дієвим засобом інформування користувачів про можливості бібліотеки. Упродовж року тут відбувається більше 100 таких заходів. Раз на місяць проводяться дні інформації. Стали традиційними презентації наукових праць викладачів та студентів університету.

Підвищенню духовного та культурного рівня студентської молоді, збереженню національних традицій сприяє проведення просвітницьких заходів: «Клуб цікавих зустрічей», літературознавчі читання, літературно-мистецькі зустрічі, а також конференції, усні журнали, альманахи подорожей, вікторини, вечори тощо.

За вагомий внесок у розвиток бібліотечної справи, популяризацію української мови та літератури, підготовку змістовних інформаційно-бібліографічних видань у 2006 р. колектив бібліотеки був відзначений Хмельницькою обласною премією імені Мелетія Смотрицького в галузі бібліотечної роботи.

У Хмельницькому національному університеті діє система дистанційного навчання. Заклад був піонером запровадження дистанційних технологій в освітній діяльності в Україні. Ця робота розпочалася у 2000 р. з ініціативи ректора Р. І. Сіліна, професорів Я. М. Гладкого (нині директор Інституту заочного і дистанційного навчання) та М. П. Мазура (декан факультету дистанційного навчання).

Дистанційне навчання базується на принципово нових концептуальних засадах, в основі яких — використання сучасних комп'ютерних технологій, що розроблені науковцями університету і містять у собі елемент «ноу-хау» та захищені авторськими правами. Крім того, запроваджені нові технології методичного забезпечення навчального процесу, що ґрунтуються на використанні модулів дистанційних курсів навчальних дисциплін як на паперових, так і на комп'ютерних носіях. Ці технології апробовані у навчальному процесі із 16 спеціальностей, для кожної з яких розроблено понад 668 модулів. Сьогодні діє розгалужена мережа локальних центрів дистанційної освіти (ЛЦДО). 23 таких центри функціонують, зокрема, в Нетішині, Старокостянтинові, Шепетівці, с. Пасічний



Бібліотека ХНУ

(Хмельницька обл.), Калинівці і Хмільнику (Вінницька обл.), Коломиї та Калуші (Івано-Франківська обл.), Донецьку, Дніпропетровську, Запоріжжі, Сімферополі.

Результати діяльності університету із застосування та розвитку дистанційної форми навчання були представлені на виставках «Освіта України — 2007» (відзначені грамотами МОН України) та «Високі технології в освіті» (у 2004–2007 рр. в Одесі двічі відзначені золотими медалями та дипломами).

За час існування університет як науковий осередок перетворився на один із найпотужніших вищих навчальних закладів України. Цьому сприяє довгострокова комплексна цільова програма розвитку його наукової і науково-технічної діяльності. Вона передбачає: розвиток фундаментальних досліджень у галузі природничих, гуманітарних, психолого-педагогічних, соціально-економічних наук; виконання прикладних досліджень і розробок; розробку теоретичних та методологічних основ формування і розвитку вищої освіти; посилення впливу науки на розв'язання завдань освіти і виховання; підтримку наявних та формування нових наукових шкіл, підтримку наукових досліджень молодих учених та обдарованих студентів, залучення їх до наукових шкіл; ефективне використання наукового і науково-технічного потенціалу вищої школи для розв'язання пріоритетних завдань оновлення виробництва та здійснення соціально-економічних перетворень; розвиток нових, прогресивних форм науково-технічного співробітництва із закордонними і вітчизняними осередками академічної та галузевої освіти, розвиток інноваційної діяльності для створення науково-технічної продукції та конкурентоспроможних зразків нової техніки й матеріалів, орієнтованих на ринок високих технологій; сприяння захисту інтелектуальної власності та авторських прав дослідників як основи зміцнення і розвитку науки, виходу на світовий ринок високотехнологічної продукції; організація інформаційної і видавничої діяльності, популяризація досягнень науки вищої школи через засоби масової інформації; проведення кон'юнктурних досліджень ринку наукових послуг, патентно-ліцензійної роботи, здійснення маркетингового, інформаційного забезпечення та трансферу науково-технічної продукції відповідно до міжнародних стандартів.

Для реалізації окресленої мети і розв'язання окремих завдань у Хмельницькому національному університеті впроваджена сучасна структурно-організаційна система управління науковою діяльністю, яку очолює ректор університету М. Є. Скиба.

Суттєвий вплив на ефективність наукової діяльності має фінансування, організоване за багатоканальним принципом залучення коштів: надходження з державного бюджету, розробка спільних проектів за підтримки міжнародних фондів (програми НАТО, Tempus тощо), позабюджетні кошти, виконання тематичного плану досліджень за рахунок другої половини робочого часу викладачів, конкурсне фінансування проектів за рахунок фонду фундаментальних досліджень, цільові кошти для підтримки учених університету, гранти, стипендії різних фондів, спонсорська підтримка організації наукових конференцій, стипендії Президента України та Кабінету Міністрів України для молодих учених тощо.

У процесі багаторічної наукової діяльності під керівництвом провідних науковців, відомих в Україні й за кордоном, в університеті сформовано 11 потужних наукових шкіл, які охоплюють фундаментальні дослідження у галузі природ-



ничих, гуманітарних, психолого-педагогічних, соціально-економічних наук. Зокрема суттєвий внесок школи професора М. Є. Скиби у створення технології комплексної переробки полімермістких відходів дозволив цій розробці як складовій комплексної наукової роботи «Наукові основи створення ресурсозберігальних екологічно безпечних технологій виготовлення конкурентоспроможних шкіряних матеріалів та виробів» претендувати на здобуття Державної премії України.

Для захисту інтелектуальної власності та ознайомлення науковців і підприємців в Україні й за кордоном із розробками та результатами наукових досліджень в університеті створений відділ інтелектуальної власності. Про ефективність його роботи свідчить той факт, що за період 2006–2009 рр. науковці університету отримали більше 100 патентів на винаходи й корисні моделі.

Хмельницький національний університет є засновником і видавцем чотирьох фахових наукових журналів. Постійно зростає кількість статей, опублікованих ученими університету за результатами досліджень. Якщо у 2005 р. побачили світ 1263 статті, то в 2011 р. — більше 1600, зокрема й у закордонних наукових журналах із високим імпаکت-фактором: 39 і більше 110 відповідно. Промовистим є збільшення кількості виданих монографій (дев'ять у 2005 р. та 33 у 2011 р.), а також підручників і навчальних посібників (18 та 31 відповідно). На високому рівні залишається щорічна кількість отриманих патентів на винаходи — понад 30.

Діяльність університету передбачає активне спілкування його науковців із закордонними колегами. Із цією метою тут щороку проводиться більше десяти міжнародних конференцій. В Україні та за кордоном наукове визнання здобули конференції «Управління економічними системами:



IV Українсько-польські наукові діалоги



Учасники конференції «Сучасні технології в легкій промисловості та сервісі»

концепції, стратегії та інновації розвитку», «Маркетингові технології в умовах інноваційного розвитку економіки», «Моделювання та програмування технологічних процесів. Інженерне проектування машин та вузлів», «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи», «Психолого-педагогічна та медико-соціальна підтримка батьківства», «Актуальні проблеми філософії та перекладознавства». Про їх високий рівень свідчить активна участь науковців із провідних університетів і наукових закладів Росії, Польщі, Білорусії, Латвії, Литви, США, Німеччини.

Наукова діяльність Хмельницького національного університету передбачає не тільки використання її результатів у навчальному процесі, а й широке залучення студентів до досліджень із перших років навчання. Основи науки студенти опановують у науково-дослідних гуртках, створених на всіх кафедрах. Як правило, цими гуртками керують найбільш досвідчені науковці. Про результативність такої роботи свідчать цифри: із 7000 студентів стаціонару в наукових гуртках працює близько 2100.

Студентська наукова діяльність має різні форми: участь у виконанні розробок кафедр, самостійні пошукові дослідження, виготовлення дослідних зразків і моделей, розробка програмної продукції, написання статей, виступи на конференціях і олімпіадах. Останніми роками студенти університету стабільно виборюють понад 20 призових місць на всеукраїнських наукових олімпіадах. Такі показники притаманні тільки провідним вищим навчальним закладам України і свідчать про системність наукової та професійної підготовки студентів.

За підсумками наукової роботи студентів під керівництвом викладачів у 2005 р. були опубліковані 374 статті, а в 2011 р. — 1130.

Великих успіхів молодь досягла і на міжнародному рівні: роботи студентів-дизайнерів упродовж останніх років отримують призові місця на міжнародних конкурсах у Брно, Санкт-Петербурзі, Москві, Києві, Харкові, Одесі.

Активізацією діяльності студентів і аспірантів опікується наукове товариство молодих учених, зокрема ініціює організацію наукових заходів. Щорічно в університеті проводиться п'ять-шість міжнародних і всеукраїнських конфе-

ренцій для молоді. У 2011 р. багато учасників зібрали конференції «Місце національних культур в умовах всесвітньої інтеграції» та «Проблеми розвитку соціально-економічних систем у контексті глобалізаційних викликів».

У 2007 р. в університеті було створено науково-дослідний інститут трибології і матеріалознавства, який очолив доктор технічних наук, професор В. Г. Каплун. До структури інституту увійшли потужні наукові підрозділи, що займаються розв'язанням наукоємних та інноваційних завдань: Українсько-польське відділення трибології і матеріалознавства, Подільський фізико-технологічний центр, науково-експериментальний центр, лабораторія композиційних матеріалів, територіальний інноваційний центр «Поділля», регіональний інформаційно-інноваційний центр з енергозбереження. Науково-дослідному інституту підпорядковані науковий журнал «Трибологія» та спеціалізована рада із захисту докторських і кандидатських дисертацій.

Уже через рік після створення у науково-дослідному інституті відбувся захист трьох докторських дисертацій, а загальний обсяг фінансування науково-дослідних робіт досяг 1 млн грн.

Для підвищення трудової активності професорсько-викладацького складу і наукових співробітників університету, максимального використання їх інтелектуального потенціалу



Нагороди та відзнаки університету

та об'єктивного стимулювання ефективності всіх видів робіт в університеті наказом ректора запроваджене щорічне рейтингове оцінювання роботи професорсько-викладацького складу університету. Це дозволило активізувати процес підготовки й захисту дисертацій, видання монографій та підручників, укладання угод на виконання науково-дослідних робіт, участь у міжнародних конкурсах і конференціях.

Досягнення науковців університету щорічно оцінюються на конкурсі завершених науково-дослідних робіт із фундаментальних та природничих досліджень у технічній галузі, який проводить Хмельницька обласна рада. У ньому перемагають переважно науковці Хмельницького національного університету, що підтверджує високий науковий рівень їх робіт. Кілька разів переможцем конкурсу в різних номінаціях ставав професор М. Є. Скиба (зокрема в номінації «Прикладні НДР» із «Розробкою новітніх технологій та обладнання для розволокнення натуральної шкіри»). Крім того, згідно з рейтинговою оцінкою МОН України, останніми роками заклад за показниками наукової діяльності входить до першої десятки класичних університетів України.

Невід'ємною частиною діяльності Хмельницького національного університету є міжнародна співпраця, основи якої були закладені ще наприкінці 1990-х років. Новий етап її розвитку розпочався у 2001 р., після затвердження Комплексної програми розвитку університету, важливою частиною якої стала підпрограма «Міжнародні зв'язки». В ній були означені основні напрями співпраці у сфері науки, освіти, культури, спорту та адміністрування.

У галузі освіти співробітництво здійснюється у таких напрямках: обмін досвідом з організації навчального процесу та методики викладання, запрошення для участі у науково-методичних конференціях і семінарах, які проводяться в університетах, обмін навчальними планами, навчально-методичною літературою та програмною продукцією, викладачами, студентами, спільна підготовка та видання навчальних посібників і підручників.

З 2001 р. університет уклав 35 угод про співпрацю із зарубіжними навчальними закладами, установами та організаціями в науковій, освітній та культурній сферах. Спільна діяльність ґрунтується на засадах пріоритету національних інтересів, розвитку освітнього та наукового потенціалу університету, орієнтації на залучення додаткових джерел фінансування через систему грантів.

Плідною та ефективною є співпраця з Польщею (Краківська політехніка ім. Тадеуша Костюшка, Ченстоховський технічний університет, Краківський університет економіки, Вармінсько-Мазурський університет в Ольштині, Вища державна професійно-технічна школа в Кросно, Лодзинський університет) та Росією (Санкт-Петербурзький державний інженерно-економічний університет, Іванівський державний університет, Тверський державний університет, Тольятинський державний університет сервісу, Санкт-Петербурзький державний архітектурно-будівельний університет).

Потужним поштовхом до подальшої інтенсифікації співпраці Хмельницького національного університету з вищими навчальними закладами стало заснування у вересні 2004 р. Українсько-польського центру. Цей центр покликаний сприяти розвитку та зміцненню двосторонніх відносин в освітній та науковій сферах, поглибленню співпраці між установами та закладами освіти України й Польщі, встановленню та розвитку партнерських взаємин



Ректор М. Є. Скиба знайомиться з новим устаткуванням лабораторії



Лабораторія композиційних матеріалів та мастил

між підприємствами та організаціями двох країн. Особливу увагу він приділяє організації стажування студентів у Польщі.

Університет також підтримує зв'язки з Литвою (Клайпедський університет, Каунаський технологічний університет), Австрією (Вища технічна школа в Карінтії), Іспанією (Політехнічний університет Валенсії), Казахстаном (Таразський державний університет ім. Дулаті), Ізраїлем (Інститут прогресивних досліджень), США (Каліфорнійський державний університет, Веслейонський коледж).

Одним із напрямів міжнародної співпраці Хмельницького національного університету є реалізація міжнародних проектів: «Бізнес, менеджмент, освіта в Україні», «Перепідготовка та працевлаштування офіцерів запасу», «Впровадження кластерних моделей об'єднання підприємницьких структур», «Дослідження динаміки горизонтальних роторних машин і створення систем превенції (попередження) їх дефектів», «Всесвітня мережа центрів трансферу технологій», програма «ТЕМПУС» із наукових досліджень для магістрів та кандидатів наук за напрямом «Критичні обчислення для аерокосмічних систем», «Комп'ютерні технології у матеріалознавстві, інженерії поверхні та виробництві матеріалів».

Найтривалішим і наймасштабнішим став проект «Перепідготовка та працевлаштування офіцерів запасу». Спочатку він виконувався у межах програми «TASIS» за підтримки Європейського Союзу, а в листопаді 2002 р. був продовжений спільно з Міністерством оборони Великобританії. При університеті відкрили перший в Україні Українсько-Британський центр перепідготовки та працевлаштування. Із січня 2006 р. проект підтримує НАТО в межах трастового фонду «Партнерство заради миру».



Учасники форуму промисловців та підприємців, 2011 р.

Головна мета проекту — сприяння у підготовці військово-службовців, які звільняються із лав Збройних сил, до цивільного життя та надання суттєвої допомоги їм та членам їхніх сімей у важкий період переходу з військового до цивільного життя під час реформування Збройних сил України.

Звільнені в запас офіцери проходять підготовку з економічних та комп'ютерних дисциплін на тримісячних курсах за спеціальностями «Менеджмент підприємницької діяльності», «Маркетинг на ринку товарів і послуг», «Комп'ютерні технології в економічних системах», «Комп'ютерні системи та мережі», «Логістика», «Графічний дизайн та реклама», а після закінчення отримують випускні свідоцтва державного і сертифікати міжнародного зразка. На церемоніях із нагоди випуску завжди присутні представники Міністерства оборони України, ОБСЄ, НАТО, Департаменту ООН, посольств країн Європи, органів місцевої влади, підприємницьких структур.

Заслуговує на увагу започаткований спільно з Каунаським технологічним університетом та Клайпедським технічним університетом науковий проект «Дослідження динаміки горизонтальних роторних машин і створення систем превенції їх дефектів». У межах проекту здійснювалася розробка заходів для забезпечення низької віброактивності роторних машин. Результати досліджень заплановано використовувати для розробки складної побутової техніки, газотурбінного обладнання на авіаційному, морському, авто-

мобільному та залізничному транспорті, у хімічній, харчовій та інших галузях промисловості.

Університет бере активну участь у діяльності асоціації «Поділля Перший», яка вперше в Україні впроваджує прогресивні кластерні моделі об'єднання підприємців окремих галузей промисловості для підвищення конкурентноздатності та економічного розвитку регіону. Асоціація була створена з ініціативи Корпусу Миру США. У регіональних та міжнародних економічних форумах, організованих асоціацією, брали участь учені, бізнесмени та державні діячі зі США, Польщі, Росії, Німеччини, Австрії.

З 2006 по 2008 рр. за програмою ЄС «ТЕМПУС» Хмельницький національний університет спільно з Університетом Ньюкасла (Великобританія), провідними університетами Фінляндії та Національним аерокосмічним університетом імені М. Є. Жуковського (Харків) виконує програму з наукових досліджень для магістрів і кандидатів наук за напрямом «Критичні обчислення для аерокосмічних систем».

У 2009 р. університет виборов грант на реалізацію (в 2009–2010 рр.) спільного українсько-польського проекту «Комп'ютерні технології у матеріалознавстві, інженерії поверхні та виробництві матеріалів».

ХНУ, окремі його підрозділи, професорсько-викладацький склад і студенти отримували гранти та матеріально-технічну допомогу для стажування, виконання досліджень, участі у міжнародних наукових конференціях, семінарах, конкурсах, фестивалях, навчання, проходження програм обміну, створення методичної бази від Організації Північноатлантичного договору НАТО, Польського Сенату, Фонду «Допомога полякам на Сході», Посольства США в Україні, Гете-Інституту в Києві, Гете-Інституту в Москві, Академії підвищення кваліфікації працівників освіти Російської Федерації, Міжнародної федерації з теорії механізмів і машин ІЛЬММ, компанії «Майкрософт Юкрейн», Інституту німецької культури (Геттінген, Німеччина), Католицького товариства вихователів (Варшава, Польща), Інституту дистанційного навчання (Касель, Німеччина), товариства «Спільнота польська», фонду «Семпер Полонія» (Польща).

Міжнародна співпраця університету не обмежується виконанням міжнародних проектів, залученням матеріально-



Семінар у навчально-методичному управлінні університету

технічної допомоги, здобуттям грантів для здійснення різних видів діяльності. Важливим напрямом залишається навчання іноземних студентів.

За період 2001–2009 рр. були проведені понад 100 міжнародних конференцій, семінарів, у яких взяли участь понад 2000 науковців із різних країн. Організовані університетом конференції відбуваються не тільки у його стінах, а й далеко за їх межами — в Єгипті, Ізраїлі, Польщі.

Не залишається поза увагою і стажування та навчання викладачів університету за кордоном. З 2001 р. понад 70 викладачів кафедр пройшли стажування у провідних навчальних закладах і наукових установах Польщі, Німеччини, Австрії, Литви, Голландії.

Студентів ХНУ знають у США та Німеччині, де вони навчаються за грантовими програмами, беруть участь у програмах міжнародного культурного обміну. У Польщі вони проходять навчання та виробничу практику згідно з угодами про обмін студентами, в Австрії працюють у літніх школах із вивчення німецької мови, у Франції, Іспанії та Португалії беруть участь у міжнародних фольклорних фестивалях та конкурсах у складі творчого колективу «Юність Поділля».

На базі університету успішно діють такі міжнародні організації, як Національний комітет України з машинознавства світової організації ІФТОМ, філіал Міжнародної академії інформаціології, асоціація «ТІСОЛ-Україна».

Важливою ділянкою діяльності університету є виховна робота, що засвідчує затверджена у 2002 р. концепція національного виховання студентської молоді. Основними її напрямками є національно-патріотичний, морально-духовний, культурно-мистецький, профілактично-оздоровчий тощо. Щороку з кожного напрямку плануються та проводяться відповідні заходи в академічній групі, на факультеті, в університеті загалом. Зокрема відзначаються День Перемоги, День міста, благодійні акції милосердя, «Молодь проти паління», «Молодь проти наркотиків», «Обери здоров'я — обери життя», Міжнародний день рідної мови, Шевченківські дні, мистецькі, культурні та спортивні заходи. Велика роль у цьому належить кураторам студентських груп — досвідченим викладачам-педагогам.

В університеті налагоджене студентське самоврядування. У 2003 р. була створена студентська рада університету, її представники увійшли до складу вченої ради університету та рад інститутів. Без участі студентів не вирішуються питання поселення в гуртожитки й організації життя в них, питання санітарії, проведення вечорів відпочинку та екскурсій, узгодження кандидатур для переведення на державну форму навчання. При студраді працюють клуби за інтересами: інтелектуальний «Start Game», фольклорно-мистецький «Ми — українці», дискусійний.

У 2004 і 2005 рр. студрадівці університету отримали найвищу нагороду в огляді-конкурсі у номінації «Студентське самоврядування» обласного фестивалю «Подільський Оскар».

Студенти Хмельницького національного університету є активними учасниками молодіжного парламенту.

Невід'ємною частиною студентського життя є активне дозвілля. У його організації допомагає Центр культури та естетичного виховання студентів (директор — доцент В. Цимбалістий), у складі якого діють театр пісні «Сузір'я» (заслужений артист України С. Тимчишак), ансамбль танцю «Юність Поділля» (В. Цимбалістий), студентський театр естрадних мініатюр «Юмодес» (доцент М. Лук'янюк).



Народний ансамбль танцю «Юність Поділля» — лауреат міжнародних фестивалів

Відомий не лише в Україні, а й далеко за її межами студентський будинок моделей ХНУ під керівництвом професора І. Баннової. За час свого існування СБМ взяв участь у понад 170 конкурсах та фестивалях моди (з яких 81 — міжнародні, 58 — всеукраїнські, 29 — регіональні), провів понад 60 виставок студентських творчих робіт, близько 400 виступів на концертах та показах мод. Вихованці СБМ 280 разів отримували нагороди на конкурсах (25 гран-прі, 91 перших, 82 других, 80 третіх місць), здобували спеціальні призи у вигляді професійних стажувань у Голландії, Данії, Єгипті, Німеччині, Росії. Країці манекенниці школи моделей працюють зараз у Лондоні, Парижі, Торонто, Мілані, Москві та Києві.

Велика увага приділяється розвитку фізичної культури і спорту, формуванню у викладачів і студентів здорового способу життя. Із самого початку функціонування вишу кафедра здоров'я людини та фізичного виховання розробила низку принципових положень для практичної діяльності і зосередила свою увагу на якості навчальної роботи, організації занять фізкультурою і спортом упродовж всього періоду навчання студентів, комплектації кафедри кваліфікованими викладачами, створенні матеріальної бази для занять фізкультурою і спортом.

Розроблена довготривала програма діяльності передбачала три основні напрями, поєднання і розвиток яких у перспективі сприяли би перетворенню провінційного тоді Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування у відомий тепер у всьому світі центр підготовки спортсменів високого класу. Перший напрям — концентрація зусиль на тих видах спорту, які в області достатньо розвинуті. Йшлося передусім про веслування на байдарках і каное, велоспорт і вільну боротьбу. Другий напрям — доступність спортивної підготовки не тільки для студентів вишу. Третій — популяризація вишу через спортивні досягнення. Відтак почали працювати перші спортивні секції: гімнастики (тренер — В. Ф. Кузьмич), баскетболу (В. О. Кач), волейболу (Є. М. Свіргунець) та інші, студенти виступали на міських святкових демонстраціях (імітація елементів різних видів спорту).

Поступово розпочалося створення спортивної бази, будівництво стадіону, ігрових майданчиків. Із введенням у експлуатацію четвертого навчального корпусу в 1979 р. додався ігровий зал. У 1988 р. завершилося будівництво спортивного корпусу з легкоатлетичним і залом для боротьби, тиром, альпіністським скеледромом, лижною базою, медичним кабінетом, науковою лабораторією, загальна площа



**Срібний призер
Олімпійських ігор у важкій
атлетиці Тимур Таймазов
(Барселона)**



**Олімпійський чемпіон
та срібний призер із греблі
на байдарках і каное Сергій
Нагорний (Монреаль)**



**Семиразовий чемпіон
світу з греблі
на байдарках і каное
Валерій Вешко**

Олімпіади у Барселоні здобув срібну нагороду, трохи пізніше став чемпіоном світу і Європи з важкої атлетики. В 1993 р. легкоатлет Руслан Степанов на Всесвітній універсіаді в США завоював бронзову нагороду зі стрибків у висоту.

Загалом 11 студентів університету були учасниками Олімпійських ігор. Це С. Нагорний, Т. Таймазов, О. Жовнір, Г. Пундик, В. Лукашенко, О. Штурбабін, Л. Головченко, В. Паламар, Т. Філонюк, В. Вешко, О. Слівінський. За видатні спортивні досягнення

яких склала 3490 м². Студенти та викладачі побудували першу чергу водно-веслувальної бази, викупили у будівельників оздоровчо-спортивний табір «Буревісник» на 120 місць, який став улюбленим місцем відпочинку студентів, викладачів та співробітників, а також центром організації і проведення навчально-тренувальних зборів команд до відповідальних змагань. У цілому в університеті розвивається 22 види спорту. Суттєвим досягненням стало запровадження для провідних спортсменів державних стипендій, стипендій міського голови. Це підвищило престиж спорту і дало можливість організувати навчально-тренувальний процес на рівні сучасних вимог.

У 1969 р. спортсмени інституту вперше взяли участь у спартакіаді Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти України і вибороли почесне третє місце серед навчальних закладів своєї групи. З 1971 р. ХТПО займав лише перші місця в усіх республіканських спартакіадах і універсіадах. Кращі студенти-спортсмени стали членами збірних України з різних видів спорту, учасниками всесвітніх універсіад, чемпіонатів Європи та світу, Олімпійських ігор. Так студент механічного факультету, заслужений майстер спорту Сергій Нагорний на Олімпійських іграх у Монреалі завоював золоту і срібну нагороди у веслуванні на байдарці. Студент інженерно-економічного факультету Валерій Вешко сім разів ставав чемпіоном світу з веслування на каное, був переможцем Всесвітньої універсіади в Загребі й учасником Олімпійських ігор у Сеулі. В 1992 р. студент цього ж факультету, заслужений майстер спорту Тимур Таймазов на

дев'ятеро студентів удостоєні високих державних нагород. Студентка Ольга Партала єдина серед спортсменів Хмельницької області нагороджена дипломом Fair Play. Університет упродовж останніх років входить до когорти кращих вишів країни в огляді-конкурсі на кращу фізкультурно-спортивну роботу серед студентів.

Учасниками XXVIII Олімпійських ігор 2004 р. в Афінах були В. Лукашенко, О. Штурбабін (фехтування на шаблях) і Л. Головченко (вільна боротьба). Яскравим тріумфом на XXIX літніх Олімпійських іграх у Пекіні стали виступи О. Жовнір та Г. Пундик, де вони завоювали золоті медалі з фехтування на шаблях.

У 2009 р. відбулася XXV Всесвітня літня універсіада в Белграді (Сербія), де студентка третього курсу І. Кравчук у складі збірної команди країни з фехтування на шаблях завоювала золоту медаль.

Досягнення студентів-спортсменів університету гідно оцінені країною: за високі результати у спорті фехтувальники О. Штурбабін, Д. Бойко, О. Торчук та О. Партала були нагороджені медаллю «За працю і звитягу», п'ятьом присвоєно найвище спортивне звання — «Заслужений майстер спорту», вісьмом — «Майстер спорту міжнародного класу», 35 отримали звання майстрів спорту.

Хмельницький національний університет сьогодні — це сучасний багатопрофільний динамічний навчальний заклад, що перебуває у творчому розвитку і прагне до нових звершень.



Є. М. Свіргунець із кращими студентами-спортсменами інституту



Зустріч олімпійських чемпіонок Ольги Жовнір та Галини Пундик на університетському стадіоні

ПОЧЕСНІ ДОКТОРИ НАУК УНІВЕРСИТЕТУ

Шалва Олександрович АМОНАШВІЛІ

д. псих. н., професор, академік Російської академії освіти,
президент Міжнародного центру гуманної педагогіки

Микола Петрович БЕРЕЗНЕНКО

д. т. н., професор Київського національного
університету технологій та дизайну, заслужений діяч
науки та техніки України

Олександр Миколайович БУРЛАКОВ

к. е. н., професор, академік Національної академії
економічних наук України (1992–2011), голова Державної
інспекції навчальних закладів Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України

Олександр Петрович БУРМІСТЕНКОВ

д. т. н., професор Київського національного
університету технологій та дизайну,
заслужений діяч науки та техніки України

Йозеф ГАВЛІК

д. т. н., професор, ректор Краківської
політехніки ім. Тадеуша Костюшка

Валерій Михайлович ГЕЄЦЬ

д. е. н., професор, академік НАН України,
заслужений діяч науки та техніки України,
віце-президент НАН України, директор
Державної установи «Інститут економіки
та прогнозування НАН України»

Борис Ісакович ГОЛЬДЕНГОРІН

д. е. н., д. т. н., професор кафедри вищої
математики та інформатики Університету
економіки (Нідерланди)

Іван Михайлович ГРИЩЕНКО

д. е. н., професор, народний депутат України
(1990–1994), ректор Київського національного
університету технологій та дизайну

Лешек Адам ДОБЖАНСЬКИЙ

д. т. н., професор, директор Інституту інженерних
матеріалів та біоматеріалів Технологічного університету
м. Глівіце (Польща)

Василь Григорович КРЕМЕНЬ

д. ф. н., професор, академік НАН України, Міністр освіти
і науки України (1999–2005), президент Національної
академії педагогічних наук України

Олександр Олексійович ЛІЩУК

заслужений винахідник України

Едуард Рафаїлович МІЛЯР

член Національної спілки художників України

Неля Григорівна НИЧКАЛО

д. пед. н., професор, академік Національної академії
педагогічних наук України, заслужений діяч
науки та техніки України

Микола Васильович НОВИКОВ

д. т. н., професор, академік НАН України,
заслужений діяч науки та техніки України

Віталій Миколайович ОЛУЙКО

доктор наук з державного управління, професор,
заслужений юрист України, народний депутат
України (2004–2006), голова Хмельницького обласного
відділення Антимонопольного комітету України

Каземірас РАГУЛЬСКІС

д. т. н., професор, академік НАН Литви,
член-кореспондент РАН

Галина Михайлівна САГАЧ

д. пед. н., доктор наук з риторики, професор Київського
національного університету імені Тараса Шевченка

Василь Володимирович СКАЛЬСЬКИЙ

к. е. н., доцент, заслужений економіст України, керівник
Хмельницького обласного управління статистики

Олег Анатолійович СЛОБОДЕНКО

заслужений артист України, співак, композитор,
автор гімну Хмельницького національного університету

Станіслав Антонович СОБЧИНСЬКИЙ

к. м. н., доцент, завідувач урологічного відділення
Хмельницької обласної лікарні, заслужений лікар України

Віталій Вікторович ТОМАШЕНКО

начальник департаменту розвитку професійної освіти
Міністерства освіти та науки України (до 2002 р.)

Петро Тимофійович ТРОНЬКО

академік НАН України

Михайло Костянтинович ЧЕКМАН

мер м. Хмельницького (1990–2002)



ГАНЖУРОВ Семен Михайлович

Перший ректор
інституту, декан
загальнотехнічного
факультету (1962–1969)



Народився 17 лютого 1927 р. у с. Шахів Стрешинського району Гомельської області (Білорусь). Трудову діяльність розпочав 17-річним юнаком у березні 1944 р. як матрос військово-відновлювального загону Дніпровсько-Двінського басейнового управління. Того ж року закінчив у Москві курси водолазів і продовжив працювати за отриманим фахом.

Навчався у Львівському поліграфічному технікумі, одночасно відвідуючи вечірню середню школу.

У 1947 р. Семен Ганжуров вступив до Українського поліграфічного інституту ім. Івана Федорова (Львів) і успішно закінчив виш у 1954 р. Як одного із кращих

випускників, його залишили працювати асистентом кафедри поліграфічних машин.

5 червня 1962 р. наказом № 134 ректора Українського поліграфічного інституту В. Г. Шпіці старший викладач Семен Михайлович Ганжуров був призначений деканом новоствореного загальнотехнічного факультету у м. Хмельницькому.

Під його керівництвом факультет поступово розбудовувався і в січні 1966 р. набув статусу філії інституту, а в 1967 р. перетворився на Хмельницький технологічний інститут побутового обслуговування.

С. М. Ганжуров приділяв багато уваги розвитку наукових досліджень в інституті, водночас дбаючи про власний науковий рівень. Ще в листопаді 1962 р. він захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата технічних наук і успішно працював над проблемами вдосконалення основ вітчизняної поліграфії, став автором низки винаходів.

Семен Михайлович був засновником і першим завідувачем кафедри загальноінженерних дисциплін, яка згодом стала базою для створення інших: деталей машин, технології машинобудування, опору матеріалів.

За самовіддану адміністративну, творчу, науково-педагогічну і громадську діяльність С. М. Ганжуров нагороджений двома медалями, відзначений почесними грамотами Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, а також місцевого керівництва.



КАРПИЛЕНКО Михайло Іванович

Ректор інституту
(1969–1974)



Народився 30 вересня 1924 р. у с. Леньки Благовіщенського району Алтайського краю (Росія). Після успішного закінчення у 1942 р. Леньківської середньої школи поповнив лави Радянської армії, у якій прослужив до 1947 р.

Упродовж 1947–1952 рр. навчався у Донецькому (тоді Сталінському) індустріальному інституті за фахом «Гірнична справа», після закінчення якого два роки працював начальником відділу техніки безпеки на машинобудівному заводі ім. С. М. Кірова у Горлівці.

З 1954 р. Михайло Іванович на викладацькій роботі: спочатку в Горлівському індустріальному технікумі, а з 1960 року — у Донецькому політехнічному інституті (нині Донецький національний технічний університет).

У 1965 р. захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата технічних наук.

Протягом 1960–1969 р. М. І. Карпиленко обіймав посаду декана Горлівського загальнотехнічного факультету, який за час його керівництва став великою філією Донецького політехнічного інституту.

Із 30 червня 1969 р. до 1 грудня 1974 р. був ректором Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування.

Згодом сам Михайло Іванович згадував, що це були напружені, але водночас і творчі, результативні роки, адже колектив інституту дуже сумлінно ставився до розвитку свого молодого навчального закладу.

За період керівництва Михайла Івановича Карпиленка інститут перейшов із третьої у першу категорію, був затверджений генеральний план його розвитку, за яким побудовано головний навчальний корпус, два гуртожитки на 1336 місць, будинок побуту, впорядковано територію, спроектовано спортивний комплекс.

У 1970 р. було відкрито підготовче відділення із планом прийому 100 осіб, а в 1973 р. — інженерно-економічний факультет. Водночас створювалися й оснащувалися новою технікою обчислювальні лабораторії, кількість науково-технічної та художньої літератури в інститутській бібліотеці сягнула 200 тис., покращувався рівень викладання на Кам'янець-Подільському загально-технічному факультеті.

Як учений М. І. Карпиленко плідно працював над проблемами підвищення міцності й довговічності черпаківих вантажних машин, іншої гірничої техніки. Низку робіт він присвятив підготовці кадрів вищої кваліфікації для служби побуту.

Займався також громадською діяльністю, був головою міської організації товариства «Знання». За сумлінність і успіхи в роботі нагороджений медаллю «За трудову доблесть», відзначений чотирма почесними грамотами і двома подяками Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти України та органів місцевої влади.



СІЛІН Радомир Іванович

Ректор інституту, університету (1974–2001)

Народився 27 вересня 1931 р. у Курську (Росія). З липня 1943 по серпень 1945 р. був рядовим топографічної служби у військах Другого Українського фронту, пройшовши бойовий шлях від Харкова до Відня. За мужність і відвагу в боях 14-літній хлопець отримав медалі «За взяття Відня», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.».

У 1951 р. зі срібною медаллю закінчив у Львові середню школу і вступив на механічний факультет Львівського політехнічного інституту (нині Національний університет «Львівська політехніка»), закінчивши і його із відзнакою у 1956 р. Як одного із кращих випускників Радомира Сіліна залишили у виші — на посаді асистента кафедри.

У 1962 р. він захистив кандидатську, а 1973 р. — докторську дисертацію і на початку грудня 1974 р. очолив Хмельницький технологічний інститут побутового обслуговування, який тоді мав лише семирічну історію. Подальший розвиток вишу й перетворення його на знаний освітній, науковий і культурний центр Подільського регіону був проблематичний, незважаючи на те, що попередники Р. І. Сіліна зробили багато для становлення інституту. На той час Радомир Іванович був єдиним доктором наук у виші.

З ініціативи ректора почалася реалізація розроблених ним двох пріоритетних комплексних цільових довгострокових програм: «Матеріально-технічна база» і «Науково-педагогічні кадри», а також були розроблені й інші програми: «Навчальний процес», «Науково-дослідна робота», «Соціальний розвиток». Водночас він здійснив кадрові перестановки в керівництві інституту, і це була перша спроба розпочати створення команди із числа керівників різних рівнів, яка була б задіяна в розробці планів розвитку навчального закладу вищої освіти і в організації їх виконання. В усі наступні роки Р. І. Сілін наполегливо й

послідовно удосконалював якісний склад своєї команди для забезпечення її ефективної роботи.

Неоціненною заслугою Радомира Івановича на посаді ректора стало формування стабільного, працездатного, дружнього, ініціативного, перспективного колективу викладачів та співробітників, що можуть працювати в умовах жорсткої конкуренції. «Я дуже пишаюся тим, що мені випала доля працювати з такими людьми. Як керівник університету, я відчував відповідальність за кожного, хто чесно виконував свої обов'язки, — зазначає професор Радомир Сілін. — Адже наш результат складався з великої кількості маленьких перемог кожного працівника. Лише професіоналізм та відданість справі давали нам загальний позитивний результат».

Восени 2001 р. професор Р. І. Сілін передав ректорські повноваження своєму вихованцеві, доктору технічних наук, професору М. Є. Скибі, і з цього часу працює радником ректора.

Радомир Сілін — провідний учений у галузі автоматизації та автоматизації виробничих процесів: опублікував більше 250 наукових праць, зокрема 8 монографій. Він отримав 49 авторських свідоцтв на винаходи, обраний академіком Академії інженерних наук України, Технологічної академії України, Міжнародної академії інформатизації, Української академії триботехніки, президентом Національного комітету України з питань машинознавства. Водночас найголовнішим здобутком Радомира Сіліна залишається виховання наукової еліти — докторів та кандидатів наук, які є окрасою Хмельницького університету та подільського регіону.

Р. І. Сілін — заслужений працівник освіти України, Людина року (2000), Людина тисячоліття — увійшов у список 500 найвпливовіших людей планети, йому присвоєно звання «Почесний громадянин міста Хмельницького». Його відзначено 17-ма високими урядовими нагородами, серед яких — ордени «Великої Вітчизняної війни» II ст., «За мужність» III ст., «За заслуги» III і II ст.



СКИБА Микола Єгорович

Ректор університету (з 2001 р.)
Заслужений працівник народної освіти України,
член-кореспондент Національної академії педагогічних наук
України, доктор технічних наук, професор

Народився 15 грудня 1949 р. у с. Камінь на Сумщині. З 1957 до 1967 р. навчався у Камінській середній школі, яку закінчив зі срібною медаллю.

У 1967–1972 рр. Микола Єгорович отримав освіту у Київському технологічному інституті легкої промисловості, де радою механічного факультету був рекомендований до вступу в аспірантуру.

На початку 1970-х років розпочалася активна співпраця науково-педагогічних колективів Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування та Київського технологічного інституту легкої промисловості (КТІП), зокрема у сфері підготовки молодих науково-педагогічних працівників. Одним із доленосних результатів цієї співпраці став розподіл на роботу після закінчення аспірантури при КТІП у 1975 р. Скиби Миколи Єгоровича до Хмельницького інституту на посаду асистента кафедри машин і апаратів.

Час утвердження Миколи Скиби як викладача збігся з періодом становлення кафедри машин і апаратів легкої промисловості як структурної одиниці інституту. Тому молодий спеціаліст із головою поринув у проблеми, пов'язані зі створенням матеріальної і лабораторної бази кафедри, розробкою навчальних курсів і навчально-методичного забезпечення, проведенням навчальних і виробничих практик, організацією дипломного проектування та випуску фахівців, впровадженням наукових досліджень.

Завдяки цілеспрямованій роботі науковців кафедри, а особливо Миколи Єгоровича, налагодилися та розширилися творчі наукові зв'язки кафедри з галузевим науководослідним інститутом Міністерства побутового обслуговування України. Саме на цій ділянці він виявив себе здібним організатором наукових досліджень. Так молодий викладач потрапив у середовище, де здобував необхідний науково-педагогічний досвід і продовжував розвивати в собі найкращі професійні якості.

Першим вагомим здобутком у науково-педагогічній діяльності М. Є. Скиби був захист у 1980 р. кандидатської дисертації, що стало потужним імпульсом для подальшої самоосвіти, активізації наукової і педагогічної роботи. У 1983 р. його обрали на посаду доцента кафедри машин і апаратів легкої промисловості, а в 1985 р. ВАК України присвоїв М. Є. Скибі вчене звання доцента.

Лідерські якості молодого вченого не залишилися без уваги ректора інституту проф. Р. І. Сіліна. Саме тоді виникла проблема організації в інституті навчання іноземних студентів і потрібна була людина, яка могла б очолити організацію підготовки іноземних студентів на якісно новому рівні. Вибір ректора зупинився на М. Є. Скибі, і в жовтні 1985 р. Миколу Єгоровича призначили деканом факультету з роботи з іноземними студентами. Це була дуже відповідальна і незнайома на той час ділянка роботи у вищій, з якою очільник факультету впорався блискуче. Багато випускників-іноземців згодом посіли керівні посади в урядах своїх країн і тепер сприяють зміцненню всебічної співпраці з Україною.

В умовах розбудови незалежної держави життя диктувало необхідність здійснити докорінне реформування концептуальних, структурних і організаційних засад вищої освіти. Особливо вагомими були зусилля професора М. Є. Скиби в організації у 1996 р. гуманітарно-педагогічного факультету, створення якого, по суті, стало початком гуманітаризації вищу, а відтак і прагнення до можливої зміни статусу профільного університету на статус класичного. За всі роки існування закладу жоден факультет не розвивався так швидко, як гуманітарно-педагогічний.

На посаді декана гуманітарно-педагогічного факультету Микола Єгорович відкрив сім нових напрямів гуманітарного профілю: педагогічна освіта, практична психологія, переклад, міжнародна інформація, міжнародні економічні відносини, українська мова, здоров'я людини. З нуля було створено вісім



нових кафедр для організації підготовки фахівців за цими напрямками, а три кафедри реструктуризовано й реорганізовано. Роботою цього факультету університет серйозно заявив про себе в системі Академії педагогічних наук України, налагодив та розвиває з нею наукові зв'язки.

Працюючи деканом факультету, Микола Єгорович продовжував системно підвищувати свій науково-педагогічний рівень. Він активно проводив дослідження із проблем техніки й технології ресурсозбереження у легкій промисловості, керував аспірантами, вдосконалював методичне забезпечення навчальних дисциплін. Результатом цього стало присвоєння йому у травні 1997 р. вченого звання професора кафедри машин і апаратів легкої промисловості.

М. Є. Скиба належить до тієї категорії професорів, для кого навчальний процес і студенти — це святе. Своїм ставленням до професорських та адміністративних обов'язків, людяністю, доброзичливістю і скромністю він завоював щире співробітництво професорсько-викладацького складу та студентства.

Дітищем його вважається і факультет міжнародних відносин, завдяки якому свого часу ще у складі ГПФ була започаткована підготовка фахівців за спеціальностями, орієнтованими на міжнародну діяльність: забезпечення інформаційних зв'язків, міжнародної економічної діяльності, фаховий переклад з іноземних мов тощо.

У вересні 1999 р. професор Микола Скиба, будучи деканом гуманітарно-педагогічного факультету, став ще й проректором із навчальної роботи. Таке сумісництво було доволі плідним, особливо у питаннях налагодження співпраці з провідними університетами України для вирішення комплексу непростих питань організації підготовки фахівців за новими напрямками гуманітарного профілю.

У 2001 р. закінчувалися повноваження на посаді ректора університету проф. Р. І. Сіліна. Постало питання про вибори ректора. І студенти, і професорсько-викладацький склад бажали, щоб університет очолила людина, яка у складних умовах економічних та перебудовчих процесів була б достойним продовжувачем усіх добрих справ і традицій, ініційованих і втілюваних у життя Р. І. Сіліним, і яка змогла би внести новий імпульс у життя університету та забезпечити поступальний розвиток закладу. Із трьох кандидатів на посаду ректора загальні збори трудового колективу університету абсолютною більшістю голосів (98%) обрали Миколу Єгоровича Скибу.

Із цього часу розпочався новий етап у житті й діяльності Миколи Єгоровича. Він став керівником багатотисячного колективу студентів і співробітників уже відомого в Україні та поза її межами Технологічного університету Поділля, взяв на себе важкий тягар відповідальності за його подальшу долю. Вже тоді давалися взнаки економічні негаразди, не було видно кінця перебудовчим процесам, у які з головою поринула система освіти України; законодавча й нормативна база освітньої діяльності не відповідала необхідним вимогам. Потрібно було мати мужність не злякатися такої складної і непевної ситуації. Новий очільник вишу не спавував і розпочав свою ректорську діяльність із того, що ініційовував розроблення Комплексної цільової програми розвитку університету на період 2002–2006 рр. за основними напрямками діяльності та активно організував і контролював її виконання. Незважаючи на постійний брак коштів, ця програма була в основному виконана, і фактично за її результатами М. Є. Скиба звітував перед Колегією МОН України про свою роботу на посаді ректора в першу каденцію.



У лабораторії міцності структурно складних технічних систем

1 вересня 2004 р. університет здобув статус національного. Завдяки досягненням, що призвели до цієї події, Миколу Єгоровича було обрано і затверджено на другий термін перебування на посаді ректора університету.

Не можна обійти увагою і те, що за останні роки вчений підготував понад 200 наукових праць, п'ять монографій, п'ять навчальних посібників. За результатами наукових досліджень отримав сім авторських свідоцтв та 18 патентів на винаходи. За його участю виконано та впроваджено у виробництво 18 господарських і держбюджетних науково-дослідних тем.

М. Є. Скибі притаманне глибоке знання справи, висока культура в роботі, вміння масштабно мислити, за що він нагороджений знаками «Винахідник СРСР» (1985) та «Відмінник освіти України» (1994). За вагомі педагогічні, наукові й організаторські здобутки 1 жовтня 1999 р. отримав почесне звання «Заслужений працівник народної освіти України», нагороджений орденом «За заслуги» III ст. У 2002 р. був відзначений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України, а у 2005 р. — нагороджений знаком «За наукові досягнення».

Науково-педагогічну діяльність ректор ХНУ поєднує з громадською і як депутат Хмельницької обласної ради очолює постійну комісію з питань розвитку науки, освіти, культури, молоді, спорту та туризму. Обраний головою Ради ректорів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації Хмельницької області; заносився на дошку пошани «Кращі люди Хмельниччини».

Логічним наслідком багаторічних наукових пошуків в організації сучасних форм гуманітаризації освітньої діяльності вищих навчальних закладів є обрання його у 2010 р. членом-кореспондентом Національної академії педагогічних наук України.

Під керівництвом Миколи Єгоровича Скиби Хмельницький національний університет не лише активно розширює горизонти вітчизняної освіти і науки, а й наполегливо здобуває світове визнання, плідно працює у різних напрямках міжнародного співробітництва, бере активну участь у міжнародних проектах, конференціях. За працелюбність, високий інтелектуальний рівень, людяність ректор користується повагою колективу співробітників та студентів вишу. Усі свої знання і досвід він сповна віддає благородній справі — формуванню і вихованню всебічно розвиненої особистості, висококваліфікованого спеціаліста, покликаного працювати на благо Української Держави.



КОСТОГРИЗ Сергій Григорович

Перший проректор
Заслужений працівник освіти України,
доктор технічних наук, професор

Народився 30 січня 1941 р. у с. Вовчок Бершадського району Вінницької області. Свою трудову діяльність Сергій Григорович розпочав у 1963 р. майстром Гузеріпльського ліспромгоспу Краснодарського краю. Протягом 1965–1966 рр. служив у Радянській армії. У 1966–1969 рр. навчався в аспірантурі Львівського лісотехнічного інституту і після її закінчення був направлений до Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування на кафедру опору матеріалів і деталей машин. У кінці 1969 р. захистив кандидатську дисертацію.

Працюючи в університеті, обіймав посади асистента, старшого викладача, доцента. З 1975 р. — декан механічного факультету, з 1982 р. — проректор із навчальної роботи. За безпосередньої участі Сергія Костогриза розроблено комплекси дидактичних матеріалів і методичного забезпечення із дисциплін «Теорія механізмів і машин», «Деталі машин», «Основи теорії коливань та віброзахисту», створено оригінальні навчальні лабораторії та навчальні кабінети для цих курсів. Протягом багатьох років він керував госпдоговірними науково-дослідними роботами із проблем динаміки технологічного обладнання машинобудування, розробив та впровадив у виробництво оригінальні конструкції стендів для динамічних випробувань пружних муфт і номінально нерухомих з'єднань деталей машин.

У 1995 р. захистив докторську дисертацію. З 2002 р. — на посаді першого проректора університету. У центрі його науково-педагогічної діяльності — питання якості навчального процесу у вищих закладах освіти. Сергій Григорович є співавтором колективних монографій «Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика», «Моніторинг якості навчального процесу у вищому закладі освіти», серії методичних розробок із проблем запровадження європейської кредитно-трансферної системи. Під його керівництвом та за його безпосередньої участі розроблений збірник внутрішніх нормативних документів з організації освітньої діяльності Хмельницького національного університету. Впродовж багатьох років Сергій Григорович є членом Науково-методичної комісії Міністерства освіти і науки України зі специфічних категорій.

С. Г. Костогриз — висококваліфікований фахівець, талановитий педагог, умілий та ініціативний організатор і керівник. Він сприяє зміцненню матеріально-технічної бази університету, організації навчально-методичної, науково-дослідної та виховної роботи, що дозволило Хмельницькому технологічному інституту побутового обслуговування за порівняно короткий проміжок часу стати вищим навчальним закладом України широкого профілю — національним університетом. Крім цього, Сергій Григорович — один із провідних учених України з теорії тертя в номінально-нерухомих фрикційних з'єднаннях, автор понад 250 наукових і науково-методичних праць, зокрема 4 монографій (у співавторстві), 30 авторських свідоцтв і патентів на винаходи, багато з яких впроваджені у виробництво. Під його керівництвом виконано чимало науково-дослідних робіт як за державним замовленням, так і на госпдоговірних засадах із різними підприємствами міста, області та України. Розроблені ним методи розрахунку та проектування механізмів широко використовуються у різних конструкторських і проектних організаціях, науково-дослідних інститутах та вищих навчальних закладах.

С. Г. Костогриз успішно передає свій досвід іншим викладачам і молодим ученим, постійно дбає про підвищення їхньої кваліфікації. Під його науковим керівництвом захищена одна докторська і п'ять кандидатських дисертацій. Він бере активну участь у громадському житті університету та за його межами, є членом спеціалізованої вченої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій у Хмельницькому національному університеті, виконує цілу низку інших громадських доручень. У 2012 р. Сергій Костогриз святкує своєрідний ювілей: виповнюється 30 років його діяльності у стінах університету на посаді проректора.

Сергій Григорович користується заслуженим авторитетом колективу університету. У наукових колах України та серед виробників він є знаним фахівцем із проблем механіки машин. Це мудрий педагог і наставник, доброзичлива, чуйна, всебічно розвинена, високоінтелектуальна людина.

Нагороджений орденом «Знак Пошани», нагрудними знаками «Винахідник СРСР» та «Творець».

ВОЙНАРЕНКО Михайло Петрович

Проректор з науково-педагогічної роботи,
перший проректор
Заслужений діяч науки і техніки України,
доктор економічних наук, професор



Народився 22 липня 1950 р. у с. Струга Новоушицького району Хмельницької області. У 1976 р. із відзнакою закінчив Хмельницький технологічний інститут побутового обслуговування. У 1983 р. захистив кандидатську, а у 1995 р. — докторську дисертацію в галузі економіки.

З 1975 р. Михайло Войнарєнко працює у Хмельницькому національному університеті: спочатку на громадській роботі, згодом асистентом, старшим викладачем, доцентом, заступником декана інженерно-економічного факультету, завідувачем кафедри обліку та аудиту. З 1999 р. — проректор з економічних питань, з 2001 р. — проректор із навчальної роботи, з 2004 р. — проректор із науково-педагогічної роботи, а з 2008 р. — перший проректор.

Ще у студентські роки виявляв наполегливість у навчанні, був дипломантом республіканських конкурсів студентських науково-дослідних робіт, командиром студентських будівельних загонів. Під час навчання в докторантурі брав участь у підготовці законів України «Про підприємства в Україні» і «Про державну податкову службу України», прийняті Верховною Радою України.

У 1996 р. М. П. Войнарєнку було присвоєно звання професора. В 1997 р. його обрали дійсним членом Міжнародної академії інформатизації (Москва), 2000 р. — Академії економічних наук України, 2001 р. — Української академії економічної кібернетики, а 2008 р. — Міжнародної академії наук з економіки, екології і безпеки життєдіяльності (Санкт-Петербург).

У колі наукових інтересів ученого — кластерні технології і моделі об'єднання підприємницьких структур на рівні регіону; впровадження інновацій та залучення інвестицій в Україну; розвиток сфери обслуговування населення; побудова ефективних організаційних структур управління підприємствами з використанням методів функціонально-вартісного аналізу; удосконалення оподаткування і розробка системи фінансових показників суб'єктів господарювання; міжнародні бухгалтерські стандарти та адаптація їх до національної системи обліку і звітності; дослідження питань маркетингу, логістики, організації підприємницької діяльності.

Під керівництвом Михайла Петровича захищено 20 кандидатських і 2 докторські дисертації. Готуються до захисту ще 2 докторанти, 8 аспірантів і 8 здобувачів наукового ступеня кандидата наук. Вчений опублікував близько

400 праць, із них 35 наукових монографій, підручників, навчальних посібників. Крім того, у різних виданнях побачили світ його поетичні твори (2 збірки та понад 40 публікацій віршів у газетах і журналах).

Професор Войнарєнко — відповідальний редактор серії «Економічні науки» Вісника ХНУ, член редколегії журналів «Економіст» (Київ), «Экономическое возрождение России» (Санкт-Петербург); голова спецради із захисту кандидатських і докторських дисертацій при Хмельницькому національному університеті та спецради із захисту докторських дисертацій при Київському національному університеті харчових технологій. З 1995 р. під його керівництвом виконано три держбюджетні, 11 госпдоговірних наукових тем і зараз триває робота ще над 5-ма.

З 1996 р. є координатором і директором міжнародних програм ТАСІS, ОБСЄ, НАТО на Хмельниччині. У 2006 р. виграв найбільший в Україні освітянський грант на фінансування проекту програми НАТО «Партнерство заради миру» на три роки обсягом фінансування 300 тис. євро, яка у 2009 р. була продовжена зі збільшенням фінансування ще на 500 тис. євро.

М. П. Войнарєнко пройшов стажування за кордоном (Німеччина — 1996, 1998, Франція — 1998, Великобританія — 2002), брав участь у XV Всесвітньому конгресі наукових обчислень, моделювання і наукової математики (1997); є членом Міжнародної асоціації українських економістів (МАУЕ), віце-президентом Асоціації «Поділля-Перший», яка впроваджує кластерні моделі об'єднання підприємств, головою Хмельницького обласного товариства «Знання» України.

У 1998–2003 рр. був експертом Міністерства освіти України щодо проведення наукової та науково-технічної експертизи з питань техніко-економічної обґрунтованості бізнес-планів, інноваційних програм та проєктів для оцінки їх економічної доцільності. З 2004 р. — член експертної комісії з економіки Наукової ради Міністерства освіти і науки України, з 2006 р. — експертної комісії з економіки Державної акредитаційної комісії України.

Нагороджений нагрудним знаком «Відмінник освіти України» (1997), почесними грамотами Міністерства освіти України (1996, 1999), Кабінету Міністрів України і Верховної Ради України (2005), а також орденом «За заслуги» III ст.



ПАРАСКА Георгій Борисович

Проректор із наукової роботи
Доктор технічних наук,
професор

Народився 11 квітня 1956 р. у с. Ялтушків Барського району Вінницької області. Закінчивши 1980 р. з відзнакою Хмельницький технологічний інститут побутового обслуговування за спеціальністю «Машини і апарати легкої промисловості», почав працювати інженером НДС рідного вишу.

Одночасно із науково-педагогічною діяльністю Георгій Борисович навчався в аспірантурі та докторантурі Київського технологічного інституту легкої промисловості, де 1986 р. успішно захистив кандидатську, а 2000 р. — докторську дисертацію. У 2002 р. отримав учене звання професора.

Починаючи з 1986 р., Г. Б. Параска послідовно пройшов шлях від асистента, старшого викладача, доцента до професора кафедри «Машини і апарати легкої промисловості». Він виконував обов'язки завідувача кафедри (1990–1991) та директора Інституту технологій, дизайну та сервісу (з 2004 року). Як директор брав участь в відкритті підготовки фахівців за напрямом «Мистецтво» (спеціальність «Дизайн»). За останні роки студенти цієї спеціальності підтвердили свій високий професійний рівень — про це свідчать перемоги на міжнародних мистецьких конкурсах.

У 2008 р. був призначений на посаду проректора з наукової роботи.

Із діяльністю Г. Б. Параски на цій посаді пов'язаний подальший розвиток університету як наукового центру Поділля. Зокрема за останні чотири роки захищено 15 докторських та 130 кандидатських дисертацій, працюють п'ять спеціалізованих рад із захисту докторських та кандидатських дисертацій, щорічно проводиться більше десятка міжнародних та республіканських наукових конференцій, видається шість фахових та міжнародних наукових журналів, об'єм фінансування наукових досліджень перевищив 3 млн гривень.

Організовуючи наукову діяльність вишу, Георгій Борисович враховує світові тенденції в розвитку інноваційних технологій. За останні роки в університеті суттєво розширено роботу науково-виробничих центрів, міжгалузевих, регіональних та проблемних лабораторій, створено лабора-

торії промислової хімії, нанотехнологій зміцнення матеріалів, енергоощадних технологій, медико-біологічних досліджень, штучного інтелекту та робототехніки тощо. Під керівництвом професора Г. Б. Параски виконано більше 10 держбюджетних та госпдоговірних науково-дослідних тем.

Георгія Борисовича неодноразово призначали головою експертних комісій із проведення акредитаційної експертизи вишів, зокрема Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури та Львівської національної академії мистецтв.

У сфері наукових інтересів професора Г. Б. Параски важливе місце посідають дослідження машин та технологій легкої промисловості. Основні положення цієї теми викладені у монографії «Стабілізація натягу ниток основи на в'язальних машинах». При цьому розроблено принципово нові, високоефективні пристрої, які впроваджено не тільки на вітчизняних підприємствах, а й за кордоном.

Останні дослідження спрямовані на розробку енергоощадних технологій у системах теплопостачання та технологій утилізації промислових і побутових відходів, що є дуже актуальними сьогодні.

Серед основних результатів науково-педагогічної діяльності Георгія Параски — понад 200 наукових праць, 17 авторських свідоцтв і 23 патенти на винаходи. Результати його досліджень упроваджені в Україні та за кордоном. За результатами інноваційних розробок нагороджений нагрудним знаком «Винахідник СССР». Науковець є автором кількох монографій та навчального посібника. Під його керівництвом захищено три кандидатські дисертації.

Г. Б. Параска — член Наукової ради Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, експертної ради з харчової та легкої промисловості при Державній акредитаційній комісії.

За багаторічну плідну наукову і науково-педагогічну діяльність, вагомі творчі здобутки, видатні наукові досягнення, впровадження їх у практику та високий професіоналізм нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

НИЖНИК Віктор Михайлович

Проректор із науково-педагогічної роботи
Доктор економічних наук,
професор



Народився 21 травня 1960 р. У 1979 р. закінчив Чернівецький індустріальний технікум і після служби в армії навчався у Хмельницькому технологічному інституті побутового обслуговування на інженерно-економічному факультеті.

Науково-педагогічна діяльність В. М. Нижника розпочалася з 1987 р. на посаді молодшого наукового співробітника НДС та асистента кафедри організації і нормування праці. У 1990 р. вступив до аспірантури Хмельницького технологічного інституту і за три роки захистив кандидатську дисертацію. Згодом працював викладачем, старшим викладачем, доцентом кафедри організації і нормування праці. У 2001 р. в Інституті економіки НАН України захистив докторську дисертацію «Механізм регулювання затрат і результатів праці в перехідній економіці». У 2003 р. Віктору Михайловичу присвоєно звання професора кафедри міжнародних економічних відносин.

З 2002 р. працював на посаді проректора з економічних питань і соціального розвитку університету, з 2008 р. — проректора із фінансово-економічної діяльності, а з 2010 р. — проректора із науково-педагогічної роботи ХНУ.

Професор В. М. Нижник є головою кількох комісій університету, заступником голови спецради із захисту докторських дисертацій ХНУ, головою міжкафедрального наукового економічного семінару, членом спецради із захисту докторських дисертацій Київського національного університету технологій та дизайну і членом Регіонального комітету з економічних реформ Хмельницької обласної державної адміністрації.

Наукову та педагогічну діяльність Віктор Нижник поєднує з розвитком і становленням кафедри міжнародних економічних відносин, яку очолює з 2002 р.

У його особистому творчому доробку понад 150 наукових праць. Серед основних публікацій — індивідуальні та колективні монографії, зокрема «Затрати і результати праці в транзитивній економіці: проблеми теорії і практики», «Управління підприємством: організаційно-економічний аспект», «Тенденції та оцінка чинників підвищення ефективності функціонування підприємств машинобудування», «Механізм мотивації високопродуктивної праці персоналу підприємств», «Ефективність використання трудового потенціалу: теорія і практика» та ін.

За останні роки професор В. М. Нижник підготував до друку і видав 6 підручників та навчальних посібників, основні серед яких — «Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка», «Економічна дипломатія та економічна безпека України», «Історія економіки та економічних вчень», «Економічна безпека України в системі євроатлантичних інтеграційних процесів».

Віктор Михайлович — член редакційних колегій наукових видань «Вісника Хмельницького національного університету», «Університетські наукові записки», часопису Хмельницького університету управління та права. У 2006 р. обраний академіком Академії наук Вищої школи України, а у 2008 р. — академіком Академії економічних наук України зі спеціальності «Міжнародна економіка».

Під його науковим керівництвом підготували і захистили кандидатські дисертації більше 20 аспірантів та здобувачів. Основними напрямками фундаментальних та прикладних досліджень наукової школи «Механізми регулювання в економічній, інноваційно-інвестиційній та соціально-трудовій сферах України на шляху до Європейського Союзу» професора В. М. Нижника є: формування та реалізація механізмів інноваційного розвитку України; механізми забезпечення економічної безпеки України в розвитку інтеграційних процесів; мотиваційні механізми регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств та ринку праці в контексті інтеграції України до ЄС; формування механізмів оцінки і регулювання соціального захисту населення України та міграційних процесів населення; соціально-економічні аспекти управління якістю та конкурентоспроможністю робочої сили за умов становлення ринку праці; інноваційно-інвестиційний розвиток регіонів України в контексті європейської інтеграції; механізми оцінки й мотивації праці персоналу промислових підприємств; механізми управління фінансовими ресурсами та прибутковістю підприємств машинобудування і легкої промисловості тощо.

В. М. Нижник нагороджений почесними грамотами Верховної Ради України, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Хмельницької обласної та міської рад, орденом князя Костянтина Острозького Академії соціального управління, Всеукраїнською премією імені Сергія Подолинського.



ЙОХНА Микола Антонович

Проректор із науково-педагогічної роботи
та міжнародних зв'язків
Завідувач кафедри менеджменту,
кандидат технічних наук, професор

Викладацьку діяльність Микола Йохна розпочав у Хмельницькому технологічному інституті побутового обслуговування після закінчення у 1985 р. аспірантури при Київському технологічному інституті легкої промисловості. У 1987 р. він захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю «Організація виробництва». До 1989 р. працював асистентом, а протягом 1989–2000 рр. — доцентом кафедри економіки та організації виробництва. З квітня 2002 р. — проректор із науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків Хмельницького національного університету.

Із моменту призначення Миколи Антоновича на посаду проректора в університеті суттєво поліпшилися показники міжнародної діяльності. Щорічно за програмами міжнародного співробітництва у навчальний і науковий процес з іноземних джерел фінансування було залучено близько 4 млн гривень, десятки студентів і викладачів стажуються і навчаються за кордоном за програмами обміну.

У 2003–2005 рр. М. А. Йохна керував реалізацією міжнародного проекту «Менеджмент і бізнес-освіта в Україні». З 2010 р. є координатором міжнародного проекту TEMPUS «Мережева взаємодія університетів-партнерів у реалізації багаторівневої системи підготовки і підвищення кваліфікації фахівців у сфері освітнього менеджменту». Багато зусиль докладає до розвитку матеріально-технічної і лабораторної бази університету. Був одним з ініціаторів і активним учасником створення «Українсько-польського центру» та «Компетентного центру освітнього менеджменту і міжнародних освітніх програм».

З 2007 р. за сумісництвом обіймає посаду завідувача кафедри менеджменту. Під його керівництвом колектив не раз посідав призові місця у загальноуніверситетському рейтингу. З ініціативи завідувача і за його активної участі на кафедрі було відкрито дві нові спеціальності: «Управління інноваційною діяльністю» (2009), «Менеджмент зовнішньо-економічної діяльності» (2011).

Досвід викладацької та науково-дослідницької діяльності у сфері економіки, організації і управління діяльністю підприємств складає 32 роки. У сфері наукових інтересів

ученого — проблеми управління інноваційним розвитком регіону, створення регіональних науково-технологічних парків, центрів та бізнес-інкубаторів, проблеми освітнього менеджменту та економіки освіти, а також проблеми інституційної трансформації економіки перехідного типу.

Микола Йохна приділяє багато уваги підготовці висококваліфікованих кадрів у галузі економіки та менеджменту, вдосконаленню навчального процесу, керує дисертаційними роботами аспірантів (із них п'ятеро вже захистили дисертації). 2007 р. отримав учене звання професора. Був головою та членом оргкомітетів численних міжнародних конференцій.

Під його керівництвом виконано багато науково-дослідних робіт як за державним замовленням, так і на господарських засадах із різними підприємствами міста й області. Їх результати впроваджено у виробництво та навчальний процес.

М. А. Йохна — автор і співавтор понад 120 наукових і 20 методичних праць, зокрема двох підручників («Менеджмент організацій» і «Менеджмент»), чотирьох навчальних посібників («Менеджмент», «Економіка і організація інноваційної діяльності», «Інноваційний менеджмент» і «Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства») із грифом Міністерства освіти і науки України, а також трьох монографій: «Концепції інституціональної економічної теорії в управлінні розвитком соціально-економічних систем», «Трансфер технологій: форми і методи ефективного здійснення» і «Scientific basis of modern technology: experience and prospects».

Микола Антонович бере активну участь у виховній та громадській роботі. У 2006 р. був обраний депутатом Хмельницької обласної ради, працював заступником голови постійної комісії обласної ради з питань науки, освіти, культури, молоді, спорту й туризму.

Нагороджений багатьма дипломами, грамотами і преміями, зокрема Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України. Отримав подяку Президента України.

ШИНКАРУК Олег Миколайович

Проректор з організації діяльності,
контролю та перспективного розвитку
Доктор технічних наук,
професор



Народився 23 серпня 1970 р. у с. Шрубків Летичівського району Хмельницької області. У 1987 р. вступив до Дніпропетровського вищого зенітного ракетного інженерно-командного училища військ протиповітряної оборони і в 1991 р. отримав спеціальність інженера з експлуатації радіотехнічних засобів.

З 1993 р. розпочав науково-педагогічну діяльність в Інституті Прикордонних військ України м. Хмельницького на посаді викладача кафедри інженерно-технічних засобів охорони кордону.

У 1996 р. Олег Шинкарук захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальною закритою темою і 1997 р. отримав учене звання доцента. У 1999 р. здобув другу вищу освіту, закінчивши факультет управління Національної академії Прикордонних військ України за спеціальністю «Управління персоналом». Незабаром, 2001 року, захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук за спеціальною закритою темою, а 2003 р. отримав учене звання професора.



Обговорення наукових проєктів
та перспективних планів

Так протягом 1993–2002 рр. Олег Миколайович пройшов шлях від викладача, старшого викладача кафедри, провідного наукового співробітника науково-дослідного відділу академії, секретаря вченої ради академії до професора, заступника начальника кафедри. З травня 2002 р. по грудень 2007 р. обіймав посаду начальника кафедри інженерного та технічного забезпечення охорони кордону Національної академії Державної прикордонної служби України (Хмельницький), а у грудні 2007 р. був звільнений за вислугою років у запас Збройних сил України.

З грудня 2007 р. обіймає посаду завідувача кафедри радіотехніки та зв'язку Хмельницького національного університету, а з січня 2010 р. виконує обов'язки проректора з організації діяльності, контролю та перспективного розвитку цього ж вишу.

Основними результатами науково-педагогічної діяльності Олега Шинкарука є підготовка 16 кандидатів наук, розробка двох монографій та восьми навчальних посібників із грифом МОН, близько 65 наукових праць та отримання чотирьох патентів на корисні моделі. Нагороджений знаком «Відмінник освіти України».

Серед наукових інтересів — забезпечення надійності радіотехнічних систем, математичне моделювання та оптимізація прийняття рішень, когерентна обробка сигналів в імпульсній радіолокації.

О. М. Шинкарук є головою спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій ХНУ за спеціальностями «Радіотехнічні пристрої та засоби телекомунікацій», «Радіотехнічні та телевізійні системи».

За період проходження військової служби в Державній прикордонній службі України нагороджений Андріївською медаллю «Державна прикордонна служба України» — «За віру та вірність Міжнародної Георгіївської академії безпеки і права, медалями «За бездоганну службу» I–III ступенів, «П'ятнадцять років Державній прикордонній службі України», «За сумлінну службу в Прикордонних військах України», «Г. К. Жукова», «Захиснику Вітчизни» та «60 лет Победы в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.».



ФОМОВ Анатолій Дмитрович

Проректор
з адміністративно-господарської роботи
та виробничого навчання

Народився 1 січня 1949 р. у Хмельницькому. У 1966 р. закінчив Хмельницьку середню школу № 1. Упродовж 1966–1968 рр. працював слюсарем-складальником Хмельницького радіотехнічного заводу, а в 1968–1970 рр. служив у повітряно-десантних військах Збройних сил СРСР.

Після демобілізації з армії був прийнятий на роботу учбовим майстром кафедри технології металів Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування.

Без відриву від основної роботи з 1971 р. по 1977 р. навчався на вечірньому відділенні механічного факультету цього інституту й, успішно захистивши дипломний проєкт, отримав кваліфікацію інженера-механіка за спеціальністю «Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти».

Анатолій Фомов за час роботи в університеті пройшов шлях від учбового майстра, старшого інженера науково-дослідного сектора до головного інженера відділу технічного забезпечення навчального процесу.

У 1984 р. ректор інституту Р. І. Сілін запропонував призначити А. Д. Фомова проректором з адміністративно-господарської роботи. Цю посаду Анатолій Дмитрович обіймає упродовж 28 років.

За час роботи проректором з адміністративно-господарської роботи та виробничого навчання Анатолій Фомов проявив себе вмілим керівником, висококваліфікованим фахівцем, вимогливим до себе та підлеглих. Він зробив вагомий особистий внесок у розвиток навчальної, наукової, лабораторної, спортивної бази університету, створення належних умов проживання студентів, організації цікавого дозвілля та відпочинку.

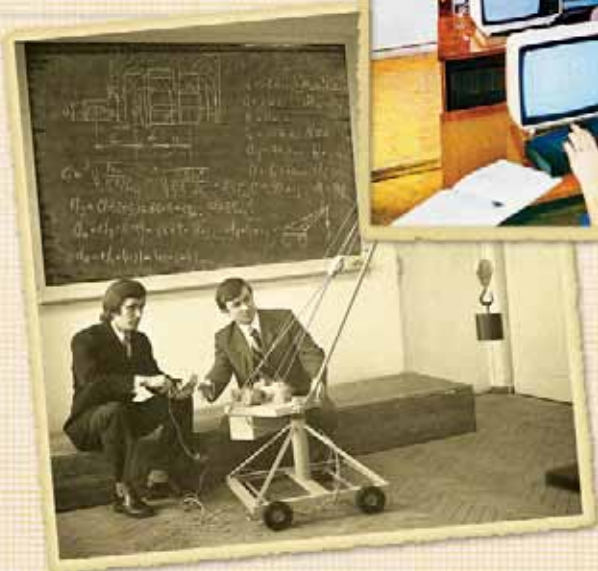
За його активної участі побудовано два навчальні корпуси, два студентські гуртожитки, спортивний комплекс, навчальну виробничу та водноспортивну бази, ботанічний сад, котельню. На стадії завершення будівництва перебуває навчальний корпус № 5, підтримується в належному стані 17 гектарів території університету, виконується значний об'єм будівельних і ремонтних робіт для підтримання та забезпечення матеріально-технічної бази університету.

Анатолій Фомов користується авторитетом серед професорсько-викладацького складу, співробітників і студентів університету. Нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України, нагрудним знаком «Відмінник освіти України», грамотою Верховної Ради України, ювілейною відзнакою «Ветеран інституту».

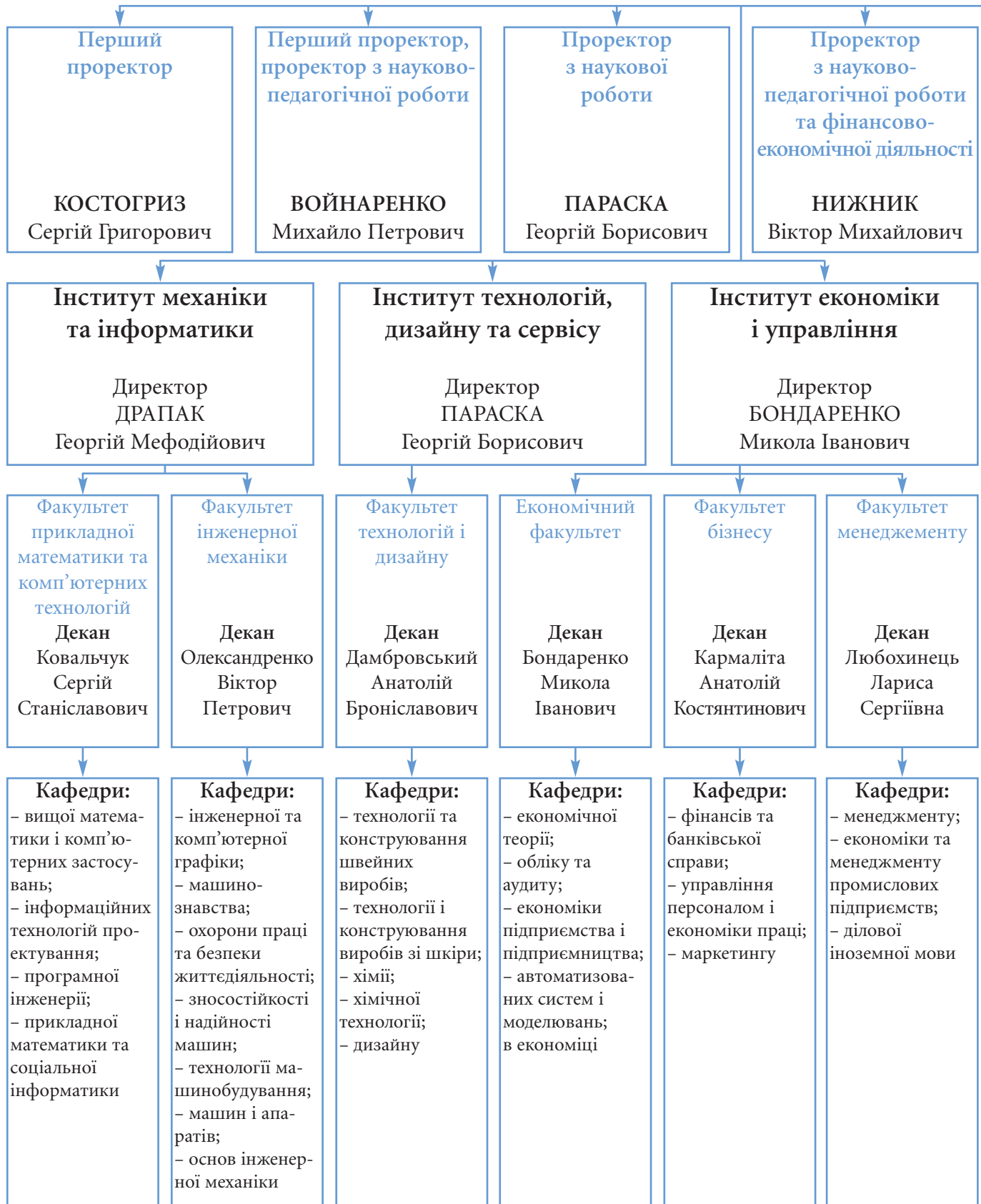


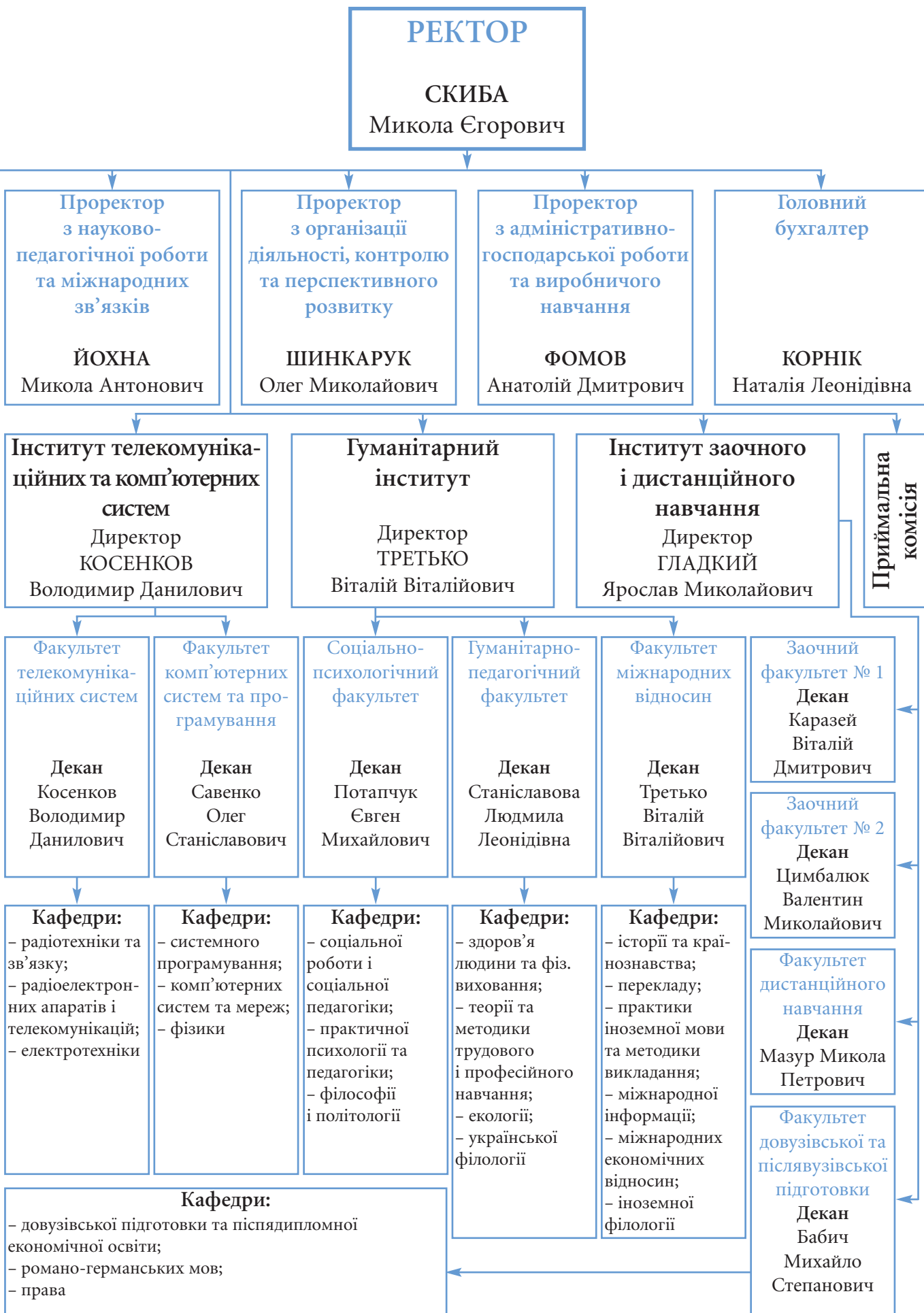
Ботанічний сад університету

СТРУКТУРНІ
ПІДРОЗДІЛИ
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ



ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ





ІНСТИТУТ МЕХАНІКИ ТА ІНФОРМАТИКИ



ФАКУЛЬТЕТ ІНЖЕНЕРНОЇ МЕХАНІКИ

Інститут механіки та інформатики розпочав свою історію із квітня 1966 р. як механічний факультет (перший у складі Хмельницької філії Українського поліграфічного інституту імені Івана Федорова), створений для підготовки інженерів за спеціальностями «Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти» й «Обладнання і технологія зварювального виробництва». Влітку 1966 р. був здійснений набір студентів на перший курс обох цих спеціальностей денної форми навчання (60 і 30 студентів відповідно). Крім того, у вересні 1966 р. із дозволу Мінвузу УРСР спеціальність «Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти» була доукомплектована другим курсом, на який перевелися 30 студентів із вечірньої форми навчання.

До процесу становлення факультету доклали багато сил викладачі і співробітники всього філіалу: О. М. Кулик, Г. О. Лось, В. О. Чекирда, В. І. Пилипів, К. І. Чесноков, С. В. Цимбалюк, М. О. Пастушак, Я. Т. Кіницький, В. Г. Каплун, В. П. Лісничук, В. А. Дубасов, Є. О. Горбатюк, В. С. Павлов, Б. С. Волинський, П. К. Новіцький, С. Г. Костогрив, О. О. Білецький, Я. М. Гладкий і багато інших.

У 1967 р. денне відділення факультету розширилося: було зараховано ще 75 студентів на спеціальність «Машини та апарати легкої промисловості».

Наступного року рішенням Мінвузу УРСР підготовка фахівців із напрямку «Обладнання і технологія зварювального виробництва» на факультеті була припинена, а студен-

ти, що бажали продовжити навчання за цією спеціальністю, переведені в київський, львівський і харківський політехнічні інститути.

Із 1967 р. починають формуватися кафедри факультету. Так у серпні було організовано перші дві: технології машинобудування (завідувач — Г. П. Ільїн) та інженерної графіки (Б. К. Куфель), у жовтні — опору матеріалів і деталей машин (доцент С. М. Ганжуров) і вищої математики (доцент О. М. Кулик), у вересні 1968 р. — машин і апаратів (доцент В. Г. Воронін) та теоретичної механіки і ТММ (доцент О. М. Кулик), у 1970 р. — кафедра деталей машин і ТММ (доцент С. Г. Іванов), а в 1973 р. — технології металів (ректор, доцент М. І. Карпіленко).

Перший випуск інженерів-механіків спеціальності «Технологія машинобудування» вечірнього відділення відбувся у червні 1969 р., а наступного року — денного відділення факультету. (Підготовкою студентів не тільки денної, а й вечірньої і заочної форм навчання підрозділ займався до 15 липня 1983 р., а пізніше — лише денної у зв'язку з передачею студентів вечірньої і заочної на спеціалізований факультет.)

У 1972 р. деканом факультету був обраний доцент А. Є. Безносів, а в 1975-му його змінив доцент (нині професор) С. Г. Костогрив. У цей період подальшого розвитку дістала матеріально-технічна база факультету, покращився кадровий склад, завершувалося будівництво факультетського 9-ти поверхового гуртожитку.



В. Л. Збрицький



А. Є. Безносів



С. Г. Костогрив



О. О. Абрамов

У серпні 1982 р. факультет очолив доцент О. О. Абрамов. У цей час тут проводилася робота з відкриття нових спеціальностей і забезпечення їх відповідними кадрами й лабораторною базою.

У 1987 р. була відкрита спеціальність «Радіотехніка», а в 1988 р. — «Конструювання і технологія РЕЗ» й «Обчислювальні машини, комплекси і мережі» з набором на кожну з них по 25 студентів. У зв'язку з цим механічний факультет у 1988 р. перейменували на факультет машинобудування і радіотехніки.

У 1990 р. організована кафедра прикладної механіки (завідувач — професор В. П. Ройзман). За рік зазначені три спеціальності були передані до складу новоствореного факультету радіоелектроніки, а факультету машинобудування і радіотехніки повернули колишню назву — «Механічний».

У вересні 1988 р. із широкого спектра спеціальності «Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти» виділилася спеціальність «Верстати та інструменти», а в 1995 р. з останньої — «Інструментальне виробництво».

З 1991 р. на факультеті відкрита спеціальність «Обладнання і технологія підвищення зносостійкості і відновлення деталей машин» (теперішня назва — «Відновлення та підвищення зносостійкості деталей і конструкцій»). Реалізується підготовка студентів за новими спеціалізаціями:



Урочиста посвята першокурсників Інституту механіки та інформатики у студенти

«Комп'ютерний синтез об'єктів і технологій машинобудування» (спеціальність «Технологія машинобудування»), «Міжнародна технічна експертиза технологічних машин і систем» (спеціальність «Металорізальні верстати та системи»), «Відновлення і ремонт автомобілів» (спеціальність «Відновлення та підвищення зносостійкості деталей і конструкцій»).

Викладачі і співробітники факультету виконують наукові дослідження з держбюджетної тематики та за госпо-

ДРАПАК Георгій Мефодійович

Директор інституту, кандидат технічних наук, професор



Освіту інженера-механіка Г. М. Драпак здобув у Хмельницькому технологічному інституті побутового обслуговування. Тут він пройшов шлях від лаборанта до керівника підрозділу. Більше десяти років очолював випускову кафедру «Машини та апарати». У 2002–2010 рр. був деканом факультету інженерної механіки. Із 2004 р. обіймає посаду директора Інституту механіки та інформатики.

Георгій Мефодійович є автором понад 130 наукових праць, 26 патентів та авторських свідоцтв на винаходи, 16 впроваджених раціоналізаторських пропозицій та 4 навчальних посібників із грифом Міністерства освіти і науки України. Керує науковими дослідженнями аспірантів, троє з яких уже захистили кандидатські дисертації. Є членом редколегії фахового журналу «Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки» та міжнародного наукового видання «Проблеми трибології». За безпосередньої участі вченого і під його керівництвом виконано низку держдоговірних наукових тем і робіт для різних підприємств м. Хмельницького, області й України.

За вагомі досягнення у роботі керівництво університету неодноразово нагороджувало Георгія Драпака грамотами. Крім того, науковець має низку відомчих нагород: відзнаки Державного департаменту інтелектуальної власності, Почесна грамота Міністерства освіти і науки України, Почесна відзнака професора Штаумберга (Республіка Польща). Є дійсним членом Міжнародної академії інженерної механіки і матеріалознавства.

Професор Г. М. Драпак — один з ініціаторів та безпосередніх організаторів проведення в університеті всеукраїнських і міжнародних наукових конференцій, а з 2003 р. — щорічних весняних українсько-польських конференції молодих науковців «Механіка та інформатика», що користуються великою популярністю серед студентів, аспірантів і молодих викладачів України, Польщі та інших країн Європи.

Інститут механіки та інформатики підтримує тісні ділові контакти з багатьма вишами Польщі. Це дозволяє суттєво інтенсифікувати наукову співпрацю викладачів, аспірантів та студентів університету із зарубіжними колегами. На умовах обміну для студентів організуються літні закордонні практики та мовні школи. Проводиться обмін студентами із Краківською політехнікою ім. Тадеуша Костюшка. З ініціативи цього закладу в університеті у 2004 р. було створено Українсько-польський центр, який допомагає у вивченні польської мови та активно сприяє розвитку обміну студентами, молодими науковцями і викладачами.



Кафедра технології машинобудування, 1989 р.

дарськими угодами (щорічно більш ніж на 1 млн грн.), що є гарним підґрунтям для підготовки кандидатських і докторських дисертацій. У цей час докторами наук, а потім і професорами стали В. Г. Каплун, М. Ф. Семенюк, Я. Т. Киницький, С. Г. Костогриз, О. А. М'ясіщев, Я. М. Гладкий, М. С. Стечишин, М. П. Мазур, Г. Б. Параска, В. Г. Камбург. Кандидатські дисертації підготували й захистили більше 60 викладачів факультету.

У 1996 р. при кафедрі зносостійкості і надійності машин було засновано журнал «Проблеми трибології» (головний редактор — професор А. Г. Кузьменко). Інтенсивно готуються і видаються монографії, підручники й навчальні посібники із міністерським грифом.

У 1998 р. Міністерство освіти і науки України закріпило за факультетом право проведення Всеукраїнської олімпіади із САПР і комп'ютерного моделювання у машинобудуванні, й у квітні було організовано першу олімпіаду серед студентів вищів України.

Також у цей час була відкрита спеціальність «Інформаційні технології проектування» (керівник — доцент С. С. Ковальчук). Відтак факультет зробив прорив у галузі комп'ютерних технологій.

З урахуванням усіх змін у переліку спеціальностей і на основі дозволу Міністерства освіти України 9 серпня 1999 р. факультет змінив свою назву на «Факультет інженерних та інформаційних технологій».



Колектив деканату ФІМ, 2011 р. Зліва направо:
В. В. Стучинська, І. І. Пододіменко, Л. В. Іващенко,
В. П. Олександренко, С. Я. Підгайчук, В. В. Стрельбицький

Наступного року було відкрито спеціальності «Електропобутова техніка» й «Обладнання переробних і харчових виробництв», створено кафедру інформаційних технологій проектування (д. ф.-м. н. проф. С. Л. Кривий). Ще за рік з'явилася спеціальність «Соціальна інформатика» (проф. В. Г. Камбург). Крім того, готувалося відкриття при Академії прикордонних військ України напряму підготовки офіцерів запасу зі студентів вишу.

У жовтні 2002 р. деканом факультету призначили доцента Г. М. Драпака.

2004 рік став знаковим в історії факультету: на його базі було створено Інститут механіки та інформатики із двома факультетами: інженерної механіки (доц. Г. М. Драпак) і прикладної математики та комп'ютерних технологій (доц. С. С. Ковальчук).

З 2010 р. факультет інженерної механіки очолює д. т. н., професор В. П. Олександренко.

Того ж року започаткували напрям підготовки фахівців за спеціальністю «Охорона праці». У 2011 р. вперше було проведено набір у магістратуру за спеціальністю «Обладнання переробних і харчових виробництв», при кафедрі машин і апаратів запроваджено нову спеціалізацію — «Мехатронні системи обладнання легкої промисловості та побутової техніки», а на базі кафедр прикладної механіки та опору матеріалів створено нову — основ інженерної механіки (проф. Ю. І. Шалапко). Продовжується активна підготовка наукових кадрів: захистили докторські дисертації М. Є. Скиба, Г. С. Калда, В. П. Олександренко, І. М. Пастух, Ю. І. Шалапко, О. В. Диха, понад 40 співробітників отримали кандидатський ступінь.

Сьогодні в інституті працює понад 180 викладачів, серед яких 26 докторів наук, професорів, 99 кандидатів наук, доцентів, 6 академіків галузевих академій наук України, три заслужені працівники освіти України, два заслужені діячі науки і техніки України. Більшість викладачів інституту є його випускниками.

Навчально-лабораторну базу складають 32 лабораторії, 8 спеціалізованих кабінетів, 10 класів із сучасною комп'ютерною технікою, 9 наукових лабораторій. Під час аудиторних занять широко використовується комп'ютерна техніка, спеціальне приладдя, стенди, моделі тощо. Всі кафедри інституту під'єднані до внутрішньої університетської мережі та Інтернету.

Спільно з навчальними закладами першого і другого рівня та провідними підприємствами Подільського регіону інститут ініціював створення навчально-наукового виробничого комплексу. Відтак студенти, крім вивчення теоретичних дисциплін, опановують робочі професії у майстернях вищих професійних училищ Хмельницького й одержують посвідчення про присвоєння їм відповідної кваліфікації та розряду. Вдосконалення інженерних навичок відбувається на виробництві, де випускові кафедри мають свої філіали.

У сучасних умовах розвитку техніки та технологій майже неможливо собі уявити економічно вигідне виробництво без використання сучасних комп'ютерних технологій. Саме тому університет активно впроваджує технології комп'ютерного моделювання у підготовці інженерів-механіків. Сьогодні у світі існує кілька потужних систем комп'ютерного моделювання, причому однією із найпотужніших є система твердотільного параметричного моделювання SolidWorks, яка широко використовується у світі, зокрема й на провідних машинобудівних підприємствах України. SolidWorks призначена для проектування виробів будь-якої складності та призначення, при цьому повністю змінюється традиційна концепція проектування, що дозволяє у кілька разів скоротити терміни освоєння нової продукції у виробництві. Сфера використання системи доволі широка — від виробництва дитячих іграшок до продукції важкого машинобудування, електроніки, виробів медичного призначення.

Саме тому в 2006 р. на факультеті інженерної механіки була розроблена програма наскрізної комп'ютерної підготовки інженерів на основі системи SolidWorks, а в 2011 р. на базі кафедри машинознавства створено центр SolidWorks, який очолює доц. В. О. Харжевський, докладаючи багато зусиль для його розвитку й ефективного функціонування.

За активну співпрацю та впровадження сучасних інформаційних технологій SolidWorks у навчальний процес, університет отримав безпрецедентний в Україні грант від корпорації SolidWorks Corp. (США) та від компанії «Інтерсед Україна» (Київ) — авторизованого представника корпорації в Україні — ліцензію на 500 робочих місць на використання системи автоматизованого проектування SolidWorks Education Edition (2010–2011). Надана ліцензія за своїм функціоналом є повним аналогом комерційних версій SolidWorks, що використовуються на машинобудівних підприємствах у всьому світі. Крім цього, університет є першим в Україні, що отримав право надавати ліцензійні версії САПР SolidWorks студентам та викладачам для роботи на домашніх комп'ютерах. Це дуже важливо з огляду на забезпечення студентів ліцензійними програмними матеріалами для самостійної роботи, курсового та дипломного проектування, адже значна частина цієї роботи проводиться саме на домашніх комп'ютерах. 1 червня 2010 р. університет уже отримав студентські ліцензії SolidWorks, які можна використовувати окремо від університетського сервера ліцензій (тобто на домашніх комп'ютерах). Загальна кількість наданих додаткових ліцензій для домашнього користування — 500.

За домовленостями із компанією Dassault Systemes SolidWorks Corp. (США) та за підтримки авторизованого представника корпорації в Україні компанії «Інтерсед Україна» (Київ) ХНУ з 2009 р. має міжнародний статус Authorized CSWA Provider — провайдер із прийому офіційних сертифікаційних екзаменів SolidWorks, що дозволяє



Заняття у Центрі Solid Works



Практичні заняття у лабораторії Центру Solid Works ХНУ

організувати такі екзамени, зокрема для студентів, які пройшли відповідну підготовку в університеті. У 2010 р. 32 студенти та 15 викладачів факультету інженерної механіки стали сертифікованими спеціалістами SolidWorks. У 2011 р. ще 43 майбутні інженери-механіки отримали відповідні сертифікати міжнародного зразка, а 15 викладачів факультету інженерної механіки під керівництвом доц. В. О. Харжевського успішно закінчили курс підвищення кваліфікації за програмою SolidWorks. На базі центру SolidWorks, створеного на кафедрі машинознавства, проводяться також сертифікаційні екзамени SolidWorks для студентів і викладачів інших українських університетів — уже 4 викладачі та 16 студентів із різних регіонів України успішно склали сертифікаційні екзамени Certified SolidWorks Associate та стали сертифікованими спеціалістами SolidWorks.

На базі спеціальностей інституту відкриті спеціалізовані вчені ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій, працює аспірантура, щорічний набір до якої становить більше 20 осіб.

Учені інституту співпрацюють із багатьма вищими та інститутами академій наук України, Росії, Німеччини, США. Особливо плідно розвивається співробітництво із навчальними закладами Польщі, зокрема із Краківським політехнічним університетом. Проводиться інтенсивний обмін студентами, аспірантами та викладачами.

При інституті діє студентське наукове товариство, а на кожній кафедрі — студентські наукові гуртки. Результати дослідницької роботи стають основою для написання курсових і дипломних проектів, наукових доповідей на факультетських, інститутських, університетських, всеукраїнських та міжнародних конференціях. Більше 150 студентів взяли

участь у студентських наукових конференціях, виголосивши доповіді. Кращі з них були представлені на студентській конференції Інституту механіки та інформатики. Крім того, заклад щороку проводить українсько-польську наукову конференцію молодих науковців, у якій беруть участь студенти, магістранти, аспіранти та докторанти обох країн. За останні роки було проведено три такі конференції, учасниками яких стали понад 300 учених, серед них — професори зі світовим ім'ям. Результатом такої співпраці став взаємний обмін студентами для стажування на підприємствах обох країн. Щорічно також проходять міжнародні олімпіади із САПР та комп'ютерного моделювання.

При інституті відкриті курси польської мови, діє Школа механіки та інформатики, Школа програмування та математики і Школа винахідників. Студенти мають можливість вивчати додатково до основної іноземної мови другу — на вибір.

Кафедра технології машинобудування

26 серпня 1967 р. при Хмельницькому філіалі Українсько-го поліграфічного інституту була створена кафедра технології машинобудування. У різний час її очолювали кандидати технічних наук, доценти Г. П. Ільїн (1967–1969), А. М. Музичук (1969–1972), В. П. Кошель (1972–1977), М. А. Фетісов (1977–1987), д. т. н., проф. Р. І. Сілін (1987–2000). З 2000 р. завідувачем є д. т. н., проф. Микола Петрович Мазур.

1967–1969 роки характеризуються як період становлення кафедри. На той час у Хмельницькому був лише один цивільний вищий навчальний заклад, тому в технічному оснащенні лабораторної бази кафедри брали активну участь підприємства міста, для яких готувалися інженерні кадри.



Практичні заняття в лабораторії металорізальних верстатів проводить викладач Л. В. Присяжний



Лабораторна робота з теорії різання — викладач Л. М. Кузьма

За короткий термін кафедра була обладнана металорізальними верстатами, різноманітними пристроями та укомплектована різальним і вимірювальним інструментом. Це дозволило технічно забезпечити викладання курсів «Технологія машинобудування», «Теорія різання», «Металорізальні верстати», «Технологія металів» та інших. Проведення лабораторних досліджень вимагало виконання значного обсягу робіт із проектування, виготовлення, складання та налагодження пристроїв і спеціального інструменту, що було виконано всього за два-три роки. Ця організаційна робота лягла на плечі першого завідувача Г. П. Ільїна, але не останню роль зіграв також ентузіазм співробітників кафедри (старші викладачі В. П. Лисничук та Б. С. Волинський, завідувач лабораторій П. А. Кравець, лаборанти В. С. Бардер та П. П. Белінський).

Другий етап — організації та методичного забезпечення навчального процесу — припадає на 1969–1972 рр. На той час тут уже працювали молоді та енергійні старші викладачі В. Д. Леськів (курси «Пристрої до металорізальних верстатів», «Металорізальні інструменти»), Є. О. Горбатюк («Технологія машинобудування», «Основи автоматизації виробничих процесів»), Б. А. Кузяєв («Теорія різання металів»), В. Г. Воронін («Металорізальні верстати»). Із першого випуску залишилася працювати асистентом Л. М. Кузьма (лабораторні роботи з курсу «Різальний інструмент»). У 1970 р. на кафедру прийшов к. т. н. А. Є. Безносів, який через два роки став деканом механічного факультету. В 1971 р. штат кафедри поповнили кандидати технічних наук В. П. Кошель, М. А. Фетісов, Г. П. Черменський та Б. М. Орлов. Згодом були запрошені науковці з великим виробничим досвідом: Л. Я. Гаврилюк, О. О. Абрамов (Челябінський металургійний завод) та А. А. Сініченко (Северодонецький хімкомбінат).

Тоді ж були укладені господарські договори на виконання науково-дослідних та конструкторських розробок із Міністерством побутового обслуговування, заводами «Катіон», «Радіозавод» та іншими. Захистили кандидатські дисертації В. Д. Леськів і Б. А. Кузяєв, почав працювати над дисертацією Є. О. Горбатюк. До наукової роботи долучилися також кращі студенти: Антон Василюшин, Микола Мазур, Віталій Третько, Микола Косіюк, а згодом Анатолій Гордєєв та Леонід Присяжний.

Наступний період в історії кафедри розпочався із призначення у 1972 р. завідувачем В. П. Кошеля, який мав досвід виробничої та наукової роботи. Новий очільник кафедри продовжував розвивати розпочаті А. М. Музичуком справи, що сприяло подальшому розвитку та закріпленню авторитету кафедри, активізації студентської наукової роботи. Були започатковані дипломні проекти дослідницького напрямку. Розвивалася також науково-дослідна господарська договірна робота кафедри з обробки пластмасових деталей із метою знімання задирок (доц. В. П. Кошель, доц. М. А. Фетісов), заміни шкідливого середовища для електродозірних верстатів (доц. А. М. Музичук, доц. Б. А. Кузяєв), механізації пошуку інформації у відділах техніки безпеки на замовлення Міністерства побутового обслуговування (доц. А. А. Сініченко, старший викладач Є. О. Горбатюк).

У цей час зі Львівського політехнічного інституту на кафедру прийшов Радомир Іванович Сілін, призначений на посаду ректора Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування. Тоді вчений був єдиним доктором технічних наук в інституті (читав курс «Автоматизація виробничих процесів»), і саме він започаткував новий напрям

наукової роботи — механізація та автоматизація технологічних процесів у машинобудуванні. Новий поштовх отримала також науково-дослідна робота викладачів кафедри: були організовані регулярні семінари, на яких заслуховувалися доповіді з дисертаційних робіт.

У 1974–1976 рр. кафедру поповнюють кращі випускники: В. В. Третько, В. М. Мехеда, М. П. Мазур, В. Д. Каразей, М. М. Косіюк, А. І. Гордєєв, Б. В. Лаврентьєв, Л. В. Присяжний. У 1976 р. до виконання навчальної, наукової і господарської договірних робіт долучився к. т. н. Я. Ф. Стаднік.

У 1977 р. у зв'язку із призначенням В. П. Кошеля проректором із виховної роботи завідувачем кафедри був обраний доц. М. А. Фетисов. Цього року після закінчення аспірантури колектив поповнили асистенти Є. А. Урбанюк та Г. М. Баннов. У 1978 р. кафедра була переведена з другого в четвертий навчальний корпус. Необхідно було організувати на новому місці лабораторії та навчальні кабінети, передбачалося перебудування та монтаж верстатів, їх налагодження, виготовлення нових стендів для оформлення кабінетів і лабораторій. Ці роботи виконувалися переважно силами співробітників кафедри, зокрема завідувача лабораторій П. А. Кравця та навчального майстра В. А. Михайлова.

Після закінчення аспірантури та захисту дисертації в 1979 р. повернувся в інститут Я. М. Гладкий. До 1987 р. підготували й захистили кандидатські дисертації випускники кафедри М. П. Мазур, В. Д. Каразей, М. М. Косіюк, А. І. Гордєєв, А. С. Тельнов, Л. К. Семенов, С. П. Тищук, В. Г. Буряк.

У 1987 р. завідувачем став д. т. н., професор Р. І. Сілін, який продовжував працювати ректором інституту. Було взято курс на комп'ютеризацію наукової, навчальної та методичної діяльності з метою підвищення рівня роботи кафедри та посилення зв'язків із виробництвом. Для цього в 1987 р. організували філію кафедри при Хмельницькому ВО «Пресмаш» (зараз ВАТ «Термопластавтомат»). Одним із головних виконавців нового курсу розвитку став доц. О. А. Мясіщев — заступник завідувача кафедри.

Результатом наукової роботи, що виконувалась із застосуванням провідних на той час комп'ютерних технологій, став захист докторської дисертації О. А. Мясіщева та кандидатської С. С. Ковальчука. На кафедру після аспірантури повернувся С. В. Ситнік. Якийсь час тут працювали к. т. н., доценти В. І. Іщук, А. О. Баскаков, Є. І. Грубий, А. А. Міщанинець і асистент Ю. Г. Чумак.

У 1995 р. із призначенням О. А. Мясіщева директором інформаційно-комп'ютерного центру заступником завідувача кафедри став М. П. Мазур. Він доклав усіх зусиль, аби підвищити рівень використання інформаційних технологій у навчальному процесі з орієнтацією на потреби виробництва. У 1998 р. з його ініціативи було організовано філію кафедри ТМ на базі ВАТ заводу КПУ «Пригма-прес». М. П. Мазур у стислий термін завершив роботу над докторською дисертацією, яку в 1999 р. захистив у Київському політехнічному інституті. За цей період підготували і захистили: докторську дисертацію — Я. М. Гладкий, кандидатські — В. В. Третько, Є. А. Урбанюк та К. С. Соколан.

Із 2000 р. завідувач кафедри технології машинобудування — д. т. н., проф. М. П. Мазур. У цей час масово впроваджується комп'ютерна техніка та технології проектування на всіх етапах підготовки спеціалістів. За активної участі завідувача лабораторій М. М. Городецького відбувається оновлення матеріальної бази кафедри. Велика увага приділяється коригуванню робочих програм для дисциплін, що читаються, підготовці навчальних



Професор, д.т.н. Я. М. Гладкий проводить дослідження з аспірантами кафедри



Наукові дослідження проводять професор М. П. Мазур та доцент В. В. Мілько

посібників, методичних розробок та нових навчальних комп'ютерних програм.

У 2003 р. М. П. Мазур був обраний деканом новоствореного факультету дистанційного навчання у складі Інституту заочного та дистанційного навчання, директором якого став проф. Я. М. Гладкий. Завдяки співпраці цього факультету та кафедри технології машинобудування кабінети модернізуються та оснащуються новою потужною комп'ютерною технікою, створюється міжкафедральний зал курсового та дипломного проектування. Була обладнана також лабораторія металорізальних верстатів із ЧПК, поява якої характеризує новий етап використання верстатів із програмним керуванням.

Кафедра машин та апаратів

Відділення кафедри «Машини та апарати легкої промисловості» було створене в 1968 р. у складі кафедри «Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти», а за рік стало окремим підрозділом Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування. У структуру нової кафедри входили також відділення економіки та організації побутового обслуговування і відділення технології металів. Першим завідувачем був доцент В. Г. Воронін.

Історію розвитку кафедри та її науково-технічне становлення можна розділити на кілька етапів. Період з 1968 р. до 1970 р. характеризується налагоджуванням навчально-методичного й наукового забезпечення підготовки інженерів-механіків для галузей побутового обслуговування та легкої промисловості. Першими викладачами і співробітниками



Викладач В. І. Онофрійчук знайомить студентів із сучасними мехатронними системами



Навчання майбутніх механіків

кафедри стали П. Г. Капустенський, Г. М. Драпак, В. І. Гудзь, В. О. Гуляєва. Були організовані навчальні лабораторії: обладнання швейних (П. Г. Капустенський), взуттєвих підприємств (Н. А. Кукліна) і побутової техніки (Ж. О. Романович); науково-дослідна лабораторія із переробки полімерних матеріалів та розробок побутової техніки. Уклалися домовленості з підприємствами і відповідними міністерствами з питань створення баз практики.

У 1970–1972 рр. кафедрою завідував к. т. н., доцент В. М. Серветник. У цей час стрімко розвиваються всі напрями діяльності, кількісно та якісно зростає кадровий потенціал кафедри. Доценти В. О. Кононюк, Б. П. Попков, М. Д. Борейко, В. О. Сунцов розробляють низку інженерних курсів із технологічних та термодинамічних процесів обладнання легкої промисловості та складної побутової техніки, розрахунків і конструювання типових машин та механізмів. Завдяки науковим розробкам викладачів у курсове та дипломне проектування впроваджені нові методи розрахунків. До наукової роботи широко залучалися студенти. На кафедру приходять працювати доценти А. І. Алексієнко, Б. О. Скрипник та випускниця Л. І. Першина.

У 1974–1980 рр. колектив очолював к. т. н., доцент Б. О. Скрипник. Серед головних досягнень у цей період можна відзначити: створення стенду для ремонту компресійних холодильників під керівництвом Б. О. Скрипника та отримання в 1976 р. першого авторського свідоцтва на винахід «Пральна машина» студентом В. Ф. Фетіщенком під керівництвом викладача В. А. Сунцова.

Із січня 1980 р. по червень 1990 р. кафедрою керував к. т. н., доцент В. І. Іщук. Викладачами в цей час стали випускники В. Л. Марченко, О. О. Коротич, О. Г. Тимошук, В. П. Місяць, О. О. Нікітін. Також були запрошені к. т. н., доцент О. П. Терещенко, к. т. н., доцент Г. П. Черменський, асистенти А. К. Кармаліта, К. О. Неліп та А. М. Шахбазян, завідувач лабораторій Р. Р. Ахтямов, навчальні майстри Д. І. Курбатов, Ф. П. Сигуров, В. Г. Дусін, В. М. Храмцов та лаборанти С. М. Муляр, М. О. Тростинський. Підготували та захистили кандидатські дисертації М. Є. Скиба, П. Г. Капустенський, О. О. Коротич, Г. М. Драпак.

Значно поліпшується матеріально-технічна база за рахунок розширення лабораторних приміщень і надання підприємствами сучасного обладнання. Уперше на кафедрі з'явилися персональні ЕОМ, які використовувались у навчальному процесі. Розширюється тематика науково-дослідних робіт на госпрозрахунковій основі. Підвищується рівень науково-дослідної роботи студентів, особливо у винахідницькій сфері.

За кількістю поданих заявок та отриманих авторських свідоцтв кафедра виходить на одне із перших місць у виші. В цей період тут починають навчатися студенти з Куби, Африки, Близького Сходу.

Протягом 1990–1991 рр. кафедрю очолював к. т. н., доцент Г. Б. Параска, який докладав зусиль до зміцнення матеріально-технічної бази. Розширюється тематика науково-дослідної роботи викладачів та студентів. Закладаються основи науково-дослідних робіт у галузі складної побутової техніки. Збільшується кількість баз практики для студентів. На кафедрі з'являється комп'ютерний клас, оснащений сучасними персональними комп'ютерами.

У 1992 р. на посаду завідувача було призначено заслуженого діяча науки і техніки України, д. т. н., професора Г. А. Піскорського, який ще задовго до цього плідно співпрацював із кафедрою. Під його керівництвом захистили кандидатські дисертації П. Г. Капустенський, М. Є. Скиба, А. К. Кармаліта, Г. М. Драпак. Крім того, було опубліковано чимало наукових статей і методичних указівок, отримано авторських свідоцтв.

У 1992 р. на кафедрі відкрито аспірантуру за спеціальністю «Машини легкої промисловості».

Упродовж 1993–2003 рр. колективом керував к. т. н., доц. Г. М. Драпак. У цей час було проведено першу Міжнародну науково-технічну конференцію «Вдосконалення обладнання легкої промисловості та складної побутової техніки», а також низку інших заходів із питань ресурсощадних технологій у легкій промисловості.

На кафедрі починають викладати її випускники Ю. Б. Михайловський, Т. П. Романець, С. В. Смутко, О. С. Поліщук, С. Л. Горяченко. Майже повністю оновлюється склад навчально-допоміжного персоналу. Розпочинають свою трудову діяльність завідувач лабораторій О. О. Гурський та старші лаборанти Г. Є. Богданов, В. В. Макарьський, І. М. Вишквар, С. П. Лісевич.

Нове тисячоліття кафедра почала з відкриття нової спеціальності — «Електропобутова техніка». Викладачі розробили принципово нові курси за напрямом «Електромеханіка». В період 2001–2003 рр. на кафедру прийшли д. т. н., професор В. В. Назаров, ст. викладач А. М. Залізецький, асистент В. І. Мельник, старший лаборант Б. Б. Міхліч.

У 2002 р. було укладено угоду про творчу співдружність із Краківською політехнікою імені Тадеуша Костюшка (Польща) з підготовки фахівців за напрямом «Інженерна механіка» та проведення спільних наукових досліджень. Налагоджується тісна співпраця з Калинівським технологічним

технікумом та Львівським технікумом легкої промисловості, укладаються угоди з виробничими підприємствами Подільського регіону, договори про співдружність із кафедрою «Обладнання легкої промисловості та побутового обслуговування» Херсонського державного технічного університету та кафедрами «Машин легкої промисловості» й «Електро-механічних систем» Київського національного університету технологій та дизайну.

У 2003 р. завідувачем кафедри був обраний ректор університету професор М. Є. Скиба, його заступником — спочатку доцент В. І. Іщук, а в 2006 р. — доцент кафедри О. С. Поліщук. Склад кафедри поповнюється новими співробітниками: асистентами П. Д. Нагорним та В. І. Онофрійчуком. Захищають дисертації М. Є. Скиба (докторську), Т. П. Романець, О. М. Синюк, Е. А. Манзюк (кандидатські).

Для покращення лабораторної бази спеціальностей «Обладнання легкої промисловості та побутового обслуговування» та «Електропобутова техніка» відкриваються дві філії кафедри: у ВПУ № 11 (Хмельницький) та ВАТ ЕК «Хмельницькобленерго». Поліпшується забезпечення навчального процесу за рахунок розширення парку сучасних ЕОМ, нового швейного обладнання, електропобутової техніки.

У 2004–2005 рр. спеціальність «Обладнання легкої промисловості та побутового обслуговування» акредитована за кваліфікаційним рівнем «магістр», «Електропобутова техніка» — за кваліфікаційним рівнем «спеціаліст». У 2006 р. відкрито ліцензію на підготовку фахівців за кваліфікаційним рівнем «магістр».

Протягом 2004–2011 рр. на кафедрі починають працювати асистенти Д. В. Прибега, В. С. Неймак, Е. О. Золотенко, Г. С. Головка, Ю. М. Білик, С. П. Лісевич, старші лаборанти В. І. Василенко, О. М. Скиба, О. А. Польгун, О. М. Миколок, А. В. Буряк, С. Ю. Корсун.

У період з 2007 по 2011 р. у межах Українсько-Польського центру студенти кафедри навчалися у Краківській політехніці за програмою обміну. В 2010–2011 рр. вони брали участь у всеукраїнських олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт з електромеханіки, мехатроніки, де займали призові місця.

У 2010 р. на базі спеціальності «Обладнання легкої промисловості та побутового обслуговування» відкрито спеціалізацію «Мехатронні системи обладнання легкої промисловості та побутової техніки».

За цей період значно оновилися навчально-методична, матеріально-технічна база лабораторій кафедри. Лабораторні та практичні заняття із професійно-орієнтованих дисциплін проводяться з використанням сучасного програмного забезпечення, комп'ютерного обладнання, спеціалізованого швейного, взуттєвого обладнання та електропобутової техніки провідних фірм «Jukki», «Brother», «LG», «Samsung», «Bosch» тощо.

Кафедра зносостійкості та надійності машин

У жовтні 1973 р. на механічному факультеті була створена кафедра технології металів (шляхом розділення кафедри машин та апаратів легкої промисловості). На той час за нею були закріплені такі дисципліни: «Технологія металів та інших конструкційних матеріалів», «Матеріалознавство», «Основи взаємозамінності, стандартизації та технічних вимірювань», діяли навчальні майстерні.

У перші роки навчальний процес забезпечували 7 викладачів: доценти М. І. Карпіленко, В. О. Алехнович, В. П. Вельбой,



Наукові дослідження проводять доцент О. С. Дробот і студент В.М. Навроцький



Доцент О. О. Абрамов у лабораторії порошкової металургії

ст. викл. Б. С. Волинський, асистенти С. М. Тараненко, О. О. Прошин, О. С. Дробот, завідувач лабораторій В. С. Бардер, двоє навчальних майстрів і старший лаборант. Цим колективом із 1973 р. до кінця січня 1977 р. керував доцент М. І. Карпіленко. За кафедрою були закріплені такі лабораторії: основ взаємозамінності, ливарного виробництва, зварювальна, термічної обробки, матеріалознавства, механічна і слюсарна майстерні.

Завідувачами кафедри у різні роки були: доц. О. О. Абрамов (із січня 1977 р. до вересня 1982 р.), доц. Г. О. Сіренко (з вересня 1983 р. до вересня 1988 р.; з його приходом лабораторна база кафедри поповнилася науково-дослідною лабораторією проблем матеріалознавства), доц. О. О. Прошин (в. о. з вересня 1988 р. до січня 1989-го). У січні 1989 р. на цю посаду був обраний д. т. н., професор А. Г. Кузьменко (до цього — професор Брянського інституту транспортного машинобудування). Із цього періоду кафедра починає забезпечувати додатково дисципліни циклу «Надійність машин галузі» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальностей: «Технологія машинобудування», «Металорізальні верстати та комплекси», «Машини та апарати легкої промисловості».

У квітні 1991 р. була відкрита спеціальність «Обладнання і технологія підвищення зносостійкості і відновлення деталей машин та апаратів» (сьогодні — «Відновлення та підвищення зносостійкості деталей машин і конструкцій»). Із цього часу кафедра працює над підготовкою лабораторної та науково-методичної бази для становлення та розвитку нової спеціальності. Зокрема створені спеціалізовані лабораторії: відновлення та ремонту деталей машин,

триботехніки та надійності машин, порошкової металургії, комп'ютерного моделювання. У 1994 р. назву кафедри було змінено на «Зносостійкість та надійність машин» (ЗНМ).

У 1997 р. на кафедрі в межах зазначеної спеціальності розпочато набір студентів на спеціалізацію «Відновлення та технічний сервіс автомобілів», створена лабораторія «Конструкції та розрахунку автомобілів».

Під керівництвом професора А. Г. Кузьменка за напрямом досліджень «Тертя та зношування в машинах» підготували й захистили кандидатські дисертації викладачі Р. В. Сорокатий (1993), О. В. Диха (1993), Б. С. Волинський (1999), О. А. Пасічник (2000), О. П. Бабак (2008).

Протягом 2000–2002 рр. доценти Р. В. Сорокатий і О. А. Пасічник були переведені на кафедру інформаційних технологій університету, звільнився М. Т. Школяр. Натомість прийшли доцент О. Ю. Рудик, старший викладач М. І. Романов, завідувач лабораторій, інженер В. І. Мокрицький, згодом — к. т. н., ст. викл. П. В. Каплун та асистент С. Ф. Посонський, а у 2010 р. — к. т. н., ст. викл. О. М. Маковкін та к. т. н., доц. В. В. Стрельбіцький.

Сьогодні наукова діяльність кафедри спрямована на розробку та дослідження технології виробів із твердих сплавів та антифрикційних зносостійких композиційних матеріалів (О. О. Абрамов, В. П. Свідерський, В. П. Вельбой, О. С. Дробот), розрахункові та експериментальні дослідження зносостійкості й надійності вузлів тертя (А. Г. Кузьменко), розробку нових технологій і устаткування для суцільного та дискретного зміцнення циліндричних поверхонь і моделювання їх зносостійкості й мастильної здатності (О. В. Диха, О. П. Бабак, Б. С. Волинський, С. Ф. Посонський). У 2000 р. в конкурсі на кращу постановку науково-дослідної роботи кафедра посіла перше, а в 2010 р. — друге місце по університету.

Колектив підтримує тісні стосунки зі спорідненими кафедрами України: Національного технічного університету України «КПІ», Національного авіаційного університету, Національного транспортного університету, Кіровоградського національного технічного університету, Миколаївського національного університету кораблебудування, Вінницького національного технічного університету, Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу та ін.

У 2003 р. при кафедрі відкритий науково-виробничий підрозділ «Техносервіс» для навчання студентів із циклу автомобільних дисциплін (керівник — доц. О. О. Абрамов).

З 1996 р. видається (по 4 номери щорічно) міжнародний науковий журнал «Проблеми трибології». Загалом видано понад 60 номерів зі статтями фахівців-трибологів з України, Росії, Польщі.

У 1996–2010 рр. кафедра підготувала понад 500 спеціалістів і магістрів, які працюють на різних підприємствах країни.

З 2009 р. колектив очолює д. т. н., професор О. В. Диха.

Кафедра машинознавства

Викладання двох основних дисциплін кафедри — теорії механізмів і машин (ТММ) та деталей машин — було розпочате ще у Хмельницькому загальнотехнічному факультеті з вересня 1963 р. А вже у вересні наступного року тут утворилися самостійні кафедри: загальнонаукових і загальноінженерних дисциплін. У грудні 1967 р. були створені кафедри опору матеріалів і деталей машин та теоретичної механіки й теорії механізмів і машин, які в 1969 р. об'єднані в одну — машинознавства (до 1989 р. вона мала назву «Дета-



Заняття в лабораторії кафедри деталей машин і теорії механізмів і машин

лей машин і теорії механізмів і машин», потім, до 1998 р., — «Основи конструювання машин»). Першим завідувачем обрали к. т. н., доц. С. М. Ганжунова. Колектив складали ст. викладачі С. Г. Іванов і В. Г. Каплун, Ю. Ф. Добжанський, Я. Т. Кіницький, асистенти С. Г. Костогриз, А. Ф. Андрійчук, Я. М. Гладкий.

1 вересня 1971 р. кафедру очолив доц. В. Г. Каплун. Силами С. Г. Костогриза, І. М. Пастуха, ст. викладачів Ю. Ф. Добжанського, Я. Т. Кіницького, асист. В. В. Нестеровського протягом 1973 р. були заново переобладнані лабораторії кафедри і створений оригінальний кабінет деталей машин, що не має аналогів в усьому СНД, сучасна лабораторія ТММ. У 1974 р. розпочалося облаштування кабінету підйомально-транспортних машин, завершене в 1996 р.

За роки існування кафедри її викладачі та лаборанти докладали усіх зусиль для створення матеріальної бази, удосконалення навчальної, науково-методичної, науково-дослідної та виховної роботи.

Сьогодні при кафедрі діють лабораторія ТММ, кабінет деталей машин, кабінет підйомально-транспортних машин, центр SolidWorks, лабораторія обладнання переробних і харчових виробництв, лабораторія обладнання громадського харчування.

У 2000 р. започаткована підготовка інженерів-механіків зі спеціальності «Обладнання переробних і харчових виробництв» та створена відповідна секція, завідувачем якої призначений д. т. н., проф. М. С. Стечишин.

Основним принципом формування колективу є високий професіоналізм викладачів, їх науковий потенціал і педагогічна майстерність. Останнім часом кафедра готує викладачів із числа студентів університету (М. Ф. Семенюк, М. В. Лук'янюк, Н. К. Бачинська, В. О. Харжевський, В. М. Педан, В. П. Терещенко, М. В. Марченко).

Працівники кафедри приділяють велику увагу розробці навчально-методичної літератури. Результатом цієї роботи стали 4 підручники, 6 навчальних посібників, 90 інших методичних розробок, призначених для організації самостійної роботи студентів, проведення практичних і лабораторних занять та виробничих практик, курсового й дипломного проектування, використання технічних засобів навчання. У 1997 р. проф. Я. Т. Кіницький завершив розробку, а старший лаборант Ю. І. Школяр — виготовлення комплекту кольорових (тіньових) моделей плоских механізмів (110 моделей), який дозволяє значно покращити наочність курсу ТММ. У 2005–2007 рр. аналогічні комп'ютерні моделі механізмів розробив проф. М. Ф. Семенюк.



Кабінет підйомно-транспортних машин



Промислова установка для іонного безводневого азотування, розроблена і виготовлена в ПНФТЦ

Одночасно із навчально-методичною роботою колектив приділяє увагу науково-дослідній, яка виконується за такими чотирма напрямками: 1) тертя та зношування у машинах; 2) кінематика та динаміка механізмів і машин; 3) міцність, зносостійкість та надійність машин і конструкцій; 4) технологія та обладнання хіміко-термічної обробки деталей та інструмента різними методами.

За 45 років на кафедрі виконано майже 50 госпдоговірних і 24 дербюджетних НДР. Оpubліковано 9 монографій, майже 500 наукових статей, 300 інших наукових робіт, одержано більше 100 авторських свідоцтв та патентів на винаходи, виголошено близько 500 наукових доповідей на різних науково-технічних конференціях. За ці роки 18 викладачів, які працювали на кафедрі, захистили кандидатські дисертації, а 8 — докторські (В. Г. Каплун, М. Ф. Семенюк, Я. Т. Кіницький, С. Г. Костогриз, М. С. Стечишин, В. П. Олександренко, І. М. Пастух, Ю. І. Шалапко). Крім цього, під їх керівництвом захистили кандидатські дисертації 14 викладачів інших кафедр університету. В 1991 р. доц. Я. Т. Кіницькому вперше в університеті було присвоєне вчене звання професора без ученого ступеня доктора технічних наук.

У 1987 р. на базі кафедральної науково-дослідної лабораторії була створена спільна (Академії наук та Мінвизу України) лабораторія прогресивних методів зміцнення (наук. керівник — д. т. н., проф. В. Г. Каплун), у 1992 р. перетворена в Подільський науковий фізико-технологічний центр (керівник — д. т. н., проф. В. Г. Каплун, директор — д. т. н., проф. І. М. Пастух).

Лабораторії центру оснащені сучасним обладнанням (як правило, власного виготовлення — за розробками І. М. Пастуха, М. В. Лук'янюка та ін.), яке необхідне для виконання наукових досліджень із безводневого іонного азотування, електроіскрового легування, комплексного зміцнення поверхонь металів. Наявні потужності дозволяють дотримуватися вказаних технологічних процесів для потреб промислових підприємств і населення. Крім цього, в інших лабораторіях працює низка експериментальних установок та стендів, деякі з них розроблені викладачами (С. Г. Костогризом, В. Г. Каплуном, М. Ф. Семенюком, М. С. Стечишином, М. В. Лук'янюком та ін.). Це обладнання дає можливість проводити наукові дослідження з надійності й довговічності деталей машин та інструменту, з теорії тертя і зношування у машинах, зокрема із фретинг-зношування і корозійно-механічного зношування металів у агресивних середовищах.

Значна частина наукових розробок впроваджена у виробництво на десятках підприємств України та СНД. Розроблені технологічні процеси й обладнання екологічно чисті та дозволяють підвищити (залежно від умов експлуатації) зносостійкість деталей машин та металорізального інструменту в 1,5–3,5 рази, деревообробного інструменту в 3–5 рази, штампів, прес-форм і форм для литва в 1,8–3 рази, зменшити витрати електроенергії на 30–40% і газів у 8–10 разів порівняно з аналогами.

Розробки проф. М. С. Стечишина та доц. М. В. Лук'янюка впроваджені на Хмельницькому м'ясокомбінаті, Хмельницькій фірмі «АДВІС-Запчастина», ВАТ «Тернопільський комбайновий завод». На першому підприємстві — іонно-азотовані кутерні ножі для обробки ковбасного фаршу, що дозволило збільшити їх зносостійкість у 4 рази при переробці фаршу для ліверних ковбас і в 8–10 разів — для варених та копчених ковбас. На другому підприємстві у результаті використання нових технологій зміцнено зносостійкість матриці формування головки пальця після лазерного випромінювання збільшилась у 1,7 рази, а після комплексної ХТО — у 2,5 рази. При цьому зносостійкість матриць вирубних штампів після іонно-плазмового азотування на 40% вища, ніж після хромування і навпаки — зносостійкість матриць формувальних штампів у 1,5 рази вища після термодифузійного хромування. Впровадження на Тернопільському комбайновому заводі робочих коліс, ущільнювальних кілець і кришок насосів, хромованих за винайденим способом, дозволило збільшити термін їх використання: робочих коліс — до 6, кілець — до 7,5 і кришок — до 15 разів.

Наукові розробки В. Г. Каплуна, Я. Т. Кіницького, С. Г. Костогриза, І. М. Пастуха впроваджені у навчальний процес: лягли в основу спецкурсу «Підвищення міцності та зносостійкості деталей машин» (В. Г. Каплуна), використовуються у спецкурсі «Теорія коливання та віброзахист» (С. Г. Костогриза) та у курсі ТТМ (методи кінематичного аналізу та синтезу механізмів, розроблені Я. Т. Кіницьким, М. Ф. Семенюком, В. О. Харчевського).

Кафедра охорони праці та безпеки життєдіяльності

У вересні 1979 р. із кафедри технології металів була виокремлена нова — охорони праці. Першим її завідувачем став к. т. н., ст. викл. С. Т. Ушаков, а першими працівниками — доценти Л. Я. Гаврилюк, А. О. Сініченко, Г. Г. Мохорт, асистенти Т. В. Тарасова, І. О. Сідлецький, В. А. Кирилков та лаборанти О. Ф. Ребедюк, Р. В. Білик. Від початку колектив



Заняття зі студентами проводить
доцент О. В. Романішина



Гості з НТУУ «Київський політехнічний інститут»
знайомляться з обладнанням однієї з лабораторій кафедри

забезпечував викладання охорони праці та гідравліки, а з 1981 р. — ще й цивільної оборони.

У 1991 р. кафедру було перейменовано на безпеки життєдіяльності й під такою назвою вона працювала до березня 2011 р.

У різні роки тут викладали доценти: Г. С. Степанов, І. Г. Любченко (зараз — начальник відділу Державного науково-дослідного інституту будівельних конструкцій, Київ), М. О. Кондратюк; викладачі: Б. М. Злотенко (професор Київського національного університету технологій та дизайну), А. М. Тараненко, А. К. Бережнюк, Р. С. Жук, М. Б. Козловський, В. Ф. Барчук та інші.

За час роботи на кафедрі захистили кандидатські дисертації А. П. Білик, Г. С. Калда, В. А. Кирилков, І. І. Ковтун, С. Р. Красильников, К. А. Паршенко, О. В. Снозик, В. В. Стрельбицький, Т. В. Тарасова (нині — начальник Управління міжнародних зв'язків Московського державного технічного університету ім. М. Баумана).

У 2000 р. Г. С. Калда захистила докторську дисертацію і того ж року була обрана завідувачем.

У 1996 р. кафедра набула статусу випускної, позаяк розпочала підготовку спеціалістів з охорони праці для машинобудівної галузі. Через 5 років перші 27 випускників отримали дипломи про вищу освіту з кваліфікацією «інженер-механік, спеціаліст з охорони праці». У 2005 р. було зроблено ще один крок уперед і розпочато підготовку магістрів.

Із моменту заснування кафедри її колектив дбав про зміцнення матеріально-технічної бази: поповнення новим лабораторним обладнанням та персональними електронно-

обчислювальними машинами, створення електровимірної лабораторії, послугами якої користується багато підприємств і установ Хмельницького.

Значна увага приділяється підготовці навчальної та навчально-методичної літератури, зокрема підготовлено 3 навчальні посібники та понад 60 методичних розробок із різних дисциплін.

Науково-дослідна робота колективу спрямована на вивчення фізико-механічних властивостей матеріалів і конструкцій та розробку перспективних конструкцій і технологій з метою забезпечення безпечних та нешкідливих умов праці. У різні роки кафедра активно співпрацювала з Міністерством побутового обслуговування УРСР, Фізико-механічним інститутом НАН України (Львів), ВАТ «Прикарпатліс» та багатьма промисловими підприємствами Хмельниччини, виконуючи на їх замовлення науково-дослідницькі роботи.

Протягом кількох років на базі кафедри діяли курси підвищення кваліфікації для інженерів з охорони праці підприємств Міністерства побутового обслуговування України та курси підготовки посадових осіб і спеціалістів Хмельницької області з питань охорони праці.

Сьогодні кафедра активно співпрацює з територіальним управлінням Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду по Хмельницькій області, ДП «Подільський експертно-технічний центр» та управлінням виконавчої дирекції Фонду соціального страхування працівників від нещасних випадків та професійних захворювань України по Хмельницькій області.

Науковий доробок викладачів нараховує понад 300 статей та 2 монографії.

У 2010 р. кафедра отримала ліцензію Міністерства освіти і науки України на підготовку фахівців за новим напрямом — «Охорона праці».

Головне своє завдання кафедра вбачає у подальшому вдосконаленні навчального процесу, підвищенні професіоналізму викладацького складу, розбудові матеріально-технічної бази та встановленні більш тісної співпраці з підприємствами та установами, для яких готуються молоді фахівці.

Кафедра інженерної та комп'ютерної графіки

Кафедра інженерної графіки у 1967 р. стала однією із 8 новоутворених кафедр Хмельницької філії Українського поліграфічного інституту. У 2010 р. вона отримала свою сучасну назву.

Першим завідувачем став Б. К. Куфель (1929–1985), випускник Українського поліграфічного інституту. Разом із ним заняття з графічних дисциплін проводили: Я. Т. Кіницький, В. В. Нестеровський та В. Г. Каплун. Також на кафедру прийшли працювати Є. О. Горбатюк, О. О. Білецький, А. Буратинський, О. А. Рогов та В. В. Бичков.

У 1967 р. набір на перший курс становив: 250 студентів денної, 120 вечірньої та 303 заочної форми навчання.

У наступні роки кафедра поповнювалася випускниками різних вищих навчальних закладів. Серед нових викладачів — Н. І. Берегова та К. В. Лівшін (Львівський лісотехнічний інститут), О. О. Подкозьзіна (Фрунзенський політехнічний інститут), В. М. Ружицька (Молдова), В. А. Галай (Дніпропетровський хіміко-технологічний інститут), В. Д. Смолій (Краматорськ), В. Е. Мулакевич (Ленінград), Е. М. Ружанський (Кам'янець-Подільський).

У 1971 р. колектив очолив к. т. н. О. Г. Онищенко, який розгорнув на кафедрі активну наукову діяльність, здійснивши оснащення кафедри наочними засобами навчання й започаткувавши створення методичних розробок.

Протягом 1973–1975 рр. обов'язки завідувача виконував доц. В. Е. Мулакевич. У цей період до колективу приєдналися викл. С. О. Ковтун, доц. М. Я. Волошин та випускники кафедри А. М. Василюшин, С. М. Тараненко, Л. К. Семенов, В. Л. Куровський.

Із приходом молодих спеціалістів розпочинаються пошуки тем для наукової роботи, шліфується методика викладання дисциплін: нарисної геометрії і креслення, основ художнього конструювання, будівельної справи, інженерної геодезії.

У 1976 р. В. Е. Мулакевича на посаді завідувача змінив к. т. н. І. І. Слепко. В цей час були оформлені кабінети нарисної геометрії, креслення, а з приходом в 1976 р. к. т. н. В. П. Кічури — кабінет інженерної геодезії. Розробляється навчально-методичний комплекс для студентів технологічних і механічних спеціальностей. У навчальний процес упроваджується програмований контроль.

Із приходом на кафедру в 1976–1977 рр. Ю. Ф. Воловоди́ка, к. т. н. А. Е. Ткаченко, к. т. н. М. В. Матішина, В. І. Гудзя активізується наукова робота, до якої залучаються кращі студенти, котрі щороку беруть участь у студентській олімпіаді з нарисної геометрії, започаткованій у 1973 р.

З 1982 р. на кафедрі працює к. т. н. В. І. Кондратюк та к. т. н. В. В. Пшеничний, з 1986 р. — к. т. н. І. І. Лесюк, який у 1987–1988 рр. виконував обов'язки завідувача. В 1987 р. майже одночасно до колективу приходять чотири кандидати технічних наук: І. П. Сухов, М. С. Свірневський, В. Б. Новоський та О. О. Петров.

У 1988 р. керівником кафедри було обрано І. П. Сухова, а в 1993 р. — к. т. н., доц. К. В. Лівівна. Розпочинається інтенсивне впровадження комп'ютерної графіки у навчальний процес. Так доц. М. С. Свірневський розробив для студентів факультету радіоелектроніки курс лекцій із впровадженням елементів параметризації, а згодом — комплекс методичних розробок практичного користування комп'ютером. У 1995–1996 рр. було розгорнуто методику навчання основ креслення на персональному комп'ютері для першокурсників. Професорсько-викладацький склад кафедри опанує пакети комп'ютерної графіки «AutoCAD», «Компас», «ADEM», «SolidWorks».

Щорічно на кафедрі вивчають графічні дисципліни близько 1500 студентів денної, заочної та дистанційної форм навчання. Основу графічних знань складає курс нарисної геометрії, лекції і практичні заняття з якого проводяться у спеціалізованих аудиторіях, обладнаних мультимедійною технікою. Графічні редактори «SolidWorks», «Компас», «AutoCAD» студенти починають опановувати на першому курсі у спеціалізованих комп'ютерних класах.

Викладання курсу «Інженерна та комп'ютерна графіка» проводиться за новими навчальними програмами відповідно до Болонського угод Європейського освітянського простору. Суттєву частину їх складає розділ «Комп'ютерна графіка».

На належному технічному рівні навчальний процес забезпечує допоміжний персонал, до якого входять завідувач лабораторії, інженери й лаборанти. В різні часи завлабами працювали В. Н. Савіна, В. С. Жулкевський, В. М. Голова. Їхніми зусиллями створювалися навчальні кабінети, стенди, методичні розробки. Лаборанти виготовляли перші примірники всіх (більше 50) методичних розробок.



Є. О. Горбатюк, В. І. Капінос, В. В. Нестеровський працюють над методичним забезпеченням інженерної графіки, 1968 р.



Консультацію студентів 2-го курсу механічного факультету проводить К. В. Лівівна, 1974 р.

Від початку існування кафедри напрямом держбюджетної науково-дослідної роботи було підвищення якості машин і технологічних конструкцій на основі використання нових матеріалів і прогресивних технологій.

Першу госпдоговірну науково-дослідну роботу колектив виконував на замовлення Хмельницького радіотехнічного заводу в 1971 р. Досліджувався процес механічної обробки трансформаторного заліза малопотужних трансформаторів і розроблялися конструкції для автоматизації деяких операцій його виготовлення. Науковим керівником був О. Г. Онищенко, виконавцями — В. Е. Мулакевич і К. В. Лівівна. У 1973 р. розроблялися автоматичні пристрої підготовки до монтажу радіоелементів. Цікаву роботу розпочав у 1976 р. Ю. Ф. Воловоди́к: під керівництвом д. т. н., проф. В. Г. Каплуна він досліджував нову технологію пластикації полімерів і розробляв оригінальну конструкцію термопластавтомату. В 1977 р. к. т. н., доцент Е. А. Ткаченко створив при кафедрі науково-дослідну лабораторію абразивної обробки деревини. Протягом наступних двох років були обладнані лабораторні приміщення, в яких виконувалися науково-дослідні роботи на замовлення Хмельницької меблевої фабрики, Шепетівського ДОК та інших підприємств.

У 1987 р. кафедрі була підпорядкована науково-дослідна лабораторія віброрезонансної техніки під керівництвом к. т. н., доц. О. О. Петрова. На той час лабораторія мала суттєві за обсягом замовлення на виконання ОКР і на виготовлення віброрезонансної техніки від гіганта авіаційної індустрії — Ульяновського авіаційного комплексу. В 1987–1988 рр. на замовлення Хмельницького підприємства ЖБК під науковим

керівництвом к. т. н. І. І. Лесюка на кафедрі виконувалася робота з дослідження і розробки технології контролю будівельних конструкцій.

Професорсько-викладацький колектив опублікував у різних виданнях більше 300 наукових робіт, отримав 50 авторських свідоцтв на винаходи. Вагомий внесок у винахідницьку діяльність зробили доценти О. О. Петров, В. Б. Новоський, С. Я. Підгайчук, Н. М. Яворська, С. В. Успенко.

Сьогодні науково-дослідна робота кафедри проводиться за такими напрямками: «Розробка основ теорії створення машин», «Дослідження гнучких оболонок, їх геометрії та напруженого стану» та «Розробка технологій отримання покриттів та матеріалів з добавкою наноструктур».

Кафедра основ інженерної механіки (ОІМ)

У 2010 р. на базі кафедр опору матеріалів і теоретичної механіки та прикладної механіки було утворено нову — основ інженерної механіки. А початковою її базою була ще загальноінженерна кафедра Хмельницького філіалу Українського поліграфічного інституту ім. І. Федорова.

Сучасна кафедра ОІМ пройшла тривалий шлях розвитку і трансформувалася залежно від зміни профілю вишу, напрямів підготовки студентів і кваліфікації викладацьких кадрів. У жовтні 1967 р. у зв'язку з відкриттям Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування загальноінженерна кафедра отримала назву «Опору матеріалів і деталей машин». Підрозділ очолив перший ректор інституту, к. т. н., доц. С. М. Ганжуров. У колективі працювали: к. т. н., доц. В. П. Кочетов, старші викладачі В. Л. Збрицький, В. С. Павлов, В. Г. Каплун, асистенти Я. М. Гладкий та В. І. Комарницький.

У 1969 р. назву змінили на «Опору матеріалів і теоретичної механіки», а завідувачем став В. П. Кочетов. Під його керівництвом було створено лабораторії опору матеріалів та гідравліки, розроблено методичне забезпечення викладання дисциплін. У цьому визначна роль належить к. ф.-м. н., доц. Е. Й. Дружиніну і тодішнім завідувачу лабораторій О. С. Телову та лаборанту А. Д. Фомову.

Протягом 1979–1985 рр. колектив очолював к. т. н., доц., заслужений викладач університету А. Й. Пасічник, випускник Одеського інституту інженерів морського флоту. За цей час суттєво покращилося методичне забезпечення закріплених за кафедрою дисциплін. Були розроблені й видані методичні вказівки, посібники, конспекти лекцій з опору матеріалів, теоретичної механіки, гідравліки.

У 1986–1990 рр. посаду завідувача обіймав д. т. н., проф., заслужений діяч науки і техніки України, випускник Харківського авіаційного інституту В. П. Ройзман. Підтримуючи традиційні напрями діяльності колективу, він створив новий, прикладний спеціалізований напрям підготовки, пов'язаний із дослідженням вібрації і вібраційної міцності електронної та радіоапаратури. Це дозволило розширити сферу наукової діяльності у галузі інженерної механіки.

У жовтні 1990 р. кафедра ОІМ і ТМ була реорганізована у дві: опору матеріалів і теоретичної механіки (завідувач — д. т. н., проф., академік АБУ, заслужений професор універси-

тету В. В. Ковтун) та прикладної механіки (д. т. н., проф., академік Міжнародної академії інформатології В. П. Ройзман).

Кафедра опору матеріалів і теоретичної механіки (до складу якої увійшли д. ф.-м. н., проф. І. І. Качурик, к. т. н., доц. О. А. Дорофеев, к. т. н., доц. А. Й. Пасічник, к. т. н., доц. В. І. Кондратюк, к. т. н., доц. В. С. Павлов, к. т. н., доц. О. П. Терещенко та к. т. н., ст. викл. О. В. Багрій) забезпечувала підготовку студентів механічних спеціальностей, виконувала наукові дослідження за тематикою інженерної механіки. За цей період було опубліковано 3 наукові монографії, 6 навчальних посібників, десятки методичних видань. За результатами наукових досліджень захищено 4 кандидатські і 2 докторські дисертації.

Викладачі кафедри прикладної механіки (к. т. н., доц. А. Т. Андрійчук, к. т. н., доц. А. В. Горощко, к. т. н., доц. С. А. Петрашук, к. т. н., доц. І. О. Сідлецький, к. т. н., доц. В. В. Цасюк, к. т. н., доц. Р. Г. Чоловський) забезпечували викладання курсу «Прикладна механіка» та деяких спеціальних курсів для студентів немеханічних спеціальностей. Колектив займався дослідженням впливу вібрацій на елементи радіоапаратури, пральних машин та інших механічних систем. За результатами цих досліджень підготовлено 5 кандидатських дисертацій, проведено десятки міжнародних наукових конференцій, видано 8 монографій, 3 навчальні посібники, десятки видань методичного характеру.

У зв'язку з оптимізацією навчального процесу у 2010 р. ці кафедри були об'єднані в одну — «Основ інженерної механіки», завідувачем якої став перспективний молодий науковець, випускник Університету д. т. н. Ю. І. Шалапко.

Новоутворена кафедра забезпечує викладання дисциплін науково-природничого циклу (теоретична механіка, опір матеріалів) для студентів механічних спеціальностей; загальноінженерного циклу (прикладна і технічна механіка, гідравліка, гідравлічний привід та гідро-, пневмоавтоматика) для студентів немеханічних спеціальностей, а також спеціальних дисциплін: міцність елементів радіоапаратури, моделювання напружено деформованого стану елементів механічних систем, коливання та стійкість механічних систем, основи теорій коливань та віброзахист. Для проведення занять обладнані навчальні лабораторії та сучасні науково-дослідні комплекси.

Об'єктами наукових досліджень колективу кафедри є механічні системи, будівельні конструкції, системи радіоелектронної техніки, окремі вузли машин і механізмів. Перспективним і новим науковим напрямом вважається дослідження біомеханічних систем. Усі ці теми мають як фундаментальний, так і прикладний характер. Фундаментальні дослідження у галузі нелінійної механіки конструкцій і матеріалів проводяться під керівництвом проф. В. В. Ковтуна, а в галузі інженерної механіки — під керівництвом проф. В. П. Ройзмана і проф. Ю. І. Шалапко. Діяльність наукової школи В. П. Ройзмана, пов'язана із вивченням вібрацій механічних та радіоелектронних систем, достатньо відома у багатьох зарубіжних країнах, де під його головуванням проводились наукові конференції та симпозиуми.

КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ МАШИНОБУДУВАННЯ



Зліва направо стоять: О. О. Філь, І. К. Будний, В. П. Ткачук, Р. С. Сілін, С. С. Бись, В. А. Михайлов, Г. М. Баннов, В. В. Милько, М. М. Косіюк, В. В. Михайлов, Л. В. Присяжний; сидять: В. Д. Каразей, А. В. Мороз, К. С. Соколан, М. П. Мазур, Р. І. Сілін, Я. М. Гладкий, Л. М. Кузьма, Є. А. Урбанюк, А. І. Гордєєв

Навчально-виховний процес на кафедрі забезпечують:

Микола Петрович Мазур — завідувач кафедри, д. т. н., проф. Випускник ХТІПО 1974 р. Досліджує прогнозувальне моделювання процесу різання при лезовій обробці пластичних матеріалів. Автор понад 200 наукових праць.

Ярослав Миколайович Гладкий — д. т. н., проф. Вивчає фізико-хімічну механіку тертя та зношування. Оpubлікував понад 180 наукових праць.

Анатолій Іванович Гордєєв — д. т. н., доц. У 1976 р. закінчив ХТІПО. Напрямок його наукових досліджень — механізація технологічних процесів миття, зачищення, зміцнення інструменту наклепом, проектування устаткування на базі гідропульсаторів. Є автором більше 200 наукових робіт.

Радомир Іванович Сілін — д. т. н., проф. У колі його наукових інтересів — механізація й автоматизація технологічних процесів машинобудування. Автор понад 300 наукових праць.

Сергій Степанович Бись — к. т. н., доц. У 1995 р. закінчив Технологічний університет Поділля. Досліджує процеси тертя та зношування у машинах. Видав більше 30 наукових робіт.

Віталій Дмитрович Каразей — к. т. н., доц. Випускник ХТІПО 1974 р. У колі наукових інтересів — технологічне забезпечення якості виробів машинобудування. Автор понад 110 наукових праць.

Микола Миколайович Косіюк — к. т. н., доц. У 1973 р. закінчив ХТІПО. Напрямки його наукових досліджень — машинознавство, технологія машинобудування, теорія та методика професійної освіти. Автор більше 140 наукових робіт.

Володимир Володимирович Милько — к. т. н., доц. Випускник Технологічного університету Поділля 1997 р. Досліджує прогнозувальне моделювання процесів різання інструментами з покриттям пластичних матеріалів. Автор понад 40 наукових праць.

Юрій Віталійович Савицький — к. т. н., доц. У 1995 р. закінчив Технологічний університет Поділля. У колі його нау-

кових інтересів — машинознавство, дослідження динаміки вібраційних гідропульсаторів. Має більше 35 наукових робіт.

Катерина Станіславівна Соколан — к. т. н., доц. Випускниця ХТІПО 1984 р. Досліджує тертя та зношування у машинах. Автор більше 40 наукових і методичних робіт.

Євген Антонович Урбанюк — к. т. н., доц. Вивчає ефективність зміцнення інструментальних сталей іонним азотуванням. Видав понад 80 наукових праць.

Радомир Святославович Сілін — к. т. н., ст. викл., випускник ХНУ. У колі його наукових інтересів — дослідження підвищення точності оброблення деталей на верстатах із ЧПК. Автор більше 35 наукових робіт.

Віталій Павлович Ткачук — к. т. н., асист., випускник ХНУ 2003 р. Проводить наукові дослідження у сфері зменшення вібрацій роторних машин. Видав понад 25 наукових праць.

Геннадій Михайлович Баннов — ст. викл. Напрямок наукових досліджень — оптимізація процесів механічної обробки твердокаміньних гірських порід. Автор більше 30 наукових робіт.

Людмила Михайлівна Кузьма — ст. викл., випускниця ХТІПО 1969 р. У колі її наукових інтересів — підвищення стійкості різального інструменту. Видала понад 30 наукових праць.

Леонід Володимирович Присяжний — асист. У 1997 р. закінчив Технологічний університет Поділля. Досліджує прогнозувальне моделювання взуттєвих прес-форм для гарячого формування сліду взуття. Є автором більше 50 наукових робіт.

Сергій Віталійович Ситнік — асист., випускник ХТІПО 1984 р. У колі його наукових інтересів — тертя та зношування в машинах, автоматизація досліджень і комп'ютерне моделювання. Має понад 25 наукових праць.

Тут також працюють інженери, випускники вишу різних років: Іван Калинович Будний, Віктор Андрійович Михайлов, Віталій Вікторович Михайлов, Алла Володимирівна Мороз. Завідувачем лабораторій кафедри є Олег Олександрович Філь.

КАФЕДРА МАШИН ТА АПАРАТІВ



Зліва направо перший ряд:
А. К. Кармаліта, П. Г. Капустенський, О. С. Поліщук, М. Є. Скиба, С. П. Лісевич, С. В. Смутко, С. В. Чумакова, О. О. Коротич;
другий ряд: В. І. Мельник, А. М. Залізецький, В. С. Неймак, О. Г. Тимошук, Г. М. Драпак, Г. Б. Параска, С. Л. Горященко, О. М. Синюк, І. М. Вишквар, Ю. Б. Михайловський, В. І. Василенко;
третій ряд: П. С. Майдан, В. І. Онофрійчук, О. О. Гурський, А. В. Буряк, О. М. Скиба, П. Д. Нагорний, Г. Ф. Воронін, Т. П. Романець, Д. В. Прибега, Ю. М. Білик, С. І. Пундик

Навчально-виховну та наукову роботу на кафедрі здійснюють:

Микола Єгорович Скиба — завідувач кафедри, ректор ХНУ, д. т. н., проф. Читає предмет «Наукові та інженерні обчислення на ЕОМ». Керує науковою школою «Наукові і практичні основи переробки відходів виробництва у легкій промисловості». Автор понад 200 наукових праць.

Георгій Борисович Параска — д. т. н., проф., проректор із наукової роботи. Викладає методологію та автоматизацію сучасних наукових досліджень. Керує науковою школою «Наукові основи проектування високоефективних приводів та машин легкої промисловості». Є автором більше 200 наукових робіт.

Теннадій Федорович Воронін — к. т. н., доц. Читає дисципліни: «Теорія автоматичного керування», «Побутова техніка». Автор понад 50 друкованих праць.

Сергій Леонідович Горященко — к. т. н., доц. Викладає основи комп'ютерних технологій, автоматизацію виробництва галузі. Має 47 друкованих робіт.

Георгій Мефодійович Драпак — к. т. н., доц. Читає предмети: «Інтелектуальна власність», «Основи науково-технічної творчості». Є автором 123 друкованих праць.

Петро Гнатович Капустенський — к. т. н., доц. Викладає механічну технологію та обладнання підприємств, устаткування для виготовлення швейних виробів. Видав 146 науково-методичних праць.

Анатолій Костянтинович Кармаліта — к. т. н., доц. Читає дисципліни: «Механічна технологія та обладнання підприємств», «Устаткування для виготовлення виробів». Автор більше 100 науково-методичних праць.

Ольга Олександрівна Коротич — к. т. н., доц. Викладає основи розрахунку та конструювання типових машин, електропобутову техніку. Має 47 друкованих робіт.

Юрій Броніславович Михайловський — к. т. н., доц. Читає предмети: «САПР», «Прикладна інформатика». Видав 65 науково-методичних праць.

Павло Дем'янович Нагорний — к. т. н., доц. Викладає енергозабезпечення промислових підприємств, менеджмент в енергозабезпеченні. Має понад 30 друкованих робіт.

Олег Степанович Поліщук — к. т. н., доц. Читає дисципліни: «Машини та апарати легкої промисловості», «Хімічна технологія і обладнання підприємств». Видав більше 60 науково-методичних праць.

Дмитро Володимирович Прибега — к. т. н., доц. Викладає експлуатацію та обслуговування машин, ремонт і

монтаж технологічного обладнання. Видав понад 30 науково-методичних праць.

Тарас Петрович Романець — к. т. н., доц. Читає предмети: «Експлуатаційна надійність обладнання галузі», «Технологічні процеси та обладнання трикотажних виробництв». Має 47 науково-методичних праць.

Олег Миколайович Синюк — к. т. н., доц. Викладає проектування вузлів електропобутової техніки, інженерне проектування та розрахунки складної побутової техніки. Автор 45 науково-методичних праць.

Світлана Валеріївна Смутко — к. т. н., доц. Викладає історію інженерної діяльності, проектування ремонтних та технологічних цехів галузі. Має 46 друкованих праць.

Олександр Григорович Тимошук — к. т. н., доц. Викладає автоматичні системи керування електропобутової техніки, теорію надійності та ефективності електричних систем. Є автором 32 друкованих робіт.

Анатолій Михайлович Залізецький — ст. викл. Читає предмети: «Електричні машини», «Теорія електроприводу». Автор 40 науково-методичних праць.

Василь Іванович Мельник — ст. викл. Викладає основи метрології та електричних вимірів, спеціальні електричні машини. Має 18 друкованих робіт.

Віталій Станіславович Неймак — ст. викл. Читає дисципліни: «Теорія автоматичного керування», «Основи комп'ютерних технологій». Автор 16 друкованих праць.

Володимир Іванович Онофрійчук — ст. викл. Викладає основи електроавтоматики й електропривод, ремонт, діагностування та експлуатацію ЕПТ. Видав 18 наукових робіт.

Тут також працюють асистенти: Юрій Мирославович Білик («Вступ до фаху», «Устаткування для виготовлення виробів»). Має 14 наукових праць; Світлана Петрівна Лісевич («Механічна технологія та обладнання підприємств», «Побутова техніка»). Має 30 друкованих робіт; Павло Сергійович Майдан («Основи САПР», «Автоматизація виробництва галузі»). Автор десяти наукових праць; Світлана Василівна Чумакова («Хімічна технологія та обладнання підприємств», «Машини і апарати легкої промисловості»). Має десять наукових робіт).

До освітньої діяльності долучаються завідувач лабораторій Олег Олександрович Гурський, навчальний майстер Віктор Іванович Василенко, інженер Ігор Михайлович Вишквар, ст. лаборант Олексій Миколайович Скиба. При кафедрі навчається два аспіранти — Антон Вікторович Буряк та Сергій Іванович Пундик.

КАФЕДРА МАШИНОЗНАВСТВА



Перший ряд зліва направо: В. С. Курської, І. М. Береговий, В. М. Педан, Н. К. Медведчук, О. В. Головка, М. В. Лук'янюк; другий ряд: І. М. Пастух, М. С. Стечишин, В. О. Харжевський, В. П. Терещенко, Я. Т. Кіницький, С. Г. Костогрив, Ю. І. Школяр, В. Г. Каплун; третій ряд: В. В. Жеребецький, А. В. Мартинюк, О. О. Білецький, В. П. Олександренко, М. В. Марченко, В. В. Люховець

Сьогодні тут працюють викладачі вищої кваліфікаційної категорії — професори:

Ярослав Тимофійович Кіницький — завідувач кафедри, д. т. н. Викладає теорію механізмів і машин. Автор 160 наукових праць, серед яких десять підручників і навчальних посібників, дві монографії, десять авторських свідоцтв та патентів.

Віталій Григорович Каплун — д. т. н., директор НДІ трибології і матеріалознавства ХНУ. Викладає прогресивні методи зміцнення поверхні. Автор 242 наукових робіт, 25 авторських свідоцтв і патентів.

Сергій Григорович Костогрив — д. т. н., перший проректор, заслужений працівник народної освіти України. Читає предмети: «Теорія механізмів і машин», «Історія інженерної діяльності». Має більше 252 наукових праць, зокрема чотири монографії, 27 авторських свідоцтв та патентів на винаходи.

Віктор Петрович Олександренко — д. т. н., декан факультету інженерної механіки. Викладає деталі машин і основи конструювання машин. Автор понад 90 наукових робіт, зокрема монографії.

Ігор Маркович Пастух — д. т. н., завідувач Подільського наукового фізико-технологічного центру ХНУ. Читає дисципліни: «Прикладна механіка», «Машинознавство». Є автором 257 наукових праць (двох монографій), 40 патентів та авторських свідоцтв на винаходи.

Микола Федорович Семенюк — д. т. н., Dr.-Ing. habil. (ФРН). Випускник ХТІПО. Викладає теорію механізмів і машин. Автор більше 100 наукових робіт.

Мирослав Степанович Стечишин — д. т. н. Читає предмети: «Процеси й апарати харчових виробництв», «Конструювання та розрахунок обладнання харчових виробництв», «Основи проектування підприємств харчової промисловості». Є автором понад 90 наукових праць (зокрема монографій), чотирьох авторських свідоцтв або патентів на винаходи.

Навчальний процес забезпечують також доценти:

Олександр Олександрович Білецький — к. т. н. Викладає теорію механізмів і машин, машини-автомати, потокові та автоматичні лінії харчових виробництв. Автор навчального посібника та 60 наукових робіт.

Микола Васильович Лук'янюк — к. т. н. Випускник ХТІПО. Читає дисципліни: «Прикладна механіка», «Автоматизація виробничих процесів». Має 60 наукових праць, три патенти на винаходи.

Максим Васильович Марченко — к. т. н. Випускник ХНУ. Викладає технологічне обладнання харчових виробництв, персональні комп'ютери та пакети прикладних програм,

основи САПР. Є автором свідоцтва на науковий твір, 16 наукових робіт.

Неля Казимирівна Медведчук — к. т. н., заступник декана заочного факультету № 1. Випускниця ХТІПО. Викладає прикладну механіку. Автор більше 30 наукових праць.

В'ячеслав Олександрович Харжевський — к. т. н. Випускник Технологічного університету Поділля. Читає предмети: «Деталі машин», «Сучасні мови програмування», «Математичні моделі інженерних задач». Має три авторські свідоцтва і патенти, понад 20 наукових робіт.

В освітньому процесі беруть участь:

Іван Микитович Береговий — ст. викл. Читає предмети: «Деталі машин», «Механізація навантажувально-розвантажувальних і складських робіт», «Теорія технічних систем». Автор трьох патентів на винаходи, 30 наукових праць.

Валентина Миколаївна Педан — ст. викл. Викладає теорію механізмів і машин та обладнання підприємств громадського харчування. Має десять наукових робіт.

Василь Петрович Терещенко — ст. викл. Випускник Технологічного університету Поділля. Читає предмети: «Основи розрахунку конструктивних елементів обладнання харчових виробництв», «Експлуатація та обслуговування обладнання харчових виробництв», «Технологічне обладнання галузі харчових виробництв». Є автором п'яти патентів на винаходи, 18 наукових праць.

Олена Володимирівна Головка — інженер-механік, випускниця Технологічного університету Поділля. Автор свідоцтва на науковий твір та шести наукових робіт.

Віталій Володимирович Жеребецький — інженер, випускник Технологічного університету Поділля. Має п'ять наукових праць.

Володимир Сергійович Курської — інженер-механік, випускник ХНУ. Викладає основи науково-технічної творчості, електрохімічні та електрофізичні методи обробки металів. Автор 20 наукових робіт, патент на винаходи.

Андрій Віталійович Мартинюк — інженер-механік, випускник ХНУ. Читає предмети: «Основи проектування підприємств харчових виробництв», «Експлуатація й обслуговування обладнання харчових виробництв». Є автором 17 наукових праць, чотирьох патентів на винаходи.

Володимир Васильович Люховець — зав. лабораторій кафедри, випускник Технологічного університету Поділля. Має дві наукові праці.

Юлій Іванович Школяр — ст. лаб., автор 75 раціоналізаторських пропозицій.



Перший ряд зліва направо: В. В. Ковтун, В. П. Ройзман, Ю. І. Шалапко, В. В. Цасюк, В. І. Кондратюк, В. А. Мороз. Другий ряд: Н. С. Машиовець, О. П. Бабич, О. А. Дорофеев, О. І. Кондратьєва, Т. І. Козловська, С. А. Петрашук, Р. Г. Чоловський. Третій ряд: І. О. Сідлецький, О. П. Терещенко, О. В. Багрій, А. В. Горошко

Навчально-виховну та наукову роботу на кафедрі здійснюють:

Юрій Іванович Шалапко — завідувач кафедри, д. т. н., проф. Викладає дисципліни: «Основи теорії коливань та віброзахисту», «Механіка», «Теоретична механіка», «Спортивна метрологія». Розробляє наукові основи контактної динаміки з тертям та мікропошкодженнями поверхонь. Член редакційної колегії наукових журналів «Трибологія» (Польща), «Інженерія матеріалів» та «Сучасні технології» (Словаччина). Співавтор монографій «Клінічні та біомеханічні аспекти цементного ендопротезування кульшового суглобу» та «Scientific basis of modern technology: experience and prospects», опублікував 150 наукових та навчально-методичних праць.

Віталій Васильович Ковтун — д. т. н., проф., дійсний член Академії будівництва України, член Президії Українського національного комітету з механіки ґрунтів і фундаментобудування. Викладає опір матеріалів та моделювання напружено-деформованого стану механічних систем. Фахівець у галузі взаємодії машин та споруд із сипким середовищем. Автор майже 170 наукових праць.

Вілен Петрович Ройзман — д. т. н., проф., заслужений діяч науки та техніки України, академік Міжнародної академії інформатології. Викладає прикладну і технічну механіку. Провідний вчений у галузях балансувальної техніки і міцнісної надійності в радіоелектроніці. Під його керівництвом захищено 4 докторські й 19 кандидатських дисертацій. Автор і співавтор майже 352 наукових і навчально-методичних праць, 3 навчальних посібників. У співавторстві з іншими вченими підготував енциклопедичну двотомну монографію «Основи балансувальної техніки». Має 14 авторських свідоцтв та 12 патентів на винаходи. Отримував гранти від НАТО, Єврокомісії, NASA та ін.

Андрій Тодосович Андрійчук — к. т. н., доц. Читає курс «Теоретична механіка». Досліджує динаміку та міцність машин. Видав 22 наукові праці.

Андрій Володимирович Горошко — к. т. н., доц. Читає курси: «Гідравліка і гідропривод», «Гідропневмопривод». Наукові інтереси: діагностика методом акустичної емісії, зворотні задачі механіки, забезпечення якості технічних виробів. Автор більше 40 наукових праць.

Олександр Анатолійович Дорофеев — к. т. н., доц. Викладає опір матеріалів і теоретичну механіку. Фахівець

у галузі взаємодії машин та споруд із сипким середовищем. Видав 33 наукові праці.

Віктор Іванович Кондратюк — к. т. н., доц., викладач опору матеріалів. Досліджує технології обробки природного каміння. Має більш як 58 наукових праць.

Світлана Анатоліївна Петрашук — к. т. н., доц. Викладає прикладну, теоретичну і технічну механіку. Видав більш ніж 45 наукових праць у галузі міцності в радіоелектроніці.

Ігор Олександрович Сідлецький — к. т. н., доц. Читає предмети: «Гідравліка і гідропривод», «Гідравліка і аеромеханіка», «Гідравліка та аеродинаміка», «Гідропривод». Фахівець у галузі механіки твердого тіла, механіки рідин і газів, автор близько 40 наукових праць та більше 20 винаходів.

Олександр Пилипович Терещенко — к. т. н., доц. Читає курс теоретичної механіки. У колі наукових інтересів — обладнання легкої та побутової техніки. Опублікував 52 наукові роботи.

Волеслав Володимирович Цасюк — к. т. н., доц., заслужений учитель України. Читає предмет «Теоретична механіка». Спеціалізується на використанні явища акустичної емісії (АЕ) для діагностування виробів електронної техніки, трубопроводів високого тиску та ємкостей. Опублікував більше 60 наукових робіт.

Роман Геннадійович Чоловський — к. т. н., доц. Викладає основи математичного моделювання та системи автоматизованих розрахунків на міцність, чисельні методи САПР у машинобудуванні. У сфері його наукових зацікавлень — динаміка роторних машин та зниження їх вібрацій. Опублікував більше 28 наукових праць.

Олена Вікторівна Багрій — к. т. н., ст. викл. Викладає опір матеріалів. Вивчає механіку деформованого твердого тіла. Автор 25 наукових праць.

Наталія Сергіївна Машовець — к. т. н., ст. викл. Читає дисципліни: «Теоретична механіка», «Основи теорії коливань та віброзахист». Фахівець із питань трибології, титанових сплаів. Автор більш як 40 наукових праць.

На різних етапах функціонування кафедри вагомий внесок у її наукову та дидактичну діяльність зробили: С. М. Ганжуров, С. М. Кулик, В. С. Биченков, І. Г. Гончар, Е. Й. Дружинін, В. А. Збрицький, В. Г. Каплун, І. І. Качурік, В. І. Комарницький, С. Г. Костогриз, В. П. Кочетов, Г. Г. Мохорт, М. А. Нестер, В. С. Павлов, А. Й. Пасічник, Н. Г. Стрижов, Л. Б. Стукалова, В. І. Стукалов.

КАФЕДРА ІНЖЕНЕРНОЇ ТА КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ



*Перший ряд зліва направо:
Н. М. Яворська,
С. Я. Підгайчук,
К. В. Ліствін,
Т. В. Помаранська,
Н. І. Бродзянська.
Другий ряд:
В. М. Голова,
А. М. Васишин,
С. В. Успенко,
В. І. Гудзь,
П. В. Блажівський,
І. І. Слепко,
А. І. Береговий,
П. В. Міняйло*

За 45 років, які минули з моменту відкриття кафедри, колектив працівників створив технічну, навчально-методичну та наукову базу, яка забезпечує успішне викладання таких дисциплін, як «Нарисна геометрія», «Креслення», «Інженерна графіка», «Комп'ютерна графіка», для майбутніх інженерів, технологів та дизайнерів. За останні 15 років у навчальний процес було впроваджено викладання комп'ютерної графіки. Нині особливу увагу приділяють вивченню пакета прикладних графічних програм «SolidWorks». Хмельницький національний університет є одним із лідерів впровадження «SolidWorks» в Україні, тому йому було надано 500 ліцензованих навчальних версій цієї програми.

Сьогодні навчально-виховний процес забезпечують викладачі вищої категорії:

Костянтин Васильович Ліствін — завідувач кафедри, к. т. н., доц. Працює на кафедрі з 1969 р. Проводить наукові дослідження за напрямками: комп'ютерна графіка, методика викладання інженерної графіки, машини й агрегати легкої промисловості. Оpubлікував 65 наукових праць та методичних розробок.

Петро Вікторович Блажівський — к. т. н., доц. Викладає на кафедрі з 1991 р. Закінчив механічний факультет ХТІПО у 1983 р. До сфери його наукових інтересів належать комп'ютерні технології проектування процесів обробки деталей. Видав 40 наукових праць та методичних розробок, має вісім авторських свідоцтв і патентів на винаходи.

Володимир Іванович Гудзь — к. т. н., доц. Працює на кафедрі з 1979 р. Здобув освіту на механічному факультеті ХТІПО (1973). Напрямок його наукових досліджень — тертя та зношування. Оpubлікував 32 наукові праці, має авторське свідоцтво на винахід.

Іван Іванович Слепко — к. т. н., доц. Викладає на кафедрі з 1975 р. До кола його наукових інтересів належить вивчення напруженого стану дроту несівних канатів підвісних установок. Видав 62 наукові праці та методичні розробки.

Світлана Ярославівна Підгайчук — к. т. н., доц. Працює на кафедрі з 1995 р. Випускниця механічного факультету ХТІПО (1984). Головний напрямок її наукових досліджень — нові технології отримання захисних покриттів. Займається розробкою технологій нанесення покриттів із наноструктурними дисперсними фазами. Є автором підручника «Нарисна геометрія» із грифом МОНМС, 40 наукових праць, чотирьох авторських свідоцтв та патентів на винаходи.

На кафедрі також викладають:

Антон Миколайович Васишин — ст. викл. Працює на кафедрі з 1983 р. У 1973 р. закінчив механічний факультет ХТІПО. Проводить наукові дослідження за напрямом «Автоматизовані системи проектування». Автор семи наукових праць та методичних розробок.

Сергій Васильович Успенко — ст. викл. Працює на кафедрі з 1987 р. Закінчив механічний факультет ХТІПО (1983). Головний напрям його наукових досліджень — автоматизація складання заготовок легкої промисловості. Видав 29 наукових праць та методичних розробок, має три авторські свідоцтва на винаходи.

Андрій Іванович Береговий — викл. Працює на кафедрі з 2002 р. Здобув освіту на механічному факультеті ХТІПО у 1986 р. Серед головних напрямів його наукових досліджень — технології термоциклічної обробки, технології ТЦО зміцнення вуглецевих та легованих сталей, їх теоретична й експериментальна перевірка. Оpubлікував 14 наукових праць, має два патенти на винаходи.

Петро Віталійович Міняйло — викл. Працює на кафедрі з 2007 р. Закінчив факультет інженерних та інформаційних технологій ХНУ (2003). Проводить наукові дослідження за напрямом «Чисельний метод синтезу важливих механізмів із зупинкою вихідної ланки, побудованих на базі кривошипно-повзунного механізму». Оpubлікував п'ять наукових праць та методичних розробок.

Наталія Михайлівна Яворська — викл. Здобула освіту на технологічному факультеті Хмельницького технологічного інституту в 1995 р. та залишилася працювати на кафедрі інженерної та комп'ютерної графіки. У колі її наукових інтересів — нові технології отримання захисних покриттів та нанесення покриттів із наноструктурними дисперсними фазами. Є автором 11 наукових праць і методичних розробок, двох патентів на винаходи.

На кафедрі працюють зав. лабораторій Віктор Миколайович Голова, інженер Неоніла Іванівна Бродзянська, ст. лаборант Тетяна Вікторівна Помаранська. Завдяки їхнім зусиллям було обладнано кабінети нарисної геометрії, креслення, геодезії та художнього конструювання.

Колектив кафедри — багаторазовий призер спортивних олімпіад університету. Так команда шахістів, до складу якої входили А. М. Васишин, Н. І. Берегова, К. В. Ліствін, І. І. Слепко, була найсильнішою на університетських спортивних олімпіадах протягом 70–80-х рр. ХХ ст.



Зліва направо:
П. В. Каплун,
В. П. Вельбой,
В. В. Завгородній,
Б. С. Волинський,
О. Ю. Рудик,
О. С. Дробот,
О. О. Абрамов,
С. Ф. Посонський,
О. В. Диха,
В. П. Свідерський,
Л. С. Кушлак,
О. М. Маковкін,
О. П. Бабак,
В. С. Яремчук,
В. В. Стрельбіцький

Створена в жовтні 1973 р. як кафедра технології металів на механічному факультеті ХТІПО. Протягом 1996–2012 рр. кафедра зносостійкості і надійності машин підготувала більше 500 спеціалістів та магістрів, які працюють на різних підприємствах України. З 1996 р. кафедра видає щоквартальний міжнародний науковий журнал «Проблеми трибології» («Problems of Tribology»).

Навчально-виховну роботу на кафедрі здійснюють:

Олександр Володимирович Диха — завідувач кафедри, д. т. н., проф. У 1993 р. захистив кандидатську дисертацію у Хмельницькому технологічному інституті, в 2009 р. — докторську у ХНУ. Читає дисципліни: «Вузли тертя машин», «Технологічне устаткування», «Поверхневі фізико-хімічні процеси», «Механічна обробка при ремонті та відновленні», «Надійність машин». Є автором трьох монографій, 180 наукових і навчально-методичних праць, десяти патентів на винаходи.

Анатолій Григорович Кузьменко — д. т. н., проф. Викладає предмети: «Триботехніка та основи надійності машин», «Контактна механіка та гідродинаміка», «Методи трибологічних випробувань». Автор більше 300 наукових публікацій та 8 монографій.

Олексій Олексійович Абрамов — к. т. н., доц. Викладає «Зварювання плавленням», «Теорію процесів зварювання», «Сучасні технології зварювання». Автор 80 наукових та навчально-методичних робіт, трьох патентів на винаходи.

Олег Петрович Бабак — к. т. н., доц. У 1992 р. закінчив Хмельницький технологічний інститут. Читає курси «Фізико-хімічні та металургійні основи виробництва металів», «Технічний сервіс автомобілів та проектування авторемонтних підприємств», «Взаємозамінність, стандартизація та технічні вимірювання», «Зварювання тиском». Має 50 наукових та навчально-методичних праць.

Володимир Пилипович Вельбой — к. т. н., доц. Викладає «Технологію конструкційних матеріалів», «Системи технологій промисловості», «Інструменти штампового і пресового виробництва». Є автором 100 наукових та навчально-методичних робіт, восьми патентів на винаходи.

Борислав Савелійович Волинський — к. т. н., доц. Читає «Матеріалознавство». Автор 70 наукових та навчально-методичних праць.

Ольга Савівна Дробот — к. т. н., доц. Викладає «Матеріалознавство», «Металознавство та термічну обробку зварних з'єднань», «Технологію металів та матеріалознавство». Є автором 45 наукових і навчально-методичних робіт, двох патентів на винаходи.

Володимир Васильович Завгородній — ст. викл., інженер першої категорії. Читає дисципліни: «Джерела живлення для зварювання», «Техпроцеси зварювального виробництва». Має шість наукових публікацій.

Павло Віталійович Каплун — к. т. н., доц. У 1993 р. закінчив Хмельницький технологічний інститут. Викладає «Нанесення покриття», «Газотермічну обробку матеріалів», «Технологію конструкційних матеріалів», «Конструкційні матеріали». Автор понад 25 наукових та навчально-методичних робіт.

Людмила Степанівна Кушлак — інженер. Випускниця ХНУ 2010 р. Автор 20 наукових праць.

Олег Миколайович Маковкін — к. т. н., ст. викл. У 2001 р. закінчив Технологічний університет Поділля, а в 2009 р. захистив кандидатську дисертацію. Читає предмети: «Взаємозамінність, стандартизація та технічні вимірювання», «Теорія, розрахунок та конструювання автомобіля». Має 14 наукових публікацій, три патенти на винаходи.

Сергій Феліксівич Посонський — ст. викл. Випускник Технологічного університету Поділля 2002 р. Викладає «Надійність машин», «Автоматичне керування зварюванням», «Напруження та деформації при зварюванні», «Діагностика і ремонт автомобілів», «Паяння металів». Автор 20 наукових та навчально-методичних робіт та двох патентів.

Олександр Юхимович Рудик — к. т. н., доц. Випускник ХТІПО 1979 р. Читає дисципліни: «Основи обробки металів», «Стандартизація та якість продукції», «Комп'ютерне забезпечення процесів відновлення», «САПР ТП зміцнення і відновлення», «Контроль якості покриттів», «Персональні комп'ютери та пакети прикладних програм». Має 110 наукових і навчально-методичних праць, два патенти на винаходи.

Владислав Петрович Свідерський — к. т. н., доц. У 1972 р. здобув освіту у ХТІПО. Викладає «Теоретичні основи теплотехніки», «Термодинаміку і теплові процеси зварювання», «Основи теплотехніки та тепломаспереносу». Автор 139 наукових і навчально-методичних робіт, шести патентів на винаходи.

Віктор Васильович Стрельбіцький — к. т. н., доц. Випускник Технологічного університету Поділля 1999 р. Читає курси: «Розвиток техніки галузі», «Основи наукової діяльності». Автор 40 наукових та навчально-методичних праць, п'яти патентів на винаходи і корисні моделі.

Василь Сергійович Яремчук — ст. викл. У 1977 р. закінчив ХТІПО. Викладає: «Теоретичні основи теплотехніки», «Термодинаміку та теплопередачу». Автор 14 наукових і навчально-методичних робіт.



Зліва направо сидять:
 О. О. Нікітін, А. А. Нестер,
 О. В. Романішина, Г. С. Калда,
 Р. В. Білик, О. М. Килимник;
стоять: А. І. Залевський,
 М. А. Нестер, К. А. Паршенко,
 О. В. Снозик, А. П. Білик,
 В. В. Мисліборський,
 В. А. Кирилков, В. М. Ганжуга,
 І. І. Ковтун, М. Г. Мартинов

Станом на 2012 р. на кафедрі підготовлено понад 280 спеціалістів і магістрів, які працюють у різних галузях господарства України.

Навчально-виховну роботу здійснюють:

Галина Станіславівна Калда — завідувач кафедри, д. т. н., проф. Випускниця ХТІПО 1981 р. Читає дисципліни: «Державне соціальне страхування», «Радіаційний захист», «Соціально-економічні основи охорони праці», «Психологія праці та її безпека», «БЖД і основи охорони праці». Автор монографії, семи навчальних посібників, близько 200 друкованих робіт, двох авторських свідоцтв.

Артем Петрович Білик — к. т. н., доц. У 2004 р. закінчив ХДУ. Викладає предмети: «Засоби захисту в машинобудуванні», «Метрологія, стандартизація та сертифікація», «Системи автоматизованого проектування», «БЖД і основи охорони праці». Є автором 15 наукових і навчально-методичних праць, патенту на винахід.

Володимир Андрійович Кирилков — к. т. н., доц. Випускник ХТІПО 1975 р. Читає курси: «Безпека експлуатації будівель і споруд», «Безпека вантажних та вантажопідіймальних робіт», «Потенційно небезпечні виробничі технології та їх ідентифікація», «Використання ЕОМ в інженерній практиці», «Безпека в газовому господарстві», «Основи промислового будівництва та санітарної техніки», «БЖД і основи охорони праці», «Охорона праці в галузі та цивільний захист». Має понад 60 друкованих робіт, три авторські свідоцтва на винаходи.

Ігор Іванович Ковтун — к. т. н., доц. У 1993 р. закінчив Хмельницький технологічний інститут. Викладає дисципліни: «Теорія оцінки ризику», «Безпека експлуатації водогрійних котлів», «Захист у надзвичайних ситуаціях», «БЖД і основи охорони праці», «Охорона праці в галузі та цивільний захист». Видав більше 40 друкованих робіт.

Анатолій Антонович Нестер — к. т. н., доц. Читає предмети: «Вступ до фаху», «Системи контролю небезпечних та шкідливих виробничих факторів», «Охорона праці в невиробничій сфері», «БЖД і основи охорони праці», «Охорона праці в галузі та цивільний захист». Є автором монографії, навчального посібника, понад 140 наукових і навчально-методичних праць і 13 патентів на винаходи.

Микола Антонович Нестер — к. т. н., доц. Викладає курси: «Світлотехніка», «Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань», «Виробнича санітарія», «БЖД і основи охорони праці», «Охорона праці

в галузі та цивільний захист». Автор більше 40 друкованих робіт, трьох авторських свідоцтв на винаходи.

Олександр Олексійович Нікітін — к. т. н., доц. Випускник ХТІПО 1972 р. Читає дисципліни: «Безпечна експлуатація інженерних систем і мереж», «Посудини під тиском», «БЖД і основи охорони праці», «Охорона праці в галузі та цивільний захист». Опублікував понад 50 друкованих праць.

Костянтин Анатолійович Паршенко — к. т. н., доц. У 2002 р. закінчив Технологічний університет Поділля. Викладає предмети: «Охорона праці на виробництвах із підвищеною небезпекою», «Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці», «Експертиза з охорони праці», «БЖД і основи охорони праці», «Охорона праці в галузі та цивільний захист». Є автором більше 20 друкованих робіт.

Ольга Валеріївна Романішина — к. т. н., доц. Випускниця Хмельницького технологічного інституту 1994 р. Читає курси: «Правові основи охорони праці», «Ергономіка», «Розслідування, облік і аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій» та ін. Видала понад 30 наукових і навчально-методичних праць.

Олександр Володимирович Снозик — к. т. н., доц. У 1992 р. закінчив Хмельницький технологічний інститут. Викладає системи опалення, промислово вентиляцію, БЖД і основи охорони праці, охорону праці в галузі та цивільний захист. Має більше 50 наукових і навчально-методичних праць, авторське свідоцтво на винахід.

Олександр Михайлович Килимник — ст. викл. Випускник ХТІПО 1974 р. Викладає предмети: «БЖД і основи охорони праці» та «Охорона праці в галузі і цивільний захист». Є автором навчального посібника та десяти наукових і навчально-методичних праць.

Володимир Віталійович Мисліборський — ст. викл. У 1990 р. закінчив Хмельницький технологічний інститут. Читає дисципліни: «Електробезпека», «Теорія горіння та вибуху», «Проектування засобів електрозахисту», «БЖД і основи охорони праці», «Охорона праці в галузі та цивільний захист». Опублікував понад 35 друкованих робіт.

На кафедрі також працюють провідний інженер Василь Михайлович Ганжуга, інженер Раїса Вікторівна Білик (випускниця ХТІПО 1986 р.), старші лаборанти Віктор Михайлович Малютін (випускник ХТІПО 1982 р.), Максим Геннадійович Мартинов (випускник Технологічного університету Поділля 2001 р.). Завідувач лабораторій кафедри — Анатолій Іванович Залевський.

ФАКУЛЬТЕТ ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Вимоги часу й активний розвиток інформаційних технологій спонукали до створення у Хмельницькому національному університеті освітнього напрямку підготовки інженерів-математиків, програмістів, спеціалістів із комп'ютерного та Інтернет-дизайну, фахівців з інформаційних технологій проектування у різних сферах промисловості (машинобудуванні, легкій промисловості, економіці, банківській справі). Сьогодні у Хмельницькому сформувалася доволі потужна структура ІТ-компаній. Базою для її становлення стали випускники і студенти факультету прикладної математики та комп'ютерних технологій ХНУ, створеного у грудні 2003 р.

Очолує факультет к. т. н., доц. С. С. Ковальчук. До адміністрації також входять заступник декана — к. п. н., доц. О. Я. Кучерук, методист Н. О. Нагорна, лаборант А. Т. Петраш.

У складі факультету діють 4 кафедри: «Вищої математики та комп'ютерних застосувань», «Інформаційних технологій проектування», «Прикладної математики та соціальної інформатики», «Програмної інженерії».

Професорсько-викладацький колектив налічує 75 викладачів, серед яких 13 — професори, 33 — доценти.

Загальна кількість студентів становить понад 450 осіб. Вони займаються у семи дисплейних класах, оснащених сучасними персональними комп'ютерами, підключеними до Інтернету, та в мультимедійних лекційних аудиторіях. Комп'ютерні аудиторії забезпечують проведення лабораторних робіт і самостійної роботи студентів.

Молодь факультету активно долучається до наукової роботи. Результати студентських наукових досліджень опубліковані у збірниках матеріалів конференцій різного рівня. Для студентів, магістрів і аспірантів факультет щорічно проводить науково-практичну конференцію «Актуальні питання комп'ютерних технологій». За її результатами видається збірник наукових праць. Серед досягнень студентів факультету — перемоги на міжнародних та всеукраїнських олімпіадах із програмування та САПР і комп'ютерного моделювання, ярмарках програмних продуктів та www-дизайнерів.

На базі факультету щороку проводяться Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт та Всеукраїнська

олімпіада із САПР і комп'ютерного моделювання у машинобудуванні, університетська олімпіада із програмування в середовищі Інтернет, ярмарок програмних продуктів, олімпіада із програмування, засідання секції Малої академії наук м. Хмельницького (2-й і 3-й тури, відділення інформатики та програмування).

Кафедра вищої математики та комп'ютерних застосувань

Кафедра вищої математики та комп'ютерних застосувань бере свій початок від кафедри загальнонаукових дисциплін, створеної в 1962 р. одночасно з відкриттям Хмельницького загальнотехнічного факультету Львівського поліграфічного інституту. Тоді вона забезпечувала викладання вищої математики, фізики, теоретичної механіки.

У 1967 р. кафедра загальнонаукових дисциплін розділилася на кілька нових. Відтоді кафедра вищої математики стала самостійною структурною одиницею у складі інституту.

Засновником кафедри та її першим завідувачем був к. ф.-м. н., доц. О. М. Кулик. Він доклав чимало зусиль для того, аби згуртувати науково-педагогічний колектив та залучити до роботи кращих викладачів, які на той час працювали в середніх навчальних закладах або в інших вищах.

У різний час кафедру також очолювали: доценти Г. О. Лось (1968–1978), В. Б. Рудницький (1978–1983), З.-М. К. Зварич (1983–1984), А. І. Демчишин (1984–1988), проф. В. Б. Рудницький (з 1988 р.).

Із моменту створення кафедри відбувається формування напрямів наукових досліджень. У 1967 р. Г. О. Лось захистив кандидатську дисертацію «Знаходження областей стійкості та нестійкості розв'язків лінійних однорідних диференціальних рівнянь з періодичними коефіцієнтами», і цим було покладено початок важливого наукового напрямку — теорії диференціальних рівнянь.

Над вивченням стійкості розв'язків диференціальних рівнянь працювали В. І. Керзюк, А. І. Демчишин, В. В. Заїкіна, М. М. Іванюк, захистивши згодом дисертації.

Систематичні дослідження у галузі якісної теорії диференціальних рівнянь, зокрема теорії височастотних коливань нелінійних систем, що знаходять своє застосування в механіці, радіофізиці, теорії гіроскопів, квантовій оптиці, математичній екології, проводили доценти І. П. Момот та І. І. Кантемир. Ці дослідження є результатом співпраці кафедри та Інституту математики АН України під керівництвом академіка А. М. Самойленка.

Із приходом у 1967 р. у колектив В. Б. Рудницького, а потім З.-М. К. Зварича розробляється тематика «Механіка деформівного твердого тіла», за якою працювали також В. І. Капінос, В. І. Делей, О. Г. Любін, Р. А. Марчук, Є. М. Федюк.

Професор В. Б. Рудницький — відомий спеціаліст у галузі теорії контактних взаємодій деформівних твердих тіл. Йому належать математичні дослідження і розробка ефективних методів розв'язування контактних задач для тіл із початковими напруженнями.



Перед захистом дипломних проектів

Під керівництвом доц. О. Г. Любіна тривалий час проводилися дослідження, пов'язані з аналітичною теорією теплопровідності, оптимізаційними задачами теплофізики деяких технологічних процесів та проблемами трибології.

Наприкінці 1970-х років на кафедрі покладено початок дослідженням за напрямом «Розробка числових методів та моделювання на таймерних та інших обчислювальних пристроях». Цією тематикою займалися В. Ф. Бардаченко, В. І. Спиридонов, В. П. Стукалов, П. М. Присяжнюк.

У 1985 р. із приходом на кафедру вихованців Новосибірського наукового центру доцентів О. М. Кошева та В. Г. Камбурга було започатковано напрям «Застосування математичних методів до моделювання хіміко-технологічних процесів». За проведену в цьому напрямі роботу обоє отримали науковий ступінь доктора наук.

Цикл досліджень із теорії груп на кафедрі заклав доц. В. Т. Нагребський, доц. В. Е. Горєцький вивчав будову груп із заданими властивостями системи підгруп. Незвідним зображенням модулярних алгебр Лі присвячені дослідження доц. Л. П. Бедратюка. Деякі питання алгебраїчної комбінаторики та геометричної теорії груп розглянуто в роботах доц. А. О. Вдовіної.

Із кінця 1980-х років кафедра проводить систематичні фундаментальні дослідження в галузі інтегральних перетворень спільно з кафедрою диференціальних рівнянь Чернівецького державного університету. Основним напрямом цих досліджень є розвиток методики застосування інтегральних та гібридних інтегральних перетворень до розв'язування задач теплопровідності і термомеханіки кусково-однорідних середовищ. При цьому вхідні дані задач є не тільки детермінованими, а й випадковими функціями. За цим напрямом захистили кандидатські дисертації В. І. Делей, А. М. Блажівський, Т. М. Романович, Г. Я. Стопень, Л. М. Трасковецька, Г. І. Міхалевська.

Покращенню якості машин і будівельних конструкцій на основі застосування нових матеріалів і прогресивних технологій присвячені дослідження доц. І. І. Лесюка.

З 1990 р. на кафедрі за спеціальністю «Механіка деформівного твердого тіла» діє аспірантура. Під керівництвом професора В. Б. Рудницького захистили кандидатські дисертації А. О. Рамський, М. М. Діхтярук, П. П. Григоренко.

У 2002 р. силами колективу була проведена Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми математичного моделювання сучасних технологій», присвячена 35-річчю створення кафедри. Основні напрями роботи конференції торкалися моделювання технологічних процесів, математичних аспектів механіки суцільних середовищ, трибомеханіки, якісної теорії диференціальних рівнянь та сучасних інформаційних технологій навчання. У роботі конференції брали участь провідні науковці українських та зарубіжних вишів.

Сьогодні кафедра вищої математики та комп'ютерних застосувань забезпечує викладання вищої та прикладної математики, теорії імовірності та математичної статистики, методів оптимізації. Велика увага приділяється методичному забезпеченню цих дисциплін. Викладачі видали 22 підручники й навчальні посібники та більше 60 методичних указівок. Крім того, розробляються електронні підручники для студентів усіх форм навчання, створюється модульне середовище для організації самостійної роботи студентів і контролю їхніх знань.

Науково-дослідна робота кафедри спрямована на розв'язання фундаментальних проблем за напрямками: 1) дослідження

в галузі механіки деформівного твердого тіла, контактних задач для тіл із початковими напруженнями, контактних задач трибології; 2) дослідження у галузі звичайних диференціальних рівнянь та інтегральних перетворень; 3) дослідження у галузі класичної теорії інваріантів та комутативної алгебри; 4) нові інформаційні технології та засоби навчання.

При кафедрі проводять науковий семінар «Теоретичні та прикладні проблеми математики і механіки» (керівник — В. Б. Рудницький). На його засіданнях систематично заслуховуються звіти про наукову роботу викладачів кафедри, матеріали кандидатських та докторських дисертацій, а також наукові доповіді здобувачів з інших вишів.

Під керівництвом В. Б. Рудницького створено наукову школу «Контактна взаємодія тіл з початковими (залишковими) напруженнями». Результати її досліджень доповідалися на багатьох наукових семінарах, конференціях, з'їздах, міжнародних конгресах у Польщі, Росії, Німеччині, США, Японії та в інших країнах.

Із метою залучення до наукової роботи студентів, висвітлення питань із математики, які виходять за межі навчальних програм, але важливі з погляду їх застосування у наукових дослідженнях, підвищення у студентів інтересу до навчання, стимулювання їх пізнавальної активності, розвитку творчості, формування дослідницьких умінь, навичок самостійно працювати з науковою літературою, підвищення наукового рівня студентів на кафедрі створені наукові гуртки. Щороку викладацький колектив проводить перший етап Всеукраїнської студентської олімпіади та наукової конференції з вищої математики.

Кафедра інформаційних технологій проектування

Перший набір студентів на спеціальність «Інформаційні технології проектування» був здійснений у 1999 р., але датою заснування кафедри варто вважати 25 травня 2000 р., коли був отриманий дозвіл Міністерства освіти і науки України на створення на факультеті інженерних та інформаційних технологій випускової кафедри «Інформаційні технології проектування».

Від початку створення до теперішнього часу кафедру очолює д. ф.-м. н., проф., фахівець світового рівня у галузі інформаційних технологій, провідний співробітник Інституту кібернетики ім. В. М. Глушкова НАН України С. Л. Кривий. Початковий склад кафедри такий: доценти С. С. Ковальчук, Р. В. Сорокати, М. С. Свірневський, асистенти Р. А. Багрий, С. В. Міль і завідувач лабораторіями О. Р. Новиков.



Аудиторія кафедри інформаційних технологій проектування



Учасники міжнародної олімпіади САПР та комп'ютерного моделювання в машинобудуванні за роботою, 2011 р.



Нагородження переможців та призерів 14 олімпіади САПР та комп'ютерного моделювання в машинобудуванні, 2011 р.

Основний напрям роботи колективу — підготовка фахівців у сфері комп'ютерних наук, об'єктом діяльності яких є комп'ютерні інформаційні системи й технології.

Предметом діяльності фахівців з інформаційних технологій проектування є розробка, тестування і впровадження програмних продуктів, вирішення завдань у галузі обчислювальних систем, програмування, алгоритмізації, організації та побудови баз даних і знань, комп'ютерних мереж.

Спеціалісти займаються розробкою компонентів комп'ютеризованих систем, зокрема систем обробки інформації й керування, комп'ютеризованих систем проектування, систем штучного інтелекту і системного програмного забезпечення ЕОМ, автоматизованих систем обробки текстової та графічної інформації, інтелектуальних систем обробки інформації для системного аналізу, прийняття рішень і керування.

Підготовка фахівців здійснюється за двома основними напрямками: розробка програмного забезпечення для інформаційних систем машинобудівної сфери та розробка програмного забезпечення для інформаційних систем економічної і соціальної сфери.

У жовтні 2005 р. згідно з наказом Міністерства освіти і науки України на кафедрі розпочато підготовку магістрів за напрямом «Комп'ютерні науки», а з 1 вересня 2006 р. — підготовка фахівців зі спеціальності «Програмне забезпечення автоматизованих систем».

Незважаючи на вік, кафедра має чимало досягнень, якими можна пишатися. Передусім це перемоги студентів на міжнародних і державних олімпіадах із програмування і САПР та комп'ютерного моделювання у машинобудуванні.

Кафедра співпрацює з Національним центром аерокосмічної освіти молоді України, Інститутом кібернетики ім. В. М. Глушкова НАН України, комп'ютерними підприємствами Хмельницького, Києва, Львова, Харкова та Санкт-Петербурга.

Викладацький колектив постійно бере участь у роботі міжнародних виставок, семінарів і конференцій із комп'ютерних технологій: SCI-2003 (Флорида, США), KDS-2003, X-th Intern. Conf. Knowledge-Dialog-Solution (Варна, Болгарія), ICINCO-2004 (Португалія), CSP-2004 (Німеччина), ALC-2004 (Іркутськ, Росія), УкрПрог-2004, SCALNET-2004 «УКРОБРАЗ»-2004 (Україна), IV Українсько-російському симпозиумі «Сучасні інформаційні технології в науці, техніці, освіті» та в I Українсько-польській науково-технічній конференції «Сучасні технології виробництва в розвитку економічної інтеграції та підприємництва». Регулярно проводяться семінари з вивчення сучасних інформаційних технологій та програмних засобів за участю розробників або представників фірм-розробників програмного забезпечення.

Провідні науковці кафедри, зокрема С. Л. Кривий та М. С. Свірневський, читали курси лекцій в університетах Ченстохова (Польща), Шауляй (Литва). Підвищення кваліфікації викладачі проходять у провідних навчальних закладах України та в Інституті кібернетики ім. В. М. Глушкова НАН України.

Інформаційне забезпечення навчального процесу базується на використанні таких підрозділів Університету, як інформаційно-комп'ютерний центр та локальна комп'ютерна мережа. Крім того, на кафедрі функціонують три власні комп'ютерні класи, укомплектовані сучасними комп'ютерами.

Напрямами наукових досліджень працівників кафедри такі: «Проблеми застосування теорії автоматів у задачах керування складними об'єктами, розробка та аналіз програмного забезпечення, пов'язаного з оптимізацією, верифікацією і обґрунтуванням програмних систем», «Розробка чисельних методів моделювання поведінки трибологічних систем», «Інформаційні технології для моделювання задач віртуальної реальності», «Метод проектів у профільному навчанні інформатики учнів старшої школи», «Економічна оцінка ефективності впровадження програмних продуктів».

Кафедра щорічно проводить понад 15 заходів, спрямованих на виявлення і підтримку обдарованої молоді в галузі інформаційних технологій, серед них — Міжнародна олімпіада із САПР та комп'ютерного моделювання в машинобудуванні.

Викладачі кафедри розробили:

- комплекс програм для автоматизації складання історії хвороби у стаціонарах лікувальних закладів Хмельницького;
- комплекс програм з автоматизованого розрахунку заробітної плати на підприємствах Хмельницького та області;
- комплекс програм з управління збутом, постачанням та бухгалтерським обліком на малих та середніх підприємствах Хмельницького та області;
- систему автоматизації диспетчерської служби швидкої допомоги Хмельницького;
- програмні продукти для ІТ-фірм Німеччини: автоматизації складання митних декларацій, автоматизації обліку виданих кредитів, автоматизації виробництва фармацевтичної фірми;

– комплекс програм «Комп'ютерний аналіз господарської діяльності підприємств», представлений на комп'ютерних виставках «Бухгалтерський учёт и аудит» (Москва), «Комп'ютери+Програми» (Київ), «Комп'ютер ЕНТЕР» (Київ).

Кафедра прикладної математики та соціальної інформатики

Заснована у 2003 р. як кафедра прикладної інформатики з метою підготовки студентів спеціальності «Соціальна інформатика» за напрямом «Прикладна математика». Відкриття цього напрямку було зумовлене попитом Хмельницького регіону в таких фахівцях і необхідністю подальшого розвитку навчального закладу. У 2005 р. на кафедрі було відкрито ще одну спеціальність того ж напрямку — «Прикладна математика». У 2008 р. підрозділ перейменували в кафедру прикладної математики та соціальної інформатики.

Про потребу ринку праці у фахівцях напрямку «Прикладна математика» свідчить і те, що багато студентів (із дозволу керівництва університету) починають працювати за фахом уже з III курсу, а студенти III–IV курсів працюють у складі навчально-допоміжного персоналу кафедри прикладної математики та соціальної інформатики.

Першим завідувачем кафедри з моменту її створення був д. т. н., проф. В. Г. Камбурґ. З 2001 р. він працював на посаді професора кафедри інформаційних технологій проектування, де заснував новий для Технологічного університету Поділля напрям «Прикладна математика», а в 2003 р. — випускову кафедру прикладної математики.

У 2007 р. кафедру очолив д. т. н., проф. І. С. Катеринчук. У 2008 р. його змінив д. т. н., проф. В. Б. Рудницький, а з 2009 р. — д. б. н., проф. С. В. Чернишенко.

Наукова діяльність кафедри тісно пов'язана з напрямками досліджень багатьох кафедр та наукових підрозділів університету. Сьогодні колектив працює (спільно з кафедрами хімії та хімічної технології) над держбюджетними науково-дослідними роботами у межах держбюджетних тем «Розробка технології хімічного рециклінгу відходів поліетилентерефталатної упаковки», «Розробка нових матеріалів на основі технологій рециклінгу полімервмістких відходів», «Поліуретанові композиційні матеріали на основі відходів ПЕТФ, розробка складів, дослідження властивостей», а також співпрацює з Національною академією Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького. У 2007 р. кафедра допомогла закінчити та впровадити результати позабюджетної науково-дослідної роботи «Розробка системи інформаційного забезпечення роботи головного управління економіки Хмельницької облдержадміністрації», де було розроблено та апробовано систему автоматизації документообігу Головного управління економіки Хмельницької облдержадміністрації. Науковці узагальнили інформаційний масив і сформували блоки вхідної та вихідної інформації системи документообігу, що дозволило розробити автоматизовану систему збирання та обробки звітної інформації.

Викладачі приділяють багато уваги розробці навчально-методичних посібників: усі дисципліни забезпечені матеріалами лекційних, практичних та лабораторних занять в електронному вигляді. За період 2005–2010 рр. опубліковано 8 навчально-методичних посібників із грифом Міністерства освіти, 9 монографій та 546 наукових робіт у фахових журналах; захищено 4 кандидатські дисертації, подано

у спеціалізовану вчену раду 1 докторську дисертацію. При кафедрі працює аспірантура за напрямом «Математичне моделювання та обчислювальні методи».

На кафедрі діють наукові школи «Математичне моделювання в наукових дослідженнях та виробництві», «Розробка науково-методичного апарату підтримки прийняття рішень у сфері національної безпеки держави», «Методи комбінаторної оптимізації», «Диференціальні рівняння», «Обчислювальна механіка», «Чисельні методи», «Розрахунок теоретико-групових методів та їх застосування».

Основні напрями науково-дослідної роботи кафедри прикладної математики та соціальної інформатики такі: «Математичне моделювання у наукових дослідженнях і виробництві та у соціальних системах», «Диференціальні рівняння», «Методи комбінаторної оптимізації», «Розробка та використання прогресивних технологій комп'ютерного навчання», «Розробка математичних моделей та обчислювальних методів у задачах оптимізації конфліктних систем», «Побудова алгоритмів і розробка програмного забезпечення для реалізації чисельних методів розв'язування інтегро-диференціальних рівнянь та варіаційних задач», «Методи розрахунків і випробувань на зношування та надійність вузлів тертя». Це міждисциплінарні напрями, які охоплюють практично всі галузі науково-технічної діяльності ХНУ у сфері математичного опису, моделювання та дослідження, чим виправдовують доцільність існування кафедри як наукового та педагогічного підрозділу класичного університету.

Кафедра підтримує науково-методичні зв'язки із провідними вищими та науковими закладами України і країн світу: Гронінгеським університетом (Нідерланди), Шарлотським університетом (Північна Кароліна, США), Університетом м. Кобленц-Ландау (Німеччина), Академією інформатизації освіти (Росія), Московським державним університетом ім. М. В. Ломоносова, Інститутом математики імені С. Л. Соболева Сибірського відділення РАН, Пензенським державним архітектурно-будівельним університетом, Харківським НТУУ «ХПІ», Київським НТУУ «КПІ», Одеським національним університетом ім. І. І. Мечнікова, Чернівецьким національним університетом імені І. Федьковича та ін. Щорічно організовується міжнародна конференція «Сучасні проблеми математики та інформатики». Викладачі кафедри входять до складу оргкомітетів наукових симпозіумів та конференцій різних рівнів.

Кращі студенти під керівництвом своїх наставників беруть участь та регулярно стають переможцями і призерами університетських, всеукраїнських та міжнародних студентських олімпіад із вищої математики, інформатики, програмування та фізики. Колишні студенти І. В. Самігулін, Н. О. Прошина, Р. С. Ярмолюк, Д. Максимчук викладають у Хмельницькому національному університеті і працюють над кандидатськими дисертаціями.

Студенти є активними учасниками культурного та спортивного життя університету: входять до складу збірних спортивних команд, команд КВК; виступають ініціаторами та організаторами самодіяльності факультету та університету.

На кафедрі приділяється велика увага роботі з обдарованою молоддю. Викладачі кафедри з 2001 р. є членами журі міської та обласної олімпіад із математики та інформатики, конкурсів наукових робіт Малої академії наук із напрямку «Математика». Кафедра ініціювала відкриття нового для міста та області напрямку «Прикладна математика»



Аудиторія кафедри програмної інженерії

в конкурсі наукових робіт Малої академії наук України. Під керівництвом першого завідувача кафедри проф. В. Г. Камбурга, доцентів І. П. Момота, О. Я. Кучерук, В. В. Романюка, ст. викл. А. В. Ярового школярі-здобувачі щорічно стають переможцями та призерами міського й обласного відділень МАН України з цих напрямів.

Кафедра програмної інженерії

У вересні 1997 р. на базі факультету бізнесу та права була створена кафедра інформаційних систем у менеджменті, що забезпечила викладання блоку дисциплін з інформатики для спеціальностей факультету бізнесу та права денної і заочної форм навчання. У травні 2005 р. кафедру інформаційних систем у менеджменті було реорганізовано в кафедру інформатики, колектив якої розпочав викладати блок дисциплін з інформатики, програмування й основ інформатизації для різних спеціальностей університету. У листопаді 2008 р. з огляду на необхідність посилення підготовки студентів факультету прикладної математики та комп'ютерних технологій з інформаційних та комп'ютерних дисциплін кафедру знову реорганізували. Внаслідок цього вона отримала свою сучасну назву, стала випусковою і додатково розпочала викладання блоку дисциплін за напрямом підготовки «Програмна інженерія».

Колектив у різні роки очолювали: проф. О. О. Мясіщев (1997–2001), доц. В. Е. Горецький (2001), проф. М. М. Іванюк (2001–2006), доц. Ю. В. Форкун (з лютого 2006 р.).

Кафедра програмної інженерії та факультет є організатором періодичних міжнародних науково-технічних конференцій за напрямом використання інформаційних технологій у виробництві та освіті. За матеріалами цих заходів щорічно видаються збірники наукових праць та публікуються статті у фахових виданнях.

З 2006 р. кафедра у складі факультету прикладної математики та інформаційних технологій є членом академічної програми Microsoft MSDN Academic Alliance. Це дає змогу не тільки повністю забезпечити навчальний процес

ліцензійним програмним забезпеченням Microsoft, а й використовувати сучасні продукти та технології Microsoft. Ставши членом MSDN AA, кафедра отримала комплект матеріалів, який містить усі операційні системи, серверні продукти, засоби розробки програмного забезпечення та доступ до інформаційних ресурсів Microsoft. Викладацький колектив має можливість отримувати свіжі інформаційні ресурси через веб-вузол Microsoft, зокрема навчальні матеріали, наукові статті, інформаційні документи, матеріали для викладачів.

Тематика наукових досліджень професорсько-викладацького складу відповідає загальному напрямку наукової роботи кафедри у межах таких тем: «Розподілені інформаційні системи та мережі», «Математичне моделювання і теорія оптимізації», «Дослідження продуктивності локальних обчислювальних мереж типу Ethernet та розробка програмного забезпечення», «Математичне моделювання системи вибору ефективного варіанту інноваційного проекту», «Кінетичні ефекти в напівпровідниках у квантуючих магнітних полях», «Інтернет-технології групового навчання», «Сучасні концепції позиціонування сайтів в глобальній мережі Internet», «Економіко-математичне моделювання динаміки ВВП і ВСП в умовах ринку», «Інтегрована обробка даних при розв'язуванні економічних задач управління трудовими ресурсами на підприємствах різних форм власності в умовах функціонування комп'ютерних ІС», «Мінімальні топологічні векторні простори», «Геоінформаційна система оцінки еколого-туристичної ситуації регіону», «Підвищення працездатності обладнання паливно-енергетичного комплексу».

Упродовж останніх років викладачі опублікували понад 125 статей у фахових виданнях регіонального й республіканського рівнів, тез доповідей та науково-методичних посібників.

Результати виконаних досліджень доповідаються на міжнародних, всеукраїнських та університетських конференціях. За 2006–2010 рр. було виголошено 150 доповідей.

Під керівництвом викладачів проводиться науково-дослідна робота молоді: участь у наукових гуртках, конференціях, конкурсах науково-дослідних робіт, публікація статей. Загальна кількість залучених до науково-дослідної роботи студентів щорічно складає близько 50 осіб. На кафедрі успішно функціонують наукові студентські гуртки, тематика яких дає можливість працювати в цікавому для кожного напрямі.

Новою формою організації наукової роботи можна вважати розміщення інформації про наукові та методичні розробки співробітників кафедри, а також найбільш цікаві навчально-методичні і наукові ресурси на кафедральному сервері, створення на його базі електронної бібліотеки. Завдяки такому підходу студенти й викладачі вишу мають можливість із будь-якої робочої станції університетської мережі отримувати доступ до цих ресурсів.

КАФЕДРА ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ЗАСТОСУВАНЬ



*Перший ряд зліва направо:
Л. І. Судик, О. В. Куріненко,
Г. І. Міхалевська,
Н. М. Самарук,
Л. Д. Марчук, Н. М. Карпен-
ко, В. Б. Рудницький,
Н. І. Криворучко,
О. А. Поплавська, Г. Ф. Троян,
О. Є. Ковалевська.
Другий ряд: І. П. Рудницька,
Віт. В. Мороз, Вол. В. Мороз,
А. Р. Марчук, А. М. Зварич,
Р. А. Марчук, І. І. Лесюк,
В. Г. Войтков, А. О. Рамський,
Л. П. Бедратюк,
М. М. Діхтярук,
Л. М. Трасковецька*

Навчальний процес на кафедрі забезпечують:

В'ячеслав Броніславович Рудницький — завідувач кафедри, д. т. н., проф., акад. Академії наук вищої школи України, Нью-Йоркської академії наук, заслужений працівник народної освіти України. Викладає вищу математику, математику для економістів, теорію ймовірностей і математичну статистику та ін. Автор більше 300 наукових та навчально-методичних робіт, зокрема трьох монографій, 17 підручників і навчальних посібників.

Леонід Петрович Бедратюк — д. ф.-м. н., проф. Читає дисципліни: «Вища математика», «Диференціальні рівняння», «Алгебра і геометрія» та ін. Автор понад 50 наукових статей.

Валерій Гнатович Войтков — ст. викл. Викладає вищу математику, обчислювальну математику та ін. Є автором понад 30 наукових праць.

Лариса Олександрівна Герасимчук — ст. викл. Читає дисципліни: «Вища математика», «Прикладна математика», «Дискретна математика» та ін. Автор 28 наукових робіт.

Микола Миколайович Діхтярук — к. ф.-м. н., доц. Викладає вищу математику, вищу та прикладну математику та ін. Опублікував 27 наукових праць.

Андрій Зиновій-Михайлович Зварич — ст. викл. Читає предмети: «Вища математика», «Математичні методи у психології» та ін. Є автором восьми наукових праць.

Надія Іванівна Криворучко — викладач вищої математики, автор 12 наукових робіт.

Ольга Василівна Куріненко — викладач вищої математики, математики для економістів та ін. Має 14 наукових праць.

Іван Іванович Лесюк — к. т. н., доц., викладач вищої математики. Автор понад 80 наукових робіт, зокрема двох навчальних посібників.

Леоніда Олександрівна Лисова — ст. викл. Читає предмет «Вища математика». Опублікувала 27 наукових праць, серед яких два навчальні посібники.

Наталія Богданівна Луньо — ст. викл. Викладає вищу математику, теорію ймовірностей і математичну статистику. Видала 14 наукових робіт.

Діана Миколаївна Максимчук — викладач вищої математики, математики для економістів та ін. Випускниця ХНУ 2006 р. Автор 15 наукових праць.

Андрій Ростиславович Марчук — викладач вищої математики. У 2000 р. закінчив Технологічний університет Поділля. Опублікував 17 наукових статей та отримав три патенти на винаходи.

Леся Дмитрівна Марчук — викладач вищої математики, теорії ймовірностей і математичної статистики. Автор п'яти наукових праць.

Ростислав Ананійович Марчук — к. ф.-м. н., доц. Викладає дисципліни: «Вища математика», «Теорія ймовірностей і математична статистика» та інші. Видав понад 60 наукових робіт, а також підручник і два посібники.

Галина Іванівна Міхалевська — к. ф.-м. н., доц. Читає предмети: «Вища математика», «Математичне програмування» та ін. Опублікувала 57 наукових праць, серед них — монографія та два навчальні посібники.

Володимир Вікторович Мороз — ст. викл. Викладає вищу математику, теорію ймовірностей і математичну статистику, математичне програмування та ін. Є автором понад 30 наукових робіт, серед яких монографія та чотири навчальні посібники.

Олена Андріївна Поплавська — ст. викл. Читає дисципліни: «Вища математика», «Теорія ймовірностей і математична статистика», «Математичне програмування». Видала 18 наукових праць.

Андрій Олександрович Рамський — к. ф.-м. н., доц. Викладає вищу математику, теорію ймовірностей та математичну статистику. Автор 22 наукових робіт.

Наталія Миколаївна Самарук — к. пед. н., доц., викладач вищої математики. Є автором 32 наукових праць.

Галина Яківна Стопень — к. ф.-м. н., доц. Читає предмети: «Вища математика», «Математичне програмування», «Дослідження операцій» та ін. Видала більше 60 наукових робіт, серед яких три навчальні посібники.

Людмила Іванівна Судик — ст. викл. Викладає дисципліни: «Вища математика», «Математичне програмування» та ін. Автор 12 наукових праць.

Лілія Михайлівна Трасковецька — к. ф.-м. н., доц. Читає предмети: «Вища математика», «Обчислювальна математика», «Прикладна математика». Опублікувала 65 наукових робіт, зокрема чотири навчальні посібники.

Галина Філімонівна Троян — ст. викл. Викладає вищу математику, математичні методи у психології та ін. Є автором 45 наукових праць.

Оксана Миколаївна Ярош — викладач вищої математики. Автор трьох наукових робіт.

Наталія Олександрівна Ярецька — викл. Випускниця ХНУ 2006 р. Читає предмети: «Вища математика», «Математика для економістів». Видала 29 наукових праць.

ІНСТИТУТ ТЕХНОЛОГІЙ, ДИЗАЙНУ ТА СЕРВІСУ



Інститут технологій, дизайну та сервісу був створений у 2004 році на базі факультету технологій і дизайну та сервіс-центру університету. Мета його створення — об'єднання і максимальне наближення знань, отриманих студентами, із практичними навичками у галузі легкої промисловості та побутового обслуговування і дизайну. Для цього було відкрито новий напрям підготовки фахівців

«Мистецтво» за спеціальністю «Дизайн» та розширено сферу діяльності сервіс-центру, зокрема виготовлення дизайнерської продукції для підприємств міста й фізичних осіб, розширення діяльності будинку моделей, виготовлення швейних виробів на замовлення та відкриття курсів підвищення кваліфікації працівників дизайнерської та швейної галузей.

ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ І ДИЗАЙНУ

Технологічний факультет Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування був відкритий у 1967 р. у складі двох кафедр: хімії, яка забезпечувала загальну хімічну підготовку студентів інституту і започаткувала підготовку фахівців зі спеціальності «Хімічна технологія та обладнання опоряджувального виробництва», й економіки та організації побутового обслуговування.

Наказом Мінвузу УРСР № 29 від 29.04.1969 р. у ХТІПО була відкрита кафедра технології виробничих процесів, на базі якої наказом Мінвузу № 219 від 15.05.1973 р. створені кафедри технології швейних виробів та технології виробів зі шкіри. Рішенням колегії Мінвузу УРСР від 13.06.1970 р. від кафедри хімії відокремилася кафедра хімічної технології та обладнання опоряджувального виробництва. Цим же наказом від технологічного факультету відділився

інженерно-економічний факультет зі спеціальностями «Економіка та організація побутового обслуговування» і «Хімічна технологія та обладнання опоряджувального виробництва».

Першим деканом факультету (1968–1971) була доцент кафедри хімії Вікторія Іванівна Євдокименко, яка доклала багато сил і енергії до організації навчального процесу. У 1981 р. вона перейшла на роботу в Хмельницьке військово-артилерійське командне училище. Вагомий внесок у становлення факультету, створення матеріально-технічної бази інституту зробив наступний декан (з 1976 р. — проректор із навчальної роботи) Валерій Іванович Семенюк, який зараз працює на посаді доцента кафедри хімічної технології. У 1973 р. він очолив інженерно-економічний факультет.

Деканом технологічного факультету зі спеціальностями «Технологія швейних виробів» і «Технологія виробів зі шкіри» став доцент Анатолій Іванович Алексеєнко (1973–1976). Безперечно, утвердженню своїх позицій, розвитку його хороших традицій факультет зобов'язаний доценту кафедри фізики Ігорю Дмитровичу Коломійцю (1976–1990), якого тричі обирали деканом. Сьогодні він викладає фізику студентам рідного факультету.

З 1990 до 2003 р. на посаді декана технологічного факультету працював доцент Віктор Антонович Венгржановський, зусиллями якого було розширено спектр спеціальностей і спеціалізацій, покращено матеріальну й технічну базу на кафедрах факультету, впроваджено студентське самоврядування. Із червня 2003 р. факультет очолює колишній завідувач кафедри технології і конструювання виробів із шкіри, випускник цієї кафедри доцент Анатолій Броніславович Домбровський.



Керівництво факультету. Зліва направо стоять: В. П. Либа, В. М. Хрящевський, І. М. Баннова, М. О. Куцевський, І. А. Мандзюк; сидять: Г. Б. Параска, А. Б. Домбровський

У 1987 р. були об'єднані всі технологічні спеціальності ХТШО, і до складу технологічного факультету увійшли кафедри технології швейних виробів, технології виробів зі шкіри, хімічної технології та хімії. Наступного року на факультеті відкрили дві нові спеціалізації: конструювання швейних виробів та конструювання виробів зі шкіри. Відтоді відповідні кафедри одержали назви: технології та конструювання швейних виробів (ТКШВ) і технології та конструювання виробів із шкіри (ТКВШ). Викладання дисциплін відбувається за навчальними планами, які постійно оновлюються з метою забезпечення належної фахової підготовки за кредитно-трансферною системою та високого культурно-освітнього рівня випускників.

Деканат і профільні кафедри стежать за тенденціями на ринку праці та у сфері попиту на спеціалістів. Це допомагає здійснювати підготовку тих фахівців, яких вимагає сьогодення. Так зниження попиту на інженерів-хіміків-технологів для служби сервісу, з одного боку, і розвиток радіоелектронної промисловості в Україні в цілому і у Хмельницькому зокрема, з іншого, стали передумовами відкриття у 1992 р. спеціальності «Технічна електрохімія». Нераціональне ресурсо- й енергозбереження, споживацьке використання земельних ресурсів, забруднення світового океану спричинили початок екологічної кризи. У зв'язку із цим зусиллями факультету й університету, за підтримки керівників промислових підприємств та адміністрації міста й області було відкрито спеціальність «Охорона навколишнього середовища».

У 2000 р. на базі спеціальності «Хімічна технологія та обладнання опоряджувального виробництва» була відкрита спеціалізація «Хіміко-екологічний контроль та управління виробництвом», яка, окрім хіміко-технологічної підготовки, вміщує поняття інструменту еколого-економічного управління. Останнє охоплює питання системи регулювання впливу виробництва на довкілля та оцінку його інвестиційної привабливості.

У 2010 р. на кафедрі ХТ була відкрита ще одна спеціалізація — «Природоохоронні хімічні технології». Її поява зумовлена зростанням уваги до створення екологічно



День відкритих дверей

безпечних технологій, виробництв, коли першочерговим є завдання ефективних ресурсо- й енергоощадних технологій із мінімальним впливом їх на навколишнє середовище і людину.

З 2001 р. кафедра ТКВШ розпочала підготовку фахівців спеціалізації «Сертифікація взуття та виробів зі шкіри».

На глибоку шану та щире подяку заслуговують викладачі і співробітники, які віддали значну частину свого життя навчанню та вихованню студентської молоді і зараз перебувають на заслуженому відпочинку. Серед них слід назвати ст. викладачів В. С. Дубача, С. В. Цимбалюк, доцентів Т. О. Іванову, В. С. Шаршова, Г. І. Міщенко, В. Ю. Непомнящого, завідувача лабораторій кафедри хімії Г. С. Тимкову, ст. лаборантів Г. П. Слободенюк, Г. П. Кузьменчук, В. Д. Стрілець. Добра і вічна пам'ять ученим, які своє життя поклали на вітар науки і служили їй до останнього подиху, — проф. Л. І. Ганзюку, доцентам Т. П. Бачинському, Г. В. Гриньову, В. К. Круглову, Г. П. Таракановій, В. С. Шаршову, Б. А. Барану, А. П. Кващенко.

Найтепліші слова вдячності — ветеранам університету, викладачам і співробітникам, які близько 40 років працюють у колективі університету. Варто згадати В. І. Бегняка, І. Г. Брюхову, О. М. Велі-Уллу, В. М. Калину, В. І. Кириченка, Л. В. Кравцову, Т.Є. Корж, С. М. Лозінську, А. Д. Макаркину,

ДОМБРОВСЬКИЙ Анатолій Броніславович

Декан факультету технологій і дизайну
кандидат технічних наук, доцент



У 2003 р. деканом факультету технологій і дизайну був призначений Анатолій Броніславович Домбровський, який з 1994р. до 2003 р. очолював кафедру технології виробів із шкіри. Має 93 публікації, з них 26 навчально-методичних. Видав навчальні посібники: «Основи конструювання і проектування виробів із шкіри», «Лабораторний практикум з проектування взуття», «Оснастка взуттєвого виробництва», підготував до друку посібник «Основи прикладної антропології та біомеханіки». Досліджує теоретичні та методологічні основи проектування технологічної оснастки для виготовлення формованих деталей взуття. Є розробником чотирьох модулів для студентів дистанційної форми навчання.

А. Б. Домбровський брав участь у виконанні госпдовірної роботи, був керівником науково-дослідних тем. Під його керівництвом підготовлено 28 магістерських робіт, захищено дві кандидатські дисертації, нині працює четверо аспірантів.

Член вченої ради та методичної ради університету.

За сумлінне ставлення до роботи, особисті високі показники в НДР та НДР студентів, комплектування контингенту студентів, ліцензування й акредитацію неодноразово отримував подяки від керівництва університету та преміювався.

М. О. Пастушака, Н. С. Поліщук, І. М. Баннову, Н. В. Прошину, М. П. Савчука, Н. Г. Савчук, А. Л. Славінську, Л. С. Степанову, І. С. Стоянова, О. П. Стоянову, Г. І. Тарасову, Л. О. Шаврову, Г. П. Якимову і незмінного диспетчера факультету В. Г. Баландіну.

Нині на чотирьох кафедрах факультету працює 83 викладачі. Із них 6 докторів наук і 39 кандидатів наук, доцентів, що складає 61% від загальної кількості викладачів. Деканат і кафедри постійно працюють над забезпеченням навчального процесу науково-педагогічними кадрами найвищої кваліфікації. На всіх кафедрах факультету діє аспірантура, що дає можливість готувати власні науково-педагогічні кадри.

Із 2000 р. факультет розпочав підготовку магістрів. На кафедрах факультету спостерігається динаміка зростання виконання магістерських робіт як у кількісному, так і в якісному плані. Тільки кафедрою ТКШВ підготовлено 150 магістрів.

Враховуючи потреби кафедр факультету в науково-педагогічних кадрах вищої кваліфікації, 2005 р. при Хмельницькому національному університеті відкрита спеціалізована вчена рада для захисту кандидатських дисертацій за науковими напрямами «Технологія текстильних матеріалів, швейних та трикотажних виробів» і «Технологія взуття, шкіряних виробів і хутра». За 6 років існування цієї ради аспіранти і пошукачі факультету захистили 18 дисертацій: 12 з актуальних науково-технічних проблем швейної галузі та 6 — взуттєвої.

Усього за 45 років факультет підготував понад 10 000 кваліфікованих інженерів-технологів. Сьогодні на факультеті навчається 806 студентів.

Прізвища 19 іменних стипендіатів занесені на Стіну слави факультету. Перший із них — випускник спеціальності ХТ В. Казнадій — уже близько 20 років працює проректором із навчальної роботи Благовіщинського технологічного інституту. Варті того, щоб їх назвати, й інші (у хронологічному порядку): В. І. Загарова, З. Д. Парпів, П. Ф. Пилипчик, Н. М. Білоусова, Т. Є. Омельченко, Г. Є. Лучка, Н. Г. Пилипів, Т. Н. Баннікова, О. П. Соложчик, П. О. Хвостова, С. В. Стасюк, В. О. Цветкова, С. А. Карван, Н. В. Петрук, Т. М. Черкасова, Л. Р. Когут, С. О. Токмачов, О. В. Ткачук. Двоє студентів були стипендіатами Верховної Ради України (О. В. Ткачук — 2002 і В. М. Григорєць — 2003).

Близько 30 випускників факультету захистили кандидатські дисертації. Більшість із них викладають в університеті.

Серед випускників факультету слід відзначити директорів швейних фабрик і ательє: Л. Д. Гвоздій, В. Й. Миронову, Н. М. Самбольську, В. Н. Середу, М. М. Калинюк, головних інженерів В. М. Божек та Н. А. Фоміну, директорів і генеральних директорів взуттєвих фабрик та фабрик індопошиву: С. В. Червінського, Л. Ф. Яремюка, А. Г. Дзюрмана, А. М. Сідловського, П. Ф. Хімича, А. Ф. Шерепу, директорів фабрик хімчистки: С. М. Краснову, Д. В. Мустецу, В. М. Плащову, Л. А. Хому, Т. Ютаєву та інших, а також В. Н. Васильченка, який працює заступником начальника Запорізького облсервісу.

Відомий факультет і спортивними досягненнями. У складі команди університету студенти зробили вагомий внесок у перемоги на змаганнях різного рівня. На факультеті за роки його існування підготовлено близько 60 майстрів спорту. З-поміж нинішніх спортсменів слід відзначити майстра спорту України з туризму Костянтина Посидька — неодноразового чемпіона України, кандидатів у майстри спорту



Студенти напрямку «Технології виробів легкої промисловості» під час проходження практики

Віталія Поповича та Павла Онуфрійчука — призерів чемпіонату України з веслування; Вікторію Стопчак — чемпіонку з легкоатлетичного кросу, а також із легкоатлетичної естафети в Універсіаді Хмельницького національного університету; Павла Станіславова, який захищає честь збірної факультету з волейболу.

Факультет технологій і дизайну, розвиваючись, шукає нових форм та шляхів удосконалення. Подальша концепція розвитку факультету вбачається:

- в адаптації технологічної освіти до мінливих соціально-економічних реалій і потреб суспільства. Сюди входять відкриття нових спеціальностей та спеціалізацій і розробка нових навчальних програм, приведення у відповідність рівнів фундаментальної, інженерної та спеціальної підготовки, залучення до розробки навчальних програм роботодавців, вибір талановитої молоді серед учнів шкіл і середніх спеціальних закладів та створення індивідуальних планів для навчання;
- в обміні студентами з іншими навчальними закладами України та світу;
- у розширенні функцій кафедр у плані їх самостійності;
- у подальшому розвитку студентського самоврядування у сферах навчання, побуту, відпочинку, роботи;
- в активізації змісту технічної освіти, орієнтації на міжнародний рівень якості з поглибленням фундаментальності навчального процесу;
- у розвитку творчих та інтелектуальних здібностей студентів;
- у залученні студентів до наукових досліджень, починаючи з молодших курсів;
- у створенні системи виявлення, відбору і наступної цілеспрямованої підготовки професійних лідерів — майбутніх інженерів і організаторів виробництва;
- у підвищенні рівня наукової та педагогічної майстерності викладачів, які забезпечують навчальний процес;

Факультет провадить науково-дослідну діяльність на основі держбюджету та господарів про науково-технічне співробітництво. Її результати впроваджені у виробництво, підтверджені авторськими свідоцтвами, патентами, опубліковані в наукових журналах, заслухані на наукових конференціях та використовуються у навчальному процесі.

Керівництво факультету має ще багато нових творчих задумів, реалізація яких дозволить йому піднятися на вищий щабель розвитку.



Студентський Будинок моделей

Кафедра технології та конструювання швейних виробів

Протягом усього періоду існування кафедри її очолювали: ст. викл. В. С. Дубач (1969–1970), доценти Г. П. Базюк (1970–1975, 1986–1992), Л. І. Сучкова (1975–1976), В. С. Шаршов (1976–1981), А. І. Алексєнко (1981–1986), О. Г. Кустова (1992–1997), д. т. н. В. М. Скрипник (1997–1999), д. т. н. А. Л. Славінська (1999–2005). З червня 2005 р. кафедрою завідує доц. М. О. Кущевський.

Науково-дослідної робота проводиться за кількома науковими напрямками. Робота одного з них — «Розробка спецодягу та вивчення властивостей матеріалів в одязі спеціального призначення» — розпочата на кафедрі ще у 1970-х роках. Над цією тематикою працювали доценти В. С. Шаршов, О. М. Сарана, А. А. Мичко, О. П. Кочетов, Л. В. Кравцова, Н. В. Прошина, С. М. Лозинська, О. В. Ярошук, О. М. Троян.

Другий напрям — «Автоматизація процесу проектування одягу різного призначення» — був започаткований у 80-х з ініціативи доц. А. Л. Славінської, яка розробила інформаційне забезпечення САПР-одягу для підприємств служби побуту. Предметом її подальших досліджень став діловий одяг як художня і технічна система. Її аспіранти С. Г. Кулешова і О. М. Домбровська успішно виконали і вчасно захистили кандидатські дисертації. Професор І. М. Баннова розробила оригінальну методику вимірювання площі лекал у системі САПР-одягу. Під її керівництвом захищені кандидатські дисертації доц. Л. В. Краснюк, ст. викл. О. П. Стрижової і Е. В. Базилюк. Розробкою раціональних конструкцій жіночого, чоловічого та дитячого

одягу різних конструктивних покроїв та призначення займаються також доц. Н. В. Кудрявцева, ст. викладачі Л. О. Шаврова, О. П. Стоянова ас. Н. П. Кравчук, аспіранти кафедри.

Третій напрям — «Удосконалення технологічних процесів виготовлення одягу» — започаткований наприкінці 70-х доц. Г. П. Базюком. Дослідники запропонували заходи щодо удосконалення технологічних процесів швейних фабрик. У цьому напрямі науковими розробками займалися доц. Г. І. Міщенко, В. С. Шаршов, В. С. Горобчишина, Н. Г. Савчук. Дослідження властивостей текстильних матеріалів із метою поліпшення якості одягу проводять доценти Н. С. Поліщук та К. І. Бондар.

Сьогодні усі напрями наукових досліджень об'єднані однією кафедральною темою — «Розробка нових та альтернативних методів проектування і технології виготовлення високоякісного одягу в умовах інтенсифікації виробництва».

У середньому за останній календарний рік науковими здобутками кафедри є 7 патентів, 80 статей, 148 виступів на конференціях.

На кафедрі діє наукова школа під керівництвом д. т. н., професора А. Л. Славінської, завдяки якій кандидатські дисертації захистили С. Г. Кулешова, О. М. Домбровська, В. В. Мица, О. П. Сиротенко, О. В. Міщенко, О. В. Захаркевич, Г. С. Швець, С. В. Верхомій.

За останні 6 років на кафедрі захищено 12 кандидатських дисертацій. Окрім згаданих викладачів, захистилися Л. В. Буханцова, В. О. Привала, Н. В. Михайлова, О. П. Стрижова, О. М. Луцевська, Ю. В. Кошевка, О. В. Якимчук, О. А. Дітковська. Також на кафедрі видано 7 навчальних посібників і готуються наступні видання. У цілому частка викладачів із науковим ступенем складає 85%.

Зараз в аспірантурі кафедри навчається 7 аспірантів, деякі з них найближчим часом виходять на захист.

Кафедра технології і конструювання виробів із шкіри

У різні роки кафедру очолювали: доценти М. І. Шаповал (1973–1977), Г. В. Степанов (1977–1983), І. С. Стоянов (1983–1988), І. А. Мандзюк (1988–1989), Г. П. Якимова (1989–1992), В. П. Либа (1992–1997), А. Б. Домбровський (1999–2003), В. М. Цимбалюк (2003–2004), В. П. Либа (з липня 2004 р.).

Головним цільовим науковим напрямом кафедри технології і конструювання виробів зі шкіри з моменту її заснування є «Удосконалення технології виготовлення та методів проектування виробів із шкіри». Його засновником був завідувач кафедри доц. М. І. Шаповал. У межах цієї глобальної проблеми визріли та розвинулися такі тематичні напрями



Практичні заняття на кафедрі ТКШВ



Всеукраїнський конкурс молодих дизайнерів одягу «Барви Поділля»

ми: «Розробка методів і апаратури для автоматизованого складання заготовок взуття» (І. С. Стоянов), «Розробка методів обміру стоп і проектування раціонального взуття» (В. М. Калина, Г. П. Якімова, О. М. Велі-Улла, В. П. Либа, А. Б. Домбровський, І. Т. Солтик, О. А. Михайловська), «Удосконалення конструкцій колодок і устаткування для складання взуття (В. І. Бегняк, О. Д. Казмірчук), «Дослідження гігієнічних та естетичних властивостей взуття» (Т. Є. Корж, Г. Є. Лобанова), «Дослідження електростатичних процесів при виготовленні й експлуатації взуття» (М. П. Савчук) та інші.

Працюючи над держбюджетними темами, викладачі кафедри виконували наукові розробки за господарськими договорами. Тільки у 1975–1989 рр. таких тем виконано на суму понад 450 тис. крб. Було створено, випробувано і впроваджено у виробництво методи й апаратуру для обміру стоп за індивідуальними замовленнями населення; рекомендації з техніко-економічного розвитку галузі побутового обслуговування населення; методи й апаратуру для контролю рівня електризації взуття, а також технічні умови його зниження; методи проектування взуттєвих колодок для виготовлення комфортного полімерного взуття; методи



Практичні заняття студентів напрямку
«Технології виробів легкої промисловості»

контролю та покращення показників якості взуття, виготовленого за індивідуальними замовленнями населення тощо. Ці розробки підвищили ефективність взуттєвого виробництва, покращили умови праці робітників та якість виробів. Запровадження госпдоговірних наукових робіт кафедри дало економічний ефект на суму понад 830 тис. крб.

За результатами наукових досліджень викладачі кафедри захистили 17 кандидатських і одну докторську дисертацію, опублікували понад 550 наукових праць, одержали 28 авторських свідоцтв, 7 патентів України та 2 дипломи всесоюзної і республіканської виставок. Сьогодні колектив працює над проблемою удосконалення технологічних процесів, конструкцій взуття та організації виробництва з урахуванням нових ринкових умов.

Започатковано новий актуальний для промисловості науковий напрям «Автоматизоване проектування раціонального взуття і технологічної оснастки для його виготовлення». За цим напрямом виконано і захищено 2 кандидатські дисертації (І. Т. Солтик, О. А. Михайловський), здійснюються дослідження за планами двох докторських дисертацій (А. Б. Домбровський, В. М. Цимбалюк). Спільно з кафедрою хімічної технології виконано низку досліджень із розробки новітніх матеріалів для деталей взуття з відходів промислового виробництва. На основі цих досліджень захищена кандидатська дисертація (Г. Є. Лобанова).

Кафедра хімії

Першим завідувачем кафедри хімії на технологічному факультеті був доц. М. О. Пастушак (1967–1973). Людина надзвичайно добропорядна, чесна, відверта, прекрасний педагог, наставник для студентів. Він відзначений урядовими нагородами: медалями «За доблесний труд» і «Ветеран праці». На цій посаді його змінили доц. А. М. Каратєєв (1973–1980) — зараз доктор технічних наук, завідувач кафедри, професор Харківського держуніверситету; доц. В. А. Венгржановський (1980–1989); проф. Ю. В. Мигаліна (1989–1993) — нині ректор Мукачівського технологічного інституту. Протягом 1993–2010 рр. кафедрою керував доц. В. М. Хрящевський, а зараз — доц. Г. Т. Бубенщикова.

Сьогодні тут проводяться дослідження із теми «Спрямований синтез та вивчення фізико-хімічних властивостей нових хімічних сполук і каталітичних систем, дослідження технологічних процесів на підприємствах сфери обслуговування та промисловості».

Широта тематики зумовила розподіл наукової роботи на окремі напрями, за якими об'єдналися колективи дослідників. Довго і плідно працював над розробкою нових каталізаторів у реакціях синтезу полімерів та допоміжних речовин доцент А. М. Каратєєв. Під його керівництвом проводилися також дослідження у галузі синтезу галогенпохідних органічних сполук з антипіреновими властивостями. Під керівництвом проф. Ю. В. Мигалини та за участі доц. В. Й. Рокицької досліджено низку реакцій тетрагалогенідів селену та телуру з деякими органічними сполуками і розроблено нові методи синтезу елементорганічних сполук із корисними властивостями.

На початку 80-х років розпочалися дослідження методів синтезу та сорбційно-селективних характеристик синтетичних неорганічних сорбентів на основі сполук титану й цирконію. Доценти В. М. Хрящевський, А. П. Кващенко та старші викладачі Г. Т. Бубенщикова, О. С. Єжевська довели ефективність використання фосфатів титану сферичної грануляції для очищення розчинів відпрацьованих електролітів, питної води від катіонів токсичних металів, одержання неорганічних та органічних реагентів високої чистоти. Великий обсяг роботи з вивчення впливу магнітного поля на сорбційні та інші хімічні процеси виконав доцент Б. А. Баран і на цій основі підготував докторську дисертацію.

Доцент В. І. Кириченко протягом багатьох років плідно співпрацює з кафедрою технології конструкційних матеріалів над створенням антифрикційних композитних матеріалів, компонентів мастил на основі продуктів переробки ріпакової олії та вирішення інших науково-практичних проблем.

Протягом багатьох років наукова діяльність викладачів кафедри була тісно пов'язана з роботою провідних науково-дослідних інститутів та виробничих об'єднань.

За результатами наукових досліджень кафедри вийшло із друку понад 250 публікацій у наукових журналах, одержано 46 патентів та авторських свідоцтв, виголошено понад 350 доповідей на республіканських, всесоюзних та міжнародних конференціях.

Кафедра хімічної технології

Очільниками кафедри були доценти С. Ю. Мухля (1971–1972), В. К. Круглов (1972–1973), Л. І. Ганзюк (1973–1989), випускниця факультету доц. Л. І. Тебляшкіна (1989–1994). З 1994 до 2001 р. — знову професор Л. І. Ганзюк, який зумів створити свою наукову школу, відкрив аспірантуру із проблем матеріалознавства, написав великий за обсягом підручник «Фізична хімія високомолекулярних сполук», видав монографію і в розквіті творчого таланту 2001 р. пішов із життя. З листопада 2001 р. кафедрою завідує випускник університету доц. І. А. Мандзюк.

Наукові дослідження кафедри хімічної технології у перші роки її заснування були пов'язані з наданням матеріалам вогнестійких властивостей (доценти В. К. Круглов, М. М. Заверач), створенням нових полімерних матеріалів (доц. Л. І. Ганзюк), плямовивідних засобів (доц. Т. О. Іванова).

Із розширенням кафедри збільшується кількість напрямів наукових досліджень, зокрема це: побутове обслу-



Студенти напрямку «Хімічна технологія» під час практичних занять

вування, хімічна технологія, текстильна промисловість та охорона навколишнього середовища. Серед найважливіших слід відзначити дослідження шліхтування пряжі у ткацтві, яке переросло в докторську дисертацію Л. І. Ганзюка; колорування натурального хутра (доценти В. К. Круглов, Т. О. Іванова, Л. І. Тебляшкіна, ас. І. Г. Брюхова); екології (доцент В. І. Семенюк).

Сьогодні наукова робота кафедри здійснюється за напрямками: «Розробка технологій поводження із промисловими і побутовими відходами» (керівник — І. А. Мандзюк, виконавці — Т. В. Іванішена, В. Т. Нездоровін). На кафедрі виконуються держбюджетні науково-дослідні теми з розробки нових композиційних матеріалів клеїв-розплавів для взуттєвої промисловості, поліграфії, пакувальної галузі, захисних покриттів, шліхтувальних препаратів на основі відходів термопластичних пластиків. Перший напрям «Фізико-хімічне обґрунтування та розробка нових препаратів і технологій для одержання та опорядкування текстильних матеріалів» містить роботи зі створення клейових композицій (доц. І. А. Мандзюк), емульсійних засобів для хімічної чистки, що замінюють перхлоретилен (доц. Г. Г. Тарасова, ас. І. Г. Брюхова); дослідження зміни властивостей матеріалів під час хімічної чистки, прання та фарбування виробів (доценти Г. П. Тараканова, Л. С. Степанова, ст. викладач О. І. Кулаков та інші). У другому напрямі — «Фізико-хімічні основи створення нових препаратів та технологій для радіотехнічної промисловості» — проблемою створення конденсаторів та очищення відпрацьованих електролітів займаються ст. викладачі Г. А. Покришко, Л. Е. Байдич,



Студенти кафедри дизайну під час занять

О. І. Стремечкий. На кафедрі навчається четверо аспірантів.

Наукові роботи професора Л. І. Ганзюка та його колег відзначені дипломом I-го ступеня ВДНГ УРСР і срібною медаллю ВДНГ СРСР, доц. Л. І. Тебляшкіної — дипломом II-го ступеня ВДНГ України. Розробки доц. І. А. Мандзюка відзначені трьома дипломами I-го ступеня ВДНГ СРСР, науково-дослідні роботи студентів і магістрантів здобувають перші місця у державних конкурсах студентських робіт.

Кафедра дизайну

Становлення легкої промисловості і швейної галузі зокрема, ефективна робота протягом 10 років студентського Будинку моделей і Школи манекенниць при кафедрі ТКШВ під керівництвом проф. І. М. Баннової спричинилися до відкриття у 2001 р. нової спеціалізації — «Моделювання швейних виробів». На цьому ж ґрунті виникла ідея започаткування підготовки спеціалістів із напрямку «Мистецтво» за спеціальністю «Дизайн», яка зусиллями завідувача кафедри ТКШВ А. Л. Славінської та проф. І. М. Баннової, за підтримки деканату і ректорату, стала реальністю. Так 2001 р. на цю спеціальність було проведено перший набір студентів.

Спочатку кафедра дизайну функціонувала як окрема секція при кафедрі технології та конструювання швейних виробів, а у 2005 р. стала самостійним підрозділом факультету. Сьогодні це велика кафедра з потужним творчим колективом (36 осіб), яка готує фахівців із трьох спеціалізацій: «Дизайн одягу», «Дизайн інтер'єру і меблів», «Графічний дизайн та реклама».

Кафедру дизайну з моменту її заснування очолює к. т. н., проф., академік Української технологічної академії, відмінник освіти України І. М. Баннова.

Хоча кафедра і є наймолодшою на факультеті, але має у своєму складі викладачів високого рівня, таких як народний художник України, кавалер ордена «За заслуги» III ступеня М. І. Мазур, заслужені художники України М. О. Андрійчук та О. І. Гуменчук. Тут також працюють восьмеро членів Національної спілки художників України та двоє — Спілки дизайнерів України, художники, які мають великий досвід практичної роботи та участі у персональних і загальних виставках творів образотворчого мистецтва. За останні три роки на кафедру прийшли молоді талановиті художники і дизайнери із числа випускників кафедри та інших вишів.

Наукові розробки викладачів проводяться за напрямками, що відповідають пріоритетним спрямуванням розвитку культури і мистецтва.

У першому напрямі — «Гуманізація міського середовища засобами образотворчого мистецтва» — плідно працюють більшість викладачів кафедри: М. І. Мазур, В. С. Воїнов, М. О. Андрійчук, Т. М. Андрійчук, В. А. Трачук, О. І. Гуменчук, Т. В. Захарків, Р. В. Албул, О. В. Бобровський, С. В. Міль, В. І. Туревич, В. П. Овчарук.

Другий напрям — «Дослідження властивостей різних матеріалів у процесі створення художнього образу» — опановують викладачі, які безпосередньо займаються творчою роботою з використанням різних матеріалів і технік: Н. П. Петrenchко-Теслюк, І. М. Когут, В. Й. Петrenchко, О. О. Гуменчук, Г. М. Дмитришина, О. Г. Баннов, О. В. Поворозник, О. М. Мазур.

Третій напрям наукової діяльності викладачів кафедри дизайну пов'язаний із популяризацією творчої діяльності наших земляків, професійних дизайнерів, художників та майстрів народного і самодіяльного мистецтва Хмельниччини. Цими питаннями займаються Л. Ф. Рожко-Павленко, О. О. Михайловська, Л. Р. Басалюк. Ця робота передбачає виконання глибокого аналізу творчого доробку художників, скульпторів, дизайнерів, фотохудожників та інших митців.

Четвертий напрям — «Системний підхід до художнього проектування творів дизайну» — охоплює теоретичні та практичні дослідження формоутворення предметів дизайну на основі стилізації композиційних елементів і трансформації форми джерела творчості, а також удосконалення їх технічного проектування та технології виготовлення. У цьому напрямі працюють І. М. Баннова, О. П. Стрижова, Е. В. Базилюк, Л. М. Поворозник, С. С. Нікітюк, О. І. Гуменчук.

Протягом усього періоду існування кафедри дизайну її викладачі 270 разів брали участь у роботі різних науково-практичних конференцій, як університетських, регіональних, так і всеукраїнських, міжнародних.

Студенти кафедри дизайну під керівництвом викладачів виконують науково-творчі роботи, з якими беруть участь у студентських і професійних конкурсах. На рахунок студентів 26 гран-прі, 52 перших, 58 других та 37 третіх місць за виконані в матеріалі і представлені для оцінки професійного журі конкурсів різних рівнів. А графічна робота О. М. Мазур отримала гран-прі у Всеукраїнському конкурсі дипломних проектів із дизайну.

КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ ТА КОНСТРУЮВАННЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ



Зліва направо перший ряд: О. Б. Гайдашевська, О. П. Сиротенко, Н. В. Прошина, Н. В. Кудрявцева, С. Г. Кулешова, А. Л. Славінська, М. О. Куцєвський, Н. С. Поліщук, О. П. Бохонько, Л. В. Буханцова, Л. В. Краснюк; другий ряд: Н. Г. Савчук, Г. С. Швець, І. М. Пивовар, К. І. Бондарь, О. В. Ярошук, С. М. Лозінська, О. П. Стоянова, Т. Д. Терещенко, О. А. Дітковська, О. М. Луцєвська; третій ряд: О. В. Захаркевич, Т. Г. Шаран, О. В. Хасанова, Л. С. Малінковська, С. В. Грипачєвська, О. М. Домбровська, В. В. Мица, Ю. В. Кошевка, І. О. Засорнова; четвертий ряд: В. С. Горобчишина, О. М. Троян, В. О. Злотніков, С. В. Куліков, О. С. Засорнов, О. М. Сарана, В. О. Привала, В. В. Балабанов

На кафедрі працюють:

Микола Олександрович Куцєвський — завідувач кафедри, к. т. н., доц., член-кореспондент АТН України. Досліджує процес волого-теплової обробки одягу. Має 110 наукових робіт.

Алла Людвігівна Славінська — д. т. н., проф., відмінник освіти України. Керує науковою школою за напрямом «Теоретичні основи і методологічне забезпечення модульного проектування конкурентоздатного одягу», автор понад 260 наукових праць.

Катерина Іванівна Бондар — к. т. н., доц. Читає дисципліни: «Новітні технології», «Інноваційні технології швейного виробництва».

Олександр Петрович Бохонько — к. т. н., доц. Викладає основи конструювання одягу, конструювання виробів із різних матеріалів.

Людмила Василівна Буханцова — к. т. н., доц. Читає предмети: «Основи технології виробів», «Виготовлення виробів за індивідуальним замовленням».

Валентина Сергіївна Горобчишина — к. т. н., доц. Викладає проектування підприємств, інформаційне забезпечення технологічних процесів.

Оксана Миколаївна Домбровська — к. т. н., доц. Читає дисципліни: «Комп'ютерне конструювання одягу», «Проектування виробів».

Олександр Сергійович Засорнов — к. т. н., доц. Викладає предмети: «Автоматизація виробничих процесів», «Основи технології виробів».

Оксана Василівна Захаркевич — к. т. н., доц. Читає дисципліни: «Основи комп'ютерного конструювання одягу», «Основи наукових досліджень».

Лариса Василівна Кравцова — к. т. н., доц. Викладає матеріалознавство виробів, конфекціонування.

Лариса Володимирівна Краснюк — к. т. н., доц. Читає курси: «Основи конструювання виробів», «Проектування художніх систем».

Світлана Геннадіївна Кулешова — к. т. н., доц. Викладає дисципліни: «Автоматизовані системи художнього проектування», «Основи комп'ютерного дизайну».

Наталія Володимирівна Кудрявцева — к. т. н., доц. Викладає конструювання одягу із різних матеріалів, САПР одягу.

Світлана Матвіївна Лозінська — к. т. н., доц. Читає дисципліни: «Конструкторсько-технологічна підготовка виробництва», «Основи технології виробів».

Вікторія Василівна Мица — к. т. н., доц. Викладає основи конструювання виробів, проектування одягу.

Ніна Семенівна Поліщук — к. т. н., доц. Викладає предмети: «Проектування гнучких техпроцесів», «Проектування швейних підприємств».

Валерій Олександрович Привала — к. т. н., доц. Читає дисципліни: «Вступ до фаху», «Основи технології виробів».

Наталія Василівна Прошина — к. т. н., доц. Викладає матеріалознавство виробів, конструкторсько-технологічну підготовку виробництва.

Ніна Григорівна Савчук — к. т. н., доц. Викладає моделювання технологічних процесів, основи технології виробів.

Олександр Миколайович Сарана — к. т. н., доц. Викладає дисципліни: «Проектування підприємств».

Оксана Петрівна Сиротенко — к. т. н., доц. Викладає проектування одягу.

Тамара Дем'янівна Терещенко — к. т. н., доц. Читає дисципліни: «Технологія виготовлення виробів різного асортименту», «Технологія виготовлення виробів з нових матеріалів».

Олександр Михайлович Троян — к. т. н., доц. Викладає історію і композицію костюма, спецкомпозицію виробів.

Галина Станіславівна Швець — к. т. н., доц. Викладає основи прикладної антропології, конструкторську технологічну підготовку.

Ольга Вікторівна Ярошук — к. т. н., доц. Читає дисципліни: «Основи стандартизації і управління якістю», «Міжнародна стандартизація та сертифікація».

Олеся Анатоліївна Дітковська — к. т. н., ст. викл. Викладає САПР одягу, технологію виготовлення виробів за індивідуальним замовленням.

Олена Миколаївна Луцєвська — к. т. н., ст. викл. Читає предмети: «Малюнок і основи художньої графіки», «Основи композиції».

Людмила Павлівна Мельничук — асист. Викладає інноваційні технології швейного виробництва, хімізацію технологічних процесів.

Ольга Петрівна Стоянова — ст. викл. Викладає проектування одягу на нетипову фігуру.

Юлія Володимирівна Кошевка — к. т. н., асист. Викладає САПР технологічних процесів, основи технічної творчості.

Тетяна Григорівна Шаран — асист. Викладає матеріалознавство виробів.

До освітньої діяльності долучаються завідувач лабораторій С. В. Куліков, майстри виробничого навчання О. Б. Гайдашевська, С. В. Грипачєвська, І. О. Засорнова, Г. А. Золотенко, В. О. Злотніков, Л. С. Малінковська, І. М. Пивовар, О. В. Хасанова та інженер-комп'ютерщик В. В. Балабанов.

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ



Інститут економіки і управління був створений у грудні 2003 р. Це важливий навчальний і науковий підрозділ університету, осередок економічної освіти, який об'єднує три факультети: економічний, факультет менеджменту та факультет бізнесу.

Інститут функціонує лише сім років як окрема структурна одиниця, але в основі його роботи — клопітка та наполеглива праця талановитих науковців, викладачів, студентів протягом багатьох років. Економічний факультет нещодавно відзначив своє 35-річчя, а факультету бізнесу виповнилося 15 років. Сьогодні Інститут економіки і управління — це 2,5 тис. студентів та 200 мудрих, досвідчених і талановитих науковців-педагогів.

Основна мета діяльності закладу полягає у підготовці за напрямками «Економіка та підприємництво» і «Менеджмент» фахівців (молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр), які спроможні працювати в умовах інтеграції України до світового співтовариства.

Ефективність роботи інституту забезпечують висококваліфіковані викладачі та потужна матеріально-технічна база. Усі комп'ютерні класи оснащені сучасними ПК, які підключені до інтернету. Комп'ютеризація навчального процесу й можливість використання інтернет-ресурсів практично на всіх етапах забезпечили стрімкий розвиток закладу. Студенти, які опанували комп'ютерну техніку та сучасні інформаційні технології, мають можливість здобувати комплексні знання і витримувати конкуренцію на сучасному ринку праці.



Випускник економічного факультету, мер Хмельницького С. І. Мельник та директор інституту М. І. Бондаренко

Із метою забезпечення ефективності навчального процесу та наукової роботи кожна кафедра інституту має можливість застосовувати сучасні інформаційні технології і методики навчання у вивченні різних дисциплін (використання автоматизованих навчальних, контрольних систем, комп'ютерне тестування, комп'ютерне супроводження практичних занять, використання програмних продуктів для вивчення можливостей та практичного їх використання, створення і використання електронних підручників тощо). В інституті функціонує 7 дисплейних класів на 214 робочих місць, оснащених комп'ютерами, введена в дію локальна комп'ютерна мережа на базі сучасного обладнання. Встановлене програмне забезпечення дає повноцінні можливості для роботи студентів у модульно орієнтованому середовищі, виконання тестових завдань, підготовки до практичних занять та державної атестації.

Створення потужної інформаційної бази дозволяє перейти на нові педагогічні технології, зокрема застосовувати роботу з малими групами, систему кейсового навчання, інформатизацію, новітні засоби візуального супроводження, забезпечення навчального процесу матеріалами нового покоління (лекції в інтернеті, подання матеріалу на дисках), випереджувальне вивчення літератури, яке дає можливість скоротити аудиторне навантаження.

Гордістю інституту є **науково-навчально-методичний центр**, створений для покращення підготовки спеціалістів економічного профілю шляхом забезпечення навчального процесу методичними допоміжними матеріалами, сучасною літературою; концентрації навчальної, методичної та наукової літератури з економічних дисциплін кафедр факультету та надання ефективної допомоги студентам у підготовці до семінарських занять, іспитів, написанні курсових та контрольних робіт, наукових доповідей, рефератів; а викладачам та аспірантам у навчально-методичній та науковій роботі.

За шість років функціонування центру була створена відповідна матеріально-технічна та бібліотечна база. Сьогодні книжковий фонд складає більш як 6 тис. примірників навчально-наукової літератури і постійно поповнюється новими виданнями. Центр підтримує тісні зв'язки з бібліотекою університету, видавництвами України, Росії та Білорусі.

Крім навчальної і наукової літератури, тут зберігається понад 100 найменувань методичних вказівок із дисциплін, що вивчаються на всіх трьох факультетах. Окрім того,

центр отримує 34 найменування періодичних видань, зокрема й іншомовні (журнал «Economist»).

Центр обладнаний комп'ютерною та офісною технікою, до якої студенти мають вільний доступ, що дозволяє виконувати всі необхідні види робіт (контрольні, лабораторні, курсові дослідження; набір, сканування, друк). У методкабінеті для викладачів, аспірантів і студентів відкритий доступ до інтернету, а також сформований електронний каталог наявної в лабораторії літератури, пошук якої можна здійснювати за різними критеріями. Користувачі мають доступ до електронних версій підручників, методичних рекомендацій, конспектів і текстів лекцій, модульного середовища, де, окрім конспектів та лекцій, є й тести для перевірки знань, завдання для практичних занять тощо. Створена база електронних підручників нараховує близько 150 екземплярів і поповнюється новими підручниками за рекомендаціями викладачів інституту.

Працівники бібліотеки надають допомогу студентам і викладачам у підборі бібліографії та замовленні літератури.

У навчально-методичному центрі проходять зустрічі із провідними науковцями ХНУ та інших вишів. Так доктор технічних та економічних наук, професор Університету наукової економіки в м. Гронігені (Нідерланди) Борис Ісакович Гольденгорин прочитав цикл лекцій із курсу «Алгоритми коригування даних у комбінаторній оптимізації» для студентів 4 курсу спеціальності «Економічна кібернетика». Роберт Коуп, професор Вашингтонського університету, провів бесіду зі студентами спеціальності «Менеджмент» із питань тотального менеджменту. Випускник Києво-Могилянської академії, нині студент Гарвардського університету М. Іванюк, розповів майбутнім науковцям про можливості навчання наших студентів за кордоном — у провідних навчальних закладах США та Великобританії.

Через факультетський сервер викладачі, аспіранти та студенти мають доступ до інформації Всеросійського науково-технічного центру, що дає їм змогу використовувати її у своїй науковій роботі.

Навчальний процес в інституті побудований так, щоб орієнтувати студентів і викладачів на високу відповідаль-



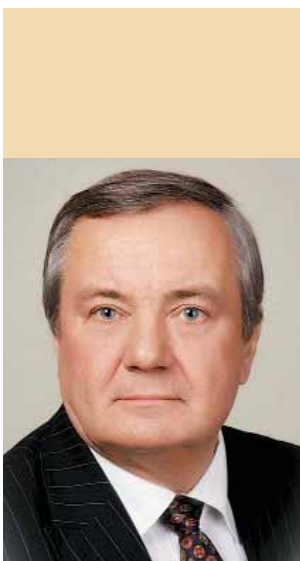
Студенти інституту у науково-навчально-методичному центрі

ність і результативність. Цьому сприяє належний рівень забезпечення не тільки підручниками, а й навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями, підготовленими викладачами інституту, практикумами, кейсами тощо. Інститут економіки і управління започаткував функціонування в університеті модульного середовища. Досвід роботи студентів у цьому середовищі в результаті його високої ефективності сьогодні рекомендований усім інститутам університету.

Професорсько-викладацький колектив нараховує 200 осіб, серед яких — 12 докторів наук, професорів, 90 кандидатів наук, доцентів.

Науковці інституту своїми професійними здобутками, досягненнями та відкриттями формують його позитивний імідж. Щорічно професорсько-викладацький колектив видає понад 20 наукових праць.

Значного розвитку набула наукова діяльність викладачів і студентів. Працює 8 наукових шкіл. Звичним стало проведення міжнародних науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів із представниками наукової, бізнесової та політичної еліти, що створює додаткові можливості студентам для максимального розкриття особистих здібностей.



БОНДАРЕНКО Микола Іванович

Директор інституту

Народився 12 серпня 1953 р. у с. Корнівка Гребінківського району Полтавської області в сім'ї робітників. У 1980 р. закінчив економічний факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка і почав працювати викладачем кафедри економічної теорії Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування. Протягом 1983–1985 рр. навчався в аспірантурі при Київському державному університеті імені Тараса Шевченка. Під керівництвом професора С. Я. Боринця захистив кандидатську дисертацію. З 1980 по 1992 р. завідував кафедрою економічної теорії Хмельницького вишу, в 1992 р. був обраний деканом економічного факультету, а в 2007 р. призначений директором Інституту економіки і управління при Хмельницькому національному університеті.

За період керування факультетом та інститутом Микола Бондаренко досяг вагомих результатів: факультет неодноразово був провідним як у навчальній, так і в методичній та науковій роботі. Інститут видав понад 50 підручників із грифом Міністерства освіти та науки України, низку навчальних посібників і методичних вказівок. З ініціативи М. І. Бондаренка у навчальний процес факультету, а пізніше і всього університету було впроваджено використання модульного середовища. Інформаційна мережа дає можливість застосовувати у роботі сучасні інформаційні ресурси. За підтримки декана було започатковано видання збірника наукових праць студентів, проведення наукових конференцій студентів і аспірантів.



Перший випуск магістрів спеціальності «Управління інноваційною діяльністю»

Наукова діяльність викладачів широко репрезентована у збірниках статей, методичних і навчальних посібниках (за останні п'ять років їх було видано понад 400), засвідчена участю у різноманітних наукових та науково-практичних заходах в Україні та за її межами. Викладачі кафедр проводять спільні наукові дослідження із підприємствами України, підтримуються професійні й особисті контакти з іншими навчальними закладами, громадськими та владними структурами.

Організація зовнішньоекономічних зв'язків Інституту економіки і управління передбачає їх розвиток за навчальним, методичним, науковим та культурно-лінгвістичним напрямками. Сьогодні серед партнерів закладу — представники Гете-Інституту, Британської Ради, Корпусу Миру, Відділ громадських справ при посольстві США, Українсько-польський центр, Асоціація «Нормандія-Україна», Повольський державний університет сервісу (Тольяті, Росія), ДОО ВПО Московської області «Корольовський інститут управління, економіки і соціології» (Корольов, Росія), Тбіліський державний університет та Кутаїський державний університет ім. Церетелі.

Із метою вивчення світової практики підготовки фахівців-економістів заклад співпрацює з вищими і фірмами Німеччини, США, Англії, Франції, Угорщини.

Успішно працює аспірантура, діє спеціалізована рада із захисту кандидатських дисертацій економічного профілю. Зараз в аспірантурі навчається 35 осіб, щорічно захищається 4–5.

В інституті здійснюється підготовка фахівців за 9 спеціальностями: «Облік і аудит», «Економічна кібернетика», «Економіка підприємства», «Фінанси і кредит», «Маркетинг», «Управління персоналом і економіка праці» «Менеджмент», «Управління інноваційною діяльністю», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності».

Студенти спеціальності «Облік і аудит» вивчають загальноосвітні дисципліни, основи управління підприємством та предмети, пов'язані з бухгалтерським обліком, аудитом і дослідженнями фінансового стану підприємств і організацій. Фахівців готують для роботи в системі бухгалтерського обліку, ревізії, контролю та економічного аналізу на державних і приватних підприємствах, а також у системі

фінансових органів, контрольно-ревізійних управлінь, податкових адміністрацій, аудиторських фірм, системи банків, наукових економічних центрів, органів соціального забезпечення, страхування.

За спеціальністю «Економічна кібернетика» студенти, крім загальноосвітніх, вивчають теоретичні і практичні дисципліни з економіки управління, програмування, комп'ютерних технологій. Особлива увага приділяється безперервній комп'ютерній підготовці, отриманню знань у галузі побудови й експлуатації автоматизованих систем управління, економічного моделювання, створенню програмного продукту та його експлуатації. Здобувши цю спеціальність, випускники готові до організаційно-управлінської, аналітичної, дослідницької діяльності, роботи в системі економічного аналізу і контролю із застосуванням сучасних інформаційних технологій та обчислювальної техніки в галузях виробництва й державного управління.

Студенти спеціальності «Економіка підприємства» вивчають вітчизняну і зарубіжну економіку, основи маркетингу, ринок праці, стратегію підприємства, планування та організацію і створення підприємств різних форм власності, їх управління, розробку і створення нових товарів та цінову політику.

Інститут економіки і управління ефективно працює також за іншими напрямками роботи виховання й організації життя студентів. Велика увага приділяється фізичній культурі та спорту. Традиційним для студентів і викладачів закладу став зимовий відпочинок у Карпатах: кожної зими організовується кілька виїздів на гірсько-лижні комплекси «Буковель», «Плай» та ін.

В інституті розроблена і працює програма з виховної роботи, яка полягає у створенні й ефективному функціонуванні системи батьківських комітетів, підвищенні ролі студентського самоврядування в організації виховних заходів, реалізації ідей національного патріотичного виховання студентів. Тут велику допомогу надає створена в гуртожитку № 3 українська світлиця, де зібрані предмети українського побуту, висвітлені етапи становлення української держави. До знаменних дат української історії тут проводяться відповідні заходи.

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Економічний посідає чільне місце серед факультетів економічного профілю Подільського регіону завдяки висококваліфікованому кадровому потенціалу, глибокому теоретичному рівню та якості навчального процесу, постійному оновленню і широкому вибору навчальних програм, сучасним методам освітньої діяльності, постійній орієнтації на глобальні перспективи. За 40 років факультет підготував майже 7000 фахівців вищої кваліфікації.

У структурі економічного факультету функціонують чотири кафедри: автоматизованих систем та моделювання в економіці, економіки підприємства і підприємництва, економічної теорії, обліку та аудиту.

Пріоритетним напрямом навчального процесу є впровадження сучасних інформаційних технологій, які забезпечують доступ до мережі високоякісних баз даних, що створює для студентів і аспірантів більш широкі можливості в отриманні наукової інформації.

Кафедра економічної теорії

Кафедра економічної теорії розпочала свою історію з 1972 р. Важливий внесок у її розвиток зробив перший завідувач В. К. Ісаєнко (1972–1992). У 2006 р. кафедру очолив М. І. Бондаренко, котрий прийшов працювати у ХТІПО в 1980 р. Наукова діяльність ученого торкається багатьох сфер розвитку та прикладних аспектів економічної науки, а найглибше — проблем розвитку світового господарства й міжнародних економічних відносин, транснаціоналізації та глобалізації світової економіки в сучасному динамічному світі.

На кафедрі працює 14 осіб професорсько-викладацького складу, із них 8 доцентів, кандидатів економічних наук. Більшість викладачів отримали базову освіту на економічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка та історичному факультеті Львівського національного університету ім. І. Франка. Це Л. М. Бабич, М. С. Бабич, М. І. Бондаренко, Ж. Д. Гуцал, Л. С. Любохинець, Г. А. Черешня, В. М. Шавкун.

Усі предмети є теоретико-методологічною основою для спеціальностей вищої школи і методологічною базою вивчення економічних дисциплін.

Кафедра підтримує та розвиває міжнародні зв'язки з вищими навчальними закладами та організаціями із зарубіжних країн. Міжнародне співробітництво реалізується через участь у спільних освітніх проектах, міжнародних конференціях, круглих столах, симпозіумах. Такими вищими навчальними закладами є Поволзький державний університет сервісу (м. Тольятті), Фінансово-технологічна академія (м. Корольов), Тбіліський державний університет, Білоруський торгово-економічний університет споживчої кооперації (м. Гомель) та ін.

Кафедра економічної теорії з 2003 по 2005 р. була учасником міжнародного проекту «Бізнес-менеджмент освіта в університеті».

Кафедра автоматизованих систем і моделювання в економіці

Кафедра забезпечує підготовку фахівців за напрямом «Економічна кібернетика». Навчально-виховний процес

здійснюють науково-педагогічні кадри вищої кваліфікації, які мають багаторічний досвід наукової та педагогічної роботи, зокрема 2 доктори наук, 8 кандидатів наук, 3 старші викладачі та 2 асистенти.

Від моменту створення кафедру очолює доктор економічних наук, професор, знаний фахівець у галузі кібернетики праці Тетяна Павлівна Завгородня. Під її керівництвом створено згуртований колектив фахівців з економічної кібернетики, які здійснюють якісну підготовку економістів на належному науково-методичному рівні. За роки роботи на кафедрі надруковано більше 20 навчальних посібників та методичних указівок, підготовлено 47 модулів для студентів дистанційного навчання (вона є автором 7 з них) та 23 модулі для інформаційного середовища, яке забезпечує навчання студентів денної форми за кредитно-трансферною системою.

Спеціалісти А. Ю. Мазарчук та К. Е. Більовський із 1999 року є розробниками впровадженої в університеті інформаційної системи «Електронний університет», яка відзначена численними нагородами на міжнародних виставках і конкурсах у галузі освітніх інформаційних технологій навчання. Ця система забезпечує усі структурні підрозділи університету ефективними автоматизованими засобами контролю та управління навчальним процесом. Крім того, спеціалісти кафедри впровадили і здійснюють постійну підтримку модульного середовища для навчання на базі відомої системи MOODLE, що дає можливість застосовувати новітні форми організації та проведення занять, зокрема поєднувати денну і дистанційну форми навчання, забезпечувати актуальними методичними матеріалами через Інтернет, відкриває публічний доступ студентам та батькам до даних екзаме-наційно-залікових сесій.

Викладачі кафедри використовують у навчальному процесі новітні мультимедійні та інформаційні технології, що значно покращує його якість і сприяє більш глибокому та швидшому опануванню необхідними для майбутньої фахової діяльності знаннями та навичками.

Працівники кафедри є авторами цілої низки підручників і навчальних посібників для студентів та різноманітних методичних матеріалів.



Лекційне заняття на економічному факультеті

Значна увага приділяється науковій діяльності. За останні роки захищено 7 кандидатських дисертацій, опубліковано понад 300 наукових праць у фахових журналах України та ближнього зарубіжжя.

Студенти спеціальності «Економічна кібернетика» є постійними учасниками університетських, всеукраїнських та міжнародних наукових, науково-практичних та науковотворчих конференцій, конкурсів, наукових фахових олімпіад, на яких неодноразово ставали переможцями та отримували відзнаки.

Важливу роль відіграє виховний процес, що полягає у проведенні різноманітних заходів: спільних для викладачів та студентів суботників, відвідуванні вистав та концертів.

Кафедра економіки підприємства і підприємництва

Кафедра економіки підприємства і підприємництва — альма-матер для всіх кафедр економічного напрямку, які сьогодні функціонують у Хмельницькому національному університеті. Її було сформовано у 1970 р. як кафедру економіки та організації побутового обслуговування. На той час вона була єдиною серед подібних за профілем підрозділів інших вишів України і спеціалізувалася на підготовці інженерів-економістів для сфери побуту. Згодом отримала назву «Кафедра економіки та менеджменту», а з 2003 р. — «Кафедра економіки підприємства і підприємництва».

Формування первинного колективу, який налічував тоді лише п'ять осіб, випало на долю першого завідувача кафедри — кандидата сільськогосподарських наук О. С. Жмакана. У 1980–1983 рр. кафедру очолював доктор економічних наук, професор Б. М. Ігумнов, який власним прикладом плідної наукової роботи та натхнення сприяв значному творчому і науковому розвитку колективу.

З 1983 р. кафедрою завідує доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України О. О. Орлов. Йому вдалося сформувати висококваліфікований професорсько-викладацький склад, у якому гармонійно співпрацюють досвідчені й молоді кадри. Колектив приділяє постійну увагу вдосконаленню навчально-методичної роботи, зростанню педагогічної майстерності, активно працює над методичним забезпеченням навчального процесу, результатом чого є підручники та посібники: «Планування діяльності промислового підприємства» (перший в Україні; проф. О. О. Орлов, 2002 р., перевиданий у 2006 р.), «Комп'ютерний аналіз даних» (проф. В. В. Лук'янова, 2004), «Економічний ризик» (В. В. Лук'янова, Т. В. Головач, 2007), «Економічна діагностика» (Т. Ф. Косянчук,

В. В. Лук'янова, Н. І. Майорова, В. В. Швид), «Прогнозування та макроекономічне планування» (Т. Ф. Косянчук, В. В. Швид), «Економіка виробництва» (Л. П. Швець, Н. І. Доберчак), «Проектний аналіз» (Л. П. Швець, О. В. Пилипак, Н. І. Доберчак).

Результати наукових досліджень професорсько-викладацького складу кафедри протягом останніх п'яти років опубліковані у 15 монографіях (одна з них — спільно зі словацькими вченими). Виконано міжнародну тему на суму 75 тис. грн., три держбюджетні теми на 100 тис. грн. та госпдоговірні теми на 60 тис. грн.

Широку популярність в Україні й за її межами здобула щорічна Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми планування в ринкових умовах», яку проводить кафедра у м. Алушта. Постійні учасники — доповідачі теоретичних розробок та практичних результатів досліджень — захистили 8 докторських та понад 30 кандидатських дисертацій.

Особливо велику увагу члени кафедри приділяють залученню студентської молоді до науково-дослідної роботи, результатами якої є написання оригінальних курсових і дипломних робіт, участь у студентських наукових конференціях та численні публікації у збірниках наукових праць.

Сьогодні на кафедрі працює 2 доктори економічних наук, професори; 16 кандидатів наук, доцентів; старші викладачі та асистенти — висококваліфікований колектив, який забезпечує якісне викладання усіх дисциплін, що закріплені за кафедрою. Проте вимоги підготовки фахівців у вищих навчальних закладах зростають, тому професорсько-викладацький склад кафедри продовжує удосконалюватися, працюючи над докторськими та кандидатськими дослідженнями та підвищуючи якість навчального процесу.

Кафедра пишається своїми випускниками, які працюють у сфері освіти і науки, в органах державного управління різних рівнів, у різних галузях народного господарства України. Серед них проректор із науково-педагогічної роботи, д. е. н., професор, завідувач кафедри обліку та аудиту М. П. Войнаренко, д. е. н., професор, заступник завідувача кафедри ЕПіП В. В. Лук'янова, д. е. н., професор кафедри обліку та аудиту Н. А. Хрущ, начальник Управління державного казначейства у Хмельницькій області М. Я. Савчук, керівник філії ВАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України» (Хмельницький) Т. О. Лундишева, перший заступник начальника управління КРУ у Хмельницькій області В. С. Яворський, заступник директора Хмельницької філії ЗАТ КБ «Приватбанк» В. Б. Скрипник та багато інших.

Кафедра обліку і аудиту

Підготовка спеціалістів із бухгалтерського обліку, статистики та фінансів у Хмельницькому національному університеті розпочалася ще у 1974 р. на кафедрі економіки й організації побутового обслуговування. Коли виникла необхідність поглиблення професійної майстерності фахівців цього напрямку, підвищення наукового рівня їх підготовки, створення більш сприятливих умов для навчально-виховної роботи, 19 травня 1978 р. перший заступник Міністра вищої і середньої спеціальної освіти УРСР Ю. І. Бутенко підписав наказ «Про зміни у структурі Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування». За цим наказом кафедра економіки і організації побутового обслуговування інженерно-економічного факультету поділилася на дві: одна залишалася під старою назвою, а інша отримала



Традиційний серед студентів і викладачів інституту відпочинок у зимових Карпатах



Урочистості з нагоди випуску магістрів економічного факультету

нову — бухгалтерського обліку, статистики і фінансів. Наказ передбачав зміни у штатному розкладі, кошторисі та Статуті інституту. За новою кафедрою було закріплено 25 навчальних дисциплін.

Відтоді кафедра бухгалтерського обліку, статистики і фінансів пройшла тривалий період трансформації, але її освітньо-кваліфікаційний та науковий потенціал лише примножувався. У листопаді 1978 р., коли колектив почав працювати під керівництвом к. е. н., доцента В. Ф. Попова як самостійна структура, у його складі було 11 викладачів, із яких 5 мали науковий ступінь кандидата наук, а 3 — вчене звання доцента.

За більш ніж тридцятилітнє існування кафедра обліку, статистики і фінансів зазнавала реорганізаційних змін, змінювалась і її назва. Так у 1991–1992 навчальному році із кафедри була виділена самостійна профільна кафедра ревізії і контролю, яку очолив д. е. н., професор Б. С. Кругляк. У 1995 р. в Україні почала впроваджуватися ступенева система підготовки фахівців бакалаврського та магістерського рівнів не тільки з бухгалтерського обліку, аналізу господарської діяльності, а й з аудиту. Саме в цьому році кафедра бухгалтерського обліку, статистики і фінансів була перейменована на кафедру обліку та аудиту.

Враховуючи те, що з 1993 р. кафедра здійснювала підготовку фахівців за спеціальністю «Фінанси і кредит», яка була відкрита на факультеті бізнесу і права у 1996 р., в університеті була створена нова — обліку, аудиту та фінансів шляхом об'єднання кафедр обліку та аудиту і ревізії та контролю. Проте вже у 1998 р. з'явилась необхідність виділення із нещодавно об'єднаної кафедри нової профільної — фінансів і банківської справи, з відповідною спеціалізацією її випускників.

З 1989 р. кафедрі очолює заслужений діяч науки і техніки України, проректор із науково-педагогічної роботи, перший проректор Хмельницького національного університету, д. е. н., професор Михайло Петрович Войнаренко, який пройшов у ХНУ шлях від асистента до завідувача кафедри обліку і аудиту. Під його керівництвом і безпосередньою участю у 1996 р. започатковано проведення періодичної Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми обліку та аудиту за умов нестабільної економіки», яка пізніше відповідно до потреб наукової актуальності була трансформована в «Управління економічними системами: концепції, стратегії та інновації розвитку». У першій конференції поряд із вітчизняними вченими взяли участь 5 докторів наук зі США та Австралії. За результатами другої конференції викладачі кафедри підготували й видали у 2002 р. першу колективну монографію «Системи обліку в Україні: трансформація до міжнародної практики». І сьогодні, коли проведено вже восьму Міжнародну науково-практичну конференцію за участі понад 140 учасників із різних регіонів України та міжнародних делегацій із Росії, Білорусі, Грузії, Казахстану та Польщі, можна стверджувати про існування наукової школи професора М. П. Войнаренка з проблем економічного розвитку регіонів України на інноваційних засадах, а особливо розвитку теорії і методики обліку, аналізу та аудиту в контексті використання нових інформаційних технологій та зміни правової парадигми.

Викладачі у роботі керуються системою цінностей, яка була сформована у період становлення колективу, водночас активно використовують новітні інструменти і технології передачі інформації та продукування нових знань. Слід зауважити, що закладена у перші роки існування кафедри традиція залучення кращих випускників Інституту до викладацької роботи діє досі. Зараз тут працює 23 викладачі — колишніх студентів ХНУ.



Ректор ХНУ М. Є. Скиба та завідувач кафедри обліку і аудиту М. П. Войнаренко вітають магістрів з обліку та аудиту, 2012 р.

Сьогодні робота кафедри здійснюється за такими основними напрямками: навчальна, навчально-методична, науково-дослідна та навчально-виховна. Для організації і проведення навчальної роботи за професорсько-викладацьким складом кафедри обліку і аудиту закріплено 62 дисципліни, з яких 18 читаються для інших спеціальностей різних факультетів університету, переважно економічного профілю. З метою покращення якості роботи зі студентами денної форми навчання викладачі розробили більше 100 навчальних курсів в електронному середовищі Moodle, кожен із яких містить повнотекстові версії лекційного матеріалу, завдань для практичної та самостійної підготовки, комплекси тестових завдань і завдань для самоперевірки. Можливість самостійного розміщення матеріалів у модульному середовищі дозволяє викладачам своєчасно інформувати студентів про зміни чинного облікового законодавства. Позитивний досвід апробації цієї системи для студентів денної форми навчання зумовив поширення можливостей інформаційного ресурсу для студентів заочної та дистанційної форм навчання, і вже два роки викладачі кафедри обліку і аудиту проводять роботу із розширення наявних та створення нових навчальних курсів.

Без сумнівів, якість навчальної роботи багато в чому залежить від ступеня забезпеченості студентів навчально-методичною літературою. Лише за останні 10 років функціонування кафедри професорсько-викладацький склад забезпечив видання понад 90 навчально-методичних та інструктивних розробок, які надають допомогу студентам у підготовці до практичних занять, курсового, дипломного та магістерського проектування. Наявність потужного інфор-

маційного ресурсу дозволила розширити спектр пропонованих навчально-методичних послуг завдяки створенню нових інформаційно-консультативних курсів у середовищі Moodle для онлайн-роботи зі студентами.

Викладачі кафедри обліку і аудиту активно займаються науковою роботою та впроваджують результати проведених наукових досліджень у навчальний процес. За останні десять років було підготовлено та видано 39 монографій, 15 підручників і навчальних посібників із грифом МОН України, більше 1000 статей і тез доповідей. Кожного року викладачі апробують результати своїх наукових пошуків на більш ніж 20 науково-практичних конференціях як в Україні, так і за кордоном. Професори та провідні доценти кафедри здійснюють керівництво роботою понад 30 аспірантів та здобувачів.

Студенти спеціальності «Облік і аудит», починаючи з другого курсу, також активно залучаються до наукової роботи. Щороку з ініціативи кафедри проводиться студентська наукова конференція, за результатами якої кращі доповіді виголошуються на міжнародних науково-практичних конференціях студентів і молодих учених. Про потужну професійну та науково-практичну спрямованість і якість підготовки студентів спеціальності «Облік і аудит» свідчить те, що протягом останніх десяти років кафедра випустила близько 5 тисяч бакалаврів, 4,5 тисяч спеціалістів, понад 250 магістрів. Усі вони або продовжили навчання (бакалаври), або знайшли гідну роботу на підприємства і установах, займають посади від бухгалтерів до керівників потужних підприємств і владних структур, десятки кращих отримали рекомендації для подальшого навчання в аспірантурі, захистили кандидатські і докторські дисертації.



*Перший ряд зліва направо:
В. М. Шавкун, Г. А. Черешня,
Л. Б. Шпаковська,
М. І. Бондаренко, Ж. Д. Гуцал,
Л. М. Бабич, Н. П. Танасієнко.
Другий ряд: В. В. Нікулін,
А. В. Мейш, Л. С. Любохинець,
Н. В. Кошулаб, М. С. Бабич,
С. М. Дзера, С. В. Мороз*

Навчально-методичний процес на кафедрі економічної теорії ХНУ забезпечують викладачі вищої кваліфікаційної категорії:

Микола Іванович Бондаренко — завідувач кафедри, к. е. н., доц., декан економічного факультету, директор Інституту економіки і управління. Викладає міжнародну економіку, міжнародні економічні відносини. Наукові інтереси — проблеми розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин. Автор майже 40 наукових праць.

Любов Михайлівна Бабич — к. е. н., доц. Читає предмети: «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Національна економіка», «Політична економія». У колі наукових інтересів — макро- та мікроекономічне моделювання економічного зростання, проблеми соціальної справедливості в ринкових умовах та монополізації виробництва. Має близько 50 наукових робіт, серед яких — навчальний посібник та десять методичних розробок.

Михайло Степанович Бабич — к. е. н., доц., декан факультету довузівської та післявузівської підготовки. Викладає політичну економію, основи економічної теорії. Досліджує людський фактор як головну продуктивну силу суспільства, проблеми економічної безпеки, еколого-економічне відтворення. Є автором майже 80 наукових праць, зокрема десяти методичних розробок.

Жана Данилівна Гуцал — к. е. н., доц. Читає дисципліни: «Економічна теорія», «Політична економія». У сфері наукових інтересів — організація і вдосконалення оплати праці при переході до ринкової економіки, проблеми дотримання принципів соціальної справедливості в сучасному суспільстві. Автор близько 30 наукових робіт, співавтор підручника.

Лариса Сергіївна Любохинець — к. е. н., доц., декан факультету менеджменту. Викладає макроекономіку, національну економіку, історію політичних та економічних учень, публічне адміністрування, міжнародну інтеграцію. Наукові інтереси — приватизація власності, інноваційний прогрес національного виробництва та нанотехнології, розвиток людського капіталу. Є автором майже 60 наукових праць, двох навчальних посібників та десяти методичних розробок.

Сергій Вікторович Мороз — к. е. н., доц. Читає предмети: «Мікроекономіка», «Основи економічної теорії», «Макроекономіка». Займається діагностикою фінансових результатів та фінансового стану суб'єктів господарювання

в умовах ринкової трансформації економіки України. Автор близько десяти наукових робіт.

Ганна Андріївна Черешня — к. і. н., доц. Викладає історію економіки та економічної думки, сучасні економічні теорії. Серед наукових інтересів — проблеми і шляхи стабілізації сучасного стану економіки України. Є автором близько 20 наукових праць.

Валентина Миколаївна Шавкун — к. е. н., доц. Читає дисципліни: «Історія економічних вчень», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна економіка», «ТНК у системі міжнародних економічних відносин», «Міжнародна інтеграція». Наукові інтереси — економічна інтеграція України у світове господарство, транскордонна та регіональна співпраця України, економічна безпека України в умовах фінансової кризи. Автор майже 60 наукових робіт, зокрема двох навчальних посібників та десяти методичних розробок.

На кафедрі також працюють старші викладачі:

Наталія Володимирівна Кошулаб — викладач економічної історії, історії економіки та економічної думки, історії політичних та економічних вчень, основ економічної теорії, політекономії, економічної теорії. Серед наукових інтересів — економічний розвиток України XIX–XX ст., реформування аграрного сектору економіки України в XIX ст., українська економічна думка XIX–XX ст. Має близько 30 наукових праць.

Володимир Васильович Нікулін — заступник декана факультету менеджменту, викладач основ економічної теорії, мікро- та макроекономіки. Вивчає управління витратами та прибутками підприємств, мікро- і макроекономічний підходи до розвитку економіки. Автор майже 15 наукових робіт.

До освітнього процесу долучаються викладачі Денис Миколайович Бондаренко (національна економіка, політична економія, економічна теорія; автор близько десяти наукових праць), Алла Василівна Мейш (національна економіка, макроекономіка, публічне адміністрування; автор близько 15 наукових праць), Наталія Петрівна Танасієнко (міжнародна економіка, міжнародні економічні відносини, ТНК у системі міжнародних економічних відносин, історія економічних вчень, мікроекономіка, економічна теорія, політична економія; автор 25 наукових робіт), Леся Борисівна Шпаковська (макроекономіка, основи економічної теорії, мікроекономіка; автор 20 наукових праць).



*Перший ряд зліва
направо: І. Г. Дзяна,
О. В. Манталюк,
О. Р. Овчиннікова,
Г. В. Гаврилюк,
О. Є. Бурлакова.
Другий ряд:
О. О. Куликов,
К. Е. Більовський,
А. Ю. Мазарчук,
П. М. Григорук,
О. В. Проскурович,
В. Г. Шука,
О. М. Куліков*

Кафедра автоматизованих систем і моделювання в економіці була створена в 1996 р. Сьогодні навчально-виховний процес забезпечують викладачі вищої кваліфікаційної категорії:

Тетяна Павлівна Завгородня — завідувач кафедри, д. е. н., проф. Фахівець у галузі кібернетики праці. Викладає дисципліни: «Економічна кібернетика», «Економетрика», «Дослідження операцій», «Кібернетичні основи побудови економічних систем», «Стохастичні основи нормування праці». Автор понад 90 наукових праць із кібернетики праці, монографії «Оценки затрат и результатов труда» та співавтор численних монографій. Під її керівництвом захищено 11 кандидатських дисертацій, надруковано більше 70 навчально-методичних розробок.

Костянтин Едуардович Більовський — к. е. н, доц. Викладає предмети: «Web-програмування», «Інформаційні системи в економіці», «Корпоративні інформаційні системи», «Комп'ютерні мережі». Є співавтором монографії «Структура системи інтерактивного моделювання методів ручної і машинно-ручної праці».

Павло Михайлович Григорук — к. т. н., доц. Читає дисципліни: «Інформаційні технології та моделювання», «Економетричне моделювання», «Математичні моделі в менеджменті та маркетингу», «Прикладні задачі моделювання соціально-економічних процесів». Автор монографії «Аналіз даних маркетингових досліджень» та навчальних посібників «Багатомірне економіко-статистичне моделювання», «Економетричне моделювання», «Дослідження операцій».

Катерина Володимирівна Горбатюк — к. е. н., доц. Викладає предмети: «Дискретний аналіз», «Актуарні розрахунки», «Системний аналіз», «Прогнозування соціально-економічних процесів», «Економіко-математичне моделювання». Співавтор монографії «Экономико-математические модели в нормировании труда».

Ольга Володимирівна Манталюк — к. е. н, доц. Викладає моделювання економіки, моделювання економічної динаміки, економіко-математичне моделювання, математичні моделі в маркетингу та менеджменті.

Андрій Юрійович Мазарчук — к. е. н., доц. Читає дисципліни: «Інформатика», «Системи управління базами даних», «Технологія створення програмних та інтелектуальних систем», «Експертні системи», «Теорія і моделі

штучного інтелекту». Автор навчального посібника «Інформатика», співавтор монографії «Моделювання процесів праці».

Олена Русланівна Овчиннікова — к. е. н, доц. Читає предмети: «Економічна кібернетика», «Економіко-математичне моделювання», «Економетрика», «Економетричне моделювання», «Прикладні задачі моделювання соціально-економічних процесів», «Моделювання демографічних процесів», «Математичні моделі трансформаційної економіки». Автор монографії «Стохастичне та нечітке моделювання міграційних процесів» та співавтор навчального посібника «Економічна кібернетика».

Оксана Василівна Проскурович — к. е. н, доц. Викладає дисципліни: «Ефективність інформаційних систем», «Інформаційний бізнес», «Комп'ютерні технології економічного аналізу», «Економетрика», «Економіко-математичне моделювання», «Моделювання системних характеристик в економіці». Автор навчального посібника «Комп'ютерні технології економічного аналізу», співавтор монографії «Моделі для організації самоспостережень у нормуванні праці».

Володимир Георгійович Шука — к. т. н., доц. Читає предмети: «Системи підтримки прийняття рішень», «Управління проектами інформатизації», «Корпоративні мережі та телекомунікації».

Тут також працюють старші викладачі Олександр Броніславович Вальков (викладає економічну кібернетику, електронну комерцію, інформаційний бізнес), Ганна Володимирівна Гаврилюк (співавтор монографії «Методи та моделі прогнозування затрат праці для стадії експлуатації за кресленнями виробів»; читає кібернетичні основи побудови економічних систем, стохастичні основи нормування праці, методику викладання економіки, комп'ютерний практикум, інформаційні технології та моделювання), Інна Григорівна Дзяна (викладає інформаційні технології та моделювання в економіці, чисельну оптимізацію, комп'ютерний практикум, інформатику, прогнозування соціально-економічних процесів), асистент Олексій Олександрович Куликов (читає економетрію, економіко-математичне моделювання), завідувач лабораторій Олександр Миколайович Куліков, інженери II кат. Олена Євгенівна Бурлакова, випускниця ХНУ 2003 р., та Олександр Євгенійович Яцковський, випускник ХНУ 1999 р.

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА І ПІДПРИЄМНИЦТВА



Зліва направо перший ряд:
К. С. Думанська, В. В. Руснак,
В. О. Шипуліна, В. В. Лук'янова,
О. О. Орлов, О. І. Гончар, Т. Г. Гайворонська, А. Б. Грушевицька,
Л. І. Овдій, Д. С. Мацеха; *другий*
ряд: О. Ф. Ребедюк, Т. В. Головач,
В. М. Полозова, Т. Ф. Косянчук,
М. В. Диха, Л. П. Швець;
третій ряд: І. В. Лісовський,
В. В. Швид, Н. В. Скринник,
О. Ф. Петриченко, Т. В. Михальчик,
Л. В. Сачинська, Н. І. Доберчак;
четвертий ряд: Ю. В. Шутяк,
О. В. Пилип'як, В. Й. Бакай,
М. В. Желіховська, М. М. Гоголь,
С. О. Михальчик

Навчальну роботу на кафедрі здійснюють викладачі:

Олівер Олексійович Орлов — завідувач кафедри, д. е. н., проф. Викладає планування діяльності підприємства, економіку інноваційного підприємства й ін. Є автором більше 300 наукових робіт, двох підручників та п'яти монографій.

Валентина Вячеславівна Лук'янова — д. е. н., проф. Викладає предмети: «Управління ризиком», «Управління витратами» та ін. Має 110 наукових статей і п'ять монографій.

Віталій Йосифович Бакай — к. е. н., доц. Викладає регіональну економіку, планування діяльності промислових підприємств, економіку підприємства. Автор понад 35 наукових і методичних праць.

Тетяна Григорівна Гайворонська — к. е. н., доц. Читає курси: «Економіка підприємства», «Регіональна економіка» та ін. Має більше 60 наукових робіт.

Ольга Іванівна Гончар — к. е. н., доц. Викладає дисципліни: «Потенціал підприємства», «Економіка та фінанси підприємства» та ін. Є автором 80 наукових статей і методичних розробок.

Марія Василівна Диха — к. е. н., доц. Читає предмети «Зовнішньоекономічна діяльність», «Економіка виробництва», «Регіональна економіка». Має понад 70 наукових праць, зокрема монографію.

Наталія Іванівна Доберчак — к. е. н., доц. Читає предмети: «Економіка виробництва», «Економіка підприємства» та інші. Автор 30 наукових і методичних робіт.

Катерина Сергіївна Думанська — к. е. н., доц. Викладає економіку підприємства, цінову політику підприємства та ін. Видала дев'ять методичних і 17 наукових праць.

Мая Василівна Желіховська — к. е. н., асист. Читає курси: «Економіка підприємства», «Проектний аналіз».

Тетяна Францівна Косянчук — к. е. н., доц. Викладає економічну діагностику, економіку підприємства. Автор 125 навчальних видань.

Сергій Олександрович Михальчик — к. е. н., доц. Викладає дисципліни: «Інформаційні системи і технології підприємства», «Комп'ютерна обробка економічної інформації» та ін. Опублікував понад 30 статей.

Віктор Степанович Мороз — к. е. н., доц. Викладає економетрію, соціально-економічну статистику та ін. Є автором більше 80 наукових та методичних праць, монографій.

Людмила Павлівна Швець — к. т. н., доц. Викладає предмети: «Проектний аналіз», «Економіка виробництва», «Планування та управління підприємством». Є автором 115 наукових і методичних праць.

Олександр Валерійович Пилип'як — к. е. н., доц. Викладає предмети: «Управління проектами», «Методика викладання економіки» та ін. Має 32 наукові та методичні праці.

Валентина Михайлівна Полозова — к. е. н., доц. Викладає економіку підприємства, інвестування. Автор більше 80 наукових і методичних робіт.

Наталія Володимирівна Скринник — к. е. н., доц. Читає дисципліни: «Економіка швейного підприємства» та ін. Видала 60 наукових і методичних праць.

Валентина Олександрівна Шипуліна — к. е. н., доц. Викладає економіку підприємства, організацію виробництва, логістику та ін. Має 70 наукових і 20 методичних робіт.

Тетяна Валентинівна Головач — ст. викл. Читає дисципліни: «Управління витратами», «Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків» та ін. Автор понад 30 наукових праць.

Алла Болеславівна Грушевицька — ст. викл. Викладає економіку підприємства, планування і контроль на підприємстві. Є автором більше 30 наукових і методичних праць.

Діана Сергіївна Мацеха — ст. викл. Читає регіональну економіку, економіку підприємства, статистику. Має 18 наукових статей, 25 методичних розробок, монографію.

Тамара Василівна Михальчик — ст. викл. Викладає економіку підприємства. Має більше 50 наукових статей і методичних розробок.

Людмила Іванівна Овдій — ст. викл. Викладає організацію виробництва, інвестиційну політику підприємства. Автор понад 30 наукових та методичних робіт.

Валентина Василівна Руснак — ст. викл. Читає предмет «Організація виробництва». Є автором понад 30 наукових праць, більше 25 методичних розробок.

Валентина Василівна Швид — ст. викл. Викладає прогнозування та макроекономічне планування, економічну діагностику тощо. Має близько 40 наукових робіт, 20 методичних розробок.

До навчального процесу долучаються асистенти: І. В. Лісовський («Економіка підприємства», «Інформаційні системи і технології підприємств»), Л. В. Сачинська («Організація виробництва», «Економіка підприємства», «Планування діяльності підприємства»), С. М. Ступчук («Економіка і фінанси підприємства», «Регіональна економіка»), Ю. В. Шутяк (к. е. н., викладає «Управління ризиком», «Інформаційні системи і технології підприємств», автор 20 наукових праць). Тут працюють старші лаборанти О. Ф. Петриченко та М. М. Гоголь. Завідувач лабораторій кафедри — О. Ф. Ребедюк.



Зліва направо перший ряд: Н. В. Валькова, Н. М. Валігура, О. М. Костюк, Л. М. Білорусець, Н. А. Смертельна, В. С. Ченаш, Л. А. Рибчинська, Т. П. Руда, М. П. Войнарченко, Л. В. Скоробогата, Б. С. Круляк, О. В. Тарашевська, В. М. Лабунський; другий ряд: В. М. Бобровник, В. П. Сухороб, Т. А. Кладницька, А. М. Огнева, І. Ю. Капучак, В. Г. Стрижова, М. С. Васковська, Г. В. Пухальська, В. А. Богач, Г. О. Дарманська, О. В. Замазій, Н. А. Пономарьова, Н. А. Хрущ, В. Е. Кудельський, І. А. Білик, В. Г. Лопатовський, Л. В. Джулій; третій ряд: П. О. Магдійчук, О. В. Хмелевський, Д. Л. Кобець

Очолює кафедру Михайло Петрович Войнарченко — д. е. н., проф. Викладає маркетинг, основи бізнесу, бізнес-планування. Видав більше 400 наукових праць, зокрема 24 монографії, десять підручників і посібників.

Навчальний процес забезпечують:

Володимир Євгенович Козак — д. е. н., проф. Досліджує проблеми теорії продуктивної та непродуктивної праці, розвитку сфери послуг, формування національного доходу держави тощо. Читає дисципліни: «Основи бізнесу», «Бухгалтерський облік». Автор понад 200 наукових робіт.

Броніслав Степанович Круляк — д. е. н., проф. Вивчає проблеми відтворення основних засобів та капітальних інвестицій. Викладає бухгалтерський облік, фінансовий облік. Має більше 200 наукових праць.

Омелян Іванович Куличич — д. е. н., проф., викладач статистики. У колі наукових інтересів — аспекти застосування методів статистичних рівнянь залежностей та комплексних статистичних коефіцієнтів у оцінюванні соціально-економічного розвитку країни і регіонів. Автор понад 130 наукових робіт.

Іван Вікторович Свиноус — д. е. н., проф. Читає предмети: «Контролінг», «Облік у галузях економіки». Опублікував 23 статті.

Ніла Анатоліївна Хрущ — д. е. н., проф. Досліджує проблеми стратегічного управління, фінансового й інвестиційного аналізу та менеджменту й ін. Викладає статистику, фінансовий аналіз та ін. Видала понад 135 наукових і навчально-методичних праць.

Валентин Аркадійович Шпак — д. е. н., доц. Вивчає концептуальні аспекти організації бухгалтерського обліку. Читає дисципліни: «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік». Є автором близько 50 наукових робіт.

Валентина Мирославівна Бобровник — к. е. н., доц. Викладає статистику II, методику викладання економіки. Видала 36 наукових праць.

Лариса Василівна Джулій — к. е. н., доц. Розробила курси з бухгалтерського обліку, обліку в банках та ін., викладає облік малих підприємств, облік у галузях економіки та ін. Автор 42 наукових робіт, зокрема двох монографій.

Тетяна Тихонівна Дуда — к. е. н., доц. Читає предмети: «Бухгалтерський облік», «Звітність підприємств» та ін. Має 57 наукових праць.

Оксана Василівна Замазій — к. е. н., доц. Викладає стратегічний аналіз, внутрішньогосподарський контроль. Є автором 24 наукових робіт.

Майя Максимівна Захарченко — к. е. н., доц., викладач статистики. Видала більше 150 наукових праць.

Тетяна Анатоліївна Кладницька — к. е. н., доц. Читає дисципліни: «Бухгалтерський облік», «Облік у бюджетних установах», «Історія обліку та аудиту». Має 31 наукову роботу.

Алла Миколаївна Огнева — к. е. н., доц. Викладає комп'ютерний аудит, організацію обліку та облікові технології й ін. Автор 42 наукових праць.

Наталія Анатоліївна Пономарьова — к. е. н., доц. Читає предмети: «Бухгалтерський облік», «Аудит», «Стандарти обліку і аудиту» та ін. Є автором 48 наукових робіт.

Лідія Петрівна Радецька — к. е. н., доц. Викладає управлінський облік, стратегічний облік. Видала понад 70 наукових праць.

Тетяна Григорівна Рзаєва — к. е. н., доц. Читає дисципліни: «Аналіз підприємницької діяльності», «Організація і методика економічного аналізу» та ін. Співавтор п'яти монографій.

Антоніна Іванівна Склабінська — к. е. н., доц. Викладає фінансовий аналіз та ін. Автор 95 наукових робіт.

Лариса Вікторівна Скоробогата — к. е. н., доц. Читає предмети: «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік» та ін. Автор 45 наукових праць.

Алла Василівна Хмелевська — к. е. н., доц. Викладає бухгалтерський облік, фінансовий облік, організацію обліку. Є автором 121 наукової роботи.

Тут працюють старші викладачі: Марія Семенівна Васковська (інформаційні системи і технології обліку), Антоніна Федорівна Гуменюк (к. е. н., читає курси: «Бухгалтерський облік», «Аудит», «Контроль і ревизія»), Віктор Григорович Лопатовський (звітність підприємств, облік зовнішньоекономічної діяльності та ін.), Петро Олексійович Магдійчук (теорія економічного аналізу, фінансовий аналіз, статистика й ін.), Галина Федорівна Наконечна (статистика, теорія економічного аналізу, митна статистика й ін.), Лариса Василівна Овод (бухгалтерський облік, фінансовий облік, управлінський облік), Галина Василівна Пухальська (аудит, контроль і ревизія), Валентина Гаврилівна Стрижова (бухгалтерський облік, фінансовий облік та ін.), Руслан Людвікович Цебень (організація і методика аудиту, звітність підприємства й ін.); а також асистенти: Н. А. Агарова, О. О. Андрухова, Л. М. Білорусець, В. А. Богач, Н. М. Валігура, Н. В. Валькова, І. О. Капучак, Д. Л. Кобець, І. Ю. Ковтун, О. М. Костюк, О. С. Петрицька, Л. А. Рибчинська, Т. П. Руда, Г. І. Рзаєв, Р. В. Скалюк, О. В. Тарашевська, В. С. Ченаш, Є. А. Шара.

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ

На факультеті успішно функціонують три випускові кафедри: маркетингу, управління персоналом і економіки праці, фінансів та банківської справи.

Кафедра маркетингу

Кафедра маркетингу була заснована у 2003 р. при факультеті бізнесу та права. Зараз вона входить до складу факультету бізнесу Інституту економіки та управління і є випусковою для напрямку «Маркетинг».

Для забезпечення навчального процесу у 2010 р. було підготовлено низку видань: «Маркетинг. Навчальний посібник» (С. В. Ковальчук, В. Л. Карпенко, Л. А. Бичікова, Р. В. Бойко, С. В. Ковальчук, О. В. Гродовський), «Інноваційна парадигма формування економічної стратегії підприємств. Монографія» (Л. А. Бичікова, Т. С. Фесенко), «Практика і технологія продажів. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни та виконання контрольної роботи для студентів заочної форми навчання напрямку підготовки «Маркетинг» та ін. Серед електронних видань — методичні вказівки «Поведінка споживачів» (Р. В. Бойко) та «Маркетинг закупівель» (В. Л. Карпенко).

Науковці беруть участь у міжнародних науково-практичних конференціях та семінарах, за результатами яких публікуються наукові статті у фахових виданнях. Під керівництвом викладачів активно проводять науково-дослідну роботу студенти, займаючи призові місця на всеукраїнських конкурсах і олімпіадах.

Протягом останніх п'яти років кафедра щороку проводить Міжнародну науково-практичну конференцію «Маркетингові технології в умовах інноваційного розвитку економіки», на яку з'їжджаються професори, доценти, аспіранти з усієї України.

Майбутні спеціалісти здобувають знання із циклів дисциплін загальноосвітньої, економічної і професійної підготовки та набувають навичок маркетингових досліджень, аналізу маркетингового середовища, потреб споживачів і внутрішніх можливостей підприємства, планування маркетингової діяльності у напрямках розробки товарної, цінової, рекламної та дистрибутивної політики підприємства.

Спеціаліст із маркетингу підготовлений для роботи на промислових і гуртово-посередницьких підприємствах, в банках і страхових компаніях, організаціях та установах невиробничої сфери, у рекламному бізнесі та інших сферах підприємницької діяльності.

Кафедра управління персоналом і економіки праці

Кафедра укомплектована кадрами вищої кваліфікації, які мають багатий досвід педагогічної та наукової роботи. На сьогодні підготовку студентів здійснюють 14 викладачів: 10 кандидатів наук, 2 доктори наук, 2 професори.

Для забезпечення навчального процесу за спеціальностями напрямку «Економіка і підприємництво» у 2010 р. було видано посібник «Нормування праці» завідувача кафедри д. е. н., професора М. Д. Ведернікова та доцента кафедри, к. е. н. О. О. Чернушкіної. Видання відповідає вимогам освітньо-професійної програми підготовки бакалавра та рекомендований Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України.

На кафедрі проводиться ефективна наукова робота, до якої долучаються студенти під керівництвом викладачів. Вона реалізовується у таких формах: написання статей, участь в університетських, всеукраїнських та міжнародних конференціях і конкурсах наукових робіт. Так студентки Наталія Дмитрієва та Яна Ропій стали фіналістами конкурсу



Учасники конференції «Маркетингові технології в умовах інноваційного розвитку економіки»



Друковані праці викладачів кафедри фінансів та банківської справи

«Новітній інтелект України» в номінації «Спудейські есеї: економічна тематика», організатором якого є Міжнародний благодійний фонд «Україна 3000». Необхідно відзначити щорічну участь у I та II етапах Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Управління персоналом і економіка праці», де студенти посіли призові місця.

Серед іншого кафедра управління персоналом і економіки праці вирізняється регулярним проведенням наукових семінарів за результатами науково-дослідної роботи студентів.

Діяльність кафедри не обмежується навчальною, науковою та методичною роботою. Важливе місце посідає виховний процес. Студенти спеціальності УПЕП є активними учасниками різних мистецьких колективів та організаторами багатьох заходів у межах університету.

Кафедра готує фахівців за спеціальністю «Управління персоналом і економіка праці» (спеціалізація «Економіка та організація праці», «Менеджмент персоналу»). Випускники можуть обіймати такі посади: виконавчий директор підприємств, установ, організацій усіх форм власності; спеціаліст відділу соціального планування на підприємствах, у державних та недержавних установах і організаціях; спеціаліст адміністративного відділу; працівник служби зайнятості та ринку праці, бірж праці; працівник служби соціального захисту населення у відповідних підрозділах міського, регіонального та державного призначення, менеджер із дослідження ринку та вивчення громадської думки, викладач університету та інших навчальних закладів.

Кафедра фінансів та банківської справи

Кафедра заснована у 1998 р. Її колектив забезпечує підготовку фахівців за напрямом «Фінанси і кредит» та професійними спрямуваннями: «Біржова діяльність», «Державні фінанси», «Фінансове посередництво», «Фінансовий моніторинг» для всіх освітньо-кваліфікаційних рівнів.

Із 2005 р. кафедру очолює к. е. н., доцент І. М. Михайловська, яка своїм професіоналізмом підняла її на якісно новий щабель. Професорсько-викладацький склад нараховує 26 осіб, серед яких 2 професори, 8 доцентів, 8 ст. викладачів.

Науково-педагогічний персонал забезпечує викладання 50 навчальних курсів.

За роки діяльності кафедри було видано 157 навчально-методичних розробок; 65 модулів дистанційного навчання, 17 посібників із грифом Міносвіти. Їх авторами стали кандидати економічних наук, доценти І. М. Михайловська, К. Л. Ларіонова, Р. С. Квасницька, І. В. Форкун, Л. Г. Гулько, П. Г. Іжевський, ст. викладачі О. В. Кошонько та А. В. Олійник.

Кафедра фінансів та банківської справи має надзвичайно широке коло наукових досліджень. Із 2010 р. викладачі беруть участь у розробці двох держбюджетних тем: «Управління недержавною підсистемою інфраструктури фінансового ринку для забезпечення соціально-економічного розвитку країни» та «Розробка механізмів ефективного управління машинобудівними підприємствами в системі підвищення їх конкурентоспроможності та прибутковості на внутрішньому ринку». Результати цієї роботи висвітлені у наукових публікаціях (понад 1500 статей, 17 монографій).

Важливий елемент наукової роботи — організація міжнародних конференцій і бізнес-семінарів. Зокрема силами кафедри було проведено три міжнародні науково-практичні конференції, всеукраїнський бізнес-семинар та чотири всеукраїнські студентські наукові конференції.

Велика увага також приділяється організації студентської науково-дослідної роботи.

У 2011 р. студенти спеціальності «Фінанси і кредит» вшосте стали учасниками Всеукраїнської студентської олімпіади з банківської справи під егідою UniCredit Group. Загалом у ній взяло участь 940 студентів із 62 вищих навчальних закладів України. Хмельницький національний університет завдяки студентам посів 17 місце у рейтингу вишів, випередивши Київський національний економічний університет, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний університет «Києво-Могилянська академія», Харківський національний економічний університет та інші.

Кафедра також підтримує ділові стосунки з установами, організаціями та підприємствами — потенційними працевлагодателями своїх випускників. Для прогнозування реальної потреби у фахівцях та підвищення їх навичок у 2010 р. було укладено угоди про проходження усіх видів практики з 11 банками, 12 страховими компаніями, 11 підприємствами, 8 фінансовими установами (всього для 312 студентів).

Протягом 10 років за вагомих внесок у розвиток науки й освіти університету кафедра посідає перші місця у групі випускових (фахових) гуманітарно-економічних кафедр.

Стратегічне завдання колективу — поступове впровадження у навчальний процес концепції якості освітніх послуг для підвищення професійного рівня підготовки фахівців із фінансів та банківської справи за європейськими стандартами відповідно до вимог Болонської конвенції.

Сьогодні випускники кафедри підготовлені для роботи у сферах біржової діяльності та державних фінансів. Здобувають навички роботи зі страхування, кредитування, інвестування, факторингу, консалтингу, фінансового аналізу та контролю, фінансового моніторингу.

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ І ЕКОНОМІКИ ПРАЦІ



*Перший ряд зліва направо:
М. К. Валігура, О. С. Ревякін,
О. О. Чернушкіна,
М. Д. Ведерніков,
О. В. Хитра, В. Д. Павлюк.
Другий ряд: А. В. Крисько,
Л. В. Волянська-Савчук,
В. А. Літинська,
Е. А. Атаманюк,
Р. Ф. Атаманюк,
А. В. Сурін, І. М. Кравець,
О. А. Гарват, Н. П. Клімас,
М. І. Зелена*

Кафедра управління персоналом і економіки праці укомплектована кадрами вищої кваліфікації, які мають багаторічний досвід педагогічної та наукової роботи. На сьогодні підготовку студентів здійснюють:

Михайло Данилович Ведерніков — завідувач кафедри, д. е. н., проф., академік Академії економічних наук України, Академії праці та зайнятості Російської Федерації. У колі його наукових інтересів — ринковий механізм регулювання оплати праці. Видав два навчальні посібники, дві монографії, 40 навчально-методичних розробок, 150 наукових праць. Під керівництвом М. Д. Ведернікова захищено п'ять кандидатських дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, 45 магістерських робіт, 120 дипломних випускних робіт.

Еліна Анатоліївна Атаманюк — к. е. н., доц. Вивчає проблеми регулювання трудових відносин у сучасних умовах. Автор двох навчальних посібників, п'яти навчально-методичних розробок, 16 наукових робіт, зокрема дев'яти праць, опублікованих у фахових виданнях.

Руслан Федорович Атаманюк — к. е. н., доц. Досліджує формування соціальної політики та економіки регіону. Є автором двох навчальних посібників, трьох навчально-методичних розробок, 18 наукових праць, серед них — вісім робіт, виданих у спеціалізованих журналах.

Ольга Анатоліївна Гарват — к. е. н., доц. У колі її наукових інтересів — регулювання оплати праці в сучасних умовах господарювання. Має два авторські свідоцтва, 24 публікації, з яких 17 наукового і сім навчально-методичного характеру, зокрема 13 статей, виданих у фаховій періодиці.

Ірина Михайлівна Кравець — к. е. н., доц. Вивчає соціально-економічні аспекти формування та використання трудового потенціалу регіону. Є автором 17 публікацій, серед них 13 у фахових виданнях.

Віктор Дмитрович Павлюк — к. військ. н., доц. Досліджує регіональні аспекти соціально-економічного розвитку суспільства в сучасних умовах. Видав два навчальні посібники, п'ять навчально-методичних розробок, 25 наукових праць, серед яких 14 опубліковано у фахових виданнях.

Олександр Сергійович Ревякін — к. т. н., доц. У колі його наукових інтересів — актуальні питання регулювання трудових відносин на підприємствах. Автор більше 70 опорних конспектів лекцій, наукових і методичних ста-

тей, тез, методичних вказівок із маркетингу, нормування праці, економіки праці та соціально-трудова відносин, близько десяти модулів дистанційного навчання.

Олена Володимирівна Хитра — к. е. н., доц. Вивчає синергетичний механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. Є автором двох монографій, трьох навчальних посібників, восьми методичних рекомендацій, 36 наукових статей. Брала участь у роботі 28 міжнародних науково-практичних конференцій.

Оксана Олександрівна Чернушкіна — к. е. н., доц. Досліджує мотиваційні засади управління персоналом промислових підприємств. Має 78 праць, зокрема 68 наукових робіт, 19 з яких опубліковані у фахових журналах, а також видала два навчальні посібники з грифом МОНМС України, вісім навчально-методичних розробок.

Леся Вікторівна Волянська-Савчук — ст. викл. У колі її наукових інтересів — напрями підвищення конкурентоспроможності промислового підприємства. Опублікувала 20 статей у фахових і наукових журналах, брала участь у роботі 14 науково-практичних конференцій.

Валентина Анатоліївна Літинська — ст. викл. Випускниця аспірантури ХНУ 2011 р. Завершила роботу над кандидатською дисертацією на тему: «Управління кар'єрою персоналу на підприємствах машинобудування». Автор 22 статей, виданих у фахових та наукових журналах.

Альона Вікторівна Крисько — викладач-стажист, аспірантка ХНУ. Працює над кандидатською дисертацією на тему «Управління ротацією персоналу машинобудівних підприємств». Є автором 13 статей.

До навчально-виховного процесу долучаються:

Марія Іванівна Зелена — асист., аспірантка ХНУ. Працює над кандидатською дисертацією «Мотивація персоналу машинобудівних підприємств на основі формування компенсаційного пакету». Автор понад десяти статей, опублікованих у фахових і наукових журналах.

Анатолій Вікторович Сурін — асист., аспірант ХНУ. Працює над кандидатською дисертацією «Управління рухом персоналу підприємств машинобудівного комплексу на засадах застосування автоматизованих інформаційних систем». Опублікував п'ять статей у фахових збірниках.

На кафедрі працює старший лаборант Наталія Петрівна Клімас. Завідувач лабораторій кафедри управління персоналом і економіки праці — Микола Костянтинів Валігура.



Зліва направо перший ряд:
С. В. Безвух, Л. Г. Гулько,
І. В. Форкун, І. М. Михайловська,
Р. С. Квасницька, К. Л. Ларіонова,
П. Г. Іжевський, Е. С. Вітошко,
С. М. Дідик; *другий ряд:*
В. Е. Кудельський, Т. А. Гордєєва,
Н. О. Семенюк, Л. О. Матвійчук,
Н. А. Стеценко, І. О. Доценко,
О. В. Неліпович; *третій ряд:*
О. А. Фрадинський, А. Ю. Стопчак,
Л. Б. Кутинська, О. В. Кошонько,
Н. А. Сорочинська, С. М. Ксьондз,
Г. Г. Антонюк; *четвертий ряд:*
Т. В. Донченко, А. В. Олійник,
О. В. Петришина, О. І. Барановський,
О. В. Крупа, П. П. Антонюк

Сьогодні на кафедрі викладають:

Ірина Михайлівна Михайловська — завідувач кафедри, к. е. н., доц. Читає дисципліни: «Страховання», «Фінанси страхових організацій» та ін. У колі її наукових інтересів — концептуальні засади розвитку страхового ринку в сучасних умовах. Є автором більше 160 наукових та навчально-методичних праць, серед яких чотири посібники з грифом МОНМС.

Олександр Іванович Барановський — д. е. н., проф., заслужений економіст України. Серед його наукових інтересів — фінансова безпека України. Автор понад 300 наукових і навчально-методичних робіт, зокрема 18 монографій.

Лариса Геннадіївна Гулько — к. е. н., доц. Читає предмети: «Інвестування», «Гроші і кредит» та ін. Досліджує інвестиційні аспекти розвитку економіки. Має більше 30 наукових та навчально-методичних праць, серед яких посібник із грифом МОНМС.

Павло Григорович Іжевський — к. е. н., доц. Викладає фінанси (загальні), історію світової фінансової системи та ін. У колі його наукових інтересів — фінансування інновацій, теорії трансакційних витрат. Є автором понад 20 наукових і навчально-методичних праць, зокрема посібника з грифом МОНМС.

Раїса Степанівна Квасницька — к. е. н., доц. Читає дисципліни: «Фінанси підприємств», «Бюджетна діяльність суб'єктів господарювання» та ін. Досліджує розвиток інститутів фінансового ринку. Автор більше 200 наукових і навчально-методичних робіт, серед яких два посібники з грифом МОНМС.

Світлана Миколаївна Ксьондз — к. е. н., доц. Викладає предмети: «Фінанси підприємств», «Ринок фінансових послуг» та ін. Наукові інтереси: фінансова діяльність підприємств, ринок фінансових послуг. Має 60 наукових і навчально-методичних праць.

Катерина Леонідівна Ларіонова — к. е. н., доц. Читає дисципліни: «Кредитування і контроль», «Фінансова санація та банкрутство підприємства» й ін. Вивчає грошово-кредитну політику та її вплив на макроекономічні процеси, фінансове оздоровлення підприємств. Є автором 130 наукових і навчально-методичних праць, серед яких два посібники з грифом МОНМС.

Ірина Валеріївна Форкун — к. т. н., доц. Викладає фінанси, бюджетну систему, основи казначейської справи й ін. У колі наукових інтересів — державна політика стимулювання соціально-економічного зростання та механізм її реалізації.

Автор 80 наукових і навчально-методичних робіт, чотирьох навчальних посібників із грифом МОНМС.

Олена Василівна Кошонько — к. е. н., ст. викл. Читає предмети: «Фінанси», «Фінансовий менеджмент у банках» та ін. Вивчає тенденції розвитку фінансового ринку. Має 16 наукових і навчально-методичних праць, серед яких посібник із грифом МОНМС.

Леся Олексіївна Матвійчук — к. е. н., ст. викл. Викладає податкову систему, податковий менеджмент та ін. Серед її наукових інтересів — фінанси страхових організацій, визначення фінансової безпеки підприємства. Автор 18 наукових і навчально-методичних робіт.

Людмила Анатоліївна Приступа — к. е. н., ст. викл. Читає дисципліни: «Страховання», «Фінанси» та ін. Досліджує тенденції розвитку страхового ринку. Є автором 32 наукових та навчально-методичних праць.

Наталія Анатоліївна Стеценко — к. е. н., ст. викл. Викладає місцеві фінанси, державний фінансовий контроль та ін. Наукові інтереси: фінансова система управління місцевим бюджетом. Має 13 наукових та навчально-методичних робіт.

Андрій Володимирович Олійник — ст. викл. Читає предмети: «Інформаційні системи і технології у фінансах», «Банківські операції». Вивчає стійкість комерційних банків та банківської системи, забезпечення конкурентоспроможності банків. Автор 43 наукових і навчально-методичних праць, серед яких два посібники з грифом МОНМС.

До навчально-виховного процесу долучаються старші викладачі П. П. Антонюк («Страховий менеджмент», «Страхові послуги» та ін.), С. В. Безвух («Гроші та кредит», «Банківські операції» та ін.), С. М. Дідик («Фінанси підприємств», «Гроші та кредит», «Біржова діяльність»), Т. В. Донченко («Управління фінансовою санацією підприємства» й ін.), О. В. Неліпович («Соціальне страхування» та ін.), О. В. Петришина («Фінанси (загальні)», «Податкова система» та ін.), А. Ю. Стопчак («Інвестування», «Університетська освіта» та ін.); асистенти Т. А. Гордєєва («Бюджетна система»), «Основи казначейської справи» та ін.), І. О. Доценко («Соціально-економічна безпека суб'єктів фінансового ринку» та ін.), В. Е. Кудельський («Фінанси», «Страховання» та ін.), О. В. Крупа («Місцеві фінанси», «Фінанси підприємств»), Н. О. Семенюк («Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання» та ін.); викладач-стажер О. М. Дерикот.

Тут також працюють ст. лаборанти Л. Б. Кутинська й Е. С. Вітошко. Зав. лабораторій кафедри — М. М. Овчарук.

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Підготовка фахівців за напрямом «Менеджмент» проводиться на факультеті менеджменту, який з 2004 р. входить до складу Інституту економіки та управління Хмельницького національного університету.

Факультет здійснює підготовку висококваліфікованих фахівців, які здатні приймати обґрунтовані рішення щодо управління персоналом, виробництвом, ринком, зовнішньоекономічною діяльністю та спроможні забезпечити ефективне функціонування національної економіки.

Місія факультету — підготувати студентів для здійснення ефективного менеджменту у різних галузях суспільного виробництва, розвивати здібності оригінально та творчо мислити. Навчання фахівців на факультеті менеджменту здійснюється за новим (2010) галузевим стандартом вищої освіти України, який передбачає галузь знань «Менеджмент і адміністрування», напрям підготовки «Менеджмент» за спеціальностями «Менеджмент підприємницької діяльності», «Менеджмент промислових підприємств», «Менеджмент митної справи», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», а також за спеціальністю «Управління інноваційною діяльністю».

Забезпечення якісної вищої освіти передбачає можливість отримання студентами факультету освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра з менеджменту (4 роки), магістра з менеджменту (за професійним спрямуванням) (1,5 роки), магістра з управління інноваційною діяльністю (1,5 роки), магістра із зовнішньоекономічної діяльності (1,5 роки).

Факультет має потужний кадровий потенціал, високий науково-методичний та педагогічний рівень, який дає змогу реалізовувати навчальні програми згідно із сучасними вимогами до освітньої і фахової підготовки. У локальній мережі створене модульне середовище для навчання за всіма дисциплінами, які необхідні для підготовки менеджерів. Використовується фонд сучасної бібліотеки (близько 585 254 томів вітчизняної та зарубіжної літератури з профілю), є затишний гуртожиток та спорткомплекс.

Сфера діяльності випускника: підприємства легкої, харчової промисловості, машинобудівної та будівельної галузі, гуртова та роздрібна торгівля, побутове обслуговування, готельне господарство, туристичні агенції, консалтингові

фірми, сфера обслуговування, митні установи; державні структури, вищі навчальні заклади.

Більшість випускників факультету за доволі короткий час роблять успішну професійну кар'єру і входять до молодієї економічної і політичної еліти України. Багато з них очолюють різні підприємства або входять до топ-менеджменту великих національних і транснаціональних корпорацій.

Майбутня ефективна управлінська діяльність менеджера досягається на факультеті шляхом оптимального поєднання теоретичної і практичної підготовки, яку здійснюють викладачі трьох кафедр факультету: менеджменту; економіки та менеджменту промислових підприємств; ділової іноземної мови.

Кафедра менеджменту

Створена у 2001 р. на базі кафедри економіки підприємства. Першим завідувачем була призначена д. е. н., проф. Любов Іванівна Федулова. Сьогодні колектив має один із найкращих в університеті якісний склад викладачів: 3 професори, 8 доцентів, доктор наук, 12 кандидатів наук. Очолює кафедру проректор з науково-педагогічної роботи і міжнародних зв'язків, к. т. н., проф. Микола Антонович Йохна.

Кафедра є випусковою для фахівців у галузі знань «Менеджмент і адміністрування» за професійним спрямуванням «Менеджмент організацій і адміністрування» за такими видами економічної діяльності: менеджмент підприємницької діяльності та менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, управління інноваційною діяльністю.

Незважаючи на молодий вік, кафедра має потужний кадровий потенціал та сучасну матеріально-технічну і навчальну базу. Це дозволяє реалізовувати навчальні програми на рівні найвищих вимог до освітньої і фахової підготовки. У науковому і методичному доробку кафедри на сьогодні є три підручники і дев'ять навчальних посібників із грифом МОНМСУ, 14 монографій, понад 2 тис. друкованих праць.

Викладачі кафедри здійснюють спільні наукові дослідження з багатьма підприємствами України, підтримують тісні професійні контакти з іншими навчальними закладами, громадськими та владними структурами.

На кафедрі сформувалось три потужні наукові школи: «Концепції інституціональної економічної теорії в управ-



Відзнаки наукових досягнень студентів кафедри менеджменту



Науково-методичний семінар кафедри менеджменту

лінні розвитком соціально-економічних систем» (науковий керівник — проф. М. А. Йохна); «Фінансовий менеджмент в системі економічного управління підприємством» (проф. Є. Г. Рясних); «Управління інноваційним розвитком підприємницьких структур» (проф. В. В. Стадник). За період існування кафедри її аспірантами та здобувачами захищено 15 кандидатських та докторська дисертація. Студенти кафедри посіли 6 призових місць на всеукраїнських олімпіадах із менеджменту, 8 призових місць на всеукраїнських конкурсах дипломних і наукових робіт, перше місце на міжнародному конкурсі наукових робіт. Протягом багатьох років кафедра займає провідні місця у рейтингу кафедри ХНУ.

Кафедра підтримує професійні зв'язки із представниками вищих навчальних закладів країн СНД, Європи та Америки. Провідні викладачі підрозділу беруть участь у реалізації міжнародних науково-дослідних та освітніх проектів: 1996–2012 рр. — ТАСІС «Перепідготовка звільнених у запас військовослужбовців»; 2003–2005 рр. — «Менеджмент і бізнес-освіта в Україні»; 2010–2012 рр. — «Науково-технічне об'єднання щодо нетехнологічних інновацій, основане на теоретичних та практичних аспектах у Словаччині та Україні»; 2010–2012 рр. — TEMPUS-4 «Мережева взаємодія університетів-партнерів у реалізації багаторівневої системи підготовки і підвищення кваліфікації фахівців у сфері освітнього менеджменту».

Завдяки участі кафедри у проекті TEMPUS-4 в університеті створено Компетентнісний центр освітнього менеджменту та міжнародних освітніх програм, який оснащено найсучаснішим обладнанням.

Молодих спеціалістів готують за двома варіативними спеціалізаціями: «Менеджмент підприємницької діяльності», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності».

У сферу діяльності випускників входить керівна робота в системі управління виробничою та комерційною діяльністю, матеріальними, трудовими ресурсами, маркетингом, фінансами, плануванням, науково-дослідною роботою. Вони можуть працювати на підприємствах малого та середнього бізнесу; харчової та легкої промисловості; гуртової та роздрібною торгівлі; побутового обслуговування; готельного господарства; а також в туристичних агенціях, консалтингових фірмах, страхових компаніях, вищих навчальних закладах.

Кафедра економіки та менеджменту промислових підприємств

Кафедра економіки та менеджменту промислових підприємств є випусковою для спеціальності «Менеджмент організацій» за спеціалізаціями «Менеджмент промислових підприємств» та «Менеджмент митної справи» й освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр» (4 роки навчання), «бакалавр-спеціаліст» (5 років), «бакалавр-магістр» (5 років). Випускники можуть продовжити навчання в аспірантурі за спеціальністю «Економіка, органі-



Учасники II Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми економіки та менеджменту: теоретичні і практичні аспекти» в Ялті

зація та управління підприємством». Кафедру очолює кандидат економічних наук, доцент Ніла Марківна Тюріна.

Для практичного розвитку спеціалізації «Менеджмент митної справи» кафедра тісно співпрацює із центром підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів Держмитслужби України. Керівник центру — к. е. н. А. Д. Войцешук, викладач за сумісництвом.

Одночасно з основним фаховим профілем, кафедра обслуговує блок економічних дисциплін для всіх спеціальностей факультетів інженерної механіки й комп'ютерної інженерії та радіоелектроніки.

За понад 25-річну історію на кафедрі сформувалася своя філософія освітньої діяльності та підходи до організації навчальної, наукової й інноваційної діяльності. Основними принципами, які покладені в основу роботи колективу, є:

- орієнтація навчального процесу на підготовку компетентних, високоінтелектуальних і креативних системних менеджерів;
- постійна спрямованість на наукові дослідження з актуальних проблем вітчизняної практики управління із залученням студентів і використання одержаних результатів у навчальному процесі;
- розгляд інтеграції навчального і науково-дослідного процесу як необхідна умова забезпечення відповідності підготовки менеджерів викликам нового часу і реальним потребам економіки;
- удосконалення організації навчального процесу шляхом використання сучасних технологій навчання (дистанційне навчання, комп'ютерні технології, тренінг);
- неперервність підготовки й перепідготовки менеджерів.

На кафедрі економіки та менеджменту промислових підприємств триває активна наукова діяльність, спрямована на пошук оптимальних рішень і підходів до розв'язання актуальних проблем управління і розвитку виробничих систем. Тематика наукової роботи об'єднана напрямом «Управління виробничою діяльністю» і виконується під керівництвом завідувача кафедри Н. М. Тюріної.

Науковці беруть активну участь у наукових і практичних конференціях. Так у 2009–2010 роках кількість таких

заходів склала більш як 50. За результатами наукових досліджень опубліковано близько 150 робіт. Крім того, традиційним стало щорічне проведення Міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем економіки та менеджменту.

Кафедра має налагоджені зв'язки й обмінюється досвідом з іноземними партнерами (університетами США, Польщі, Республіки Білорусь, Російської Федерації). В рамках україно-польсько-американського проекту CEUME «Удосконалення бізнес- і менеджмент-освіти в Україні» викладачі та аспіранти кафедри плідно співпрацювали з CEUME та Центром інновацій та розвитку, стають учасниками численних семінарів, літніх інститутів.

Для сучасної підготовки висококваліфікованих спеціалістів професорсько-викладацький склад застосовує новітні методики навчання, зокрема й мультимедійні засоби. Це сприяє розвитку у студентів зацікавленості та творчого ставлення до навчання. Викладачі з увагою ставляться до проблем студентів і випускників, сприяють розкриттю здібностей, формуванню позитивних рис та ділових якостей сучасних менеджерів.

Колектив кафедри розробив 45 навчальних курсів для модульного середовища комп'ютерної мережі університету.

Створення теплої атмосфери відносин між викладачами та студентами дає змогу досягти успіхів у підготовці гармонійно розвинутої особистості, здатної до постійного оновлення знань, професійної мобільності і швидкої адаптації до змін ринкових умов та виробничих відносин.

Результати діяльності кафедри не залишилися непоміченими з боку керівництва університету. Впродовж останніх років колектив неодноразово нагороджували грамотами за призові місця у рейтингу кафедр Хмельницького національного університету.

Кафедра ділової іноземної мови

Історія становлення кафедри почалася у 1999 р. із наказу ректора університету «Про організацію кафедри ДІМ». З 2008 р. вона є структурним підрозділом факультету менеджменту Інституту економіки і управління. Керує підрозділом кандидат філологічних наук, доцент Катерина Олександрівна Захарчук.

Колектив кафедри — це професійний, творчий та дружній гурт однодумців, який завжди шукав новітні методи у вивченні й викладанні іноземних мов. Для роботи зі студентами запрошують волонтерів — викладачів зі США. Спілкування з носіями мови дає можливість подолати мовний бар'єр і здобути досвід у міжкультурній комунікації.

Майже всі викладачі кафедри навчалися або стажувалися за кордоном: у Нью-Джерсі, Чикаго, Монтерей (США), Кентербергу, Фрайзингу, Лейпцигу (Німеччина), Граці, Відні (Австрія), Кракові (Польща), Страсбургу, Люксембургу. Високий професіоналізм і бажання рухатися вперед, до нових, необхідних у наш час новітніх методик викладання іноземних мов — ось критерії, за якими живе і працює колектив кафедри ділової іноземної мови.

Щоб зацікавити студентів вивчати іноземні мови, застосовують ефективні методи й новітні інформаційні технології:

- віртуальні уроки через інтернет;
- наукові інтернет-конференції, до яких залучаються студенти з різних країн світу;
- міжнародні проекти з комунікації зі студентами Японії.

Один з улюблених методів залучення студентів до вивчення іноземних мов — це їх участь у вже традиційних



Вручення дипломів випускникам мовного центру «Товмач»

вечорах іноземних мов, де молодь не тільки демонструє знання мови, а й розкриває свої вокальні, театральні, танцювальні, музичні таланти.

Під час літніх канікул студенти Інституту економіки і управління мають можливість відпочити і покращити свої знання з іноземних мов у літніх школах Німеччини, Польщі або пройти мовний курс у Великобританії.

Щоб вивчити іноземну мову, необхідно якомога більше знати про її носіїв, їхні звичаї, традиції, економіку, історію. Тому вже традиційною стала студентська краєзнавча конференція «Суспільно-політичне та економічне життя країн, мови яких вивчаємо». Студенти готують виступи та презентації іноземною мовою із залученням мультимедійних технологій, відкриваючи для себе у процесі такої роботи багато цікавої інформації.

Для тих студентів, що цікавляться науковою діяльністю, планують у майбутньому вступ до аспірантури, існує можливість участі у наукових студентських конференціях і семінарах, підготовці наукових публікацій під керівництвом викладачів.

Навчаючись у літніх школах та беручи участь у методичних семінарах за кордоном, викладачі отримують досвід для організації аналогічних заходів у ХНУ й залучають фахівців зі США (Кіті Джонс, Бріджит Гудман, Джон Сільвер, Ліса Харшбаргер, Дженіфер Херрін), Німеччини (Інгрід і Ернст Асман), Австрії (Перл і Деріх Нітше).

Саме завдяки активній співпраці з Корпусом Миру та підтримці керівництва університету у 2001 р. стало можливим організувати і відкрити при кафедрі Регіональний навчально-методичний центр іноземних мов (РНМЦім), який став першим осередком міжнародного співробітництва в університеті.

Зараз серед партнерів центру — представники Гете-Інституту, Британської Ради, Корпусу Миру, Відділ громадських справ при посольстві США, Українсько-польський центр, Асоціація «Нормандія-Україна».

У Регіональному навчально-методичному центрі іноземних мов проводяться міжнародні науково-практичні, методичні семінари, презентації книг видавництва «Longman» і «Hueber», інтернет-конференції. Саме тут студенти мають можливість працювати в модульному середовищі, користуватися інтернетом, бібліотечним фондом, що налічує близько 10 тис. книг англійською, німецькою, польською, французькою мовами, відео-, аудіофондом, друкувати та копіювати необхідний навчальний матеріал.



Перший ряд зліва направо: Ю. А. Герасімов, В. В. Стадник, О. С. Новікова, Г. В. Сокирник, М. А. Йохна, Є. Г. Рясних, Л. О. Лазаренко, Н. С. Степанюк. Другий ряд: Л. Ю. Михальчик, К. С. Зеляк, О. М. Пасічник, О. А. Фомова, Н. В. Прилепа, А. Г. Черномазюк, С. А. Бурій, Г. О. Соколюк, О. В. Гейдарова, О. В. Савченко, О. В. Декалюк, В. М. Йохна

За десять років функціонування кафедри зусиллями її колективу видано два підручники і дев'ять навчальних посібників із грифом МОНМСУ, 14 монографій, понад 2000 наукових праць.

Тут захищені 15 кандидатських та докторська дисертація. Студенти кафедри посіли шість призових місць на всеукраїнських олімпіадах із менеджменту, вісім — на всеукраїнських конкурсах дипломних і наукових робіт, перше місце — на міжнародному конкурсі наукових робіт.

Очолює кафедру Микола Антонович Йохна — к. т. н., проф., проректор із науково-педагогічної роботи і міжнародних зв'язків. Викладає інноваційний менеджмент, економіку і організацію інноваційної діяльності. Автор понад 120 наукових праць, двох підручників, чотирьох посібників, п'яти монографій.

Майже всі викладачі кафедри є випускниками ХНУ:

Валентина Василівна Стадник — д. е. н., проф. Викладає предмети: «Менеджмент», «Менеджмент організацій», «Інноваційний менеджмент», «Теорія організацій». Є автором понад 200 наукових праць, двох підручників, п'яти посібників, шести монографій.

Євгенія Григорівна Рясних — к. е. н., проф. Викладає фінансовий менеджмент. Має понад 100 наукових праць, п'ять монографій, п'ять посібників, співавтор одного підручника.

Сергій Антонович Бурій — к. е. н., доц. Читає предмети: «Основи менеджменту», «Інноваційна економіка» і «Трансфер технологій». Має 110 наукових робіт, монографію, три авторські свідоцтва.

Наталія Іванівна Гавловська — к. е. н., доц. Викладає фінансовий менеджмент, організацію та технологію підприємницької діяльності, державне і регіональне управління. Є автором 60 наукових праць, співавтором трьох монографій, п'яти посібників.

Олена Володимирівна Гейдарова — к. е. н., доц. Читає дисципліни: «АРМ менеджера», «Організація праці менеджера», «Методи прийняття управлінських рішень» та ін. Автор понад 40 наукових робіт.

Олена Віталіївна Декалюк — к. е. н., доц. Викладає операційний менеджмент, міжнародний менеджмент, освітній менеджмент і організаційний розвиток. Автор 70 наукових праць, двох монографій, співавтор двох посібників.

Ольга Степанівна Новікова — к. е. н., доц. Викладає предмети: «Корпоративне управління», «Менеджмент персоналу», «Психологія управління», «Рекламний менеджмент» і ін. Є автором 108 наукових робіт, двох посібників.

Людмила Олексіївна Лазаренко — к. е. н., доц. Читає предмети: «Менеджмент», «Базові основи управління». Має 65 наукових робіт.

Євгеній Миколайович Рудніченко — к. е. н., доц. Читає дисципліни: «Інвестиційний менеджмент», «Комунікативні процеси у навчанні», «Технології підприємницької діяльності». Автор 75 наукових робіт, співавтор двох монографій, трьох посібників.

Олена Валентинівна Савченко — к. е. н., доц. Викладає фінансовий менеджмент, технологічний аудит, управління процесом розробки і освоєння виробництва нових продуктів. Автор 20 наукових робіт, співавтор монографії.

Ірина Володимирівна Сокирник — к. е. н., доц. Читає предмети: «Стратегічний менеджмент», «Стратегія підприємства», «Організація підприємницької діяльності». Автор більше 110 наукових праць, співавтор підручника, двох посібників і двох монографій.

Оксана Анатоліївна Миколюк — к. е. н., ст. викл. Викладає менеджмент, комунікативний менеджмент. Автор 20 наукових статей, співавтор однієї монографії.

Тетяна Станіславівна Томаля — к. е. н., ст. викл. Викладає предмети: «Менеджмент», «Управління ринковою вартістю підприємства». Автор 13 наукових статей, співавтор однієї монографії.

Олена Анатоліївна Фомова — к. е. н., ст. викл. Читає дисципліни: «Економіка й організація інноваційної діяльності», «Інноваційний потенціал підприємства». Автор 30 наукових робіт, співавтор двох монографій.

Леся Юріївна Михальчик — ст. викл. Викладає менеджмент, менеджмент організацій. Автор понад 20 наукових праць.

Наталія Степанівна Степанюк — ст. викл. Читає дисципліни: «Основи управлінського консультування», «Основи підприємництва». Автор 50 наукових і 15 методичних праць.

Антоніна Григорівна Черномазюк — ст. викл. Викладає предмети: «Основи менеджменту», «Інноваційний менеджмент». Видала 40 наукових праць, 15 методичних розробок.

Катерина Сергіївна Зеляк — асист., викладач основ підприємництва. Має 11 наукових робіт.

Віталій Миколайович Йохна — асист. Читає дисципліну «Менеджмент». Автор 12 наукових праць.

Наталія Валеріївна Прилепа — асист. Викладає державне та регіональне управління. Має десять наукових праць.

Галина Олександрівна Соколюк — асист. Викладає предмети: «Менеджмент», «Міжнародний менеджмент», «Освітній менеджмент». Опублікувала понад 20 наукових робіт.



*Перший ряд зліва направо:
О. М. Баксалова,
О. М. Косіюк, Н. М. Тюріна,
Н. С. Карвацка,
Л. В. Дем'янчук, І. В. Гой;
другий ряд: І. В. Бабій,
Т. В. Назарчук, О. М. Кулі-
ков, С. М. Тараненко,
І. В. Бабій, І. В. Грабовська;
третій ряд: Г. І. Капінос,
Т. П. Смелянська,
Є. О. Шелест,
О. В. Любохинець,
Р. А. Волкова*

За результатами щорічного рейтингового оцінювання колектив кафедри економіки та менеджменту промислових підприємств ХНУ неодноразово посідав перше та друге місця у групі випускових гуманітарно-економічних кафедр вишу. Нині навчально-виховний процес тут забезпечують:

Ніла Марківна Тюріна — завідувач кафедри, к. е. н., проф. Випускниця ХТІПО 1975 р. Є автором 60 наукових праць, десяти методичних розробок, шести підручників і посібників із грифом МОНМСУ. Проходила стажування у межах проекту СЕУМЕ «Удосконалення бізнес- і менеджмент освіти в Україні». Розробник дисциплін: «Основи зовнішньоекономічної діяльності», «Управління витратами та ресурсами», «Антикризове управління», «Контролінг», «Економіка й організація виробництва».

Світлана Миколаївна Тараненко — к. т. н., доц. Випускниця ХТІПО 1970 р. Автор понад десяти методичних розробок, 40 наукових праць. Розробник дисциплін: «Основи менеджменту», «Менеджмент організацій», «Стратегічний менеджмент».

Ірина Володимирівна Гой — к. е. н., доц. Випускниця ХТІПО 1977 р. Має 40 наукових праць, десять методичних розробок, два посібники із грифом МОНМСУ. Викладає дисципліни: «Логістика», «Організація підприємницької діяльності», «Інвестиційний менеджмент» та ін.

Тетяна Валеріївна Назарчук — к. е. н., доц., заступник декана з навчально-методичної роботи факультету менеджменту. Випускниця Технологічного університету Поділля 1991 р. Автор 25 наукових праць, трьох посібників із грифом МОНМСУ. Розробник дисциплін «Основи менеджменту», «Економіка та організація виробництва», «Історія менеджменту», «Менеджмент організацій».

Наталія Станіславівна Карвацка — к. е. н., доц. Випускниця Технологічного університету Поділля 2003 р. Є автором 25 наукових праць, двох методичних розробок, чотирьох підручників і посібників із грифом МОНМСУ. Розробник дисциплін: «Митна справа», «Митні платежі», «Митне регулювання ЗЕД», «Етика бізнесу» тощо.

Геннадій Іванович Капінос — к. е. н., доц. Випускник Хмельницького технологічного інституту 1992 р. У його доробку понад 30 наукових праць, п'ять методичних розробок, чотири посібники. Він автор дисциплін: «Операційний менеджмент», «Менеджмент якості», «Організація та нормування праці», «Економіка підпри-

ємства», «Системи нормування в управлінні виробничою діяльністю» та ін.

Ольга Михайлівна Баксалова — к. е. н., доц. Випускниця Хмельницького державного університету 2004 р. Має понад 25 наукових праць, чотири авторські свідоцтва. Викладає дисципліни: «Управління персоналом», «Економіка та організація виробництва», «Економіка праці», «Економіка підприємства».

Тетяна Павлівна Смелянська — ст. викл. Випускниця ХТІПО 1988 р. Автор 30 наукових праць, 15 методичних розробок, двох посібників із грифом МОНМСУ. Викладає дисципліни: «Основи зовнішньоекономічної діяльності», «Організація підприємницької діяльності», «Інвестиційний менеджмент», «Економічний аналіз» тощо.

Ірина Василівна Грабовська — ст. викл. Випускниця ХТІПО 1988 р. Є автором понад 50 наукових праць, восьми методичних розробок, двох посібників. Читає дисципліни: «Економічний аналіз діяльності промислових підприємств», «Управління якістю», «Антикризове управління», «Економіка праці», «Економіка підприємств» та ін.

Ірина Вікторівна Бабій — ст. викл. Випускниця ХТІПО 1989 р. Автор 50 наукових праць, десяти методичних розробок, посібника. Викладає «Логістику», «Операційний менеджмент», «Системи нормування в управлінні виробничою діяльністю», «Економіка й організація виробництва».

Олена Миколаївна Косіюк — ст. викл. Випускниця Технологічного університету Поділля 2000 р. Має 40 публікацій, п'ять із яких — навчально-методичного характеру. Викладає дисципліни: «Механізм розрахунків у ЗЕД», «Управління персоналом», «Менеджмент організацій», «Кроскультурний менеджмент» тощо.

Ірина Віталіївна Бабій — асист. Випускниця ХНУ 2008 р. Автор 14 наукових праць. Читає дисципліни: «Історія менеджменту», «Економіка підприємства», «Економіка та організація виробництва», «Комп'ютерна практика».

Євгенія Олександрівна Шелест — асист. Випускниця ХНУ 2008 р. Є автором 20 наукових публікацій. Викладає дисципліни: «Економіка та бізнес», «Економіка підприємства», «Економіка й організацію виробництва».

Ольга Віталіївна Любохинець — асист. Випускниця ХНУ 2010 р. Має десять наукових публікацій. Викладає «Основи менеджменту», «Менеджмент та маркетинг в електроніці».

ІНСТИТУТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ



ФАКУЛЬТЕТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Факультет телекомунікаційних систем є правонаступником факультету радіоелектроніки. Перший набір на спеціальність «Радіотехніка» було здійснено механічним факультетом ХТІПО у 1987 р. (25 студентів). Проте вже наступного, 1988-го, підрозділ було перейменовано на факультет машинобудування та радіотехніки і відкрито набір на спеціальності «Конструювання і технологія РЕЗ» та «Електронно-обчислювальні машини, системи, комплекси та мережі». 15 березня 1991 р. у Хмельницькому технологічному інституті створюють факультет радіоелектроніки, головним напрямом роботи якого є підготовка радіоінженерів. Понад 20 років незмінним керівником факультету залишається В. Д. Косенков.

До нового підрозділу вишу увійшло чотири кафедри:

- радіотехніки (завідувач — проф. Р. П. Карташов);
- конструювання РЕЗ (проф. С. І. П'ятін);
- електронно-обчислювальних систем (доц. В. Ф. Бардаченко);
- фізики (проф. В. В. Ковалевський).

У 2001 р. факультет радіоелектроніки отримав назву «Факультет комп'ютерної інженерії та радіоелектроніки», а з 2003 р. із нього виділився факультет телекомунікаційних систем. Сьогодні він об'єднує кафедри радіотехніки та зв'язку (проф. О. М. Шинкарук), радіоелектронних апаратів телекомунікацій (проф. І. В. Троцишин), електротехніки (проф. В. Д. Косенков).



Студенти на базі практики

Фахівців готують за трьома напрямками («Радіотехніка», «Радіоелектронні апарати», «Телекомунікації») і, відповідно, за чотирма спеціальностями: «Радіотехніка», «Апаратура радіозв'язку, радіомовлення та телебачення», «Радіоелектронні апарати та засоби», «Технології та засоби телекомунікацій».

Із кожної спеціальності здійснюється підготовка спеціалістів і магістрів, діє аспірантура. На сьогодні за вказаними спеціальностями випущено 1112 спеціалістів та 103 магістри, захищено 19 кандидатських та 1 докторська дисертація.

Кафедра радіотехніки та зв'язку

У 80-х рр. минулого століття ректор Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування Р. І. Сілін та проректор С. Г. Костогриз запропонували організувати у виші навчання за спеціальністю «Радіотехніка».

Протягом 1985–1986 рр. тривали обговорення пропозицій у міністерствах та владних структурах. Найбільш активно цю місію виконував С. Г. Костогриз. У 1987 р. ідея і домовленості визріли до рівня практичної реалізації. Починалося із підбору кадрів і створення матеріальної бази. Для цього очолити майбутню кафедру запропонували професору Київського інституту інженерів цивільної авіації Р. П. Карташову, а на посаду завідувача лабораторій призначили начальника КБ, заступника головного контролера Хмельницького радіозаводу запросили М. І. Катрічева.

Восени 1987 р. було підготовлено звернення до Ради Міністрів СРСР, у якому обґрунтовано необхідність підготовки радіоінженерів для таких підприємств Хмельниччини: «Катіон», «Нева», «Темп», «Електроприлад», радіозаводу та ін. Цим зверненням керівники заводів зобов'язувалися безкоштовно надати Інституту радіовимірювальні прилади, електрорадіоелементи та виготовити необхідне обладнання для лабораторій. Після затвердження рішення Ради Міністрів СРСР протягом року Інститут забезпечили майже всім необхідним: приладами, лабораторними стендами, зручними лабораторними столами, радіоелементами тощо.

Того ж року механічний факультет ХТІПО розпочав підготовку радіоінженерів. З 1988 р. фахівців цього профілю готували на новоствореному факультеті машинобуду-

вання і радіотехніки, керівником якого було призначено Олексія Олексійовича Абрамова.

Для забезпечення навчального процесу необхідно було створити нову лабораторну базу та сформувати штат висококваліфікованих фахівців. Велику допомогу факультету надали ректорат інституту, Хмельницькі заводи «Новатор», «Катіон», «Нева», а також Міністерство оборони СРСР. Для розміщення кафедри радіотехніки ректорат виділив у 4-му навчальному корпусі приміщення, в яких раніше розташовувався читальний зал університету.

Питання формування викладацького складу довелося вирішувати переважно шляхом запрошення фахівців з інших навчальних закладів. Із Київського інституту цивільної авіації був запрошений д. т. н., професор Р. П. Карташов, із Вінницького політехнічного інституту — д. т. н., проф. С. І. Пятін, к. т. н., доц. В. П. Кашлев, І. В. Троцишин, з ВО «Новатор» прийшов к. т. н. В. Ф. Бардаченко, з ВО «Темп» — Л. І. Кузичкін, після закінчення військової служби — к. т. н. К. П. Савченко, А. Г. Федосєєв, з ВО «Термопластавтомат» — В. М. Локазюк, головний технолог заводу «Катіон» В. В. Нес-тер. Із кафедри електротехніки інституту на факультет були переведені Л. В. Пастернак та А. М. Давидов. Із Хмельницького ВПУ № 11 (тоді ПТУ № 1) на посаду старшого викладача прийшов М. І. Катрічев. Усі ці викладачі склали основу нових кафедр: радіотехніки (яку очолив д. т. н., професор Р. П. Карташов), конструювання радіоелектронних засобів (д. т. н. С. І. Пятін) і комп'ютерних систем (к. т. н. В. Ф. Бардаченко).

Згідно з наказом ректора про закріплення спеціальностей від 11 квітня 1988 р. № 49 кафедра радіотехніки здійснює підготовку фахівців із 1988 р. На той час вона входила



Лабораторія телебачення

до складу факультету машинобудування та радіотехніки, а з 1991 р. — факультету радіоелектроніки.

Підготовка радіоінженерів здійснювалася для установ і підприємств Подільського регіону (ВО «Новатор», ВАТ «Катіон», ВАТ «Нева» та інших).

Розвиток кафедри можна умовно поділити на два етапи:
 – становлення кафедри й підготовка фахівців за спеціальністю «Радіотехніка»;
 – ступенева підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр».

На першому етапі проходив процес становлення кафедри, комплектування професорсько-викладацького складу, створення лабораторної бази. Так, наприклад, у 1993–1994 навчальних роках кількість співробітників становила

КОСЕНКОВ Володимир Данилович

Директор інституту



Народився у м. Валуйки Білгородської області. У 1959 р. вступив у Куп'янський автотехнічний технікум Харківської області, який закінчив у лютому 1964 р. Протягом 1964 р. за розподілом працював механіком, а у грудні був призваний до лав Радянської армії. Під час служби в армії у 1967 р. вступив у Тульський політехнічний інститут на спеціальність «Автоматика та телемеханіка», де провчився два роки, а потім перевівся в Одеський політехнічний інститут на електромеханічний факультет. Інститут закінчив із відзнакою і 1972 р. вступив до аспірантури. Кандидатську дисертацію захистив у жовтні 1975 р. У грудні цього ж року за направленням був зарахований на кафедру електротехніки Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування. Викладав дисципліни «Теоретичні основи електротехніки», «Теорія електричних кіл». З 1991 р. — декан новоствореного факультету радіоелектроніки.

У 2004 р. отримав учене звання професора, а після утворення Інституту телекомунікаційних та комп'ютерних систем був призначений його директором і обраний на посаду декана факультету телекомунікаційних систем.

Має понад 100 публікацій, близько 30 авторських свідоцтв та патентів, два навчальні посібники із грифом МОН України.

В. Д. Косенков удостоєний звання «Відмінник освіти України».

Інститут телекомунікаційних та комп'ютерних систем був створений у грудні 2003 р. на базі факультету комп'ютерної інженерії та радіоелектроніки. У складі інституту — факультет телекомунікаційних систем (ФТС) та факультет комп'ютерних систем і програмування (ФКСП).

Сьогодні в інституті навчається близько 800 студентів, працює 72 висококваліфікованих викладачі (11 докторів наук, професорів, 47 кандидатів наук, доцентів).

Інститут видає науковий журнал «Вимірвальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах», який входить до переліку ДАК України.

На кожній із профільних кафедр діє аспірантура. В Інституті працює спеціалізована вчена рада із захисту кандидатських дисертацій за спеціальностями «Радіотехнічні пристрої та засоби телекомунікацій» і «Радіотехнічні та телевізійні системи».

20 осіб, із них 14 професорів, доцентів, старших викладачів, асистентів. Було створено 8 лабораторій, матеріальне оснащення яких дозволяло проводити заняття з усіх дисциплін. При науково-дослідному інституті виробничого об'єднання «Катіон» створено філію кафедри. Для проведення занять зі студентами залучалися провідні спеціалісти підприємств, зокрема кандидати технічних наук Г. Ф. Гордієнко та О. А. Вдовін. У зв'язку із зупинкою виробництва у середині 90-х років була припинена і діяльність філії.

На етапі ступеневої підготовки фахівців були розроблені й затверджені основні нормативні документи, продовжувалося комплектування кафедри фахівцями вищої кваліфікації.

Із метою омолодження викладацького складу з 1996 р. зараховуються в аспірантуру, а згодом захищають кандидатські дисертації Г. К. Хільченко, С. К. Підченко.

За наступні п'ять років усі викладачі кафедри підвищили кваліфікацію, пройшовши стажування на підприємствах в Україні та за кордоном (зокрема доцент В. В. Мартинюк стажувався у Кореї). Багато викладачів захистили дисертації: докторську — професор О. М. Шинкарук (2001), кандидатські — Ю. М. Бойко (2002), В. Є. Гавронський (2006), А. А. Таранчук (2006).

Усе це дало змогу в 2007–2008 навчальному році розширити професорсько-викладацький склад до 20 осіб. Із них докторів, професорів — 3, кандидатів наук, доцентів — 9, старших викладачів — 6.

Протягом цього періоду за результатами методичної діяльності колективу було підготовлено до друку і видано 3 монографії, 7 навчальних посібників, 40 методичних вказівок.

Крім того, тривала інтенсивна робота з оснащення й перенесення лабораторій сучасними засобами радіоелектроніки. Було створено 6 нових лабораторій: систем комутації та основ телефонії (1998), пристроїв і систем телебачення (1998–2002), радіотехнічних систем і систем зв'язку (1997–1999), інформаційно-вимірювальних систем та комплексів (2002), цифрових пристроїв та мікропроцесорів (1998–2000).

У 1998 р. заснована філія кафедри в центрі прийому й обробки спеціальної інформації та контролю навігаційного поля Національного космічного агентства України (м. Дунаївці). У центрі є унікальне обладнання, зокрема лазерно-дальномірні космічні системи, система єдиного часу, сучасні станції космічного зв'язку, мобільні радіостанції середньої потужності тощо. Укладена угода з Інститутом космічних досліджень НАН та НКА України про творчу співдружність і спільну участь у науковій та освітній діяльності в цій галузі.

Наявність кваліфікованих кадрів, належного методичного й технічного забезпечення дозволило запровадити спеціалізацію із систем зв'язку і телебачення. Для цього в робочий навчальний план було включено дисципліни: основи телебачення, волоконно-оптичні системи передачі інформації, техніка телебачення, радіомережі та лінії зв'язку, принципи побудови систем комутації та основи телефонії, основи побудови техніки зв'язку, основи побудови систем космічного зв'язку, системи цифрового телебачення, системи рухомого зв'язку.

З урахуванням динамічного розвитку мереж зв'язку досягнута домовленість із підприємством «Укртелеком» про підготовку спеціалістів, працевлаштування випускників та введення у навчальний план нових дисциплін.



Лабораторія сигналів та процесів у радіотехніці

Ліцензований обсяг підготовки фахівців зі спеціальності сягнув 50 осіб денної форми навчання і 50 заочної. З 2003 р. 25 місць денної форми навчання фінансується за рахунок держбюджету, а решта за рахунок контрактної форми фінансування. Контингент студентів формується переважно з випускників загальноосвітніх шкіл, СПТУ, коледжів Хмельницької області, а також випускників підготовчого відділення факультету довузівської підготовки. З 1996 р. на кафедрі функціонує УНВЦ «Радіотехніка», у складі якого діє школа «Юний радіотехнік», яка займається підготовкою випускників загальноосвітніх шкіл та СПТУ для вступу в університет на спеціальності факультету. Заняття зі слухачами школи проводять провідні викладачі кафедри.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення підготовки фахівців кафедри радіотехніки перебувають на високому рівні. Навчальний процес забезпечений підручниками, посібниками, методичними вказівками для виконання контрольних та курсових робіт і проектів. За останні роки помітно оновилися фонди бібліотеки, сучасною технічною літературою вітчизняних та зарубіжних авторів. Щорічно кафедра випускає власний методичний матеріал, конспекти лекцій, навчальні підручники. Підвищення рівня викладання дисциплін сприяє постійний розвиток матеріально-технічної бази кафедри, збільшення кількості ПК, доступ до інтернету та до бібліотек і баз даних провідних наукових та науково-технічних закладів світу.

За спеціальністю видано методичні вказівки «Типова наскрізна програма виробничих практик», що охоплюють усі спеціальні дисципліни. Крім того, на кожен вид практики розробляються робочі програми. Виробнича практика проводиться на таких підприємствах: ВО «Новатор», Укртелеком, ЗАТ «Український мобільний зв'язок», Центр прийому й обробки спеціальної інформації та контролю навігаційного поля національного космічного агентства України (м. Дунаївці), ПП «Славія», Хмельницька філія концерну радіозв'язку, радіомовлення і телебачення та ін.

Матеріально-технічна база кафедри дозволяє повністю забезпечити проведення необхідних лабораторних робіт і практичних занять з усіх спецкурсів.

На кафедрі функціонує 9 навчальних лабораторій (із них 6 переобладнані в 1999–2007 рр.), а також матеріальна та препаратурська, якими керує завідувач П. С. Загурний.

Три лабораторії кафедри оснащені 21 ПК. Тут проводяться лабораторні роботи із дисциплін «Основи автоматизації проектування», «Цифрові пристрої», «Мікропроцесори в РЕЗ», «САПР», «Радіоавтоматика», «Техніка телебачення», «Системи рухомого радіозв'язку», «Цифрова обробка

сигналів» тощо. Лабораторії підключені до інтернету, діє локальна мережа.

Важливу роль у підвищенні якісних показників, особливо на старших курсах, відіграє залучення студентів до наукової роботи, якою керують професори О. М. Шинкарук, Ф. Ф. Колпаков, М. М. Личак, доценти В. В. Мартинюк, С. К. Підченко. Цікаву дослідно-конструкторську роботу з удосконалення радіоприймальної техніки виконує спільно зі студентами доцент М. І. Катричев. Результати цієї роботи регулярно публікуються в журналі «Радіолюбитель». Творча співдружність викладачів і студентів стимулює в останніх інтерес до знань, бажання постійно їх удосконалювати.

Усі без винятку викладачі приділяють велику увагу індивідуальній роботі зі студентами, регулярно проводять додаткові консультації.

На факультеті загалом і на кафедрі зокрема постійно вивчаються потреби регіону у фахівцях. Щороку проводяться зустрічі випускників із представниками підприємств і організацій, під час яких формується портфель замовлень спеціалістів. Окрім довгострокових угод із підприємствами ВО «Новатор», щороку укладаються угоди з іншими підприємствами різних форм власності. Ступінь розподілу випускників складає майже 100%.

Кафедра радіотехніки встановлює регулярні контакти з випускниками та їх роботодавцями, що дає можливість аналізувати якість підготовки спеціалістів. Щорічно кафедра одержує персональні характеристики на випускників. Аналіз відгуків показав, що 100% випускників успішно справляються з роботою і мають високий рівень інженерної підготовки, володіють навиками науково-дослідної роботи, мають високий рівень фундаментальної підготовки, але не мають достатнього досвіду практичної діяльності. Час адаптації на виробництві складає півроку-рік.

На основі офіційних і неофіційних відгуків постійно вдосконалюється навчальний процес, коригується зміст дисциплін, практичних і лабораторних занять. У межах науково-технічних та науково-методичних конференцій і секцій вивчаються напрями подальшого вдосконалення рівня підготовки спеціалістів.

У 1999–2008 рр. на кафедрі сформувалися чотири наукові напрями, відповідно до яких проводяться дослідження за темою «Еталонна апаратура вимірювання індуктивностей та надвеликих ємностей» (д. т. н., проф. М. М. Сурду, к. т. н., доц. В. В. Мартинюк, к. т. н., доц. Ю. М. Бойко, к. т. н. В. В. Гавронський, аспірант Д. В. Макаришкін). Реалізовується комплекс робіт:



Лабораторія радіоелектронних систем

1. Уточнення математичних моделей конденсаторів надвеликих ємностей на змінному струмі та використання алгоритмів цифрової обробки сигналів при вимірюванні параметрів конденсаторів надвеликої ємності. Вирішується питання створення термостатованих мір індуктивності.

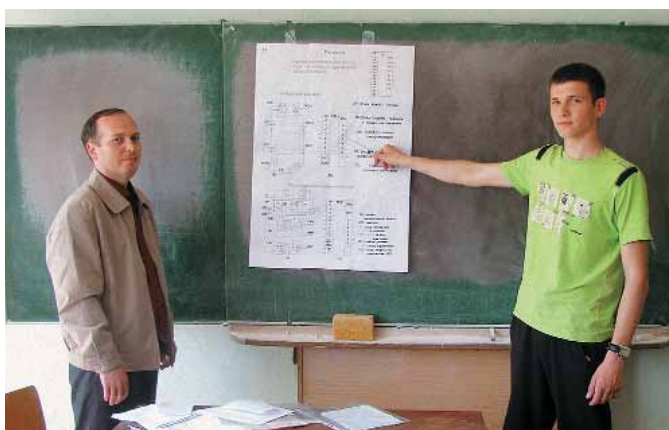
2. Інваріантні п'єзореzonансні системи (д. т. н., проф. Ф. Ф. Колпаков, к. т. н., доц. С. К. Підченко, к. т. н., доц. А. А. Таранчук). Розробляється математична модель інваріантної багаточастотної кварцової коливальної системи, визначаються прийнятні межі використання багаточастотного збудження для забезпечення інваріантності та досліджуються динамічні характеристики кварцових коливальних систем.

3. Використання множинного підходу до розрахунку електронних схем (д. ф. — м. н., проф. М. М. Личак, ст. викл. В. П. Євтушок). Розробляються алгоритми для розрахунків електричних лінійних кіл за умови задавання параметрів елементів у вигляді інтервального множин. Реалізація алгоритмів проводиться на базі системи математичного програмування MATLAB.

4. Надійність складних технічних систем РЕЗ (д. т. н., проф. О. М. Шинкарук, к. т. н., доц. В. І. Слободзян, аспірантка А. Опольська). Здійснюється розробка та формалізоване подання моделей об'єктів для розрахунку показників надійності. Удосконалюються методики оцінки рівня довговічності за станом РЕЗ.

За п'ять років викладачі кафедри опублікували більше 100 статей у наукових фахових журналах «Вимірювальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах», «Вісник Технологічного університету Поділля», «Проблеми трибології (Problems of Tribology)» (Хмельницький), «Проблеми управління и информатики» (Київ), «Авіаційно-космічна техніка і технологія» (Харків), «Радіотехніка», «Зарубежная радиоэлектроника» (Москва). Викладачі брали активну участь у республіканських і міжнародних конференціях та симпозиумах (більше 40 доповідей), зокрема в симпозиумі «11th IMEKO TC-4 Symposium» (Лісабон), конференції «Вимірювальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах», «Автоматизація виробничих процесів» (Хмельницький), «Метрологія та вимірювальна техніка (Метрологія-2002)» (Харків). Отримано п'ять позитивних рішень та патентів на винаходи України.

На кафедрі здійснюється підготовка наукових кадрів за спеціальностями, які відповідають напрямам діяльності кафедри. Щорічно один слухач приймається в аспірантуру (з відривом або без відриву від виробництва). За індивідуальними планами два викладачі кафедри працюють над



Захист курсового проекту



Практичні заняття в лабораторії електротехніки та електроніки

докторськими дисертаціями та два над кандидатськими (пошукувачі). Це цілком задовольняє потреби кафедри у спеціалістах вищої кваліфікації. Порівняно з попередніми роками спостерігається стабілізація темпів підготовки наукових кадрів, що свідчить про набуття необхідного наукового потенціалу.

Велику увагу колектив кафедри приділяє науковій роботі студентів. Щороку проводяться кафедральні студентські конференції. З них після відбору чотири роботи представляються на студентську конференцію факультету. Дві найкращі відзначаються грошовими преміями та публікуються у наукових збірниках. Крайні з них подають на університетський чи республіканський конкурс студентських робіт, результати досліджень впроваджуються у навчальний процес.

На кафедрі реалізуються дві науково-дослідні роботи: «Теорія і реалізаційні основи інваріантних п'єзореzonансних коливальних систем», «Розробка методів та засобів вимірювання параметрів серцево-судинної системи людини».

Кафедра радіоелектронних апаратів і телекомунікацій

Створенню кафедри радіоелектронних апаратів і телекомунікацій передувало відкриття у 1988 р. на кафедрі радіотехніки та обчислювальних систем механічного факультету нової спеціальності — «Конструювання і технологія радіоелектронних засобів». Уже за два роки на новому факультеті машинобудування та радіотехніки, що продовжив підготовку фахівців за цим напрямом, було створено окрему кафедру — конструювання радіоелектронних засобів, яка стала випусковою для цієї спеціальності. З 1991 р. вона працює у складі факультету радіоелектроніки.

Відповідно до змін у попиті на фахівців спеціальність «Конструювання та технологія радіоелектронних засобів» у 1998 р. змінила назву на «Виробництво електронних засобів» (ВЕЗ).

З 2000 р. випускники спеціальності «ВЕЗ» отримують одну із двох спеціалізацій: «Електронні апарати банківських систем та засоби захисту інформації» та «Виробництво, експлуатація та ремонт електронних апаратів».

Перший випуск відбувся в 1993 р. — 22 спеціалісти денної форми навчання. Тепер кафедра готує інженерів за спеціальністю «Виробництво електронних засобів» (денна та заочна форми навчання). Навчальний процес прово-



Проведення лабораторних робіт у лабораторії електротехніки та електроніки

диться із 40 профільних дисциплін для спеціальності «ВЕЗ», трьох загальнотехнічних дисциплін для спеціальності «Радіотехніка», трьох дисциплін для спеціальностей «Електропобутова техніка» та «ІТП», а також одна дисципліна для спеціальності «Трудове навчання» гуманітарно-педагогічного факультету.

З 1991 р. при кафедрі проводиться щорічна міжнародна науково-технічна конференція «Вимірювальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах». У 1997 р. засновано міжнародний науково-технічний журнал із такою ж назвою, включений до переліку фахових видань ВАК України. Загалом за п'ять років було опубліковано близько 800 статей, видано 5 збірників наукових праць конференцій із більш ніж 500 доповідями. Журнал співпрацює із провідними науковцями та вишами не лише України, а й країн Європи, США, Канади.

Викладачі кафедри беруть активну участь у міжнародних та всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях.

Кафедра електротехніки

Кафедра була створена в 1968 р. і розміщувалась у першому навчальному корпусі. Першим її завідувачем був к. т. н. В. О. Школьний, старшими викладачами — В. А. Дубасов, Ф. А. Григоров, асистентами — В. І. Кушнір, Є. Б. Опольський. У цей час створювалися перші лабораторії з електротехніки та електроніки. Протягом 1970 року кафедру очолював к. т. н. В. І. Парафенко, а у 1971–1977 рр. — доцент, к. т. н. В. І. Скринник. За цей період до колективу приєдналися кандидати наук І. Й. Юзвішин, М. А. Ткаченко, О. Д. Король, А. І. Зуборовський, В. Д. Косенков, асистенти Л. В. Пастернак, Л. В. Скубій, А. В. Кулікова, П. Н. Присяжнюк, І. С. Чук.

Упродовж 1977–1987 рр. кафедру очолював доцент А. І. Зуборовський, у 1987–1988 навчальному році — доцент В. Д. Косенков. У цей час була переоснащена лабораторія теоретичних основ електротехніки та створена нова лабораторія загальної електротехніки й електроніки.

Протягом 1988–1989 року колективом керував доцент В. Д. Ісаєв, а в 1989 р. кафедра увійшла до складу кафедри фізики.

У 2004 р. кафедра електротехніки відділилася від кафедри фізики і її очолив професор В. Д. Косенков.

КАФЕДРА РАДІОТЕХНІКИ ТА ЗВ'ЯЗКУ



Перший ряд зліва направо: В. В. Мартинюк, І. С. Пятін, А. А. Таранчук, О. М. Шинкарук, Г. П. Карпова, А. В. Горошко, Л. Г. Гальпер, Ю. М. Бойко, Л. В. Карпова, В. І. Стецюк, О. О. Савченко. Другий ряд: І. І. Чесановський, В. П. Євтушок, П. С. Загурний, В. В. Мішан, Л. А. Бачинська, Ю. В. Кирилюк, Л. Л. Футорняк, Д. А. Макаришкін. Третій ряд: В. Є. Гавронський, В. Р. Любчик

Професорсько-викладацький склад кафедри характеризується поєднанням досвідчених викладачів із початківцями. Нині підготовку радіоінженерів забезпечують такі фахівці:

Олег Миколайович Шинкарук — завідувач кафедри, д. т. н., проф. З 2010 р. виконує обов'язки проректора з організації діяльності, контролю та перспективного розвитку ХНУ. Викладає: «Надійність та експлуатація РЕЗ», «Основи теорії передавання інформації», «Основи наукових досліджень» та ін. Автор більше 70 наукових праць, близько десяти деклараційних патентів.

Юлій Миколайович Бойко — к. т. н., доц. Випускник Технологічного університету Поділля 1998 р. Читає дисципліни: «Генерування та формування сигналів», «Приймання та оброблення сигналів», «Радіоавтоматика», «Інформаційні системи оптичного діапазону» тощо. Є автором понад 80 наукових робіт.

Віталій Євгенович Гавронський — к. т. н., доц. У 2000 р. закінчив Технологічний університет Поділля. Викладає основи електродинаміки, комп'ютерні мережі з радіодоступом, моделювання телекомунікаційних пристроїв та мереж, навігаційні системи в автомобільному транспорті, елементну базу автомобільних електронних систем.

Андрій Володимирович Горошко — к. т. н., доц. Випускник Технологічного університету Поділля 1999 р. Викладає предмети: «Акустика та акустичні пристрої», «Електроживлення РЕЗ», «Основи перетворювальної техніки», «Супутникові інформаційні мережі», «Спецрозділи інформатики» та ін. Має більше 40 наукових праць, зокрема три патенти на винаходи.

Віталій Романович Любчик — к. т. н., доц. У 1996 р. закінчив Технологічний університет Поділля. Читає дисципліни: «Радіoeлектронні системи», «Захист інформації», «Моделювання та проектування радіoeлектронних інформаційних систем», «Математичне моделювання систем та процесів». Автор більше 50 наукових праць, одного підручника, десяти патентів на винаходи.

Валерій Володимирович Мартинюк — к. т. н., доц. Випускник Хмельницького технологічного інституту 1993 р. Розробив та впровадив у виробництво три системи для вимірювання і контролю параметрів електрохімічних суперконденсаторів. Викладає «Цифрове оброблення сигналів», «Метрологію, стандартизацію та сертифікацію радіoeлектронної апаратури». Автор більше 50 наукових праць, патенту на винахід.

Ілля Станіславович Пятін — к. т. н., доц. У 1992 р. закінчив Хмельницький технологічний інститут. Читає предмети: «Сигнали та процеси в радіотехніці», «Бази даних», «Інтернет-технології» та ін. Автор 60 наукових праць, десяти патентів на винаходи.

Алла Анатоліївна Таранчук — к. т. н., доц. Викладає системи рухомого радіозв'язку, цифрові пристрої. Є автором 30 наукових і методичних робіт, навчального посібника, п'ятьох патентів на винахід.

Іван Іванович Чесановський — к. т. н., доц. Викладає дисципліни: «Завадостійкість та електросумісність РЕЗ», «Антенні системи», «Пристрої мікрохвильового діапазону». Автор 19 наукових праць.

Олександр Олексійович Савченко — к. т. н., доц. Читає дисципліни: «Радіовимірювання», «Цифрові пристрої радіомереж» та інші. Автор 19 наукових праць.

Віктор Володимирович Мішан — к. т. н., доц. Читає предмети: «Мікропроцесори в РЕЗ», «Радіолінії та радіомережі», «Периферійні пристрої інформаційних мереж».

Леонід Георгійович Гальпер — ст. викл. Читає пристрої НВЧ та антени. Автор більше 20 наукових та методичних робіт.

Володимир Павлович Євтушок — ст. викл. Викладає предмети: «САПР РЕЗ», «Основи комп'ютерного проектування та моделювання РЕЗ», «Матстатистика та інформаційні системи» тощо.

Микола Іванович Катрічев — ст. викл. Викладає аналогові електронні пристрої та радіомовлення.

Денис Анатолійович Макаришкін — к. т. н., ст. викл. Читає електродинаміку та поширення радіохвиль, технічну та прикладну електродинаміку, математичні методи прикладної електродинаміки, електронні і квантові прилади НВЧ, електромагнітну сумісність РЕЗ, сучасні елементні бази, радіoeлектронні і інформаційні системи та мережі тощо.

Леся Вікторівна Карпова — к. т. н., ст. викл. Викладає сигнали та процеси в радіотехніці та ін.

Віктор Іванович Стецюк — к. т. н., ст. викл. Читає основи телебачення, техніку телебачення, системи та мережі телебачення тощо. Автор 13 наукових статей, восьми методичних матеріалів, навчального посібника, двох патентів на винахід.

Навчально-виробничу діяльність забезпечують зав. лабораторії Петро Станіславович Загурний, провідний інженер Леонід Леонідович Футорняк, інженери I кат. Людмила Анатоліївна Бачинська, Галина Петрівна Карпова, Юрій Валентинович Кирилюк.

КАФЕДРА РАДІОЕЛЕКТРОННИХ АПАРАТІВ І ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ



Зліва направо: В. І. Лужанський, Л. О. Ковтун, О. П. Войтюк, Ю. О. Бабій, І. В. Троцишин, К. Л. Горяченко, О. І. Полікаровських, І. С. Бойко

Іван Васильович Троцишин — завідувач, д. т. н., проф., автор більше 250 наукових праць, 20 авторських свідоцтв та восьми патентів на винаходи, трьох навчальних посібників і двох монографій. Викладає елементну базу електронних апаратів, оптоелектронні пристрої.

На кафедрі працюють кандидати технічних наук, доценти: Юлія Олександрівна Бабій (автор 25 наукових та методичних праць; викладає теорію електров'язку, системи комутації в електров'язку), Сергій Валентинович Бех (має більше 40 наукових робіт, п'ять методичних розробок; читає дисципліни: «Конструювання пристроїв

надвисоких частот», «Конструювання та технології радіоелектронних засобів»), Олег Петрович Войтюк (автор 50 наукових праць; викладач обчислювальної техніки та мікропроцесорів, комп'ютерного моделювання радіоелектронних пристроїв), Костянтин Леонідович Горяченко (має 40 наукових робіт; читає предмети: «Технологія деталей», «Електроживлення систем зв'язку»), Людмила Олександрівна Ковтун (автор 25 наукових праць; викладає предмети: «Основи схемотехніки», «Основи теорії інформації та кодування»), Віктор Ігорович Лужанський (має 40 наукових робіт; читає дисципліни: «Вступ до фаху», «Супутникові системи передачі»), Володимир Степанович Петрушак (автор 25 наукових праць; викладач телекомунікаційних та інформаційних мереж, основ радіоелектроніки), Олег Сергійович Пивовар (має 50 наукових робіт; викладає дисципліни: «Системи мобільного зв'язку», «Інтегральна цілісність сигналів»), Сергій Костянтинович Підченко (автор більше 80 наукових праць, семи авторських свідоцтв та патентів на винаходи, двох навчальних посібників; читає предмети: «Напрямні системи електричного та оптичного зв'язку», «Кінцеві пристрої абонентського доступу»), Олексій Ілліч Полікаровських (має 40 наукових робіт; викладає предмети: «Захист інформації в телекомунікаційних системах», «Радіоелектронні засоби телекомунікацій»), Олександр Костянтинович Яновицький (автор 50 наукових праць, восьми авторських свідоцтв і патентів на винаходи; читає дисципліни: «Телекомунікаційні та інформаційні мережі», «Основи радіоелектроніки»).

КАФЕДРА ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ



Зліва направо: О. М. Качуровський, В. Д. Бідюк, Л. В. Пастернак, І. С. Чук, В. Д. Косенков, Т. В. Письменюк, Л. В. Скубій, А. С. Каштальян, Л. І. Молчанова, М. Л. Тельманов

Навчально-виховний процес на кафедрі забезпечують:

Володимир Данилович Косенков — завідувач кафедри, к. т. н., проф. Працює в університеті з 1975 р. Оpubлікував більше 100 наукових праць, має 32 авторські свідоцтва та патенти на винаходи, видав два навчальні посібники. Читає дисципліни: «Теорія електричних кіл», «Теоретичні основи електротехніки».

Леонід В'ячеславович Скубій — к. т. н., доц. Викладає у виші з 1974 р. Має понад 100 наукових робіт, 30 авторських свідоцтв та патентів на винаходи, 20 методичних розробок. Читає предмети: «Комп'ютерна електроніка», «Електроніка та мікросхемотехніка».

Антоніна Сергіївна Каштальян — к. т. н., ст. викл. Випускниця факультету телекомунікаційних систем ХНУ (2005 р.). Видала 25 наукових та методичних праць, автор двох патентів на винаходи. Викладає дисципліни: «Електротехніка, електроніка та мікропроцесорна техніка», «Комп'ютерна схемотехніка й архітектура ЕОМ».

Людмила Віталіївна Пастернак — ст. викл., доц. ХНУ. Працює в університеті з 1973 р. Є автором 52 наукових та методичних робіт, навчального посібника. Викладає основи теорії кіл.

Володимир Дмитрович Бідюк — ст. викл. Закінчив факультет радіоелектроніки Хмельницького технологічного інституту у 1993 р., працює у виші з 1973 р. Оpubлікував 18 наукових та методичних праць. Читає дисципліну «Теоретичні основи електротехніки».

Іван Степанович Чук — ст. викл. Працює в університеті з 1979 р. Автор 30 наукових і 15 методичних робіт, восьми авторських свідоцтв та патентів на винаходи. Викладає предмети: «Електротехніка», «Електротехніка й основи промелектроніки».

Лариса Іванівна Молчанова — асист. Працює у виші з 1979 р. Видала 22 наукові та методичні праці. Читає дисципліни: «Комп'ютерна електроніка», «Електроніка та мікросхемотехніка».

На кафедрі електротехніки Хмельницького національного університету працюють також старші лаборанти Олег Миколайович Качуровський і Тетяна Валеріївна Письменюк. Завідувач лабораторій кафедри — Михайло Лазарович Тельманов.

ФАКУЛЬТЕТ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ ТА ПРОГРАМУВАННЯ

Підготовка спеціалістів із комп'ютерних систем і мереж розпочалась в університеті ще в 1988 р. У структурі тодішнього факультету машинобудування та радіотехніки кафедра електронно-обчислювальних систем (завідувач — к. т. н., доц. В. Ф. Бардаченко) готувала фахівців за спеціальністю «Обчислювальні машини, системи, комплекси та мережі» (сьогодні — «Комп'ютерні системи та мережі»). У 1996 р. кафедру перейменовано в кафедру комп'ютерних систем. Її завідувачем до 2004 р. був доктор технічних наук, професор В. М. Локазюк. У травні 2004 р. з відкриттям нової спеціальності — «Системне програмування» — на основі кафедри комп'ютерних систем було створено дві нові: кафедру комп'ютерних систем і мереж та кафедру системного програмування.

У вересні 2004 р. було сформовано факультет комп'ютерних систем та програмування у складі трьох кафедр: комп'ютерних систем і мереж, системного програмування, фізики.

Першим деканом факультету з вересня 2004 р. по серпень 2005 р. був доктор технічних наук, професор В. М. Локазюк (1945–2010). Він закінчив Кам'янець-Подільський державний педагогічний інститут за спеціальністю «Фізика» в 1970 р. У 1990 р. захистив кандидатську, а в 1995 р. — докторську дисертацію. Автор 14 навчальних посібників та монографій, більше 200 наукових праць, 18 авторських свідоцтв. В. М. Локазюк підготував трьох докторів наук та 18 кандидатів наук.

Із вересня 2005 р. факультет очолює кандидат технічних наук, доцент О. С. Савенко. У 1993 р. закінчив Кам'янець-Подільський державний педагогічний інститут за спеціальністю «Математика». Почав працювати у Технологічному університеті Поділля з 1995 р. на посаді асистента кафедри електронно-обчислювальних систем і в 1999 р. захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю «Обчислювальні машини, системи та мережі». Займається дослідженням та діагностуванням комп'ютерних систем на наявність шкідливого програмного забезпечення. Опублікував більше 50 наукових праць. У 2007 р. був нагороджений почесною грамотою МОНУ за плідну роботу з обдарованою студентською молоддю.



Заняття в обчислювальному центрі, 1980-ті рр.

На факультеті працює 4 доктори наук, професори та 28 кандидатів наук, доцентів. Викладачі готують кандидатські та докторські дисертації за спеціальностями «Комп'ютерні системи та компоненти», «Інформаційні технології». За період 1988–2011 рр. захищено 4 докторські та 24 кандидатські дисертації.

У загальноуніверситетському рейтингу факультет за результатами роботи у 2004–2005, 2006–2007 навчальних роках посідав третє місце, а за 2008–2009 навчальний рік — друге. Кафедра системного програмування посідала перше місце в рейтингу кафедр у групі інженерно-технічних кафедр за 2006–2007 та 2007–2008 навчальні роки та третє- за 2008–2009-й. У конкурсі за підсумками науково-дослідної роботи кафедра посіла перше місце в 2007, 2008 та 2011 роках. Кафедра посіла перше місце в рейтингу кафедр у групі інженерно-технічних кафедр за 2009–2010 навчальний рік.

Початком стрімкого розвитку наукової школи «Технічна діагностика комп'ютерних систем» став захист завідувачем кафедри комп'ютерних систем В. М. Локазюком у 1995 р. докторської дисертації «Методи та засоби комбінованого діагностування цифрових структур з компонентами підвищеного ступеня інтеграції». Основною метою роботи було вирішення проблеми автоматизації пошуку несправностей цифрових та мікропроцесорних пристроїв і відповідних систем шляхом подальшого розвитку теорії та методології тестового діагностування з розробленням апаратних і програмних засобів реалізації тестового комбінованого діагностування. У дисертації запропоновано концепцію тестового комбінованого діагностування цифрових структур, сформовано теорію розробки методик та способів ідентифікації нелогічних динамічних несправностей цифрових структур, що базується на модифікованій моделі прояву несправностей динамічного типу, розроблені методики, способи й алгоритми ідентифікації нелогічних динамічних несправностей, зумовлених «змаганнями» сигналів, шинною структурою цифрових пристроїв і пов'язаних із викривленням фронтів імпульсних сигналів. Також у роботі запропоновано методику розробки структур і визначення параметрів проєктованих систем



Практичне заняття з дисципліни «Структури даних та алгоритми»

тестового комбінованого діагностування з урахуванням порівняльної оцінки проєктованих варіантів, сформульовані принципи побудови апаратури і програмного забезпечення автоматизованого діагностування цифрових пристроїв з компонентами підвищеного ступеня інтеграції.

Робота над дисертаціями у науковій школі технічної діагностики обчислювальних пристроїв та систем під керівництвом д. т. н., професора В. М. Локазюка триває дотепер.

За період діяльності факультету було видано низку монографій і навчальних посібників із грифом Міністерства освіти та науки: «Комбинируемое диагностирование и надежность вычислительных устройств» (В. Н. Локазюк, В. А. Карякин, 1994), «Контроль і діагностування обчислювальних пристроїв та систем» (В. М. Локазюк, 1996), «Мікропроцесори та мікроЕОМ у виробничих системах» (В. М. Локазюк, 2001), «Інтелектуальне діагностування мікропроцесорних пристроїв та систем» (В. М. Локазюк, О. В. Поморова, А. О. Домінов, 2001), «Мікропроцесори та мікро-ЕОМ у виробничих системах» (В. М. Локазюк, 2002), «Надійність, помилки і тестування програмного забезпечення комп'ютерних пристроїв та систем» (В. М. Локазюк, 2003), «Системне програмне забезпечення» (В. М. Джулій, О. С. Савенко, І. В. Муляр, 2003), «Надійність, контроль, діагностика і модернізація ПК» (В. М. Локазюк, Ю. Г. Савченко, 2004), «Основи інформатики» (В. М. Локазюк, В. І. Спиридонов, В. М. Джулій, 2004), «Інтелектуальні системи підтримки прийняття рішень» (Б. М. Герасимов, В. М. Локазюк, О. Г. Оксіук, О. В. Поморова, 2007), «Теоретичні основи, методи та засоби інтелектуального діагностування комп'ютерних систем» (О. В. Поморова, 2007), «Отказоустойчивые встроенные системы на программируемой логике» (Е. В. Бабешко, В. А. Куланов, В. Н. Локазюк, С. Б. Остроумов, О. В. Поморова, Ю. Н. Прохорова, В. С. Харченко, 2008), «Моделирование гарантоспособных систем и сетей» (В. С. Харченко, А. В. Боярчук, С. А. Куланов, В. Н. Локазюк, О. Н. Одарущенко, О. В. Поморова, А. А. Фурманов, 2008) та ін.

Кілька років поспіль (2002–2007) колектив викладачів під керівництвом професора В. М. Локазюка спільно з НВК «Київський інститут автоматики», Хмельницькою дирекцією ВАТ «Укртелеком», Подільською телефонною компанією «Мітел», Хмельницьким обласним правлінням науково-технічного товариства радіотехніки, електроніки та зв'язку, науково-виробничим підприємством «Електронні системи» проводив Міжнародну науково-практичну конференцію «Комп'ютерні системи в автоматизації виробничих



Практичне заняття в лабораторії системного програмування

процесів». Щоразу в ній брали участь більше 150 науковців. За результатами конференції виходив науковий фаховий журнал «Вісник Хмельницького національного університету».

У 2006 та 2007 рр. спільно із Хмельницьким інститутом економіки і підприємництва було проведено Всеукраїнську наукову конференцію студентів, аспірантів та молодих учених «Інтелектуальний потенціал молоді в науці і техніці».

У 2002–2007 рр. на кафедрі комп'ютерних систем проходила Всеукраїнська студентська олімпіада з навчальної дисципліни «Технічна діагностика обчислювальних пристроїв та систем». У ній брали участь студенти із багатьох вишів України.

Протягом 2006–2008 рр. колектив кафедри комп'ютерних систем та мереж спільно з малим приватним підприємством «OpenSystem» проводив Всеукраїнську студентську олімпіаду із програмування мікропрограмних автоматів та мікроконтролерних систем.

У 2009–2011 рр. вперше в Україні на базі Хмельницького національного університету було організовано Всеукраїнську студентську олімпіаду із дисципліни «Комп'ютерні мережі».

Кафедра комп'ютерних систем і мереж

У 2004–2005 навчальному році кафедру очолював к. т. н., доцент Ю. В. Хмельницький. А з червня 2005 р. — доктор технічних наук, професор, академік Міжнародної академії інформатизації, директор інформаційно-комп'ютерного центру університету О. А. Мясіщев. Основний напрям його наукової діяльності — дослідження у галузі комутації та маршрутизації IP-трафіку. Практичним застосуванням результатів досліджень стало створення комп'ютерної мережі університету та організації її виходу в інтернет через кабельні та супутникові лінії зв'язку. Перспективою наукового розвитку зазначеного напрямку є дослідження можливостей TCP/IP мереж для організації високопродуктивних паралельних обчислень.

Викладачі кафедри здійснюють наукові дослідження у таких напрямках: захист інформації в комп'ютерних системах (В. М. Джулій), методологія адаптивного діагностування комп'ютерних мереж (Ю. В. Хмельницький), дистанційне діагностування засобів обчислювальної техніки (О. В. Огневий), інтелектуальні системи робототехніки (В. М. Чешун), системи автоматизованого проєктування засобів обчислювальної техніки (С. Р. Красильников), використання штучних нейронних мереж для автоматизації



Лабораторія системного програмного забезпечення кафедри системного програмування



Заняття в лабораторії оптоелектроніки



Студенти в лабораторії атомної фізики

виробничих процесів (В. І. Чорненький), засоби дрібнозернистого паралельного програмування для моделювання біологічних систем (В. О. Бойчук), інформаційне забезпечення процесу діагностування (І. В. Муляр).

Кафедра системного програмування

Протягом 2004–2010 рр. завідувачем кафедри був доктор технічних наук, професор, академік Міжнародної академії комп'ютерних наук та систем та Міжнародної академії інформатизації В. М. Локазюк. Спільно з іншими викладачами він отримав понад 15 патентів і авторських свідоцтв на корисні моделі та винаходи.

З 2011 р. роботою колективу керує доктор технічних наук, професор О. В. Поморова.

Викладачі кафедри виконують такі науково-дослідні роботи за грантами, госпдоговірними темами та за держбюджетним фінансуванням: «Розробка теоретичних основ експертної системи діагностування цифрових та мікропроцесорних пристроїв модернізації автоматичних телефонних станцій», «Методологія тестового комбінованого діагностування мікропроцесорних пристроїв та систем (МПП та С) на базі компонентів штучного інтелекту», «Розробка теоретичних основ оптимального вибору стратегій і методик комплексної модернізації провідного телефонного зв'язку», «Розробка інформаційно-пошукової системи для прийняття рішень щодо надання послуг телефонного зв'язку», «Теорія нейромережних і нечітких моделей та методологія створення інтелектуальних систем діагностування комп'ютерних пристроїв», «Теорія інтелектуального діагностування відмовостійких комп'ютерних систем із програмованою логікою», «Дослідження методів внесення апріорної діагностичної інформації в структуру штучних нейронних мереж для реалізації процесу діагностування комп'ютерних систем», «MSc and PhD Studies in Aerospace Critical Computing» (Проект TEMPUS — MASTAC, Великобританія), «Методологія інтелектуального автоматизованого оцінювання відповідності програмного забезпечення систем критичного застосування вимогам».

Кафедра фізики

Кафедра фізики є спадкоємницею кафедри фізики і математики загальноосвітнього факультету, переведеного у 1962 р. з Українського поліграфічного інституту Львова у м. Хмельницький. Деканом цього факультету був С. М. Ганжуров, а першим завідувачем кафедри фізики — Й. М. Кулик. Серед перших співробітників кафедри були В. О. Чикирда, В. І. Пилипів, Є. Б. Геріш. У 1964 р. внаслідок реорганізації загальнотехнічного факультету кафедра фізики і математики поділилася на дві: кафедру фізики і кафедру вищої математики. Першу очолив доцент В. К. Зотін. Усі лабораторії кафедри розміщувалися у першому корпусі.

Протягом 1968–1973 рр. завідувачем був І. Д. Коломієць. У цей період інтенсивно збагачувалась матеріальна база і кадровий склад. Серед викладачів слід пригадати С. В. Дерев'янца, К. І. Поливанову, С. Г. Скакуна, І. В. Голуб'яка, І. М. Саламатіна, О. О. Лисенка. Колектив починає активно опановувати квантову електроніку, виконувати замовлення підприємств та госпдоговірні науково-дослідні роботи. Першою і успішною була тема «Застосування лазерів для вимірювання розмірів деталей на токарному станку». До роботи над нею були залучені нові працівники: В. М. Голонжка, М. В. Бородай, Л. В. Скубій, які згодом захистили дисертації і перейшли на викладацьку роботу.

У 1973–1996 рр. керівниками кафедри були М. М. Чіркін, В. Б. Дроздовський, І. І. Качурик, М. О. Кондратюк, В. В. Ковалевський. Під їх керівництвом виконувалася низка замовлень промислових підприємств у різних галузях.

Із 1996 р. кафедру очолює к. фіз.-мат. н., професор В. М. Голонжка. За період його роботи на цій посаді до навчального плану додалися дві дисципліни: «Оптоелектроніка» та «Волоконно-оптичні системи передачі інформації». Колектив складають 11 викладачів.

Основні напрями науково-дослідної роботи кафедри такі: «Вимірювання втрат у трансформаторних сталях», «Визначення вуглецю в сталях, вдосконалення у виробництві аміачної селітри», «Дослідження напівпровідникових матеріалів для світло діодів», «Вирощування кристалів», «Візуалізація інфрачервоного випромінювання».

КАФЕДРА КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ ТА МЕРЕЖ
І КАФЕДРА СИСТЕМНОГО ПРОГРАМУВАННЯ



*Перший ряд зліва направо:
Є. Г. Гнатчук, В. Ю. Тітова;
другий ряд: Р. П. Графов,
С. М. Лисенко, В. М. Чешун,
І. В. Муляр, Т. І. Чешун,
С. Р. Красильников, О. А. Мясіщев;
третій ряд: Т. В. Блащук,
Л. Ф. Хрущ, Т. О. Говорущенко,
В. М. Джулій,
В. О. Бойчук, В. В. Гончарук,
В. І. Чорненький, І. В. Гурман
четвертий ряд: Ю. П. Кльоц,
С. В. Мостовий, Д. М. Медзатий,
О. В. Поморова,
О. С. Савенко, А. Ф. Крищук,
О. В. Огневий, Ю. В. Хмельницький,
О. М. Павлов*

У колективі кафедри системного програмування — 11 викладачів та чотири інженерно-технічних працівники.

Оксана Вікторівна Поморова — завідувач кафедри, д. т. н., проф. Ініціатор та керівник низки міжнародних проєктів «TEMPUS», які виконує кафедра. Напрями наукових досліджень: «Методологія та засоби інтелектуального діагностування комп'ютерних систем», «Верифікація і валідація програмного забезпечення критичного застосування», «Моделювання баз знань та спеціалізованих комп'ютерних систем».

Єлизавета Геннадіївна Гнатчук — к. т. н., доц. Проводить наукові роботи за темою «Верифікація програмного забезпечення на основі нечіткої логіки».

Тетяна Олександрівна Говорущенко — к. т. н., доц. Напрями досліджень: «Інтелектуальне діагностування програмного забезпечення», «Інтелектуальне оцінювання та прогнозування характеристик якості програмного забезпечення».

Руслан Прокопович Графов — к. т. н., доц. Вивчає методи та засоби синтезу оптимальних структур інформаційних мереж.

Юрій Павлович Кльоц — к. т. н., доц. Напрям наукових досліджень — «Розпізнавання об'єктів на зображеннях».

Андрій Федорович Крищук — асист. У колі наукових інтересів — методи та засоби антивірусного діагностування комп'ютерних систем на наявність шкідливого програмного забезпечення.

Сергій Миколайович Лисенко — к. т. н. Досліджує методи та засоби антивірусного діагностування комп'ютерних систем на наявність шкідливого програмного забезпечення.

Дмитро Миколайович Медзатий — к. т. н., доц. Напрями наукових досліджень — «Інтелектуальні методи та засоби прогнозування працездатності комп'ютерних пристроїв та систем», «Інтелектуальні системи керування мобільними роботами».

Сергій Володимирович Мостовий — асист. Вивчає методи та засоби прогнозування стану взаємоблокування процесів у комп'ютерних системах.

Олег Станіславович Савенко — к. т. н., доц., декан факультету комп'ютерних систем та програмування ХНУ. Займається діагностуванням комп'ютерних систем на наявність шкідливого програмного забезпечення.

Віра Юріївна Тітова — к. т. н., доц. Напрями наукових досліджень — «Інтелектуальні системи підтримки прийняття рішень для процесів управління», «Інтелектуальні системи верифікації програмного забезпечення на основі штучних нейронних мереж».

На кафедрі комп'ютерних систем і мереж працює дев'ять викладачів та три інженерно-технічні працівники.

Олександр Анатолійович Мясіщев — завідувач кафедри, д. т. н., проф. Викладає теорію проєктування комп'ютерних мереж і систем, високопродуктивні обчислювальні системи, комп'ютерні мережі. Головні напрями його наукової роботи — високопродуктивні обчислення для вирішення класу задач лінійної алгебри, теорія і практика побудови комп'ютерних мереж на базі стека протоколів TCP/IP. Має більше 150 наукових і навчально-методичних праць.

Вадим Олександрович Бойчук — к. т. н., доц. Читає предмети: «Ресурси мережі Інтернет», «Проєктування мікроконтролерних систем», «Проєктування спеціалізованих процесорів».

Володимир Миколайович Джулій — к. т. н., доц. Викладає дисципліни: «Захист інформації в комп'ютерних системах», «Мережні інформаційні технології», «Організація наукових досліджень». Автор більше 80 публікацій, трьох підручників із грифом МОН України.

Сергій Романович Красильников — к. т. н., доц., заступник декана факультету комп'ютерних систем та програмування. Читає предмети: «Інформаційні технології», «Технології проєктування комп'ютерних систем», «Комп'ютерні мережі». Має два авторські свідоцтва на винаходи, понад 40 публікацій.

Ігор Володимирович Муляр — к. т. н., доц. Викладає основи конструювання комп'ютерних систем, комп'ютерну графіку, комп'ютерні системи з програмованою логікою. Автор понад 40 наукових праць та підручника.

Олександр Вікторович Огневий — к. т. н., доц. Викладач комп'ютерних систем і проєктування мікропроцесорних пристроїв. Є автором 38 публікацій, авторського свідоцтва на винахід.

Юрій Владиславович Хмельницький — к. т. н., доц. Читає предмети: «Інформаційні технології управління», «Периферійні пристрої», «Комп'ютерні телекомунікаційні системи». Має 70 наукових праць, авторське свідоцтво на винахід.

Віктор Миколайович Чешун — к. т. н., доц. Викладає комп'ютерну схемотехніку, математичні методи моделювання й оптимізації рішень. Є автором більше 100 наукових праць.

Віталій Іванович Чорненький — к. т. н., доц. Читає дисципліни: «Аналого-цифрова схемотехніка», «Основи метрології та вимірювальної техніки». Автор понад 50 наукових праць.

КАФЕДРА ФІЗИКИ



Зліва направо:
Є. Б. Герши,
А. В. Ткачук,
Г. С. Корчовий,
М. В. Бородай,
І. П. Клюс,
О. В. Федорець,
В. М. Голоджка,
В. Д. Круць,
В. В. Новікова,
Я. М. Дубініна,
Ю. П. Заспа,
Г. І. Костишина,
З. Т. Драпак,
І. Д. Коломієць,
О. І. Єрмоєнко

Професорсько-викладацький склад кафедри фізики читає дисципліну «Загальна фізика». Навчальний процес забезпечують:

Василь Миколайович Голоджка — завідувач кафедри, к. ф.-м. н., проф. Викладає в університеті з 1973 р. Автор 80 наукових та навчально-методичних робіт, двох патентів на винаходи. У колі його наукових інтересів — дослідження електричних центрів захоплення в кристалах. Нагороджений знаком «Відмінник освіти України».

Микола Васильович Бородай — к. ф.-м. н., доц. Працює у виші з 1973 р. Є автором понад 90 наукових та навчально-методичних праць. Тематика його наукових робіт охоплює вивчення явищ перенесення випромінювання у волокнистих теплоізоляціях із органічних і неорганічних волокон.

Зеновій Теодорович Драпак — к. ф.-м. н., доц. Викладає в університеті з 1984 р. Має 76 наукових та навчально-методичних праць, патент на винахід. До кола наукових інтересів вченого належить вплив електричного і магнітного полів на властивості води та водних розчинів, фізико-хімічні властивості твердих розчинів на основі A4 B6.

Юрій Петрович Заспа — к. ф.-м. н., доц. Працює у навчальному закладі з 1992 р. Автор 50 наукових і науково-методичних робіт, двох патентів на винахід. Тема його наукових досліджень — динамічна саморегуляція контактних трибосистем. Нагороджений грамотою МОН України (2007), лауреат обласного конкурсу науково-дослідних робіт (2009).

Олександр Іванович Єрмоєнко — ст. викл., пошукач кафедри фізики твердого тіла Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича. Викладає у виші з 1997 р. Є автором 12 наукових праць. У колі його наукових інтересів — вивчення особливостей хімічного зв'язку у кристалах (системи CdSb, ZnSb).

Іван Іванович Качурик — д. ф.-м. н., проф., член Нью-Йоркської академії наук. Працює в університеті з 1979 р. Автор 70 наукових робіт, двох монографій англійською мовою (з математики та теоретичної фізики). Тема наукових пошуків — розвиток і застосування у релятивістській квантовій фізиці теоретико-групових методів. Нагороджений нагрудним знаком «Відмінник освіти України». Лауреат двох міжнародних премій із теоретичної фізики. Переможець обласних конкурсів із науково-дослідної роботи у номінації «Фундаментальні науки» (2005, 2009).

Ігор Петрович Клюс — к. ф.-м. н., доц., голова конкурсної комісії з присудження обласної премії з фундаментальних і прикладних наукових робіт (2005–2011). Викладає у навчальному закладі з 1975 р. Має 124 наукові та навчально-методичні праці, вісім винаходів, 15 патентів на винаходи. До кола наукових інтересів вченого належить дослідження фізико-хімічних властивостей модифікованої аміачної селітри з метою використання її як складової мінеральних добрив. Нагороджений нагрудним знаком «Винахідник СРСР», п'ятьма почесними грамотами Хмельницької обласної ради і держадміністрації, Почесною грамотою Верховної Ради України. В 2006 р. йому присвоєно звання «Заслужений працівник освіти України».

Ігор Дмитрович Коломієць — к. ф.-м. н., доц. Працює в університеті з 1968 р. Автор 79 наукових та навчально-методичних робіт. Тематика наукових досліджень — теорія залишкового електроопору неоднорідних сплавів.

Галина Іванівна Костишина — к. пед. н., доц. Викладає у виші з 1976 р. Є автором 47 наукових та навчально-методичних праць, монографії, двох посібників. Тема наукової роботи — теорія і методика професійної освіти вищої технічної школи.

Віра Володимирівна Новікова — ст. викл. Працює в університеті з 1981 р. Має 22 наукові праці. До кола наукових інтересів належить вивчення термодинамічних властивостей напівпровідників.

Андрій Васильович Ткачук — викладач. У Хмельницькому національному університеті з 2011 р. Тема його наукової роботи — вібраційна обробка деталей у сипких середовищах.

Валерій Васильович Шевеля — д. т. н., проф., член редколегії наукових журналів «Проблеми трибології» та «Вісник ХНУ». Працює на кафедрі з 1997 р. Автор 257 наукових праць, двох монографій, п'яти винаходів. Тема наукових досліджень — вплив трибохімічних реакцій на динамічні характеристики і працездатність вузлів тертя.

У навчально-виробничій та освітній діяльності кафедри фізики беруть активну участь представники навчально-допоміжного складу: завідувач лабораторій Євген Броніславович Герши (працює у виші з 1972 р., заслужений працівник університету), лаборант Григорій Семенович Корчовий (в університеті — з 1988 р.), інженери Ярослава Михайлівна Дубініна (працює у виші з 1995 р.), Володимир Дмитрович Круць (з 2002 р.), Олександр Володимирович Федорець (з 2000 р.).

ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ



ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

За умов стратегічної мети України щодо її подальшої європейської інтеграції зростає потреба у фахівцях із міжнародних відносин. Європейська політика сусідства відкриває нові перспективи для молоді у сфері економіки та політики. Досконале володіння двома іноземними мовами, знання комп'ютера, навички аналітичного аналізу, правова грамотність, дипломатичний етикет та знання закономірностей розвитку економіки — це лише стислий перелік умінь, що їх отримують випускники факультету міжнародних відносин.

Цей підрозділ ХНУ — унікальне поєднання гуманітарних і точних наук, справді широка спеціалізація, можливість мобільності на українському та європейському ринках праці. Він є центром підготовки фахівців для роботи у сфері міжнародних відносин та перекладу. Сьогодні на 6 спеціальностях факультету навчається близько 900 студентів. Навчальний процес забезпечують 89 висококваліфі-

кованих педагогів, із них 7 — доктори наук, професори, 60 — кандидати наук, доценти.

На етапі інтеграції України в європейські економічні, політичні й культурні структури першочергового значення набуває питання підготовки спеціалістів, здатних успішно реалізувати процес співробітництва України з Європою та всім світом. Однією з найважливіших умов розв'язання цього завдання є необхідність озброєння молодих спеціалістів навичками і вміннями професійного спілкування іноземною мовою з метою обміну досвідом і досягненнями у своїй галузі та ефективного їх застосування в Україні.

На факультеті функціонує 6 кафедр, при яких діють сучасні навчальні лабораторії, оснащені комп'ютерною технікою нового покоління, аудіо- та відеоапаратурою, системою супутникового телебачення, а також спеціалізовані дослідницькі лабораторії, кабінети-майстерні. У викладанні іноземних мов активно використовуються новітні методики,



Перший випуск магістрів, 2005 р.

сучасні технічні засоби навчання: комп'ютеризовані лінгфонні кабінети, системи синхронного перекладу та мультимедійні технології.

Досвід викладачів кафедр дозволяє забезпечити високий рівень викладання профільних дисциплін (пов'язаних із теорією і практикою перекладу, практичних курсів англійської та німецької мови, практичної граматики, методики викладання англійської мови тощо).

Щорічно на кафедрах проводяться наукові конференції з питань методики та лінгвістики, кращі студенти беруть участь у всеукраїнських олімпіадах з англійської, німецької, французької та латинської мов. Викладачі виступають із доповідями на різних міжнародних конференціях, публікують статті й доповіді з питань методики викладання іноземних мов та філології, видають навчальні посібники, збірки тестів і вправ, які використовуються у навчальному процесі. Студенти проходять педагогічну практику у навчальних закладах міста й області. Триває творчий пошук нових шляхів підвищення рівня методичного викладання іноземних мов, подальшого поглиблення та професійного спрямування цього процесу, підвищення рівня мотивації студентів до володіння іноземними мовами. Проводиться велика робота зі створення сучасних методичних матеріалів, які дозволили б успішно вирішувати вищезазначені завдання. Із метою підвищення професійного рівня викладачів на кафедрах діють семінари з питань методики та лінгвістики. Викладачі ґрунтовно аналізують концепції викладання іноземної мови, вивчають запити суспільства, розробляють комп'ютерні навчальні програми та критерії оцінювання мовленнєвих навичок і вмій студентів.

Після створення незалежної Української держави підвищенню рівня викладання іноземних мов сприяє розвиток міжнародних зв'язків. Викладачі кафедр є членами Міжнародної професійної організації викладачів англійської мови TESOL, беруть участь у семінарах і конференціях, які проводить ця організація, а також Британська Рада та Гете-Інститут. Кафедри підтримують ділові контакти з університетами США, Великобританії, Німеччини.



Конференція «Сучасні технології виробництва в розвитку економічної інтеграції та підприємництва», 2003 р.

Факультет має сталі міжнародні зв'язки. Важливою їх сферою є співробітництво із вищими навчальними закладами у галузі навчання і наукових досліджень. Проводиться обмін студентами у формі спеціальних екскурсій, практики або навчання, забезпечується спільне перебування викладачів, співробітників та аспірантів у вузі-партнері для навчальної, лекторської та дослідницької діяльності, обмін науковими публікаціями, навчальними програмами, інформацією про наукові заходи.

Викладачі проходять стажування за кордоном, виконуючи наукові дослідження. Студенти беруть участь у міжнародних програмах, конференціях, навчаються та стажуються за кордоном (США, Німеччина, Угорщина, Росія, Канада, Франція). Так Катерина Малигіна у 2007 р. була учасницею міжнародного семінару світового рівня «Harvard World Model UN» (Женева, Швейцарія), а Олена Бондаренко — міжнародних семінарів «Регіональна сесія Європейського молодіжного парламенту» (м. Суми) та «Модель ООН (ONUMUN)» (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова). Кращі студенти факультету продовжують навчання у магістратурі університетів Німеччини, Італії,

ТРЕТЬКО Віталій Віталійович Директор інституту



Народився 27 травня 1952 р. у с. Святець Теофіпольського району Хмельницької області. У 1973 р. закінчив із відзнакою Хмельницький технологічний інститут побутового обслуговування за спеціальністю «Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти». Викладацьку діяльність розпочав на посаді асистента кафедри технології машинобудування 1973 р. У 1981–1984 рр. навчався в аспірантурі Львівського політехнічного інституту. 1995 р. захистив кандидатську дисертацію «Дослідження процесу вібраційної обробки плоских поверхонь» під керівництвом професора Р. І. Сіліна.

З 1996 р. — заступник декана, у 2001–2003 рр. — декан гуманітарно-педагогічного факультету. З 2004 р. — директор Гуманітарного інституту, декан факультету міжнародних відносин.

У 2004 р. Віталію Віталійовичу було присвоєно звання професора Хмельницького національного університету. Нагороджений знаком «Відмінник освіти України».

У центрі наукових інтересів В. В. Третька — прогресивні технології, інноваційний розвиток освітнього процесу в системі вищої освіти. Науковець є автором понад 120 наукових робіт, 5 навчальних посібників, має 16 авторських свідоцтв та патентів на винаходи.



Доцент Д. М. Васильківський проводить практичні заняття з магістрами МEB



Практичні заняття в лабораторії кафедри міжнародної інформації

США, щоліта беруть участь у Міжнародній програмі культурного обміну «Work & Travel USA».

На факультеті здійснюється підготовка фахівців за спеціальностями «Переклад», «Англійська мова і література», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародний бізнес», «Міжнародна інформація» та «Країнознавство».

Кафедра міжнародних економічних відносин

Кафедра заснована у 1999 р. Дотепер на Поділлі, окрім Хмельницького національного університету, немає навчальних закладів, які готували б фахівців із міжнародних відносин.

Серед основних напрямів підготовки, які розвиває кафедра, слід виділити: глобальне підприємництво, світові фінанси, міжнародний бізнес, міжнародний маркетинг, міжнародні валютно-кредитні відносини, міжнародний менеджмент, економічну дипломатію, міжнародний інноваційний менеджмент, світові товарні ринки, інформаційний менеджмент у міжнародному бізнесі.

З 2003 р. кафедру міжнародних економічних відносин очолює доктор економічних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України та академік Академії економічних наук України Віктор Михайлович Нижник.

Викладачі підрозділу здійснюють наукові дослідження за багатьма напрямками. Серед останніх їхніх здобутків — виконання низки госпдоговірних та держбюджетних тем: «Стратегія розвитку м. Хмельницького на 2007–2015 роки та розробка механізмів її реалізації в умовах Євроінтеграції», «Україна-НАТО» — «Розробка спеціального курсу наукового та навчально-методичного забезпечення для підготовки магістрів спеціальності «Міжнародні відносини» за напрямом «Економічна безпека України в системі розвитку євроатлантичних процесів», «Україна-НАТО» — «Розробка науково-методичного та навчального забезпечення для підготовки студентів вищих навчальних закладів за напрямом «Економічна безпека України в системі євроатлантичних інтеграційних процесів», «Механізм підвищення людського потенціалу України за умов розвитку демографічних, євроінтеграційних процесів», «Стратегія розвитку людського потенціалу м. Вінниця на 2010–2020 рр. у системі економічного, демографічного та соціального вимірів».

Студенти кафедри міжнародних економічних відносин беруть активну участь у науковій роботі. Про їхні вагомі досягнення свідчить участь магістра кафедри Людмили Герасимчук у Стипендіальній програмі «Завтра.UA». Багато

студентів кафедри продовжують навчання за кордоном (у Німеччині, США, Канаді), на період літніх канікул вони мають змогу поїхати до США за програмою «Work & Travel».

Кафедра міжнародної інформації

Свою історію кафедра веде із серпня 1999 р. Спеціальність «Міжнародна інформація» стала першою в університеті, з якої було розпочато підготовку фахівців із міжнародних відносин. Враховуючи це, основне завдання новоствореного підрозділу вбачалося у перейманні досвіду колег з Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, забезпеченні належної якості навчання.

Із перших днів діяльності кафедри її очолив к. т. н., доц. О. В. Малигін. За цей час відбулося становлення не тільки підрозділу, а й самої спеціальності. Сформувалися вимоги до підготовки інформаційних аналітиків-міжнародників відповідно до потреб Подільського регіону. У навчальний процес впроваджені найкращі здобутки та досвід підготовки фахівців інших вишів України.

Поступово кафедра увійшла до числа найкращих серед подібних за профілем підрозділів інших вишів України. Так у 2008 р. за особливий внесок у розвиток міжнародної інформації О. В. Малигін був відзначений грамотою Інституту міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка. З 2006 р. О. В. Малигін входить до складу експертів з акредитації та ліцензування МОН України.

З 2009 р. кафедру очолює професор, доктор історичних наук О. П. Григоренко.

Більшість викладачів, що здійснюють підготовку фахівців за спеціальністю «Міжнародна інформація», є досвідченими фахівцями. Сьогодні у складі кафедри 10 педагогів, із яких 2 професори, доктори наук; 5 доцентів, кандидатів наук.

Колектив постійно працює над підвищенням якісного складу. Останнім часом дисертаційну роботу захистив викладач О. І. Бондаренко, підготувала до захисту асистент А. В. Степанова. Доценти О. В. Малигін та О. М. Синюк працюють над науковими дослідженнями на здобуття ступеня доктора політичних та технічних наук. Готує дисертацію у цільовій аспірантурі Київського національного університету імені Тараса Шевченка асистент кафедри Ю. С. Мудрик.

Професорсько-викладацький склад приділяє увагу вдосконаленню навчально-методичного забезпечення, бере активну участь у науковій роботі, залучає до неї студентів спеціальності. Останніми роками викладачі взяли



Консультація у доцента М. М. Заверача



Фундатор і перший директор Музею історії ХНУ, доцент Іван Хомич Ткачук із відвідувачами

участь у більш ніж 23 науково-практичних конференціях, опублікували 127 наукових статей, стали співорганізаторами 8 наукових конференцій та семінарів. Результати наукових досліджень запроваджуються у навчальний процес, підготовлено 41 навчально-методична розробка, вдосконалені плани підготовки фахівців із міжнародної інформації. У навчальному процесі широко використовуються мультимедійні технології, технології хмарних обчислень тощо.

В основу підготовки фахівців за спеціальністю «Міжнародна інформація» покладено компетентнісний підхід, який, з одного боку, спрямований на формування професійних навичок, здатностей застосовувати набуті фундаментальні знання для вирішення виробничих потреб, а з іншого — на забезпечення всебічного розвитку особистості майбутнього фахівця, що охоплює такі необхідні аспекти, як критичне мислення, креативність, «європейський вимір» і активну життєву позицію.

Під керівництвом викладачів кафедри науковою роботою щорічно займаються більше 100 студентів. Тільки за останні 5 років вони опублікували 275 наукових статей, виголосили 86 доповідей на всеукраїнських та міжнародних конференціях. Студенти спеціальності «Міжнародна інформація» представляли Україну на міжнародних конференціях та форумах «Модель ЄС» (МГІМО, Москва, 2006), «VIMUN» (Відень, 2006), «Harvard World Model UN» (Женева, 2007), на IX Регіональній сесії Європейського молодіжного парламенту (Краків, 2008), «Модель НАТО» з нагоди 60-річчя Північно-Атлантичного альянсу (Львів, 2009), «BRIMUN» (Бремен, 2010); брали участь у Всеукраїнському конкурсі наукових робіт стипендіальної програми Віктора Пінчука «Завтра.UA» (2008–2010). У 2009 та 2010 рр. студентка О. Ю. Бондаренко стала переможцем цього конкурсу.

Плідна наукова діяльність, здобутий рівень знань та власна активна позиція дозволили випускникам успішно продовжити навчання в університетах Франції, Польщі, Італії, Німеччини, Норвегії, США.

Викладачі кафедри та студенти вивчають досвід розвитку країн ЄС, популяризують європейські прагнення України. За останні 5 років було виконано 48 дипломних робіт з актуальних проблем розвитку ЄС та співпраці України з європейськими країнами. Спільно із Центром європейської інформації (м. Хмельницький) у квітні 2011 р. підготовлена виставка «Шляхи та проблеми євроінтеграції України у працях подільських науковців».

Кафедра історії та країнознавства

Хоча кафедра історії та країнознавства була створена лише 1999 р., свою історію вона веде з 22 вересня 1962 р. — із моменту формування кафедри марксизму-ленінізму УПІ ім. І. Федорова. У 1970 р., вже у Хмельницькому технологічному інституті побутового обслуговування, на її базі було створено кафедру історії КПРС, яку очолив кандидат історичних наук, доцент Дмитро Васильович Ярош, випускник Академії суспільних наук. До її складу увійшли досвідчені фахівці, кандидати історичних наук, доценти В. М. В'язовецький, Л. Х. Наумов, П. К. Новицький, І. Х. Ткачук та старший викладач А. О. Савосін. Володимир Мусійович В'язовецький запам'ятався багатьом поколінням студентів як незмінний заступник декана механічного факультету, організатор духового оркестру, проведення ранкової зарядки в гуртожитку, раптових «перевірок» у ньому ж тощо. Леонід Харитонович Наумов — незмінний секретар парткому інституту в 70-х роках. Павло Костянтинович Новицький — прекрасний лектор, партизан у роки війни, кавалер трьох медалей «За відвагу». Іван Хомович Ткачук — улюбленець багатьох поколінь студентів, один із фундаторів університету, незмінний «міні-ректор», тобто завідувач підготовчого відділення, організатор та перший директор музею історії університету. Анатолій Олександрович Савосін — кращий лектор-міжнародник області.

У 1976–1978 рр. до колективу приєдналися молоді викладачі В. Ф. Цимбалістий, В. І. Яременко, М. П. Олійник, у 80-х — Є. Є. Мручко, О. П. Григоренко, у 1990–2000-х рр. — В. В. Дячок, Ю. С. Земський, М. М. Григорчук, В. В. Чушира.

У 1990–1991 навчальному році з ініціативи колективу кафедри та декана інженерно-економічного факультету М. К. Зварича на цьому факультеті було вперше запроваджено факультатив із вивчення історії України. А протягом 1991–1998 рр. кафедра пройшла низку трансформацій: кафедра політичної історії — країнознавства — історії та права — історії, права та міжнародних відносин. Відтак логічним став наступний крок — організація наказом по Хмельницькому університету Поділля у липні 1999 р. кафедри історії та країнознавства. Її завідувачем було призначено Миколу Петровича Олійника.

Упродовж 2000-х років відбулося перетворення кафедри на сучасну багатопрофільну навчально-наукову структуру національного університету. Викладачі розробили нові навчальні курси, забезпечили їх необхідними методичними розробками. Були підготовлені посібники та допоміжні видання: «Мова дипломатичних документів» (М. М. Григор-



На міжнародній конференції «Українська археографія та джерелознавство: надбання і перспективи», травень 2004 р.

чук, 2002), «Релігієзнавство» (В. В. Дячок, Ю. С. Земський, В. В. Чупира, В. І. Яременко, 2007), «Теорія міжнародних відносин» (В. Ф. Цимбалістий, 2007), «Історія України» (М. П. Олійник, І. Х. Ткачук, 2007), «Країнознавство» (Є. Є. Мручко, 2008), «Міжнародні відносини та світова політика» (Є. Є. Мручко, 2010) тощо.

Значну увагу фахівці кафедри приділяють організації студентської наукової роботи. Під керівництвом доцентів В. В. Дячка та Ю. С. Земського діє студентський науковий гурток «Молодь і світ». Його члени вивчають актуальні проблеми краєзнавства, історії України, міжнародних відносин. Результати кращих досліджень доповідаються на щорічних студентських наукових конференціях за підсумками НДРС і публікуються у збірнику студентських наукових робіт гуманітарного інституту «Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук». Найкращі роботи представляються на всеукраїнських конкурсах і здобувають у них призіві місця. Зокрема в березні 2001 р. І. Борейчук був нагороджений грамотою за одну із кращих доповідей на VII Загальноукраїнській студентській науковій конференції «Розбудова держави: духовність, екологія, економіка»; у квітні 2007 р. В. Поліщук — дипломом II ступеня на IV Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт «Україна в сучасному геополітичному просторі: погляд молоді», а у травні 2008 р. — дипломом III ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт «Актуальні питання співробітництва з Європейським Союзом» та грамотою Міністра освіти та науки України; у квітні 2009 р. Т. Бодь — дипломом I ступеня на VI Всеукраїнському конкурсі студентських та учнівських наукових робіт «Україна-ЄС: між минулим та майбутнім»; у квітні й травні 2011 р. А. Семенюк — грамотою Хмельницького міського голови С. І. Мельника «За кращу наукову роботу» на II Всеукраїнській конференції молодих учених, аспірантів, студентів «Творчий пошук молоді — курс на ефективність» та дипломом лауреата заохочувальної премії конкурсу «Україна: 20 років державотворення» Президентського фонду Леоніда Кучми та Інституту стратегічних оцінок; Г. Пилипчук — грамотою Хмельницької філії АТ «Укрінбанку» за наукове дослідження «Світова фінансово-економічна криза та її вплив на сучасні міжнародні відносини».

Колектив кафедри провадить наукові дослідження, цьому сприяє заснування на громадських засадах у 2000 р. на базі кафедри Подільського осередку Інституту української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України. Після реорганізації університету в січні 2005 р. була підписана Угода про співпрацю між

Інститутом української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України та Хмельницьким національним університетом, суб'єктом виконання положень якої було визнано Подільський осередок. А в грудні 2005 р. було затверджено нині чинне Положення про Подільський осередок.

Метою діяльності осередку є виявлення, наукове опрацювання, підготовка до публікації та видання науково-вартісних документів з історії Поділля, а також підготовка на основі джерельних матеріалів наукових досліджень із різних проблем вітчизняної історії.

Основними проблемними напрямками дослідницької роботи членів Подільського осередку було визначено джерела з історії національно-визвольних змагань у Подільському регіоні, міжнародних та міжконфесійних взаємин на Поділлі та Правобережній Україні, соціальних рухів на Поділлі XIX–XX століття, населених місць Поділля, біографічних та просопографічних досліджень подолян, духовно-культурного розвитку Поділля.

За вказаний період визначалася певна спеціалізація діяльності членів осередку та накопичилися напрацювання, що реалізуються узагальненими дослідженнями.

Робота Подільського осередку від моменту його створення і дотепер організовувалася винятково на громадських засадах, а кошти на реалізацію певних проектів акумулювалися лише завдяки благодійним пожертвуванням прихильників його діяльності. Зусиллями такої громадської підтримки було забезпечено проведення низки наукових конференцій, організатором або співорганізатором яких виступав осередок.

У квітні 2002 р. відбулася конференція «Соціально-гуманітарні науки на початку третього тисячоліття: досягнення, проблеми, перспективи», у травні 2004 р. — «Українська археографія та джерелознавство: надбання і перспективи», у жовтні 2005 р. — «Поляки в Україні у XIX–XX ст.», у травні 2008 р. — «Проблеми археографії та джерелознавства історії Правобережної України». Під час цих конференцій обговорювалися актуальні проблеми історії, джерелознавства, історіографії та археографії. У засіданнях брали участь науковці України, Польщі, Російської Федерації, Австрії, Молдови.

Зусиллями Подільського осередку було підготовлено та видано три випуски збірника «Наукові записки. Збірник праць молодих вчених та аспірантів» (2002, 2006, 2008).

У контексті тематики дослідної роботи членів кафедри видано низку археографічних публікацій та підсумково-



Викладачі кафедри зі студентами першого набору спеціальності «Країнознавство», 2011 р.

монографічних досліджень: «Описи Подільської губернії (1800 та 1819 рр.)» (упоряд. Ю. С. Земський, В. В. Дячок, 2005), «Звіти Подільських губернаторів (кінець 1860-х — середина 1880-х рр.)» (Ю. С. Земський, В. В. Дячок, 2007), «Поділля та Південно-Східна Волинь у перші роки радянської влади (у документах та матеріалах)» (М. П. Олійник, 2008), «Політекономічний опис Проскурівської округи за даними 1930 р. (М. П. Олійник, 2010), «Ю. С. Земський Польська, російська та українська еліти в змаганнях за Правобережну Україну середини XIX ст.» (2011) та ін.

Кафедра практики іноземної мови та методики викладання

У 2001 р. рішенням ученої ради університету була створена кафедра практики іноземної мови та методики викладання. Її завідувачем призначено кандидата педагогічних наук, доцента Наталю Михайлівну Бідюк.

Кафедра практики іноземної мови та методики викладання є випусковою для студентів спеціальності «Філологія. Англійська мова та література». Викладання дисциплін професійної та практичної підготовки здійснюють висококваліфіковані, досвідчені викладачі.

Базовими дисциплінами є такі: «Практичний курс англійської мови», «Практична граматики англійської мови», «Практична фонетика англійської мови», «Лексикологія англійської мови», «Методика викладання англійської мови», «Практичний курс німецької мови», «Лінгвокраїнознавство» та ін.

Вивчаючи та узагальнюючи досвід викладання іноземних мов у вітчизняній та зарубіжній школі, колектив кафедри досліджує актуальні проблеми використання новітніх технологій навчання іноземної мови. У процесі наукового пошуку здійснюються спроби проаналізувати методи, що мають найбільш суттєвий вплив на сучасну методику навчання іноземних мов протягом різних етапів її розвитку.

Наукові дослідження викладачів кафедри здійснюються за такими напрямками:

– «Дослідження зарубіжних методик навчання іноземної мови, змісту та форм організації професійної підготовки вчителів іноземної мови у зарубіжних країнах, проблеми порівняльної освіти» (Н. М. Бідюк, О. В. Садовець, С. В. Король, О. В. Орловська, О. В. Мартинюк, О. В. Тичинська, М. В. Зембицька, Н. В. Левицька);

– «Дослідження окремих аспектів лінгвістики та літературознавства, а також проблем фольклористики та перекладу» (О. Р. Валігура, А. М. Манзій, О. В. Панчук, О. В. Матушак, Л. С. Нагнибіда, Д. Е. Дмитрошкін, Н. А. Чумак);

– «Дослідження проблеми організації та забезпечення процесу навчання іноземної мови у вищих навчальних закладах: особливості навчання на різних ступенях, структура заняття з іноземної мови, планування навчального процесу та контроль у навчанні іноземної мови, інтенсивних методів навчання» (Г. О. Лисак, О. К. Садикова);

– «Аналіз лінгвопсихологічних основ навчання іноземних мов» (І. С. Федух, К. В. Дубовий);

– «Дослідження проблеми формування навичок та вмій магистрів у чотирьох видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, говорінні, читанні, письмі) та їх особливостей» (О. О. Рогульська, Р. В. Шаран, Г. А. Дармороз).

Загальною науково-дослідною темою кафедри є «Теоретико-методичні засади використання новітніх технологій у навчанні іноземної мови».

Науково-дослідна робота викладачів відображена у понад 250 наукових публікаціях із питань психологічних основ навчання, методики викладання іноземних мов та філології. Щорічно на кафедрі проводяться наукові конференції з питань методики та лінгвістики. Матеріали досліджень активно впроваджуються у навчальний процес, використовуються у розробці лекційних курсів, завдань для самостійної та індивідуальної роботи.

Упродовж останніх п'яти років викладачі кафедри розробили і видали 8 навчальних посібників (серед них 5 — із грифом МОН України), 44 методичні вказівки, 2 навчальні монографії.

Студенти кафедри беруть участь у всеукраїнських олімпіадах з іноземної мови та конференціях різного рівня — від інститутських до міжнародних: Всеукраїнська студентська конференція «Пріоритети сучасної філології: теорія і практика» (Полтава), щорічні конференції TESOL, а також щорічні міжвузівські науково-практичні конференції на базі Хмельницького гуманітарно-педагогічного інституту.

За період 2006–2011 рр. до наукової роботи було залучено понад 360 студентів. Найкращі доповіді надруковані у збірниках наукових праць студентів «Англійська мова у III тисячолітті: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції TESOL» (5 статей), «Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук: Збірник наукових праць студентів Хмельницького національного університету» (94 статті), «Пріоритети сучасної філології: теорія і практика: Збірник наукових праць студентів за матеріалами II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції» (2 статті).

Велика увага приділяється підвищенню наукової кваліфікації викладачів. У період з 2006 р. на кафедрі практики іноземної мови та методики викладання захищено докторську (Н. М. Бідюк) та кандидатські дисертації (А. М. Манзій, Г. О. Лисак, С. В. Король, О. В. Садовець, Р. В. Шаран, І. М. Кустовська, О. В. Орловська). Завершують докторські дисертації І. С. Федух та О. О. Рогульська.

Для забезпечення якості навчального процесу викладачі працюють над підвищенням кваліфікації. Періодично (раз на 5 років) вони стажуються у провідних наукових установах, вищих навчальних закладах України. На кафедрі працює науково-методичний семінар для викладачів кафедри «Методика навчання англійської мови та літератури: інноваційні технології».

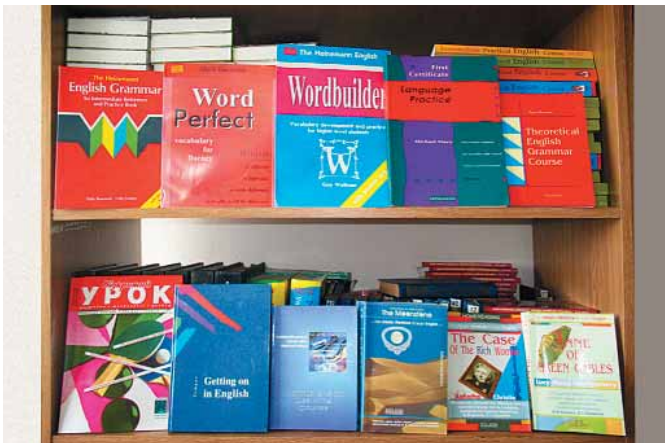
Досвід викладачів кафедри допомагає підвищити рівень викладання іноземних мов у школах міста й області. Здійснюється спільна методична діяльність з учителями шкіл, які входять до науково-навчального комплексу університету, а також із колегами з Інституту післядипломної педагогічної освіти. Триває творчий пошук нових шляхів підвищення рівня методичного викладання іноземних мов, подальшого поглиблення та професійного спрямування цього процесу, підвищення рівня мотивації студентів до володіння іноземними мовами. При кафедрі відкрито магістратуру за спеціальністю «Англійська мова і література».

Підвищенню рівня викладання іноземних мов сприяє і розвиток міжнародних зв'язків з університетами США, Великої Британії, Німеччини. Такі контакти дають можливість підвищувати кваліфікацію викладачів, удосконалювати програми та дисципліни, організовувати літні школи, обмін викладачами та студентами.

Викладачі кафедри є членами Міжнародної професійної організації викладачів англійської мови TESOL, беруть



Іноземні студенти ХНУ у літньому таборі з бейсболу



Видання з бібліотеки кафедри практики іноземної мови та методики викладання

участь у семінарах і конференціях, які проводить ця організація, а також Британська Рада та Гете-Інститут. Зокрема завідувач кафедри Н. М. Бідюк пройшла стажування в Оксфордському університеті, де мала змогу ознайомитися з новітніми методами викладання англійської мови як іноземної. Доцент кафедри І. С. Федух та старший викладач Л. В. Садовець взяли участь у семінарі «Task-based Learning and Student Motivation», проведеному представником посольства США в Україні Томасом Сантосом у 2008 р. Доцент кафедри А. М. Манзій пройшов стажування у м. Геттінген (Німеччина), де взяв участь у семінарі Гете-Інституту з питань викладання лінгвокраїнознавства Німеччини.

Завдяки міжнародній діяльності кафедри студентам доступні чимало програм та грантів, зокрема Стипендіальна програма Альфреда Тойффера для студентів із Центрально-Східної Європи (Німеччина), Програма Європейського університету Віадрина (стипендія DAAD), стипендії для відвідування літніх курсів у німецьких вишах, семестрові стипендії для студентів-германістів (дають можливість іноземним студентам зі спеціальностями «Германістика», «Німецька філологія» та «Перекладознавство» навчатися протягом одного семестру у державному або державно визнаному німецькому виші), програми гостинності Оксфордського та Кембриджського коледжів (для роботи в бібліотеках та консультацій із фахівцями), Програма стипендій Рейгана-Фаселла Національного фонду підтримки демократії (США), стипендії Мічиганського технічного університету, конкурс на короткотерміновий грант у сфері гуманітарних наук.

У бібліотеці кафедри створено достатній за обсягом фонд додаткової літератури, у якому є допоміжні підручники,

посібники, наукові монографії, довідникова, словникова література, фахова періодика, оригінальна художня література, шкільні підручники.

Розроблена методика створення інтерактивного методичного комплексу навчальної дисципліни у форматі електронної системи «Модульне динамічне об'єктно-орієнтоване середовище для навчання MOODLE». Комплекс кожної дисципліни має загальну структуру: програма курсу, лекційний курс, який включає словник основних понять, перелік літератури, семінарські, практичні або лабораторні заняття, індивідуально-дослідні завдання, хрестоматійні матеріали, тестові завдання для самоконтролю та оцінного контролю, екзаменаційні питання тощо. Завдяки цій системі кожен студент має можливість отримати весь пакет необхідної навчально-методичної та наукової літератури до дисципліни. Передбачена можливість запису розміщеної у цій системі інформації на CD-носіях. Бібліотечний фонд укомплектовано найсучаснішими надходженнями вітчизняних та зарубіжних видань.

У системі професійної підготовки майбутнього вчителя педагогічна практика є ланкою, яка поєднує теоретичне навчання в університеті із самостійною роботою у школі. Під час педагогічної практики створюються всі необхідні умови як для практичної реалізації усіх знань та навичок студентів, так і для розвитку індивідуальних педагогічних здібностей кожного з них. Найкращі студенти проходять педагогічну практику на кафедрі.

Комп'ютеризовані лабораторії кафедри забезпечені технічними та програмними засобами для вивчення іноземних мов, комп'ютерного перекладу, обробки текстів та курсового і дипломного проектування. Усі комп'ютери мають вихід в інтернет.

Кафедра іноземної філології

Викладання основних дисциплін кафедри «Англійська мова», «Теорія і практика перекладу», «Німецька мова» для студентів спеціальності «Міжнародна інформація» було закріплено за кафедрою перекладу Технологічного університету Поділля ще у 1998 р., але вже навесні 2001 р. на гуманітарно-педагогічному факультеті було організовано самостійні кафедри: іноземної філології, перекладу, практики іноземної мови та методики викладання.

Кафедру іноземної філології було створено з метою забезпечення читання дисциплін професійно-орієнтованої підготовки для студентів спеціальностей «Міжнародна інформація», «Міжнародні економічні відносини». У той час тут працювало 17 викладачів і 3 лаборанти, з них лише один кандидат філологічних наук, доцент К. В. Олександренко, два старших викладача (С. І. Лябик, І. В. Пасинкова) і 14 викладачів. Спочатку кафедра розміщувалася на третьому поверсі навчально-виробничого корпусу № 2, а згодом переїхала у відремонтовані та облаштовані приміщення на четвертому поверсі цього ж корпусу.

Основними принципами формування штату кафедри є високий професіоналізм, науковий потенціал і педагогічна майстерність. Керівництво факультету направляє своїх викладачів в аспірантуру (О. М. Дорофеева, Т. В. Пешкова, Р. В. Боднар, Н. М. Соболев, І. М. Кучман), запрошує на роботу викладачів з інших вишів (О. В. Шупта, О. В. Бондар, Ю. В. Якимчук) та власних випускників (Н. В. Сопілко, С. О. Пілішек, Т. В. Чайковська, Т. В. Краснопера, Л. В. Максимчук, О. М. Баранов, О. А. Бакун).

За роки існування кафедри було створено потужну матеріальну базу (створено кабінети англійської і німецької мови, обладнано саме приміщення кафедри, розширено і збагачено фонд бібліотеки кафедри), удосконалено навчальну, науково-дослідну, навчально-методичну та виховну роботу.

Значну увагу викладачі приділяють розробці навчально-методичної літератури. Результатом цього стало видання двох підручників, близько 70 методичних розробок, призначених для організації самостійної роботи студентів, проведення практичних занять, мовної (іноземно-перекладацької) практики, з виконанням контрольних робіт.

У 2008 р. за плідну науково-методичну роботу колектив кафедри був нагороджений почесною грамотою ХНУ.

Поряд із навчально-методичною роботою важливе місце посідає науково-дослідна робота, яка виконується за двома напрямками: 1) проблеми філології: історія і сучасність; 2) психолого-педагогічні проблеми становлення особистості фахівця.

За 10 років на кафедрі опубліковано майже 200 наукових статей, виголошено більше 300 доповідей на конференціях різного рівня; 13 викладачів захистили кандидатські дисертації, причому 3 із них — під керівництвом професорів кафедри.

Кафедра перекладу

Кафедра була сформована в 1999 р. на базі двох: романо-германських мов та українознавства. Провідні фахівці цих підрозділів створили новий педагогічний колектив, який сьогодні складається із кандидатів наук (з філології, педагогіки, психології) та старших викладачів зі значним досвідом роботи. Очолює колектив кафедри к. філол. н., доцент В. Б. Крамар.

Викладачі використовують традиційні й активно впроваджують новітні навчальні технології. Для забезпечення навчального процесу за кафедрою закріплено одну лекційну аудиторію, чотири класи для практичних занять, кабінет синхронного перекладу, лінгфонний та методичний кабінети.

Методичний кабінет налічує понад 2500 томів навчальної літератури: підручників, словників, художньої літератури, спеціальних видань. Фонд укомплектовано найсучаснішими надходженнями із видавництва України, Великобританії та США для різних типів аудиторних й індивідуальних занять. Аудіо- та відеотеки, комп'ютерні прикладні матеріали постійно поповнюються.

Широке використання новітніх технічних засобів навчання (мультимедійний проектор, DVD-плеєри, комп'ютери, конференційна система, спеціально облаштовані кабінки для напрацювання навичок послідовного й синхронного перекладу) допомагає вдосконалити вимову студентів, розвинути їх мовленнєві навички на базі іншомовного матеріалу, насиченого цікавим лексичним змістом та загально-вживаними ідіоматичними висловами. Студенти мають безкоштовний доступ до інтернету і змогу користуватися опонлайн-уроками, словниками, перекладацькими програмами. Надається можливість ознайомитися з історичним минулим і сучасністю країн, мова яких вивчається, звичаями та традиціями, способом життя і побутом.

Викладачі займаються дослідженнями у галузі перекладознавства, лінгвістики, літературознавства, психології, методики викладання філологічних дисциплін. Педагогічний колектив бере участь у міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях, організовує конференції на базі кафедри. Видано й готуються до друку навчальні посібники з грифом МОН України, наукові монографії.



Професор Едвард Келлі проводить лекційне заняття



Лінгфонний кабінет кафедри перекладу

У науковій роботі під час навчання також беруть активну участь студенти і часто досягають визначних успіхів. Зокрема у 2008 р. Ірина Савюк увійшла до творчого колективу, що займався перекладом казок Р. Кіплінга українською мовою. У 2010 р. Ольга Мартинюк посіла друге місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт (Донецьк).

Випускники кафедри Світлана Пілішек та Катерина Скиба захистили кандидатські дисертації, Марина Рибальченко, Марина Якубовська, Олександр Венгер, Наталія Романюга, Костенко Дмитро та інші є викладачами у вищих навчальних закладах країни і працюють над кандидатськими дисертаціями. Ігор Гусяков, Марина Гусякова, Оксана Перцева продовжують навчання у США.

Велика увага на кафедрі перекладу приділяється студентській практиці, під час якої молодь закріплює свої перекладацькі навички, підвищує знання у галузі перекладу. Зазвичай практика проходить в установах та організаціях Хмельницького.

Знання мови, мовленнєві й перекладацькі здібності студенти удосконалюють і за кордоном, зокрема за програмою «Work & Travel». За цією програмою США відвідали понад 200 студентів. Майбутні перекладачі відвідують США, Британію і за іншими програмами з метою навчання та лінгвокраїнознавчого ознайомлення.

До проведення навчальних занять на кафедрі залучаються фахівці зі США. Це працівники з Корпусу Миру та провідні спеціалісти галузей. Наприклад, Едвард Келлі — асистент при Президентському офісі з юридичних справ, професор Східного університету Теннессі — прочитав курс лекцій на теми «Права непрацевдатних», «Лідерство у світі», «Судовий процес в Америці».

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ІНФОРМАЦІЇ



Зліва направо сидять: А. В. Степанова, О. В. Малигін, О. І. Бондаренко; стоять: О. Ю. Бондаренко, О. В. Бідасюк, О. М. Синюк, В. В. Третько, М. М. Заверач

Науково-педагогічну діяльність кафедри забезпечують: **Олександр Вікторович Малигін** — к. т. н., доц., завідувач кафедри. Викладає системний аналіз, теорію масової комунікації та ін. Досліджує інтелектуальний аналіз даних у сфері міжнародних відносин. Опублікував понад 60 наукових праць. **Олена Іванівна Бондаренко** — к. псих. н., доц. Читає дисципліни: «Теорія та практика комунікації», «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах» та ін. У сфері інтересів — керування свідомістю та поведінкою мас, сучасні політичні технології, методологія дослідження, геополітика. Автор 20 наукових публікацій. **Марк Михайлович Заверач** — к. хім. н., доц. Викладає предмети: «Інформатика та сучасні інфор-

маційні системи та технології», «Міжнародні інформаційні системи та технології» та ін. Спеціалізується на комп'ютерному аналізі даних у міжнародних відносинах. Є автором більш як 50 наукових праць, із них 2 — мають гриф МОН України. **Олег Миколайович Синюк** — к. т. н., доц. Викладає прикладну інформатику, комп'ютерні технології в соціальній сфері та ін. Вивчає оптимізацію нелінійних моделей, програмування web-додатків, обробку та систематизацією великих масивів статистичних даних. Має 43 наукові праці. **Віталій Віталійович Третько** — к. т. н., доц. Читає предмети: «Вступ до спеціальності», «Основи інформатики та обчислювальної техніки» та ін. Коло наукових інтересів — прогресивні технології, інноваційний розвиток освітнього процесу в системі вищої освіти. Автор понад 120 наукових робіт, 5 навчальних посібників; має 16 авторських свідоцтв та патентів на винаходи. **Анна Володимирівна Степанова** — к. політ. н., ст. викл. Читає дисципліни: «Основи теорії інформації», «Основи наукових досліджень» та ін. Досліджує геополітичні інтереси України, теорію міжнародних відносин. Видала близько 14 наукових праць. **Олександр Васильович Бідасюк** — асист.-стажист. Викладає комп'ютерну графіку та дизайн, теорію і практику реклами та ін. Вивчає вплив реклами на політичний процес сучасної української держави. Має 5 наукових статей. **Олена Юріївна Бондаренко** — асист.-стажист. Викладає дисципліни: «Системний аналіз», «Теорія прийняття рішень» та ін. Здійснює аналіз причин та складових євроскептицизму у Великобританії та Німеччині. Автор 11 наукових праць.

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА КРАЇНОЗНАВСТВА



Зліва направо: стоять: В. М. Вільчанський, В. В. Чупира, Ю. С. Земський, М. П. Олійник, В. Ф. Цимбалістий, В. І. Яременко; сидять: М. М. Григорчук, В. В. Дячок, Г. К. Лабунська

Навчально-виховну та наукову роботу на кафедрі здійснюють:

Валерій Васильович Дячок — завідувач кафедри, к. іст. н., доц. Досліджує джерела з історії соціальних процесів на Поділлі кінця XVIII–XIX ст. Член редакційної колегії наукового вісника «Меджибіж». Співавтор двох навчальних посібників, близько 60 друкованих праць. **Олександр Петрович Григоренко** — д. іст. н., проф., академік Міжнародної академії інформатизації (Москва). Видав три монографії, 8 навчальних посібників, близько 460 друкованих праць. Член редакційних колегій низки наукових

видань. Вивчає проблеми соціально-політичних процесів в Україні. **Юрій Сергійович Земський** — д. іст. н., доц. Автор понад 90 друкованих праць та двох навчальних посібників. Досліджує джерела з історії міжнаціональних стосунків на Поділлі та процесів українського націотворення у Правобережній Україні XIX ст. **Микола Петрович Олійник** — к. іст. н., доц. Видав понад 70 друкованих праць, два підручники. Досліджує проблеми національно-визвольних рухів в Україні, а також історію Поділля періоду непу. **Василь Федосійович Цимбалістий** — к. іст. н., доц. Фахівець з історії міжнаціональних відносин та історії української культури. Автор понад 40 друкованих праць та навчального посібника. **Володимир Володимирович Чупира** — к. пед. н., доц. Вивчає джерела з історії міжнаціональних і міжконфесійних взаємин на Поділлі XIX ст. та проблеми етнології. Співавтор двох навчальних посібників із релігієзнавства. Має близько 30 друкованих праць. **Василь Іванович Яременко** — к. іст. н., доц. Шевченкознавець, також досліджує джерела з історії церкви на Поділлі. Видав вісім навчальних посібників, близько 200 друкованих праць. **Марина Миколаївна Григорчук** — ст. викладач. Вивчає джерела з історії поселень іноземців у Правобережній Україні в XIX – початку XX ст. Опублікувала 18 друкованих праць. **Світлана Ілвівна Кабачинська** — ст. викладач, заслужений журналіст України, кавалер ордена княгині Ольги III ст., лауреат п'яти всеукраїнських премій і відзнак Національної спілки журналістів України. Автор понад 1200 публіцистичних статей, семи окремих видань.



Перший ряд зліва направо: О. В. Матушак, Г. О. Лисак, О. В. Орловська, С. В. Король, Н. М. Бідюк, Н. А. Чумак, О. В. Садовець, О. О. Рогульська, Л. В. Катревич. Другий ряд: Р. В. Шаран, О. В. Мартинюк, Л. А. Ніколайчук, Д. Е. Дмитрошкін, А. М. Манзій, А. А. Вавренчук, О. В. Тичинська, О. К. Садикова, Г. А. Дармороз, І. М. Кустовська, Ю. Я. Мазур, І. С. Федух

На кафедрі на постійній основі працюють:

Наталія Михайлівна Бідюк — завідувач кафедри, д. пед. н., проф. Читає предмети: «Основи наукових досліджень», «Методика викладання іноземної мови у вищій школі», «Методика викладання іноземної мови». Досліджує теоретичні, дидактичні та методичні проблеми професійної підготовки фахівців у зарубіжному досвіді. Видала більше 100 наукових праць, серед яких навчально-методичні посібники та монографії. Директор Центру порівняльної професійної педагогіки. Головний редактор наукового журналу «Порівняльна професійна педагогіка».

Світлана Володимирівна Король — к. пед. н., доц., викладач теоретичної граматики німецької мови і практичного курсу німецької мови. Вивчає педагогічні умови впровадження інтерактивних технологій викладання іноземної мови.

Ірина Миколаївна Кустовська — к. пед. н., доц. Читає предмети: «Практичний переклад німецької мови», «Практичний курс німецької мови». Автор низки наукових праць.

Галина Олександрівна Лисак — к. пед. н. Випускниця ХНУ. Читає дисципліни: «Практична граматика англійської мови», «Практична фонетика англійської мови». Автор наукових статей, співавтор двох навчальних посібників.

Андрій Михайлович Манзій — к. філол. н., доц. Читає предмети: «Історія лінгвістичних учень», «Лінгвокраїнознавство», «Практичний курс німецької мови». Досліджує актуальні проблеми соціофонетики і фоносемантики.

Олена Володимирівна Мартинюк — к. пед. н., викладач теоретичної фонетики англійської мови, аналітичного читання. Випускниця ХНУ 2004 р. У колі її наукових інтересів — підготовка магістрів у вищій школі України та США.

Олеся Володимирівна Садовець — к. пед. н., доц. Випускниця ХНУ 2004 р. Викладає ділову англійську мову, літературу Англії і США. Секретар наукового журналу «Порівняльна професійна педагогіка».

Ольга Володимирівна Орловська — к. пед. н., доц. Викладає теоретичну граматику англійської мови. Автор наукових публікацій, методичних розробок, двох навчальних посібників.

Оксана Олександрівна Рогульська — к. пед. н., доц. Читає дисципліни: «Практичний курс англійської мови», «Аналітичне читання». Досліджує проблеми трансформації фахових функцій вчителя.

Ірина Сергіївна Федух — к. психол. н., доц. Читає дисципліни: «Практичний курс англійської мови», «Лексико-

логія англійської мови». Аналізує психологічні чинники успішного оволодіння іноземним мовленням.

Руслан Володимирович Шаран — к. пед. н, доц. Читає предмети: «Новітні методи викладання іноземних мов», «Комп'ютерні інформаційні технології в освіті і науці». Вивчає зарубіжний досвід підготовки магістрів, інформаційні технології в освіті і науці.

Галина Антонівна Дармороз — ст. викл. Викладає практичний переклад німецької мови, практичний курс німецької мови. Автор наукових праць, співавтор двох навчальних посібників.

Оксана Валентинівна Матушак — ст. викл. Читає практичний курс англійської мови, практичну граматику англійської мови. Досліджує синтаксис складного речення.

Ольга Кадирівна Садикова — ст. викл. Викладає практичний переклад німецької мови, практичний курс німецької мови. Автор чотирьох посібників, численних наукових статей та методичних видань.

Денис Едуардович Дмитрошкін — викладач практичного курсу англійської мови, порівняльної типології. Випускник ХНУ 2006 р. Наукові інтереси — сленг, композитологія, американський спортивний дискурс.

Наталія Валентинівна Левицька — викладач практичного курсу німецької мови, практичного перекладу німецької мови. Має багато наукових статей і методичних вказівок.

Юлія Ярославівна Мазур — викладач англійської мови (практичний курс). Випускниця ХНУ. Займається проблемами підготовки вчителів іноземної мови.

Людмила Анатоліївна Ніколайчук — викладач практичного курсу англійської мови, аналітичного читання. Є автором багатьох наукових статей, методичних та навчальних посібників.

Ольга Вікторівна Тичинська — викладач практичного курсу англійської мови. Випускниця ХНУ 2009 р. У колі наукових інтересів — професійна підготовка шкільних консультантів у вищій школі США.

Наталія Анатоліївна Чумак — викладач практичного курсу англійської мови, практичної граматики англійської мови. Досліджує проблеми когнітивної лінгвістики, лінгвокультурології.

Андрій Антонович Вавренчук — завідувач лабораторій, відповідальний за матеріально-технічну базу кафедри.

Людмила Володимирівна Катревич — ст. лаб. Випускниця ХНУ 2011 р.



*Зліва направо перший ряд:
І. М. Кучман, О. А. Бакун,
А. А. Гришко, І. В. Міщинська,
К. В. Олександренко, Т. В. Пеш-
кова, О. М. Дорофєєва,
С. О. Пілішек, Л. В. Олійник,
О. О. Яворська. Другий ряд:
Л. В. Максимчук, В. Ф. Виш-
польська, О. В. Бондар,
О. Б. Павлик, О. В. Шупта,
С. І. Лябик, В. В. Дубова,
О. М. Харжевська, Ю. В. Якимчук,
Т. В. Чайковська. Третій ряд:
Р. В. Боднар, К. Кайтор, Н. М. Со-
боль, Н. В. Бідасюк, В. В. Волік,
Л. О. Катюха, Н. В. Сопілко,
О. М. Баранов, Т. В. Краснопера*

Основним принципом формування педагогічного колективу кафедри є високий професіоналізм викладачів, їх науковий потенціал і педагогічна майстерність. Сьогодні тут працюють викладачі вищої категорії:

Катерина Валентинівна Олександренко — завідувач кафедри, к. філол. н., доц. Викладає англійську мову для аспірантів, англійську мову спеціальності. Серед її наукових інтересів — особливості психолого-педагогічного розвитку іншомовної комунікативної компетентності в умовах вишу. Розробила низку методичних вказівок, серед них — «Порівняльна лексикологія англійської та української мов».

Наталія Василівна Бідасюк — к. філол. н., доц., член Центру американських літературних студій в Україні, Українського Фулбрайтівського товариства. Читає предмети: «Теорія і практика перекладу», «Практикум перекладу». Видала посібники «Art», «Environment».

Руслана Володимирівна Боднар — к. філол. н., доц. Викладач англійської мови, практичної граматики англійської мови та ін. Автор посібників «Communicative and pragmatic peculiarities of translation», «Peculiarities of translation according to the genre and style of the text», низки наукових статей.

Олена Миколаївна Дорофєєва — к. філол. н., доц., викладач англійської мови. Видала методичні вказівки і посібники «Modern art trends and American art», «Translation of official documents of EU».

Ігор Миколайович Кучман — к. філол. н., доц., викладач англійської мови. Автор вказівок і посібників «Foods and meals», «Peculiarities of translation of economic literature», «Seasons and weather» й ін.

Ірина Володимирівна Міщинська — к. пед. н., доц. Читає предмети: «Англійська мова», «Теорія і практика перекладу». Видала вказівки і посібники «Lexical aspects of translation», «Translation studies. Pragmatic aspects of editing literature in the process of translating».

Ольга Борисівна Павлик — к. пед. н., доц., викладач німецької мови, автор наукових статей.

Тетяна Віталіївна Пешкова — к. філол. н., доц., викладач німецької мови. Є автором методичних посібників «Praktische Phonetik der Deutschen Sprache», «Geschäftskorrespondenz», статей.

Світлана Олександрівна Пілішек — к. психол. н., доц. Автор методичних вказівок «Human Rights», «Globalisation».

Наталія Миколаївна Сობоль — к. пед. н., доц., викладач теорії і практики перекладу. Є автором методичного посібника «Переклад ділової документації (кореспонденція)».

Наталія Вікторівна Сопілко — к. психол. н., доц., викладач англійської мови, теорії та практики перекладу. Видала методичні вказівки «Travelling», «Choosing a Career», «Sport» тощо.

Ольга Михайлівна Харжевська — к. психол. н., доц., викладач англійської мови. Автор вказівок «Особливості перекладу економічної літератури», «Шкільна освіта у Великобританії» й ін.

Оксана Володимирівна Шупта — к. пед. н., доц. Читає предмети: «Теорія і практика перекладу», «Практикум перекладу». Є автором методичних вказівок «Глобалізація», «Грамматичні аспекти перекладу».

Юлія Василівна Якимчук — к. психол. н., доц., викладач англійської мови.

В освітньому процесі беруть участь старші викладачі Оксана Вікторівна Бондар (викладач англійської мови, автор вказівок «Geography», «Family relations» та ін.), Валентина Францівна Вишпольська (читає курси: «Теорія і практика перекладу», «Англійська мова», видала методичні вказівки «Грамматичні особливості перекладу»), Віталій Володимирович Волік (викладач англійської мови, теорії і практики перекладу, співавтор посібника «Читання і переклад оригінальних газетних та публіцистичних текстів»), Віра Василівна Дубова (викладач теорії і практики перекладу), Тетяна Василівна Краснопера (викладач англійської мови та ін., автор методичних вказівок «Mass media», «English for special purposes»), Олена Євгенівна Кулик (викладач німецької мови), Світлана Іванівна Лябик (читає «Практичний курс німецької мови», автор посібників «Особливості перекладу граматичних конструкцій», «Konjunktiv»), Лариса Володимирівна Максимчук (викладач німецької мови), Тетяна Вікторівна Чайковська (викладач англійської мови, автор вказівок «Theatre», «Books and reading»), а також викладач Ольга Анатоліївна Бакун, Олександр Михайлович Баранов, Лариса Олексіївна Катюха, старші лаборанти Анжела Анатоліївна Гришко, Любов Валентинівна Олійник, Оксана Олександрівна Яворська.

Для підвищення фахового рівня педагога проходять стажування у міжнародних літніх школах, Гете-інституті й інших установах. Більшість із них є членами товариства TESOL-Ukraine, учасниками міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

КАФЕДРА ПЕРЕКЛАДУ



Зліва направо: С. В. Алексенко, О. В. Ємець, С. М. Антонюк, О. П. Кудлей, С. С. Перцева, А. В. Стьобал, Н. В. Глушковецька, Ю. П. Мельник, В. Б. Крамар, К. В. Дубовий, Л. С. Моцна, Л. Д. Бурковська, К. М. Борсук, А. Ф. Кришук, Є. В. Долинський, С. В. Сергєєва, Н. В. Романюга

На кафедрі на постійній основі працюють 17 осіб:

Володимир Броніславович Крамар — завідувач кафедри, к. філол. н., доц. Читає предмети: «Теорія перекладу», «Практика перекладу англійської мови», «Сучасна англійська література». Досліджує теоретичні та дидактичні проблеми теорії і практики перекладу, літературознавства, сучасної англомовної прози. Є автором понад 50 наукових праць, співавтором трьох навчально-методичних посібників, письмовим перекладачем Правничої фундації Ради Європи в Україні.

Катерина Миколаївна Борсук — к. психол. н., доц. Читає курси практики перекладу англійської мови, основ редагування перекладів, інформаційних технологій у перекладі. Вивчає актуальні проблеми психології, лінгвістики, автор навчальних посібників та понад 40 наукових праць.

Євген Володимирович Долинський — к. пед. н., доц. Викладає практику перекладу англійської мови, переклад ділового мовлення та переклад науково-технічних текстів. Вивчає ефективні методи формування комунікативних навичок перекладачів, видав 14 наукових праць.

Олена Петрівна Кудлей — к. філол. н., доц. Викладає дисципліну «Практична граматики англійської мови». Досліджує проблеми порівняльного аналізу сучасних літератур, докторант Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН, має понад 100 наукових праць.

Олена Олександрівна Мацюк — к. пед. н., доц. Читає предмети: «Практика перекладу англійської мови», «Лінгвокраїнознавство англомовних країн». Спеціалізується на проблемах впровадження ефективних методів у навчання перекладу. Із зазначеної проблеми та суміжних напрямів наукового пошуку опублікувала понад 40 статей.

Юлія Петрівна Мельник — к. філол. н., доц. Викладає порівняльну граматику англійської і української мови, історію англійської мови. Докторант Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича. Автор монографій, навчальних посібників. Видала понад 100 наукових праць з актуальних проблем лінгвістики й перекладознавства.

Наталія Володимирівна Романюга — к. філол. н., доцент. Читає дисципліни: «Практична фонетика англійської мови», «Вступ до перекладознавства», «Основи теорії мовної комунікації», «Практика перекладу англійської мови». Досліджує теоретичні та практичні аспекти перекладознавства. Видала 19 наукових праць.

Сергій Васильович Алексенко — старший викладач. Читає предмети: «Практика перекладу англійської мови», «Практична граматики англійської мови». Автор наукових праць, співавтор двох навчальних посібників.

Світлана Миколаївна Антонюк — старший викладач. Забезпечує викладання практичного курсу англійської мови та особливостей перекладу економічних текстів. Автор наукових праць, співавтор навчальних і методичних посібників.

Людмила Деонізіївна Бурковська — старший викладач. Читає курси: «Переклад англійської мови» та «Переклад юридичних документів». Видала багато наукових праць із проблем стилістики англійської мови і перекладознавства, методичних і навчальних посібників.

Любов Сергіївна Моцна — старший викладач. Читає предмети: «Практика перекладу англійської мови», «Основи неориторики» та «Практичний курс англійської мови». У колі наукових інтересів — актуальні проблеми синтаксису і стилістики англійської мови.

Оксана Володимирівна Сергєєва — к. пед. н., старший викладач. Забезпечує викладання практичної граматики, практики перекладу англійської мови, особливостей перекладу економічних текстів. Займається вивченням концепцій підготовки перекладачів у вищій школі Британії. Автор 21 наукової публікації.

Наталія Анатоліївна Глушковецька — викладач. Читає курси: «Практична фонетика англійської мови», «Практична граматики англійської мови». Здійснює науковий пошук у галузі сучасного літературознавства й лінгвістики.

Костянтин Володимирович Дубовий — викладач. Читає дисципліни: «Практична фонетика англійської мови» та «Практичний курс англійської мови». Досліджує проблеми ефективної підготовки майбутніх лінгвістів і перекладачів.

Світлана Степанівна Перцева — зав. лабораторій, відповідальна за матеріально-технічну базу кафедри.

Антоніна Володимирівна Стьобал — старший лаборант. Випускниця ХНУ 2008 р.

Артем Федорович Кришук — інженер. Випускник ХНУ 2011 р.

За сумісництвом на кафедрі працюють: д. філол. н., проф., Л. В. Коломієць, к. філол. н., доц., О. В. Ємець, к. філол. н., доц., К. В. Олександренко, к. філол. н., доц., Н. В. Бідасюк, к. філол. н., доц. Р. В. Боднар.

ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Фундатором найбільшого у Хмельницькому національному університеті факультету — гуманітарно-педагогічного — є Микола Єгорович Скиба. Можна із цілковитою впевненістю сказати, що без нього та без його кропіткої роботи і зважених рішень такий інститут не зміг би виникнути і розвиватися.

У 1986 р. М. Є. Скиба почав працювати як декан факультету із роботи з іноземними студентами. Це був особливий структурний підрозділ тоді ще Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування. За 10 років студентами факультету були представники з понад 30 країн світу. У 1991 р. були укладені угоди про навчання студентів з Індії, причому, так би мовити, «з нуля», тобто з підготовчого відділення для іноземних студентів. Завершив своє існування факультет із роботи з іноземними студентами тільки тоді, коли була згорнута загальноукраїнська програма навчання студентів-іноземців.

За роки роботи з іноземними студентами М. Є. Скиба зумів сформувати колектив співробітників деканату, викладачів і співробітників кафедр, і саме на цій базі у 2004 р. був створений гуманітарно-педагогічний факультет. Микола Єгорович був обраний його деканом.

За всі роки існування навчального закладу жоден інший факультет не розвивався такими швидкими темпами. На момент створення у складі факультету було 4 спеціальності: «Екологія», «Охорона праці в машинобудуванні», «Трудове навчання», «Професійне навчання». Саме М. Є. Скиба був ініціатором відкриття двох останніх. За його безпосередньої участі формувалася пакет необхідних для отримання ліцензії документів, добиралися кадри, готувалася матеріально-технічна база для забезпечення навчального процесу, була створена нова кафедра педагогіки тощо. На факультет щороку приходили зацікавлені у навчанні студенти, щороку серед абітурієнтів спеціальностей ГПФ були великі конкурси. Завдяки наполегливій роботі усього колективу ГПФ отримав ліцензії на провадження освітньої діяльності ще за чотирма спеціальностями: «Переклад», «Міжнародна інформація», «Міжнародні економічні відносини», «Соціальна педагогіка». Кількість студентів на той час зросла до 1200 осіб. З'явилися нові кафедри: перекладу, міжнародної

інформації, теорії і методики трудового і професійного навчання.

Факультет зростав на очах і кількісно, і якісно, тому у 2004 р. постала потреба в його реорганізації. На той час М. Є. Скиба уже обіймав посаду проректора університету. Бачення сучасних вимог до організації роботи вищого навчального закладу, шляхів вирішення проблем, які виникали у ході стрімкої реорганізації всієї вищої освіти в Україні, дозволило ректорату прийняти рішення про створення таких структурних підрозділів, як інститути. В грудні 2003 р. гуманітарно-педагогічний факультет був реорганізований у Гуманітарний інститут. До його складу увійшли два факультети — гуманітарно-педагогічний і факультет міжнародних відносин. Директором Гуманітарного інституту і деканом факультету міжнародних відносин було обрано В. В. Третька. А деканом гуманітарно-педагогічного факультету стала Л. Л. Станіславова.

Гуманітарно-педагогічний факультет об'єднав спеціальності, пов'язані з педагогічною діяльністю, із забезпеченням соціальних і гуманітарних потреб людини. До 2010 р. тут навчалися студенти уже за дев'ятьма напрямками підготовки. Серед них — «Технологічна освіта», «Професійна освіта», «Філологія (Українська мова і література)»; «Філологія (Англійська мова і література)»; «Соціальна педагогіка», «Практична психологія», «Соціальна робота», «Здоров'я людини», «Екологія, збалансоване природокористування та охорона навколишнього середовища».

Зважаючи на необхідність оптимізації навчально-виховного процесу, а також наукової, науково-методичної роботи було прийнято рішення про передачу напряму підготовки і спеціальності «Філологія (Англійська мова і література)» до складу факультету міжнародних відносин. А з червня 2011 р. на базі ГПФ було створено новий факультет — соціально-психологічний. У складі факультету здійснюється підготовка фахівців за напрямками підготовки і спеціальностями «Соціальна педагогіка», «Соціальна робота», «Практична психологія». Деканом факультету став доктор психологічних наук Є. М. Потапчук.

Керівництво факультету докладє усіх зусиль до популяризації Хмельницького національного університету й тих перспектив, які відкриваються перед його випускниками, зокрема й вихованцями гуманітарно-педагогічного факультету. Участь викладачів, студентів у підготовці і проведенні телепрограм, пов'язаних із мовною культурою, з екологічними та правовими, політичними особливостями сучасного життя, проведення телевізійних майстер-класів, організація творчих виставок, на яких представлено мистецькі вироби викладачів і студентів факультету, участь у мистецьких фестивалях, організація на базі випускових кафедр предметних олімпіад, професійних конкурсів для школярів, організація спортивних змагань для особливих категорій населення, організація семінарів, круглих столів за участю співробітників кафедр і потенційних роботодавців — це тільки незначна частина з усіх тих видів профорієнтаційної роботи, яка й дає свої позитивні наслідки. У 2007 р. побачив світ навчальний підручник «Теорія і практика профорієнтаційної роботи з дітьми і молоддю».



Круглий стіл у Центрі порівняльної професійної педагогіки

Цей підручник став своєрідним підґрунтям ефективної профорієнтаційної роботи в університеті, а особливо на гуманітарно-педагогічному факультеті.

Тривалий час із керівництвом факультету співпрацюють такі відомі в Україні та за її межами науковці, як професор М. І. Сметанський, професор М. І. Томчук, член-кореспондент АН України Н. В. Чепелева, Ю. Й. Поліщук та інші.

У 2011 р. при психолого-педагогічних кафедрах ГПФ відкрито аспірантуру за спеціальністю «Теорія та методика професійної освіти». Із травня 2011 р. почала роботу спеціалізована рада із захисту дисертацій за цією спеціальністю. Прийнято до розгляду перші п'ять дисертаційних досліджень.

Кафедра теорії і методики трудового і професійного навчання

Кафедра теорії і методики трудового і професійного навчання створена 1 липня 1999 року. У 2000 р. вона була перенесена у приміщення загальноосвітньої школи № 27 у м. Хмельницькому. Це стало своєрідним симбіозом школи і кафедри, новим проектом, що досить швидко дав свої результати. Викладачі кафедри, студенти можуть не тільки присвячувати час викладанню та опануванню необхідних дисциплін — вони фактично «живуть» в атмосфері школи, працюють у шкільних майстернях, з учнями різних класів, повсякчас спостерігають за особливостями шкільного світу. Це стало запорукою зростання кваліфікації викладачів кафедри і професійного становлення студентів. Сьогодні на кафедрі — 8 відмінників освіти. Серед викладачів кафедри — відомі на Поділлі майстри декоративно-прикладного мистецтва Хмельниччини, зокрема майстер художньої обробки деревини А. А. Яковлев, майстер художньої вишивки О. М. Поплавська. Доцент кафедри В. Є. Ребрик є членом спілки самодіяльних художниць «Дивоцвіт», вона розробила та запатентувала у 2005 р. авторську техніку «Нитко-цвяховий натяг».

Тільки за останні роки викладачі видали 4 монографії, 5 посібників, понад 50 методичних рекомендацій. Розроблено понад 40 авторських програм, 4 електронні навчальні комплекси, отримано 4 авторських свідоцтва на винахід (В. Є. Ребрик — на спосіб створення декоративно-прикладного виробу «Нитково-цвяховий натяг»; А. В. Гунько — на пристрій регулювання подачі газу в двигун внутрішнього згорання та на пристрій для виміру масової витрати рідкого пального; Н. В. Кудрявцева і О. В. Голодинська — на пристрій для визначення антропометричних параметрів фігури); створено й апробовано авторську систему конструювання Г. В. Кравчук.

Особливе місце в роботі кафедри посідають виставки науково-технічної та художньої творчості. За роки існування кафедра взяла участь у 14 всеукраїнських та 38 обласних виставках декоративно-прикладного мистецтва. Широкого розповсюдження набули телевізійні майстер-класи викладачів В. Є. Ребрик, Л. А. Корницької, А. А. Яковлева, І. П. Андрощука.

На базі кафедри протягом 10 років проводиться міжнародна конференція «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи», основним із співorganizаторів якої є Академія педагогічних наук Києва.

Кафедра української філології

Кафедра створена у 1994 р. Вона є осередком гуманітаризації освіти в університеті. Сьогодні тут готують бакалаврів і спеціалістів за напрямом «Філологія (Українська мова



Вручення дипломів переможцям конкурсу знавців рідної мови

і література»). У 2011 р. було отримано ліцензію на підготовку магістрів. Кафедра має усе необхідне методичне забезпечення для підготовки фахівців з української мови і літератури за дистанційною формою навчання.

Зважаючи на потреби регіонального ринку праці, прагнучи розвивати міжнародне співробітництво, кафедра стала ініціатором ліцензування напряму підготовки «Філологія (Переклад — польська і англійська мови)». З 2012 р. за новим напрямом оголошено набір студентів.

Викладацький колектив постійно працює над підвищенням професійного і наукового рівня. За останні 5 років захищено 8 кандидатських та 1 докторська дисертація. Готуються до захисту ще 3 кандидатські і 2 докторські. Протягом останніх трьох років було видано 3 підручники із грифом МОН України та 4 наукові монографії.

Особливо активним і різнобічним стало життя кафедри, коли до колективу приєднався, а потім і очолив його доктор філологічних наук, професор М. М. Торчинський. Під його керівництвом викладачі і студенти вибороли дворічний грант МОН України «Ономастичний простір української мови». Відтак започаткована наукова школа з ономастики.

У липні 2011 р. при кафедрі відкрита аспірантура за спеціальністю «Українська мова», де до захисту готуються 3 дисертації ономастичного профілю, 2 — за іншими профілями. Цілеспрямовано до роботи у межах цієї наукової школи залучаються студенти. За останні 2 роки вони опублікували у різних виданнях понад 200 наукових статей, беруть участь у наукових конференціях різних рівнів.

У 2009 р. засновано науковий журнал «Поділля. Філологічні студії». До Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України подані документи про надання статусу фахового наукового видання науковому журналу «Актуальні проблеми української філології і перекладознавства». Кафедра готується до проведення на базі ХНУ у 2014 р. циклічної всеукраїнської наукової конференції «Проблеми сучасної ономастики».

Один із важливих напрямів діяльності кафедри української філології — виховання студентів-філологів як майбутніх провідників ідей гуманізму, патріотизму в нашому суспільстві. Тому докладається багато зусиль для формування у студентів кафедри прагнення до гуманістичної, патріотичної діяльності. Уже кілька років поспіль викладачі і студенти відвідують меморіал Тараса Шевченка у Каневі в річницю перепоховання поета, причому учасники делегації ХНУ беруть участь в урочистому концерті, присвяченому пам'яті



На концерті, підготовленому студентами гуманітарно-педагогічного факультету

Кобзаря. Активно розвивається студентський театр «Глорія» під керівництвом М. А. Савюка та Т. П. Коваль. Учасники «Глорії» готують цікаві театралізовані вистави і для студентів університету, і для глядачів м. Хмельницького. У 2010 р. колектив театру був запрошений на сценічні майданчики Києва.

Щороку кафедра української філології проводить конкурс читців, учасники якого не тільки демонструють свою декламаторську майстерність, а й сприяють ознайомленню студентської молоді із кращими досягненнями української поезії. Організуються зустрічі із кращими представниками сучасної української літератури: з Іваном Драчем, Галиною Пагутяк, Юрієм Андруховичем та письменниками Хмельниччини. З ініціативи заступника декана з виховної роботи ГПФ Т. П. Коваль та за найактивнішої участі кафедри започатковано проведення щорічного фестивалю українського гумору «Колективний сміх — геній спілкування». З 2011 р. при кафедрі проводиться щорічна міжвузівська студентська конференція «Генії України».

Кафедра екології

Кафедра створена у 1996 р. Вона є випусковою для напряму підготовки і спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища і збалансоване природокористування». Після завершення навчання студенти отримують дипломи бакалавра, спеціаліста, магістра. За 14 років існування колектив кафедри досяг максимального забезпечення кадрами вищої кваліфікації.

Викладачі-екологи завжди відзначалися інтересом до інновацій та творчості. Серед перших вони взяли участь у реалізації проекту розвитку системи дистанційної освіти у ХНУ: напрацьовували досвід створення модулів для студентів-дистанційників, опановували методика постановки віртуальних лабораторних робіт.

Активною є видавнича діяльність кафедри. За останні 5 років було видано 7 підручників і посібників, із них 4 мають гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Кафедра екології — організатор заходів, спрямованих на захист і упорядкування довкілля. Студенти щорічно беруть участь в озелененні території Хмельницького та області, в упорядкуванні рекреаційних зон тощо. З ініціативи кафедри щорічно проводяться конференції, семінари, круглі столи, робота яких спрямована на вивчення проблем захисту довкілля, вироблення конкретних рекомендацій щодо реалізації необхідних для розв'язання цих проблем дій. Серед таких заходів — всеукраїнські конференції, присвячені урбоекоекотичним дослідженням та проблемам малих річок України; обласний круглий стіл «Рекреаційні ресурси

Хмельниччини: стан, проблеми та перспективи використання»; круглий стіл «Реалізація екологічної складової соціально-екологічного розвитку Хмельницької області та м. Хмельницького» та ін. Здійсненню наукових проектів сприяє плідна співпраця із громадськими екологічними організаціями, серед яких — Всеукраїнська екологічна ліга, Українське товариство охорони природи.

На кафедрі екології працює відомий у широких колах науковців доктор сільськогосподарських наук, професор В. П. Кучерявий. Він є автором чи не найкращого проекту у Хмельницькому національному університеті — ботанічного саду, який виконує роль майданчика для практичної роботи студентів-екологів, котрі отримали можливість у будь-який час здійснювати необхідні спостереження, робити аналізи, заміри, набувати практичних навиків у догляді за природними об'єктами, створенні ландшафтного дизайну.

Кафедра здоров'я людини і фізичного виховання

На факультеті працює кафедра здоров'я людини і фізичного виховання. Протягом багатьох років колектив очолював кандидат педагогічних наук, доцент, майстер спорту Є. М. Свіргунець. Із початку заснування кафедри у 1968 р. викладачі й тренери не тільки дбали про фізичний розвиток, фізичну культуру студентів навчального закладу, а й виховували потужну команду спортсменів високого класу, яка принесла заслужену спортивну славу університету.

Упродовж періоду діяльності кафедри представники різних видів спорту — її вихованці — займали призові місця на всеукраїнських студентських універсиадах. Їх вітали на змаганнях у багатьох містах України та країн Європи. Саме тренери кафедри виховали олімпійських чемпіонів Сергія Нагорного (веслування на байдарках), Галину Пундик і Ольгу Жовнір (фехтування на шаблях).

У 2004 р. розпочалася підготовка фахівців за напрямом «Здоров'я людини», спеціальністю «Фізична реабілітація». Сьогодні студенти навчаються за ОКР «бакалавр», «спеціаліст». Це стало новим напрямом у діяльності кафедри, який дозволив їй активно розвивати наукову, науково-методичну діяльність.

На кафедрі здоров'я людини і фізичного виховання працює 1 доктор наук, професор, 8 кандидатів наук, доцентів, 2 прирівняних до кандидатів наук доцентів ВАК України. За останні роки видано 3 посібники і підручник із грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. Додержуються до наукової роботи студенти.

Підготовка фахівців за новою спеціальністю дала можливість викладачам і студентам кафедри приділити особливу увагу особам, які потребують фізичної допомоги, психологічної підтримки. Щороку до Дня фізичного виховання і спорту колектив організовує спортивні змагання для людей з обмеженими фізичними можливостями. Зокрема у 2011 р. були проведені змагання з голболу та волейболу сидячи. Студенти під час фахових практик та у вільний від навчання час активно співпрацюють з інтернатами, спеціалізованими закладами, оздоровчим табором «Берег надії» у с. Головинці, де проживають і навчаються діти-інваліди, допомагаючи співробітникам цих закладів оздоровлювати вихованців, прищеплювати впевненість у своїх силах, віру у життя.

За підтримки місцевої та обласної адміністрацій, ректорату ХНУ викладачі кафедри відкрили Реабілітаційний центр, у якому є сучасне реабілітаційне обладнання. У Центрі займаються студенти-інваліди, студенти зі спеціалізованих спортивних груп та викладачі, які потребують фізичної реабілітації.



Зліва направо перший ряд: Л. С. Зубар, Н. В. Подлевська, І. В. Горячок, Л. Л. Станіславова; другий ряд: А. П. Грицева, М. М. Гавриш, Ю. М. Маковська, Т. В. Вільчинська, Т. П. Коваль, Н. В. Поліщук, І. Б. Царалунга; третій ряд: В. А. Папушина, І. В. Приймак, М. М. Торчинський, Н. М. Торчинська, А. М. Янчишин, Л. В. Терещенко

Михайло Миколайович Торчинський — завідувач кафедри, д. філол. н., проф. Викладає курси: «Українська ономастика», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Культура наукової мови», «Загальне мовознавство». Основні праці: «Ономастичні студії в Україні (дисертаційні дослідження, захищені у другій половині ХХ — на початку ХХІ ст.)», «Словник власних географічних назв Хмельницької області» (у співавторстві), «Структура онімного простору української мови».

Тамара Володимирівна Вільчинська — ст. викл. Читає дисципліни: «Латинська мова», «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Серед наукових робіт — «Дієслово та дієслівні форми у латинській мові», «Латинська мова. Практикум для студентів».

Марія Михайлівна Гавриш — к. філол. н., доц., викладає актуальні питання соціолінгвістики, етнолінгвістику, українську мову (за професійним спрямуванням).

Інна Владиславівна Горячок — к. пед. н., доц. Читає курси: «Методика викладання української літератури», «Методика викладання зарубіжної літератури» та ін. Основні праці: «Методика навчання української літератури (практикум)», «Педагогічна практика».

Антоніна Петрівна Грицева — к. філол. н., доц. Викладає вступ до мовознавства, морфеміку і словотвір, морфологію тощо. У співавторстві видано: «Російсько-український словник технічних термінів (легка промисловість)», «Українську ділову мову», «Українську мову (за професійним спрямуванням)».

Людмила Степанівна Зубар — викладач курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)», випускниця ХНУ 2010 р.

Таїсія Петрівна Коваль — ст. викл. Читає курси: «Виразне читання», «Риторика», «Історія української літератури ХХ ст.» та ін. Автор книги «Виразне читання».

Юлія Миколаївна Маковська — викладач курсів «Історія зарубіжної літератури», «Сучасна зарубіжна література» та ін.

Валентина Антонівна Папушина — к. філол. н., доц., викладає історії зарубіжної літератури.

Неля Володимирівна Подлевська — к. пед. н., доц. Читає дисципліни: «Методика навчання української мови», «Фонетика» та ін. Серед основних робіт — «Методика викладання української мови за професійним спрямуванням у ВНЗ».

Наталія Валеріївна Поліщук — викладач курсів «Теорія літератури», «Основи літературної творчості», «Основи журналістики» тощо.

Інна Володимирівна Приймак — к. філол. н., доц. Читає предмети: «Історія української літератури», «Сучасна українська література» та ін. Автор наукової праці «Любов Яновська у дзеркалі доби кінця ХІХ — початку ХХ ст.: відома й невідома».

Іван Степанович Руснак — д. пед. н., проф., викладач курсів «Література рідного краю» та «Сучасний літературний процес». Основні роботи: «Українська література Канади і формування національної самосвідомості канадських українців», «Українська педагогічна преса Канади і рідномовне шкільництво в діаспорі», «Методика викладання психології», «Педагогіка і психологія вищої школи», «Вища освіта і Болонський процес» тощо.

Лариса Георгіївна Скалозуб — д. філол. н., проф., викладає проблемні питання української мови, історію українського мовознавства. Автор праць «Сопоставительное описание согласных современных корейского и русского языков», «Палатограммы и рентенограммы согласных фонем русского литературного языка», «Упражнения по фонетике русского языка».

Людмила Леонідівна Станіславова — к. філол. н., доц., декан гуманітарно-педагогічного факультету, викладає вступ до літературознавства, стилістику української мови та ін. Основні видання: «Російсько-український словник технічних термінів (легка промисловість)» (у співавторстві), «Практична стилістика української мови».

Людмила Вікторівна Терещенко — ст. викл. Читає курси: «Лексикологія», «Усна народна творчість», «Інноваційні технології в лінгвістиці». Співавтор книги «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Наталія Миколаївна Торчинська — к. філол. н., доц., викладає вступ до мовознавства, українську діалектологію, практикум з лінгводидактики, синтаксис та ін. Основні праці: «Мовні розбори», «Словник власних географічних назв Хмельницької області» (у співавторстві), «Синтаксис сучасної української літературної мови: практикум» тощо.

Інна Богданівна Царалунга — к. філол. н., доц., викладач курсів «Історична граматики української мови», «Історія української літературної мови», «Старослов'янська мова», «Текстознавство» та ін. Автор праць «Старослов'янська мова», «Українські топоніми на -ани (-яни)», «Історична граматики української мови: практикум» тощо.

Анатолій Миколайович Янчишин — ст. лаборант, випускник ХНУ 2005 р.



Професорсько-викладацький та допоміжний склад кафедри екології.

Сидять зліва направо:

В. І. Ящук, Л. Л. Грабовська, Л. В. Троян, Н. Г. Міронова, Л. С. Юглічек, Г. А. Білецька, Є. В. Неймак.

Стоять: В. В. Басиста, А. А. Гончар, А. О. Дячук,

В. А. Шмигований, О. П. Матеюк,

Б. Б. Артамонов,

Т. А. Матеюк,

С. М. Шевченко,

О. О. Єфремова,

Л. П. Казімірова

Кафедра створена у 1996 р. Її професорсько-викладацький колектив забезпечує підготовку бакалаврів, спеціалістів і магістрів за напрямом «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». Наукова діяльність кафедри зосереджена на проблемах регіональної екології та збалансованого природокористування. Тут працює 19 викладачів природничого і технічного напрямів, серед яких два доктори та 15 кандидатів наук.

Борис Борисович Артамонов — к. військ. н., доц. Викладає дисципліни: «Екологічна експертиза», «Метеорологія і кліматологія», «Топографія з основами картографії», «Екологічна митна експертиза». Є автором кількох навчальних посібників, серед яких — «Метеорологія і кліматологія», «Топографія з основами картографії», шести методичних розробок.

Галина Анатоліївна Білецька — к. пед. н., доц. Читає курси: «Методика викладання екологічних дисциплін», «Методологія наукових досліджень в екології, геологія з основами геоморфології», «Ґрунтознавство». Автор посібника «Екологічна стандартизація та сертифікація» й ін., десяти методичних розробок.

Людмила Павлівна Казімірова — к. б. н., доц. Викладає предмети: «Заповідна справа», «Ландшафтна екологія», «Озеленення населених місць», «Декоративне квітництво». Автор трьох методичних розробок.

Ігор Павлович Крайнов — д. т. н., проф. Має три методичні розробки. Читає дисципліни: «Екологічна безпека», «Організація управління екологічною безпекою на засадах сталого розвитку».

Володимир Панасович Кучерявий — д. с.-г. н., проф. Викладає сучасні філософські концепції і теорії систем в екології, фітомеліорацію. Є автором підручників «Урбоекологія», «Екологія», «Озеленення населених місць» тощо, навчальних посібників та методичних розробок.

Наталія Геннадіївна Міронова — к. т. н., доц. Читає предмети: «Техноекологія», «Радіоекологія», «Основи наукових досліджень». Автор кількох навчальних посібників, зокрема «Охорона навколишнього природного середовища на підприємствах промислового комплексу», «Екологічна експертиза», 12 методичних розробок.

Віктор Валерійович Рибак — к. с.-г. н. Викладає організацію управління в екологічній діяльності, екологію.

Наталія Вікторівна Семенюк — к. філол. н., доц. Читає дисципліни: «Вступ до фаху», «Екологія». Має чотири методичні розробки.

Людмила Василівна Троян — к. б. н. Викладає біологію, екологію, організацію контролю якості води, ґрунту та повітря. Автор трьох методичних розробок.

Оксана Леонідівна Тульська — к. пед. н. Читає курси: «Хімія з основами біогеохімії», «Екологія».

Володимир Артемович Шмигований — викладач дисципліни «Організація екологічного інспектування». Протягом 20 років очолював Державне управління охорони НПС у Хмельницькій області. Має дві методичні розробки.

Лілія Степанівна Юглічек — к. б. н., доц. Викладає предмети: «Загальна екологія», «Екологія міських систем», «Екологія». Є автором трьох методичних розробок.

Навчально-виховний процес на кафедрі забезпечують випускники ХНУ:

Андрій Андрійович Гончар — випускник Технологічного університету Поділля 1999 р. Викладає моделювання і прогнозування стану довкілля. Автор п'яти методичних розробок.

Лариса Леонідівна Грабовська — к. т. н. Випускниця Технологічного університету Поділля 2000 р. Читає дисципліни: «Банки екологічної інформації», «Природоохоронні технології поводження з відходами», «Методи очистки та контролю якості води». Має три методичні розробки.

Олександр Борисович Гуменюк — к. т. н., доц. Випускник ХТПО 1989 р. Викладає «Основи екології». Автор трьох методичних розробок.

Андрій Олександрович Дячук — к. пед. н. Випускник ХНУ 2005 р. Читає предмети: «Інформатика і системологія», «Інформаційні системи управління в екологічній безпеці», «Екологія». Автор двох методичних розробок.

Ольга Олексіївна Єфремова — к. т. н. Випускниця Технологічного університету Поділля 1999 р. Викладає дисципліни: «Гідрологія», «Основи біотехнології», «Біоіндикація», «Проектування нормативів ГДС», «Основи проектування очисних споруд». Має шість методичних розробок.

Олеся Петрівна Матеюк — к. пед. н., доц. Випускниця Технологічного університету Поділля 2002 р. Читає курси: «Екологія людини і соціальна екологія», «Нормування антропогенного навантаження на природне середовище», «Організація екологічного контролю на митниці». Автор трьох методичних розробок.

Сергій Миколайович Шевченко — к. с.-г. н. Випускник ХДУ 2004 р. Викладає моніторинг довкілля, фізіологію та захист рослин, основи ландшафтного проектування, екологію. Має дві методичні розробки.

КАФЕДРА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ



*Зліва направо перший ряд:
М. М. Рудніченко, В. І. Авузяк,
Р. Є. Савченко, В. Г. Свіргунець,
Г. Пундик, Є. М. Свіргунець,
О. Жовнір, Р. І. Булелик,
О. О. Солтик, О. В. Мозлюк,
М. І. Кравцов, Є. О. Павлюк.
Другий ряд: В. О. Ткач,
Н. В. Демченко, Л. М. Остапчук,
О. С. Павлюк, В. Б. Базильчук,
Т. В. Кірдан, І. М. Квасниця,
Т. В. Чопик, А. А. Ребрин,
О. Б. Мірза. Третій ряд:
О. В. Антонюк, Я. І. Гнатчук,
С. І. Бекетов, Б. М. Ференчук,
М. Л. Бугайов, А. А. Руснак,
О. В. Базильчук, О. Б. Садовий*

Фізкультурно-спортивна підготовка студентів — один із головних напрямів діяльності ХНУ.

Нині навчально-виховну роботу на кафедрі здоров'я людини та фізичного виховання здійснюють викладачі, які мають високі досягнення у спорті:

Олександр Олександрович Солтик — завідувач кафедри, к. фіз. вих., доц., майстер спорту України міжнародного класу з веслування на байдарках, переможець етапу Кубка світу.

Євген Михайлович Свіргунець — к. пед. н., доц., заслужений працівник фізичної культури і спорту України, відмінник освіти України, співавтор двох навчальних посібників із грифом МОНУ.

Віталій Васильович Яремчук — доц., заслужений працівник фізичної культури і спорту України, заслужений тренер СРСР, УРСР, майстер спорту СРСР із веслування на байдарках, відмінник освіти України.

Микола Миколайович Рудніченко — доц., заслужений тренер України, майстер спорту СРСР з вільної боротьби, відмінник освіти України.

Олег Вікторович Базильчук — к. фіз. вих., доц., майстер спорту України з гандболу.

Євген Олександрович Павлюк — к. фіз. вих., доц., майстер спорту України з кульової стрільби, співавтор трьох навчальних посібників із грифом МОНУ.

Віктор Вікторович Флерчук — к. фіз. вих., доц., майстер спорту України міжнародного класу з веслування на байдарках, переможець етапу Кубка світу, чемпіон Європи, призер Чемпіонату світу з веслування на драгонботах.

Богдан Миколайович Ференчук — к. пед. н., доц., суддя національної категорії з баскетболу.

Василь Федорович Антоненко — к. пед. н., доц., майстер спорту СРСР зі спортивного багатоборства, суддя міжнародної категорії, почесний працівник фізичної культури і спорту, заслужений тренер України.

Віра Гнатівна Свіргунець — ст. викл., майстер спорту СРСР зі спортивної гімнастики, відмінник освіти України.

Олександр Володимирович Мозлюк — ст. викл., майстер спорту СРСР і України з вільної боротьби, суддя міжнародної категорії, голова спортивного клубу вишу.

Юрій Іванович Павлішен — к. мед. н., доц., заслужений лікар України, головний ортопед-травматолог Хмельницької області.

Володимир Миколайович Мухін — к. мед. н., проф., заслужений працівник фізичної культури і спорту України,

відмінник народної освіти України, автор посібників із фізичної реабілітації.

Владислав Вікторович Козлов — викладач, майстер спорту України з регбі, член молодіжної збірної України.

Людвіг Тадеушович Пухальський — викладач, майстер спорту України з тхеквондо.

Леонід Сергійович Коваль — викладач, завідувач лабораторій, майстер спорту України з веслування на байдарках;

Віктор Вікторович Цісар — викладач, майстер спорту України з важкої атлетики.

Олег Михайлович Квасниця — ст. викл., майстер спорту України міжнародного класу з регбі, кращий гравець фінальної частини Чемпіонату Європи з регбі-7 2008 року (Німеччина).

Петро Іванович Кухтюк — викладач, заслужений тренер СРСР, майстер спорту СРСР зі спортивної гімнастики.

Тут також працюють старші викладачі, відмінники освіти: Лідія Михайлівна Остапчук, Роман Іванович Булелик, Адальберт Адальбертович Руснак. Належний рівень навчального процесу забезпечують к. фіз. вих., доц. Віра Богданівна Базильчук, к. пед. н., доц., співавтор двох навчальних посібників із грифом МОНУ Анатолій Арсенович Ребрин, к. фіз. вих., доц., співавтор навчального посібника з грифом МОНУ Денис Михайлович Воронін; старші викладачі: Наталія Валентинівна Демченко, Олександр Борисович Садовий, Микола Іванович Майструк (к. мед. н.), Віталій Станіславович Неймак, Геннадій Михайлович Баннов (старший інструктор гірського туризму), Оксана Сергіївна Павлюк; викладачі: Максим Леонідович Бугайов, Ярослав Ілліч Гнатчук, Тетяна Вікторівна Чопик, Віта Леонідівна Хімч, Олександр Борисович Мірза, Тетяна Вікторівна Кірдан, Віктор Іванович Власов, Юрій Васильович Дутчак; старші лаборанти: Микола Іванович Ткачук, Наталія Михайлівна Антохова, Ірина Миколаївна Квасниця, Анна Анатоліївна Павлович, Анна Валеріївна Чебан, Сергій Іванович Бекетов, Галина Вікторівна Гнатюк; лаборант Олександр Леонідович Артьомов.

Серед видань кафедри, рекомендованих МОНмолодьспортом України, — навчальні посібники «Олімпійський і професійний спорт» (Є. Павлюк, Є. Свіргунець), «Теорія і методика дитячо-юнацького спорту» (О. Шинкарук, Є. Павлюк, Є. Свіргунець, В. Флерчук), «Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи» (Д. Воронін, Є. Павлюк), методичний посібник «Настільний теніс» (А. Ребрин, В. Адамчук, А. Дубенчук, В. Деревянко, Г. Коломоець), монографії В. Мухіна «Фізична реабілітація», «Fizgoterapia».

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Соціально-психологічний факультет (СПФ) створений у 2011 р. на базі гуманітарно-педагогічного і зараз функціонує як самостійний структурний підрозділ, що входить до складу Гуманітарного інституту. На факультеті здійснюється підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» за напрямками підготовки «Практична психологія», «Соціальна педагогіка», «Соціальна робота».

СПФ готує спеціалістів за соціономічним профілем завдяки висококваліфікованому кадровому потенціалу, глибокому теоретичному й прикладному рівні та якості навчального процесу, постійному оновленню і широкому вибору навчальних програм, сучасним методам освітньої діяльності, постійній орієнтації на глобальні перспективи.

До структури факультету входить Ресурсний інформаційно-консультативний центр психологічної підтримки, Центр інноваційної педагогіки та психології, послугами яких широко користуються мешканці міста і області.

На СПФ працюють 3 кафедри: філософії і політології, практичної психології та педагогіки, соціальної роботи і соціальної педагогіки.

Кафедра філософії і політології

Кафедра створена рішенням вченої ради Інституту в 1991 р. після реорганізації та перепрофілювання кафедри філософії і наукового комунізму, яка існувала з 1973 р. Протягом тривалого часу її очолював доцент М. О. Григорчук. Певний період завідувачем кафедри була професор Н. К. Петрук. Сьогодні на чолі колективу кафедри філософії і політології — доцент О. О. Заславська.

Зусиллями професорсько-викладацького колективу кафедри забезпечується викладання дисциплін у різних галузях філософського, соціологічного, політологічного, культурологічного знання.

Викладачі кафедри філософії і політології систематично здійснюють наукові дослідження за багатьма напрямками, видають монографії, статті, навчальні посібники, методичні розробки. До сфери наукових досліджень колективу входять три основні теми.

1. «Соціальні організації та інститути у процесах трансформації сучасного українського суспільства» (Н. К. Петрук,

В. П. Сосна, Т. Й. Захарова, О. О. Демідас, А. В. Левченко, О. В. Гапченко, Я. В. Ювсечко, Н. В. Семенюк). Головна увага зосереджується на комплексному аналізі проблем трансформації українського суспільства в контексті світових глобалізаційних тенденцій, а також на виявленні закономірностей, напрямів, пріоритетних цілей трансформаційних процесів.

2. «Особливості розвитку української культури в контексті глобалізації» (М. Б. Дем'янюк, О. А. Посвістак, О. В. Чернов, С. М. Козаченко). Досліджуються проблеми цілісності української культури, вивчається специфіка українського буття, розробляються моделі духовного розвитку української нації в умовах глобалізації.

3. «Політичні технології та особливості їх використання у сучасних українських реаліях» (О. О. Заславська, Н. В. Лютко, В. М. Гоцуляк, С. В. Маркова, М. А. Дудар). Здійснюється аналіз сутності й ефективності політичних технологій: політичного рекламування і зв'язків із громадськістю, виборчих технологій, формування іміджу політичного діяча, партії чи інших суб'єктів політичної діяльності, окреслюється їх місце в українському політичному просторі.

Кафедра практичної психології і педагогіки

З ініціативи проф. М. Є. Скиби та доц. В. М. Владкової 17 квітня 1995 р. була створена кафедра практичної психології та педагогіки (перша назва — педагогіки і психології). Відтоді колектив пройшов тривалий шлях становлення, розвитку та реорганізації. Сьогодні його очолює д. психол. н., проф., заслужений працівник освіти України Є. М. Потапчук.

Професорсько-викладацький колектив кафедри у складі 6 професорів, 21 кандидата наук, доцента, 4 старших викладачів, 5 лаборантів здійснює підготовку фахівців за спеціальністю «Практична психологія» (освітньо-кваліфікаційні рівні — «бакалавр», «спеціаліст», «магістр»; форми навчання — денна, заочна, перепідготовка). Планується відкриття аспірантури.

Загальною науково-дослідною темою кафедри є «Трансформація життєвого світу особистості в умовах динамічного розвитку держави». Відповідно до цієї теми викладачі систематично готують наукові статті, методичні розробки,



Президія науково-практичної конференції



Заняття проводить доцент С. Л. Крук



**Пленарне засідання Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Професійна підготовка фахівців соціальної сфери: надбання, проблеми, перспективи», 23–24 березня 2012 р.**

навчальні посібники, монографії, беруть участь у наукових конференціях.

Колектив регулярно проводить науково-практичний семінар «Підготовка практичного психолога: етапи, проблеми, перспективи» для студентів-психологів та їхніх батьків, профорієнтаційний семінар «Школа майбутнього психолога», Всеукраїнську науково-практичну конференцію, Всеукраїнську студентську науково-практичну конференцію та I-й етап Всеукраїнської студентської олімпіади із психології.

Із 2007 р. при кафедрі успішно функціонує Ресурсний інформаційно-консультативний центр (РІКЦ) психологічної підтримки. Його мета — психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу вишу, захист психічного здоров'я всіх учасників освітнього процесу, психологічна діагностика, корекція, профілактика, психологічна просвіта.

Кафедра практичної психології та педагогіки стала також осередком упровадження ідей гуманної педагогіки на Хмельничині і є співорганізатором щорічних Педагогічних читань та семінарів з гуманної педагогіки.

Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки

Кафедра створена у 2009 р. і є однією з найпотужніших в університеті. Тут здійснюється підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» зі спеціальностей «Соціальна робота» та «Соціальна педагогіка».

За активної участі кафедри проводиться навчання в аспірантурі та діє спеціалізована вчена рада із захисту кандидатських дисертацій із педагогічних спеціальностей.

Кафедра має висококваліфікований професорсько-викладацький склад — 24 особи, серед яких 4 доктори наук, професори, 16 кандидатів наук, доцентів. Крім того, запрошуються провідні спеціалісти в галузі соціальної роботи й соціальної педагогіки.

Усі викладачі мають базову освіту, науково-педагогічну кваліфікацію, що відповідають змісту дисциплін,

які вони викладають. Зокрема, зі змістом дисциплін, які забезпечують викладачі, пов'язані теми їх дисертацій, тематика методичних видань, наукових публікацій та розробок тощо.

З метою підвищення кваліфікації викладачі випускової кафедри навчаються в аспірантурі та докторантурі та проходять стажування у провідних вищих навчальних закладах України.

Науково-дослідна діяльність викладачів кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки спрямована на пошук шляхів і засобів оптимізації навчального процесу, вдосконалення підготовки працівників соціальної сфери. Професорсько-викладацьким складом кафедри обрано головні напрями науково-дослідної роботи:

1. Теорія і практика соціально-педагогічної діяльності та соціально-психологічної допомоги в Україні і за кордоном.
2. Теоретико-прикладні аспекти професійної підготовки фахівця соціальної сфери.

За останні п'ять років колектив опублікував загалом понад 500 наукових праць, із яких 9 монографій та 10 навчальних посібників з грифом МОН України.

Високий рівень навчально-методичної роботи кафедри, активна наукова, волонтерська, громадська діяльність її працівників та студентів, а також плідна співпраця із провідними навчальними закладами України сприяє постійному розвитку та забезпечує високий рівень професійної підготовки фахівців випускових спеціальностей.

Особливо активно кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки працює у сфері волонтерської діяльності, що полягає у співпраці із закладами соціального виховання дітей і молоді, громадськими організаціями, благодійними центрами щодо розповсюдження інформаційних матеріалів, надання соціальної допомоги, консультацій для населення, у збиранні гуманітарної допомоги для дітей, що перебувають у закладах інтернатного типу, в організації концертних програм для розумово відсталих дітей тощо.



Зліва направо: перший ряд: О. А. Посвістак, Г. Ф. Рослюк, Н. В. Семенюк, С. Б. Берегова, Н. Я. Дзіковська, В. П. Сосна, М. Б. Дем'янюк, О. О. Демідас, С. Ф. Руденко, В. М. Гоцуляк; другий ряд: А. В. Левченко, Н. В. Лютко, Т. Й. Захарова, С. М. Козаченко, О. О. Заславська, М. А. Дудар, Н. К. Петрук, О. В. Чернов, С. В. Маркова, С. В. Білошицький, Я. В. Ювсечко

У складі кафедри працюють:

Ольга Олександрівна Заславська — завідувач кафедри, к. політ. н., доцент. Читає дисципліни: «Політологія», «Соціологія» та «Культура народів світу». Вивчає політичні технології, виборчий процес, політичну комунікацію органів державної влади.

Наталія Кирилівна Петрук — д. філос. н., проф. Викладає філософію, філософські проблеми наукового пізнання. Вивчає соціальні організації та інститути, інтеграція України в європейський культурно-освітній простір.

Ірина Михайлівна Предборська — д. філос. н., проф. Викладає предмети: «Філософія» та «Філософські проблеми наукового пізнання». Досліджує соціально-філософські та історіософські проблеми сучасного суспільства.

Сергій Володимирович Білошицький — к. іст. н., проф. Читає дисципліни: «Політологія» та «Соціологія». Займається політичною футурологією, глобалістикою, проблемами ліберальної демократії.

Володимир Михайлович Гоцуляк — к. політ. н., доц. Викладач політології. Досліджує історію українського державотворення.

Марія Борисівна Дем'янюк — к. філол. н., доц. Викладає історію української культури, культурологію. Займається дослідженням форм та функцій внутрішньо-монологічного мовлення.

Тамара Йосипівна Захарова — к. філос. н., доц. Викладач соціології. Коло наукових інтересів: соціальна філософія та проблеми інформаційного суспільства.

Наталія Віталіївна Лютко — к. політ. н., доц. Читає курси: «Політологія», «Соціологія» та інші. Спеціалізується на виборах та виборчих технологіях, політичній рекламі, політичній аксіології, політичному брендингу.

Світлана Василівна Маркова — к. іст. н., доц. Викладає дисципліни: «Соціологія» та «Політологія». Коло наукових інтересів: історія України, історія Поділля, культурологія, педагогіка, історія економічних вчень, гендерна історія.

Станіслав Федорович Руденко — к. філос. н., доц. Читає курс філософії. Досліджує проблеми формування громадянської свідомості та патріотичної позиції студентської молоді.

Наталія Вікторівна Семенюк — к. філос. н., доц. Викладає філософію, історію української культури, філософію глобальних проблем сучасності. Сфера наукових інтересів — екобезпечний поступ людства в епоху глобалізації та інформаційної революції.

Василь Петрович Сосна — к. філос. н., доц. Читає курс філософії. Вивчає теоретико-методологічні проблеми викладання філософії у вузі, проблеми соціальної філософії, зокрема теоретичні проблеми формування громадянського суспільства в Україні.

Олена Олегівна Демідас — к. філос. н., ст. викл. Читає дисципліни: «Соціологія», «Основи соціологічних знань». Тематика наукових пошуків — людиновимірність освітнього менеджменту: філософська інтерпретація.

Олеся Анатоліївна Посвістак — к. іст. н., ст. викл. Викладає предмети: «Історія української культури», «Соціологія», «Політологія», «Світова культура та мистецтво» і «Етика». Досліджує взаємини інтелекції із владою, місце інтелекції у політичних конфліктах.

Олена Вікторівна Гапченко — ст. викл. Викладає філософію, історію української культури. У колі її наукових інтересів — сучасна західна філософія, аналітична філософія, постмодернізм, філософія освіти.

Микола Антонович Дудар — ст. викл. Читає курс політології. Займається вивченням проблем НТР і НТП, НТР-3, глобалізації та комп'ютерної революції.

Олександр Васильович Чернов — ст. викл. Викладає історію української культури, культурологію, світову культуру і мистецтво. Досліджує проблеми особистості в умовах соціальної трансформації в сучасній Україні.

Ярослав Володимирович Ювсечко — ст. викл. Читає дисципліни: «Філософія», «Історія української культури», «Культурологія», «Загальна соціологічна теорія», «Евристика». Вивчає філософію постмодернізму, новітні релігійні рухи, проблеми глобалізації.

Надія Яківна Дзіковська — викладач філософії, історії української культури, філософії глобальних проблем сучасності. Досліджує процеси формування і розвитку особистості, вплив культури на розвиток особистості.

Світлана Миколаївна Козаченко — викладач. Читає предмети: «Соціологія», «Культурологія», «Філософія», «Етика і естетика», «Світова культура і мистецтво». Вивчає морально-етичний аспект ціннісно-сміслової компетентності особистості.

Андрій Вікторович Левченко — викладач філософії та історії української культури. Досліджує козацькі організації XVII–XVIII ст.

На кафедрі працюють старші лаборанти Г. Ф. Рослюк та С. Б. Берегова.

КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ



Зліва направо стоять:
 З. О. Антонова, А. І. Чернецька,
 Л. Г. Параскевич, О. Б. Ігумнова,
 А. І. Руденок, О. М. Гомонюк,
 А. М. Шеремет,
 Н. А. Сургунд, Н. В. Хворостовська,
 А. О. Пасічник,
 І. В. Томаржевська, Л. О. Подкоритова,
 В. К. Гаврилькевич,
 О. М. Дацун, О. В. Кулешова,
 Т. Л. Левицька; *сидять:*
 Л. В. Міхеєва, Г. А. Кошонько,
 В. В. Третьюко, Л. Л. Станіславова,
 М. Є. Скиба,
 О. А. Каденко, Т. В. Комар,
 В. О. Кабашнюк, Р. П. Попелюшко

У колективі працюють:

Євген Михайлович Потапчук — завідувач кафедри, заслужений працівник освіти України, д. психол. н., проф., автор наукових праць і методичних розробок із методології та організації наукових досліджень, конфліктології, психології сім'ї, соціальної психології.

Віктор Євгенович Берека — д. пед. н., проф. Викладає психологію і педагогіку вищої школи та основи психолого-педагогічних досліджень. Автор навчальних посібників та багатьох наукових праць.

Олена Михайлівна Гомонюк — д. пед. н., доц., професор кафедри. Читає курси: «Загальна і порівняльна педагогіка», «Основи етнопедогогіки та етнопсихології». Автор трьох навчальних посібників, монографії та понад 70 публікацій.

Олег Анатолійович Каденко — д. мед. н., проф., академік АНВО України, заслужений лікар України, член Національної спілки журналістів. Викладає психологію сексуальності, вікову фізіологію та ін. Автор близько 100 наукових праць.

Наталія Петрівна Берегова — к. психол. н., доц. Викладає психологію кризових ситуацій. Автор наукових статей і курсів для дистанційного навчання.

В'ячеслав Костянтинівич Гаврилькевич — к. психол. н., доц. Читає предмети: «Психофізіологія», «Патопсихологія», тощо. Співатор посібника «Психофізіологія». Удостоєний почесного звання «Лицар гуманної педагогіки».

Людмила Миколаївна Джигун — к. пед. н., доц. Викладає дисципліни: «Соціальна діагностика», «Реабілітаційна робота» та ін. Видала 3 навчальних посібників.

Таїсія Василівна Комар — к. психол. н., доц. Читає курси: «Загальна психологія», «Історія психології» та ін. Автор навчально-методичних посібників, розробник та тренер групових психологічних занять.

Галина Аполлінаріївна Кошонько — к. психол. н., доц. Викладає дисципліни: «Соціальна психологія», «Психотренінг» тощо. Видала понад 40 наукових праць та методичних розробок.

Станіслав Леонідович Крук — к. пед. н., доц., директор Центру інноваційної педагогіки та психології. Читає курси: «Етика і психологія сімейного життя», «Етика і естетика» та ін. Має почесне звання «Лицар гуманної педагогіки».

Олена Віталіївна Кулешова — к. психол. н., доц. Викладає психологічну службу в системі освіти, організаційну психологію та ін. Співатор навчального посібника «Теоретичні основи практичної психології».

Віталій Олександрович Кабашнюк — к. мед. н., доц. Викладає основи медичних знань, валеологію та ін. Співатор посібника «Психофізіологія».

Тетяна Леонідівна Левицька — к. психол. н., доц. Читає курси: «Сучасні теорії глибинної психології», «Психологія спорту», «Віктимологія», «Основи психотерапії».

Людмила Василівна Міхеєва — к. пед. н., доц. Викладає загальну педагогіку та історію педагогіки. Автор наукових статей та ґрунтовних методичних розробок.

Лариса Олександрівна Подкоритова — к. психол. н., доц. Викладає диференційну та експериментальну психологію та ін. Співатор 2 посібників із грифом МОН.

Роман Павлович Попелюшко — к. психол. н., доц. Викладає психологію конфлікту, основи дефектології, порівняльну психологію. Автор статей і методичних розробок із проблем дефектології та конфліктології.

Наталія Анатоліївна Сургунд — к. психол. н., доц. Читає курс психодіагностики і психології інтелекту.

Інна Володимирівна Томаржевська — к. психол. н., доц. Викладає вступ до спеціальності, психолого-педагогічне консультування та ін. Співатор навчального посібника «Теоретичні основи практичної психології».

Наталія Вікторівна Ханецька — к. психол. н., доц. Читає предмети: «Психологія творчості та обдарованості», «Психосоматика» та ін. Видала навчальний посібник «Психологія творчості та обдарованості».

Марія Максимівна Шпілевська — к. мед. н., доц. Викладає основи догляду за хворими та інвалідами. Автор розділів у монографіях, методичних розробок і навчальних посібників із медицини.

Зінаїда Олександрівна Антонова — к. психол. н. Викладає курси з психології лідерства, реклами та маркетингу.

У колективі також працюють старші викладачі О. Б. Ігумнова («Психологія спілкування» та ін.), Н. М. Каспрік («Психологія професійної орієнтації та професійного відбору», «Геронтологія»), Л. Г. Параскевич («Педагогічна і вікова психологія», «Психологія розвитку»), А. І. Руденок («Загримка психічного розвитку» та ін.), Н. В. Хворостовська («Основи педагогічної майстерності», «Методика викладання у вищій школі»), викладач О. Й. Янцаловський («Гігієна фізичної культури» та «Фізіологія людини»).

Навчально-допоміжний склад: завідувач лабораторій А. О. Пасічник, ст. лаборанти А. І. Чернецька, О. М. Семенюк, М. Л. Кириленко та М. М. Лісовська.

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ



Зліва направо стоять: Ю. В. Попик, Л. А. Якубова, Н. І. Голова, О. І. Москалюк, К. С. Олійник, М. М. Видиш; сидять: А. М. Шеремет, В. Н. Багрій, Л. І. Романовська, Г. А. Рідкодубська, О. В. Грабчак

Науково-дослідна діяльність працівників кафедри спрямована на пошук шляхів і засобів оптимізації навчального процесу, вдосконалення підготовки фахівців соціальної сфери. Нині тут працюють:

Людмила Іванівна Романовська — в. о. завідувача кафедри, к. психол. н., проф. Досліджує технології соціально-педагогічної підтримки дітей та молоді, психокорекцію та психологічне консультування тощо. Автор понад 100 наукових праць.

Наталія Кирилівна Петрук — д. філос. наук, проф. Вивчає основи соціального партнерства, соціологію громадської думки. Має більше 100 наукових робіт.

Людмила Михайлівна Романишина — д. пед. н., проф. Досліджує методику викладання педагогіки, теорії і практики соціальної роботи у ВНЗ, менеджмент в освіті. Опублікувала понад 150 наукових праць.

Микола Іванович Сметанський — д. пед. н., проф. У колі його наукових інтересів — педагогіка вищої школи, методика виховної роботи, теорія соціального виховання. Автор більше 160 наукових робіт.

Вікторія Неофідіївна Багрій — к. пед. н., доц. Напрями її наукових досліджень — соціальна робота з сім'ями, технології соціально-педагогічної діяльності тощо. Видала понад 30 наукових праць.

Микола Васильович Бевз — к. філос. н., доц. Вивчає соціальну філософію, соціальну антропологію, розвиток світових цивілізацій. Є автором більше 42 наукових робіт.

Микола Миколайович Видиш — к. пед. н., доц. Досліджує екокультуру особистості, соціальну молодіжну політику. Опублікував понад 50 наукових праць.

Наталія Іванівна Голова — к. пед. н., доц. Вивчає технології соціальної роботи в зарубіжних країнах, соціальну геронтологію, підготовку волонтерів, соціальну реабілітацію і патронаж. Має більше 30 наукових робіт.

Таїсія Васиївна Комар — к. психол. н., доц. Досліджує особистісно-орієнтований підхід до захисту дитини, теорію і практику тренінгової роботи соціального працівника тощо. Є автором понад 40 наукових праць.

Оксана Іванівна Москалюк — к. пед. н., доц. Вивчає теорію й історію соціального виховання, соціально-педагогічні інноваційні технології тощо. Видала більше 35 наукових робіт.

Юрій Володимирович Попик — к. психол. н., доц. Досліджує основи кримінальної психології, соціалізацію особистості тощо. Є автором більше 30 наукових робіт.

Катерина Сергіївна Олійник — к. психол. н., доц. У колі її наукових інтересів — основи професійного спілкування і психологія управління у соціальній роботі. Має понад 20 наукових праць.

Ганна Анатоліївна Рідкодубська — к. пед. н., доц. Вивчає педагогіку сімейного виховання, культуру мовлення і ораторське мистецтво. Автор понад 35 наукових праць.

Галина Іванівна Савіцька — к. пед. н., доц. Досліджує корекційну педагогіку, основи спеціальної педагогіки і психології тощо. Має більше 25 наукових робіт.

Лариса Павлівна Сокольська — к. пед. н., доц. Досліджує технологію роботи соціального гувернера, основи PR у соціальній роботі. Видала понад 55 наукових праць.

Микола Васильович Соловей — к. пед. н., доц. Вивчає превентивну педагогіку, менеджмент соціально-педагогічної діяльності. Опублікував більше 40 наукових робіт.

Людмила Анатоліївна Якубова — к. пед. н., доц. Напрями її наукових досліджень — соціально-педагогічна профілактика правопорушень, соціальна реабілітація та патронаж. Має понад 30 наукових праць.

Юлія Володимирівна Возна — к. пед. н., ст. викл. Досліджує менеджмент соціальної роботи, основи сценарної майстерності соціального педагога. Автор понад 20 наукових робіт.

Ольга Валентинівна Грабчак — к. пед. н., ст. викл. Вивчає чинники професійного працевлаштування, методику роботи з групами ризику. Видала понад 25 наукових праць.

Юлія Васиївна Овод — ст. викл. Досліджує організацію соціального забезпечення, основи профорієнтаційної роботи. Має більше 25 наукових робіт.

Наталія Вікторівна Синюк — ст. викл. У колі наукових інтересів — робота соціального педагога з дітьми і молоддю з обмеженими можливостями, соціальна статистика, соціальне партнерство. Автор понад 20 наукових праць.

Марія Герасимівна Цегельник — ст. викл. Вивчає професійно-етичні основи соціальної роботи, етику соціально-педагогічної діяльності. Автор більше 20 наукових робіт.

Алла Михайлівна Шеремет — ст. викл. Досліджує історію соціальної роботи, соціальний супровід прийомної сім'ї. Має понад 25 наукових праць.

Олена Олександрівна Човган — викл. У колі її наукових інтересів — тренінг соціальних комунікацій, самовиховання й саморегуляція особистості, основи красномовства. Автор більше 10 наукових робіт.

ІНСТИТУТ ЗАОЧНОГО І ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ



Інститут заочного і дистанційного навчання (ІЗДН) був створений наказом ректора Технологічного університету Поділля 12 червня 2001 р. на виконання постанови Вченої ради університету (протокол № 16 від 25.04.2001 р.) і наказу Міністерства освіти і науки України (№ 438 від 06.06.2001 р. «Про реорганізацію заочних факультетів № 1 та № 2 в інститут заочного і дистанційного навчання Технологічного університету Поділля (м. Хмельницький)»).

Відповідно до цього наказу заочні факультети № 1 і № 2 та заочні відділення факультетів комп'ютерних систем та радіоелектроніки, бізнесу та права, гуманітарно-педагогічного, довузівської та післявузівської підготовки об'єдналися в ІЗДН.

Факультет заочного навчання № 1 готує фахівців за спеціальностями «Технологія машинобудування», «Обладнання легкої промисловості та побутового обслуговування», «Технологія і устаткування відновлення та підвищення машин і конструкцій», «Менеджмент організацій», «Облік і аудит», «Економічна кібернетика», «Радіотехніка», «Комп'ютерні системи і мережі», «Інформаційні технології проектування», «Виробництво електронних засобів», «Обладнання переробних харчових виробництв» і «Електропобутова техніка».

Факультет заочного навчання № 2 — за спеціальностями «Професійна освіта», «Технологічна освіта», «Соціальна педагогіка», «Конструювання та технологія швейних виробів», «Проектування взуття та галантерейних виробів», «Текстильна хімія та упорядкування виробництва», «Фінанси і

кредит», «Маркетинг», «Управління персоналом і економіка праці» та «Економіка підприємства».

Факультет довузівської та післявузівської підготовки здійснює перепідготовку кадрів, підвищення кваліфікації та підготовки абітурієнтів до вступу до вищих навчальних закладів.

Головним завданням інституту визначено підвищення якості підготовки фахівців, реформування системи підготовки кадрів, що навчаються без відриву від виробництва, надання різним верствам населення можливості отримати якісну освіту, запровадження інформаційних технологій у навчальному процесі, створення навчального інформаційного простору університету і на його основі — організація системи дистанційної освіти в університеті.

Директором інституту був призначений професор, доктор технічних наук Ярослав Миколайович Гладкий, а деканами факультетів відповідно доц., к. т. н. Віталій Дмитрович Каразей, доц., к. т. н. Віра Іванівна Бегняк, доц., к. е. н. Михайло Степанович Бабич.

Розвиток дистанційної освіти в Україні розпочався значно пізніше, ніж у країнах Західної Європи і здійснювався за умов низького рівня інформатизації українського суспільства, незначної кількості комп'ютерної техніки та відсутності спеціалізованих методик дистанційного навчання. Теоретичні, практичні та соціальні аспекти дистанційної освіти розроблені в нашій країні недостатньо. Кількість наукових організацій та вищих навчальних закладів України, які активно розробляють або використовують відповідні курси дистанційного навчання незначна.

12 червня 2001 р. розпочалася нова ера розвитку системи дистанційного навчання в університеті, що проводилася відповідно до п'ятирічної Програми розвитку університету і підпрограми «Дистанційне навчання». Особливістю її становлення була цілкова відсутність на Україні лідерів запровадження у навчальному процесі елементів дистанційних технологій та низький рівень комп'ютеризації.

Для запровадження елементів дистанційного навчання передусім необхідно було розв'язати кадрову проблему — зібрати ентузіастів і однодумців, розробити концепцію розвитку дистанційної освіти в університеті, створити методичне, матеріально-технічне, програмне забезпечення, підготувати професорсько-викладацький колектив до надання освітніх послуг в умовах інформаційного простору.

Створений тимчасовий творчий колектив на чолі з ректором університету проф. М. Є. Скибою впорався із цим



Д. В. Табачник відвідав павільйон університету на виставці «Освіта України-2004»

завданням. Слід зазначити, що становлення системи дистанційного навчання не було простим і потребувало ентузіастів (проф., д. т. н. Я. М. Гладкий, проф., д. т. н. М. П. Мазур, доц., к. т. н. А. Ю. Мазарчук, доц., к. т. н. В. Д. Каразей, доц., к. п. н. Г. В. Красильникова, інж. М. Л. Яновський) та неординарних і часом нелогічних рішень.

За перші два роки існування інституту і створеного центру дистанційного навчання (проф., д. т. н. М. П. Мазур) була розроблена стратегія і тактика організації навчання із використанням дистанційних технологій:

а) розроблені навчальні й робочі плани для підготовки фахівців за сімома спеціальностями економічного напрямку («Облік і аудит», «Економіка підприємства», «Економічна кібернетика», «Маркетинг», «Управління трудовими ресурсами», «Фінанси», «Менеджмент організацій»), двома технологічними спеціальностями («Швейні виробы», «Взуття, шкіргалантереяні та лимарні виробы»), розпочате навчання викладачів і методистів, які обслуговують навчальний процес;

б) відкриті локальні центри дистанційного навчання (ЛЦДН) у Коломиї на базі Коломийського політехнічного коледжу (завідувач — Мирон Іванович Крупа), в Нетішині на базі ЗОШ № 1 (Світлана Степанівна Юдіна), у м. Славута



Нарада керівників і методистів ЛЦДН

на базі ЗОШ № 1 (Андрій Данилович Смолянчук), с. Пасічна (Ігор Петрович Русий), м. Калуш на базі Торгово-промислової палати (Світлана Іванівна Демидова), у Луганську на базі ПТУ № 5 (Андрій Степанович Димитрієв), Чернівцях на базі ВПУ (Корнелія Муфієвна Унгурян). Тривала робота з розширення географії надання освітніх послуг у Східному (Донецьк), Центральному (Вінницька і Київська області),

ГЛАДКИЙ Ярослав Миколайович

Директор інституту. Професор, доктор технічних наук,
заслужений працівник освіти України



Народився 1 січня 1945 р. у с. Фитьків Ланчинського району Івано-Франківської області. В 1961 р. вступив до Львівського політехнічного інституту (Івано-Франківська філія), який закінчив із відзнакою і отримав розподіл на роботу до Українського поліграфічного інституту імені Івана Федорова (Львів).

З лютого 1967 р. працював на посаді асистента Хмельницької філії Українського поліграфічного інституту (м. Хмельницький).

У 1973 р., після служби в армії, вступив до аспірантури Фізико-механічного інституту АН УРСР (Львів), обравши спеціальність «Металознавство і термічна обробка».

Після захисту кандидатської дисертації в 1978 р. повернувся до Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування (ХТПО) на посаду старшого викладача кафедри технології машинобудування, а вже у 1980 р. був призначений доцентом і заступником декана механічного факультету. У 1983 р. Я. М. Гладкого обрали деканом щойно створеного факультету вечірнього і заочного навчання.

У 1998 р. він захистив докторську дисертацію за спеціальністю «Тертя та зношування в машинах» і в 2000 р. отримав атестат професора кафедри технології машинобудування.

У зв'язку з реорганізацією системи підготовки фахівців без відриву від виробництва в Технологічному університеті Поділля у червні 2001 р. Ярослава Гладкого призначили директором Інституту заочного і дистанційного навчання.

З 2001 р. під його керівництвом розпочалося впровадження системи дистанційного навчання в університеті, а з 2009 р. — реформування системи підготовки фахівців без відриву від виробництва.

У 2002 р. Я. М. Гладкому було присвоєне почесне звання «Заслужений працівник освіти України».

За період роботи в університеті він розробив навчальні курси: технічна механіка, опір матеріалів, допуски і посадки, деталі машин, металорізальні верстати, обладнання автоматизованого виробництва, експлуатація і обслуговування машин, експлуатація і обслуговування металорізальних верстатів, розрахунок і проектування металорізальних верстатів, технологія і обладнання ремонту.

З ініціативи Ярослава Гладкого була створена наукова школа «Підвищення зносостійкості інструментальних матеріалів шляхом запровадження спеціальних технологій». Він також підготував п'ятьох кандидатів технічних наук, двоє з них зараз продовжують роботу над докторськими дисертаціями.

Західному (Львів, Нововолинськ) і Південному (Одеська область) регіонах України;

в) розроблено програмне забезпечення (інж. М. Л. Яновський) і створений сайт дистанційного навчання;

г) розроблено повне методичне забезпечення студентів перших і других курсів інформаційними матеріалами всіх визначених спеціальностей (матеріали були розміщені на сайті центру дистанційного навчання та на компакт-дисках);

д) у 2002 р. розпочато перший набір абітурієнтів для дистанційного навчання за спеціальностями економічного напрямку (було прийнято 220 осіб у Коломиї, Калуші, Луганську, Нетішині, Славуті та у с. Пасічній);

е) проведено ліцензування зазначених спеціальностей, збільшено ліцензований набір студентів на спеціальності «Облік і аудит» (зі 125 до 325 студентів), «Фінанси» (з 90 до 200), «Економіка підприємства» (із 40 до 120), «Менеджмент організацій» (зі 110 до 190), «Технологія швейних виробів» (із 90 до 190);

ж) розпочато роботу з виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 15.05.2003 р. №279-Р «Про додаткові заходи щодо розв'язання проблеми реабілітації інвалідів по слуху і зору та забезпечення їх соціального захисту».

У 2003 р. був створений факультет дистанційного навчання на чолі із професором, д. т. н. Миколою Петровичем Мазуром.

Практика освітньої діяльності університету (заочна форма) за останнє десятиріччя виявила суперечності між можливостями традиційної системи організації заочної освіти, яка базується на застарілому (від 1993 р.) положенні про організацію навчального процесу у вищих закладах

освіти, та зростанням вимог до забезпечення освітніх потреб громадян — насамперед якості підготовки фахівців у системі заочної освіти відповідно до чинних освітніх стандартів. У зв'язку з цим виникла потреба реформування заочної освіти в межах Закону України «Про вищу освіту».

Для цього протягом 2008 р. керівництво Інституту заочного та дистанційного навчання розробляло концепцію та програму реформування, що були обговорені та схвалені вченою радою університету 30.10.2008 р.

Мета реформування — підвищення якості освіти й надання студентам і широким верствам населення рівних освітніх можливостей за рахунок активного використання новітніх інформаційних технологій і перебудови навчально-виховного процесу. Реформування було спрямоване на максимальне задоволення потреб і прав людини в галузі освіти.

Завдання, що розв'язуються у процесі реформування:

- забезпечення доступу студентів до різноманітних джерел інформації;
- запровадження елементів кредитно-трансферної системи у навчальному процесі;
- підвищення ролі викладача в керівництві самостійною роботою студентів;
- перехід на тестову систему контролю знань;
- перехід на міжнародну систему документообігу (електронний деканат);
- забезпечення телекомунікаційних двосторонніх зв'язків між студентами і викладачами.

Реалізація такої програми вимагала здійснення системи відповідних заходів на різних організаційних та управлінських рівнях університету.

ЗАОЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ № 1

У 1983 р. з ініціативи ректора Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування (ХТІПО) проф. Р. І. Сіліна був створений факультет вечірнього і заочного навчання (ФВЗН). Новий факультет мав підвищити якість навчального процесу, покращити методичне забезпечення. Залучені до роботи факультету кращі викладачі вишу взялися до створення навчально-методичних матеріалів для студентів заочної та вечірньої форм навчання.

Деканом факультету був обраний к. т. н., доцент Ярослав Миколайович Гладкий. Його заступниками були к. т. н., доцент Б. К. Куфель та к. ф.-м. н., доцент В. І. Пилипів. У 1984 р. заступником декана став к. т. н., доцент В. Д. Каразей.

Факультет здійснював підготовку інженерів за такими спеціальностями: «Технологія машинобудування», «Металорізальні верстати та інструмент» (вечірня та заочна форми навчання), «Машини і апарати текстильної, легкої промисловості та побутового обслуговування», «Технологія швейних виробів», «Хімічна технологія і обладнання опоряджувального виробництва», «Економіка і організація побутового обслуговування», «Організація і нормування праці», «Бухгалтерський облік».

Методистами факультету у різні роки працювали Ірина Мефодіївна Малооголовко, Галина Василівна Попик, Раїса Василівна Казміренко, Ольга Миколаївна Комарницька, Майя Василівна Желіховська, Любов Степанівна Баранова, Олена Аркадіївна Романюк, Людмила Євстафіївна Бачук,

Валентина Василівна Калінушка (більшість і зараз працює в університеті).

У 1986 р. під час створення заочного факультету інженерів побутового обслуговування спеціальності «Хімічна технологія та обладнання опоряджувального виробництва» й «Технологія швейних виробів» були передані на цей факультет.

Близько 40–60% абітурієнтів вступало на заочну форму після закінчення технікумів, тому з 1988 р. факультет розпочав підготовку фахівців зі скороченим терміном навчання за спеціальністю «Технологія машинобудування», а з



Заняття у кабінеті «Деталей машин»

1993 р. — за спеціальностями «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз господарської діяльності» та «Машини і апарати легкої промисловості». На сьогодні скорочена форма навчання на факультеті впроваджена за всіма напрямками підготовки бакалаврів.

Внаслідок реорганізації Технологічного університету Поділля у 2001 р. факультет отримав назву «Заочний факультет № 1» та увійшов до складу Інституту заочного та дистанційного навчання. Деканом факультету було обрано к. т. н., доцента В. Д. Каразея.

Із факультету комп'ютерної інженерії та радіоелектроніки були передані спеціальності «Радіотехніка» та «Виробництво електронних засобів». Після 2001 р. були відкриті нові сучасні спеціальності: «Інформаційні технології проектування», «Обладнання переробних і харчових виробництв», «Електропобутова техніка».

Зараз факультет здійснює ступеневу підготовку фахівців (бакалаврів, спеціалістів) за 11-ма напрямками та 12-ма спеціальностями. Напрями підготовки бакалаврів: «Комп'ютерні науки», «Комп'ютерна інженерія», «Інженерна механіка», «Машинобудування», «Зварювання», «Електромеханіка», «Радіотехніка», «Радіоелектронні апарати», «Облік і аудит», «Менеджмент», «Економічна кібернетика»; напрями підготовки спеціалістів: «Облік і аудит», «Менеджмент організацій», «Економічна кібернетика», «Обладнання легкої промисловості і побутового обслуговування», «Обладнання переробних і харчових виробництв», «Електропобутова техніка», «Технологія машинобудування», «Технологія і устаткування відновлення і підвищення зносостійкості машин і конструкцій», «Радіотехніка», «Виробництво електронних засобів», «Інформаційні технології проектування», «Комп'ютерні системи і мережі».

Заступниками декана у 2001–2007 рр. були к. е. н, доц. Л. П. Радецька та к. т. н. доц. В. В. Милько. З 2007 р. — к. т. н., доц. Н. К. Медведчук.

Методи і форми навчання постійно удосконалюються. Успішно реалізована прискорена форма навчання для осіб, які мають дипломи молодшого спеціаліста з відповідного напрямку підготовки. Навчальний процес забезпечують висококваліфіковані науково-педагогічні кадри з усіх кафедр університету.

На факультеті працює інформаційна система «Електронний деканат», призначена для створення єдиного інфор-

маційного простору, оперативного керівництва навчальним процесом, отримання достовірної інформації по контингенту студентів. Система поєднує деканат з іншими структурними підрозділами та службами університету, зайнятими у навчальному процесі, містить інформацію для співробітників деканату, кафедр та підрозділів і служб університету. Це дозволяє підвищувати продуктивність, якість та ефективність роботи та адекватно оцінювати дієвість рішень щодо удосконалення навчального процесу.

Кожен студент має свою електронну сторінку, де міститься інформація про його індивідуальний навчальний план, оцінки, виконання контрольних робіт, рейтинг навчання. Розробляються і запроваджуються елементи дистанційного навчання та електронні ресурси модульного середовища. Супровід інформаційної системи на факультеті забезпечує доцент В. В. Милько.

За роки свого існування факультет випустив тисячі фахівців для різних галузей народного господарства України і країн СНД.

Багато випускників заочного факультету відомі своєю діяльністю на керівних посадах у промисловості, а також в організаціях, установах, органах державної влади та освіти. Серед них:

Степанович Віктор Михайлович — очолював державну екологічну інспекцію у Хмельницькій області,

Юрченко Михайло Борисович — голова правління ПАТ «Хмельницькгаз»,

Коліцак Віктор Михайлович — голова Хмельницької районної державної адміністрації,

Степанюк Анатолій Григорович — заступник генерального директора ВАТ ЕК «Хмельницькобленерго»,

Мустеца Василь Петрович — очолював ВО «Чернівці-легмаш»,

Соленцов Олександр Олексійович — провідний інженер лабораторії обробки інформації Хмельницького національного університету, голова Хмельницької обласної організації Національної спілки фотохудожників України, учасник багатьох національних і більш ніж 50 міжнародних виставок. Нагороджений золотою медаллю Міжнародної федерації фотомистецтва (FIAP), срібною медаллю FIAP, чотирма Почесними стрічками FIAP, медаллю Гауді, та ін. Має почесне звання «Художник Міжнародної федерації фотомистецтва» (AFIAP).

ЗАОЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ № 2

Минуло 50 років відтоді, як 6 червня 1962 р. ректор Українського поліграфічного інституту ім. І. Федорова Володимир Григорович Шпіца підписав наказ про створення комісії з організації загальнотехнічного факультету у Хмельницькому. До її складу увійшли фахівці, які змогли організувати вступні іспити та здійснити набір студентів у невідомий на той час на Хмельниччині навчальний заклад. Це були начальник навчальної частини поліграфічного інституту Г. А. Годлевський, декан загальнотехнічного факультету А. В. Золотухін і старший викладач С. М. Ганжуров. Саме С. М. Ганжурову, згідно з наказом, належало стати першим деканом новоствореного факультету.

Із цього розпочалася історія сьогоденішнього заочного факультету № 2, а водночас й історія відомого не лише в

Україні, а й у багатьох країнах світу Хмельницького національного університету.

На перший курс загальнотехнічного факультету того далекого 1962 р. було подано 824 заяви, а за результатами вступних іспитів на перший курс зараховано 250 студентів, ще 200 було переведено на другий-третій курси з інших вищих навчальних закладів.

Навчальний процес на факультеті тоді забезпечували 11 викладачів, які працювали на постійній основі: В. І. Пилипів, В. О. Чекирда, Б. К. Куфель, В. П. Лісничук, К. І. Чесноков, С. М. Ганжуров, В. І. Сакун, Л. Б. Мітіна, С. В. Цимбалюк, О. М. Кулик, Т. О. Рутт, І. Х. Ткачук.

Неоціненну допомогу молодому факультету надав базовий інститут, фахівці якого на початковому етапі практично

взяли на себе технічне й методичне забезпечення навчального процесу, виділили для оснащення лабораторій необхідне устаткування і прилади, здійснили його монтаж.

Тривалий час професорсько-викладацький склад базового інституту допомагав забезпечувати навчальний процес на факультеті, проводив консультації, прийом семестрових іспитів тощо. Так факультет розпочав свою навчально-педагогічну діяльність на першому етапі підготовки фахівців для підприємств різних галузей.

Загальнотехнічні факультети, яких тоді в Україні нараховувалося понад 70, здійснювали підготовку за заочною і вечірньою формами навчання на першому-третьому курсах, а потім студентів направляли у спеціалізовані вищі навчальні заклади для продовження освіти, як правило, за заочною формою навчання. За вечірньою формою на факультеті навчалися студенти-механіки, які продовжували освіту у Хмельницькому філіалі Львівського поліграфічного інституту.

Важливим в організації навчального процесу було централізоване забезпечення методичною літературою для виконання контрольних робіт майже з усіх дисциплін навчального плану, основним розробниками якої були методичний кабінет Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР, Всесоюзний заочний політехнічний інститут (Москва), а в Україні — Український заочний політехнічний інститут (Харків).

Діяльність факультету була під постійною увагою ректора базового інституту В. Г. Шпіци, який систематично відвідував Хмельницький, підтримував тісні зв'язки з керівниками міста й області, виступав перед студентами з лекціями, дбав про кадрове забезпечення факультету.

Міністерство вищої і середньої спеціальної освіти України також не лишало поза увагою новостворений навчальний заклад. Зокрема, для вирішення нагальних кадрових проблем направляло випускників аспірантури різних спеціальностей на роботу до Хмельницького загальнотехнічного факультету та виділяло цільові місця в аспірантурі при провідних наукових центрах і вищих навчальних закладах для підготовки викладачів.

Спільними зусиллями Хмельницький загальнотехнічний факультет набув заслуженого авторитету в області й за її межами. Він став базою для створення у 1966 р. філії поліграфічного інституту, а у 1967 р. самостійного вищого навчального закладу — Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування.

Із моменту здачі в експлуатацію у 1978 р. четвертого навчального корпусу і до сьогодні деканат загальнотехнічного (а потім заочного факультету № 2) незмінно розташовувався за адресою: вул. Інститутська, 11, аудиторія 4-213.

У різні часи загальнотехнічний факультет очолювали: С. М. Ганжуров (1962–1966), О. М. Кулик (1966–1967), В. І. Керзюк (1967–1977), З. Б. Савченко (1977–1984), В. І. Берняк (1984–2004). З 2004 р. заочний факультет № 2 очолює доцент В. М. Цимбалюк.

Заступниками декана з методичної роботи були доценти Н. В. Кудрявцева, О. М. Синюк, методистами багато років працювали І. П. Кирилишина, М. А. Качур, Г. О. Семенюк, Т. В. Шобутинська та інші (Г. В. Скиба та Т. Л. Левицька захистили кандидатські дисертації та перейшли на викладацьку роботу), а операторами ЕОМ — К. Левицький, О. Гайдучок, О. Орлова, С. Самеляк.

На початку 80-х років на факультеті здійснювалася підготовка за більше ніж 30 різнопрофільними спеціальностями: механічними, будівельними, радіотехнічними і приладобудівними, технологічними, хімічними, економічними та іншими. З 1985 р. у навчальний процес на загальнотехнічних факультетах були запроваджені нові навчальні плани, в яких із деяких спеціальностей (радіотехнічних і будівельних) вже на другому-третьому курсах були введені спеціальні дисципліни, що їх інститут не міг без додаткових заходів забезпечити. Студентів цих спеціальностей доводилося переводити на другий етап уже після другого курсу. Така ж проблема виникла й на інших загальнотехнічних факультетах. Тому в 1986 р. Міністерство видало наказ про реорганізацію ЗТФ, і наказом ректора інституту загальнотехнічний факультет був перетворений на заочний факультет інженерів побутового обслуговування, де розпочалася підготовка інженерів із таких спеціальностей: «Технологія швейних виробів», «Технологія виробів із шкіри», «Хімічна технологія та обладнання оздоблювального виробництва», «Економіка і управління побутового обслуговування», «Організація і нормування праці».

У 1988 р. на факультеті вперше в Україні була розпочата підготовка фахівців швейної галузі за скороченим терміном навчання на базі диплома молодшого спеціаліста. Того ж року відкрилися консультаційні центри у Миколаєві на базі СПТУ № 28 та у Львові на базі СПТУ № 32. Це дозволило перенести частину консультаційної роботи у ці центри, де багато років поспіль виїзні приймальні комісії здійснювали набір студентів на перший курс.

У 2001 р. під час зміни структури університету заочний факультет інженерів побутового обслуговування (ЗФІПО) був реорганізований у заочний факультет № 2.

Із відкриттям в університеті нових спеціальностей розпочиналася і підготовка студентів за заочною формою навчання. З'явилися спеціальності економічного (фінанси, управління персоналом і економіка праці, маркетинг) та педагогічного профілю (соціальна педагогіка, трудове і професійне навчання). Факультет зростає і у 2006–2008 рр. на факультеті навчалася вже більше 2,5 тис. студентів.

Студенти спеціальностей «Технологія швейних виробів» і «Професійне навчання» брали активну участь у роботі Студентського будинку моделей, а також у різних конкурсах, у яких займали призові місця. Руслан Хвастов, Дарія Тараненко, Людмила Черненко, Олександр Очеретний, Тетяна Горбатюк сьогодні є відомими дизайнерами не лише в Україні, а й за її межами.

ФАКУЛЬТЕТ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

За всі роки існування Хмельницького національного університету кафедра технології машинобудування завжди була ініціатором нових проектів, особливо у галузі комп'ютерної техніки. Перші комп'ютерні класи були на кафедрі технології машинобудування. Із неї вийшов Інформаційно-комп'ютерний центр університету. Ця кафедра першою почала використовувати обчислювальну техніку не просто як потужний калькулятор, а як навчальну машину (це тестові й навчальні програми з елементами інтерактивного спілкування тощо). Тому на початку 2000-х рр. визріла ідея використання комп'ютерних технологій та Інтернету для організації навчальної діяльності. У всьому світі це називалося дистанційним навчанням (ДН).

З ініціативою розпочати цю справу в Україні виступили професори Я. М. Гладкий і М. П. Мазур. Була скликана нарада завідувачів кафедр, і вони підтримали проект. Потрібно було створювати інформаційну систему з нуля. На першому етапі М. П. Мазур, Г. В. Красильникова відвідали вищі навчальні заклади України і познайомилися з їх досвідом. Це дозволило ухвалити одне важливе рішення: купувати готову систему не слід, потрібно створювати своє. Цією справою зацікавився висококваліфікований програмувальник М. Л. Яновський і перейшов працювати в університет, залишивши своє (доволі вигідне) місце роботи.

Навколо Я. М. Гладкого, М. П. Мазура і М. Л. Яновського була зібрана група однодумців, яка розробила та сформулювала основні концептуальні вимоги до структури інформаційної системи, її складових частин, способів контролю знань, структури дистанційного курсу тощо. У результаті в 2001 р. перші версії інформаційної системи ДН були розроблені й розпочалося її наповнення матеріалами для першого року навчання за шістьма спеціальностями.

Концепція нової системи передбачала, що за нею навчаються студенти, віддалені від центрального університету, але послуги їм надаються за місцем проживання. Для цього потрібно було створити мережу локальних центрів, які могли б контактувати зі студентами на місці, та набрати людей, котрі навчили би студентів користуватися системою. Перші такі центри організували у с. Пасічна (І. П. Русий), містах Нетішин (Т. В. Терещук та І. М. Михасик), Славути (А. Д. Смолійчук), Коломия (М. І. Крупа, А. В. Ляшеник), Луцьку (А. С. Димитрієв) та ін.

Так структура дистанційного навчання була сформована. Для управління нею у ХНУ був створений Центр дистанційного навчання під керівництвом проф. М. П. Мазура, що входив у структуру ІЗДН (проф. Я. М. Гладкий). Після всіх цих перебудов, після створення внутрішньої локальної мережі ДН і комп'ютерного залу (4-338) було вирішено розпочинати набір студентів (2002 р., понад 120 осіб).

Навчальний процес ішов паралельно за кількома напрямками: навчання викладачів-розробників курсів, навчання викладачів і методистів деканату, котрі працюють зі студентами, навчання самих студентів і на основі зворотної інформації, яка надходила від них, — вдосконалення інформаційної системи.

Першими студентами стали досвідчені та кваліфіковані фахівці, для яких ДН було найзручнішою формою одержання спеціальності. Усе було вперше: і навчання за допо-

могою комп'ютера, і складання іспитів комп'ютеру, і перші двійки, сльози, і перші п'ятірки.

За один рік роботи всі фінансові вкладення у ДН повністю окупилися, і ця форма почала давати прибуток. Але що більше робилося для її розвитку, то очевиднішою ставала відсутність будь-якої законодавчої основи для дистанційного навчання у нашій країні. Тобто вона була майже нелегальною. Потрібно було одержати підтримку ініціативи ХНУ з боку міністерства.

І знову знайшлися люди, які підтримали навчальний заклад. Насамперед — тодішній міністр освіти і науки України В. Г. Кремень і голова Державної інспекції навчальних закладів МОН України О. М. Бурлаков. Завдяки їм університет одним із перших отримав право на такий експеримент (наказ № 10 від 12.01.2004 р.). Звичайно, потрібно було щороку готувати для міністерства звіт про діяльність, але це вже була робота у правовому полі, й університет перебував під протекцією МОН України. У цей же період, починаючи з 1 вересня 2003 р., був створений повноцінний факультет дистанційного навчання на чолі з деканом (проф. М. П. Мазур), заступником декана (доц. І. В. Форкун) і методистами, а також штат системних адміністраторів і програмувальників на чолі з М. Л. Яновським.

Перші варіанти інформаційної системи ДН були копією вже готових комерційних систем. Але реалії навчального процесу та керування ним виявили «білу пляму», яка за деякий час стала гальмом у роботі працівників деканату, — паперовий документообіг. Об'єднати цю традиційну технологію з інформаційними технологіями ДН виявилось неможливо. Тому довелося піти на вольове і певною мірою ризиковане рішення — скасувати паперовий документообіг на факультеті і замінити його електронним. Так почала вимальовуватися структура майбутнього електронного деканату, і перший, хто запровадив цей термін в Україні, був Хмельницький національний університет.

Наступним кроком було інформаційно-методичне забезпечення он-лайн консультацій, захистів курсових проектів і робіт, проведення виробничих нарад із працівниками ЛЦДН, розробка форм звітів, відомостей, підготовка навчальних планів тощо. Система електронного деканату і досі постійно вдосконалюється, а за її зразком почали ство-



Львівський локальний центр дистанційного навчання



Захист дипломних робіт студентів із вадами слуху локального центру дистанційного навчання (м. Донецьк)

риваються аналогічні системи на заочних факультетах інших вищих навчальних закладів України. Уже за кілька років система виглядала як чіткий функціональний технологічний процес, як на автоматизованому підприємстві, тільки продукцією цього підприємства стають висококваліфіковані фахівці.

Від періодичних семінарів із викладачами у період становлення поступово перейшли до системної підготовки кадрів. Була підготовлена навчальна програма, сформований колектив слухачів та викладачів, і протягом 2006–2007 років, а потім, у 2012 р. проведена підготовка й перекваліфікація понад 300 викладачів ХНУ для системи ДН. Сьогодні всі викладачі та розробники мають відповідне посвідчення, що надає їм право працювати на факультеті. А сам факультет надає кафедрам університету навчальне навантаження, що відповідає 70 викладацьким ставкам.

За деякий час публікації викладачів факультету у журналах, виступи на конференціях зробили ХНУ знаним у галузі розвитку дистанційного навчання. Але найбільшу оцінку досягнень дали міжнародні виставки: вищ був удостоєний першого місця і золотих медалей на виставках «Освіта України-2004» (Київ), «Високі технології в освіті» (2004 і 2007, Одеса), відзначений грамотами на виставці «Освіта України-2007» (Київ). До речі, на інформаційну систему ДН факультет одержав свідоцтво про реєстрацію авторського права.

Одна із головних ролей у функціонуванні системи покладена на ЛЦДН. Це і матеріальна база, і комп'ютерні класи, і, головне, люди, які там працюють. Саме вони безпосередньо контактують зі студентами, навчають користуватися всіма можливостями інформаційної системи, створюють умови для успішної роботи викладачів під час екзаменаційних сесій. За цей час у 20 локальних центрах сформувався колектив висококваліфікованих методистів, керівників, а два працівники центрів (А. В. Ляшеник і А. С. Димитрієв) працюють викладачами на факультеті.

Поступово сформувалися вимоги до оснащення центрів, за допомогою головного бухгалтера Н. Л. Корнік відпрацьована методика фінансових розрахунків, стабілізувався колектив студентів. Працівники ЛЦДН також пройшли навчання та перекваліфікацію у ХНУ і мають відповідні посвідчення, що дають право працювати у системі ДН.

Перший випуск студентів-бакалаврів відбувся у 2005 р., а спеціалістів — у 2006 р. Це були фахівці, які перед тим закінчили технікуми, мали стаж роботи за обраною спеціальністю, але обставини не дозволяли здобути освіту за традиційними формами (денною чи заочною). Лише поява

дистанційного навчання дала змогу вирішити цю проблему. Також варто згадати людей з обмеженими фізичними можливостями. Такими були випускники технікуму промислової автоматики (Донецьк). Маючи вади слуху, вони у подальшому були практично позбавлені можливості здобути повноцінну вищу освіту. Коли стало відомо про існування ДН у ХНУ, представники цього технікуму самі запропонували відкрити локальний центр для такої категорії дітей. Вони виявилися дуже старанними студентами й успішно захистили дипломні роботи. А вручення дипломів стало справжнім святом і для них, і для навчального закладу.

На початок 2007–2008 рр., коли закінчувався експеримент, ХНУ вийшов зі сформованою структурою ДН, створеним контингентом викладачів, мережею центрів і колективом студентів, кількість яких доходила до 2700 осіб.

Усі роки інформаційна система ДН постійно розвивалася. Удосконалювалися система електронного деканату, он-лайн спілкування студент-викладач, он-лайн конференцій. Було зроблено спробу провести Вебінале із локальними центрами.

Одночасно факультет брав участь у розробці загальнодержавних і міжнародних проектів із розвитку дистанційного навчання. Зокрема було виграно тендер МОН України на виконання проектів «Створення дистанційних курсів та їх використання у підготовці сучасних спеціалістів» (2007–2008) та «Науково-прикладні основи програмного і методичного забезпечення уніфікованої системи дистанційного навчання на базі банку дистанційних курсів при МОН України» (2009–2010). За участю ХНУ був створений Банк інформаційних ресурсів навчального призначення МОН України та система організації навчального процесу вишів України із використання цього банку.

Останніми роками стала очевидною необхідність розширення переліку спеціальностей ДН. Але обмеженням для цього є наявність лабораторних циклів у цілій низці спеціальностей, що могли би бути перспективними для ДН. Організація таких циклів у стінах ХНУ для студентів обтяжлива, а в центрах відсутня сучасна база для виконання таких завдань. Тому було розпочато роботу над створенням віртуальних інтерактивних засобів навчання, передусім віртуальних лабораторних робіт (ВЛР). Протягом 2010 р. була розроблена методика, структура виконання ВЛР і підготовлено понад 20 ВЛР, що включені у навчальний процес. Зараз цей проект перебуває на етапі розвитку.

Водночас на факультеті розпочалися роботи з організації відео-конференцій, Вебінале. Спільно з кафедрою мене-



Студенти-випускники із вадами слуху локального центру дистанційного навчання (м. Донецьк)

джменту в межах програми TEMPUS створено компетентний он-лайн центр із необхідною технікою. Крім того, заплановано вдосконалення інформаційної системи ДН із метою реалізації студентами права вибору дисциплін для вивчення (у межах запропонованого навчального плану), а в перспективі — і структури самих дисциплін.

У 2010 р. факультет єдиний не зменшив кількість набраних студентів. За обсягом фінансових надходжень він упевнено тримає перше місце в університеті.

Наказом МОН про продовження експерименту для ХНУ заплановано розвивати такі напрями:

– створення і впровадження у навчальний процес за дистанційною формою віртуальних інтерактивних лабораторних робіт та інших засобів навчання;

– впровадження основ індивідуального об'єктно-орієнтованого навчання;

– створення мультимедійного Центру дистанційного навчання і проведення занять із використанням відеозв'язку.

Розширюється перелік локальних центрів, їх оснащення. ЗФДН є учасником програми компанії «Майкрософт MSDN AA», завдяки чому всі центри оснащені ліцензованим програмним продуктом.

ФАКУЛЬТЕТ ДОВУЗІВСЬКОЇ І ПІСЛЯВУЗІВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

Факультет створений 28 вересня 1994 р. Його очолює к. е. н. М. С. Бабич. Завдання підрозділу — підготовка до вступу у вищі навчальні заклади абітурієнтів за вечірньою та заочною формами навчання, здійснення перепідготовки та підвищення кваліфікації населення на замовлення Хмельницького обласного центру зайнятості, надання можливості отримати другу вищу освіту за акредитованими в університеті спеціальностями.

Факультет має такі відділення:

– підготовче;

– підготовки та перепідготовки спеціалістів (друга вища освіта);

– підвищення кваліфікації.

Уперше підготовчі курси були організовані в 1967 р., а згодом, у 1970 р., було відкрито відповідне відділення при Хмельницькому технологічному інституті побутового обслуговування. Перший рік його слухачами стали 90 осіб, відібраних за конкурсом із робітників, колгоспників та демобілізованих із лав Радянської армії, які мали середню освіту і стаж роботи не менше двох років. Протягом трьох років кількість слухачів збільшилась до 300. Навчання провадилося за денною та вечірньою формами.

Із великим досвідом роботи на підготовчому відділенні прийшли працювати викладачі інституту: І. Х. Ткачук, В. М. Ружицька, Д. Т. Яковлева, Л. К. Азімова, В. О. Чикирда, А. О. Савосін, І. С. Катеринюк, Т. А. Стоярова, В. І. Пилипів. Своєю невтомною працею вони зробили вагомий внесок у формування світогляду майбутніх фахівців.

З 1975 р. підготовче відділення на постійній основі очолює кандидат історичних наук, доцент І. Х. Ткачук. Випускники тих років займають і досі керівні посади на різних рівнях.

Згодом на підготовчому відділенні прийшли працювати молоді викладачі: О. С. Єжевська, Г. І. Костишина, Л. В. Семенішина, С. А. Пасічник, В. Б. Крамар, Т. М. Романович, А. П. Грицева, Л. Л. Станіславова, Є. Є. Мручко та інші. Для них відділення стало сходинкою у подальшому фаховому зростанні.

Значний внесок у будівництво навчальних корпусів, їдальні, бібліотеки, гуртожитків інституту належить випускникам підготовчого відділення, які працювали також у студентських будівельних загонах на спорудженні музею М. Островського у Шепетівці, народногосподарських комплексів Тюмені та Казахстану.

У зв'язку зі створенням (на основі постанови Кабінету Міністрів України «Про вдосконалення мережі вищих навчальних закладів» № 592 від 29 серпня 1994 р. та наказу Міністерства освіти України від 16 вересня 1994 р. № 270) Технологічного університету Поділля та з метою наближення його структури до потреб підвищення якості і підготовки фахівців було ліквідовано факультет підвищення кваліфікації, підготовче відділення та підготовчі курси і як самостійний підрозділ створено факультет довузівської та післявузівської підготовки без статусу юридичної особи. Деканом ФДПП призначено кандидата економічних наук, доцента Михайла Степановича Бабича, а завідувачем підготовчого відділення — Тетяну Веніамінівну Говорецьку. Так підготовче відділення стало структурним підрозділом новоствореного факультету.

Головна мета факультету — допомога тим, хто хоче поглибити свої знання. Для роботи на підготовчому відділенні кафедри університету залучають найбільш кваліфікованих і досвідчених викладачів. Навчальні програми розробляються відповідними факультетами та кафедрами університету.

Процес навчання складається із трьох основних етапів: слухання лекцій, опрацювання матеріалу на практичних заняттях та отримання консультацій із питань, що широкое значення для опанування дисципліни й розширення світогляду майбутнього студента.

На сьогодні ліцензований обсяг підготовки до вступу у вищі навчальні заклади громадян України, згідно з ліцензією МОН України, становить 1500 осіб.

Велику увагу факультет приділяє підвищенню кваліфікації фахівців, направлених обласним центром зайнятості, за навчальними планами і новітніми технологіями університету та підприємствами-замовниками.

Факультету довузівської та післявузівської підготовки підпорядковані кафедри:

– довузівської підготовки та післядипломної економічної освіти;

– права;

– романо-германських мов.

Рішенням вченої ради ХНУ у вересні 2006 р. була створена **кафедра довузівської підготовки та післядипломної економічної освіти**, на якій здійснюється перепідготовка спеціалістів за спеціальностями: «Облік і аудит», «Фінанси», «Управління персоналом та економіка



Наукові публікації викладачів кафедри післядипломної економічної освіти у фахових виданнях

праці», «Менеджмент організацій», «Економіка підприємства».

На момент створення на кафедрі на постійній основі працювали: д. е. н. Б. С. Кругляк, к. е. н. Т. Ф. Косянчук, к. е. н. О. О. Радецька, ас. Л. В. Григор'єва. Сьогодні у професорсько-викладацькому складі кафедри — кандидати економічних наук, доценти Т. Ф. Косянчук, А. О. Мельник, О. В. Яковенко, О. О. Радецька, к. е. н., ст. викладач Н. Л. Любченко, ст. викладач А. П. Олійник, Л. В. Григор'єва, асистент і старший лаборант О. С. Гриндій. Очолює кафедру к. е. н., доцент із 35-річним стажем науково-педагогічної роботи Тетяна Францівна Косянчук. У 1983 р. вона захистила кандидатську дисертацію «Економічна ефективність використання основних фондів у побутовому обслуговуванні». У 1984 р. отримала вчене звання доцента по кафедрі економіки й організації побутового обслуговування. Серед напрямів її досліджень — удосконалення економічних відносин суб'єктів господарювання у конкурентному середовищі, дослідження проблем якості й конкурентоспроможності, використання економічної діагностики на підприємствах. Т. Ф. Косянчук має 125 друкованих навчальних та методичних видань. За останні п'ять років видано два навчальних посібники із грифом МОН України та 14 наукових статей у фахових виданнях. Під її керівництвом захищено дві кандидатські дисертації.

До викладання на кафедрі залучаються найкваліфікованіші викладачі профільних економічних кафедр Інституту економіки та управління, як правило, кандидати та доктори наук. Також у науково-дослідній та педагогічній діяльності беруть активну участь молоді вчені, опановуючи нові курси та використовуючи у навчальному процесі результати своїх наукових досліджень.

Викладачі розробляють бюджетну наукову тему «Дослідження проблем розвитку фінансово-економічних відносин в умовах мінливого ринкового середовища», а також госпдоговірні: «Діагностика внутрішнього середовища машинобудівного підприємства», «Управління маркетинговим потенціалом підприємства». У межах цих досліджень було опубліковано 99 наукових праць.

Важливою частиною діяльності кафедри є методична: за роки існування колективу було видано 36 методичних вказівок та два навчальні посібники із грифом МОН України, продовжується робота над монографіями, підручниками та навчальними посібниками.

Кафедра права була заснована 16 вересня 1996 р. Вона забезпечує освітню підготовку із правових дисциплін на всіх факультетах університету, а також розробляє та впроваджує навчальні курси для нових спеціальностей.

Завідувач кафедри — д. ю. н., професор, заслужений юрист України Володимир Михайлович Косак. У штаті дев'ятеро викладачів: один доктор юридичних наук, професор, п'ятеро кандидатів наук, доцентів та троє старших викладачів.

Колектив працює над темою «Правові проблеми формування та розвитку національної правової системи». В її межах було підготовлено монографії «Економічна злочинність, управлінський вектор», «Іпотека підприємства як єдиного майнового комплексу». Викладач А. А. Герц є співавтором науково-практичного коментаря до Цивільного та Господарського кодексів України. Дбаючи про методичне забезпечення навчального процесу, співробітники видали навчальні посібники «Господарське право», «Фінансове право», «Економічна злочинність в Україні».

За 2009–2010 навчальний рік кафедра права посіла перше місце в загальноуніверситетському рейтингу у групі кафедр гуманітарної та природничо-наукової підготовки.

Кафедра романо-германських мов створена у 1967 р. Протягом 25 років це була єдина кафедра іноземних мов в університеті. По суті вона є базою для інших кафедр іноземних мов, адже багато їх завідувачів та викладачів починали свою науково-викладацьку діяльність саме тут.

За останні десять років значно зріс науковий потенціал кафедри. Якщо у 2000 р. тут працював лише один кандидат наук, то зараз уже восьмеро.

У 2010–2012 рр. кандидатські дисертації захистили молоді викладачі О. В. Ситник, Т. В. Кравчина, О. С. Пасічник, В. В. Єгорова та О. О. Нагачевська. За досягнення у науково-методичній роботі Л. М. Морська, Т. Д. Жолобова та В. І. Козубай отримали вчене звання доцента. Лариса Михайлівна Морська працює на кафедрі найдовше — 40 років, протягом кількох була завідувачем кафедри, а потім — завідувачем секції англійської мови. Сьогодні колектив очолює доцент Олександр Васильович Ємець.

На кафедрі працює восьмеро випускників університету спеціальностей «Переклад» та «Міжнародна інформація». Це традиція кафедри — готувати фахівців для себе в рідному університеті.

Вагомим досягненням є публікація чотирьох навчальних посібників та словника із грифом Міністерства освіти і науки України. Також кафедра підготувала комплексні навчальні посібники з англійської мови для спеціальностей «Технологія виробів легкої промисловості», «Дизайн», «Психологія» та посібники з англійської і німецької мов для студентів-заочників.

КАФЕДРА ДОВУЗІВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ



Перший ряд зліва направо: Т. Ф. Косянчук, Н. Л. Любченко.
Другий ряд: О. С. Гриндії, А. П. Олійник, А. О. Мельник,
Л. В. Григор'єва, Н. М. Кудрякова, А. С. Тельнов

Навчально-методичний процес забезпечують викладачі вищої кваліфікації:

Тетяна Францівна Косянчук — завідувач кафедри, к. е. н., доц. У колі її наукових інтересів — удосконалення економічних відносин суб'єктів господарювання в конкурентному середовищі, дослідження проблем якості і конкурентоспроможності, використання економічної діагностики. Автор 135 праць, зокрема двох навчальних посібників, 52 методичних розробок, монографії.

Альона Олексіївна Мельник — к. е. н., доц. Вивчає проблеми управління вітчизняними підприємствами в умовах конкурентного середовища, функціонування підприємств

під час кризи та новітні напрямки управлінських антикризових заходів. Має 145 наукових робіт.

Оксана Олексіївна Радецька — к. е. н., доц. Проводить дослідження страхового ринку та розвитку соціального страхування в Україні, вивчає аспекти формування основного капіталу. Автор 35 праць.

Анатолій Сергійович Тельнов — д. е. н., проф. У сфері наукових інтересів — якість продукції, праці та трудового потенціалу. Є автором 110 наукових робіт, серед них — два навчальні посібники, монографія.

Оксана Вікторівна Яковенко — к. е. н., доц. Вивчає проблеми управління витратами на вітчизняних підприємствах, теоретичні і практичні аспекти використання бюджетів на рівні підприємств. Автор 26 праць, зокрема монографії.

На кафедрі також працюють старші викладачі:

Людмила Володимирівна Григор'єва — к. е. н. Досліджує особливості формування ринкового потенціалу підприємств, імплементацію маркетингу в менеджмент підприємств легкої промисловості та роль і цінність топ-менеджерів. Має 38 наукових робіт, серед яких — три монографії.

Наталія Леонідівна Любченко — к. е. н. Вивчає основи діагностики діяльності машинобудівних підприємств, засади формування механізму забезпечення економічної стабільності підприємства. Є автором 21 праць, зокрема монографії.

Анатолій Петрович Олійник — досліджує розвиток податкової системи України й особливості бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання. Автор 14 праць.

До освітнього процесу долучаються асистенти Ірина Іванівна Війтова та Оксана Станіславівна Гриндії.

КАФЕДРА ПРАВА



Зліва направо сидять: М. В. Говоровська, С. І. Лучковська,
С. І. Збаравська; стоять: М. П. Присяжнюк, С. Й. Кравчук,
А. А. Герц, В. В. Предборський, В. В. Шевчук

Навчальний процес на кафедрі забезпечують:

Володимир Михайлович Косак — д. ю. н., проф., завідувач кафедри. Автор трьох монографій, більш як 90 наукових праць, співавтор науково-практичних коментарів до Цивільного та Господарського кодексів України. Викладає дисципліни: «Трудове право» та «Міжнародне приватне право».

Алла Анатоліївна Герц — к. ю. н., доц., видала дві монографії, близько 40 наукових робіт. Спеціалізується на цивільному праві та праві інтелектуальної власності.

Викладає договірне, інвестиційне та екологічне право, правові основи соціальної роботи.

Степан Йосипович Кравчук — к. ю. н., доц., автор чотирьох навчальних посібників, монографії, більше 30 наукових праць у галузі господарського права та проблем економічної злочинності. Читає курси: «Міжнародне публічне право», «Підприємницьке право» і «Господарське право».

Світлана Ігорівна Лучковська — к. ю. н., доц., видала навчальний посібник та більше 50 наукових робіт. Основною спеціалізацією є цивільне та фінансове право. Викладає правознавство й фінансове право.

Валерій Володимирович Предборський — к. філос. н., доц., опублікував понад 30 наукових праць. Спеціаліст у галузі конституційного права. Викладає предмети: «Теорія держави і права» та «Конституційне право».

Василь Олексійович Сич — к. ю. н., доц., автор шести навчальних посібників, майже 40 наукових робіт із проблем кримінального права та процесу. Читає дисципліни: «Правознавства» і «Порівняльне конституційне право».

Михайло Петрович Присяжнюк — ст. викл., доктор філософії в галузі права, опублікував більше 20 наукових праць. Спеціалізується на міжнародному праві. Викладає правознавство та міжнародне приватне право.

Василь Володимирович Шевчук — ст. викл., автор десяти наукових праць. Спеціалізується на адміністративному праві. Читає курси: «Адміністративне право», «Правове регулювання соціальних конфліктів» та «Митне право».



Зліва направо:
 З. В. Малюська,
 О. С. Пасічник,
 О. О. Пасічник,
 Т. В. Вільчинська,
 М. В. Іконнікова,
 Л. А. Молотай, І. В. Коваль,
 О. В. Ємець, Л. М. Морська,
 Т. Д. Жолобова, Т. І. Душа,
 Л. А. Шевчук, Т. В. Кравчина,
 О. О. Нагачевська,
 В. В. Єгорова, Т. С. Мазур,
 Н. П. Воронецька,
 Н. В. Школяр,
 В. І. Козубай,
 І. В. Сніцар

Зараз навчальний процес на кафедрі забезпечують:
 Олександр Васильович Ємець — завідувач кафедри, к. філол. н., доц. Викладає англійську мову. Є автором і співавтором трьох навчальних посібників, двох словників та 33 методичних розробок.

Тамара Дмитрівна Жолобова — доц., викладач англійської мови. Автор і співавтор двох навчальних посібників, словника-мінімуму та 20 методичних розробок.

Ірина Володимирівна Коваль — к. психол. н., доц. Викладає німецьку мову. Автор дев'яти методичних розробок.

Віталій Іванович Козубай — доц., викладач англійської мови. Видав шість навчальних посібників, два словники та 15 науково-методичних праць (деякі у співавторстві).

Тетяна Володимирівна Кравчина — к. психол. н., доц. Викладає англійську мову. Автор і співавтор шести методичних розробок, зокрема тестів для підготовки до вступних іспитів до магістратури.

Олена Петрівна Кудлей — к. філол. н., доц. Викладає англійську мову, а також працює на кафедрі перекладу ХНУ.

Злата Вільгельмівна Малюська — доц., викладач англійської мови. Видала два навчальні посібники, чотири методичні розробки та словник (деякі у співавторстві).

Лариса Михайлівна Морська — доц. Протягом 1995–2000 рр. очолювала кафедру. Викладає англійську мову. Опублікувала шість навчальних посібників та 24 науково-методичні праці.

Інна Василівна Сніцар — к. пед. н., доц., викладач англійської мови. Є автором і співавтором п'яти методичних розробок.

Вероніка В'ячеславівна Єгорова — к. пед. н., ст. викл. Викладає англійську мову. Автор і співавтор чотирьох методичних розробок.

Олександр Сергійович Пасічник — к. пед. н., ст. викл. Випускник ХНУ 2004 р. Викладає англійську мову. Готує модулі дистанційного навчання, опублікував чотири методичні розробки.

Ольга Василівна Ситник — к. філол. н., ст. викл. У 2004 р. закінчила ХНУ. Викладає англійську мову. Автор і співавтор двох методичних розробок.

Наталія Петрівна Воронецька — ст. викл., викладач англійської мови. Видала три науково-методичні праці.

Любов Аркадіївна Кухар — ст. викл. Викладає німецьку мову. Автор і співавтор навчального посібника та десяти методичних розробок, модулів дистанційного навчання тощо.

Тамара Сергіївна Мазур — ст. викл. Видала навчальний посібник та 18 науково-методичних праць.

Лілія Антонівна Молотай — ст. викл. Викладає англійську мову. Опублікувала дев'ять методичних розробок (зокрема й у співавторстві).

Олена Олександрівна Нагачевська — ст.викл., викладач англійської мови. Є автором і співавтором 15 методичних розробок та тестів для вступних іспитів до магістратури.

Олена Олексіївна Пасічник — ст. викл. Випускниця Технологічного університету Поділля 2002 р., аспірантка. Викладає англійську мову. Видала навчальний посібник та дві методичні розробки.

Наталія Валеріївна Школяр — ст. викл. У 2002 р. закінчила Технологічний університет Поділля. Викладач англійської мови. Автор і співавтор навчального посібника та трьох науково-методичних праць.

Тамара Володимирівна Вільчинська — викл. (французька мова).

Марина Валеріївна Іконнікова — викл. (англійська мова). Випускниця ХНУ 2005 р. Автор і співавтор двох методичних розробок.

Катерина Валеріївна Рудніцька — викл. (англійська мова). Видала чотири методичні розробки.

Валентина Олександрівна Співачук — викл. (англійська мова). Є автором і співавтором трьох методичних розробок.

Викладачі кафедри романо-германських мов Юлія Анатолівна Купчишина та Юлія Борисівна Давидюк зараз навчаються в аспірантурі.

Організацією навчального процесу опікуються старші лаборанти Тетяна Іванівна Душа, Лариса Миколаївна Куликова, Людмила Анатолівна Шевчук.

До кола наукових інтересів педагогів кафедри романо-германських мов належать: стилістика, поезика (О. В. Ємець, Ю. А. Купчишина, Ю. Б. Давидюк), зарубіжна література (О. В. Ситник, О. О. Нагачевська, М. В. Іконнікова), педагогіка і методика (О. С. Пасічник, В. В. Єгорова, К. В. Рудніцька), психологічні аспекти вивчення іноземних мов (І. В. Коваль, Т. В. Кравчина). Раз на два роки кафедра проводить Всеукраїнську наукову конференцію студентів та молодих вчених «Сучасні проблеми лінгвістичних досліджень і навчання іноземних мов». За останні два роки студенти під керівництвом доцентів О. В. Ємця та Т. Д. Жолобової тричі посідали призові місця на всеукраїнських олімпіадах і конкурсах студентських робіт.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Наукова бібліотека Хмельницького національного університету (НБ ХНУ) — одне з найголовніших надбань університету. Як сучасний інформаційно-комунікативний центр, відповідно до місії університету, вона підтримує навчальний процес і сприяє науковим дослідженням студентів і викладачів, забезпечуючи доступ до світових знань шляхом організації документного фонду і запровадження сучасних технологій.

Бібліотека розвивалася одночасно з університетом і стала одним із перших підрозділів, заснованих при загально-технічному факультеті у вересні 1962 р. Тоді вона займала дві кімнати площею 30 м² і налічувала 1180 примірників підручників.

Перший бібліотекар М. І. Міль (Рижук) і завідувач (з 1967 р.) К. С. Степанець стояли біля витоків книгозбірні. Перше десятиліття стало періодом організації роботи бібліотеки, активного комплектування фондів, створення служби МБА, ведення СКС. Було організовано відділ обслуговування (Н. Є. Марчук), проводилися перші бібліотечно-бібліографічні заняття та масові заходи для студентів.

Наступне десятиліття (1972–1982) — це роки якісного та організаційного зростання. Тоді були створені нові відділи: комплектування (Н. Б. Беднарська) та бібліографії (С. Ф. Кручко). Це сприяло активному розвитку інформаційно-бібліографічної роботи: було започатковано систему інформування професорсько-викладацького складу, проводилися дні бібліографії для профільних кафедр закладу, розроблялися перші бібліографічні покажчики. Крім того, запроваджувалися нові технологічні процеси: безінвентарний облік, беззаписна система видачі літератури тощо. Читачі користувалися єдиним читацьким квитком. Особлива увага приділялася формуванню фонду та його розподілу на навчальну і наукову літературу. Виокремилися абонемент художньої літератури та відділ книгозбереження.

У 1984 р. бібліотеку очолила В. М. Петрицька, яка спрямовувала зусилля колективу на удосконалення технологічних процесів, розширення та покращення форм обслу-



Колектив наукової бібліотеки, 1975 р.

говування читачів. У той час оптимізувалася структура бібліотеки, проводилася активна кадрова політика, вдосконалювалася матеріально-технічна база. Було засновано відділи наукової літератури (Т. К. Онищук), виховної та масової роботи (О. М. Шевцова), наукової обробки та каталогізації, методичну службу (Р. М. Рибалко), сектор НТД. У 1988 р. бібліотека отримала нове 9-поверхове приміщення, побудоване силами студентських загонів.

Наприкінці 90-х років почався активний розвиток інформатизації й автоматизації бібліотечних процесів. У 1998 р. до структури книгозбірні увійшов відділ автоматизації (В. О. Глухенька). Відтак почала діяти локальна бібліотечна мережа. Для автоматизації основних технологічних процесів було придбано та впроваджено програмний продукт «УФД. Бібліотека», розроблено власні програмні продукти. Процес обслуговування читачів значно спростила автоматизація обліку документовидачі з використанням електронного формуляра та пін-коду. Це дало змогу відмовитися від паперових облікових документів: читацьких та книжкових формулярів, реєстраційних карток.

АЙВАЗЯН Олена Борисівна Директор бібліотеки. Відмінник освіти України



Народилася у Хмельницькому. У 1981 р. закінчила Кам'янець-Подільське культосвітнє училище, у 1987 р. — Київський державний інститут культури імені О. Є. Корнійчука, здобувши кваліфікацію бібліотекаря-бібліографа. З 2010 р. навчається в аспірантурі, досліджує історію бібліотек Поділля наприкінці XIX — на початку XX ст.

Свій трудовий шлях Олена Айвазян розпочинала у Хмельницькій обласній бібліотеці для юнацтва. Згодом із грудня 1984 р. почала працювати у бібліотеці Хмельницького національного університету, де протягом 27 років обіймала посади від бібліотекаря до заступника директора. З січня 2006 р. — директор наукової бібліотеки. Має наукові публікації, є головним редактором 11 видань інформаційного бюлетеня та шести видань НБ ХНУ.

У період 2001–2005 рр. О. Б. Айвазян обирали членом Президії Української бібліотечної асоціації (УБА). З 2006 р. Олена Борисівна є членом НМБК МОН України, з 2007 р. — членом Президії Хмельницького регіонального відділення УБА.



Колектив наукової бібліотеки, 2006 р.

Стрімко розширилися бібліотечні кордони, й НБ ХНУ стала частиною світового інформаційного простору. Через сайт бібліотеки користувачі мають доступ до електронного каталогу, що містить більше 300 тис. записів, та електронної бібліотеки з різноманітним за тематикою і призначенням фондом, віртуальною довідковою службою книгозбірні, навігатора інтернет-ресурсів за фахом університету, служби МБА (міжбібліотечний абонемент), низки повнотекстових та бібліографічних баз даних та світових наукових ресурсів.

Із 2001 р. бібліотека стала обласним методичним центром бібліотек вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації.

Останнє десятиріччя історії НБ ХНУ позначилося розвитком електронних ресурсів, підвищенням якості обслуговування читачів, удосконаленням традиційної системи обслуговування, розширенням доступу користувачів до віддалених БД та формуванням віртуальної системи обслуговування на основі наукових і соціологічних досліджень працівників бібліотеки.

У 2006 р. за вагомий внесок у розвиток бібліотечної справи, популяризацію української мови та літератури, підготовку інформаційно-бібліографічних видань колектив наукової бібліотеки університету був нагороджений обласною премією імені Мелетія Смотрицького в галузі бібліотечної справи. У вересні того ж року, за рішенням вченої ради університету, книгозбірня здобула статус наукового підрозділу й отримала назву «Наукова бібліотека Хмельницького національного університету».

На сучасному етапі фонд бібліотеки нараховує понад 620 тис. примірників. Щороку тут обслуговують близько 40 тис. користувачів, проводять майже 250 інформаційних та просвітницьких заходів. У структурі бібліотеки 8 відділів. Площа бібліотеки (4656 м²) охоплює п'ять галузевих читальних залів, три абонементи і книгосховище, зал каталогів та електронної інформації, зали спецвидів та НТД, 11 факультетських та кафедральних бібліотек. Окремою формою

обслуговування є МБА, який задовольняє інформаційні запити читачів, використовуючи фонди бібліотек України. На замовлення науковців здійснюється електронна доставка документів.

Наукова діяльність бібліотеки розвивається у двох напрямках: дослідження історії книгозбірень Подільського регіону та вивчення сучасних проблем бібліотекознавства в межах програми «Удосконалення обслуговування користувачів в умовах запровадження новітніх технологій». Ця програма спрямована на дослідження виробничих бібліотечних процесів із метою формування та раціональної організації інформаційних ресурсів, удосконалення технології обслуговування користувачів, видання науково-допоміжних та біобібліографічних показників (з 1998 р. видано й розміщено на сайті книгозбірні 22 показники серії «Бібліографія праць вчених університету»), створення електронних бібліографічних БД, інформаційну підтримку наукових досліджень професорсько-викладацького складу університету, аналітичну обробку інформації, формування наукового



Увагу читачів завжди привертають різноманітні книжкові виставки



У читальному залі бібліотеки

фонду бібліотеки та надання доступу до віддалених БД, що забезпечує науково-дослідницькі завдання творчого колективу університету та бібліотеки.

Науково-методична робота передбачає розробку близько 30 регламентних документів щороку; поширення новітнього досвіду шляхом проведення науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів; друк наукових публікацій; організацію занять із підвищення кваліфікації; видавничу діяльність (інформаційний бюлетень «Бібліотека в освітньому просторі», буклети тощо).

Крім традиційних форм наукової діяльності, бібліотека організовує корпоративні проекти. За участі бібліотек вишів області та обласної бібліотеки для юнацтва у 2010 р. працівники НБ ХНУ створили Зведений електронний каталог бібліотек Хмельницької області. Було також запроваджено інноваційні проекти «Від інформаційної культури до якості освіти», «Майбутнє планети в наших руках», «Молодий спеціаліст ХХІ століття», «Правова культура як фактор цілісного виховання особистості» та ін. Усі інформаційні заходи бібліотеки спрямовані на підтримку навчального процесу та наукової діяльності університету.



Фонд документів на електронних носіях доповнює традиційний фонд бібліотеки

Підвищенню духовного та культурного рівня студентської молоді, збереженню національних традицій сприяє проведення просвітницьких заходів: засідань «Клубу цікавих зустрічей», літературознавчих читань, конференцій, усних журналів, альманахів подорожей, вікторин, вечорів.

Серед наших партнерів установи — наукові бібліотеки вишів України, з якими підписано угоди про співпрацю, Інститут післядипломної освіти ДАКККіМ, НБУВ, міжнародні благодійні фонди «Відродження», «Сейбр-Світло», Головна бібліотека Краківської політехніки, Українська бібліотечна асоціація тощо.

Запорука успіху бібліотеки — самовіддана праця всього колективу, професійність, компетентність, здатність до сприйняття всього нового. Беззаперечним є внесок ветеранів книгозбірні З. Й. Бабак, П. О. Бабака, Л. В. Бужанської, В. В. Василюшиної, Г. В. Вдової, Т. М. Горобець, Н. Б. Дем'янчук, К. С. Колеснік, А. А. Левандовської, Н. Г. Любіної, С. В. Майстрок, В. О. Макутри, Л. В. Махнюк, Г. І. Мединської, З. М. Москалюк, Р. М. Рибалко, Я. Р. Стаднік, В. О. Старостки, Л. І. Тимошенко, Л. В. Яковлевої та інших, які своєю працею сприяли її становленню та розвитку. Сьогодні примножують надбання наукової бібліотеки Хмельницького національного університету досвідчені фахівці — керівники структурних підрозділів О. М. Бичко, О. М. Великосельська, Р. В. Драчук, Ю. В. Костров, Т. Ф. Марчак, О. О. Мацей, Т. Г. Панасюк, О. Б. Таланчук, В. В. Фоміних, а також кваліфіковані спеціалісти О. З. Антонюк, В. В. Іваненкова, Л. І. Іщенко, А. Г. Кандул, О. О. Костюк, М. В. Кучеренко, С. В. Луцюк, С. Б. Мартинюк, С. А. Молчанова, В. Г. Мусевич, О. С. Нечипорук, Л. О. Сергеева, Л. І. Салюк, О. П. Сидоренко, Т. М. Чернишова, Л. П. Чорна, О. М. Шевцова, В. І. Шекенева.

Перспективи розвитку бібліотеки пов'язані з розширенням доступу користувачів до всесвітніх наукових БД, наповненням репозитарію праць науковців університету, продовженням роботи з накопичення та об'єднання бібліографічних і повнотекстових електронних ресурсів області, участю у всеукраїнських проєктах.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УНІВЕРСИТЕТУ

У 90-х роках ХХ століття Технологічний університет Подільського регіону, що готує фахівців для багатьох галузей народного господарства.

Завдяки наполегливій праці колективу сьогодні Хмельницький національний університет — провідний вищий навчальний заклад четвертого рівня акредитації, що здійснює підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра. У ньому навчається близько 13 тис. студентів за денною, заочною та дистанційною формами навчання. Спектр 43 спеціальностей доволі широкий: від нових напрямів — педагогічної, екологічної освіти, гуманітарних і комп'ютерних наук, міжнародних відносин до традиційних — інженерної механіки, легкої промисловості та економіки. В університеті функціонує 48 кафедр, 14 факультетів, шість інститутів. Навчальний процес забезпечують більше 770 науково-педагогічних працівників, із них 42 доктори наук, 36 професорів, 404 кандидати наук, 303 доценти.

Євроінтеграційні процеси у вітчизняній освіті активізувалися після приєднання України до Болонської декларації. Наказом Міністерства освіти і науки України № 48 від 23.01.2004 р. був започаткований педагогічний експеримент із запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу та визначені вищі — учасники експерименту, серед яких — і Хмельницький національний університет. Основним завданням педагогічного експерименту було з'ясувати необхідність перебудови навчальних закладів та зміни принципів їх управління; особливості нормативно-правових відносин між учасниками системи вищої освіти, організації навчального процесу, форм роботи зі студентами, педагогічного контролю результатів навчання, оновлення й застосування державних стандартів вищої освіти, використання сучасних освітніх технологій; можливості досягнення високого ступеня індивідуалізації навчання тощо.

Для участі в експерименті в університеті у 2004 р. були відібрані вісім спеціальностей таких напрямів підготовки фахівців: «Економіка і підприємництво» («Економіка підприємства», «Маркетинг»), «Прикладна математика» («Соціальна інформатика»), «Інженерна механіка» («Металорізальні верстати та системи», «Інструментальне виробництво»), «Комп'ютерна інженерія» («Комп'ютерні системи та мережі»), «Екологія» («Екологія та охорона навколишнього середовища»), «Легка промисловість» («Взуття, шкірагалanterейні та лимарні вироби»). Загалом у цей період у педагогічному експерименті були задіяні 254 бакалаври з 11 академічних груп.

Для організації роботи та моніторингу експерименту були створені робочі групи на різних структурних рівнях університету, розроблені методичні рекомендації щодо механізму реалізації навчального процесу з використанням кредитно-трансферної системи. Наказом ректора було

призначено координатора ECTS від університету, головне завдання якого полягає у гарантуванні виконання зобов'язань закладу перед нормами ECTS і механізмами їх реалізації. На факультетах, що задіяні в педагогічному експерименті, координаторами ECTS стали заступники деканів із навчально-методичної роботи.

На підготовчому етапі експерименту головними напрямками роботи були: розробка навчальних планів підготовки фахівців згаданих напрямів і спеціальностей на засадах використання ECTS, робочих навчальних програм та описів дисциплін, що забезпечують навчальний процес, складання і погодження графіків прийому змістових модулів дисциплін курсів. Були підготовлені графіки проведення підсумкового контролю з дисциплін на січень 2005 р., запропонований варіант кредитно-залікової сторінки як додаток до залікової книжки студента. Для методичного супроводу педагогічного експерименту навчально-методичне управління університету видало серію методичних рекомендацій. Для керівного складу університету (завідувачів кафедр, деканів, директорів інститутів, проректорів) були проведені методичні семінари з питань розробки навчально-методичної документації та особливостей організації навчального процесу в умовах запровадження ECTS.

Не менш важливою виявилася робота зі створення інформаційного пакету університету, який мав містити опис усіх навчальних програм підготовки фахівців у навчальному закладі. На сайті університету розмістили інформацію про хід педагогічного експерименту. В бібліотеці та навчально-методичному центрі інноваційних технологій були створені постійні інформаційні експозиції, що висвітлювали розвиток Болонського процесу в Європі та використання ECTS у навчальному процесі університету.

Одночасно проводився активний пошук закордонних освітніх закладів-партнерів, із якими планувалося здійснювати обмін студентами. Зокрема лише у 2003 р. було підписано три двосторонні угоди про співпрацю: із механічним факультетом Краківської політехніки ім. Тадеуша Костюшка (Польща), Іванівським державним університетом (Росія) та Політехнічним університетом Валенсії (Іспанія).

У вересні 2005 р. Міністерство освіти і науки України зобов'язало керівників вищих навчальних закладів проаналізувати результативність педагогічного експерименту, визначити ключові завдання і оприлюднити його підсумки. За даними періодику на той час за новою формою організації навчального процесу в Україні навчалось понад 120 тис. студентів за 75 напрямками підготовки у більш як 110 вищих навчальних закладах. Виконуючи рішення колегії Міністерства освіти і науки України з питань переходу на Болонські принципи організації навчального процесу у вищій школі та враховуючи позитивний досвід університету, набутий під час педагогічного експерименту, з 2005–2006 р. навчання студентів першого курсу усіх напрямів підготовки і



Колектив навчально-методичного відділу

спеціальностей у Хмельницькому національному університеті було перебудовано за вимогами ECTS.

За період з 2004 по 2010 р. в університеті новими технологіями користувалися близько 11 тис. студентів 1–5 курсів денної форми та 1–3 курсів заочної форми навчання. Сьогодні кредитно-трансферна система застосовується при підготовці фахівців усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів денної форми навчання. З 2008–2009 навчального року розпочата реалізація програми реформування заочної форми на основі використання принципів ECTS.

Отже, можна констатувати, що університет пройшов перший етап впровадження ECTS як системи трансферу кредитів у навчальний процес. Використання ECTS дало можливість: підвищити якість університетської співпраці; забезпечити мобільність студентів і викладачів; використовувати єдину систему порівняння навчальних програм вітчизняних і закордонних навчальних закладів вищої освіти.

За шість років використання ECTS у навчальному процесі накопичено величезний досвід. Зараз в університеті діють уніфіковані навчальні плани підготовки фахівців за всіма 36 напрямками, які повністю адаптовані до вимог ECTS. Під час роботи над планами відбувався процес їх удосконалення за рахунок скорочення кількості дисциплін, що вивчаються в одному семестрі, інтеграції споріднених дисциплін, оптимізації співвідношення аудиторних занять та годин на самостійну роботу студентів, запровадження об'єктивних методів контролю навчальних результатів тощо. Запроваджена модель контрольно-оцінювальної системи навчальних досягнень базується на таких основних елементах: навчальні параметри, структура компонентів знання дисципліни, критерії, шкала оцінювання, інтервальна шкала переходу до оцінок ECTS, форми підсумкового і поточного контролю. Відповідно запроваджене і співвідношення вітчизняної шкали оцінювання та ECTS, яке дозволяє

об'єктивно оцінити результати навчальних досягнень студентів через інтервальну шкалу переходу.

Чинна інтервальна шкала переходу від вітчизняних оцінок до оцінок ECTS, яка використовується в університеті з 2005 р., коригувалася кілька разів із метою наближення оцінок до шкали ECTS. Вона уточнювалася на підставі аналізу статистичних даних результатів екзаменаційних сесій, отриманих упродовж певних періодів навчання студентів одного напрямку підготовки (або групи споріднених напрямків).

Перевірка ефективності запровадженої контрольно-оцінювальної системи навчальних досягнень студентів упродовж 2005–2010 рр. в університеті дозволяє говорити про очевидні переваги такого підходу: зникає одночасне використання різних систем оцінювання у вищій школі; процес контролю базується на добре відомій викладачам чотирибальній шкалі оцінювання; зменшується час на процедури оцінювання і підведення підсумків із дисципліни, використання інтегральної шкали переходу дозволяє зрівняти вітчизняну шкалу оцінювання та шкалу ECTS; без додаткових зусиль і витрат часу фіксувати результати навчання студентів за шкалою ECTS та видавати додаток до диплома європейського зразка, що значно розширить можливості працевлаштування молодого фахівця на європейському ринку праці. (У 2009 р. дипломи з додатками, що містили інформацію про обсяги навчального навантаження студента у кредитах ECTS та результати навчальних досягнень за вітчизняною шкалою та шкалою ECTS, отримали понад 1300 бакалаврів та понад 1200 спеціалістів і магістрів.)

З 2011 р. усі випускники університету за бажанням можуть отримати Додаток до диплома європейського зразка (Diploma Supplement). Підготовка до видачі цих документів розпочата в університеті зі створення електронної інфор-

маційної бази змісту додатків та модифікації підсистеми «Електронний деканат».

За підсумками навчальної роботи студента визначається його рейтинг. Загальний семестровий рейтинг студента фіксується у його індивідуальному навчальному плані і може використовуватися для надання рекомендацій щодо навчання на бюджетній формі та наступних ОКР, при розподілі на роботу тощо. При цьому семестровий рейтинг охоплює усі дисципліни, незалежно від форми підсумкового контролю (іспит чи залік), виставляється в ІНПС та навчальній картці студента. Усі види рейтингу визначаються в автоматизованому режимі на основі залікових та екзаменаційних відомостей.

У 2006–2008 рр. розроблялася форма індивідуального навчального плану студента та запроваджувалася у навчальний процес. Перевагами нового документа стала наявність інформації в ньому про нормативні та вибіркові дисципліни (при цьому перелік останніх формував сам студент під керівництвом куратора на кожен навчальний рік), а також додаткової інформації щодо навчальних дисциплін, які студент вивчав у закладах-партнерах, позакредитних навчальних дисциплін та кредитів, накопичених за написання статей, тез виступів, участь у студентських конференціях тощо. Куратори груп беруть активну участь у формуванні вибіркової частини ОПП індивідуального навчального плану студента, контролю його виконання. Питання аналізу результатів успішності студентів у навчальних семестрах та році в цілому систематично розглядається на всіх рівнях: від випускових кафедр до вченої ради університету.

У 2008 р. вийшло друге видання Інформаційного пакету університету, що містить детальну інформацію про всі напрямки підготовки і їх зміст для потенційних партнерів — закладів освіти. Наразі готується третє видання та його переклад англійською, що значно полегшить доступ до документа іноземним партнерам.

Робота з оновлення нормативно-методичної бази навчального процесу на базі ECTS в університеті проводилася систематично під керівництвом Науково-методичної ради університету. На засіданнях методичних рад декани факультетів та координатори ECTS від факультетів обговорювали зміст усіх положень, що регламентують навчальний процес, вносили свої пропозиції і зміни, доповідали про розробку нормативних документів (навчальних і робочих планів) та про стан організації навчання за вимогами ECTS.

За період 2004–2010 рр. в університеті було видано монографію з моніторингу якості складових навчального процесу та велику кількість методичних матеріалів для супроводу діяльності різних структурних підрозділів вишу в нових умовах запровадження ЄКТС: «Механізм організації навчального процесу за кредитно-модульною системою на різних структурних рівнях (на прикладі Хмельницького національного університету). Методичні рекомендації» (С. Г. Костогрис, Г. В. Красильникова, О. В. Пашенко, І. Л. Андрієнко, 2004, 2005), «Методика розробки основних документів з організації навчального процесу у університеті» (В. І. Бегняк, Г. В. Красильникова, О. В. Пашенко, С. Г. Костогрис, І. Л. Андрієнко, 2005), «Методологія контролю в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Методичні рекомендації» (М. Є. Скиба, Г. В. Красильникова, В. І. Бегняк, О. В. Пашенко, 2005), «Навчальні програми підготовки бакалаврів за кредитно-модульною системою. Інформаційний пакет» (В. І. Бегняк, Г. В. Красильникова, 2005), «Анотації дисциплін. Інфор-



Перший проректор С. Г. Костогрис проводить методичну раду

маційний пакет. Ч. II» (В. І. Бегняк, Г. В. Красильникова, 2006), «ECTS. Інформаційний пакет. Навчальні програми підготовки фахівців» (В. І. Бегняк, Г. В. Красильникова, 2008), «Комп'ютерні технології в Хмельницькому національному університеті: Інформаційний збірник» (за ред. С. Г. Костогриса, 2007), «Система управління якістю вищої освіти у Хмельницькому національному університеті. Збірник нормативних документів з організації навчального процесу» (упоряд. В. І. Бегняк, Г. В. Красильникова, 2008, 2010), «Моніторинг якості навчального процесу у вищому закладі освіти» (М. Є. Скиба, С. Г. Костогрис, Г. В. Красильникова, 2009). Крім того, розроблено 27 положень, які регулюють різні ланки роботи вищого навчального закладу в умовах євроінтеграції.

Серед беззаперечних переваг впровадження ECTS у систему вищої освіти можна назвати: підвищення особистої відповідальності студента за процес вибору індивідуальної траєкторії навчання та оцінювання власного навчального прогресу, кінцеві результати навчання; застосування стандартизованих форм об'єктивного педагогічного контролю; підвищення мотивації до навчання тощо. Впровадження ECTS дозволяє студенту самостійно обирати не лише траєкторію опанування навчальної програми, а й навчальний заклад, країну, де він планує продовжити навчання. За допомогою координатора ECTS відбувається пошук аналогічних іноземних навчальних програм, перезарахування кредитів, встановлюються умови повернення у «домашній» навчальний заклад після завершення терміну навчання за кордоном або перехід у третій навчальний заклад для отримання освітнього ступеня.

Успіхи університету у впровадженні принципів Болонської декларації були відзначені срібною медаллю на виставці «Сучасна освіта в Україні–2007» у номінації «Модернізація вищої освіти в контексті вимог Болонської конвенції».

У 1990-х рр. у вітчизняній та зарубіжній педагогіці утвердилося розуміння нових можливостей інформатизації освіти, інформаційні технології стали основою проектування і моделювання нового розвивального середовища та навчального простору. Головним результатом комп'ютеризації освітньо-виховної та управлінської діяльності університету сьогодні є розробка і впровадження інформаційної системи «Електронний університет», що відображає структуру університету і функціонує на основі Інтернет-технологій і баз даних. Вона складається із таких підсистем: штатний розпис, кадри, студенти, навчальний відділ, розклад, деканат, модульне середовище для навчання і забезпечує:



Обговорення проекту Закону «Про вищу освіту»

- оперативність отримання поточної інформації про хід навчального процесу на всіх рівнях, її узагальнення та аналіз;

- можливість роботи із системою для викладачів і студентів в університеті та за його межами у зручний для користувачів час;

- своєчасне інформування про процес навчання студентів, батьків і викладачів;

- налагодження та покращення зворотного зв'язку між викладачами і студентами;

- забезпечення прозорості процесу навчання;

- покращення методичного забезпечення навчального процесу;

- підвищення якості навчання.

Із 2006 р. у межах згаданої системи було створено навчально-методичні комплекси на основі функціонування модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища (MOODLE). Для забезпечення ефективної самостійної роботи студентів з усіх напрямів і спеціальностей сьогодні діє більше 2,8 тис. навчально-методичних комплексів дисциплін. У цій системі зареєстровано 8 тис. користувачів-студентів.

Розвиток MOODLE відбувається шляхом розробки методичних матеріалів зі створення програмних комплексів навчальних дисциплін та наповнення його окремими елементами:

- програмно-методичними матеріалами;

- змістом інформаційних матеріалів;

- методичними вказівками для виконання різних видів навчальної роботи та проведення контрольних заходів тощо.

В університеті затверджена структура навчально-методичного комплексу дисциплін, створеного в модульному середовищі, що містить:

- вихідні дані про навчальну дисципліну та її авторів;

- робочу програму;

- зміст розділів (модулів) дисципліни;

- тексти лекцій;

- додаткові інформаційні матеріали;

- практичні заняття із методичними вказівками;

- завдання для самостійної роботи студентів;

- тренувальні вправи;

- модульний контроль;

- методичні вказівки до виконання курсових проектів (робіт);

- тести для самоперевірки, контрольні блоки для всіх видів контролю (поточного, модульного підсумкового).

У межах педагогічного експерименту Інституту економіки і управління навчально-методичні комплекси норма-

тивних навчальних дисциплін освітньо-професійних програм підготовки фахівців з усіх семи спеціальностей представлені в MOODLE у повному обсязі.

Модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище для навчання містить автоматизовану систему тестування, яка забезпечує об'єктивність контролю знань. Статистична обробка результатів випробувань дає змогу оцінити і якість тестових матеріалів, і рівень навчальних досягнень студентів.

Перевагою використання MOODLE є підтримка постійної комунікації учасників навчального процесу. Основними засобами, що дозволяють учасникам програми спілкуватися зі своїми викладачами та між собою, є форум, електронна пошта, чат, обмін вкладеними файлами тощо.

Однією з важливих в інформаційній системі є підсистема «Деканат», що охоплює поточну роботу деканату і забезпечує прозорість навчального процесу та оперативність ухвалення рішень. За допомогою цієї підсистеми кожен студент може дізнатися про свій рейтинг за результатами проміжних видів контролю та екзаменаційних сесій. Такі дані деканат використовує для вирішення питань, пов'язаних із навчанням студентів на наступному освітньо-кваліфікаційному рівні та формою оплати навчання.

Сучасні інформаційні технології використовуються і в роботі наукової бібліотеки університету як його інформаційно-комунікативного центру. Універсальні фонди бібліотеки складають понад 600 тис. документів. На сучасному етапі в бібліотеці автоматизовані всі основні технологічні процеси. Автоматизована бібліотечно-інформаційна система (АБІС) складається із локальної мережі бібліотеки, яка має вихід в Інтернет, двох серверів та 62 персональних комп'ютерів, сайту книгозбірні, системи бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів. Для наповнення електронної бібліотеки університету і розширення доступу користувачів до електронних ресурсів налагоджений зв'язок із бібліотеками Подільського регіону з метою створення об'єднаного електронного каталогу та обміну повнотекстовими базами даних

Постійний пошук ефективних форм організації навчального процесу в університеті, шляхів поєднання наукових досліджень і процесу підготовки фахівців, використання інноваційних технологій навчання, співпраця з вітчизняними та зарубіжними партнерами в єдиному освітянському просторі дає можливість Хмельницькому національному університету достойно представляти вітчизняну вищу освіту як в Україні, так і за її межами.



Бесіда завідувача навчально-методичного відділу Г. В. Красильникової зі студентами щодо системи ЄКТС

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Хмельницький національний університет визнаний в Україні і світі науковий центр — найбільший на Поділлі вищий навчальний заклад IV рівня акредитації. За роки свого існування він перетворився на один із найпотужніших наукових осередків України.

Основною метою науково-дослідної діяльності закладу є одержання і використання нових знань, спрямованих на забезпечення якісної підготовки фахівців для потреб народного господарства, наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; впровадження та використання в Україні й на світовому ринку наукових і практичних результатів.

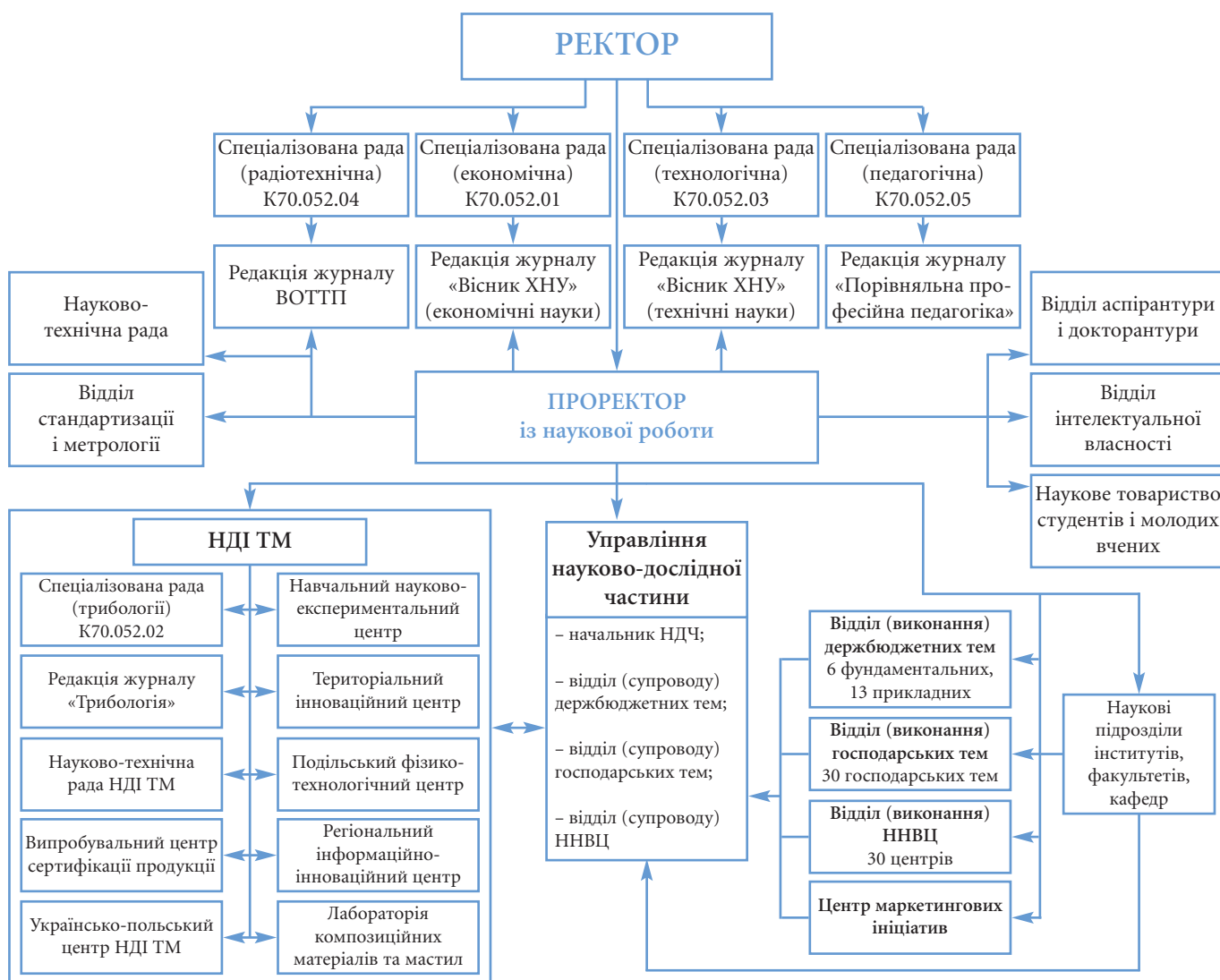
Для реалізації окресленої мети у Хмельницькому національному університеті впроваджено сучасну структурно-організаційну систему управління науковою діяльністю, яку очолює ректор університету М. Є. Скиба.

Запровадження прогресивної системи управління та дієвий контроль за виконанням поставлених завдань дали свої результати: останніми роками, згідно із рейтинговою оцінкою МОН України, університет за показниками наукової

діяльності входить у першу десятку класичних університетів України.

Наукова діяльність університету забезпечується високопрофесійними кадрами. Оновлення та якісне покращення складу науково-педагогічних і наукових працівників — один із найголовніших чинників успішного виконання дослідницьких проектів різних рівнів. Сьогодні в університеті на постійній основі працює 55 докторів наук і професорів та 438 кандидатів наук і доцентів. Динаміка зміни якісного складу науково-педагогічних кадрів за останні десять років дає всі підстави спрогнозувати достатній кадровий потенціал у 2014 р., коли університет проходитиме акредитацію в цілому.

Суттєвий внесок у покращення якісного складу науково-педагогічних працівників вносить ефективна робота відділу аспірантури і докторантури університету та його незмінного завідувача — Валентини Іванівни Петяк. Підготовка кадрів в аспірантурі проводиться за 21 спеціальністю, а в докторантурі — за 4-ма. Зараз тут навчається 219 осіб,



Структура управління науковою діяльністю університету



Проректор із наукової роботи Г. Б. Параска та кадровий склад наукових підрозділів університету

при цьому процентний показник вчасно захищених дисертацій — один із найвищих в Україні — більше 50%.

За весь період існування аспірантури (з грудня 1988 р.) та докторантури (з грудня 2000 р.) їх закінчили й успішно захистили дисертації 180 науковців, більшість із них працюють на кафедрах університету. Варто відзначити докторантів, котрі захистили свої роботи. Серед них — Г. С. Калда, В. М. Нижник, Ю. І. Шалапко, В. В. Лук'янова, О. В. Диха, Н. А. Хрущ, І. В. Троцишин, О. В. Поморова. Навчання в аспірантурі проходять також іноземні громадяни. Так за останні роки успішно захистили дисертації Жуліо Гансалвіш із Мозамбіка (науковий керівник — М. Є. Скиба), Гасан Нассер із Лівану (Я. Т. Гладкий), Хайдар Хаджджі із Сирійської Арабської Республіки (Г. Б. Параска).

Особливо варто відзначити таких відомих науковців університету — професорів, під керівництвом яких захищено десятки кандидатських і докторських дисертацій: Олівера Олексійовича Орлова (більше 30 дисертацій), Михайла Петровича Войнаренка (більше 20), Віктора Михайловича Нижника (більше 20), нині покійного Віктора Миколайовича Локазюка (більше 10), Аллу Людвігівну Славінську (8), Івана Васильовича Троцишина (7) та Анатолія Григоровича Кузьменка (7).

В університеті функціонує п'ять спеціалізованих учених рад із захисту докторських та кандидатських дисертацій:

– D 70.052.02 (спеціальності «Машинознавство», «Тертя та зношення в машинах»; голова — проф., д. т. н. Р. І. Сілін);

– D 70.052.01 («Економіка та управління підприємствами», «Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці», «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика»; голова ради — проф., д. е. н. М. П. Войнаренко);

– К 70.052.03 («Технологія взуття, шкіряних виробів і хутра», «Технологія текстильних матеріалів, швейних і трикотажних виробів»; проф., д. т. н. М. Є. Скиба);

– К 70.052.04 («Радіотехнічні пристрої та засоби телекомунікацій», «Радіотехнічні та телевізійні системи»; проф., д. т. н. О. М. Шинкарук).

– К 70.052.05 («Загальна педагогіка та історія педагогіки», «Теорія та методика професійної освіти»; проф., д. п. н. Л. М. Романишина).

За останні три роки у спеціалізованих радах університету захищено 3 докторські та 60 кандидатських дисертацій. Характерною особливістю підготовки наукових кадрів є те, що на захист докторських і кандидатських дисертацій виходять переважно випускники університету.

Суттєвий вплив на ефективність наукової діяльності має її фінансування, тому цей аспект перебуває під постійним контролем керівництва вишу. Фінансування наукових досліджень в університеті проводиться за багатоканальними принципами залучення коштів: надходження із державного бюджету, розробка спільних проектів, підтримка яких здійснюється міжнародними фондами (програми НАТО, Tempus та інші), позабюджетні кошти, виконання тематичного плану досліджень за рахунок другої половини робочого часу викладачів, конкурсне цільове отримання фінансування проектів за рахунок фонду фундаментальних досліджень, отримання цільових коштів підтримки окремих учених університету, грантів, стипендій різних фондів, спонсорської підтримки для проведення й організації наукових конференцій, стипендій Кабінету Міністрів України для молодих учених тощо. Динаміка фінансування наукових досліджень за останні 10 років свідчить про суттєвий прогрес, незважаючи на світову фінансову кризу. Так у 2012 р. загальний обсяг фінансування наукової діяльності перевищує 2,5 млн грн. Створена система науково-виробничих центрів і лабораторій дозволяє прогнозувати щорічне збільшення фінансування наукової діяльності щонайменше на 0,5 млн грн.

Такий оптимізм базується на прикладах високої ефективності низки навчально-наукових виробничих центрів та проблемних лабораторій. Так наукова діяльність професорів І. М. Пастуха та В. Г. Каплуна за останні роки забезпечила надходження в університет у вигляді запитів на наукоємну продукцію більше 1 млн грн., проф. В. П. Ройзмана — 600 тис. грн., проф. М. П. Мазура — 500 тис. грн., проф. О. О. Орлова — 300 тис. грн., лабораторії композиційних матеріалів (керівники: В. І. Кириченко, В. П. Свідерський, Л. М. Кириченко) — 1,2 млн грн., регіонального інноваційного центру з енергозбереження (П. В. Каплун) — 250 тис. грн., Українсько-польського центру (Г. М. Драпак) — 400 тис. грн.

Науковці університету своєчасно реагують на світові тенденції у потребах на наукоємну продукцію. Так останніми роками було сформовано підрозділи, що вирішують актуальні наукові та виробничі проблеми сьогодення, зокрема:

- промислової хімії;
- композиційних матеріалів та мастил;
- міцності структурно складних технічних систем;
- нанотехнологій зміцнення матеріалів;
- енергоощадних технологій;
- медико-біологічних досліджень;
- штучного інтелекту та робототехніки.

У процесі багаторічної наукової діяльності в університеті сформовано потужні наукові школи, які очолюють провідні науковці, знані в Україні і за кордоном. Ці школи охоплюють фундаментальні дослідження у галузі природничих, гуманітарних, психолого-педагогічних, соціально-економічних наук. Їх науковий рівень засвідчує проблемність тем та авторитетність керівників:

– «Наукові та практичні основи переробки відходів виробництва у легкій промисловості» (д. т. н., академік МАІ, УТА і АЕК, проф. М. Є. Скиба);

– «Теоретичні основи напружено-деформованого стану контактуючих тіл» (д. т. н., академік АІНУ, УТА і МАІ, проф. Р. І. Сілін);

– «Проблеми реформування економіки на рівні регіону» (д. е. н., академік АЕНУ, АЕК, МАІ, проф. М. П. Войнаренко);

– «Розробка та реалізація механізмів регулювання у соціально-трудовій економічній та інноваційно-інвестиційній сферах України на шляху до Європейського Союзу» (д. е. н., академік АН ВШУ, АЕНУ, проф. В. М. Нижник);

– «Розробка та дослідження високоефективних приводів та механізмів для машин легкої промисловості» (д. т. н., професор Г. Б. Параска);

– «Іонно-плазмові методи зміцнення поверхні в безводневому середовищі» (д. т. н., академік УТА, МАІ, проф. В. Г. Каплун);

– «Механіка номінально нерухомого фрикційного контакту» (д. т. н., академік МАІ і АЕК, проф. С. Г. Костогриз);

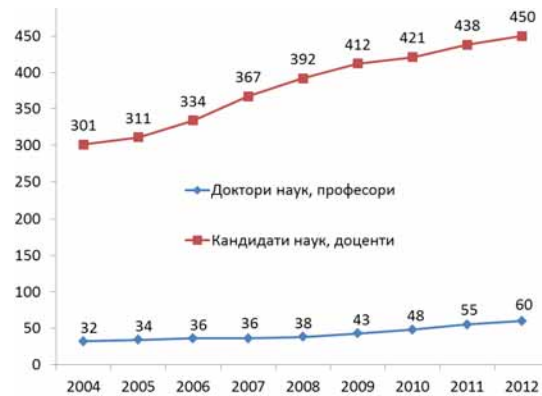
– «Наукові основи надійності і довговічності машин» (д. т. н., академік МАІ, проф. А. Г. Кузьменко);

– «Нелінійна механіка дискретних матеріалів, нові композиційні антифрикційні матеріали та мастила» (д. т. н., академік АБУ, проф. В. В. Ковтун);

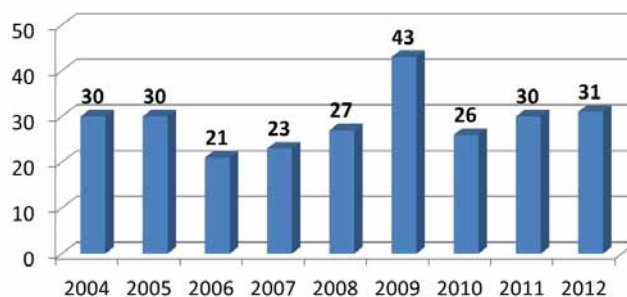
– «Динаміка і міцність машин, приладів та радіоелектронної апаратури» (д. т. н., академік МАІ, проф. В. П. Ройзман);

– «Аналіз і синтез важливих механізмів» (д. т. н., проф. Я. Т. Кіницький);

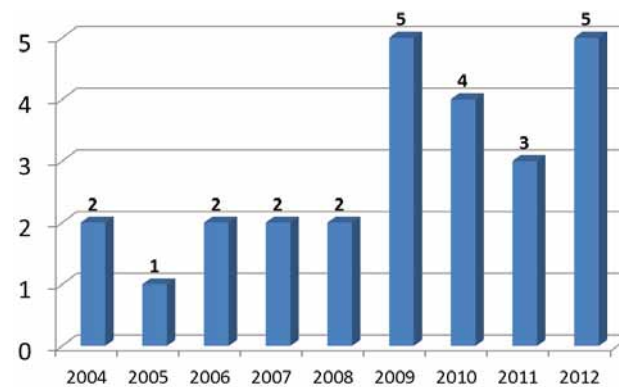
– «Контактна взаємодія тіл із початковим напруженням» (д. т. н., академік АНВШ, МАІ, Нью-Йоркської АН, проф. В. Б. Рудницький);



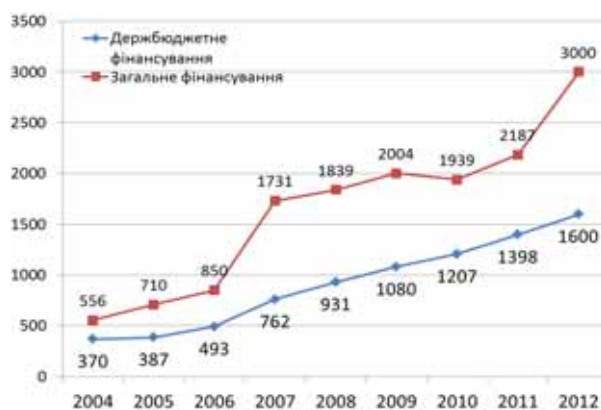
Динаміка якісних змін складу професорсько-викладацького складу



Динаміка захисту кандидатських дисертацій



Динаміка захисту докторських дисертацій



Динаміка фінансування наукових досліджень в університеті



Лабораторія штучного інтелекту та робототехніки



Лабораторія енергоощадних технологій

– «Трансформація форм власності і проблеми планування промислового виробництва в умовах ринкових відносин» (д. е. н., академік АІНУ і МАІ, проф. О. О. Орлов);

– «Кібернетика виробничої діяльності» (д. е. н., академік АЕК, проф. Т. П. Завгородня);

– «Методологія комбінованого діагностування мікропроцесорних пристроїв та систем на базі компонентів штучного інтелекту» (д. т. н., проф. О. В. Поморова);

– «Стохастичні розрахункові методи контактної механіки та трибоніки» (д. т. н., проф. М. Ф. Семенюк);

– «Фізико-хімічна механіка тертя та зносостійкості твердих тіл» (д. т. н., академік АІНУ і УАТ, проф. В. В. Шевеля);

– «Теоретичні основи і методичне забезпечення модельного проектування конкурентоздатного одягу» (д. т. н., проф. А. Л. Славінська);

– «Теорія і практика газорозрядних процесів модифікації металевих поверхонь» (д. т. н., проф. І. М. Пастух).

Про ефективність наукової діяльності і високий рівень досліджень свідчать принципово нові енергоощадні, екологічно чисті технології, розроблені в університеті й рекомендовані до впровадження:

1. Іонно-плазмові технології поверхневого зміцнення металів у безводневих середовищах забезпечують суттєву економію електроенергії і газів, при цьому у 2–5 разів підвищується зносостійкість і довговічність деталей та інструментів.

2. Технологія обробки металів різанням із застосуванням інструменту з водневогенерувальним покриттям суттєво підвищує продуктивність праці і зносостійкість інструменту.

3. Технологія створення нових антифрикційних полімерних матеріалів. Запропоновані матеріали перевищують зарубіжні аналоги за експлуатаційними показниками.

4. Технологія створення екологічно чистих охолоджувально-мастильних рідин для металообробки на базі ріпакової олії. Отримані охолоджувально-мастильні рідини дешевші від синтетичних, не потребують утилізації і нейтралізації.

6. Високоєфективна технологія переробки фуражного зерна і відходів зернового виробництва з додаванням сапонітів методом екструзування удвічі збільшує приріст ваги у тварин і птиці, забезпечує 100% виживання тварин та високу якість продукції тваринництва.

7. Комп'ютерні технології діагностики радіоелектронної апаратури забезпечують високоєфективний автоматичний пошук пошкоджень у платах та системах радіоелектронних засобів.

8. Застосування явища акустичної емісії для неруйнівного контролю, діагностики і прогнозування міцності виробів із різних галузей техніки підвищує безпеку експлуатації відповідальних і небезпечних виробів та їх надійність. Завчасно попереджує про розвиток дефектів, які з часом можуть призвести до руйнування.

9. Високоєфективна технологія зберігання електричної енергії із використанням електрохімічних конденсаторів суттєво зменшує вартість, масу та габарити накопичувачів електричної енергії.

10. Біомедична технологія діагностування параметрів серцево-судинних захворювань людини дозволяє зменшити ризик серцево-судинних захворювань людини та розширює можливість їх діагностування на ранніх стадіях.

11. Комплексна переробка полімермістких відходів. У разі впровадження цієї розробки досягається збереження первинної сировини, економія енерговитрат, покращення екологічного стану навколишнього середовища.

12. Медико-біологічна технологія діагностування функціонального стану організму людини враховує ендо- та ек-



Динаміка процесу публікацій результатів досліджень у наукових виданнях



Результативні показники наукової діяльності в університеті



Лабораторія міцності структурно складних технічних систем



Лабораторія промислової хімії

зогенні фактори штучного і природного походження на клітинному рівні.

13. Універсальні високоефективні акумулюючі системи теплозабезпечення промислових та житлових приміщень дозволяють ефективно, технологічно гнучко застосовувати електродні, твердопаливні, геліоопалювальні системи в комплексі з тепловою акумуляцією.

Для захисту інтелектуальної власності та ознайомлення науковців і підприємців в Україні й за кордоном із науковими розробками та результатами наукових досліджень університету 18 вересня 1986 р. наказом ректора було створено відділ інтелектуальної власності. Його постійним керівником є Валентина Олександрівна Гуляєва. Про ефективність роботи відділу свідчить той факт, що за останні три роки науковці університету отримали більше 100 патентів на винаходи й корисну модель, а всього університет отримав 550 авторських свідоцтв та патентів на винаходи.

Хмельницький національний університет є засновником і видавцем чотирьох фахових журналів: «Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки» (головний редактор — М. Є. Скиба), «Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки» (М. Є. Скиба), «Вимірювальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах» (І. В. Троцишин), «Проблеми трибології» (О. В. Диха).

Підготовлено документи для отримання статусу фахових ще двох журналів: «Порівняльна професійна педагогіка» (Н. М. Бідюк), «Актуальні проблеми філології та перекладознавства» (М. М. Торчинський).

Знаковою подією для університету було видання у 1997 р. першого фахового журналу — «Вісник Хмельницького національного університету». У 2005 р. журнал було переєстровано і друк продовжено двома серіями: технічні та економічні науки. За роки існування Вісника Хмельницького національного університету в різних його серіях надруковано близько 15 тисяч статей із різних галузей науки, техніки, технології, економіки.

За результатами досліджень учених університету щорічно виходять друком сотні статей, зокрема й у наукових журналах далекого зарубіжжя із високим імпаکت-фактором, що вводить результати досліджень у міжнародний науковий обіг. Десятки монографій із різних галузей науки видано в Україні та за кордоном. Багато видань мають гриф МОН України.

Діяльність університету передбачає активне спілкування його науковців зі своїми колегами. Саме з цією метою в університеті щорічно проводиться більше десятка міжнародних і республіканських конференцій, на яких науковці

спілкуються, обмінюються думками та ідеями, виносять на широкий загал результати своїх досліджень, проводять апробацію власних ідей. Про рівень конференцій свідчить активна участь у їх роботі вчених із провідних університетів і наукових закладів Росії, Польщі, Білорусі, Латвії, Литви, США, Німеччини.

Значний позитивний резонанс у науковому світі останніми роками викликали такі наукові конференції:

- XI Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми планування в ринкових умовах» (керівник — проф. О. О. Орлов);
- IV Українсько-польська наукові читання (проф. Г. М. Драпак, проф. Ю. І. Шалапко);



Динаміка кількості проведених університетом міжнародних та всеукраїнських конференцій та кількості сторонніх учасників цих конференцій



Якісні та кількісні показники наукової діяльності студентів університету



Учасники конференції «Проблеми планування виробництв у ринкових умовах»

– VII Міжнародна науково-практична конференція «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи» (доц. І. Є. Каньковський);

– VIII Міжнародна науково-практична конференція «Управління економічними системами: концепції, стратегії та інновації розвитку» (проф. М. П. Войнарченко);

– IX Міжнародна науково-практична конференція «Складові елементи підвищення економічного потенціалу України за умов глобалізації» (проф. В. М. Нижник);

– XI Міжнародна науково-практична конференція «Вимірювальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах» (проф. І. В. Троцишин);

– V Міжнародна наукова конференція «Сучасні досягнення в науці і освіті» (проф. В. П. Ройзман);

– Всеукраїнська науково-практична конференція «Роль та місце психолого-педагогічної підготовки у професійному розвитку та становленні особистості сучасного фахівця в умовах євроінтеграції» (проф. О. А. Каденко).

Щорічно науковці університету презентують свої досягнення на міжнародних, всеукраїнських та регіональних виставках. Саме на таких заходах можна оцінити науковий рівень університетської наукової продукції, порівнявши її із розробками інших установ. Таке зіставлення, як правило, засвідчує, що розробки науковців Хмельницького національного університету відповідають світовому рівню. Так за результатами Міжнародної наукової виставки в Шанхай було підписано сім протоколів про наміри, Міжнародної виставки в Харбіні — договір про співпрацю із Харбінсь-

ким політехнічним університетом. У галузі наукоємних розробок Міжнародна виставка «Високі технології» показала, що університет є одним із найкращих вишів України.

Науковці ХНУ активно співпрацюють із промисловими підприємствами області. Традиційними стали спільні науково-практичні семінари, які проводяться під егідою Хмельницької обласної державної адміністрації, обласного союзу промисловців та підприємців області та ректорату. Під час проведення цих зустрічей відбувається обговорення перспектив впровадження наукових розробок у виробництво, науковці представляють десятки своїх розробок, навколо яких розгортається плідна дискусія.

Наукова діяльність університету передбачає не тільки трансформацію результатів досліджень у навчальний процес, а й залучення до наукової діяльності студентів, які з перших років навчання опановують основи науки в науково-дослідних гуртках, що діють при всіх кафедрах під керівництвом найдосвідченіших науковців. Про результативність студентської роботи свідчать цифри: із 7000 студентів стаціонару в наукових гуртках займається 2100.

Виправдали себе різні форми роботи студентів: участь у виконанні наукових розробок кафедр, здійснення самостійних пошукових досліджень, виготовлення дослідних зразків і моделей, розробка програмних продуктів, написання статей, виступи на наукових конференціях і олімпіадах.

За останні роки студенти університету стабільно виборюють більше 20 призових місць на всеукраїнських наукових олімпіадах. Такі показники притаманні лише провідним вищим навчальним закладам України і свідчать про системність наукової та професійної підготовки студентів. У межах міжнародної співпраці молоді науковці є учасниками міжнародних конференцій, семінарів (Польща, Білорусія, Литва, Німеччина, Великобританія, Франція, Бельгія, Болгарія, Чехія, Естонія), літніх шкіл, програм наукового (Польща, Росія, Німеччина, США, Чехія) та культурного обміну (Португалія, Китай, Іспанія, Росія, Франція, «Work&Travel USA»). Щорічно у ХНУ для молоді проводиться конференція, у яких беруть участь представники з різних країн (Німеччина, Ізраїль, Росія, Литва, Білорусія, Польща, Вірменія, Грузія, Азербайджан, Чехія, Єгипет, Болгарія). Роботи студентів-дизайнерів упродовж останніх років отримали призові місця на міжнародних конкурсах у Брно, Санкт-Петербурзі, Москві, Києві, Харкові, Одесі.

У 2006 р. було засноване Наукове товариство студентів і молодих вчених (НТСіМВ) Хмельницького національного



Проведення конференції «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи»



Міністр Д. В. Табачник вручає ХНУ диплом «Лідер наукової діяльності»



Голова Хмельницької облдержадміністрації В. С. Ядуха вручає нагороди з нагоди заснування Західного наукового центру НАНУ

університету. Метою його діяльності є координація і всебічне сприяння науково-дослідницькій, винахідницькій і творчій діяльності молоді в ХНУ. НТСiMB керується принципами верховенства наукової творчості та конкурсності в різних сферах науково-дослідницької роботи.

Для підвищення активності професорсько-викладацького складу і наукових співробітників університету, повнішого використання їх інтелектуального потенціалу та об'єктивного стимулювання ефективності всіх видів робіт в університеті наказом ректора запроваджено щорічне рейтингове оцінювання. Це дало можливість активізувати процес підготовки і захисту дисертацій, видання монографій та підручників, укладання угод на виконання науково-дослідних робіт, участь у міжнародних конкурсах та конференціях.

Спостерігається позитивна тенденція у співпраці науковців Хмельницького національного університету із Хмельницькою обласною радою та обласною державною адміністрацією. Досягнення учених вишу щорічно оцінюються на конкурсі закінчених науково-дослідних робіт із фундаментальних та природничих досліджень у технічній галузі, який проводить Хмельницька обласна рада. Високу оцінку якості організації наукової роботи отримав університет від Західного наукового центру НАН та Хмельницької обласної адміністрації. Високими нагородами були відзначені проєктори університету Г. Б. Параска та О. М. Шинкарук. Науковці вишу є співавторами стратегічних програм розвитку Хмельницької області, м. Хмельницького, програми енергозбереження Хмельницької області.

Після детального вивчення наукового потенціалу університету керівництво обласної державної адміністрації запропонувало створення спільного наукового парку «Інноваційний розвиток Поділля».

За вагомі досягнення в організації та особисті здобутки в науковій сфері почесними грамотами міністра МОН молоді та спорту були нагороджені учені університету: професори О. В. Поморова, М. А. Йохна, О. М. Шинкарук, доц. І. М. Михайловська. Почесною грамотою Верховної Ради нагороджено проф. В. М. Нижника, а Почесною грамотою Кабінету Міністрів — проф. Г. Б. Параску. Знаковою подією стало нагородження Хмельницького національного університету на третій міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти-2012» дипломом «Лідер наукової діяльності».

Та найбільшим визнанням наукових здобутків університету було обрання у 2011 р. ректора університету профе-

сора Миколу Скибу членом-кореспондентом Національної академії педагогічних наук України.

За роки свого становлення Хмельницький національний університет створив сучасну добротну науково-технічну базу. В його стінах працює потужний науково-педагогічний колектив, якому до снаги вирішення найскладніших наукових завдань сьогодення. Але це тільки початок. На часі перед науковцями вишу стоїть важлива мета — вийти на рівень сучасних європейських вищих навчальних закладів і своєю діяльністю допомагати Україні активно інтегруватися в європейський простір.



Г. Б. Параска та Є. М. Суліма на міжнародній виставці «Високі технології»



Є. М. Суліма, М. Є. Скиба та В. Г. Кремень на виставці «Освіта та кар'єра-2011»

КУЛЬТУРНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС В УНІВЕРСИТЕТІ

Багаторічна історія університету ґрунтується не лише на проблемах навчання, а й на важливих питаннях становлення і розвитку культурного середовища, що формує найважливіші людські якості особистості й громадянина. Адже молоде покоління прагне до цікавого і змістовного дозвілля, організації якого сприяють художні колективи та творчі об'єднання за інтересами, що функціонують у Хмельницькому національному університеті. Серед них — лауреати республіканських, всесоюзних, всеукраїнських та міжнародних фестивалів і конкурсів, колективи, які мають звання народних: ансамбль танцю «Юність Поділля», хорова академічна капела, студентський театр естрадних мініатюр «Юмодес», театр сучасної пісні «Сузір'я», театр сучасного танцю, у якому функціонують ансамбль бального танцю «Вікторія», шоу балети «Танцюючи Евридіки», «Модерн», «Релакс», «Арт-данс», «Драйв» та ін.

Упродовж усієї історії університету громадське та культурне життя студентства було багатограним: тут завжди кожен міг знайти справу до душі. Функціонували художні колективи, але майже ровесником вищу став ансамбль танцю «Юність Поділля», художнім керівником якого кілька років був Сергій Педан, а з 1975 р. колектив очолює Василь Цимбалістий. Ось уже майже 45 років цей мистецький колектив створює у світі позитивний імідж університету, нашого краю і нашої країни. Про ХНУ знають у багатьох європейських та азійських країнах не лише завдяки його навчальним і науковим здобуткам, а й завдяки обдарованим юнакам і дівчатам «Юності Поділля», які своїм запальним гопаком та веселими польками зачаровували глядачів Бельгії, Греції, Іспанії, Італії, Китаю, Мальти, Нідерландів, Португалії, Росії, Туреччини, Угорщини, Чехії та інших країн. Колектив був незмінним учасником усіх культурно-масових заходів інституту, а згодом і університету, через його школу танцю пройшла велика кількість юнаків і дівчат, які згодом створювали свої колективи, а деякі навіть стали професійними артистами.

Неординарним у своєму мистецькому спрямуванні є народний студентський театр пісні «Сузір'я», створений у 1999 р. Його першим керівником стала солістка ансамблю пісні й танцю «Козаки Поділля» Олена Копанійчук. З 2003 р. колектив очолює провідний майстер сцени, лауреат багатьох

всеукраїнських та міжнародних пісенних конкурсів, заслужений артист України Степан Тимчишак. Хормейстером кілька років працював Артем Ромасюков, а нині — заслужений артист України Микола Довгальов. У репертуарі — популярні українські та зарубіжні пісні. Кожен з учасників чи група (соло, дует, тріо, квінтет) мають власні пісенні образи і створюють оригінальні вокально-театральні дійства. Більшість акторів театру є переможцями різноманітних пісенних фестивалів та конкурсів в Україні та за її межами. Зокрема вокальний дует Олени Харитонової та Ірини Керебко став лауреатом міжнародного конкурсу-фестивалю «Різдвяні виступи-2003» (Бельгія), Олена Мороз — лауреат міжнародного конкурсу «Мости дружби-2002» та всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Червона рута-2002», Вікторія Стефанюк — лауреат міжнародного конкурсу «Мости дружби-2003», Людмила Нитичук (Міла Нітіч) — володарка «Золотої Зірки» Алли Пугачової міжнародного конкурсу «Нова Хвиля» (Юрмала, 2009) та фіналістка телепроєкту «Голос Країни» (Київ, 2011).

Цікаво склався шлях театру сучасного танцю. Спочатку 2000 р. розпочав свою роботу шоу-балет «Модерн». Колектив очолила інструктор міжнародної категорії із сучасних танців Алла Афанасьєва. Він швидко став відомим і постійним учасником обласних та міських заходів. У 2003 р. випускниця університету Ольга Горященко створила ансамбль бального танцю «Вікторія», а у 2007 р. соліст ансамблю пісні й танцю «Верховина» Василь Гринюк — шоу-балет «Релакс». У цей же період учасниця ансамблю танцю Ольга Фіялковська заснувала шоу-балет «Арт-Данс». Усі ці колективи спеціалізуються на сучасних естрадних танцях, і кожен із них окремо дотримується певного спрямування у сфері сучасної хореографії, як-то модерн, хіп-хоп, брейк-данс, афро-джаз тощо.

Своєрідна мистецька перлина закладу — творче об'єднання «Пектораль», засноване у 2000 р. Його керівником були Жанна Хома, заслужений артист України Степан Бортнічук. Нині колектив очолює Олексій Літвінов. Творче об'єднання спрямовує діяльність на налагодження міжнародних культурних зв'язків, організацію лекцій-концертів та лекцій-вистав для студентів, які вивчають курси «Історія України» та «Історія української культури», організацію



Народний ансамбль танцю «Юність Поділля»



Заслужений артист України Микола Довгальов та народний театр сучасного танцю



Народний студентський театр естрадних мініаюрт «ЮМОДЕС»

творчих зустрічей із видатними діячами культури й мистецтв, створення студентських клубів за інтересами, запрошення поетів, бардів, артистів оригінального жанру.

Ще одним напрямом студентської творчості є діяльність СТЕМу (студентський театр естрадних мініаюрт). СТЕМівський рух у другій половині ХХ століття був поширений у кожному вищому навчальному закладі, не оминув він і ХНУ. СТЕМи, як правило, виникали стихійно, напередодні 1-го квітня, а потім так само зникали. В 1977 р. з ініціативи голови студентського профкому Ігоря Лучковського, секретаря комітету комсомолу Михайла Войнаренка та ентузіастів СТЕМівського руху Микола Лук'янюк й Петра Вжечинського було організовано і з величезним успіхом проведено першу «Гуморину». Дійство відбулося у приміщенні міського будинку культури 14 квітня. Це й було народженням Студентського театру естрадних мініаюрт «ЮМОДЕС» (Юмор — дело серьезное) — відтоді упродовж 35 років він є улюбленцем не тільки студентської молоді, а й викладачів Університету, молоді міста. У 1985 р. колективу було присвоєне звання народного самодіяльного.

Школу СТЕМу пройшли багато відомих на Хмельниччині людей: Олександр Ступак, Людмила Пилипенко, Сергій Григорчук, Артур Рудницький, Сергій Ігнатенко, Олег Віш, Микола Дзюбаба, Володимир Михайлюк, Анатолій Каназюк, Сергій Супрунов, Влад Мамчур, Юрій Когут, Олег Супрунюк, Олександр Мельник, Павло Польовий, Андрій Лямзін, Юрій Шефнер, Діана Штрейс, Микола Сулов, Олександр Нікітін, Олександр Пишненко, Іван Золотенко, Анна Лук'янюк, Максим Радчук, Сергій Ярощук, Лілія Назарук, Руслан Гонта та ін.

«ЮМОДЕС» підтримує тісні зв'язки зі СТЕМами вишів інших міст України та країн СНД. У 2010 р. було започатковано Міжнародний фестиваль студентських театрів естрадних мініаюрт «Вечори на хуторі без декана...» за участю СТЕМів України, Росії, Білорусі, Придністров'я.

Також варто згадати про КВК. У 1990 р. на базі СТЕМу на виклик Кам'янець-Подільських команд із педагогічного і сільськогосподарського інститутів та за підтримки обласних молодіжних організацій виникла перша команда КВК у Хмельницькому технологічному інституті.

Прихильники КВК завжди пам'ятатимуть знамениті команди «Мужики», «Стильний вітер», «ТМ-TV» й особливо «Три товстуни», зірками яких стали Микола Бохонок, Олександр Іванов, Руслан Косовський, Олександр Педан, Олексій Астахов, Богдан Місюренко, Максим Радчук, Сергій Слободенюк, Сергій Войтович, Денис Піменов та багато інших, котрі назавжди віддали душу цьому прекрасному виду молодіжного руху. Сьогодні під егідою ХНУ працюють три ліги КВК: I-й рівень — Відкрита міська ліга школярів — 12 команд шкіл Хмельницького, до якої приєдналися команди Старокостянтинова, Кіровограда, Тернополя, Харкова; II-й рівень — Відкрита ліга Хмельницького національного університету, в чемпіонаті якої щороку беруть участь до 15 факультетських команд ХНУ та університетів Хмельницького, Вінниці, Тернополя, Кам'янця-Подільського; III-й рівень — Подільська ліга КВК — у середньому 35 команд із міст України — від Львова до Луганська. А найголовніше те, що діяльність колективів Центру культури та естетичного виховання студентів — це жива реклама університету.



Людмила Нитичук — володарка «Золотої Зірки» Алли Пугачової (м. Юрмала, 2009 р.)

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

В університеті приділяється велика увага навчально-виховній роботі, розвитку культури, студентських самоврядних структур, мистецтва, спорту. Система студентського самоврядування сприяє розкриттю здібностей, творчого потенціалу кожного студента, представляє їхні інтереси у стосунках з адміністрацією, молодіжними громадськими організаціями, державними установами.

Органи студентського самоврядування постійно дбають про соціальний захист, покращення якості навчання, підвищення культурного рівня, громадсько-політичну активність, дотримання дисципліни та гармонійне поєднання прав і обов'язків студентів.

З 2002 р. при ректораті університету почала діяти студентська рада і такі ж самоврядні структури були створені при деканатах та в гуртожитках.

Пріоритетним напрямом виховної роботи було і залишається національно-патріотичне виховання студентської молоді, що реалізується у спеціально розробленій спільно зі студентським самоврядуванням програмі «Ніхто не забутий, ніщо не забуте», у межах якої проходять щорічні заходи: відзначення Дня Перемоги, зустрічі з ветеранами Великої Вітчизняної війни, облаштування занедбаних могил солдатів війни, круглі столи з Радою ветеранів міста, учасниками параду Перемоги, учасниками бойових дій поза межами нашої держави. Незабутніми стали зустрічі студентів із колишніми малолітніми в'язнями концтаборів Бухенвальда, Равенсбрюку, Дахау, участь у заходах Хмельницького куреня характерного козацтва, вшанування пам'яті героїв Крут.

Національне виховання молоді базується на культурних традиціях нашого народу. У 2005 р. при студентській раді університету створено фольклорно-мистецький клуб «Ми — українці», який виконує колядки й щедрівки у період різдвяно-новорічних свят, діє студентський вертеп.

З 2004 р. на державному рівні відзначають Дні пам'яті жертв голодомору 1932–1933 рр. в Україні. Студенти університету були учасниками «свічкової ходи» до пам'ятного знаку жертвам голодомору та репресій у Хмельницькому, брали участь у відкритті меморіального комплексу жертвам голодомору в Меджибізькій вежі Хмельницької області та меморіального комплексу в Києві.



Зустріч із ветеранами Великої Вітчизняної війни



Участь студентів ХНУ у святковій кавалькаді до Дня міста

«Розмовляй українською», «Зробимо країну Україною», «Не будь байдужим» — усі ці заходи, організовані студентським самоврядуванням університету, спрямовані на підтримку розвитку української мови як державної, виховання поваги до мови пращурів.

Важливою частиною виховного процесу в університеті є громадянське виховання, покликане формувати почуття любові та поваги до рідного народу, його традицій. В університеті організовуються зустрічі студентів із видатними політиками, серед яких — перший Президент України Леонід Кравчук, спікер Верховної Ради Володимир Литвин, Володимир Кириленко, письменники Дмитро Павличко, Іван Драч, Володимир Яворівський, відомі науковці Валерій Геєць, Петро Тронько, Микола Чумаченко, видатний спортсмен, Герой України Віталій Кличко та ін.

За останні роки університет відвідали видатні зарубіжні діячі: Посол США в Україні Стівен Пайфер, Посол Королівства Нідерландів Рон Келлер, Посол ОБСЄ Кордула Вольмутер, посол Аргентинської Республіки Ліла Ролдан Васкес де Муан, посли й високопосадовці Штаб-квартири НАТО Жерар Малє, Мішель Дюре, Карін Якобс, Джеймс Грін. Такі зустрічі сприяють органічному входженню наших студентів у загальнодержавний та світовий простір.

Головними чинниками моралі споконвічно були ідеали добра, милосердя, людяності. Основне завдання морально-духовного виховання молоді — робити людину добршою. Ще 2004 р. було створено студентську соціальну службу волонтерів при Студентській раді університету. Визначено мету і завдання служби, розроблено Положення про її діяльність. Серед пріоритетів роботи слід відзначити опіку над ветеранами Великої Вітчизняної війни, пенсіонерами університету, дітьми-сиротами. У межах розробленої спільно зі студентським самоврядуванням програми «Милосердя» проводиться благодійна акція, під час якої здійснюється збір студентських пожертв для придбання до Дня Святого Миколая та Міжнародного дня захисту дітей подарунків і призив вихованцям дитячих будинків, підготовка святкових розважальних програм, ігор, конкурсів. Служба волонтерів організовує розповсюдження благодійних марок Товариства Червоного Хреста для підтримки самотніх хворих похилого віку.



Учасники круглого столу вищих навчальних закладів Хмельниччини з обговорення проекту Закону «Про вищу освіту»

Важливою ділянкою виховної роботи є організація при управлінні навчально-виховної роботи і соціальної політики Центру психологічного консультування. З 2003 р. практичний психолог університету проводить індивідуальні консультації з метою вивчення психологічних особливостей першокурсників та за необхідності розробляє рекомендації для успішної адаптації студентів в університеті й гуртожитку. У співпраці зі студентським самоврядуванням проводяться соціологічні дослідження:

- визначення розвитку комунікативно-організаторських здібностей членів студентського самоврядування;
- покращення навчального процесу (Болонська угода, якість навчання, нестатутні стосунки з викладачами, об'єктивність оцінювання знань);
- мотивації вступу до університету та обрання спеціальностей випускниками загальноосвітніх шкіл (День відкритих дверей);
- прогнозування професійного зростання (День випускників університету);
- з'ясування проблем першої сесії (першокурсники університету);
- створення розширеної психологічної служби.

Після створення на території Університету ботанічного саду, що, у свою чергу, сприяло організації 2009 р. Студентської екологічної ліги, активізувалося екологічне виховання. Його основне завдання — пропагувати збереження та охорону рослин, занесених до Червоної книги Хмельниччини. Традиційними стали акції до Дня довкілля, ініційовані студентським самоврядуванням: «Прибери своє місто», «Листя», «Чистий пляж», «За чисте довкілля». З 2008 р. проводиться президентська акція «Весняна толока» з облаштування та озеленення території університету й міста. В її межах у ботанічному саду університету на алеї Видатних українців висаджено десять магнолій. Акція «Зелений паросток майбутнього» залучила студентство університету до обслуговування недоглянутих могил воїнів Великої Вітчизняної війни на території області.

Хмельницький національний університет є інтелектуальним центром не лише в місті, а й на Поділлі. При студ-

радї навчального закладу створений студентський інтелектуальний клуб «Smart game» та його збірна команда «Пантеон». Члени цього клубу проводять Весняний та Осінній тури клубу, відкриті чемпіонати інтелектуальних ігор «Що? Де? Коли?» за участю вищих навчальних закладів міста, коледжів, ліцеїв та загальноосвітніх шкіл.

«Здоров'я молоді — здоров'я нації» — під таким гаслом проводяться усі профілактично-оздоровчі заходи. Справжня «війна» з тютюнопалінням в університеті, яка сьогодні перетворилась у постійну акцію «Молодь проти паління», розпочалася ще у 2003 р. Розповсюдження інформаційних листівок, зустрічі з лікарями-наркологами, публікації в газеті «Університет», тренінги — усі ці заходи допомагають студентам позбутися шкідливої звички. Центр психологічного консультування проводить щорічне анонімне анкетування студентів університету, особливо першокурсників. За результатами аналізу пропонуються дієві заходи боротьби з тютюнопалінням.

Вживання наркотичних речовин — проблема сьогодення. В університеті традиційними стали акції «Молодь проти СНІДу», «Молодь проти наркотиків» за участю лікарів Центру профілактики та лікування ВІЧ-інфікованих, Центру реабілітації наркозалежних «Вікторія», працівників соціальних служб для молоді, християнських організацій, колишніх наркозалежних. Під час таких зустрічей студенти отримують кваліфіковані відповіді фахівців на питання, що їх цікавлять, слухають розповіді колишніх наркоманів, які подолали залежність від наркотиків, переглядають відеофільми, беруть участь в інтерактивних іграх.

Із метою пропагування здорового способу життя при студентській раді створено департамент «Здоровий спосіб життя», що оформлює постійну «інформаційну стінку» «Обери здоров'я — обери життя», круглі столи із проблем позбавлення від наркозалежності, засідання дискусійного клубу, на яких вирішують проблеми студентського життя, різноманітні спортивні змагання серед команд факультетів університету та вищих навчальних закладів міста.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Відтоді, як Україна обрала шлях світової та європейської інтеграції, особливого значення набув розвиток та поглиблення контактів з іншими країнами. Проте у свідомості багатьох українців поняття «інтеграція» часто сприймається як складова державної політики. Рідко хто замислюється над тим, який вагомий внесок у реалізацію інтеграційних прагнень України можна зробити на регіональному рівні, зокрема в галузі освіти і науки.

Керівництво Хмельницького національного університету приділяє значну увагу розвитку міжнародного співробітництва, основи якого було закладено ще наприкінці 1980-х років.

У далекому 1985 р. почав працювати деканат факультету з роботи з іноземними студентами. За 11 років його студентами були представники 20 країн світу. Тут навчалися студенти з африканських, азійських та європейських країн. З 1991 р. були укладені угоди про навчання студентів з Індії, Непалу, Бангладеш, причому, так би мовити, «з нуля», тобто з підготовчого відділення. Для кожного студента-іноземця потрібно було створити повноцінні умови навчання, проживання і задоволення його культурних потреб. Контингент іноземців був доволі різноманітним, а у нашій країні тоді постали проблеми із забезпеченням продуктами харчування і промисловими товарами. За таких складних обставин на плечі декана факультету Миколи Єгоровича Скиби була покладена відповідальність величезної ваги. Понад 500 іноземних громадян здобули вищу освіту у Хмельницькому технологічному інституті побутового обслуговування, згодом — в університеті. Факультет з роботи з іноземними студентами завершив своє існування лише тоді, коли була згорнута загальноукраїнська програма навчання студентів-іноземців.

Із розпадом СРСР розпочався поступовий процес зменшення кількості іноземних громадян, які хотіли б навчатися та проходити науково-педагогічну підготовку через аспірантуру в Україні. Після реорганізації та переорієнтації деканату наприкінці 1990-х — на початку 2000-х років різко скоротилася кількість іноземних студентів в університеті. Але за допомогою міждержавних програм обміну, цільових направлень Міністерства освіти і науки України, а також

конкурентоспроможної вартості навчання контингент іноземних студентів поступово вдається збільшувати, переважно за рахунок громадян країн СНД.

Співпраця університету з навчальними закладами та установами інших країн ґрунтується на засадах пріоритету національних інтересів, розвитку освітнього та наукового потенціалу університету, системного та взаємовигідного характеру співпраці, орієнтації на залучення додаткових джерел фінансування через систему грантів, укладення угод з іноземними юридичними та фізичними особами щодо навчання студентів, підготовки наукових кадрів, проведення науково-дослідних та проектно-конструкторських робіт. У галузі освіти міжнародне співробітництво здійснюється за такими напрямками: обмін досвідом з організації навчального процесу та методики викладання; участь у науково-методичних конференціях та семінарах, що проводяться в університетах; обмін навчальними планами, навчально-методичною літературою та програмними продуктами; спільна підготовка та видання навчальних посібників і підручників.

Контакти з вищими навчальними закладами інших країн дають можливість підвищувати кваліфікацію співробітників, удосконалювати програми та дисципліни, організовувати літні школи, обмін викладачами та студентами в межах кредитно-трансферної системи, стажування професорсько-викладацького складу.

Станом на 2012 рік університет підтримує зв'язок із 59 вищими навчальними закладами, науковими установами, організаціями та фондами Німеччини, Польщі, Литви, Австрії, Росії, Білорусі, Нідерландів, США, Бельгії, Франції та інших країн.

Тісною і плідною в минулі роки була співпраця із Краківським політехнічним університетом ім. Тадеуша Костюшко, Ченстоховським технічним університетом, Краківським університетом економіки, Вармінсько-Мазурським університетом в Ольштині, Лодзьким університетом, а також із Фондовим університетом міста Хільдесхайм (Німеччина), Тверським державним університетом та Новгородським державним університетом ім. Ярослава Мудрого. Розширюються і поглиблюються зв'язки Хмельницького національного



В. Осуховський — Генеральний Консул Республіки Польща у Львові (зліва) та проректор із міжнародних зв'язків ХНУ М. А. Йохна



Зустріч із представниками Європейського Союзу

університету з Вищою технічною школою в Карінтії (Австрія), Університетом Кобленц-Ландау (Німеччина), Санкт-Петербурзьким державним архітектурно-будівельним університетом, Пензенською державною архітектурно-будівельною академією, Санкт-Петербурзьким державним інженерно-економічним університетом, Іванівським державним університетом, Брянським державним технічним університетом (Росія), Клайпедським університетом, Шауляйським університетом, Каунаським університетом (Литва), Білоруським державним університетом інформатики та радіоелектроніки.

Останнім часом у межах спільних науково-технічних проектів Хмельницький національний університет співпрацював із Університетом Жиліна (Словаччина), Королівським технологічним університетом (Швеція), Університетом Ньюкасла (Великобританія), Політехнікою Свентокшиською (Польща), Інститутом машинознавства ім. А. А. Благонравова РАН, Академією післядипломної педагогічної освіти (Росія).

Одним із напрямів міжнародного співробітництва Хмельницького національного університету, за словами ректора М. Є. Скиби, є реалізація міжнародних проектів. З 2001 р. в університеті виконувалися такі проекти: «Бізнес-менеджмент освіти в Україні», «Перепідготовка та працевлаштування офіцерів запасу», «Впровадження кластерних моделей об'єднання підприємств», «Дослідження динаміки горизонтальних роторних машин і створення систем превенції (попередження) їх дефектів», «Всесвітня мережа центрів трансферу технологій», програма «ТЕМПУС» із наукових досліджень для магістрів та кандидатів наук за напрямом «Критичні обчислення для аерокосмічних систем», «Комп'ютерні технології у матеріалознавстві, інженерії поверхні та виробництві матеріалів».

Найтривалішим у часовому вимірі та наймасштабнішим є проект «Перепідготовка та працевлаштування офіцерів запасу». Спочатку він виконувався у межах програми «ТАСІС» за підтримки Європейського Союзу. У листопаді 2002 р. проект із перепідготовки та працевлаштування офіцерів запасу було продовжено спільно з Міністерством оборони Великобританії. При університеті було відкрито перший в Україні Українсько-британський центр перепідготовки та працевлаштування. Із січня 2006 р. проект підтримується НАТО в межах трастового фонду «Партнерство заради миру».

Головна мета проекту — сприяння у підготовці до цивільного життя військовослужбовців, які звільняються із лав Збройних сил, та надання суттєвої допомоги військовослужбовцям та членам їхніх сімей у важкий період переходу з військового до цивільного життя під час реформування Збройних сил України.

Звільнені в запас офіцери проходять підготовку з економічних та комп'ютерних дисциплін на тримісячних курсах за спеціальностями «Менеджмент підприємницької діяльності», «Маркетинг на ринку товарів і послуг», «Комп'ютерні технології в економічних системах», «Комп'ютерні системи та мережі», «Логістика», «Графічний дизайн та реклама», а після закінчення отримують випускні свідоцтва державного і сертифікати міжнародного зразка.

На церемоніях із нагоди випуску завжди присутні представники Міністерства оборони України, ОБСЄ, НАТО, Департаменту ООН, посольств країн Європи, органів місцевої влади, підприємницьких структур.



Іноземні гості на врученні дипломів випускникам проекту «Перепідготовка на працевлаштування офіцерів запасу»



Керівництво ХНУ із ректором Краківської політехніки Юзефом Гавліком



Другий зліва — професор Пітер Лоренці (США)



Круглий стіл із представниками Харбінського політехнічного університету (КНР)



Підписання наміру про співпрацю з Харбінським політехнічним університетом (КНР)

Заслуговує на увагу і започаткований спільно з Каунаським технологічним університетом та Клайпедським технічним університетом науковий проект «Дослідження динаміки горизонтальних роторних машин і створення систем превенції їх дефектів». У межах проекту здійснювалася розробка заходів для забезпечення низької віброактивності роторних машин. Результати досліджень заплановано використовувати для створення складної побутової техніки, газотурбінного обладнання на авіаційному, морському, автомобільному та залізничному транспорті, у хімічній, харчовій та інших галузях промисловості.

Університет бере участь у діяльності асоціації «Поділля Перший», яка вперше в Україні впроваджує прогресивні кластерні моделі об'єднання підприємців окремих галузей промисловості для підвищення її конкурентоздатності та економічного розвитку регіону. Асоціація була створена з ініціативи Корпусу Миру США. У регіональних та міжнародних економічних форумах, що були організовані асоціацією, брали участь учені, бізнесмени та державні діячі зі США, Польщі, Росії, Німеччини, Австрії.

Протягом 2006–2008 рр. за програмою ЄС «ТЕМПУС» ХНУ, спільно з Університетом Ньюкасла (Великобританія), провідними університетами Фінляндії та Національним аерокосмічним університетом ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» (Харків), виконує програму з наукових досліджень для магістрів і кандидатів наук за напрямом «Критичні обчислення для аерокосмічних систем».

Нещодавно виграно грант на реалізацію (в 2009–2010 рр.) спільного українсько-польського проекту «Комп'ютерні технології у матеріалознавстві, інженерії поверхні та виробництві матеріалів».

У 2009 р. університет відправив заявку на участь у проекті за програмою ТЕМПУС «Мережева взаємодія університетів-партнерів в реалізації багаторівневої системи підготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері освітнього менеджменту» та виграв грант. Проект реалізується спільно з фондовим університетом Хільдесхайм (Німеччина), Новгородським державним університетом та іншими партнерами з Росії, Польщі, Білорусії, Австрії.

Завдяки плідній роботі керівника та виконавців проекту 26 березня 2010 р. у ХНУ було відкрито Компетентнісний центр освітнього менеджменту і міжнародних освітніх програм. Центр отримав обладнання на суму близько 470 000 грн. Це аудіо- та відео- конференц-зал, відеостудія, комп'ютерний клас на 15 робочих місць та мобільне проек-



Міжнародна наукова конференція «Поляки в Україні, ХІХ–ХХ ст.»

ційне обладнання. Найсучасніше устаткування дає можливість проводити заняття із використанням інтерактивних методів навчання, відеоконференції, відеомости та онлайн-семінари із проблем менеджменту й інноваційної діяльності у мережі університетів-партнерів.

Університет, окремі його підрозділи, професорсько-викладацький склад і студенти отримували гранти на стажування, виконання досліджень, участь у міжнародних наукових конференціях, семінарах, конкурсах, фестивалях, навчання, проходження програм обміну, створення методичної бази від Організації північноатлантичного договору НАТО, Польського Сенату, Фонду «Допомога полякам на сході», Посольства США в Україні, Гете-Інституту в Києві, Гете-Інституту в Москві, Академії підвищення кваліфікації працівників освіти Російської Федерації, Міжнародної федерації з теорії механізмів і машин ІГТоММ, Майкрософт Юкрейн, Інституту німецької культури (Геттінген, Німеччина), Католицького товариства вихователів (Варшава, Польща), Інституту дистанційного навчання (Кассель, Німеччина), Товариства «Спільнота польська», Фонду «Семпер Полонія» (Польща).

Хмельницький національний університет є засновником і видавцем двох міжнародних фахових журналів «Вимірювальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах» (головний редактор — І. В. Троцишин), «Проблеми трибології» (А. Г. Кузьменко).

Результатом наукових досліджень учених університету є численні публікації, зокрема у закордонних виданнях із високим імпаکت-фактором, що вводять результати досліджень у міжнародний науковий обіг. Десятки монографічних праць із різних галузей науки отримали своє впровадження як в Україні, так і за кордоном. Чимало видань мають гриф МОНМС України.

Подальший розвиток науки потребує постійного пошуку нових підходів і методів, які досягаються шляхом спілкування з науковцями ближнього і дальнього зарубіжжя. Тому щороку за активної підтримки керівництва в університеті проводиться більше 13 міжнародних конференцій, що є логічним продовженням започаткованих вищим зв'язків з іноземними партнерами. З 2001 р. ХНУ організував понад 100 міжнародних заходів, у яких взяли участь більше 2000 науковців із різних країн. Стало традицією проведення українсько-польських наукових конференцій «Українсько-польські наукові діалоги», «Українсько-польська конференція молодих вчених «Механіка та інформатика», де науковці спілкуються, обмінюються думками

та ідеями, виносять на широкий загал результати власних досліджень, проводять апробацію своїх ідей.

В Україні та за кордоном особливий інтерес викликають конференції, присвячені різним галузям науки: «Маркетингові технології в умовах інноваційного розвитку економіки», «Механіка та інформатика», «Актуальні проблеми економіки та менеджменту: теоретичні і практичні аспекти», «Українсько-Польські наукові діалоги», «Актуальні проблеми комп'ютерних технологій», «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи». Про рівень цих заходів свідчить активна участь у їх роботі науковців із провідних вишів і наукових закладів Білорусі, Латвії, Литви, Німеччини, Польщі, Росії, США.

Організовані ХНУ конференції відбуваються не тільки у стінах університету, а й за його межами — в Єгипті, Ізраїлі, Польщі. Ректор Микола Скиба переконаний, що «кожна міжнародна конференція — це ще один крок на шляху до утвердження авторитету Хмельницького національного університету в світовому освітньому і науковому просторі; це не лише обмін набутим досвідом, а й можливість закласти підґрунтя для пошуку нових партнерів».

Не залишається поза увагою і стажування та навчання професорсько-викладацьких кадрів вишу за кордоном. З 2001 р. більше 100 викладачів кафедр пройшли стажування у провідних навчальних закладах, наукових установах країн Європи (Австрії, Голландії, Литви, Німеччини, Польщі).

На базі університету успішно діють такі міжнародні організації, як Національний комітет України з машинознавства Світової організації ІФТОМ, філіал Міжнародної академії інформаціології, асоціація «ТІСОЛ-Україна».

Враховуючи прагнення України до європейської інтеграції і усвідомлюючи важливість проблеми багатомовності, керівництво університету доклало зусиль до пошуку належної форми розв'язання цих завдань: у 2004 р. на теренах тоді ще Технологічного університету Поділля був заснований Українсько-польський центр. На початку діяльності перед ним було поставлене головне завдання — створення належних умов для забезпечення співпраці між ХНУ і польськими освітніми інституціями.

За час співпраці Українсько-польського центру та провідних вишів Польщі було проведено 8 молодіжних і 4 науково-технічні конференції, що відбулися у різних містах України та Республіки Польща.

Діяльність центру не обмежується лише навчальною та науковою роботою зі студентами й викладачами,



Робочий візит делегації ХНУ до університету міста Білефельд у межах проекту «ТЕМПУС»

обміном науковцями, також здійснюється тісна співпраця Українсько-польського центру з органами місцевого самоврядування та виконавчої влади області й міст Хмельниччини, яка концентрується навколо втілення у життя заходів, спрямованих на підвищення якості вітчизняної продукції. В її основу було покладено наукові, методичні та дидактичні матеріали, розроблені співробітниками центру спільно із провідними фахівцями Краківського політехнічного університету ім. Тадеуша Костюшка, Центру підготовки й організації систем якості цього університету, Польського центру досліджень і сертифікації, який є членом Європейської організації якості (EOQ), Європейського фонду управління якістю (EFQM) та міжнародної мережі органів оцінки відповідності (IQNet), а також у співробітництві із провідними аудитором якості — BSI, TÜV NORD та KEMA.

За період 2008–2011 рр. для потреб Хмельниччини було підготовлено понад 350 спеціалістів, які отримали сертифікати внутрішніх аудиторів систем управління якістю. Ці фахівці були направлені в обласні та районні державні адміністрації, на підприємства й організації різної форми власності та у навчальні заклади краю.

Студентів ХНУ знають далеко за межами України, зокрема в США та Німеччині, де вони навчаються за грантовими програмами, беруть участь у програмах міжнародного культурного обміну. В Польщі вони проходять навчання та виробничу практику згідно з угодами про обмін студентами, в Австрії беруть участь у роботі літніх шкіл із вивчення німецької мови, у Франції, Іспанії та Португалії — у міжнародних фольклорних фестивалях та конкурсах у складі творчого колективу «Юність Поділля».

Географія зв'язків ансамблю «Юність Поділля» не обмежується лише країнами Західної Європи. В учасників ансамблю багато друзів у США, Канаді, країнах Латинської Америки (Аргентині, Чилі, Перу, Колумбії), Австралії, Китаї, Південній Кореї, Малайзії та африканських країнах (Сенегалі, Гані, Мозамбік). Крім того, фестивалі неодноразово демонстрували, що дружба між народами, обмін культурою і знаннями — найкращий спосіб налагодити тривалі відносини між державами. Саме через це колектив «Юність Поділля» майже з моменту утворення незалежної України популяризував її ім'я у багатьох кутках світу через фольклорне мистецтво.

На міжнародній арені відомий також Студентський будинок моделей із його незмінним керівником — завідувачем кафедри дизайну, доцентом, к. т. н., академіком Української технологічної академії Іриною Мусіївною Банноюю.

Молоді українські дизайнери, серед яких — студенти та випускники ХНУ, щороку вражають невпинним злетом креативності та високим фаховим рівнем колекцій, які демонструються на подіумах конкурсів. Підтвердженням цього є більш як 300 нагород (серед яких 37 гран-прі, 105 перших місць, 99 других та 87 третіх), що отримали лауреати конкурсу «Барви Поділля» на міжнародних, всеукраїнських і регіональних професійних конкурсах упродовж років свого існування.

Студенти та викладачі університету мають також вагомі спортивні досягнення. Щорічно вони беруть участь у першостях світу, Європи, кубках світу, Європи, чемпіонатах світу, Європи, універсіадах. Студенти-спортсмени університету увійшли в збірні команди країни з фехтування і тхеквондо.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

Історія розвитку фізичної культури і спорту в університеті розпочалася далекого 1966 р., коли в реорганізований філіал Українського поліграфічного інституту ім. Івана Федорова із заочної і вечірньої форм навчання на другий курс денної було переведено 30 найкращих студентів. Того ж року на перший курс денної форми зарахували ще три групи. Уже за рік Хмельницький філіал прийняв на денну форму студентів із семи спеціальностей.

Із відкриттям 1 жовтня 1967 р. Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування за конкурсом Львівського поліграфічного інституту на посади викладачів фізвиховання були зараховані В. Й. Любинецький, В. Ф. Кузьмич, Є. М. Свіргунець, які утворили секцію фізичного виховання, що увійшла до складу кафедри іноземних мов.

Ці викладачі організували перші спортивні секції з футболу, спортивної гімнастики та волейболу. Спортивну базу складав лише невеличкий шкільний спортивний зал у другому корпусі теперішнього університету і тимчасовий шкільний майданчик, на якому проводили перші заняття.

Маленький фізкультурний колектив зажив повноцінним життям: на інститутській спортивній базі та в орендованих спортзалах міста почали працювати групи здоров'я і перші секції з різних видів спорту, команди студентів ХТПО брали участь у міських змаганнях. Перший кубок за перемогу на турнірі серед жіночих команд навчальних закладів міста вибороли волейболістки. З'явився і перший призер міських змагань із легкої атлетики — Анатолій Гуменюк, який виконав нормативну вимогу першого спортивного розряду з бігу на 100 м. Здобута була і перша медаль, яку на першості з велосипедного спорту Укради ДСТ «Буревісник» завоювала Любов Молотай.

У зв'язку із збільшенням прийому студентів перед початком навчального 1968 року наказом ректора була створена кафедра фізичного виховання. В інститут за оголошеним конкурсом були прийняті на роботу молоді викладачі В. О. Ткач, Л. М. Остапчук, В. І. Авузяк, які почали викладати (відповідно) баскетбол, спортивну гімнастику (жінки) і спортивне орієнтування. Також був запрошений майстер



Команда-переможниця Всесоюзних змагань серед ВНЗ 1980 р. у веслування на б/к (крайній зліва — майстер спорту, заслужений тренер СРСР, доцент В. В. Яремчук, крайній справа майстер спорту міжнародного класу, заслужений тренер СРСР, к. пед. наук, професор Ю. П. Корнілов)

спорту з важкої атлетики М. І. Кравцов, який успішно виступав на чемпіонаті області, ДСТ «Буревісник», України. Завідувачем кафедри фізвиховання був обраний Є. М. Свіргунець.

Керівництво інституту, громадські міста чекали від кафедри спортивних здобутків, перемог — особливо над студентами Кам'янець-Подільського педагогічного інституту, які тоді домінували в області у більшості видів спорту, а хмельничани майже постійно залишалися другими. Викладачам, колишнім випускникам цього ж інституту, хотілося швидше «стати на ноги» і довести, що й вони не «ликом шиті», але не вистачало тренерського досвіду, студентських спортивних ресурсів, матеріальної бази. Бажання спортивних керівників міста й області, як і їх амбіції, випереджали можливості молодого колективу. Навчальне навантаження у викладачів сягало 1200–1300 годин. Маленький інститутський зал «працював» майже цілодобово. У зимовий період усі заняття проходили на свіжому повітрі. Турбот додавало ще й те, що викладачі та допоміжний персонал інституту також хотіли займатися різними видами спорту (бадмінтоном, волейболом, баскетболом тощо).

За рік на кафедру прийшли працювати нові викладачі: М. І. Вусатюк, В. Л. Косарь, А. І. Онуцький, Л. І. Грицьов. Останнього було запрошено з факультету фізвиховання Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту. Л. І. Грицьов був майстром спорту з легкої атлетики і ще довго виступав на обласних і республіканських змаганнях.

За відсутності спортивної бази перед кафедрою тоді постали конкретні завдання: понад усе вирішити проблеми з організацією навчального процесу, активно нарощувати обсяги тренувальних навантажень в інститутських командах, за короткий час побудувати стадіон.

У жовтні 1968 р. на організаційній конференції був створений спортивний клуб інституту, який став колективним членом добровільного студентського спортивного товариства «Буревісник» і потім неодноразово підтверджував статус одного з найкращих серед навчальних закладів України. Першим головою правління спортклубу було обрано В. Л. Косаря. Потім у різні роки на цій посаді працювали М. А. Вусатюк, В. І. Воронов, В. І. Авузяк, а з 1977 р. до листопада 2011 р. — Р. І. Булелик, який багато сил, енергії, уміння і наполегливості віддав справі організації роботи клубу.

Головною метою діяльності спортивного клубу стало створення і забезпечення відповідних умов та можливостей для реалізації різнобічних інтересів членів колективу інституту у сфері фізичної культури і спорту. Головним завданням — виховання фізично розвинутої особистості; популяризація здорового способу життя, запровадження фізичної культури і спорту під час навчання, роботи, побуту і відпочинку; організація і проведення масових фізкультурно-оздоровчих заходів; створення секцій і команд із різних видів спорту; підготовка та відрядження збірних команд інституту на змагання та ін.

Співробітники кафедри і спортклубу розробили п'ятирічну фізкультурно-спортивну програму, за якою стан розвитку фізичної культури і спорту повинні були стати своєрідною візитівкою навчального закладу, сприяти зростанню

його іміджу. Передбачалося зосередити зусилля на тих видах спорту, які в області були достатньо розвинутими, мали добру спортивну базу і висококваліфікованих спеціалістів; зробити інтенсивну спортивну підготовку максимально доступною для студентів. У цю програму також включили розділи навчальної роботи, науково-методичного забезпечення, покращення кадрового складу, створення механізмів управління системою фізичного виховання та ін.

Неможливо було розраховувати на подальші успіхи, не турбуючись про створення навчально-матеріальної бази. За допомогою військової частини біля другого корпусу було сплановано місце під будівництво футбольного поля, бігових доріжок, ігрових майданчиків. Але згодом тут звели будинок побуту. Пізніше перед другим навчальним корпусом на гандбольному майданчику збудували п'ятий гуртожиток. Біля стадіону студенти й викладачі знову створили волейбольні і баскетбольні майданчики, але й на їх місці невдовзі з'явилися навчально-виробничі майстерні.

Найбільше сил було докладено до будівництва спорткомплексу: від підготовки місця до робіт на покрівлі і покритті підлоги головної арени. Майже два роки на ньому працювали студентські будівельні загони (студенти були переведені на вечірню форму навчання). На завершальному етапі протягом цілого літа майже усі викладачі без відпустки завершували найважчі роботи. При цьому вони виявили неабиякі організаційні творчі здібності. Старшому викладачеві В. Д. Кисельову було доручено поїхати у Харків, аби домовитися на заводі про виготовлення будівельних конструкцій, знайти залізничні платформи і привезти ці конструкції для перекриття спорткомплексу. Ю. В. Чайковський мав організувати на цегельному заводі понадпланове виготовлення будівельної плитки для зовнішнього облицювання. За самостійно розробленим проектом ст. викладач Р. Є. Савченко працював над створенням тренувальної альпіністської стінки. Також брали участь у процесі організації будівництва В. О. Ткач, Ю. П. Корнілов, М. А. Вусатюк, Ю. М. Бараніков, Л. І. Грицьов, М. І. Кравцов, А. А. Руснак, А. Г. Мельник, П. Р. Старцун, В. В. Мосійчук, Ю. У. Єжихін.

Пізніше було вирішено взятися за будівництво водно-веслувальної бази. До цього човни, весла, мотори і катери доводилося зберігати в орендованому старенькому хліві на Південному Бузі. Не зважаючи на такі спартанські умови, було підготовлено надзвичайно багато висококваліфікованих веслярів. На прохання керівництва вишу міськвиконком виділив спершу 0,8 га землі, згодом — більше. А Міністерство побутового обслуговування УРСР виділило три вагончики північного варіанту для роздягалень студентам і тренерам, що дало змогу покращити умови навчально-тренувального процесу. Наступним етапом стало будівництво готельного приміщення і елінгу для зберігання човнів. Багато сил та енергії до цього доклав доцент В. В. Яремчук.

За останні два роки силами кафедри біля другого гуртожитку було зведено два футбольні майданчики, один з яких — зі штучним покриттям. Велику допомогу надав міськвиконком і особисто міський голова С. І. Мельник, колишній заступник міністра молоді, сім'ї та спорту М. В. Дутчак. У вересні 2009 р. спільно з ректором М. Є. Скибою вони взяли участь у святковому відкритті цього об'єкта.

У 1969 р. ХТІПО вперше брав участь у спартакіаді Міністерства вищих і середніх спеціальних навчальних закладів УРСР і посів почесне третє місце серед вищих третьої групи, програвши Запорізькому індустріальному інституту менше десяти очок. Наступного року в загальнокомандному



Тренажерна стінка скелелазіння у спортивному комплексі

заліку ХТІПО став срібним призером і був переведений у другу групу вищих закладів освіти і відтоді посідає перші місця майже у всіх студентських комплексних змаганнях серед вищих своєї групи.

Зусиллями молодого дружнього колективу було започатковано нові організаційні форми розвитку спортивної роботи, які давно стали доброю традицією. Створювалися факультетські колективи фізичної культури, формувался інститут заступників деканів зі спортивно-масової роботи. Першими ці громадські посади обіймали старші викладачі М. І. Кравцов (механічний факультет) і В. О. Ткач (технологічний факультет). Пізніше був створений інженерно-економічний факультет, у якому заступником декана зі спортивно-масової роботи був призначений ст. викладач Л. І. Грицьов.

У становленні стилю навчальної дисципліни й організації спортивно-масової роботи стала важливим чинником постанова Колегії Комітету з фізичної культури і спорту УРСР № 112 від 30 грудня 1969 р., в якій узагальнювався досвід роботи Київського інституту народного господарства з організації фізичного виховання і масової спортивної роботи. Кафедра і спортивний клуб вчилися на цьому документі, виробляючи власний стиль діяльності. Вчена рада інституту щороку обов'язково розглядала питання про стан навчального процесу з фізичного виховання, була налагоджена чітка система співпраці спортклубу з комітетом комсомолу і студентським профкомом, проводилися спільні засідання для розгляду питань спортивно-масової роботи. Інститут спільно з комітетом комсомолу почав призначати комсоргів збірних команд із метою підвищення рівня відповідальності й дисциплінованості спортивних командах, забезпечення багатоступеневої системи проведення спортивних змагань в інституті, особливо на першому етапі. Про всі спортивні досягнення та заходи готувалися повідомлення у стінгазетах, передачах інститутського

радіо та міських засобах масової інформації. Фізичне виховання у вищій перестало бути «п'ятим колесом» і стало важливим та усвідомленим компонентом пріоритету оздоровчої спрямованості виховання.

Розвитку студентського спорту країни сприяв наказ Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР № 110 «Про забезпечення додатковим харчуванням студентів-спортсменів». На його основі були створені перші міжвузівські навчальні відділення спортивного вдосконалення, у які можна було зараховувати лише найкращих студентів, які досягли значних показників в олімпійських видах спорту. Усім зарахованим спортсменам щомісяця у дні тренувань надавалося додаткове харчування на суму 2 крб. Наказом Міністерства ВССО УРСР першими відділеннями спортивного вдосконалення в інституті стали групи з вільної боротьби, важкої атлетики й веслування на байдарках і каное. Про зростання кількості висококваліфікованих спортсменів у вищій свідчать такі показники: якщо в 1976 р. таких студентів було 6, то вже в 1991 р. — 24. Цей наказ суттєво стимулював розвиток студентського спорту і сприяв якісним здобуткам спортивного товариства «Буревісник».

У 1970–1971 навчальному році пройшла перша інститутська комплексна студентська спартакіада серед факультетів, що започаткувала згодом проведення спартакіади серед студентів, які проживають у гуртожитках, спартакіади першокурсників та призовників, спартакіади «Здоров'я» професорсько-викладацького складу і співробітників. Найбільш масовими і популярними видами спорту в ті часи були спортивні ігри (футбол, волейбол, баскетбол), вільна боротьба, веслування на байдарках і каное, велоспорт на шосе, лижні гонки, багатоборство ГПО, легка атлетика, кульова стрільба, бадмінтон, шахи, спортивне орієнтування, які здебільшого входили до програми спартакіад факультетів та інституту.

Крім того, проводилися змагання з окремих видів спорту, зокрема з легкоатлетичного кросу та багатоборства ГПО на призи газети «Комсомольська правда». Це були справжні свята здоров'я, які збирали усіх студентів та більшість викладачів і співробітників. Колективи факультетів під звуки духового оркестру крокували через усе місто до місця проведення змагань на березі Південного Бугу, теперішнього парку культури та відпочинку ім. М. Чекаманова.

Щороку у спартакіаді «Здоров'я» брали участь все більше викладачів та співробітників вишу. Найбільш масові змагання відбувалися у 1982–1985 рр. — у них було представлено до 30 підрозділів вишу (факультети, кафедри, служби).

З 1970 р. багато інститутів боролися за пальму першості в комплексному заліку спартакіади Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, у літніх Спортивних іграх серед вищих навчальних закладів другої групи, але ХТІПО перемагав постійно. Таким спортивним успіхам заздрив будь-який столичний колектив. Інститут неодноразово отримував нагороди від міністерства, Укрпрофради, Держкомспорту, Всесоюзної ради ДСТ і Української ради ДСТ «Буревісник» та інших організацій.

Переможцем Всесоюзного огляду-конкурсу на кращу організацію фізкультурно-оздоровчої роботи серед академічних груп у 1982 р. стала група технологічного факультету ТШ-76-4. Двічі спортивний клуб ставав переможцем республіканського конкурсу і здобував перехідний прапор республіканського спортивного студентського товариства «Буревісник». За високі показники у розвитку фізичної культури і спорту, спортивні досягнення колективу та окремих

спортсменів, високий рівень наукових досліджень для вдосконалення навчального процесу із фізичного виховання Головний комітет ВДНГ УРСР 30 грудня 1988 р. нагородив інститут дипломом третього ступеня, бронзовою медаллю і грошовою премією.

Після розпаду Радянського Союзу зруйнувалася й система спорту, зокрема і студентського. Перервалися творчі зв'язки спеціалістів; закрилися міжвузівські спортивні центри, в яких тренувалися студенти-спортсмени; припинилося регламентоване фінансування виїзду команд на змагання, організації навчально-тренувальних зборів і придбання спортивної форми; профспілки перестали фінансувати спортивні клуби навчальних закладів; припинило свою роботу студентське спортивне товариство «Буревісник» і обласні ради на місцях; значно зменшилася кількість обласних і міських змагань, припинилося проведення республіканських та союзних спартакіад і універсіад; перестала діяти обов'язкова система перепідготовки викладачів кафедр фізичного виховання тощо. Через гіперінфляційні процеси не змогли закінчити будівництво другої черги спортивного комплексу, в якому за проектом було передбачено два плавальних басейни і ще два зали. Все це погіршувалося важкою економічною кризою, різким зниженням заробітної плати викладачів і тренерів, закриттям оздоровчо-спортивних таборів, що зумовило вкрай негативні для фізичної культури і спорту наслідки.

У роки розбудови незалежної України спортивний колектив університету зберіг і примножив спортивні традиції минулих років. Згідно з вимогами часу кафедра здійснювала пошук нових методів і підходів. Спираючись на багатий досвід, вдалося зберегти дієву систему фізкультурно-оздоровчої роботи. Провідним спортсменам надавали індивідуальний графік навчання, кращих матеріально заохочували; відбувалися традиційні змагання серед факультетів тощо. З розвитком ринкових відносин з'явилася можливість добудувати водно-спортивну базу, створити команди вищої ліги з жіночого гандболу і регбі за рахунок часткової спонсорської допомоги, виїзду провідних спортсменів у складі збірних команд України на всі офіційні міжнародні змагання. Суттєвим досягненням стало запровадження для провідних спортсменів державних стипендій, стипендій обласної адміністрації, міського голови, виплата коштів для додаткового харчування коштом обласної школи вищої спортивної майстерності, центру олімпійської підготовки, що підвищило престиж спорту і можливість організувати навчально-тренувальний процес на рівні сучасних вимог.

Кафедра спільно зі спортивним клубом розробила нову концепцію розвитку спорту в університеті, що передбачала реалізацію сучасного арсеналу організаційних, матеріально-технічних і науково-методичних факторів, які мали забезпечити її високу результативність. За необхідне було вирішено:

- щорічно заслуховувати на вченій раді інституту, засіданнях ректорату, радах факультетів інформацію про стан фізкультурно-оздоровчої і спортивно-масової роботи, що давало можливість оперативно реагувати на ті чи інші проблеми;

- приділяти першочергову увагу розвитку тих видів спорту, які передбачали успішні результати (у зв'язку із цим усі види спорту в інституті були розділені на три групи);

- покласти на кожного викладача кафедри обов'язок тренувати команду з обраного виду спорту, яка мала брати участь у національних, обласних і міських змаганнях

(це давало можливість збільшувати географію видів спорту і персональну відповідальність);

- зобов'язати викладачів-тренерів запрошувати на навчання в інститут усіх перспективних спортсменів-випускників середніх навчальних закладів та дитячо-юнацьких спортивних шкіл;

- надавати належні умови для поєднання навчання в інституті із тренувальним процесом;

- налагодити пріоритетне фінансування і матеріально-технічне забезпечення розвитку спортивних команд першої групи;

- створення у навчальному закладі фізкультурно-спортивного центру, який мав би субрахунок акумульованих коштів на цільові витрати спортивно-масової роботи;

- щорічно на вченій раді інституту затверджувати кошторис витрат на оздоровчу і спортивно-масову роботу;

- з метою забезпечення контролю стану здоров'я спортсменів створити у спортивному комплексі медичний кабінет.

Деякі питання цієї концепції вдалося вирішити більш вдало, інші — гірше, ніж планувалося, але підготовка спортсменів високої кваліфікації та результати виступів команд університету у різних змаганнях цього періоду свідчать про те, що стратегічні напрями розвитку спорту були в той час визначені правильно.

Як відомо, успіх на змаганнях залежить від багатьох факторів, але один із головних — спортивний потенціал. За більш як 40 років наполегливої праці найвище спортивне звання «Заслужений майстер спорту» було присвоєно 13 студентам: Сергію Нагорному, Валерію Вешку, Олексію Слівінському (веслування на б/к), Тимуру Таймазову (важка атлетика), Віті Паламар (легка атлетика), Володимирі Пучі (карате-до), Володимирі Лукашенку, Олегу Штурбабіну, Дмитру Бойку, Ользі Парталі, Галині Пундик, Ользі Жонір (фехтування), Василю Михайлінчику (гирьовий спорт); 33 спортсмени стали майстрами спорту міжнародного класу, 242 — майстрами спорту. Тисячі студентів виконали нормативні вимоги спортсменів-розрядників.

Найбільшу кількість висококваліфікованих спортсменів було підготовлено у веслуванні на байдарках і каное — 75, троє з них стали заслуженими майстрами спорту, сім — майстрами спорту міжнародного класу, 65 — майстрами спорту. А ще в активі цього виду спорту — золота і срібна медалі на Олімпійських іграх Сергія Нагорного, сім золотих медалей Валерія Вешка на чемпіонатах світу. Таким спортивним здобуткам необхідно завдячувати понад усе заслуженим тренерам Радянського Союзу і України — доценту В. В. Яремчуку, професору Ю. П. Корнілову та тренерам В. В. Флерчуку і С. Л. Жилияєву.

Другу сходинку на п'єдесталі висококваліфікованих спортсменів упевнено посідає група спортивного вдосконалення із вільної боротьби — 35 майстрів спорту (тренери — Є. В. Анікін, М. М. Рудніченко, С. Г. Басистий). Третю сходинку — фехтування, яке має найкращі результати у спорті вищих досягнень — 31 спортсмен, із яких 6 — заслужені майстри спорту, 10 — майстри спорту міжнародного класу і 15 — майстри спорту (тренери — В. В. Штурбабін, Ю. М. Мазур).

На четвертому місці — група спортивного вдосконалення із важкої атлетики (М. І. Кравцов, М. М. Мацьоха, В. С. Антонюк та В. В. Цісар). Багато зусиль до розвитку велоспорту доклали майстри спорту А. І. Літвін, Ф. П. Бакалець, В. В. Малюзенко, тхеквондо, боксу, регбі — відповідно заслужені тренери України С. І. Пісоцький, А. М. Чумаков, М. І. Лещенко.



Олімпійський чемпіон, заслужений майстер спорту з веслування на байдарках С. Нагорний зі студентами-веслувальниками



Показові виступи борців вільного стилю



Команда фехтувальників на показових виступах



Виступ майстра спорту з важкої атлетики Руслана Миколіна на посвяті першокурсників у студенти



Багаторазовий чемпіон всеукраїнських універсіад — команда з регбі-7 університету (тренер М. І. Лещенко)

Аналіз підготовки спортсменів вищої кваліфікації протягом останніх десяти років вказує на те, що найсприятливішими роками були 2001–2005 (ЗМС — 5, МСМК — 8, МС — 54), 2006–2010 рр. (ЗМС — 3, МСМК — 10, МС — 40). У ці роки 8 спортсменів виконали нормативні вимоги заслуженого майстра спорту, що майже вдвічі більше порівняно з попередніми роками.

Із таблиці 3 помітно, що кількість спортсменів, які виступали на універсіадах України весь час збільшувалася, лише у 2007 р. ця цифра зменшилася до 167 спортсменів. Показники вказують на те, що частка у завоюванні залікових очок спортсменами університету була більшою порівняно з іншими вищими областями і складала від 84% до 55%; одночасно збільшувалася кількість очок на одного спортсмена — з 19,2 до 27. Найкраще команди виступили у 2005 р. на VII Літній універсіаді України: студенти отримали 28 золотих, 13 срібних і 24 бронзові медалі, посіли перше місце серед вищів IV категорії і п'яте серед усіх навчальних закладів країни, випередивши навіть два спортивні навчальні заклади.

VIII Літня універсіада України ще раз підтвердила зацікавленість багатьох навчальних закладів такими змаганнями. У фінальних змаганнях із 40 видів спорту взяли участь понад 8000 студентів, серед них — 28 заслужених майстрів спорту України, 217 майстрів спорту України міжнародного класу, 1586 майстрів спорту України, більше 4 тис. кандидатів у майстри спорту і першорозрядників. Змагання були одним з етапів підготовки до Всесвітньої універсіади і в багатьох видах спорту брали участь найсильніші спортсмени України, які показали високі спортивні результати.

На VIII Універсіаді кількість спортсменів вищу у складі збірних команд області помітно скоротилася — на 91 спортсмена. Це призвело до того, що збірна університету опустилася з 5 на 8 місце серед 216 вищів, які брали участь у фінальних змаганнях. Хмельницький національний університет уперше поступився першим місцем іншому закладу — Тернопільському національному економічному університету.

На IX Універсіаді виступали лише три команди університету: з фехтування (584 очки, 1 місце у своїй групі й 3 місце серед усіх вищів), тхеквондо (348 очок, 1 місце у своїй групі, 3 місце серед усіх вищів) і дзюдо (247 очок і 8 місце).

Як бачимо, загалом були збережені традиції успішного розвитку більшості видів спорту, які упродовж багатьох років залишалися для університету стратегічними.

Підготовка спортсменів вищої кваліфікації (1967–2011)

Таблиця 1

Вид спорту	Спортивне звання			
	ЗМС*	МС МК	МС	Всього
Автомодельний спорт	-	2	1	3
Бокс	-	-	13	13
Боротьба вільна (чол.)	-	-	34	34
Боротьба вільна (жін.)	-	2	5	7
Важка атлетика	1	2	26	29
Велоспорт шосе	-	-	16	16
Веслування на байдарках і каное	3	7	65	75
Гирьовий спорт	1	-	-	1
Джиу-джитсу	-	-	1	1
Дзюдо	-	-	9	9
Кікбоксинг	-	1	5	6
Карате-до	1	1	1	3
Легка атлетика	1	3	7	11
Пауерліфтинг	-	-	2	2
Панкратіон	-	1	1	2
Регбі	-	1	9	10
Самбо	-	1	8	9
Спортивний туризм	-	-	3	3
Стрільба з лука	-	-	1	1
Стрільба кульова	-	-	3	3
Стрільба стендова	-	-	1	1
Орієнтування спортивне	-	-	1	1
Тхеквондо ВТФ	-	2	16	18
Футбол	-	-	1	1
Фехтування	6	10	15	31
Шахи	-	1	-	1
Усього	13	34	245	292

Підготовка спортсменів вищої кваліфікації (1967–2011)

Таблиця 2

Рік виконання	Спортивне звання			
	ЗМС	МС МК	МС	Всього
1966–1970	-	-	6	6
1971–1975	-	-	16	16
1976–1980	1	1	26	28
1981–1985	-	-	27	27
1986–1990	1	3	19	23
1991–1995	1	8	21	30
1996–2000	2	3	32	37
2001–2005	4	8	54	66
2006–2010	3	10	40	53
2011–	1	1	3	5
Усього	13	34	245	292

* ЗМС — заслужений майстер спорту, МСМК — майстер спорту міжнародного класу, МС — майстер спорту.

Результати виступів команд університету у загальнокомандному заліку на V–X літніх універсіадах України

Таблиця 3

Універсіада, рік проведення	К-сть учасників- студентів ХНУ	Кількість очок		К-сть очок на одного студента	Студенти ХНУ в загально- командному заліку	
		Студенти- спортсмени області	Студенти- спортсмени ХНУ		Серед усіх вишів України	Серед усіх вишів IV категорії
V Універсіада, 2001 р.	133	3030	2549	19,2	8 місце	1 місце
VI Універсіада, 2003 р.	195	5813	4431	22,7	6 місце	1 місце
VII Універсіада, 2005 р.	258	8065	5620	25,7	5 місце	1 місце
VIII Універсіада, 2007 р.	167	8075	4510	27,0	8 місце	2 місце
IX Універсіада, 2009 р.	37	2108	1179	32,1	9 місце	1 місце
X Універсіада, 2011 р.	33	2486	1356	40,9	8 місце	2 місце

Виступи студентів на літніх всесвітніх універсіадах

Таблиця 4

Універсіада, рік проведення, місто, країна	Учасники, види спорту	Результати
XIV Універсіада, 1987 р., Загреб, СФРЮ	Вешко Валерій (веслування на б/к)	Золото (2)
	Щерба Микола (веслування на б/к)	4 місце
XVII Універсіада, 1993 р., Баффало, США	Стіпанов Руслан (легка атлетика, стрибки у висоту, 227 см)	Бронза
XIX Універсіада, 1997 р., Палермо, Італія	Стіпанов Руслан (легка атлетика, стрибки у висоту)	-
XX Універсіада, 1999 р., Пальма де Мальорка, Іспанія	Пилипчук Оксана (дзюдо)	-
XXI Універсіада, 2001 р., Пекін, Китай	Паламар Віта (легка атлетика, стрибки у висоту, 196 см)	Золото
XXII Універсіада, 2003 р., Дегу, Південна Корея	Лукашенко Володимир (фехтування, шабля)	Золото (особ.)
	Штурбабін Олег, Шкаліков Сергій (фехтування, шабля)	Срібло (ком.)
	Бородкін Андрій (легка атлетика, штовхання ядра)	Срібло (ком.)
	Комарницький Володимир (тхеквондо)	13 місце
XXIII Універсіада, 2005 р., Ізмір, Туреччина	Партала Ольга (фехтування, шпага)	17 місце
	Бойко Дмитро, Лукашенко Володимир, Штурбабін Олег (фехтування, шабля)	Золото (ком.)
XXIV Універсіада, 2007 р., Бангкок, Таїланд	Партала Ольга (фехтування, шпага)	Срібло (ком.)
	Бойко Дмитро, Штурбабін Олег, Торчук Олександр (фехтування, шабля)	Золото (ком.)
	Пундик Галина (фехтування, шабля)	Золото (ком.)
	Жовнір Ольга (фехтування, шабля)	Срібло (2 – ком. і особ.)
	Пухальський Людвіг (тхеквондо)	Срібло (ком.)
XXV Універсіада, 2009 р., Белград, Сербія	Кравчук Ірина (фехтування, шабля)	-
XXVI Універсіада, 2011 р., Шенжен, Китай	Бойко Дмитро, Штурбабін Олег, Пундик Дмитро (фехтування, шабля)	Золото (ком.)
	Пундик Галина (фехтування, шабля)	Срібло (ком.)
	Михайловський Валерій	9 місце
	Назарчук Сергій, Захожа Наталія (тхеквондо)	-



Чемпіон світу, XXII Всесвітньої універсіади в Дегу (Південна Корея) заслужений майстер спорту з фехтування на шаблях Володимир Лукашенко на п'єдесталі пошани

Підсумком плідної багаторічної роботи кафедри фізичного виховання та спортивного клубу є також вагомі здобутки на міжнародних змаганнях. Першим представником вишу на XIV Всесвітній літній універсіаді у Загребі в 1987 р. став студент інженерно-економічного факультету Валерій Вешко, який зі своїм напарником здобув дві золоті медалі у каное-двійці на 500 і 1000 м. У цих змаганнях також брав участь студент цього ж факультету Микола Щерба, який посів 4 місце у веслуванні на байдарці-одиночці. Лише через шість років на такий же міжнародний студентський форум потрапив найкращий стрибун університету Руслан Стіпанов, який подолав позначку 227 см у висоту і здобув у Баффало (США) бронзову нагороду.

Але найбільшого триумфу на всесвітніх літніх універсіадах здобули фехтувальники. На XXII Універсіаді у м. Дегу (Південна Корея) студент Інституту міжнародних економічних відносин Володимир Лукашенко став чемпіоном з фехтування на шаблях, а потім зі своїми друзями по команді Олегом Штурбабіним (ЕФ) і Сергієм Шкаліковим (ФМ) здобув срібні нагороди. Не менш успішним був виступ фехтувальників у турецькому Ізмірі (2005): Ольга Партала (ФБ) виграла золото з фехтування на шпагах, а срібло в командних змаганнях здобули В. Лукашенко, О. Штурбабін і Д. Бойко.

За рік до проведення Олімпійських ігор у Пекіні у Бангкоку відбулася XXIV Всесвітня літня універсіада, що стала для провідних спортсменів генеральною репетицією перед іграми. У цих міжнародних змаганнях взяли участь студенти 149 країн. Українські спортсмени змагалися у 15 дисциплінах із 23, які відбувалися за програмою Універсіади. Розігрувалося 236 комплектів нагород. Якщо в Ізмірі збірна країни фінішувала на четвертому загальнокомандному місці, то на XXIV Універсіаді посіла третє почесне, програвши лише командам-гігантам Росії і Китаю.

Студенти-спортсмени університету увійшли до збірних країни з фехтування і тхеквондо. Майстер спорту міжнародного класу Галина Пундик в одній шістнадцятій виграла у місцевої спортсменки, в одній восьмій у важкій боротьбі здобула перемогу над росіянку, в одній четвертій перемогла гречанку, у півфіналі — китайку і лише у фіналі програла учасниці із Південної Кореї Шін Мі Лі, отримала срібну нагороду. У команді зі своєю одногрупницею Ольгою Жовнір (гр. ФР-06-1) перемогла команди Гонконгу, Китаю, програвши сильній команді з Південної Кореї. Дівчата вибороли для своєї країни другу срібну нагороду. Чоловіки Олег Штурбабін

(ЕФ), Дмитро Бойко і Олександр Торчук (ФПМКТ), перемігши команди Великобританії (45:32), Китаю (45:44), Угорщини (45:42) і у фіналі переконливо подолавши корейців 45:38, здобули золото. Ще одну золоту нагороду у командних змаганнях принесла Ольга Партала.

Указом Президента України за великі досягнення у спорті на XXIV Всесвітній літній універсіаді Олег Штурбабін, Дмитро Бойко, Олександр Торчук, Ольга Партала нагороджені медаллю «За працю і звитягу».

На XXV Всесвітній універсіаді національна збірна команда була представлена в 14 видах програми, у змаганнях взяв участь 161 спортсмен, команда України посіла шосте місце. Наші фехтувальники, як жінки так і чоловіки, не виступали у зв'язку з участю в цей період у чемпіонаті Європи. На змагання поїхала лише Ірина Кравчук, яка у складі збірної з фехтування на шаблях виборола золоту медаль і звання чемпіонки Універсіади.

У серпні в м. Шенжен (Китай) відбулася XXVI Всесвітня літня універсіада. У складі збірної команди України (221 спортсмен) із 75 вишів взяли участь семеро студентів та випускників ХНУ. Команда України посіла сьоме місце в загальнокомандному заліку. Успішно виступила команда фехтувальників: чоловіки у складі Олега Штурбабіна, Дмитра Бойка і Дмитра Пундика спільно з одеситом Андрієм Ягодкою здобули золоті медалі, жіноча команда, у складі якої виступала Пундик Галина, у впертій боротьбі здобула срібні нагороди.

Загалом студенти університету вибороли на всесвітніх літніх універсіадах 13 золотих, 10 срібних та 1 бронзову нагороду.

Всесвітні універсіади хоча й посідають вагоме місце в ієрархії міжнародного спорту і користуються великою популярністю в більшості країн світу, але не мають такої давньої історії і такого престижу, як Олімпійські ігри, тому для кожного спортсмена є великою честю взяти у них участь, а ще більш почесним — завоювати Олімпійську медаль. 10 студентів і випускників Хмельницького національного університету в різні роки (з 1972 по 2008) виступали у складі збірних СРСР і незалежної України, на семи олімпіадах завоювали 6 медалей, із них 4 золоті та 2 срібні.

Золотими літерами у спортивній історії країни записані прізвища Сергія Нагорного і Тимура Таймазова, які вибороли кожний по золотій і срібній нагороді. У далекому Монреалі в 1976 р. студент другого курсу механічного факультету Сергій Нагорний зі своїм напарником завоювали срібну медаль на байдарці-двійці на дистанції 500 м. А невдовзі на дистанції 1000 м була здобута і золота медаль. Це була перша Олімпійська медаль, завойована



Бейсбольна команда університету з тренером А. А. Руснаком

Виступи студентів і випускників університету в іграх олімпіад 1976–2008 рр.

Таблиця 5

Олімпійські ігри, рік проведення, місто, країна	Учасники, види спорту	Результати
XXI Олімп. ігри, 1976 р., Монреаль, Канада	Нагорний Сергій (веслування на б/к)	Золото, срібло
XXII Олімп. ігри, 1980 р., Москва, СРСР	Нагорний Сергій (веслування на б/к)	7 місце
XXIV Олімп. ігри, 1988 р., Сеул, Південна Корея	Вешко Валерій (веслування на б/к, запасний)	-
XXV Олімп. ігри, 1992 р., Барселона, Іспанія	Таймазов Тимур (важка атлетика)	Срібло
XXVI Олімп. ігри, 1996 р., Атланта, США	Таймазов Тимур (важка атлетика)	Золото
	Слівінський Олексій (веслування на б/к)	11 місце
XXVII Олімп. ігри, 2000 р., Сідней, Австралія	Паламар Віта (легка атлетика, стрибки у висоту)	-
XXVIII Олімп. ігри, 2004 р., Афіни, Греція	Лукашенко Володимир (фехтування на шаблях)	5 місце (особ.) 6 місце (ком.)
	Штурбабін Олег (фехтування на шаблях)	6 місце (ком.)
	Головченко Людмила (вільна боротьба)	12 місце
XXIX Олімп. ігри, 2008 р., Пекін, Китай	Пундик Галина, Жовнір Ольга (фехт. на шаблях)	Золото
	Кащишина Оксана (велоспорт шосе, 126 км)	42 місце
	Філонюк Тетяна (легка атлетика, марафонський біг)	31 місце

жителем Хмельницької області, студентом молодого тоді ще інституту.

У 1992 р. у Барселоні студент першого курсу економічного факультету Тимур Таймазов завоював срібну нагороду у важкій атлетиці. Ставши дворазовим чемпіоном і багаторазовим рекордсменом світу в Атланті, Тимур здобув золоту медаль, встановивши два світові рекорди у поштовху 236 кг та у сумі двоборства 431 кг у ваговій категорії до 108 кг.

14 вересня 2008 р. відбулася знакова для національної команди подія на Іграх у Пекіні — перші золоті медалі українських шаблісток, серед яких — дві студентки ХНУ: Галина Пундик і Ольга Жовнір.

За досягнення на Олімпійських іграх спортсмени були нагороджені орденами й отримали звання «Заслужений майстер спорту». А загалом 9 студентів за успіхи у міжнародних змаганнях отримали державні нагороди.

Олімпійцями ставали також Валерій Вешко (веслування на б/к) на XXIV Іграх, Олексій Слівінський (веслування на б/к) на XXVI Іграх, Віта Паламар (легка атлетика, стрибки у висоту) на XXVII Іграх, Володимир Лукашенко і Олег Штурбабін (фехтування на шаблях), Головченко Людмила (жіноча боротьба) на XXVIII Іграх в Афінах, Тетяна Філонюк (легка атлетика), Оксана Кащишина (велоспорт — шосе) на XXIX Олімпійських іграх у Пекіні.

Спортсмени вишу в особистих змаганнях і у складі команд лише за два останні роки взяли участь у змаганнях у 23 країнах світу, популяризуючи свою країну. Так фехтувальниця Ольга Партала першою серед спортсменів області отримала у штаб-квартирі Міжнародного олімпійського комітету спеціальний диплом Fair Play (приз чесною гри) від почесного Президента МОК А. Самаранча й онука одного із засновників олімпійського руху П'єра де Кубертена.

За роки існування навчального закладу 49 разів піднімався прапор нашої держави на честь перемог студентів ХНУ на офіційних міжнародних змаганнях.

Четверо найкращих студентів-спортсменів були запрошені на навчання до США: М. Бородкін, М. Мокрецов, М. Мазур, Т. Новаковська. Зараз вони продовжують професійну та спортивну кар'єру. Колишні студенти вже навчають

мистецтву перемоги молодь в інших країнах: Вадим Штурбабін у Німеччині підготував третю призерку І Юнацьких Олімпійських ігор із фехтування, Володимир Лукашенко — старший тренер із фехтування на шаблях у Японії, Ольга Партала працює у найпрестижнішому фехтувальному клубі Португалії, Віктор Данілкин — головний тренер із велосипедного спорту у Литві, Богдан Іроденко підготував призера чемпіонату світу з важкої атлетики у Молдові, а зараз працює у Чехії. Десятки колишніх студентів-спортсменів побудували свою успішну кар'єру на державній службі, підприємницькій і професійній діяльності в Україні та інших країнах СНД.

Усвідомлюючи, що підбір і виховання викладацьких кадрів високої кваліфікації є стержневою проблемою досягнення стабільних успіхів у всіх сферах, колектив кафедри підготував і затвердив план його реалізації. Вирішення цієї основної проблеми йшло двома паралельними напрямками: перший — необхідність залишати для викладацької роботи висококваліфікованих спортсменів, щоб вони отримували ще додатково фізкультурну освіту і вступали в аспірантуру; другий — залучення на роботу молодих амбітних фахівців зі спеціальних навчальних закладів, які відповідали би потребам кафедри і прагнули би



Олімпійські чемпіонки Галина Пундик та Ольга Жовнір із деканом факультету, к. ф. н., доц. Л. Л. Станіславовою

професійного розвитку. Завдяки послідовній роботі з підготовки кадрів висококваліфіковані викладачі-тренери отримали можливість здобувати звання доцента. Сьогодні зі студентами працюють 9 заслужених тренерів України, заслужений майстер спорту, 3 майстри спорту міжнародного класу і 10 майстрів спорту.

У 1990-х роках успішно захистили дисертації Є. М. Свіргунець, Ю. П. Корнілов, О. Б. Зошук, пізніше — О. О. Солтик, В. Б. Базильчук, О. В. Базильчук, Є. О. Павлюк, Д. М. Воронін, В. В. Флерчук, О. О. Рибачок, Б. М. Ференчук, А. А. Ребрин, М. І. Майструк. Заслуженим тренером України В. В. Яремчуку, М. І. Кравцову, М. М. Рудніченко було присвоєно вчене звання доцента кафедри фізвиховання. Чотири викладачі закінчили аспірантуру і готують до захисту дисертації, ще один викладач навчається в ній. Завдяки реалізації плану роботи підготовки кадрів якісно вирішилася проблема поєднання за віковим цензом досвідчених і молодих викладачів. На кафедрі працюють випускники десяти вищих навчальних закладів, що дає можливість адаптувати до навчального процесу досвід і провідну методику інших вишів.

У 2004 р. на посаду завідувача кафедри був обраний молодий кандидат наук, майстер спорту України міжнародного класу О. О. Солтик.

У зв'язку з необхідністю подальшого розвитку і суттєвою зміною якісного викладацького складу було вирішено відкрити спеціальності «Фізична реабілітація», відтак кафедра отримала іншу назву — «Здоров'я людини та фізичне виховання». З метою забезпечення професійної підготовки спеціалістів відповідно до змін в організації навчального процесу, зумовлених потребою використання нових технологій, було створено мультимедійний кабінет, який дав можливість комп'ютеризувати цей процес.

Викладачі кафедри також плідно працюють над створенням нових навчальних посібників, монографій, публікують свої праці в журналах. Загалом колектив підготував і видав чотири навчальних посібники та близько 500 наукових і методичних робіт.

Свідченням вагомості здобутків співробітників кафедри стало присвоєння В. В. Яремчуку й Є. М. Свіргунцю звання «Заслужений працівник фізичної культури і спорту України». Крім того, 11 викладачів були нагороджені знаком «Відмінник освіти України».

Кафедра «Здоров'я людини і фізичного виховання» збирається і надалі плідно працювати в усіх напрямках професійної діяльності, а саме:

- продовжувати поєднувати традиції розвитку масового студентського спорту зі спортом вищих досягнень;



Комбінована легкоатлетична естафета на університетському стадіоні



Зустріч Героя України, Президента Національного олімпійського комітету Сергія Бубки

- постійно покращувати якісний склад кафедри і регулярно забезпечувати навчальний процес власною навчально-методичною літературою;

- щорічно організовувати і проводити науково-практичну конференцію за результатами науково-дослідницької діяльності студентів та викладачів кафедри;

- вирішити питання про виділення для викладачів кафедри місць в аспірантурі за напрямом «Професійна освіта»;

- спрямувати зусилля на підготовку і захист двох докторських дисертацій;

- збільшувати обсяг видавничої діяльності кафедри з підготовки монографій і навчальних посібників із грифом МОНмолодьспорту України;

- нарощувати інформаційну культуру викладачів, покращувати комп'ютерну грамотність, уміння працювати з електронними ресурсами університету (електронний журнал, модульні курси дисциплін тощо);

- якісно підготуватися до акредитації напрямів підготовки «Здоров'я людини» та спеціальності «Фізична реабілітація» із подальшою підготовкою ліцензійної справи кваліфікаційного рівня «Магістр»;

- збільшити ліцензійний обсяг підготовки за напрямом «Здоров'я людини» до 50–60 осіб, з орієнтацією додаткових 20–30 місць на підготовку за спеціалізацією «Фітнес та рекреація»;

- активізувати роботу реабілітаційного центру з надання якісних послуг оздоровлення та реабілітації дітей і студентів з вадами фізичного розвитку;

- розширити напрями діяльності спортивного клубу університету.

Однією з важливих умов успішної реалізації поставлених завдань є, безперечно, розуміння усіма членами кафедри важливості і необхідності їх вирішення. Лиши спільні зусилля викладачів у досягненні поставленої мети повинні стати єдиним чинником і сприяти якісному зростанню кафедри.

Безперечно, ректорська підтримка дозволяє керівництву кафедри і спортклубу працювати за оновленою системою, вивести фізкультурний і спортивний рух університету на якісно вищий рівень, ефективно впроваджувати державні і власні ініціативи, а отже, виконувати важливу соціальну функцію — формувати й виховувати гармонійно розвинуте молоде покоління за рахунок пріоритетності в студентській свідомості здорового способу життя, занять фізичною культурою і спортом, як основних засад здоров'я і довголіття.



АПАНОВИЧ Наталія Володимирівна

Випускниця інженерно-економічного факультету (1980 р.)

Інженер I категорії з комплектації обладнання радіаційного контролю і спеціальних систем ХАЕС.
Почесний працівник ХАЕС

Народилася 29 листопада 1957 р. у с. Ганнопіль Славутського району Хмельницької області.

Упродовж 1976–1980 рр. навчалася на інженерно-економічному факультеті ХТІПО, де отримала кваліфікацію бухгалтера-економіста.

Після вишу працювала бухгалтером на Хмельницькому приладобудівному заводі «Нива». З 1982 р. — інженер із комплектації обладнання на Хмельницькій АЕС. Наталія Володимирівна присвятила цьому підприємству понад 30 років, брала участь у будівництві та пуску блоків № 1 і № 2. Нині обіймає посаду інженера I категорії з комплектації обладнання радіаційного контролю і спеціальних систем. Неодноразово нагороджена почесними грамотами і подяками ВП ХАЕС та ДП «НАЕК «Енергоатом».

Н. В. Апанович вважає, що їй дуже пощастило навчатися саме у ХТІПО, де крім основної, економічної, освіти вона отримала ґрунтовну технічну підготовку. Її чоловік, Іван Федорович Апанович, є випускником механічного факультету цього вишу (1979). У 2005 р. економічний факультет ХНУ закінчила їхня донька Тетяна.



БЕХ Сергій Валентинович

Випускник факультету радіоелектроніки (1994 р.)

Директор ПМП «Авакс».
Керівник проекту «Lichilnik.com.ua».
Доцент кафедри РЕА і ТК ХНУ.
Кандидат технічних наук

Народився 19 квітня 1972 р. Батько, Валентин Володимирович, — інженер-будівельник, мати, Людмила Андріївна, — кандидат педагогічних наук, проректор вишу. Сергій Бех із дитинства мав нахил до точних наук, захоплювався радіо.

Протягом 1991–1994 рр. був студентом ХТІ. Під час навчання заснував і очолив ПМП «Авакс», яке і нині займається комплектацією промислових, будівельних, енергетичних об'єктів. У 1994 р. почав викладати на рідній кафедрі та вступив до аспірантури.

У 2010 р. став автором, розробником і керівником всеукраїнського проекту «Lichilnik.com.ua», що спеціалізується на приладах обліку тепла, води, газу, технологічних середовищ. Сергій Бех — кандидат технічних наук, член-кореспондент Української технологічної академії. Має близько 20 наукових публікацій, бере участь у багатьох конференціях і семінарах, присвячених розвитку людини.

Серед захоплень С. В. Беха — рукопашний бій, рафтинг, туризм, екстремальне водіння, психологія.

Улюблений вислів: «Май мужність користуватися своїм розумом» (Е. Кант).



БАБІЙ (ХМЕЛИК) Ірина Вікторівна

Випускниця економічного факультету (1989 р.)

Старший викладач кафедри економіки та менеджменту промислових підприємств ХНУ

Народилася 16 лютого 1966 р. у м. Горохов на Волині. У 1983 р. вступила до ХТІПО. Зі студентських років найбільше запам'яталося збирання малини у підшефному радгоспі в будзагоні влітку 1986 р., а також лекції колишнього завідувача кафедри Б. М. Ігумнова, який вирізнявся манерою спілкування зі студентами, надсучасними роздумами про роль кібернетики та майбутній розвиток економічних процесів. Широта його поглядів вражала Ірину Вікторівну раніше, а час лише підтвердив їх геніальність.

У 1989 р. вона стала інженером-економістом у відділі праці та заробітної плати на заводі «Темп». Протягом 1993–1994 рр. працювала в страховій компанії «Славія-Поділля». З 1994 р. викладає у рідному виші.

І. В. Бабій закінчила аспірантуру. Є автором понад 50 наукових публікацій, навчальних посібників («Економіка підприємства», «Системи нормування виробничою діяльністю», «Логістика»), розробником курсів дистанційного навчання («Логістика», «Міжнародна логістика» та ін.)

У сім'ї Бабіїв — двоє синів: старший, Олексій, — випускник факультету менеджменту ХНУ, молодший, Віктор, — студент цього факультету.



БИСЬ Сергій Степанович

Випускник факультету інженерної механіки (1995 р.)

Доцент кафедри технології машинобудування Хмельницького національного університету.
Кандидат технічних наук

Народився 2 серпня 1972 р. у Хмельницькому. Прагнути проектувати нові механізми і машини, в 1990 р. Сергій Бись став студентом факультету інженерної механіки ХТІ. Свого часу вищу освіту в цьому навчальному закладі (на факультеті телекомукаційних систем) здобув його старший брат Валерій.

Добрі спогади залишилися про професора Я. М. Гладкого, викладача дисципліни «Металорізальні верстати». Він часто повторював свою улюблену максиму: «Немає поганих студентів — є погані викладачі, які не можуть або не хочуть навчатися». У своєму професійному житті Сергій Степанович завжди згадує це правило.

З 2000 р. він працює на кафедрі технології машинобудування ХНУ. В 2002 р. захистив кандидатську дисертацію, а в 2007 р. йому присвоєно вчене звання доцента. Вивчає вплив водневого середовища на тертя та зношування в машинах. За результатами досліджень опублікував 40 наукових праць.

Сергій Степанович одружений, виховує двох синів — Ярослава і Дениса.

Його життєве кредо: «Що б не сталося, ніколи не занепадати духом та вірити у краще».

ГЛАВАЦЬКА Світлана Анатоліївна

Випускниця інженерно-економічного
факультету (1979 р.)

Директор виконавчої дирекції Херсонського
обласного відділення Фонду соціального
страхування України.

Заслужений працівник соціальної
сфери України



Народилася 28 березня 1955 р. у м. Славута на Хмельниччині в сім'ї сільських учителів Лідії Іванівни й Анатолія Петровича Главацьких. З дитинства мріяла стати педагогом, але батьки, з власного досвіду знаючи про труднощі цієї професії, заборонили донці вступати до педагогічного вишу. У школі Світлана Главацька захоплювалася точними науками (математикою, фізикою), тому обрала фах бухгалтера, який опанувала в Кам'янець-Подільському технікумі харчової промисловості.

У 1974 р. вона стала студенткою інженерно-економічного факультету ХТІПО.

П'ять незабутніх років минули як одна мить. Це був час полум'яної молодості, коли студентів гуртували у велику дружну родину не тільки комсомол та заняття, а й загальні інтереси і мета — пізнати всі тонкощі обраної професії і знайти своє місце у структурі народного господарства країни.

Особливо запам'яталися заняття з обчислювальних машин, що проводив М. К. Зварич, а також хімії, яку викладала Оксана Михайлівна. Світлана Анатоліївна вчилася на відмінно, от лише на першому курсі з хімії у неї виходила четвірка. Коли ж студентка звернулася до Оксани Михайлівни з проханням перескласти їй предмет, то викладач запропонувала позайматися додатково. Сьогодні С. А. Главацька щиро вдячна своїй наставниці за те, що вона дійсно допомогла розібратися із незрозумілими питаннями і отримати «тверду п'ятірку».



Світлана Анатоліївна з колегами
під час обговорення виробничих питань

Найкращі спогади залишилися про лекції з вищої математики, які читав Іван Петрович Момот. Якось трапився курьозний випадок: Світлана Анатоліївна доводила біля дошки теорему, яка ніяк «не піддавалася». Врешті терплячий викладач пояснив, що ця теорема не має доведення. Але вперта студентка цілу пару силувалася її довести, хоча, врешті, так і не отримала результату. Іван Петрович був мудрим педагогом, тому не перешкоджав пошукам і дав змогу дівчині самостійно переконатися у помилковості її висновків.

Під час навчання у ХТІПО Світлана Главацька була гравцем збірної інституту з баскетболу, отримала посвідчення тренера з цього виду спорту.

У 1979 р. вона закінчила виш і почала працювати економістом відділу праці в Херсонському обласному управлінні побутового обслуговування, потім старшим економістом, завідувачем відділу праці та заробітної плати.

У жовтні 1986 р. Світлану Анатоліївну обрали секретарем Херсонського обласного комітету профспілки працівників житлово-комунального господарства та побутового обслуговування. Через три роки вона очолила відділ соціального страхування, а в 1991 р. — виконавчу дирекцію Херсонського обласного відділення Фонду соціального страхування України. Цю посаду вона обіймає вже більше 20 років.

Світлана Анатоліївна щиро вдячна всім викладачам ХТІПО, у яких їй пощастило навчатися, адже вони формували світогляд студентів, їхні життєві позиції і принципи та, врешті-решт, дали путівку в майбутнє.

Хоча минуло вже більше трьох десятиліть після закінчення інституту, проте одногрупники Світлани Главацької продовжують зустрічатися кожні п'ять років. Вони з'їжджаються з усіх куточків України, запрошують викладачів, згадують найкращий період свого життя.

Все віддала б за минулі роки,

Щоб вернулись вони хоч на мить...

Стільки спогадів в них затайлось,

Незабутніх, таких дорогих!

Пам'ять — найкращий з усіх записник,

Пам'ять — глибока і чиста криниця...

Хто забувати минуле не звик -

Той оживить в ній усе до дрібниці.



КОРОВАЙ
Наталія Валентинівна

Випускниця інженерно-економічного факультету (2001 р.)

Директор ТОВ «ГазІС»
(Gas Engineering Solutions)

Народилася 9 вересня 1978 р. на Хмельниччині. Протягом 1995–2001 рр. навчалася на інженерно-економічному факультеті, який закінчила з відзнакою. Наталія із повагою і вдячністю згадує своїх викладачів, зокрема І. В. Сокирник, О. С. Новікову, В. В. Лук'янову, Т. В. Головач за те, що бачили в учнях особистостей, мотивували до досягнень. В університеті вона знайшла справжніх друзів і наставників, з якими підтримувала зв'язок і досі.

До 2004 р. Наталія Валентинівна працювала начальником торгового відділу у будівельному супермаркеті «Мрія забудовника» (м. Хмельницький), упродовж 2004–2011 років — комерційним директором ДП «АГК-Газ» корпорації «Колві» та ТОВ «Автогаз-Планета» (м. Київ).

Сьогодні має власний бізнес у сфері науково-виробничої діяльності та торгівлі промисловим газовим обладнанням для ЖКГ, АГЗС, ГНС. Приділяє велику увагу самоосвіті, цікавиться психологією.

Вона щаслива у шлюбі, виховує доньку.

Життєве кредо: *«Невдахи шукають виправдання, а успішні — у кожній проблемі бачать нові можливості».*



ГУМЕНЮК
Антоніна Федорівна

Випускниця загальнотехнічного факультету (1986 р.)

Доцент кафедри обліку та аудиту ХНУ.
Кандидат економічних наук

Народилася 27 червня 1959 р. у с. Солобківці на Хмельниччині в родині колгоспників — Федора Леонтійовича та Надії Сидорівни Кісілів. У 1986 р. закінчила ХТІПО і почала працювати начальником бюро загального обліку на заводі «Термопластавтомат» (м. Хмельницький). Протягом 1996–2008 рр. була головним бухгалтером цього підприємства.

З 2008 р. Антоніна Федорівна займається викладацькою діяльністю у ХНУ. В 2010 р. захистила кандидатську дисертацію. Є автором більше 50 наукових праць, зокрема монографії. А. Ф. Гуменюк — сертифікований аудитор України, член організації «Баланс-Клуб», Спілки аудиторів України. Завжди підтримує зв'язок із рідним вишем. Зі студентського життя найбільше запам'яталися періоди сесій, адже саме тоді збиралася вся група — А. Ф. Гуменюк навчалася на заочному відділенні. Вона щиро вдячна своїм наставникам, серед яких М. П. Войнарченко, А. В. Хмелевська, Г. В. Пухальська, М. М. Захарченко.

Хобі Антоніни Гуменюк — аудит, оподаткування.

Її син Дмитро — програміст, випускник ХНУ 2004 р.

Життєве кредо Антоніни Федорівни: *«Ніколи не зупинятися на досягнутому!».*



ГЕРАСІН
Михайло Михайлович

Випускник механічного факультету (1986 р.)

Старший викладач Хмельницького професійного ліцею електроніки.
Відмінник освіти України,
викладач вищої категорії

Народився 2 січня 1961 р. на Хмельниччині. У 1986 р. закінчив ХТІПО і здобув спеціальність «Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти».

Під час навчання займався спортом і громадською роботою: організовував турпоходи на Кавказ, був членом редколегії факультетської газети, комітету комсомолу, профформом групи ТМ-78-2. Брав участь у Всесоюзній олімпіаді з фізики серед вишів СРСР.

Великий внесок у його фахове становлення зробили: ректор Р. І. Сілін, декани С. Г. Костогриз, О. О. Абрамов, педагоги В. І. Пилипів (фізика), В. І. Комарніцький (теоретична механіка), Б. С. Волинський (матеріалознавство), Г. М. Баннов (викладач технології машинобудування, керівник інститутського турклубу «Меридіан»), Я. Т. Гладкий, А. І. Гордєєв, М. П. Мазур, Л. М. Кузьма, В. Д. Каразей, В. В. Третько, А. М. Музичук.

З 1986 р. М. М. Герасін — викладач спецпредметів СІТУ № 18 м. Хмельницького. У 1993 р. став одним із організаторів фаху «Оператор ЕОМ».

Дружина, Олена Вікторівна Гулякіна, — випускниця ХНУ, донька, Анастасія, — студентка цього ж вишу.



КРУЗЕР
Анатолій Іванович

Випускник механічного факультету (1980 р.)

Директор Нетішинського професійного ліцею

Заслужений працівник освіти України. Відмінник освіти України.

Народився 20 березня 1958 р. у с. Привороття на Хмельниччині в родині колгоспників — Івана Миколайовича та Ніни Трофимівни. Після закінчення ХТІПО з 1980 до 1981 р. був інженером-механіком у Зборівському райпобуткомбінаті Тернопільської області. Протягом 1981–1982 рр. служив у лавах Збройних сил СРСР.

Демобілізувавшись, працював інженером-технологом на Кам'янець-Подільському електромеханічному заводі. З 1984 р. — у Нетішинському професійному ліцеї. Тут пройшов шлях майстра виробничого навчання, викладача, заступника директора з навчально-виробничої роботи. У січні 1993 р. став директором ліцею.

А. І. Крузер — депутат Нетішинської міської ради ІV та VI скликань.

Він вважає, що запорукою високих професійних успіхів стала освіта, здобута у ХТІПО. У цьому виші сформувалися життєві принципи Анатолія Івановича. Він щиро вдячний своєму навчальному закладу, викладачам, кафедрі МА.

Його девіз: *«Творити добро!».*



ГЕСАЛЬ
Микола Васильович

Випусник
механічного факультету (1985 р.)

Директор
ПВКФ «Бджілка»

Народився 22 березня 1961 р. у с. Вербка-Мурована Ярмолинецького району Хмельницької області у родині колгоспників — Василя Васильовича та Марії Володимирівни.

За прикладом багатьох земляків, які здобували освіту у ХТІПО, Микола Гесаль теж вирішив навчатися у цьому виші. У 1980–1985 рр. був студентом механічного факультету.

Після закінчення інституту працював на Хмельницькому заводі «Термопластавтомат», де пройшов шлях від майстра до начальника цеху.

У 1998 р. Микола Васильович заснував і очолив ПВКФ «Бджілка», основним напрямом діяльності якої є розробка та виготовлення прес-форм для лиття виробів із пластмаси під тиском на термопластавтоматах.

Серед працівників ПВКФ «Бджілка» багато випускників ХНУ: Варжельський Вадим Броніславович — інженер-конструктор, закінчив факультет інформаційних інженерних технологій (2005 р.); Гесаль Михайло Миколайович — заступник директора з імпорту/експорту, випускник економічного факультету (2008 р.); Побережний Роман Сергійович — заступник директора з виробництва, інженер-технолог, отримав вищу освіту на факультеті інформаційних інженерних технологій (2002 р.); Скрипнюк Олександр Володимирович — начальник конструкторського бюро, закінчив ФІПТ (2002 р.); Шевчук Ольга Петрівна — головний бухгалтер, у 2005 р. завершила навчання на факультеті бізнесу і права.

Приємними для Миколи Васильовича є спогади про студентське життя. Найбільше вражень залишилося від роботи у будівельних загонах, а найскладнішим випробуванням були заліки й іспити у Б. С. Волинського — студенти ХТІПО жартували, що, склавши іспит у Бориса Савелійовича, можна одружуватися. Цей викладач і досі сниться зі своїми аустенітами.

За своїми життєвими переконаннями М. В. Гесаль — оптиміст, консерватор порядності, працелюбності та людяності. Серед його захоплень — німецькі вівчарки, прогулянки на природі.



Перший ряд: М. В. Гесаль, О. П. Шевчук, О. В. Скрипнюк;
другий ряд: В. Б. Варжельський, Р. С. Побережний, М. М. Гесаль



ЗІНЧУК
Олександр Іванович

Випусник
економічного факультету (1999 р.)

Директор
ПП «Універсал Поділля»

Народився 27 вересня 1968 р. у м. Полонне на Хмельниччині. Батьки, Іван Климович та Ольга Федорівна, працювали у місцевому колективному господарстві.

З юнацького віку був наполегливим у досягненні мети. Захоплювався спортом (баскетболом, волейболом, лижним спортом) та у складі шкільних команд посідав призові місця на змаганнях обласного рівня.

Протягом 1986–1988 рр. О. І. Зінчук служив у Військово-морських силах СРСР. Після демобілізації до липня 1992 р. працював інструктором управління ВС при ГУ МВС у м. Москві.

Упродовж наступного року Олександр Іванович обіймав посаду інспектора Хмельницької митниці. З червня до жовтня 1993 р. він теслярем-бетонярем у МП «Промтех», а протягом 1993–1995 рр. — начальником комерційного відділу МП «Олена».

Прагнучи здобути актуальну в той час економічну освіту, в 1994 р. О. І. Зінчук вступив на економічний факультет Технологічного університету Поділля (спеціальність «Менеджмент у виробничій сфері»), де отримав кваліфікацію інженера-економіста.

Завдяки своїм організаторським здібностям Олександр Зінчук п'ять років поспіль був старостою групи. Період навчання запам'ятався теплою та дружньою атмосферою, яка панувала в університеті. Здобута освіта стала надійною основою для подальшої трудової діяльності.

З 1995 до 1998 р. О. І. Зінчук працював у ВАТ «Хмельницькоголовпостач»: був оператором АЗС, заступником начальника, начальником комерційного відділу. Протягом 1998–2002 рр. очолював відділ будівництва та експлуатації АЗС представництва ТОВ «АВІАС» (м. Хмельницький). Згодом став директором ТОВ «Залів», а з 2002 до 2006 р. був директором і генеральним директором ТОВ «Веста-Сервіс Хмельницький».

У 2008 р. Олександр Іванович здобув юридичну освіту в університеті сучасних знань.

О. І. Зінчук займає активну громадську позицію, є депутатом Хмельницької районної ради трьох скликань з 2002 р. і по теперішній час. У квітні 2006 р. був обраний головою Хмельницької районної ради, де працював до закінчення повноважень ради V скликання у 2010 році.

Нині він — директор ПП «Універсал Поділля», яке працює у сфері торгівлі нафтопродуктами. Талановитий керівник, він завжди впевнений у власних можливостях, вміє налагодити роботу підлеглих та сформуванати команду однодумців.

Його дружина, Наталія Василівна, — випускниця інженерно-економічного факультету Технологічного університету Поділля (1994 р.). Разом вони виховують сина Владислава і доньку Яну.

Хобі Олександра Зінчука — подорожі, спорт. Його життєве кредо: «Людина — господар своєї долі».



КАРПЕНКО Віталій Леонідович

Випускник інженерно-економічного
факультету (2001 р.)

Заступник декана факультету бізнесу,
доцент кафедри маркетингу
Хмельницького національного університету.
Кандидат економічних наук, доцент

Народився 30 травня 1979 р. у Хмельницькому. Батько, Леонід Михайлович, працював у сфері обслуговування автотранспорту, а мати, Людмила Віталіївна, була вихователем. Зараз вони мають власний бізнес.

Ще у юнацькі роки Віталій проявив інтерес до формули успіху інших людей: чому одні досягають висот, а інших влаштовує те, що в них є? Власне, вирішення цього філософського питання вплинуло на вибір майбутньої професії.

У 1996 р. В. Л. Карпенко закінчив школу із золотою медаллю та вступив на інженерно-економічний факультет Технологічного університету Поділля (Хмельницький), де обрав спеціальність «Менеджмент організацій (легка промисловість)».

Сьогодні він згадує своїх педагогів: С. А. Бурого (менеджмент), О. О. Орлова та В. М. Полозову (економіка підприємства), І. В. Сокирник (основи бізнесу), Г. Ф. Наконечну (економічний аналіз), В. О. Шипуліну (беззаперечний авторитет у сфері логістики та біржової діяльності), Т. В. Михальчик (керівник дипломної роботи), В. В. Лук'янову і П. М. Григорука (з їхньою допомогою опанував складні комп'ютерні програми). А з викладачем маркетингу Н. І. Майоровою Віталій Леонідович зараз має честь працювати на одній кафедрі.

Він також дуже вдячний М. А. Йохні та В. В. Стадник, які допомогли розібратися в усіх тонкощах науки та дали своєрідний путівник у її світ.

В університеті Віталій Карпенко познайомився зі своїми друзями та майбутньою дружиною Валентиною (вона навчалася за спеціальністю «Облік і аудит»). З alma mater пов'язана його професійна кар'єра.

Протягом 2001–2004 рр. він навчався в аспірантурі (спеціальність «Економіка, організація і управління підприємствами»). 23 вересня 2005 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Формування мотивів і стимулів інноваційної діяльності підприємства», а в лютому 2006 р. йому було присуджено науковий ступінь кандидата економічних наук.

У 2005 р. почав працювати старшим викладачем на кафедрі маркетингу ХНУ, з 2008 р. — доцент цієї кафедри. У червні 2008 р. призначений заступником декана факультету бізнесу.

Є автором 40 наукових статей, які присвячені економічній тематиці й організації навчального процесу в університеті. Брав участь у написанні методичних матеріалів, монографій та навчальних посібників. Як заступник декана факультету бізнесу, залучає студентську молодь до громадського, культурного і спортивного життя вишу.

В. Л. Карпенко долучається до різних освітніх проєктів. Зокрема з 2004 р. є учасником міжнародного проєкту з підготовки військовослужбовців, звільнених із лав Збройних сил України, що проводиться за Українсько-британською програмою та при підтримці ОБСЄ (сьогодні його фінансує трастовий фонд НАТО «Партнерство заради миру»).

Віталій Леонідович завжди захоплювався спортом, насамперед футболем. Так у складі шкільної команди з футболу в 1996 р. він виборов перше місце на міських шкільних змаганнях. Друзі стверджують, що грав непогано, брав активну участь в університетських та міжвузівських змаганнях і під час навчання, і під час роботи. Також серйозно займався східними единоборствами. Зараз цікавиться більярдом та автотранспортним спортом.

Разом із коханою дружиною Валентиною, яка працює дилером у Хмельницькій філії відділення ПАТ «Промінвестбанк», виховує донечку Анастасію (2005 р. н.), першокласницю і, сподівається, майбутню студентку Хмельницького національного університету. У дружній сім'ї Карпенків знайшлося місце для папужки, хом'ячка та німецької вівчарки, за якими із задоволенням доглядає донька.

Віталій Леонідович вважає, що всім, чого він досягнув у житті, завдячує своїм батькам, дружині, доньці та викладачам. Його кредо: «Не помиляється той, хто нічого не робить».



Сім'я Карпенків

КОРОЛЮК Петро Володимирович

Випускник
механічного факультету (1971 р.)

Директор
ДП «Красилівський агрегатний завод».
Заслужений працівник промисловості
України



Народився 8 жовтня 1948 р. у смт Ярмолинці Хмельницької області. У шкільні роки Петро Королук займався авіамоделним спортом, захоплювався кресленням, багато працював із металевими і дерев'яними деталями та виробами. Потяг до техніки, машин і механізмів вплинув на вибір майбутньої професії.

Протягом 1966–1971 рр. навчався на механічному факультеті ХТІПО, де опанував спеціальність «Технологія машинобудування, металорізальні станки й інструменти» (кваліфікація «Інженер-механік»).

Сьогодні П. В. Королук із вдячністю згадує своїх наставників, кожен з яких мав власні методики викладання матеріалу і виховання молоді. Найбільше запам'ятався захист лабораторних робіт у викладача металознавства Б. С. Волинського, що тривав до першої години ночі.

Під час навчання Петро Володимирович приділяв багато уваги спорту, особливо футболу, у який із задоволенням грає досі. Також брав участь у роботі будівельних загонів, які зводили другий корпус гуртожитку і третій корпус інституту.

Переоцінити значення alma mater у професійній діяльності дуже важко. Завдяки ґрунтовним курсам опору матеріалів, теоретичної механіки, деталей машин, металознавства, металорізальних станків й інструменту П. В. Королук завжди відчував свою фахову перевагу у практичній роботі над спеціалістами-випускниками Харківського авіаційного інституту, Київського, Вінницького і Львівського політехнічних інститутів.

Трудову діяльність розпочав у серпні 1971 р. помічником майстра у Красилівському філіалі заводу металовиробів, де згодом став старшим майстром.

Упродовж 1972–1973 рр. служив у лавах Радянської армії. З 1973 до 1995 р. він працював на Красилівському агрегатному заводі. Тут пройшов шлях старшого інженера-технолога, начальника техбюро, заступника начальника цеху з підготовки виробництва, начальника інструментального цеху, головного механіка, заступника директора заводу.



Петро Володимирович
з онуками Юлею та Максимом

Протягом 1995–1996 рр. був заступником начальника Красилівського підприємства «Будмонтаж» ВО «Укргазпром», а впродовж 1996–2000 рр. — заступником директора з комерційних питань та зовнішньоекономічних зв'язків ВАТ «Красилівський машинобудівний завод». З 2000 р. обіймає посаду директора ДП «Красилівський агрегатний завод».

Петро Володимирович — досвідчений керівник із непересічними організаторськими здібностями, талановитий господарник. Пріоритетними у його діяльності є питання виробництва, економічної безпеки підприємства, добробуту працівників та їхніх родин. Більшу частину свого трудового життя він присвятив заводу, знає особисто усіх підлеглих, завжди знаходить час, аби допомогти вирішити їхні проблеми — чи то доброю порадою, чи то конкретною справою.

Після закінчення інституту П. В. Королук постійно підтримує зв'язок із куратором групи В. Г. Каплуном, спілкується з Б. С. Волинським, за нагоди зустрічається з ректором М. Є. Скибою. Фахівці ДП «Красилівський агрегатний завод» часто звертаються по допомогу у здійсненні певних видів проектувальних робіт, термообробки заготовок пресформ і штампів до спеціалістів цього вишу.

Петро Королук був депутатом Красилівської районної ради V скликання, входив до колегії при райдержадміністрації. Зараз є членом Союзу підприємців і промисловців Хмельницької області, депутатом обласної ради.

За вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняного машинобудування у 2004 р. йому було присвоєно почесне звання «Заслужений працівник промисловості України». У 2008 р. Петру Володимировичу вручили орден «За заслуги» III ст.

Його хобі — мисливство (має звання заслуженого мисливця України).

Дружина, Юлія Олександрівна, — теж випускниця ХТІПО (1971). Разом вони виховали сина Олександра та доньку Наталію.

Життєве кредо Петра Королока: «*Главное, ребята, сердцем не стареть*».



ЛУК'ЯНОВА
Марія Леонідівна

Випусниця
технологічного факультету (1986 р.)

Начальник управління державної
виконавчої служби Головного
управління юстиції у Рівненській
області. Заслужений юрист України

Народилася 6 квітня 1963 р. Протягом 1981–1986 рр. навчалася у ХТПО. Упродовж 1986–1990 рр. — начальник планово-виробничого відділу, а в 1990–1992 рр. — директор Острозького райпобуткомбінату. З 1992 до 1996 р. очолювала виробничо-комерційне підприємство «Острогпобут-сервіс».

Сьогодні М. Л. Лук'янова із вдячністю згадує навчання у ХТПО і вважає, що саме цей інститут посідає важливе місце у її особистісному та професійному становленні.

У 2001 р. здобула юридичну освіту в Національному університеті «Острозька академія». Працюючи за новим фахом, пройшла шлях від начальника районного відділу державної виконавчої служби Острозького районного управління юстиції до начальника управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції у Рівненській області.

Нагороджена почесними грамотами Рівненської обласної ради (2008) та обласної державної адміністрації (2011).



СЛОБОДЯНЮК
Віктор Васильович

Випусник факультету вечірнього
і заочного навчання (1985 р.)

Голова правління
Волочиського районного
споживчого товариства
Хмельницької облспоживспілки

Заслужений працівник сфери послуг України. Відмінник Споживчої кооперації України

Народився 11 травня 1947 р. у с. Пальчєнці на Хмельниччині. Трудову діяльність розпочав у 1967 р. у системі споживчої кооперації Волочиського району після закінчення Хмельницького кооперативного технікуму, де опанував спеціальність бухгалтера. Працював ревізором, старшим бухгалтером, старшим інженером із виробництва і НОТ.

Протягом 1979–1985 рр. навчався на заочному відділенні ХТПО (спеціальність — «Економіка й організація побутового обслуговування»). Сьогодні В. В. Слободянюк з вдячністю згадує своїх викладачів, і вважає, що саме вони заклали фундамент його подальшої професійної діяльності.

Упродовж 1984–1991 рр. обіймав посаду заступника голови правління з торгівлі Волочиського райспоживтовариства, з 1991 до 1993 р. — директора Вітовецької бази Хмельницького облкооплігоспторгу, у 1993–2001 рр. — директора Волочиського універмагу. З 2001 р. — голова правління Волочиського районного споживчого товариства Хмельницької ОСС. Неодноразово обирався членом місцевої виборчої комісії, є депутатом Волочиської районної ради.



МАТЮХ
Анатолій Володимирович

Випусник механічного
факультету (1977 р.)

Голова правління
ВАТ «Хмельницька швейна
фабрика «Лілея»

Народився 15 жовтня 1951 р. на Житомирщині. З 1972 до 1977 р. навчався на механічному факультеті ХТПО (отримав кваліфікацію «Інженер-механік»). Після закінчення вишу почав працювати на посаді інженера з обладнання на Хмельницькій швейній фабриці. Був головним механіком, інструктором міськкому партії. У 1987 р. став директором Хмельницької швейної фабрики. Нині він голова правління ВАТ «Хмельницька швейна фабрика «Лілея».

Був депутатом Хмельницької міської ради багатьох скликань.

У 2000 р. в рідному виші Анатолій Матюх здобув другу вищу (економічну) освіту. Підтримує зв'язок з alma mater: студенти ХНУ проходять виробничу практику на очолюваній ним фабриці. Зараз тут працює 25 випускників цього вишу, серед яких — інженери-механіки, інженери-технологи, конструктори й економісти.

У 2002 р. син А. В. Матюха, Сергій, закінчив економічний факультет ХДУ. Кандидат економічних наук, він обіймає посаду доцента кафедри міжнародно-економічних відносин цього університету.



СВІДЕРСЬКИЙ
Владислав Петрович

Випусник технологічного
факультету (1972 р.)

Доцент кафедри зносостійкості
та надійності машин ХНУ.
Кандидат технічних наук

Народився 9 серпня 1949 р. у родині Петра Францовича та Михайлини Францівни Свідерських.

Протягом 1966–1972 рр. навчався у ХТПО, де опанував спеціальність «Хімічна технологія і обладнання опоряджувального виробництва» та здобув кваліфікацію інженера-хіміка-технолога.

Трудову діяльність розпочав асистентом кафедри хімічної технології ХТПО. Також працював старшим інженером і старшим науковим співробітником НДЧ інституту. В 1977 р. вступив до аспірантури ЛенНДІхімашу і в 1981 р. захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю «Вакуумна і компресорна техніка». У 1981 р. став асистентом, старшим викладачем кафедри технології металів, а в 1984 р. — доцентом кафедри ЗНМ ХНУ. В. П. Свідерський — автор 140 наукових публікацій. Займається розробкою антифрикційних карбопластиків для вузлів тертя технологічного обладнання.

Разом із дружиною Людмилою, асистентом кафедри ТКШВ ХНУ, виховує доньку Антоніну — студентку Хмельницького національного університету.

Своїми здобутками Владислав Петрович завдячує рідним та викладачам.

Його життєве кредо: «Жодного дня без доброї справи!».



МАТОЩУК
Олександр Васильович

Випускник
механічного факультету (1985 р.)

Директор
ПП «Алюм Плюс»

Народився 3 жовтня 1963 р. у Хмельницькому в родині водія Василя Пилиповича та вчительки Віри Устимівни Матошуків.

Бажаючи опанувати престижну в той час професію інженера-механіка, у 1980 р. вступив на механічний факультет Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування (спеціальність — «Машини і апарати легкої промисловості»).

У виші Олександр Васильович здобув не лише ґрунтовні фахові знання, а й знайшов вірних друзів, стосунки з якими підтримує протягом багатьох років. Гарні спогади залишилися про атмосферу, яка панувала на лекційних та практичних заняттях. Сьогодні він із вдячністю згадує своїх наставників, серед яких куратор Г. П. Черменський, керівник дипломного проекту Г. Ф. Воронін, викладач математики В. Т. Нагребецький, теоретичної механіки В. С. Биченков. Вони допомагали опанувати ази обраної професії, виховували і давали мудрі життєві поради.

Після закінчення інституту в 1985 р. О. В. Матошук почав працювати на підприємстві «Ремпобуттехніка». Упродовж 1986–1987 рр. служив у лавах Радянської армії. Демобілізувавшись, продовжив трудову діяльність на посаді начальника компресорного цеху (пізніше — головного інженера) на Хмельницькій базі «Укропм'ясомолрт».

У 2000 р. було засноване приватне підприємство «Алюм Плюс», яке займається виготовленням, монтажем і склінням алюмінієвих конструкцій. Зараз компанія активно працює на території всієї України, бере участь у будівництві сучасних архітектурних комплексів, прикрашаючи їх алюмінієвими фасадами. За 12 років роботи на вітчизняному ринку «Алюм Плюс» зарекомендував себе як надійний та відповідальний партнер і заслужив довіру клієнтів, яка, своєю чергою, свідчить про високу якість пропонуванних послуг.

Донька Олександра Васильовича, Олександра, навчається на четвертому курсі соціально-психологічного факультету вже Хмельницького національного університету.



Зустріч випускників, 2005 р.



САВЧУК
Дмитро Дмитрович

Випускник інженерно-економічного
факультету (1978 р.)

Директор
ТОВ «Черкаська фабрика
хімчистки та прання білизни»

Заслужений працівник сфери послуг України. Відмінник служби побуту України.

Народився 28 травня 1953 р. у с. Демківці Старокостянтинівського району Хмельницької області в родині колгоспників — Дмитра Юхимовича та Єфросинії Леонтіївни.

Маючи неабиякий хист до хімії, Дмитро Савчук вирішив здобути освіту у ХТІПО. Саме тут він навчився передбачати зміни, переборювати труднощі та досягати поставленої мети. Найкращі спогади залишилися про декана факультету В. І. Семенюка, викладачів Т. О. Рут (математика), М. О. Пастушака (органічна хімія), Г. І. Сіренка (колоїдна хімія), Г. І. Тарасову (фізична хімія), які не лише читали лекції, а й давали мудрі життєві настанови. Дмитро Дмитрович трудився у будівельних загонах інституту і займався громадською діяльністю у студентській раді.

За спеціальністю, яку опанував у виші, Д. Д. Савчук працює вже понад тридцять років. Трудову діяльність розпочав у 1978 р. майстром цеху хімчистки. Упродовж 1980–1984 рр. був начальником цеху, головним інженером Черкаської фабрики хімчистки та прання білизни, а з 1985 р. — її директором. За високі показники господарської діяльності очолюваному ним підприємству присвоєно звання «Краще підприємство Ліги хімчисток і банно-пральних підприємств».

Д. Д. Савчук брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, за що нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1986) і медаллю «Захисник Вітчизни» (1999).

З 1993 до 2005 р. Дмитро Дмитрович був керівником Асоціації підприємств побутового обслуговування Черкаської області «Облпобутсоюз», а в 2005 р. став головою Організації роботодавців побутового обслуговування населення Черкаської області. Його також обирали депутатом до Черкаської міської ради.

Д. Д. Савчук удостоєний Почесної грамоти Кабінету Міністрів України та почесних грамот Черкаської обласної державної адміністрації й обласної ради.

Дмитро Дмитрович займається спортом, регулярно бере участь у турнірах із настільного тенісу. Він також активний футбольний фанат.

Свою дружину, Надію Саватіївну, зустрів у ХТІПО — вона закінчила цей виш у 1979 р. Їхня донька Леся обрала шлях батьків і нині працює у сфері побутового обслуговування населення.



м. Поліське, Київська область,
травень 1986 р.



ПРЕСЛІЦЬКИЙ Бенедикт Казимірович

Випускник технологічного факультету
(1973 р.)

Заступник виконавчого директора
з обробного виробництва
ВАТ «Тернопільське об'єднання
«Текстерно»

Народився 14 лютого 1951 р. у с. Куражин Новоушицького району Хмельницької області в родині Казимира Казиміровича Пресліцького та Антоніни Йосипівни Трубіцької. Батько викладав у школі математику і фізику, а мама займалася вихованням сімох дітей.

Ще в шкільні роки Бенедикт Пресліцький, як і його молодший брат Казимір, під впливом талановитого педагога Адольфа Миколайовича Комарніцького захопився хімією — потяг до цієї науки став вирішальним у виборі майбутнього фаху.

Упродовж 1968–1973 рр. Б. К. Пресліцький був студентом технологічного факультету ХТІПО, де опанував спеціальність «Хімічна технологія і обладнання опоряджувального виробництва». Після закінчення вишу він почав працювати технологом на Івано-Франківській фабриці хімчистки і фарбування одягу.

Демобілізувавшись із лав Радянської армії, в 1974 р. став майстром на Тернопільському бавовняному комбінаті. З 1980 до 2005 р. Бенедикт Казимірович обіймав посаду начальника вибільного цеху. З 2005 р. — заступник виконавчого директора з обробного виробництва.

Протягом 2003–2005 рр. він брав участь у проведенні технічної та технологічної модернізації підприємства: встановленні сучасного обладнання, освоєнні прогресивної технології обробки тканини. Зараз продукція, що виготовляється на ВАТ «Тернопільське об'єднання «Текстерно», конкурує на світовому ринку бавовняних тканин.

Запровадити новації, налагодити роботу в умовах реального виробництва допомогли знання, здобуті в інституті, та чималий професійний досвід. Хоча після закінчення вишу минуло багато років, Бенедикт Пресліцький добрим словом згадує своїх викладачів, які не тільки заклали основи його фахового становлення, а й передавали свою життєву мудрість. Він щиро вдячний своїм наставникам: С. В. Цимбалюк, В. І. Євдокименко, В. І. Семенюку, Т. О. Рутт, М. О. Пастушак, Л. У. Гандзюку, Г. О. Сіреньку та багатьом іншим.

Бенедикт Казимірович зауважує, що інститут став осередком, де між людьми зароджувалися дружні стосунки, які вдалося зберегти, незважаючи на розлуки та життєві незгоди. Він і досі товаришує з Анатолієм Кузьмичем Пастухом, Романом Петровичем Баранчуком, Ігорем Андрійовичем Мандзюком та Русланом Володимировичем Гриневичем.

Дружина Бенедикта Пресліцького Наталія — начальник друкарського цеху ВАТ «Текстерно». У їхній дружній сім'ї зросло двоє дітей. Син Дмитро — інженер-програміст, нині працює на ВАТ «Текстерно», донька Тетяна — приватний підприємець.



ПРЕСЛІЦЬКИЙ Казимір Казимірович

Випускник інженерно-економічного
факультету (1975 р.)

Директор Новояворівського
державного гірничо-хімічного
підприємства «Сірка»

Народився 11 травня 1953 р. Маючи нахил до хімії, під впливом популярного гасла 60-х рр. ХХ ст. — «Хімія служить народу» — К. К. Пресліцький у 1970 р. вступив до ХТІПО, де обрав спеціальність «Хімічна технологія та обладнання опоряджувального виробництва».

Перші незабутні враження студентського життя пов'язані з викладачем нарисної геометрії та креслення В. Е. Мулакевичем. Дворянин за походженням, на початку ХХ ст. він закінчив Петербурзький політехнічний інститут, де слухав лекції «самого Гордона» (автора популярного підручника з нарисної геометрії). Для Казимира Пресліцького, хлопчини з віддаленого неелектрифікованого села, що зростав у хаті під солом'яною стріхою та глиняною долівкою, Вільгельм Едуардович став першим живим втіленням елегантності. Стрункий і по-спортивному підтягнутий, в ідеально відпрасованому костюмі, до блиску начищеному взутті, навіть у похилому віці він привертав увагу першокурсниць.

Викладач зачаровував культурою поведінки, блискуче розмовляв російською мовою, часто вживав звернення на кшталт «милостивые государи», «сударыня», «молодые люди», що в його вустах звучало природно. Одного разу він подав студентам чудовий урок російської словесності. Під час практичного заняття в аудиторії панував робочий шум. Коли раптом у розмові двох дівчат прозвучало слово «едь». Вільгельм Едуардович, що працював за столом, умить змінився на обличчі та незадоволено запитав: «Кто сказал едь?!». В аудиторії запала мертва тиша. Коли винуватицю все-таки виявили, він із притиском, енергійно постукуючи олівцем, проказав: «Не едь, а езжай! Не едь, а езжай! Не едь, а езжай!».

У подальшому Казимиру Казиміровичу довелося зустрічатися з багатьма людьми, але таких, яких можна назвати елегантними, було не більше десятка.

Ось уже понад тридцять років він підтримує зв'язок із рідним вишем.

У 1977 р. почав працювати на Тернопільському бавовняно-паперовому комбінаті, в 1978 р. — на Яворівському ДГХП «Сірка», де пройшов шлях від змінного майстра до директора. Зараз основним напрямом діяльності підприємства є ліквідація екологічно-небезпечних об'єктів сірчаного виробництва та рекультивация порушених гірничими роботами земель.

К. К. Пресліцький виховав сина Казимира і доньку Катерину (випускниця економічного факультету Технологічного університету Поділля, 2000 р.).



У студентські роки



Під час навчання в інституті

ПРАВОРСЬКИЙ Іван Максимович

Випускник
механічного факультету (1971 р.)

Голова правління
ВАТ «Темп»



Народився 15 лютого 1946 р. у с. Олександрівка Старосинявського району Хмельницької області. До школи, як і більшість однолітків, був змушений ходити аж у сусіднє село. І як усі сільські діти, змалечку допомагав батькам по господарству, доглядав менших братів встигаючи при цьому вчитися на «відмінно». Івана цікавили усі шкільні предмети, а любов до історії і літератури він зберіг до цього часу. Особливо хлопцю подобалися точні науки. Він міг годинами говорити про фізику й математику як про найкращу поезію.

Після школи одразу подався освоювати робочу спеціальність і працював слюсарем у Херсонському СУ512 тресту «Чорноморсантехмонтаж». А після роботи, замість бігти на танці, юнак ішов вчитися на вечірнє відділення і там отримував лише п'ятірки.

У 1966–1971 рр. Іван Праворський працював на Хмельницькому радіотехнічному заводі й водночас успішно вчився на вечірньому відділенні Хмельницького інституту побутового обслуговування, де отримав спеціальність інженер-механік.

Радіотехнічний завод (зараз має назву ДП «Новатор») у 1970-ті роки був одним із високотехнологічних підприємств Радянського Союзу. Десятитисячний колектив підприємства випускав спецпередавачі для літаків і навіть космічних кораблів. Молодий фахівець працював на заводі техніком-конструктором, згодом — старшим техніком-конструктором, інженером-конструктором... А потім попросився у цех, щоб відчути все виробництво особисто, і став майстром цеху.

Незважаючи на вищу освіту, хлопець не відмовлявся від служби в армії — служив у секретних ракетних військах, після чого повернувся у Хмельницький і взявся до улюбленої справи. Працював на різних заводах, проходячи весь шлях крок за кроком. На заводі термопластавтоматів був майстром, заступником начальника цеху, начальником цеху. Згодом перейшов на завод ковальсько-пресового обладнання, аби опанувати нове цікаве виробництво. Став заступником начальника цеху, але його беручку вдачу та готовність «горіти на роботі» знову помітили і довірили складну ділянку роботи.

У 1980–1985 рр. І. М. Праворський працював на заводі «Темп», начальником виробничого-диспетчерського відділу, заступником директора з виробництва. А потім молодого та вже досвідченого виробничника забрали на керівну посаду — головним інженером Хмельницького обласного управління місцевої промисловості.

Однак Івану Максимовичу «паперова» робота не припала до душі, адже він надає перевагу живій справі. Тому в 1987 р. Іван залишив престижну посаду, місто та поїхав на Красилівське виробниче об'єднання «Харчомаш» головним інженером, а згодом став його директором.

Настали тяжкі 1990-ті: радянська промисловість занепадала, хитрі ділки взялися за «прихватування», скуповуючи за безцінь заводи й фабрики. Та Іван Праворський, попри загальну економічну скруту, зумів адаптувати очолюване підприємство у Красиліві до нових умов.

Тим часом колись велике підприємство «Темп» занепадало. Люди залишилися без роботи, і завод от-от мав зникнути, як тисячі інших. Тоді робітники, котрі ще лишалися на підприємстві, звернулися до колишнього «темпівця» Праворського із проханням повернутися. Усі навколо вважали самогубством полишати підприємство заради того, щоб очолити розвалене. Та Іван Максимович, не вміючи нехтувати довірою людей, погодився очолити залишки колективу «Темпу».

У ті часи посада директора була виборною. В 1995 р. усі працівники проголосували за кандидатуру І. М. Праворського одноставно, й ось уже 16 років він виправдовує довіру колективу. Тисячі заводів в Україні згинули безслідно, а Івана Максимович зберіг та розвинув виробництво, дбає про перспективи підприємства й людей, які на ньому працюють.

Сьогодні Іван Максимович Праворський — член Союзу промисловців і підприємців Хмельницької області, член Хмельницької обласної міжгалузевої ради з професійно-технічної освіти, Хмельницького обласного координаційного комітету сприяння зайнятості населення. Він постійно підтримує стосунки з alma mater, і зараз докладає максимальних зусиль для організації кафедри механіки університету при заводі «Темп».



ФРЕДЮК Володимир Миколайович

Випускник інженерно-економічного
факультету (1978 р.)

Директор
ТОВ «Фірма «Колір»

Народився 29 червня 1956 р. у м. Дубно на Рівненщині. Під час навчання у школі займався велоспортом, брав участь у різних змаганнях із велоспосе і готувався до вступу в Кам'янець-Подільський педагогічний інститут. Проте доля розпорядилась інакше: на чемпіонаті УРСР із велоспосе він познайомився із тренером команди велосипедистів Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування А. І. Литвином, який розповів юнакові про цей навчальний заклад, що тоді був єдиним в Україні вишем, де не лише готували спеціалістів для служби побутового сервісу, а й приділяли велику увагу розвитку студентського спорту. Тренер запросив Володимира до команди інституту.

Протягом 1973–1978 рр. В. М. Фредюк навчався на інженерно-економічному факультеті ХТІПО, де здобув фах інженера-хіміка-технолога. Цей період залишився у пам'яті теплими спогадами про чудову атмосферу, яка панувала у виші, талановитих викладачів і вірних друзів. У складі спортивної команди альма-матер він відвідав багато міст України, брав участь у міжвузівських спартакіадах та став майстром спорту СРСР із велоспосе.

Після закінчення інституту Володимир Миколайович не змінював ані своєї спеціальності, ані місця роботи, — постійність поглядів та уподобань сформувалася у ньому ще в часи студентства. Сьогодні він згадує, як важко було вивчати органічну хімію барвників, яку викладав М. О. Пастушак. Саме завдяки майстерності педагога, його змістовним лекціям Володимир Фредюк досконало опанував навчальний матеріал із предмету, який в подальшому відіграв велику роль у його професійній діяльності.

З 1978 до 1984 р. Володимир Миколайович працював інженером-технологом, начальником цеху, а впродовж 1985–1993 рр. — головним інженером Харківського обласного об'єднання «Хімічна чистка та фарбування одягу». У 1994 р. він обійняв посаду директора ТОВ «Фірма «Колір» (правонаступник обласного об'єднання).

Володимир Фредюк активно займається громадською діяльністю: у 1994 р. він став заступником голови «Української ліги підприємств хімічного чищення та прання», а в 2004 р. — членом правління цієї асоціації. З 2007 р. — депутат Харківської районної ради V скликання.

Навіть через багато років після закінчення інституту Володимир Миколайович продовжував підтримувати зв'язки з рідним вузом. Так протягом 90-х років через труднощі, пов'язані з відсутністю якісних хімічних препаратів, із якими тоді зіткнулися підприємства, що займалися хімічною чисткою та фарбуванням одягу, В. М. Фредюк співпрацював із викладачами рідного університету. Зокрема використовував на своєму підприємстві засоби для фарбування хутра і хімічного чищення одягу, розроблені працівниками кафедри хімічної технології — Л. І. Тібляшкіною й О. І. Кулаковим. У той період він також був членом і головою ДЕКу альма-матер.

Дружина Володимира Миколайовича, Віра Михайлівна Фалко, — випускниця технологічного факультету Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування. Разом вони виховують двох синів — студента Володимира і школяра Артема.

В. М. Фредюк цікавиться професійними технічними новинами та велоспортом.



Фірма «Колір» — дипломант Міжнародної виставки «Прімус: індустрія чистоти», 2003 р.



Команда ХТІПО з велоспорту 1973–1977 рр. Зліва направо: майстри спорту СРСР А. Данілкин, В. Фредюк, А. Гарам, Ф. Боколець

ТУЛЮК Володимир Михайлович

Випусник
механічного факультету (1975 р.)

Директор
ТДВ «Дунаєвецький
ремонтно-механічний завод»



Народився 7 жовтня 1953 р. у с. Рахнівка Дунаєвецького району Хмельницької області. Батьки, Михайло Трохимович та Галина Михайлівна, працювали у місцевому колективному господарстві.

З юнацьких років мав неабиякий хист до механіки, любив працювати з металом. Саме тому обрав, на його думку, справжню чоловічу професію — інженера-механіка.

У 1970 р. вступив на механічний факультет Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування. Роки студентства стали одними з найкращих у його житті. Сьогодні Володимир Михайлович із вдячністю згадує своїх педагогів, які не лише допомагали студентам опанувати особливості обраної професії, а й виховували молодь, давали мудрі настанови та поради. В. М. Тулоку дуже подобалися лекції викладача «ПТМ» В. Г. Каплуна, з яким і досі підтримує зв'язок, та заступника декана В. М. В'язовецького.

Після закінчення інституту працював інженером-технологом на Рязанському радіозаводі. У 1975–1976 рр. служив у лавах Радянської армії. Демобілізувавшись, він влаштувався інженером-конструктором на Хмельницький завод «Термопластавтомат» — підприємство, яке єдине у СРСР спеціалізувалося на виробництві термопластавтоматів. Протягом 1977–1988 рр. обіймав посаду заступника начальника Тазовської геофізичної експедиції (Тюменська область).

У 1988 р. В. М. Тулок почав працювати на Дунаєвецькому ремонтно-механічному заводі. За понад двадцять років своєї діяльності пройшов шлях від головного механіка до директора цього підприємства. Нині ТДВ «Дунаєвецький ремонтно-механічний завод» виготовляє обладнання, ремонтує електродвигуни і технологічне устаткування для харчової промисловості.

Володимир Михайлович був депутатом Дунаєвецької міської та районної рад.

Він постійно підтримує зв'язок із alma mater, її викладачами, досить часто навідується до вишу. Освіта, здобута у ХТІПО, стала надійною основою фахової діяльності та водночас відкрила широкі професійні горизонти: крім механіки Володимир Тулок глибоко обізнаний з іншими сферами виробництва, зокрема з промисловим будівництвом. Так, спираючись на власні знання, він 11 років працював не за спеціальністю у Тазовській геофізичній експедиції.

У дружній родині Володимира та Зої Тулоків виросло двоє дітей: донька Тетяна (1983 р. н.) та син Михайло (1986 р. н.).

Володимир Михайлович захоплюється історією, географією, любить подорожувати. Але його головне хобі — робота.

Професійне та життєве кредо: *«Працювати на благо своєї родини і своєї держави!»*.



Виконання лабораторної роботи з електромеханіки. В. М. Тулок (за столом), викладач О. Д. Король (по центру), 1974 р.



Бійці студентського загону «Поділля» перед від'їздом на цілину в Кустанайську область. В. М. Тулок (крайній справа у першому ряду), староста групи — командир студентського загону В. В. Козюк (у центрі між дівчатами), 1972 р.



ХРУЩ Ніла Анатоліївна

Випускниця інженерно-економічного
факультету (1991 р.)

Професор кафедри обліку та аудиту
Хмельницького національного університету.
Доктор економічних наук, професор

Народилася 9 липня 1969 р. у с. Мартинківці Городоцького району Хмельницької області. У 1986 р. закінчила середню школу № 18 м. у Хмельницькому. Того ж року вступила до ХТІПО. Під час навчання почала займатися науковою діяльністю, за сумісництвом працювала у науково-дослідному секторі рідного вишу. Потяг до нових наукових звершень став визначальним у виборі подальшого життєвого шляху Ніли Анатоліївни. У 1991 р. вона отримала диплом інженера-економіста.

Здобувши вищу освіту, Н. А. Хрущ залишилася працювати в alma mater. Обіймала посади асистента, старшого викладача, доцента. З 2007 р. — професор кафедри обліку та аудиту.

У 1996 р. закінчила аспірантуру Одеського державного економічного університету та захистила кандидатську дисертацію за спеціальністю «Економіка, організація і управління підприємствами».

Результати багаторічних досліджень Ніли Анатоліївни висвітлені у шести держбюджетних науково-дослідних темах, відповідальним виконавцем яких вона була, та в докторській дисертації за спеціальністю «Економіка й управління підприємствами», яку захистила в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України (м. Одеса) після закінчення докторантури ХНУ. У 2008 р. їй було присвоєно вчене звання професора кафедри обліку та аудиту.



Захист дисертації Н. А. Хрущ.

Зліва направо: д.е.н., проф. О. С. Редькін, д.е.н., проф. В. М. Орлов, д.е.н., проф. В. І. Мунтіян, д.е.н. Н. А. Хрущ, д.е.н., проф. О. А. Іщенко, д.е.н., проф. М. П. Войнаренко

Н. А. Хрущ — незалежний експерт фахових наукових видань з економіки, член двох спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій, голова Хмельницького територіального відділення ФПБАУ. Є автором понад 135 праць, серед яких — шість монографій, статті у фахових журналах «Фінанси України», «Економіст», методичні посібники тощо.



Разом із колишніми аспірантами. Зліва направо: к. е. н. М. В. Желіховська, к. е. н. Л. А. Приступа, д. е. н., проф. Н. А. Хрущ

Під її науковим керівництвом випускниці ХНУ Л. А. Приступа та М. В. Желіховська захистили дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук та плідно працюють на кафедрах у рідній alma mater.

Обдарована, талановита жінка, науковець за покликанням, вона присвятила своє життя вихованню, навчанню і становленню молоді. За досягнення у сфері наукових досліджень у 1996–1998 рр. отримувала стипендію Кабінету Міністрів України для молодих учених, має багато інших відзнак.

Ніла Анатоліївна щиро вдячна своїм батькам, родині, а також викладачам і колегам, які зробили великий внесок у її професійне й особистісне становлення. Із глибокою повагою та вдячністю згадує видатного вченого та наставника, Заслуженого діяча науки і техніки України, доктора економічних наук, професора О. С. Редькіна.

Н. А. Хрущ мріє про розвиток освітньої і наукової школи на Поділлі. Її головний життєвий принцип — *робити людям добро*, а професійне кредо: *«Постійно поповнювати і вдосконалювати свої знання та відповідати часу, в якому живеш, і місцю, яке займаєш»*.



СИТНІК
Сергій Віталійович

Випускник механічного факультету (1984 р.)

Директор
ТОВ фірма «ЧП-сервіс».
Викладач кафедри технології
машинобудування ХНУ

Народився 6 вересня 1962 р. у м. Жмеринка Вінницької області в сім'ї лікарів.

У шкільні роки Сергій Ситнік захоплювався точними науками, радіоелектронікою, тому, закінчивши школу в 1979 р., вступив на механічний факультет Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування, де обрав спеціальність «Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти».

Під час навчання посідав призові місця на інститутських і республіканських олімпіадах із фізики та математики. Сергій Віталійович вважає, що саме у вищі сформувався його потяг до наукових досліджень. Особливо великий вплив на окреслення наукових інтересів юнака мав тодішній директор інституту Радомир Іванович Сілін. Сьогодні С. В. Ситнік також із вдячністю згадує свого керівника науково-дослідної дипломної роботи — доктора технічних наук, професора Ярослава Миколайовича Гладкого.

У 1984 р. із відзнакою закінчив виш та почав працювати майстром дільниці механічної обробки на Кам'янець-Подільському заводі деревообробного інструменту ім. Г. І. Петровського. Того ж року як стажер-викладач був направлений ХТІПО до Київського політехнічного інституту.

Упродовж 1984–1986 рр. служив у лавах Збройних сил СРСР.

З 1986 р. до 1989 р. Сергій Віталійович навчався в аспірантурі Київського політехнічного інституту. У січні 1990 р. він повернувся до рідного вишу, де обійняв посаду асистента кафедри технології машинобудування.

У 1996 р. став співзасновником ТОВ Фірма «ЧП-сервіс». З 2001 р. є її директором. У 2003 р. С. В. Ситнік відкрив і налагодив роботу мережі комп'ютерних магазинів «ЧП». Магазины продають всі види комп'ютерної і цифрової техніки, телевізори, фото-відеотехніку і багато іншого. На теперішній час ТОВ Фірма «ЧП-сервіс» і Комп'ютерні магазини «ЧП» надають послуги з гарантійного і післягарантійного ремонту і обслуговування комп'ютерної і цифрової техніки, авторизованого ремонту техніки від провідних виробників, комплексного обслуговування корпоративних клієнтів та організацій.

Одним із перших викладачів університету почав роботу з системами автоматизованого проектування «Компас-3D» і «SolidWorks».

Упродовж багатьох років Сергій Віталійович займається працевлаштуванням випускників кафедри.

Зараз він, викладаючи у Хмельницькому національному університеті, здійснює наукову діяльність за напрямом «Автоматизація наукових досліджень, системи автоматизації промислових процесів, методи та лабораторні дослідження зносостійкості матеріалів». Є автором більше 20 опублікованих статей і однієї монографії.

Сергій Віталійович має гарну сім'ю і є дідусем двох онуків.



ШЕРЕМЕТ
Сергій Вікторович

Випускник інженерно-економічного факультету (1989 р.)

Начальник Головного
фінансового управління
Кіровоградської обласної
державної адміністрації

Народився 2 жовтня 1966 р. на Кіровоградщині. У 1983 р. вступив до ХТІПО, де обрав спеціальність «Бухгалтерський облік та аналіз господарської діяльності». Протягом 1985–1987 рр. служив у лавах Радянської армії. У 1989 р. закінчив інститут і отримав кваліфікацію економіста.

Професійну діяльність Сергій Шеремет розпочав у Кіровоградському управлінні побутового обслуговування населення облвиконкому, потім був переведений до фінансового управління Кіровоградської ОДА.

З 1996 р. працював першим заступником начальника управління Державного казначейства у Кіровоградській області. У 2006 р. він повернувся до Головного фінансового управління Кіровоградської ОДА, де був призначений на посаду начальника.

С. В. Шеремет одружений і має трьох дітей. Син Віталій зараз працює в банку, старша донька Наталія навчається у Кіровоградському національному технічному університеті, а молодша Валерія — першокласниця.

Нагороджений почесною грамотою Державного казначейства України, почесними грамотами Міністерства фінансів України, подякою Кабінету Міністрів України.



ЯРЕМЮК
Леонід Пилипович

Випускник технологічного факультету (1977 р.)

Директор
ПрАТ «Лавента»

Народився 8 березня 1952 р. у с. Шибена Теофіпольського району Хмельницької області.

Протягом 1972–1977 рр. навчався у ХТІПО, де опанував спеціальність «Технологія виробів із шкіри» та отримав кваліфікацію інженера-технолога.

Трудову діяльність розпочав у Черкаському облпобутуправлінні. У 1978 р. обійняв посаду начальника цеху пошиття взуття на Черкаській фабриці «Ремвзуття». У 1982 р. став начальником виробничого відділу, в 1986 р. — головним інженером підприємства, а в 1987 р. очолив його.

У 1997 р. Черкаська взуттєва фабрика «Ремвзуття» була реорганізована в ЗАТ «Лавента». Л. П. Яремюк доклав максимум зусиль для реконструкції підприємства, освоєння новітніх технологій, модернізації виробничого устаткування та підготовки професійних кадрів. Сучасна «Лавента» — це взуттєва фабрика, яка спеціалізується на пошитті високоякісного шкіряного взуття і щороку виготовляє більше 200 моделей продукції.

Своїми трудовими здобутками Леонід Пилипович завдячує педагогам ХТІПО та дружньому колективу «Лавенти», яким він керує вже понад 30 років.

Історично-іміджеве видання
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ.
50 РОКІВ РОЗВИТКУ



Директор
ТОВ «Видавничий центр «Логос Україна»
Микола Серб

Керівник проекту
Оксана Гавриленко

Редагування текстів
Альона Артюх, Світлана Столбюк

Коректор
Альона Артюх

Концептуальне рішення
Михайло Нестеренко

Макетування, комп'ютерна верстка
Михайло Нестеренко
Віктор Стежка

**Редакція висловлює подяку
всім учасникам проекту**

Інформаційне забезпечення
Наталія Васькевіч, Оксана Гавриленко, Костянтин Шиденко

Рекламодавці відповідають за зміст наданої інформації,
за дотримання авторських прав і прав третіх осіб,
за наявність посилань на ліцензії та зазначень сертифікатів.
Видавець виходить з того, що рекламодавець завчасно отримує
всі необхідні для публікації дозволи.

ТОВ «Видавничий центр «Логос Україна»
вул. Мельникова, 12, м. Київ
E-mail: logos_ua@ukr.net
<http://www.logos.biz.ua>

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
№ 3093 від 29.01. 2008 р.

Підписано до друку 15.08.2012 р.
Формат 60x90/8. Папір крейдований.
Гарнітура Minion. Друк офсетний.

Замовлення №12-199
Віддруковано в ТОВ «Друкарня «Бізнесполіграф».
02094, м. Київ, вул. Віскозна, 8. Тел./факс: (044) 503-00-45
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
ДК №2715 від 07.12.2006.